

Tóth János

**A
XX.
század**

**családi
tükörben**

Tóth János • A XXX. század családi tükrében

TÓTH JÁNOS

A XX. század
családi tükrében

Tóth János

A XX. század
családi tükörben

Magánkiadás
Budapest, 2010

© Tóth János

A borítót a szerző tervezte

Minden jog fenntartva!

ISBN 963 04 7036 5

A nyomdai munkálatokat
Péntek József végezte

Előszó

A következőkben olvasható szövegek egy részét úgy másfél évtizeddel ezelőtt kezdtem papírra vetni. Akkor elhatároztam, hogy unokáim számára (elődeik és ezáltal saját személyiségük megismerését elősegítendő) írok egy könyvet. Abban ismertetni fogom a XX. század eseményeit oly módon, ahogyan azt családunk tagjai átélték. A készülő könyvnek a *„Századunk családi tükrében”* munkacímet adtam. Több részletét megírtam, majd létrehoztam a *„Tájékozódó”* nevű időszakos kiadványt. Ebben barátaim írásai is helyet kaptak, miközben a nevezett könyv majdani tartalmát egyre több írásom bővítette. Aztán reánk köszöntött a következő század, így a készülő kötet számára *„A XX. század családi tükrében”* címet kellett adnom.

Kötelességemnek érzem figyelmeztetni azokat, akiknek az érdeklődése a híres-neves személyekről szóló irományokra irányul, ne pazarolják idejüket. Ebben a könyvben nem találhatnak csiklandós magánéleti különlegességeket olyan személyekről, akiket a médiumok reflektorfénye övez. A „lédi dajánák” számomra szánalomraméltóak, mert nem értem, miért nem gyarapodnak sokszínű ismeretekkel, hisz mérhetetlen gazdagságuk révén ezt

megtehetnék. Miért kell kitenni magukat annak, hogy gondolatszegénységük miatt unalmas társak legyenek, és ezt érzékelve folyamatosan szenvedjenek kisebbségi komplexusuktól? A médiumok érdeklődése nem helyettesítheti azt a figyelmet, melyet a színes-izgalmas személyiség megnyilvánulásai kiváltanak a környezetéből. A példaként említett személy sorsa bizonyítja állításom helytállóságát, egyúttal megmagyarázza, miért tért vissza a férj előző szerelméhez, a jóval idősebb és kevésbé vonzó küllemű hölgyhöz. Fentiekhez kapcsolódik azon felfogásom, mely szerint nincs „kékvérűség”. A hatalmas gazdagság az egymást követő nemzedékeknél megnyilvánulhat ugyan műveltségbeli többletismeretekben, kifinomult viselkedésben, de legalább ugyanilyen erős lehet az a hatás, amely érzéketlenné teheti őket annak megértésére, hogy kiváltságos helyzetben csupán azért élhetnek, mert felmenőik valamikor nagy szolgálatot tettek a hatalomnak. Amennyiben egy-egy leszármazott kellően értelmes, úgy annak is utánagondolhat, vajon felmenői milyen irányultságú és milyen érdekeket megszemélyesítő hatalomnak tették szolgálataikat? Hallottam riportot egy bárói család leszármazottjával, igen rokonszenves orvosnővel (nevét nem említhetem, mert nincs rá felhatalmazásom). Az illető mosolyogva mondta el, hogy legkorábbi ismert ősei egy fiútestvérpár volt, akik két, egymással szemben lévő várat birtokoltak, s rablólovagokként éltek. A várak közötti völgyben közlekedőket sarcolták meg. Ha nem volt ilyen áldozat, úgy egymást rabolták ki.

Sajnos kevesen jutottak el ilyen őszinteséghez, és még kevesebben vannak azok, akik kötelességüknek tartották,

hogy a gazdagságuknak köszönhetően megszerzett ismereteiket és vagyonuk legalább egy részét a közjó gyarapítására használják fel (II. Rákóczi Ferenchez, gróf Széchenyi Istvánhoz, báró Wesselényi Miklóshoz és másokhoz hasonlóan). Egyébként, ami a „származás” körüli hacacarékat illeti, azzal szoktam megnyugtatni az e tekintetben kisebbségi gondokkal küszködőket, hogy akik ma élünk a Földön, ezt annak köszönhetjük, hogy felmenőink túléltek a nagy természeti katasztrófákat és népiirtásokat. Ezen belül további, ma már csaknem felderíthetetlen kérdés, hogy távoli felmenőink között voltak-e kiemelkedő személyiségek, és ha igen, vajon hasznára vagy kárára váltak-e embertársaiknak.

Az utóbbi évszázadról nem kívánok történész igényű áttekintést nyújtani. Egyrészt, mert nem vagyok történész, másrészt, mert feltételezem, hogy ismert történelmünk legeseménydúsabb századáról könyvtárnyi kötetet hagynak utódaikra történészek és műkedvelők. Nem irigylem azokat, akik e könyvhalmozban azzal az igénnyel fognak keresgélni, hogy megismerjék közelebbi múltjukat. Aligha fognak találni elfogulatlan ismertetést. Ilyen akkor sem készíthető, ha megvan rá a szándék, mert minden ember elfogult, amikor véleményt alkot valamiről. Nem tehet másként, hisz befolyásolja az élet- és világszemlélete, vérmérséklete és nem utolsósorban az érintettsége valamely eseményben. Fenntartásokkal kell fogadnunk tehát bármiféle történetismertetést, mindenekelőtt azokét, akik elfogulatlannak vallják magukat, mert vagy füllentenek vagy nincs kellő önismeretük.

Elfogultságunk talán legjelentősebb kiváltó oka a ne-

veltetésünk, azok a hatások, melyek gyermek- és fiatalokunkban érnek bennünket. Szüleink és környezetünk meghatározó befolyást gyakorolnak szemléletünk alakulására. Ha tetszik a hatás irányultsága, azért, ha nem tetszik, úgy elutasításának indokaként. Családi eredetűnek tekintem ezért a Hazámhoz és a magyarsághoz való kötődésemet. Hovatartozásomat bárhol, bármilyen körülmények között vállaltam, a dolgok természetéből fakadóan. Isten és a Sors nagy adományának tekintem azt, hogy nagyszüleim, szüleim, testvéreim természetéből hiányzott a nagyravágás (a hatalom- és pénzéhség), és az ezzel együtt járó ármánykodás (Anyuka még tréfából sem volt hajlandó füllenteni). Felmenőim igazságszeretete és -keresése együttérzővé tette őket, segítőkészségük folyamatosan megnyilvánult még az idegen rászorulók irányában is.

Nem rejtem véka alá, hogy a XX. század eseményeinek értékelését jelentős mértékben meghatározza a hozzátartozóimhoz hasonló világszemléletem, életvitelem, illetve az események a szerint történő megítélése, hogy azok jó vagy rossz irányban alakították a tisztességes-becsületes emberek létlehetőségeit. Elutasítom ezért azt a felfogást, amely a tisztességtelen előnyszerzés különböző léptékű változatait az élet természetes jelenségeként igyekszik elfogadtatni. Teszem ezt annak ellenére, hogy a média „áldásos” hatása következtében egyre szélesebbre tágul a bűnözés köre. Az emberek mind nagyobb hányada veszi tudomásul (nem tiltakozik ellene), hogy lépten-nyomon becsapják, hogy hovatovább tudatos becsapásra alapozzák tevékenységüket politikusok, üzletemberek, közéleti szereplők, „szakértők”, sőt a vallási vezetők egy része is. A becsapottak bizonyos

hányada megkísérli kárpótolni önmagát oly módon, hogy ő is igyekszik becsapni másokat (más szóval: demokratizálódik a bűnözés). Így egyre tágul az „ördögi kör”, egyre kilátástalanabbá válik azok helyzete, akik a becsületes életvitelhez ragaszkodnak.

Fentiek száncalmasságát, szinte együgyűségét példázza a 2000. évszámmal kapcsolatos magatartás. Egy jól tanuló elemista is tudja azt, hogy a 10-es számrendszerben minden újabb 10, 100, 1000 az 1-es számjeggyel kezdődik, azaz a XXI. század, illetve a harmadik évezred 2001-ben kezdődik. Ennek ellenére a civilizált világban a 2000. évről úgy beszéltek, mint század- és ezredfordulóról. Teték ezt nyilván azért, hogy e kerek szám felhasználásával, tíz-, esetleg százmilliárd dolláros nagyságrendben lehessen eladni értéktelen kacatokat. A magyar TV szilveszteri műsorában láthattuk, hogy még Kína is parádésan ünnepelt a 2000 évszám alatt (bizonyára nem kívánt lemondani az ezzel összefüggő megrendelésekről). Idevágó „csalafintaságnak” tekinthető a computer-átállással kapcsolatos aggályok gerjesztése. Mint kiderült, még az elavult 29 db orosz atomerőmű komputerrendszerének sem okozott gondot az átállás, noha nem volt pénzük „tanácsadók” igénybevételére, mint ahogy ezt megtehették az USA-ban ezermilliárd körüli összegért. Gondoljunk bele, mekkora „üzlet” volt ez megrendelőknél-teljesítőknél egyaránt. Az évszázadok jelentőségét egyébként is csökkenteti az a tény, hogy egyes kultúrák-vallások különböző időszámítást használnak.

Nem irigylem a hivatásos történészeket és a mögöttük álló tudományos akadémiákat, amikor olyan új állítások-

kal kell szembenézniük, amelyeket kiterjedt érvrendszerrel támasztanak alá, és amelyek mellé mind több szakavatott történész sorakozik fel.

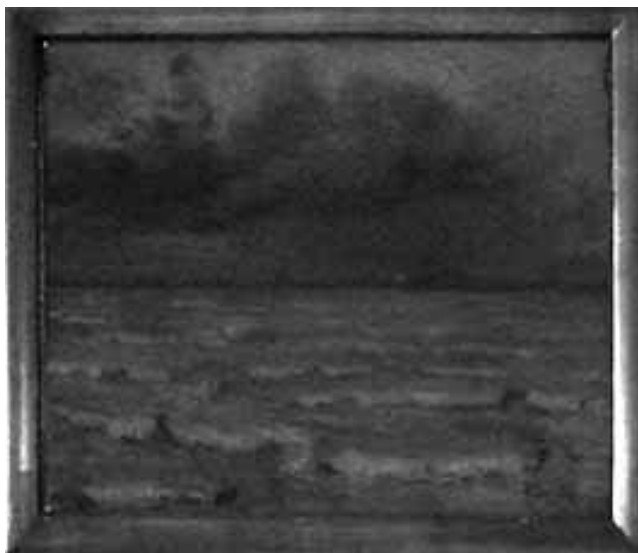
Örülök, hogy a tudományos világba egyre gyakrabban törnek be újabb és újabb felismerések, mert így a „bíborbanszületett” történész császárhoz hasonló mesegyártók lelepleződhetnek, és le is lepleződnek a kútforrásokhoz való hozzáférés „demokratizálódás”-ának (kisebb-nagyobb vizsontszolgáltatások nyújtása) következtében.

Személy szerint külön is örülök annak, hogy mindezek azon nézeteimet szilárdítják meg, melyeket a *„Nyerésre állunk!”* (Harmadik Évezred Gyermek- és Ifjúsági Alapítvány, Budapest 2001) és az *„Új Magvetést!”* (H. É. Gy. I. Alapítvány, Budapest 2003) című könyveimben kifejtettem.

Századunk teljesítményét az érdekesség kedvéért az idő fordított sorrendjében kívánom megvizsgálni. Jelenleg pl. ott tartunk, hogy a DNS-manipulációk révén megvalósíthatónak tartjuk az emberi szervezet olyan átalakítását, amely bizonyos sejtjeink – betegségeknek való ellenálló-képességünk megnövelése révén – az emberi életartam jelentős meghosszabbítását ígéri. Ilyen lehetőségek megnyílásában persze csak azok reménykedhetnek, akik ezen eljárások megfizetésére képesek, azaz dollármilliomosok. E „pozitív irányú” folyamat mellett feltételezhető a tudomány azon képessége is, amely emberek százmillióit, milliárdjait elpusztíthatja pl. baktériumok, vírusok tenyésztéseinek segítségével. Ilyen elképzelés mögött meghúzódhat az a megfontolás, hogy a Földünk és a Természet terhelhetőségének határai nem tágíthatóak, miközben az emberiség hatványozottan szaporodik.

A közelmúltban tudatosult bennem az, hogy emlékeim legmélyebb érzelmi töltetű része – még a tárgyiasult környezet tekintetében is – Ungvárhoz és környékéhez kötődik. Ez olyannyira igaz, hogy álmaimban, függetlenül attól, kik az abban szereplő személyek, az őket övező helyszín mindig EZ A TÁJ.

Persze, a szerelemre fogékony embereknek életük folyamán több, mély nyomot hagyó érzelmi kötődés megadatik. Magam is e szerencsések közé tartozom. Így nem feledhetem a Balatont, mely nem csak nekem, hanem Anyukának is szerelme volt. Ágyam fölött díszlik Wágner Géza 1933-ban alkotott festménye e Szépségről. A kép a Tó háborgó hangulatát ábrázolja (Anyuka kérésére a Művész utólag még sötétebbre vette a viharos eget).

„Vihar a Balatonon”

Miskolci éveink idején a teljes nyarat a Balatonnál töltöttük, de Szüleink már ezt megelőzően is laktak hosszabb ideig Balatonszamárdiban (két nővérem ott született). A Tó különlegesen lágy vizét olyannyira természetes közegnek tekintettem, hogy csak az étkezések idejére tudtak eltávolítani Tőle. Úszni is ott tanultam meg, úgy 5 éves korom környékén. Ez is természetes módon történt: a nagyobb fiúk kidobtak a csónakból olyan helyen, ahol csak az ő lábaik érhatték a talajt, így kénytelen voltam elkövetni mindent annak érdekében, hogy a felszínen maradhassak. Sikerült. – A későbbiekben nem is jelentett gondot az úszás (versenyeztem, edzősködtem.)

Ugyancsak ötévesen vettem részt Gödöllőn a Cserkészek Világtalálkozóján. Anikó húgom keresztapja, dr. Remeczky István, mint egyik főcserkész, Édesapa egyetemista korabeli barátja vitt magával. Nagy kincsként őriztem a Márton grafikus rajzait tartalmazó, dedikált albumot,

melyben a cserkészek életének jellemző mozzanatait örökítette meg. Sajnos a sok költözködésünk egyikének áldozatul esett.

Miskolci tartózkodásunk idején, a hétvégeken, családnk a Bükk-hegységbe vonult. Az éjszakákat a bükk-szentléleki kolostor romjai mellett lévő Menedékházban töltöttük, mint a turista egyesület tagjai.

Édesapánk innen indította út-

Utazás úszóversenyre (nyíllal jelöltem magamat)

A bükkszentléleki turista-menedékház (1930-as évek)

nak a 7 tagú csapatot egy-egy kiválasztott turistaösvény meghódítására (családunkhoz ekkor már hozzátartozott Édesapa legfiatalabb húga, Etus nénénk is, akit 15 évesen fogadott családunkba, így a nemek szerinti megoszlást az 5/2 arány jelentette). Párszáz méter megtétele után elkezdődött a női csapatrészt nyavalygása, amit hamarosan követett a visszafordulásuk.

Magam élveztem e túrákat, noha azok általában a 20–25 km-t is meghaladták. Édesapát – 185 cm magasságával és hatalmas lépteivel – csak futva követhettem, így ez kiváló futóedzést jelentett számomra. Évekkel később, a gimnáziumi mezei futóversenyeken, magam mögött hagytam a nálam évekkel idősebb és jóval magasabb diáktársaimat, s tüdőterfogatom növelése az úszóversenyezés során is hasznosult. Lillafüred fölött, a Garadna-patak mellett menetelve, én az út helyett a patakot részesítettem előnyben, így az alkalmas helyeken vízimalmokat építhettem (ez alatt a többiek kipihenhették a fáradalmukat). Így történt, hogy a Bükk-hegységbe is beleszerettem, ízlésvilágomban pedig állandósult a hegyes-dombos vidékhez való erős vonzalom.

Bizonyára ennek köszönhetem, hogy amikor történelmi kényszer következtében Kijevbe kerültem, majd ott nyolc és fél esztendőt eltöltöttem, e város természeti adottságai is kedvemre valók voltak. Ez némileg megkönnyítette idegenbe szakadásom elviselését. Kijev hét dombra épült, ezért vélték úgy a 'Kijevszkij Ruszj' nagyfejedelmei, hogy ők Bizánc–Konstantinápoly folytatóivá válhatnak. Kijevben a velem szorosabb kapcsolatba került személyek (nők és férfiak egyaránt) csak olyan elbeszéléseket hallhattak

tőlem, ahol a helyszín Ungvár és környéke volt. Ebben hangsúlyos jelentőséggel bír az, hogy elbeszéléseimből az a világ elevenedett meg, amely megelőzte e jobb sorsra hivatott város és környéke lepusztulását.

Mielőtt azonban Ungvárral részletesen foglalkoznék, be kell vallanom, hogy úgy négy évtizede beleszerettem a kanadai Vancouverbe és környékébe is. A reptérről nyitott ablakú kocsival haladtunk lakhelyünk felé. Egyszer csak beleszimatoltam a levegőbe és kijelentettem: itthon vagyok, mert a levegő illata olyan, mint az otthonié. Amikor pedig tekintetem az utat szegélyező rézsűre esett, ott pontosan azokat a vadvirágokat láttam, amilyenek otthon láthatók. Majd a levegőben megpillantottam a röpködő fecskéket. Kaliforniából, másik nővéremtől jöttünk át Kanadába, és bizony Kaliforniában akármerre is jártunk, a levegő illata idegen volt, és ott fecskét sem láttam, egyet sem.

Néhány nap múlva ellátogattunk az Indián Néprajzi Múzeumba. Az előcsarnokban az indián eredetrege szoborba faragott csodája fogadott. A sasmadár náluk is főszerepet játszik a regében, de az övéké bizonyítja, hogy tengerparti lakók voltak (egyébként őszibb időkbe is nyúlik vissza, hisz a Teremtés regéje szerint az ÉLET a tengerekből került a szárazföldre). Náluk a törzs ivadékainak fejei egy nyitott kagylóból kandikálnak ki, e kagyló felett trónol a sasmadár. Nem vagyok érdekelt az idegenforgalom fellendítésében, de ajánlhatom, ha módjuk van, keressék fel Vancouver és környékét, így e tartomány (British Columbia) fővárosát, a kicsiny Victoriát is, mely a Vancouver-szigeten helyezkedik el, ahová komphajóval juthatunk. Nem bánják meg!

Visszatérve Ungvárhoz. – Azok számára említem meg, akik nem jártak ott, hogy e város fekvése és domborzati adottságai – persze mintegy 30-szor kisebb léptékben – hasonlóak Budapestéhez. Az Ung-folyó úgy osztja ketté a várost, amiként a Duna Budapestet (régén három, most öt híd képez kapcsolatot a két városrész között). A Kárpátok vonulata – dombokká szelídülten – benyúlik a városhoz, az Ung-folyó jobb parti részén. A közeli dombokon – döntően délnyugatra, tehát a Tisza felé nézve – gyümölcsösök-szőlők közé ágyazottan, iparos emberek családi házai húzódtak meg virágokkal övezve. Ezek az iparosok és családtagjaik művelték szőlőiket, borospincéikben kiváló bor érett. Időről-időre meglátogatták egymást, ilyenkor – alma kíséretében – borkóstolás, értékelés folyt (Édesapával én is részese voltam az ilyen szertartásoknak).

A város cseh időben épült tisztviselő-negyedében, a változatos küllemű, 3 szintes, takaros bérházak előtt, fekete-szürke-fehér kockakövekből – mértani alakzatokat képező díszítőrendben – kirakott burkolat készült. A kövek érdes felülete gyorsan elnyűtte a cipők talpát (gondolom, a Bata cipőgyártó világcég sugallhatta a felület érdes kialakítását). Ezt az örökséget a visszacsatolás utáni öt esztendőben a magyarság megóvta, sőt azt tovább is szépítette.

Mindezekből mára semmi sem maradt. A szőlőket a szovjethatalom államosította, és három év alatt (a tőkékett bő termőre metszetten) lepusztította, majd kiszántatta. Helyükön vezető beosztású emberek többszintes családi házai épültek meg olyan közel egymáshoz, hogy a szomszédok, házaik ablakaiból, csaknem kezét foghatnak egymással (a telkeket is nyilván ilyen elv alapján kapták).

Miközben fájlalom fiatalságom ékszerdoboz-küllemű világának pusztulását, tudomásul kell vennem azt is, hogy a szegényes falvak lakói igyekeztek bekerülni egy, az övékénél magasabb kényelmi adottságokkal rendelkező környezetbe. A szovjet hatalom pedig kedvében járt a kárpátaljai lakosság rutén nyelvű többségének, belőlük került ki a hatalmat kiszolgáló alsó- és középréteg. És, mivel a megnövekedett igényt a szovjethatalom csak siralmasan alacsony színvonalú panellakásokkal elégíthette ki, így e Borzadály évtizedekre megpecsételte a város küllemét. A magyarság egy része nem várta be a szovjet csapatok érkezését, hanem nyugati irányba távozott.

Két évvel később ugyanezt tették a magukat cseheknek, vagy szlovákoknak valló lakosok is. Számukra az anyaországuk lehetővé tette, hogy tehervagonokkal távozzanak, így bútoraikat és egyéb berendezési tárgyaikat is magukkal vihatták. A magyarság férfitagjait a keleten fekvő kényszermunka-táborok fogadták be, asszonyaik és gyermekeik pedig várták őket és a jobb jövőt. Akik élve megúszták e kirándulást, azok időközben elsajátították az orosz nyelvet, és amennyiben fiatalok voltak, úgy igyekeztek magasabb képesítést is szerezni.

A terület lepusztulásának az értelmezését kiegészítem még az alábbiakkal:

Ungvár a szovjet csapatok érkezése (ld. az 1. jegyzetet) előtt 34 ezer lakosú megyei székhely volt. Ebben a nagyságrendű városban – melynek természeti adottságai jóval szerencsésebbek, mint a hasonló méretű Beregszászé vagy Munkácsé – a két évtizedes cseh uralom alatt olyan beruházások valósultak meg, melyek e várost Kárpátalja

közigazgatási és minden egyéb vonatkozású központjává tették anélkül, hogy a lélekszám jelentősen növekedett volna.

A bécsi döntés alapján (ld. a 2. jegyzetet) visszacsatolt területekből Ung megyéhez került olyan 30, szintiszta magyar lakosságú település (nagykaposi járásként), amelyből 26 jelenleg nem Ukrajnához, hanem Szlovákiához tartozik. Ezért terheli az Antall-kormányt történelmi felelősség annak elmulasztása miatt, hogy a Szovjetunió megszűnésekor és Csehszlovákia kettéválásakor Antall József nem használta ki magas szintű személyes kapcsolatait (pl. Kohl kancellárt), és nem kezdeményezte annak megvizsgálását, vajon ez a két új államalakulat, mely nem létezett a Trianoni „Békeszerződés” aláírásakor (Ukrajnáról és Szlovákiáról van szó), jogosult-e arra, hogy magától értetődően, azaz minden egyéb szempont megvizsgálását mellőzve, birtokába vehesse azt a területet, amely sohasem képezte e két új államalakulat területét.

Mint azt a *„Kárpátalja helyzetéről”* c. írásomban kifejtettem (több helyen, még az USA-ban is megjelent), akár olyan megoldás is elképzelhető lett volna, mely szerint e terület – az Ungvár vonzáskörzetéhez tartozó, ma Szlovákia részét képező 26 településsel együtt – ideiglenesen ENSZ-protektorátussá alakuljék. Most pedig, Hazánk és Szlovákia EU-taggá válásakor, velünk és szomszédunkkal együtt, az Unióhoz tartozna. Szervesebb határt képezne a Keleti-Kárpátok vonulata, mint ahogy az így is volt ezeréves gazdasági és műveltségbeli együttélésünk folyamán (ld. a 3. jegyzetet).

Említett írásomban szóvá tettem a Trianon Társaság

alakuló ülésén az egyik felszólaló javaslatát, mely szerint: „Ajánljunk fel Ukrajnának néhány milliárd dollárt Kárpátaljáért, mert ennyiért bizonyára lemondana e területről.” – Máig sem vagyok biztos abban, hogy e javaslat mögött nem húzódott-e meg valamiféle komoly próbálkozás.

Folytatva a lepusztulás értelmezését, mint említettem, a város ma már százalmas képet nyújt, annak ellenére, hogy a háborúval járó pusztításoktól-rombolásoktól Ungvár nem szenvedett komolyabb károkat. A szovjet csapatok tudva-levően Erdély felől érkeztek, így a német és magyar egységek – elkerülendő az Anyaország felőli utánpótlás elvesztésének lehetőségét – feladták e terület védelmét, napokkal a szovjet előrenyomulás előtt. Eredetileg, az Árpád-vonal erődítményeinek tervezésekor, a szovjet csapatok Uzsoki-szoros felőli érkezésére számítottak. Bizonyára így is lett volna, ha 1944. augusztusában Románia nem áll át a szovjet oldalra.

Itt jegyzem meg, hogy az 1942–43. évi próbálkozásaink (a „kétkulacos politiká”-val vádolt Kállay-kormány, mely Szentgyörgyi Albertet is felhasználta a titkos tárgyalásokhoz), azért végződtek kudarccal, mert a háborúból történő kiugrásunk csak úgy valósulhatott volna meg, ha a Nyugat a Balkán felől komoly erők bevetésével támad, és egyidejűleg Magyarországra is légi úton jelentős katonai egységeket és harci eszközöket juttat. Ez esetben – Titoék erejét is figyelembe véve – a Balkánon lévő német csapatok két tűz közé szorulhattak volna. Ilyen támadásra azonban a Nyugat akkor még nem volt kellőképp felkészült (a franciaországi partraszállás jóval később történt), és bizo-

nyára a várható igen súlyos emberveszteséget sem volt hajlandó vállalni.

Mindemellett azt is gyakran hallhatjuk, hogy bármilyen kiugrási kísérletünk azzal a veszéllyel fenyegette a magyarországi zsidóságot, hogy ez esetben belőlük aligha marad életben jelentősebb hányad, mivel Németország azonnal megszállta volna Magyarországot. Köztudott, hogy Románia, kiugrását jóval megelőzően, az ottani, a mienkénél valamivel kisebb létszámú zsidóságot már felszámolta (megsemmisítette vagy menekülésre készítette) a magyar hatóságoknál sokkal „nácibb” rendszer, csak épp őket – mint ahogy Szlovákiát is – megkímélik a lefasztyázástól. A miértjével nem foglalkozom, mert meggyőződése, hogy előbb-utóbb minden a helyére kerül.

Megszólítások a családukban

Anyai nagyanyám születésem előtt meghalt, anyai nagyapám megszólítására pedig nem emlékszem. Róla egyébként sincs emlékem azonkívül, hogy amikor miskolci há-

Anyuka és Édesapa

zában meglátogattam (nyolc éves voltam halálakor, egyetlen emlékem az ezt megelőző koromból való), ő mindig az udvaron ült pipázva. Látva, hogy belépek a kertkapun odamordult: „A kaput zárd be!”

Apai nagyanyámat „Anyám”-ként szólította Édesapa, nagyapámat „Apa”-ként.

Mi, gyermekek, „Anyuka”-nak és „Édesapa”-nak szólítottuk Szüleinket.

Édesapa családjában és Bátfa nevű, Ungvár melletti szülőfalujában, ahol három testvére élt gyermekeikkel, mindenkinek volt beceneve is.

A gyökerek

Nem az Ung-i tájon születtem. Családunk 1939 nyarán költözött Miskolcra Ungvárra. A HELYhez való kötődés gyökerei azonban igen messzire nyúlnak vissza, így bizonyára örökölhető a felmenőink több nemzedékének azonos szülőföldről való kötődése.

Iratként, mint legrégebbi, 1782. évi keltezésű keresztlevél van birtokomban atyai ükapám, Tóth István nevére kiállítva, aki az Ungvár melletti Bátfa községben látta meg a napvilágot. Ugyanitt született a dédapám, Tóth József (1820), valamint nagyapám, Tóth Pál (1864), és édesapám, Tóth János (1896) is.

Az atyai ágba dédapámnál kapcsolódik be az Erdélyi család Zsuzsanna nevű leánya, feleségként (azaz dédanyámként), Nagykaposról származva, mely nyolc km-re fekszik Bátfától (manapság elválasztja őket az ukrán-

Balról: Bogár (Katalin), én, Anikó, Csöpi (Júlia)

szlovák határ). E családnál is megszakadnak ismereteim az ükapánál, Erdélyi Mihálynál, aki – akárcsak felesége, Kováts Zsuzsanna és fiúk, János – nagykaposi születésű volt. Utóbbi, zsellér származása ellenére, jogi végzettséget is szerzett, és a Sárospatak-i híres tanintézet életében meghatározó szerepet játszott, emellett betöltötte a Kisfaludy Társaság elnöki tisztségét, sőt rövid ideig a Nemzeti Színházat is igazgatta, amikor elődje, Bajza, bujdosásra kényszerült.

Nagykapos, mint származási hely, ismételten megjelenik atyai nagyapám feleségénél (azaz atyai nagyanyámnál), Bús Juliannánál. Ő maga ugyan Bátfán született 1875-ben, az édesapja (tehát egyik dédapám), Bús József azonban 1828-ban Nagykaposon született, akárcsak az ő édesapja (az egyik ükapám), Bús János. Ehhez az ághoz kapcsolódik dédapám, Bús József feleségeként az 1825-ös születésű Tóbiás Julianna, akinek szülei Nagy-Tóbiás János és Kovács Mária, a Nagykapossal szomszédos, de ma már vele összeolvadt Magyarmocsár, Ungnyarád, Magyarkelecsény, Budaháza települések neveit jelenítik meg a keresztleveleikben.

Szomorú és elgondolkodtató jelenség, hogy a települések közigazgatási jellegű összevonásával ősi helységnevek tűnnek el a feledés homályában. Anyuka is beszélt arról, hogy azon a tájon az őslakosok az avarok leszármazottainak tartották magukat. Szerencsére, a különböző időkből származó helységnévtár-kiadványok sok család birtokában (így nálam is!) megtalálhatók, tehát utódaink számára maradnak bizonyítékok.

A keresztlevelek adatait tekintve említést érdemel az,

hogy a feleségek pár évvel idősebbek voltak a férjeiknél (előtte özvegyé váltak), valamint az, hogy a Tóth nevű férfiak valamennyien katolikusok, míg feleségeik reformátusok voltak, de gyermekeiket átengedték férjeik vallásába.

Gyökereim tehát nyolc kilométer átmérőjű kör területéhez kötnek évszázadok óta. E szűk Szülőföld szeretete mindkét Szülőmből oly érzelmi fokon sugárzott, ami szinte szerelemnek tekinthető. A testi szerelemnek hasonló hőfokú megnyilvánulásait nemigen éreztem, noha érzékszerveim e tekintetben is éber megfigyelőként működtek.

E terület egyik jellemzője a földszűke. Itt nem voltak nagybirtokok már régóta. A százholdas gazda nagybirtokosnak számított, akitől egy-két holdat felesbe-harmadosba vettek át megművelésre a földnélküliek, vagy csak igen kicsiny földdarabbal rendelkezők. A mindennapi betevő falatért tehát nagyon keményen meg kellett dolgozniuk, mégis általában jó kedélyű légkör övezte őket.

Elgondolkodtató, vajon az anyagiakban nem bővelkedő környezetből miért választják hivatásul a paraszti létből kiemelkedni képes egyének a kiszolgáltatott embernek segítséget nyújtó tevékenységet? Szélesebbkörű családukban a felső iskolai végzettséghez jutottak valamennyien oktatók-nevelők, ügyvédek és orvosok. Szűkebb családukban az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenység mindkét nagyapámtól kezdve végigvonul. Ők ketten ugyan még nem voltak abban a helyzetben, hogy jogi képesítéshez jussanak. Azonban az öt évig tartó katonai szolgálat után, némi mezőgazdasági munkát követően, megpályázták az akkori Pestszentlőrincen létesített Gyűjtőfogház által meghirdetett nevelői munkakört. Ennek be-

töltéséhez legalább szakaszvezetői rangot és állattenyésztésben-növénytermesztésben való jártasságot követeltek a kiírók.

A Gyűjtőfogház ugyanis önellátásra rendezkedett be, hatalmas területet bevonva a gazdálkodásba, ahol a köztörvényes elítélteket megélhetést nyújtó foglalkozásokra kellett megtanítaniuk, azért, hogy szabadulásuk után hasznos tagjai lehessenek a társadalomnak. Anyai nagyapám onnan ment nyugdíjba, atyai nagyapámat néhány év után visszahúzta a Szülőföld vonzereje Ungvárra. A Megyeházán helyezkedett el, és „családi vállalkozásban” több feladatot együttesen látott el. Ilyen volt az ideiglenesen fogdában lévők őrizete, étkeztetésük biztosítása (Nagyanyám végezte a gyermekei segítségével), és a nyomda működtetése, amiben Édesapa segédkezett a tanulás mellett. Ő az ungvári Drugeth Gimnáziumban folytatta és fejezte be a kőbányai Szent László Gimnáziumban elkezdett tanulmányait, amikor is – gyermekként (!) – parkettagyári munkával segített be a sokgyermekes család szükségleteinek kielégítésébe. Megemlítem, hogy családfát is készítettem A/3-as formátumban, s azt közeli-távolabbi rokonaim többségének átadtam.

A gyökerekhez kapcsolódva említem meg, hogy Édesapa születését két testvére előzte meg. Egyikük, Zsuzsanna, születésekor elvesztette az édesanyját, így e nagyapánk, Tóth Pál, özvegyként vette feleségül nagyanyánkat, Bús Juliannát.

Nagyapánk második házasságában első gyermekként Gyula nagybátyánk látta meg a napvilágot. Neki rövid

élet adatott. 20 évesen, az első világháborúban önként vállalt egy életveszélyes feladatot. Az ellenség egyik gépfegyver állását kellett megsemmisítenie, mert az folyamatosan ritkította a magyar oldal sorait. Társai elmondása szerint, a kitűzött célt kúszva közelítette meg, a kézigránátot azonban csak fölemelkedve dobhatta el. Ekkor egy mesterlövész szíven találta. Halála előtt tábori lapon búcsúzott el a szüleitől. A zubbonyában lévő lapot a golyó átlukasztotta, s azt később átadták a szüleinek.

Zsuzsanna nagynénénk a férjével éveket töltött az USA-ban. Kétkezi munkával így juthattak akkora megtakarításhoz, amelyből a Nagykapos melletti Kelecseny községben házat, földet, állatokat és szerszámokat vásárolhattak és fölnevelhették négy gyermeküket. A legidősebb, Gyula, vitte tovább a gazdálkodást. Viktorból jezsuita pap lett, Jóska tanárrá vált, hasonlóan hugához, Etuskához. Jóskának mind a négy gyermeke oklevelet szerzett (orvosit, ügyvédit, mérnököt). Ez egy példa arra, hogy a nincstelenségből is ki lehetett emelkedni, ha valaki vállalta a munkát a messzi távolban, idegen nyelv ismerete nélkül. A XIX–XX. század fordulóján milliós nagyságrendben vállalták ezt olyan magyarok, akik számára a hazájukban nem nyílt munkalehetőség (a „kiegyezés” során az alkudozásban az ő érdekeiket senki se érvényesítette, így e századforduló számukra nem jelentett „boldog békeidőket”). Ennek ellenére többségük, ha tehette, visszatért a szülőföldjére, hogy itt alapítson családot. Édesapa a tanulással történő kiemelkedést választotta. Hálás vagyok a Sorsnak, az Istennek, hogy ilyen családba születhettem, hogy ilyen

Családunk Édesapa szüleivel

généket örökölhettek, hogy szüleink követendő példával szolgáltak gyermekeiknek

Volt olyan nagybátyám is az Ungvár közeli Palágyban, aki ugyancsak az USA-ban, olajbányásként kereste meg az itthoni megélhetéshez szükséges anyagiakat. A teste tele volt égési sebhelyekkel, mert ott akkor a munkabiztonság körülményei gyalázatosak voltak. Aztán jöttek a „felszabadítók”, és mint kulákot agyonverték. Tették ezt olyan „emberek”, akik a munkáról értelmesen még beszélni sem tudtak, hisz e téren tapasztalatokkal nem rendelkeztek. Most is azok „szónokolnak”, akik számára az „agitáció” helyettesítette a munkát.

Családunkról dióhéjban

A Gondviselés különös kegyének tekintem azt, hogy családunkba születhettem. Szüleink igen eltérő, de jó adottságú természetéből vegyesen örököltam. Anyukától a kíváncsiságot, a túlfűtöttséget és a makacsságot. Édesapától az önfegyelmet, az akaratosságot, az ok-okozati összefüggések iránti érdeklődést, és általában az élet tartalmi részével kapcsolatos igényességet. Anyuka reformátusként, Édesapa katolikusként nevelkedett, így korán felismerhettem a kereszténység egységességének hiányát, amit hatalmas ellentmondásként és széthúzó erőként éreztem.

Szüleinknek nem adatott meg az a lehetőség, hogy gyermekeik jövőjét anyagiakkal alapozhassák meg. A szovjet hatalom megszállása előtti időben, együttlétük alatti megtakarításaikból, valamint Anyuka atyai örökségéből

ugyan vásároltak ingatlan vagyont, ezt azonban e hatalom elvette tőlük.

Anyuka az első házasságába csupán ingóságokból álló hozományt vitt akkor, amikor nagybátyja magával vitte az USA-ba (nem akarván mostohaanyja mellett hagyni a 12 évesen megárvult unokahúgát).

Családunk szerencsésnek mondható, mert valamennyi édestestvérem él. Szüleink évtizedekkel előbb elhunytak. Anyuka első házasságában, az USA-ban született Ilus nővérem, aki 96 éves korában hunyt el. Anyuka második házasságában négyen születtünk: Júlia Kanadában él (elmúlt 85), Irén Katalin az USA-ban él (betöltötte a 83-at), Anikó húgom ugyancsak az USA-ban él (most töltötte be a 80-at).

Gyermekkorunkban összetartó csapat voltunk, árulkodás szóba sem jöhetett. Most is szoros kapcsolatot tartunk, tudunk mindenről, ami a másikkal történik, így lelki támaszt nyújthatunk egymásnak.

Ilus nővérem nem élt velünk. Ő – köszönhetően édesapja, Szabó László református lelkésznek-költőnek – kifejleszthette operaénekesi hangadottságát itthon, majd Milánóban, ahol beleszeretett egy magyar orvosba. E körülmény megakadályozta abban, hogy az operaénekesi pályán tartós sikert érjen el. Második férje zongoraművész volt, László fia is zenél.

Anyuka első házasságának történetét sok évvel halála után ismertem meg a „*Kilétemről*” c. írásából, melyet tanulságos voltára tekintettel itt közzéteszek.

Anyuka második családját (jelenlegi családunkat) a II. Világháború szaggatta darabokra. Leánytestvéreim, attól tartva, hogy a katonák megerőszakolhatják őket, 1944-

ben Nyugatra menekültek. Onnan azonban 1945-ben már nem Ungvárra, hanem Budapestre tértek vissza. Édesapánkat a német megszállás alatti internálása után a szovjetek is elhurcolták. Először az NKVD két tisztje otthonunkban kereste fel, és megbecsülését fejezte ki a németekkel való szembefordulásáért. Egy autóba ültették, az NKVD helyi központjába szállították, ahol megkísérelték rávenni arra, hogy a háborús bűnösök készülő felelősségre vonásához legyen a vád tanúja (Kárpátalja országgyűlési képviselőiről volt szó, akik e feladatot a Horthy-rendszerben vállalták. Mint később kiderült, valamennyiüket kivégezték). Édesapánk a felkérést elutasította, ezért a már fogvatartott magyarokkal együtt előbb a Szolyva-i táborba, majd onnan a Szambor-i gyűjtőhelyre szállították. A szállítás bedeszkázott marhavagonokban történt, víz és élelem biztosítása nélkül.

Lakásunkba – egy szobát hagyva nekünk – három szovjet családot telepítettek be, köztük a Kárpátaljai Pártbizottság másodtitkárát, akit – mint évekkel később megtudtam – a Harkovi Járási Pártbizottság titkári beosztásából küldtek e fronthelyzetbe, irányítóként. Küldetése néhány év elteltével Dél-Szahalinra módosult, mely hasonlóan kényes területnek számított.

Néhány hónap múlva – úgy véelve, hogy Anyukával nem történhet baj – egyik osztálytársammal elgyalogoltunk az 54 km távolságban lévő Kisvárdára (itt működött legközelebb magyar gimnázium). A hetedik osztályt ott végeztem el, az érettségi osztály megkezdése után azonban haza kellett térnem Ungvárra, mert a szovjet-magyar határt lezárták, és Anyukát nem hagyhattam egyedül. Így

is havonta látogattam meg a tél ellenére, noha csak teher-
vonatok jártak. A gyárakból leszerelt gépeket szállították
ki a SZU-ba. A szállítmányt őrző katonák megengedték,
hogy a vagonok ütközőjére felálljunk, ahol csak a csavar-
anyákba kapaszkodhattunk. Pár év elteltével tanulmányai-
mat a SZU-ban folytattam (már orosz nyelven).

Anyuka 1955-ben egy évre Budapestre utazott, majd
ott is maradt, amikor testvéreim 1956-ban elhagyták az
országot. Édesapa 1960-ban, a kettős állampolgárságról
megkötött szerződés alapján költözött át az Anyaország-
ba. 1961-ben én is követtem őt feleségemmel és kislá-
nyunkkal. Életünk alakulásának részleteiről szól e könyv.

Gondolatok

Anyuka önéletrajza nyomán

Anyuka „Kilétemről” c. önéletrajzát (72 éves korában
írta, állagváltása előtt 10 évvel) a közelmúltban találtam
meg hagyatékának rendezésekor. Úgy vélem, tanulságos,
ezért közreadom azokkal a gondolatokkal együtt, amelye-
ket írása ébresztett bennem.

Kilétemről

Születtem 1891. március 28-án. Akkor Húsvét másodnap-
ján hajnalban. Szüleim: Tóbiás Gábor és Kovács Julianna
(Istenben boldogultak). Nagyszüleim – anyai: Marci-Ko-
vács János és Morvai Mária. Nagyszüleim – apai: Nagy
Tóbiás János és Kovács Mária. Születésem helye: Ung

megye, Nagykapos-i járás, Magyar-Mocsár község. Mind a két szülői ágon földművelő református paraszt családból származom. Nagyszüleim úgynevezett telkes gazdák voltak a mi kis falunkban, amely egy görög katolikus történelemkutató pap – Kontratovics nevű – állítása szerint a magyarok bejövetelekor már megvolt. Őseink – a hagyományok szerint – avar maradványok. Községünk egyik részén Budaháza községgel határos. Régi, elmaradt kis-község ez, amelyben még most is látható az öreg kastély, amelyet – valószínűleg – Buda leszármazottai tartottak fenn hosszú időn át. Ezt azért említem meg itt, hogy nyoma maradjon annak, hogy máshol is van Budáról elnevezett hely hazánk területén, nem csak Pesttel összekapcsolva, de erről mindenki elfeledkezett. A másik fájó pont az, hogy a szülőfalum nevét a vele egybe épített másik község, Nyarád nevével együtt a nagy felszabadítók elszakították és a harmadik egybeépült község nevét – Kelecseny – meghagyva csináltak belőlük Kapusány-Kelecsány-t. *Felháborító!...* Ősi, színmagyar községek! Ebbe én nem nyugszom bele! Még a síromban sem! Ezt is azért írom le, hogy nyoma maradjon.

Gyermekkoromról

Hét éves koromig éltem a szülőfalumban, miközben Édesapám megjárta Amerikát, mert a megosztott vagyon négy gyermek között már nem tudott rendes megélhetést biztosítani a család számára. Ugyanis az én gyermekkoromban még a mi vidékünket nem kötötte össze vasút a városokkal. Nehéz volt a termelvények értékesítése. Bizony a fi-

nom túró feleslegét, meg az aludttejet is, a baromfi, meg a disznók fogyasztották el – meg a szegényebbek is – három magyar tehén tejhasznát. Így csak jólélni lehetett, de nem volt elég pénz a ruházkodásra és egyéb szükségletekre. Ezért kényszerültek – különösen a férfiak – arról a vidékről olyan nagyon sokan Amerikába menésre. De Amerikában sem voltak mindig kedvezőek a munkaviszonyok pénz keresésére. Sokszor volt munkanélküliség. Ilyen rossz időt fogott ki édesapám is, nem sok ideig maradt kint, és hazajöve elhatározta, hogy otthagyja a gazdálkodást és valamilyen állami állást keres. Akkoriban épült fel az Országos Gyűjtőfogház, beadta a pályázatát fegyőri állásra, és kinevezték. Így kerültünk Budapest X. kerületébe, ahol a Maglódi úti iskolában kezdtem meg elemi tanulásomat. Első osztálytól kezdve kitűnő tanuló voltam. Az volt az elgondolásuk a szüleimnek is, nekem is, hogy az ötödik osztályból különbözeti vizsgával a második polgáriba fogok menni – erre a tanítóim is bízottak. Karácsonyi szünetre Édesanyám eltervezte, hogy hazamegyünk a nagyszüleimhez, és ezt meg is valósította – vesztére, mert ott hon tifuszbajrárvány támadt, ő is megkapta és belehalt. Hiába hozatták a nagyszüleim az orvosokat hozzá Ungvárról is, Kaposról is, nem tudták megmenteni. Pedig úgy szeretett volna még élni! Csak 33 éves volt. Le voltunk sújtva. Mindenki nagyon szerette és nagyon sajnálta a három községben. Minden családban voltak tifuszos betegek, nem is nagyon hívtak orvost, és senki sem halt meg, csak ő. Borzasztó volt, nem tudtunk belenyugodni. Én a 12. éveimet töltöttem be tavasz márciusában, Feri öcsém a 6. évét töltötte be februárban. Nem jöhettünk vissza Pestre, mert

én még gyenge voltam ahhoz, hogy a háztartás dolgát ellássam, a fizetés meg nem volt olyan nagy, hogy abból ki-segítőt tarthattunk volna. Így maradtam ki az iskolából, az V. osztályból, és ezzel be is fejeződött a tanulásom.

Másfél év múlva visszajöttünk az öcsémmel Pestre és a jó szomszédasszonyunk segítő irányításával felvettem a háztartásunk gondját. Két évi özvegység után Édesapám megnősült. Egy fiatal özvegyasszonyt vett el egy 3 éves kisfiúval. Én hamarosan átláttam a helyzetemet, hogy csak teher lennék a háznál egy fiatal asszony mellett, elhatároztam magam arra, hogy a nagybátyámmal, aki a felesége rábeszélésére Amerikába készült menni, én is vele megyek. Az elhatározásomat hamarosan tett követte és elindultunk a nagybátyám apósáékhoz Ohio államba Astabulára. Hamburgba érve olyan sok volt a kivándorló, hogy sok esetben két hétig is kellett várni a hajó indulására a kikötőben. Nekünk is várni kellett és eközben a nagybátyám szemgyulladást kapott és az orvos nem engedélyezte a kiutazását. Egyedül kellett útnak indulnom, de ez sem rettentett vissza, mert a sok utas összetartozónak érezte egymást. Szerencsésen átértünk a tengeren, és még három nap és három éjjel kellett utaznom vonaton Astabuláig. A kalauzok váltáskor a következőre bíztak és hála az Istennek minden baj nélkül megérkeztem az Újvilágba. Astabulán már vártak a rokonok és nagy volt az örömük, hogy 20 évi kintlétük után végre egy hazai rokont láthatnak vendégül. Mindig hálásan emlékszem rájuk. Dédelgettek, etettek-itattak, hogy mielőbb kipihenhessem az út törődéseit. Egy fél év múlva, amikor már jól megerősödtem, a 19 éves lányuk, Mari, elvitt abba a szövetszövő gyárba, amelyben ő már évek óta dolgozott.

De még mindig nagyon fiatal voltam. Amikor a munkavezető meglátott, mosolyogva mondta Marinak: ó, ő még nagyon fiatal, nem fogja tudni megtanulni a gép kezelését. „Próbálja meg – mondta neki Mari –, állítsa csak a gép mellé”. Odavezetett a gép mellé, Mari megmagyarázta a gép kezelését-beindítását, és már dolgoztam is. A munkavezető csak bámult rám, mi meg mosolyogtunk a csodálkozásán. Ha valamelyik szál elszakadt, a gép magától megállt, meg kellett keresni az elszakadt szálát, összekötni és újra elindítani a gépet. Ehhez igazán nem kellett különösebb ész, a szövést a gép magától végezte, ugyanolyan módon, mint a falumbéli szövőszék, amely már nem volt előttem ismeretlen. Csak a munkavezető csodálkozott és hordta hozzám a nézőket, nézni, hogy dolgozom én, aki most látok először szövőgépet. Mindnyájan örültünk: ő annak, hogy felvett, én a munkának, amely kedvemre való volt, Mari meg annak, hogy nem vallott velem szégyent az Újvilágban. Így lettem parasztlányból Amerikában szövőgyári munkáslány (napjainkban a lehető legjobb *káder*). Hiába! Az édes Szentlélek Anyaistenünk mindig tudja évezredekkel előbb, hogy mit miért csinál, csak mi nem tudjuk, a tudásunkkal olyan nagyon kérkedők.

Hogy lettem munkáslányból református papné

Egy évet töltöttem már Astabulán, miközben New-Brunsvickban élő – apai ágon unokabátyám és -húgom, akik Nagyrátból teljesen árván vándoroltak ki előttem kb. 3 évvel, valakitől megtudták, hogy Astabulán vagyok. Egy nagyon kedves hívólevelet írtak hozzám, kérve, menjek

Anyuka és első férje, Szabó László

hozzájuk, ott nagyon sok magyar él, különösen nők, mert nagy szövőgyár van, orvosi kötszerekhez szükséges anyagot szőnek, csomagolnak, könnyű munka. Több szivar-gyár is van. Ő szerez nekem munkát ott, ahol ők dolgoznak és milyen jó lesz, ha együtt leszünk. Műkedvelő előadásokat is szoktak rendezni az egyház javára, amelynek ő presbitere. Oly szeretettel hívtak, hogy nem tudtam ellenállni a hívásuknak és rászántam magam a hozzájuk menésre.

New-Brunsvick New-Jersey államban van, Észak-Amerika New-York után következő állama befelé. Nagy utat kellett tennem ismét, de vonzott a templom, a kultúrélet is. Szívélyes búcsút vettem az Astabula-i rokonoktól és elutaztam New-Brunsvickba. Nagy volt az öröm a szerencsés megérkezésem fölött és néhány napi pihenés után már munkát is kaptam a nagy Medicin-gyárban a szövő-osztályon. Ott fehér kötszer-vásznat szőttünk, kevésbé szakadósat, mint a gyapjúsál, ezért 12 gépen dolgozott egy személy. Jobb kéz felől 6, bal kéz felől 6. De nem volt nagyon fárasztó az sem.

Lajos unokabátyámék a válogatott fiatalsággal egy színdarab *Cigány szerelem*, népszínmű – betanulásán fáradoztak a református egyház javára, amelynek a betanítását a Magyar Református Konvent által kiküldött fiatal református pap, Szabó László vezette. Lajos kért, hogy menjek el velük a próbára – ő főszerepet játszott –, nézzem meg, jól játszanak-e? Igaz, még magam nem láttam egy színdarab előadását sem, mert színházban nem voltam. Az én gyermekkoromban a város külső részéből nem jártak a gyerekek – még felnőttek is ritkán – sem színházba, sem

moziba, mint most. Elmentem velük és természetesen megismerkedtem a fiatal reformárus pappal. Úgy látszott, nagyon megnyertem a tetszését, mert nagyon mellém szegődött és minden alkalmat felhasznált arra, hogy velem beszélgethessen. Igen nagy érdeklődést tanúsított irántam. Nagy magyar volt és költő is.

A következő színdarab a „*Vöröshajú*” volt, melynek főszerepére engem kért fel. A darabot a nagy „Columned Hall”-ban játszottuk le, zsúfolt nézőtér előtt, akik között két helybeli angol újságíró is jelen volt. Jó kritikát kaptunk és a szereplők közül különösen dicsérőleg nyilatkoztak az én játékomról, úgy foglalva össze, hogy: „bármelyik nagyvárosi színpadon is sikerei lennének”. (Azt hiszem, ebben nagy része volt a korommal járó természetes naiva voltomnak. Szerencse, hogy nem tudtam angolul, mert még könnyen a Thália szolgálatába csábítottak volna.)

A papunk akkor már szemmel láthatóan szerelmes volt belém és mind komolyabban foglalkozott velem. Én tartózkodó voltam vele szemben, mert sem udvarlót, sem férjhezmenést nem óhajtottam. Annyira fiatal voltam még, hogy ilyen vágyak nem sarkalltak. Szerettem együtt lenni a fiatalsággal, meg vidámkodni is, de kötetlenül. Ő viszont, attól tartva, hogy megelőzik, megkérte a kezemet. Én, bár nem mondtam neki nemet, ígent sem mondtam, mert úgy vélekedtem magamban, hogy ez az érzés nála csak egy hirtelen fellobbanás lehet, amelynek érnie kell még, nem hamvad-e le olyan hirtelen, mint amilyen hirtelen fellobbant.

Azt mondtam neki őszintén, hogy én nem érzek még vágyat a férjhezmenésre, azt hiszem, nem értem még meg

erre. De, mert nagyon megtisztelő remény egy munkáslányra nézve ez a megkérés, úgy látnám jónak, ha váránk még a vőlegény-menyasszonysággal, hogy jobban tisztába legyünk az érzéseinkkel, nehogy később megbánjuk és fájdalmat okozzunk egymásnak. Magára nézve nem előnyös a velem kötendő házasság, én ezt tudom. Hiszen én sem tanult, sem úrilány nem vagyok, amilyen magához méltó feleség lenne. Én viszont becsülöm magam annyira, hogy nem hozom magam hírbe magával még egy papnéságra való kilátásért sem. Én nem óhajtok az emberek nyelvére kerülni. Sokkal becsesebb nekem az ismeretlenség, mint a lekötöttség híreléssel. Én még várni szeretnék a férjhezmenéssel. Nem tehetett mást, belenyugodott a várásba és abba, hogy nem kötjük le egymást.

Maradtunk jó barátságban, miközben énbennem megérelmődött az az elhatározás, hogy legjobb lenne haza mennem, mert ha nem látna időnként sem, mint így, bizonyára elfelejtene. Más nők is hozzásegítenék ehhez. Akkor én is meg lehetnék győződve arról, hogy nem voltunk egymásnak szánva, míg így az a gondolat kísért, hogy talán a Gondviselő Isten így akar kárpótolni azért, hogy a vágyam ellenére nem tanulhattam tovább és a tehetségem mellett sem juthattam a tanult osztályba. Az elhatározás tetté érelmődött bennem és megmondtam Szabó tiszteletesnek, hogy haza szeretnék menni, mert úgy érzem, szükségem van erre. Ha úgy fogja érezni, hogy a szerelme irántam a távolság ellenére sem hidegül el, akkor visszajövök, mert akkor a Jóisten akaratának fogom érezni a házasságunkat. Önmagával vívódva ugyan, de beleegyezett abba, hogy hazajöjjenek.

Ez az út életem legszebb élményei közé tartozik. Ő váltotta meg a II. osztályú hajójegyet. 1908. augusztusában indult egy luxushajó kirándulóútra egészen Triesztig, azzal az útitervvel, hogy minden közbeeső kikötőbe bejut és utasai kiszállhatnak megnézni a kikötőváros nevezetességeit. Két hétig tartott ez a tengeri út, és valóban nagyon sok szépséget láthattunk. Egy nem egészen fiatal, gyermektelen házaspár – régi amerikaiak – is jött haza látogatóba, ezekkel már a felszállásnál megismerkedtünk, mert Szabó is feljött a hajóra szétnézni, kik lesznek az útitársaim, meg hogy az indulásig velem lehessen. Ennek a Kaszonyi nevű házaspárnak a gondjaira bízott és így ő is megnyugodott, hogy jó útitársakkal fogok utazni. Valóban, úgy megszerettük egymást, mintha testvérek lettünk volna. Ők jól beszélték az angol nyelvet, így amiatt sem volt nehézségem, hogy én nem beszéltem angolul. Gyönyörű szép időnk volt és csodálatosan szép helyek – szigetek, partok – mellett hajóztunk. Az időnk nagy részét a fedélzeten töltöttük. A gyönyörű csillagos estéken magyar nóták dalolásával szórakoztattuk az utazóközönséget. Mindenütt nagy szeretetben volt részünk.

(megj. – T. J.: Anyuka legkedvesebb nótája így szólt:)

<i>Hová viszi az őszi szél</i>	<i>Ne keressél, ne is írdál</i>
<i>Azt a sok-sok felleget</i>	<i>Úgysem jön rá üzenet</i>
<i>Hová visz el engem a sors</i>	<i>Mert a szél sem hozza vissza</i>
<i>Hogyha egyszer elmegyek</i>	<i>Azt a sok-sok felleget</i>
	<i>Az elsodort felleget.)</i>

Szabóval a levelezési kapcsolatot fenntartottuk. Az irántam érzett szerelmi érzése nem hidegült el. A félév közeledtével írta, hogy nem bírja tovább a várakozást. Megkérte Édesapámtól is a kezemet. Elküldte a hajójegyet és egyéb költséget azzal a kéréssel, hogy a mostohaanyám kísérjen el a kikötőig. Így szálltam 1909. január 23-án újra hajóra és 28-án szerencsésen megérkeztem New Yorkba. A kikötőben Szabó László tiszteletes már mint vőlegény várt reám a New York-i református esperessel, Kuti Zoltánnal. Az örömteljes üdvözlések után az anyakönyvi hivatalba indultunk a polgári házasság megkötésére, onnan az esperes lakására, ahol a templomban megkötöttük az egyházi házasságot. Náluk volt az ebéd, onnan estefelé elindultunk New-Brunswick-ba.

Ez az életem történetének rövid összefoglalása a férjhezmenésemig.

Az együttélés – sajnos – nem mélyítette el az egymás iránti érzelmünket. Ő erősen féltékeny természetű volt. Incselkedő is, amit én olyan közönséges szokásnak éreztem és nem tudtam megszokni. Az is fájt, hogy nem engedte a kapcsolatot tartani a rokonaimmal, amiből ők azt a következtetést vonták le, hogy én kevély lettem, mióta papné lettem. Pedig az én természetem a kevélységet még egy királynésággal sem tudná befogadni. Utáltam a kevélységet, mert meggyőződésemm volt, hogy a kevélység a butaságnak a leghitelesebb bizonyítéka. Nem voltam boldog, mert nem tudtam a természetét megszokni. A legmeghittebb pillanatainkban is úgy éreztem, egy válaszfal van közöttünk, amelyet én sem áthidalni, sem lebontani nem leszek képes sohasem. Sokkal erősebben éreztem

benne az önző, anyagi ember gyarlóságokat, mint Isten szolgáját, a papot. Ez kizárta azt, hogy lelki harmóniát érezzünk egymással. Enélkül pedig nincs boldog házasság-élet. Ebben a lelki vívódásos életemben, 19 éves koromban kaptam az első égi-látomásos álmot. Ez már meg is van írva a *Kegyelem* című könyvecskében, több látomásos álommal együtt.

Ő több olyan dolgot cselekedett már házasságunk első évében, amelyeket én nem tudtam összeegyeztetni sem a papi hivatással, sem a szerelemmel, sem a becsület érzéssel. Már meghalt, két éve múlt augusztusban. A jó Isten adjon neki nyugalmat! Imádkozom érte. Mindig haza vágyott, mégis Amerikában kellett meghalnia.

Hogy milyen csodálatosak az Istennek sorsunkat irányító végzései: meg kell említenem, hogy az első égi látomásom 1914-ben beteljesedett. Ennek a látomásos álomban 1910-ben hírül adott háborúnak a kitörése itthon ért engem a kis Ilus lányunkkal együtt, mert én 1911-ben, részben a boldogtalanságtól, részben a honvágytól gyötörve, orvosunk tanácsára hazajöttem a másfél éves kislányunkkal együtt. Ő nagyon nehezen egyezett bele a hazajövésünkbe, és a következő nyáron ő is hazajött (1912-ben) azzal a szándékkal, hogy ősszel együtt megyünk vissza. De látva, hogy én nem mutatok sem örömet, sem hajlandóságot a visszamenésre, beleegyezett abba, hogy visszamegy még két évre egyedül, eközben azonban igyekezni fog *itthon* szerezni papi állást, hogy nekem ne kelljen visszamenni. (Ugyanis a házasságkötésünk után 10 évre szóló 2000 dolláros életbiztosítást kötöttünk, amelyet itthonról nehéz lenne dollárban fizetni.) Vissza is ment

egyedül és 1914 nyarán írta, hogy jól nyaraljuk ki magunkat a Balaton mellett, mert ősszel küldi a hajójegyet és vissza kell mennünk még néhány évre. Én megint csak lehangolódtam erre a hírre, de még mielőtt nagyon nekibúsulhattam volna magam, augusztus 14-én kitört az I. világháború.

Itthon maradtunk Miskolcon. Szabó nővérénél volt egy szoba-konyhás berendezett lakásunk, ott éldegéltünk a kislányommal. Amíg lehetett a háborús években, ő küldte a pénzt a fenntartásunkra, amikor megszakadt az összeköttetés Amerikával, akkor a Magyar Református Konventtől kaptam a fenntartásunkra szükséges pénzt. A háború befejezése után, 1919-ben, amikor lassan már megindult a levélforgalom Amerikával, és mindenki igyekezett hírt kapni a hozzátartozóiról, hogy mint vészelték át a háborús éveket, akkor ő nem nekem, nem is a nővérénél írta az első levelét, hogy hírt halljon felőlünk, élünk-e, hanem a szülőfalujába – Sajókeresztúrba – a református papnak, amelyben arra kérte, küldje el neki az én halotti bizonyítványomat. A keresztúri pap személyesen nem is ismert engem, de azt tudta, hogy én a kislányommal a nővérénél lakom, és, hogy nem haltam meg, mert azt a keresztúriaktól meghallotta volna. Beküldte hát a levelet nekem. Én, amikor a levelet elolvastam, nem tudtam elgondolni, mi történhetett vele, talán az eszéet vesztette, hogy ilyen levelet írt. Csak hosszabb töprengés után jöttem rá, hogy 1919-ben vagyunk, lejárt az életbiztosításunk ideje és ő a reám eső ezer dollárt csak az én halotti bizonyítványom felmutatása által kaphatja meg, Azonnal leültem a levelére válaszolni. A válasz rövid volt. „Megkaptam a

sajókeresztúri paphoz írt leveledet. Ezzel a levéllel pontot tettél a házaseletünkre – szabad vagy. Te vagy halott az én számomra.”

De még ezek után sem volt hajlandó beleegyezését adni az elválásba. Már 13 éve éltünk elkülönülve, de elválni nem akart tőlem. Én meg itthonról tehetetlen voltam vele szemben. Ez a megoldhatatlannak tűnő állapot addig tartott, míg 1925-ben Miskolcra jött a jelenlegi uram ügyvéd jelöltként – ő vette a kezébe a válóügyemet. De még a nővérét is meg kellett kérnünk arra, hogy ő magyarázza már meg neki, hogy én képtelen lennék a történetek után vele újra házastársi életet kezdeni. Hosszas rábeszélés után volt csak hajlandó elküldeni a szükséges iratokat, de csak úgy, hogy az uram elküldte neki az iratok hitelesítési díját is dollárban. Annak ellenére, hogy ő az én anyai örökségem árán – melyet a nagyanyám a házasságkötésünk után küldött nekem – telkeket vásárolt és saját nevére íratta. Összeegyeztethetők-e az ilyen cselekedetek a papi hivatással, a szerelemmel, meg a becsületérzéssel? Hogy miért kellett belesodródnom ebbe a második házasságomba?... Isteni gondviselésből. Hogy öt éven belül még négy gyermeket szüljek, akiknek szükségük volt erre a földi életre jönni és, hogy nekem támogatóim legyenek Amerikából most, amikor öregségünkre egész életünk szorgalmas munkájának eredményéből kifosztva, az uram nyugdíjától is megfosztva kell élnünk, hogy mégis szolgálhassam az én édes gondviselő Szentlélek Anyaistene-met, aki engem az ő szolgálatára elhívott. Ezért kellett az életem folyamán mind az itt leírottakon átmennem, hogy ide juthassak. Legyen érte neki hála és dicsőség: az Atyá-

nak és Fiúnak és Szentlélek Anyaistenünknek, most és mindenkor mindörökké – Amen.

U. i.: Tegnap este azzal a megkönnyebbüléssel mondtam hála Istent, hogy befejeztem és reggel azzal ébredtem, hogy nagyon is fontos dolgokat hagytam ki belőle. Többek között: Ebben a házasságomban részesültem a kegyelemben 1933. január 28-án, amely házasság csak polgárilag megkötött lehetett, mert Szabó László első férjem élt. A Római Katolikus Egyház szerint ez törvénytelen házasság, a jelenlegi férjem nem részesülhetett a szentségekben. Hogy részesülhessen, az Egyház követelménye szerint, lemondtam a házastársi életéről és testvér házasságban éltünk. Szerencsére, akkor már mind a négy gyermekünk megvolt. Nagyon siettek, öt éven belül küldték őket. Az uram 38 éves volt, én 43.

A kegyelem vétele után én a ref. Egyházból kijelentkeztem, de a róm. kat. Egyházba nem térhettem vissza, mert a kinyilatkoztatás igaz voltát az Egyház még nem tanítja. A Szentatya, XII. Pius, a főpapság elvetették, nekem is meg kellett volna fogadnom, hogy nem hirdetem. Erre én nem voltam hajlandó. Így a két egyház között vagyok. A kegyelem világosság, amelyet nem szabad „véka alá rejteni”. Emmerich Katalin is látomásában az új Jeruzsálem építését szemlélve, „amelyen a Szent Szűzanya és az apostolok olyan nagyon buzgólkodtak”, az Ég és a Föld között lebegve látta önmagát (a nagy Világcsapás című könyve). Felmerülhet bennünk a kérdés: hol volt a Szűzanya jelenlegi Egyházának a főpapsága, hogy azok nem működtek közre az új Jeruzsálem építésénél? Ez egy nagyon sokat jelentő látomás. Ő azt is látta, hogy a zub-

bonyukon vörös csillagot viselő, erős, kövér, egyenruhás, az Egyházat romboló szellemű férfiak „az egész világon átvonulnak”. Nem itt tartunk? Hol van a keresztény főpapság helyzetfelismerő világossága, ha nem látja az idők jeleit. Igen nagyon meggondolandó és megszívlelendő ki nyilatkoztatások ezek.

Az áldozási vágyamat illetően: egy vasárnap Miskolcon az Irgalmas Nővérek Zárda Templomában imádkoztam a szentmisén. Áldozás előtt nagy vágy fogott el az áldozásra. A könnyeim is megeredtek. Elragadtatásba esem és az oltár előtt térdelve láttam magam. A ruhám keleties volt, a fejemet hosszú fehér fátyol takarta. A miséző pap Jézus volt. Az oltártól a kehellyel és az ujjai között a Szent Testtel felém lépett kissé meghajolva és amikor a Szenttestet az ajkamra tette, önmagát is nekem adta. Lát-hatatlanná lett, de a lelkem csodálatos nagy boldogsággal telt meg, amely boldogságtól szinte roskadozni éreztem magamat. Ebben a túláradó boldogságban tértem magamhoz és amint az oltárra pillantottam, a miséző pap abban a pillanatban helyezte vissza a kelyhet a Szentségházba. A Szentélyben Jézussal egyedül voltam.

Ez az áldozás mindenkorra szólt és az én feláldozásomat jelentette Jézusért és a hitigazságokért.

Budapest, 1963. november 30.

Anyuka első házassága létrejöttének körülményeit a fenti írásából ismertem meg, mert életében nem beszélt róla. „Kívülállóként” olvasva e boldogtalan kapcsolatról meg kell állapítanom, hogy egyiküknek sem sikerült felismerni a másik igazi elhivatottságát, nevezetesen azt, hogy az élet

földi értékeit – benne a szerelmet és azt, ami vele jár – oly nagyra értékelő férfi inkább költő, mint pap, míg szerelmének megtestesítője inkább papnő, mint feleség. A többi „félreértés” már mind ennek a következménye. Így az is, hogy a boldogtalan feleségnek nem fordult meg a fejében nyolc év különélés után a férj elhidegülése, ill. az, hogy időközben másik nő foglalta el a helyét, és hogy a halotti bizonyítvány egy újabb házasság megkötéséhez szükségeltetik. De mégsem ezek az igazi tanulságok, hanem az a hiteles kép, amelyet az akkori életfelfogás, értékrend, erkölcs, etika stb. változásáról nyújt a mához viszonyítva.

Egy, csupán 6 éves koráig falun élő kislány lelkületét, értékrendjét egész életreszólóan meghatározza az a szellemiség, amelyet a falu közössége sugároz maga köré. Talán minden egyéb – így a korai helyzetfelismerési-, döntési- és felelősségvállalási képesség – ebből eredeztethető. 13 és fél éves, amikor „*felveszi a háztartás gondját*” és csak 14, amikor „*elhatározza magát arra*”, hogy nagybátyjával kivándorol Amerikába munkát vállalni. Egyedül kell vállálnia a hosszú hajóutat, majd a három napos vonatozást *nyelvtudás nélkül*. 14 és fél évesen szövőgyári munkáslány, akinek ügyességét mutogatja a vezetője. Egy év múlva ismét *rászánja* magát a több ezer kilométeres útra, mert „*vonzza a templom és a kultúrélet*”. Vajon kitől és hogyan tanulta meg azt a viselkedést, amely a hosszú utazások és a gyári munka kiszolgáltatottsága közepette is megővta attól, hogy szexuális zaklatás érje?

Korunk 14-15 évesei érettnek érzik magukat a szexuális életre, de a tanulás, a pályaválasztás terén gyermekként kezelik magukat. A sok új ismeret, amihez a nyaralá-

sok-telelések alatt jutnak, miért nem teremtik meg a döntéskéességüket, a vállalkozó kedvüket? Vajon kiknek a mulasztása az életre való felkészítés, az alkalmassá tétel elmaradása? Szülőké? Iskoláé? Vagy más forrásé, amely mindkettőt rossz irányba befolyásolja? A 17 éves leány képes volt ellenőrizni élethelyzetek valóságtartalmát, felnőttek megbízhatóságát, miközben *„becsülte magát annyira, hogy ne hozza magát hírbe még egy papnéságra való kilátásért sem”*. Vajon miért tűnt el a korai döntéskéesség, a személyes felelősségvállalásának a képeése és egyáltalán, az a vállalkozó szellem, amely felbátorított sokakat arra, hogy ökrös szekérrel nekivágnak a Sziklás-hegység havas hágóinak? A megélhetés kényszere? Ma is van kényszerhelyzet sokak számára, a kihívásokra mégis másként reagálnak. Sokan várnak arra, hogy valakik gondoskodjanak róluk, beszéljék rá őket az ismeretek, a tudás megszerzésére. Nem érzik, hogy ettől válnak kiszolgáltatottakká, még hozzá többszörösen, mert a *„gondoskodót”* is rosszul választják meg ismeretek hiányában.

Tehát baj van az alapismeretek megszerzésével vagy azok tartalmával. Az amerikai közoktatás lezüllött, mert valakik meggyőzték a szülőket: akkor járnak jól, ha a gyerek „boldog”-ként jön haza az iskolából. Ehhez az kell, hogy csak jó jegyet kaphasson. Ha a tanár erre nem hajlandó, a tanuló átkéri magát más tanárhoz. Az otthagzott tanár szerződését nem újítják meg, így inkább jó jegyet ad tudás nélkül. Kik nyernek? Akik a gyermekeiket nem a közoktatásban készítetik fel az életre, mert számukra csökken a konkurencia. A mi közoktatásunkra is ez a sors vár?

Miért nincs rangja a tisztességnek? Kik és miért várják el a társadalomtól, hogy „norma” rangjára emelje és elfogadja a csalást, korrupciót, sőt már a rablást is? Netán azért, mert ha mindenkinek szabad csalni-rabolni, akkor nincs többé csaló, rabló, mint megbélyegzés, és akkor az nyer, aki ezt korábban kezdte, mert nagyobb rutinra tett szert. Sőt, akkor az adófizető pénzéből fenntartott rendőrségnek és igazságszolgáltatásnak sem kell többé fokozottabb oltalmat nyújtania a tisztességes ember számára. Egy példa: a rutinosan korrumpáló-korrumpált elég körültekintő ahhoz, hogy ne szolgáltatson bizonyítási lehetőséget. Esetleg megtalálja annak is a módját, hogy a figyelmet ráterelje egy-egy olyan „vetélytársra”, aki ugyan csupán néhány millióhoz jutott (az ő milliárdjaihoz viszonyítva), de egy másik szekértáborhoz tartozik. A milliárdos csaló ártatlan marad, a „vetélytárstól” megszabadul, az emberek felháborodása a másik szekértáboron csapódik le, amelyik így hitelét veszti. Mi az ellenszer? A társadalomnak meg kell ismernie és élnie kell az ellenőrzés lehetőségeivel. Példa: ha bankkonszolidáció címén közpénzből elvesznek párszáz milliárdot, a társadalom követelje meg az ehhez tartozó egyéb intézkedés nyilvánosságra hozatalát is, azaz, kik a vétkesek a „rossz pénzkihelyezésért”, mi történt velük a hatalmas károkozás miatt stb. A „demokrácia” nevű játékba (amely kissé leegyszerűsítve a pénz diktatúrája a nyers erőszak diktatúrájával szemben) csak úgy kifizetődő belemenni, ha a tömeg is megtanulja a játékszabályokat és nem lusta ahhoz, hogy éljen is a játékszabályok adta lehetőségeivel. Persze, erre csak úgy jut idő, ha giccs-filmek nézése

és pletykalapok olvasása helyett a valóság megismerésében fáradozunk. Ha erre csak kevesen hajlandóak, akkor a demokrácia ellenére vagy éppen annak lehetőségei révén, a társadalom többsége becsapható, kihasználható rabszolga marad.

És mi történjék a tisztességes falusi emberrel, aki számára a „modernizált norma” nem fogadható el? Hagyja ott a faluját, majd az országot is? Miért Ő? Ő, már ha akarná sem tudná elhagyni ősei földjét, mert az „új világ”-okban ez a termelő-típus már nem szükséges, kevesebb gonddal jár és olcsóbb a máshol termeltetés. Így aztán itt fog maradni akkor is, ha ez nem tetszik egyeseknek! Egyébként is, elég volt a mások gazdaggá tételéért hozott áldozatokból. A „Kapu” 1995/2. és 3. száma ismerteti ezt, az akkori amerikai magyar irodalmat megihlető nyomorúságos sorsot, az emberek tömegeinek kényszerűségét a munkavédelem hiánya, a teljes kiszolgáltatottság következtében. Ez az írás Anyuka első férjét, mint e kor legtehetségesebb, legcsiszoltabb költőjét méltatja (aki kötetnyi szerelmes versét Édesanyánknak írta).

Végül arról, ami az életrajzból kimaradt (de aminek én már részese voltam és tanúja vagyok):

A harmincas évek elején a Diósgyőri Vasgyárból utcára került munkások családjait gyámolítják Édesapával együtt (a listákat őrzöm, mert jó, ha az utódaim látják majd, hogy voltak valaha olyan emberek is, akik nem megrendelések szerzéséért vagy párt-összefonódás alapján dolgoztak).

1938-ban Anyuka kiadta „*A magyar kereszténység és a*

Tízparancsolat” c. könyvét (Ludvig István Könyvnyomdája, Miskolc, lásd az 1. sz. függelék).

A Bükk-hegységben, a Bükkszentlélek-i kolostor romjainál régészeti ásatásokat végez egyedül, a Menedék-házban lakva (1941–42).

1944 tavaszán az Ungvári Téglagyárba begyűjtött zsidóknak hordja az élelmet, naponta bekísérik a rendőrségre, de mindig elengedik (Édesapát ekkorra már internálták).

Az Ung-parti kertünkben (ma az Egyetem botanikus kertje) katonaszökevények és munkaszolgálatosok kapnak menedéket, élelmet és civil-ruhát.

A II. Vatikáni Zsinathoz dogmamódosítási javaslatot intéz, majd az „*Amire a csillagok tanítanak*” c. füzetében hazai és külföldi csillagászokkal osztja meg gondolatait (lásd 3.sz. Függelék).

A magát szocialistának nevező rendszer Édesapát nem tartotta érdemesnek arra, hogy a 10 éves korától dolgozó ember megkapja jogos nyugdíját (az internálása előtti kihallgatását irányító kémelhárító tiszttel, mint megbecsült nyugdíjossal találkozott Budapesten, mert azt honorálták a későbbi „szolgálataiért”). Így Anyuka, aki csak feleség-jogon kaphatott volna járadékot, szintén nem kapott egy fillért sem az érzékeny lelkű zsoldosoktól. Nem panaszkodtak, büszkén viselték azt a sorsot, amely a magyar érzelmű embert Hazájában „megilleti”.

Anyuka Anikó húgommal

Édesapa életéről

Ismertetésemet – Anyuka önéletrajzi írásához hasonlóan – olyan írással kezdem, melyben Édesapa saját életútját mutatja be a jogos nyugdíjának folyósításáért folytatott hat éves küzdelme folyamán.

E küzdelem utolsó szakaszában – valamennyi jogorvoslati kezdeményezésének eredménytelenségét látva – Kádár Jánoshoz, mint teljhatalmú vezetőhöz fordult. Ott is ugyanazzal az embertelen magatartással szembesült, amellyel a több évig tartó küzdelem folyamatában találkozott. A Kádár-titkárság semmitmondó válaszával visszairányította Édesapát azokhoz a szervekhez, amelyek meghozták az elutasító döntésüket, és így a kör bezárult. Az ügyben szereplő valamennyi döntéshozó szegénységi bizonyítványt állított ki önmagáról, és arról a rendszerről, amelyet gátlástalanul kiszolgált.

A Budapesti Ügyvédi Kamara pl. nem adta ki számára a jogviszonyának időtartamáról szóló igazolást, olyan iratot, amelyet a Csehszlovákiában praktizáló kollégájának azonnal kiadtak (ld. a fejezet végi ügyiratoknál – 1. sz.). Vajon mivel magyarázható az a magatartás, amely így viszonyul egy 70 éves férfihez, aki – az Ügyvédi Kamara tagjaként – 26 éven át fizette a nyugdíjárulékot, ellenkező esetben ugyanis nem ügyvédkedhetett volna. A jogos nyugdíjától való megfosztásával elvették a létalapját a 75 éves feleségének is, aki öt gyermeket nevelt fel háztartásbeliként. Számomra egyetlen magyarázat adódik, nevezetesen az, hogy senki sem akart kiállni egy olyan ember mellett, aki folya-

modványában arra hivatkozott, miszerint a hivatásának gyakorlását az tette lehetetlenné, hogy a Szülőföldjén megjelenő új hatalom nyelvét nem ismerte, és azt az előrehaladott kora miatt már nem is tanulhatta meg.

A hivatalos indoklások persze ezt elhallgatták. Helyette olyan képtelenségekre hivatkoztak, mely szerint Édesapa egy 1958-ban Magyarországon hozott rendelkezés alapján veszítette el a nyugdíjjogosultságát, noha ebben az időpontban, 62 évesen, még a Szovjetunióban, bekebelezett szovjet állampolgárként tartózkodott, így reá nem is vonatkozhatott volna a Magyarországon hozott rendelkezés.

Alábbiakban a történelmi valóság embertelenségének megértéséhez nyújtok iratokkal alátámasztott bizonyítékot:

**Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt
Központi Bizottsága első titkárának**

Budapest V.

Széchenyi rakpart 19.

Mélyen tisztelt Testvér!

Kérem, mint a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkárát, hogy a Legfőbb Ügyészséghez egyidejűleg benyújtott és ide másolatban mellékelt Óvás-t személyesen elolvasni, s hatalmát az illetékes helyen latba vetni szíveskedjék az élet szocializmusának érvényesüléséért.

Budapest, 1966. január 25.

Testvéri tisztelettel:

dr. Tóth János

Legfőbb Ügyészség

Budapest V. Apáczai Csere J. u. 10.

Tárgy: dr. Tóth János budapesti I. Logodi u. 78/a. sz. lakos óvása a nyugdíjügyében okozott szociális sérelmek miatt

Az Országos Nyugdíjintézethez 1962. szeptember 11.-én adtam be ügyvédi nyugdíj iránti kérvényemet – 6 015 761. sz. alatt. Ügyem rendkívülisége miatt ezt megelőzően az Intézet tanácsadó szervéhez fordultam tájékoztatásért és itt úgy tájékoztattak, hogy ügyem elbírálása az Intézet hatáskörébe tartozik.

Kérvényemre 1962. október 25. kelettel kaptam egy nyomtatott szövegű levelezőlapot. Ebből tudtam meg, hogy kérvényemet kivételes nyugellátásra irányuló jogi cselekménynek minősítette az Intézet és hogy: „Nyugdíj-ügyünk lehetőséget ad arra, hogy különleges méltánylást érdemlő kivételes esetekben olyanok részére is lehessen kivételes nyugellátást biztosítani, akik a nyugdíjtörvény értelmében a nyugdíjra jogosultságot nem szereztek.” Ez így érthetőnek látszott.

De a közlésnek az a további része, hogy: „A Munkaügyi Minisztérium kérelmét tüzetesen megvizsgálta, de annak teljesítésére lehetőséget nem látott” – egészen értelmetlen volt előttem. Hiszen a kérelmem tüzetes megvizsgálása meg sem történhetett ügyem érdemi letárgyalása és azoknak a tényeknek ismerete nélkül, melyek ügyem rendkívüliségének megállapításához szükségesek.

Miután a Munkaügyi Minisztériumba se engedtek bemenni, a kívül ügyködő tanácsadó szerv pedig nem tudott tanácsot adni – indokolt beadványban kértem, hogy sze-

mélyes meghallgatásom mellett Bizottság tárgyalja le nyugdíj iránti kérelmemet és adjon helyt annak.

Ügyem bizottsági letárgyalása helyett a 96 640-1/1964. sz. alatt a Munkaügyi Minisztérium társadalombiztosítási osztálya arról értesített, hogy eredeti beadványomat most már nem a kivételes nyugellátáson, hanem a Magyar–Szovjet szociálpolitikai egyezményen alapuló kérelemnek tekintik és elbírálás végett a SZTK alközpontjának küldik meg.

A nyugdíjügyek intézésére rendelt állami szerveknek nyugdíjam kérdésében tanúsított hatásköri ingadozásai nem az én kérelmemre, hanem hivatalból történtek, mert én pusztán ügyvédi nyugdíjam megállapítását kértem azoknak az okiratoknak és azoknak a tényeknek az alapján, amelyeket beadványaimban az eljárás egész folyamán bizonyíték gyanánt érvényesítettem.

Ilyen körülmények között nyugdíjigényem érvényesítésének kezdő idejét nem az igénybejelentő lapok, hanem a nyugdíj iránti kérvényem beadásának időpontja – 1962. szeptember 11. napja – határozza meg.

Miután az SZTK B. 12.-1 005/1964/K sz. alatt 1964. június 23-án kelt levelében nekem küldött igénybejelentő lapokat a kijelölt helyen július 1-jén beadtam – a B.11-3435/1964/8/K sz. iratában közölte velem, hogy kérelmem elbírálása előtt a szovjet szervek megkeresésére volt szükség és az Alközpont az eljárást felfüggesztette.

Emiatt írásban indokolt óvással éltem és kértem nyugdíjigényemnek érdemi elbírálását, a megkeresésre tekintet nélkül, mivel nyugdíj csak a Magyar Népköztársaságtól illet meg engem.

Az SZTK a B. 11-3435/1964/12/K sz. határozatával nyugdíj iránti kérelmemet elutasította és ezt azzal indokolta, hogy a 67/1958. Korm. sz. r. 29. § 1. bekezdés értelmében az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszűnik, ha a szolgálati idő utolsó napja és az öregségi korhatár eléréséig 5 évnél hosszabb idő telt el és mivel én 1948. április 26. óta munkaviszonyban nem álltam, a szolgálati idő utolsó napja és a 60. életévem betöltése (1956. május 16.) között pedig 5 évnél hosszabb idő telt el – öregségi nyugdíjjogosultságom megszűnt.

Ugyanilyen indok alapján hagyta helyben ezt a határozatot a Társadalombiztosítási Bizottság 16. számú határozata azzal, hogy ez ellen pert indíthatok az illetékes bíróságnál igényem jogossága tekintetében.

A pert megindítottam és azt a Pesti Központi Bíróság 6. P. 80724/1965. sz. alatt, majd fellebbezésemre a Budapesti Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 48. Pf. 27097/1965. sz. alatt folytatta le, mellőzve az általam kért bizonyítás felvételét.

Az I. fokú bíróság ítélete elutasította keresetemet, a II. fokú ítélet ezt indokai alapján helyben hagyta azzal, hogy mint alaptalanul perlekedőt 20 forint perköltségben marasztalt.

Figyelembe véve azonban mindazokat a tényeket és bizonyítékokat, melyeket az eljárás egész folyamán feltártam – a meghozottaknál rám nézve mostohább és a szocializmusra lesújtóbb határozatok és ítéletek alig képzelhetők el. Mivel rendkívüli esetben nemcsak az én ügyemről, hanem a szocializmus ügyéről van szó.

Ó v á s t

emelek mindama sérelmek miatt, melyek az én szociális jogaimat, egyben pedig a szocializmus ügyét akár a köz-igazgatási, akár a bírósági szervek részéről sújtották, ezért

K é r e m

hogy nyugdíjügyem újrafelvételét, az ügyemre vonatkozó tényállás tüzetes felderítését és ennek eredményéhez mérten az illetékes szervnél új határozat hozatalát indítványozni szíveskedjék.

I n d o k o k:

Megbotránkoztatta szociális érzékemet az az értelmetlen bánásmód, hogy bár a Nyugdíjintézetnél éppúgy, mint a Munkaügyi Minisztériumnál és a SZTK-nál a hivatalon kívüli helyen ügködő tanácsadó személy nem tudott tanácsal ellátni, még sem akart egyikük sem engedélyt adni arra, hogy a hivatalon belül felkeressem azt a személyt, aki engem kimerítően tudott volna tájékoztatni nyugdíjigényem kérdéseiben.

Megbotránkoztatóbb volt az a tény, hogy nyugdíjam ügyét az Országos Nyugdíjintézet egy nyomtatott szövegű levelezőlapra intézte el és zárta le anélkül, hogy igényem további érvényesítése tekintetében tájékoztatott volna. Az immár három és fél éve húzódó eljárás egész folyamán a nyugdíjügyek intézésére rendelt állami szervek egyike sem volt tekintettel azokra az általános és alapvető követelményekre mint:

hogy szociális jogon minden embert megilleti a nyug-

díj, ha munkaereje a saját és az embertársai létét szolgáló tevékenységben már kimerült;

hogy a munkaképesség idejének lejártá után az életkezés lehetősége többé meg nem ismétlődik;

hogy a saját hibáján kívül álló okból öregségére senkit se lehet kivetni a társadalomból.

A nyugdíjam kérdésében hozott közigazgatási határozatok és bírósági ítéletek – figyelmen kívül hagyva e követelményeket – egyezően azon a téves véleményen támaszkodnak, hogy az általam felhozott tények és bizonyítékok igényem megállapítása szempontjából nem bírnak jelentőséggel és hogy – megítélésük szerint – döntő jelentősége egyedül annak a körülménynek van, hogy az 1948. április 26-án megszüntetett ügyvédi munkaviszonyom után nem létesítettem új munkaviszonyt, holott ez a 67/1958. Korm. sz. r. 29. § szerint köteleességem lett volna. De egyáltalán nem foglalkoznak azzal a valóban döntő ténnyel:

hogy 1948. április 26-án – amikor engem a Kárpáton-túli Területi Ügyvédi Kamara az ukrán illetve az orosz nyelv nemtudása miatt kizárt az ügyvédi munkaközösségből – nem a Magyar Népköztársaság 67/1958.-as rendelete szerinti munkaviszony megszűnésének egyik jogesete, hanem az én szociális munkajogom törvénytelen megvonásának a ténye valósult meg;

hogy az 1948. április 26. napja és a 67/1958-as kormányrendelet meghozatala közti időben sem a Kárpáton-túli Területen, sem a Magyar Népköztársaság területén nem volt olyan jogszabály, amely kötelezővé tette volna új munkaviszonyomnak 5 éven belüli létesítését és amely

ennek elmulasztását a munkával már megszerzett szolgálati idő elvesztésével sújtotta volna;

hogy nem volt olyan jogszabály sem, mely a létesítendő munkaviszony jellegét avagy a munkaadó ki- vagy milétét meghatározta volna;

hogy a magyar-szovjet állampolgársági egyezmény csak az én öregségi korhatárom, vagyis 1956. május 16. utáni időben tette lehetővé visszatérésemet a Magyar Népköztársaság területére.

Nyilvánvalóan téves tehát a nyugdíjügyemben eljáró szerveknek az a jogi álláspontja, miszerint döntő jelentősége egyedül és kizárólag annak a ténynek van, hogy én 1948. április 26. után 5 éven belül munkaviszonyt nem létesítettem.

Ellenkezőleg, mivel az Országos Nyugdíjintézet, a kérvényemben előadott tények és bizonyítékok alapján, maga minősítette kivételesnek a nyugdíjigényemet – hivatalból tartoztak volna megállapítani az ügyemben eljáró közigazgatási és bírósági szervek mindazokat a tényeket, melyek az én jogesetem kivételességét tartalmazzák. Hiszen kivételes nyugellátás nem is alapulhat máson, mint kivételes ténybeli és jogi körülményeken.

Mivel a nyugdíjigény kivételességének megállapítására rendelt állami szervek az én kivételes ténybeli és jogi körülményeimet egytől-egyik figyelmen kívül hagyták – kénytelen vagyok azokat szociális jogaim megóvása végett ismételtén feltárni.

Nyugdíjigényem kivételességének ténybeli és jogi esete születésemmel kezdődik, mert 1896. május 16-án Ungvármegyének Bátfa nevű községében, a történelmi Ma-

gyarországnak színmagyar nyelvterületén, magyarnak születtem, Szülőföldemet, mely a Magyar Népköztársaság területével ma is összefüggő egységes magyar nyelvterület képez, a népek önrendelkezési jogának jelszava alatt, de anélkül, hogy a magyar népnek megengedték volna, hogy magának és a birtokában levő országrésznek hovatartozása felől rendelkezzen, idegen politikai érdekekből idegen uralom alá kényszerítették. Ezek a ténybeli és jogi körülmények ma is fennállanak, és így a rajtam kívül álló politikai okok miatt váltam idegenné őseim földjén.

Emiatt 1920. augusztus havában kénytelen voltam Magyarországnak a fel nem osztott területére költözni, hogy jogi tanulmányaimat bevégezhessem. Majd miután a megcsonkított Magyarország az 1922. XXXIII. t.-el becikkelyezte a trianoni békeszerződést, ennek 63. szakasza alapján kénytelen voltam magyar állampolgárságomat az 1922. július 20-án kelt bejelentéssel fenntartani. Ezt igazolja Budapest Székesfőváros tanácsának 1923. június 7-én kelt 333881. sz. igazolványa. Magyar állampolgárságomnak azóta és ma is a trianoni békeszerződés az alapja.

1938. novemberében a Bécsi-döntés alapján szülőföldem egyesült a trianoni magyar állammal, én pedig 1939. nyarán családotól visszatértem szülőföldemre és emiatt ügyvédi irodámat Miskolcra Ungvárra helyeztem át anélkül, hogy ügyvédkedésem folyamát megszakítottam volna.

1944. október 27-én Szülőföldem szovjet katonai parancsnokság alá került. Ennek rendelkezése folytán engem és mindazokat a 18–50 éves magyarokat, akik a közzétett felhívásra jelentkeztek, fogva tartották és különböző helyekre szállították. Én Jenakievára, majd Gorlovkára kerül-

tem és e két helyen, mint gyári munkás dolgoztam 1946. február 3-ig. Ezután egy hét alatt hazaszállítottak, majd 1946. február 11-én a Ukrán Belügyi Népbiztosság Kárpátontúli területi részlegének parancsnoka szabadon bocsátott. Az erről kiállított bizonyítvány eredetijét 1962. szeptember 11-én mellékeltem a nyugdíj iránti kérvényemhez, majd felmutattam az I. fokú bírósági tárgyaláson.

1946. tavaszán a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara szervező bizottsága felvett a kamara tagjai közé és beosztott a 2. sz. ungvári munkaközösségbe annak ellenére, hogy a bizottság tagjai igen jól tudták, hogy én sem az orosz, sem az ukrán nyelvet nem beszélem. Ugyanakkor azt is tudták, hogy a magyar fasiszták itteni garázdálkodása idején nem egy esetben felléptem az üldözött zsidók védelmében. Ezt igazolja az ide egyszerű másolatban és magyar fordításban mellékelte nyilatkozat, melynek eredetijét kérésemre 1965. december 2-án dr. Judkovics M. G. volt szervező bizottsági tag állította ki, s melynek magyar fordítását felolvastam, eredeti példányát pedig becsatoltam az iratokhoz.

A fasiszták elleni kiállításom miatt engem a német gestapó és a magyar csendőrség 1944. májusában letartóztartott, majd a Munkácson székelte államvédelmi bíróság elé állított. Ez átadott a m. kir. rendőrség ungvári kapitányának, mely 1944. június 5-én hozott 2715/2. sz. véghatározatával internálásomat rendelte el. Ezt igazolja az ide másolatban csatolt 10894/1-1944. sz. véghatározat, mely a m. kir. rendőrség vidéki főkapitányának II. fokú döntését tartalmazza. E véghatározat eredetijét szintén felolvastam és csatoltam a II. fokú tárgyaláson.

E bizonyítékok tanúsága szerint a Kárpátontúli Terület ügyvédi munkaközösségbe történt felvételemnek indoka az a kivételes tény volt, hogy én a fasiszták garázdálkodása ellen több esetben tevékenyen kiálltam.

Viszont az ügyvédi munkaközösségből való kizárásom indoka az a tény volt, hogy nem tudtam ukránul illetve oroszul. Igazolja ezt a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara elnöksége által 1965. november 10.-én 528-15. sz. alatt kiadott bizonyítvány, melynek eredeti példányát és magyar fordítását ugyancsak a II. fokú tárgyaláson csatoltam a periratokhoz.

Az ítélet kihirdetése után a II. fokú bíróság a tárgyaláson csatolt okirati bizonyítékokat visszaadta nekem anélkül, hogy azokat nyugdíjigényem kivételességének megállapítására felhasználta volna.

A Kárpátontúli Területi ügyvédi kamaránál 1946. március 27-én történt ügyvédi bejegyzésem indokául szolgált tényekből kétségtelenül megállapítható, hogy embertársaim szociális jogainak védelmét személyes szabadságom feláldozása árán teljesítettem.

Az ügyvédi szolgálati viszonyom megszüntetésének indokául a fenti okiratban megjelölt az a tény pedig, hogy nem tudtam az ukrán illetve az orosz nyelvet – a Kárpátontúli Területen az ügyvédi szolgálati viszony felbontásának nem képezte törvényes okát, mert kizárásom idején és azóta sincs érvényben olyan törvény, mely kimondaná, hogy a Kárpátontúli Terület magyar lakosságának bármely tagja köteles akár az ukrán, akár az orosz nyelvet tudni, és állampolgári jogait ukrán vagy orosz nyelven gyakorolni.

Ennélfogva az a tény, hogy a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara 1948. április 26-án az ukrán, illetve az orosz nyelv nemtudása miatt engem, aki a Kárpátontúli Terület magyar lakosságának szülöttje és tagja voltam, 52 éves koromban kizárt az ügyvédi munkaközösségből, nemcsak azt bizonyítja, hogy a lakóhelyem szociális alkotmányának megszegése révén bontotta fel ügyvédi munkaviszonyomat, hanem ennél többet és pedig azt, hogy az ügyvédi hivatásomhoz kötött szociális munkajogomtól és e hivatásomnak megfelelő újabb munkaviszony létesítésének lehetőségétől fosztott meg engem.

Nyilvánvaló tehát, hogy a nyugdíjügyekben eljáró közigazgatási és bírósági szerveknek hivatali kötelességük lett volna nyugdíjigényem kivételelességének érdekében megállapítani, hogy a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara 1948. április 26-án kelt határozata, mely engem az ukrán illetve az orosz nyelv nemtudása miatt zárt ki az ügyvédi munkaközösségből, megfosztott az ügyvédi hivatásomhoz kötött szociális munkajogomtól és ez a jogfosztás tette lehetetlenné ügyvédi hivatásom folytatását.

Jogfosztottságom tényéből következik, hogy kizárásom okát nem teszi törvényessé sem a jogvesztettségemnek az a ténybeli következménye, miszerint 1948. április 26. után nem létesítettem újabb munkaviszonyt; sem pedig az a körülmény, hogy a Magyar Népköztársaság nyugdíjszervei az ügyvédi hivatásom folytatásának külföldön történt meghiúsítását a 10 évvel később hozott 67/1958.-as korm. sz. r.-ben megszabott munkavállalási kötelezettség megszegésének minősítik.

Ez az értelmezés azért sem vonatkoztatható az én kivé-

teles jogesetemre, mert ténybeli és jogi képtelenség volt megszegni az 1948. április 26. és 1956. május 16. közé eső időben azt a munkavállalási kötelezettséget, amit csak az 1958. évben állított fel a 67/1958. sz. korm. r. és amit 1956. május 16. után már meg sem szeghettem, minthogy ekkor öregségi korhatáromon túl voltam.

De nem helyt álló a 67/1958. sz. korm. jogfosztó értelmezése rám vonatkozóan azért sem, mert a Magyar Népköztársaság csak 1957. évben a szovjet állammal kötött egyezményrel nyitotta meg a hazámba való visszatérés lehetőségét és így csak ezután juthattam volna a magyarországi honfitársaimmal egyenlő munkafeltételek birtokába, természetesen amennyiben öregségi korhatáron nem 1956. május 16.-án, hanem a Hazámba való visszatérésem után nyílt volna meg, mely esetben az újabb munkaviszony létesítésére rendeletileg megszabott 5 évi idő csak a Hazámba való visszatérésemet követő napon kezdődhetett volna meg.

Mindezekből világosan kitűnik, hogy a nyugdíjügyemben eljáró közigazgatási és bírósági szerveknek az a döntése, hogy én az 1948. április 26. napjáig megszerzett szolgálati időmet elvesztettem, nem alapozható a döntésükben felsorolt törvényes rendeletek egyikére sem, miért is az okiratokkal igazolt szolgálati időmet – 25 év 9 hónapban kellett volna megállapítaniuk.

Ezen felül jóvátétel címen ügyvédi szolgálati időmbe be kellett volna számítaniuk az 1948. április 26.-tól 1960. december 21.-ig testi munkával eltöltött 12 év és 8 hónapi időt is, mert engem a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara törvénytelenül fosztott meg az ügyvédi hivatásomon alapu-

ló szociális munkajogomtól. Minthogy pedig emiatt kárt szenvedtem, szociális jogon megillet engem a jóvátétel.

Tekintettel arra, hogy a nyugdíjügyekben eljáró közigazgatási és bírósági szervek egyezően azért utasították el nyugdíjigényemet, mert beszámítható szolgálati időt nem szereztem, kénytelen vagyok e kérdést is a születése-mig visszavezetni.

Nemcsak magyarnak, hanem szegénynek is születtem, mert anyai nagyszüleim urasági béresek, atyai nagyszüleim 5 holdas parasztok voltak. Szüleim is mezőgazdasági munkából éltek mindaddig, amíg atyám szolgaként állami alkalmazásba nem jutott Budapesten a volt X kerületi Országos Gyűjtőfogháznál.

Családunk szaporasága, a tíz gyermek és a megélhetésünk nehézsége tette szükségessé, hogy már gyermekkorunkban munkába álljunk. A nővérem, a bátyám és én már 10 éves korunktól kezdve rendszeresen dolgoztunk. Én a szentlőrinci téglagyárban, parkettgyárban és a magánépítkezések kőműveseinél vállaltam munkát az iskolai szünidő egész tartamán évről-évre. Sőt mivel az iskolai elfoglaltságunk 12 órakeret véget ért, ahogy tavasszal a téglagyárban megkezdődött a munka, minden délután napszálltáig toltuk a kocsit, este pedig megtanultuk a leckénket és úgy mentünk másnap az iskolába. Miután ez idény és akkord munka volt, délutánonként a mai mértéknek megfelelően egy egész napi munkát végeztünk. Majd 1910. őszétől Ungváron, diákságom egész idején szünidőmet rendszeresen végig dolgoztam 1915-ig, amikor az iskola padjaiból vonultam be katonának.

Miután atyám megrokkant és nyugdíjba ment, én pedig

leszereltem a katonaságnál, 1918. őszén szülőfalunkba költözködtünk, ahol paraszti munkát végeztem 1920. augusztus haváig, amikor jogi tanulmányaim végett Budapestre települtem.

Ettől fogva 1922. május haváig, doktori oklevelem megszerzéséig, Budapesten a Szalay utcában a Futura Áruforgalmi Rt.-nél dolgoztam, mint kereskedelmi alkalmazott.

1922. szeptember 14.-től 1926. tavaszáig az ügyvédi-bírói vizsga letételéig, mint ügyvédjelölt; 1926 május 16.-től 1944. október végéig, mint miskolci, illetve ungvári ügyvéd munkálkodtam.

1944. október végétől 1946. február 11.-ig, mivel a szovjet katonai szervek elvittek, mint gyári munkás előbb az ukrainai Jenakieván, majd Gorlovkán dolgoztam.

1946. március 27.-től 1948. április 26.-ig a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara tagjaként a 2. sz. ügyvédi munkaközösségben ügyvédkedtem.

1948. április 26.-tól 1960. december 21.-ig, vagyis Házámba történt visszatérésemig a Kárpátontúli Területi Pártbizottság intézkedése folytán a részemre kivételesen meghagyott 2600 m² gyümölcsöst a két kezem munkájával műveltem.

A nyugdíjügyemben eljáró közigazgatási és bírósági szervek az életem 70 esztendejének egész munkásságát, a betű és a politika szocializmusa jogán, egyszerűen úgy intézték el, hogy a súlyt nem a munkásságomra, hanem annak beszámíthatóságára helyezték és egyezően úgy döntöttek, hogy: – szolgálati időt nem szereztem.

Ez a döntés a felelősséget – ridegen és egyoldalúan – úgy a munkám tényéért, mint beszámíthatóságáért reám

hárítja olyan okok alapján, melyek kívül állnak az én cselekvő hatalmamon és amelyeket a törvény betűje – a politika jogán – az én munkásságom idejének lejárta után, 1958-ban állított fel.

Ez a döntés azon a hamis tételen alapszik, mely a munkás szolgálati idejének a tényét alárendeli a beszámíthatóságnak. Holott a munkás becsületesen teljesített szolgálatát a legnagyobb szociális igazságtalanság bármiféle feltételnek alárendelni, mert mint ahogyan minden munkást feltétlenül megilleti munkája után a bér, ugyanúgy minden munkásnak a becsületes munkával eltöltött ideje feltétlenül szolgálati időnek számít. Ezért az én életem idejét is, amit becsületes munkával töltöttem be, feltétlenül szolgálati időnek kell számítani.

Semmiben sem vagyok ugyanis felelős azért, hogy 1896.-ban és nem 60 évvel később születtem; hogy nem ukránnak vagy orosznek, hanem magyarnak születtem; hogy az én időmben nem voltak intézmények, melyek nyilvántartották volna azokat a szolgálatokat, melyeket az 1922. előtti időben teljesítettem; hogy a Magyar Népköztársaság nyugdíjtörvénye nem fogadja el a szolgálati idő tényének tanúkkal való bizonyítását stb.

Az engem ért szociális sérelmek – alapjában véve – azal a két ténnyel vannak ok és okozati viszonyban: hogy a Kárpátontúli területen magyarnak születtem és hogy nem tudtam az ukrán illetve az orosz nyelvet, mert ha a Magyar Népköztársaság területére esik születésem helye vagy ha mint Kárpátontúli születésű, tudom az ukrán illetve az orosz nyelvet – nem sodródom bele abba a fonák helyzetbe, amiben vagyok.

Ez az ok és okozat kétségtelen tény, mert engem 1948. április 26.-án a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara 52 éves koromban az ukrán illetve az orosz nyelv nemtudása miatt zárt ki ősmagyar Szülőföldemen az ügyvédek munkaközösségéből. Ezáltal megfosztott az ügyvédi hivatásomhoz kötött szociális munkajogomtól annak ellenére, hogy hivatásomat személyes szabadságom feláldozása árán is szolgáltam.

Ezt az igazságtalanságot a magyarellenés politikai áramlatnak tulajdonítottam és kényszerűségből elviseltem, de joggal reméltem, hogy a Hazám szocializmusa majd igazságot szolgáltat nekem, ha oda visszatérek.

Miután 1960. december 23.-án visszatértem, az történt velem, hogy a Hazám nyugdíjszerveinek egyöntetű döntései még mostohábban bántak el velem, mert életem 70.-ik évében megállapították, hogy nincs beszámítható szolgálati időm és eképen számkivetettek engem abból a magyar társadalomból, melyhez tartozom, s amelyet 10 éves korom óta megszakítás nélkül becsületesen szolgáltam és szolgállok még mindig az élet szocializmusa iránti szeretetből.

Az engem ért szociális sérelmekkel szemben a jelen óvásomban, valamint a nyugdíjam iránti eljárás folyamán feltárt tények és bizonyítékok alapján kétségtelenül megállapítható, hogy van nemcsak tanúkkal bizonyítható, hanem okiratokkal bizonyított 25 év és 9 hónapi ügyvédi szolgálati időm.

A kecskeméti és a miskolci ügyvédi kamara végzései bizonyítják, hogy 1922. szeptember 14.-től 1926. május 15.-ig ügyvédjelöltként dolgoztam.

A miskolci ügyvédi kamara lajstromkivonata igazolja,

hogy 1926. május 16.-tól mint miskolci ügyvéd dolgoztam a kassai ügyvédi kamarába történt átjegyzésemig.

Az Országos Magyar Levéltár által kiadott lajstromkivonat pedig igazolja, hogy az Ügyvédi Gyám és Nyugdíj-intézetnek 1926. május 16.-tól 1945.-ig megszakítás nélkül tagja voltam, ami kétségtelenül bizonyítja ügyvédkedésem tényét, mivel a tagság törvényes kötelezettsége volt minden ügyvédnek és mivel az Intézet tagja csak gyakorló ügyvéd lehetett.

A Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara által kiadott igazolvány bizonyítja, hogy 1946. március 27.-tól 1948. április 26.-ig szovjet területen ügyvédkedtem.

A Don medencében 1944. október végétől 1946. február 11.-ig gyári munkával eltöltött időm is szociális szolgáltatnak minősül és ezért beszámítandó ügyvédi szolgálati időmbe.

Jóvátétel címén orvoslásra szorulnak az én szociális ügyvédi munkajogomat ért sérelmek az 1948. április 26.-tól 1960. december 21.-ig terjedő időtartam tekintetében, mert az ügyvédi szolgálati időm megszakítására nem én adtam a ténybeli okot, hanem a Kárpátontúli Területi ügyvédi kamarának az a határozata, amely engem törvényes ok nélkül fosztott meg az ügyvédi hivatásomhoz kötött szociális munkajogomtól.

A feltárt tényekből és bizonyítékokból adódó végső következmény alapján – szociális jogon – megillet engem a kivételes nyugellátási igény és pedig úgy a tényleges ügyvédi szolgálattal eltöltött 25 év és 9 hónapi időre, mint az 1948. április 26.-tól 1960. december 21.-ig eltelt 12 és 8 hónapi időre. Miértis

K é r e m

e 38 év és 5 hónapi szolgálati idő számbavétele kivételes nyugellátásom megállapítását és nyugdíjamnak 1961. január 1-jétől való visszamenőleges folyósítását az illetékes nyugdíjszerveknél javasolni.

Tisztelettel:

Dr Tóth János

Mellékelve másolatban

- 1.) dr. Judkovics M. G. nyilatkozata
- 2.) a m. kir. rendőrség vidéki főkapitányának 10894/1944. sz. véghatározata
- 3.) A Kárpátontúli Területi ügyvédi kamara 518-15. sz. alatt 1965. november 10.-én kelt bizonyítványa.

Másolat dr. Judkovics Mór ungvári lakos szovjet állampolgárnak a dr. Tóth János, budapesti lakos, magyar állampolgárhoz intézett leveléről. Magyar fordítás.

Dr. Tóth Jánosnak – Budapest

Kérésedre megerősítem, hogy 1946. tavaszán, amikor én a Kárpátontúli területi ügyvédi kamara szervezői bizottságának tagja voltam – téged felvettek a kamara tagjai közé és beosztottak a 2. sz. ungvári munkaközösségbe, melynek akkor én voltam a vezetője.

A szervező bizottság ezt a határozatot annak ellenére hozta, hogy tagjai igen jól tudták, hogy te se az ukrán, se az orosz nyelvet nem beszéled. Ugyanakkor azonban azt is tudták, hogy a magyar fasiszták itteni garázdálkodása idején te nem egy esetben felléptél az üldözött zsidók vé-

delmébe. Én személyesen azt is tudtam, hogy te – mint hívő katolikus, terjedelmes memorandummal fordultál a katolikus egyház magyarországi fejéhez, Serédi Jusztiniánhoz, melyben rámutattál az úgynevezett „zsidókérdés” igazságtalan voltára, és kérted őt, azaz Serédit, hogy lépjen közbe a magyar kormánynál a zsidók sorsának könnyítése érdekében.

Én e memorandum egy másolatát elolvastam az egyik védencem bűnügyében, miután azt a védencemnél történt házkutatás alkalmával megtalálták és az ügyiratokhoz csatolták.

Ungvár, 1965. dec. 2. Judkovics M. G.

Másolat és magyar fordítás a Kárpátontúli területi ügyvédi kamara elnöksége által dr. Tóth János részére kiadott 528-15 számú bizonyítványról.

Az Ukrán Sz Sz R Igazságügy minisztériuma. A Kárpátontúli területi ügyvédi kamara elnöksége. Ungvár, Teatrálna tér 13. Telefon 22-51.

No. 528-15. 1965 november 10.

Bizonyítvány kiadatott Tóth János Pál fiának arról, hogy nevezettet 1946. március 27-én bejegyezték a Kárpátontúli terület ügyvédi kamara tagjai közé és az ungvári ügyvédi munkaközösségben ügyvédi tevékenységet folytatott 1948. május 26-ig, amikor az ukrán nyelv nemtudása miatt törölték az ügyvédi kamara tagjai közül.

A bizonyítványt a nevezett kérelmére adtuk ki.

A kárpátontúli területi ügyvédi kamara elnökségének vezetője, aláírás: Ju. Martin pecsét.

Másolat a m. kir. rendőrség vidéki főkapitányának dr. Tóth János, ungvári lakos internálása tárgyában hozott 10894/1-1944. sz. véghatározatából.

M. kir. rendőrség vidéki főkapitánya.

Szám: 10894/1-1944.

Őrizetes!

Tárgy:

Dr. Tóth János, ungvári lakos törvényes határidőben megfellebbezte a m. kir. rendőrség ungvári kapitányságának 1944. évi június hó 5. napján hozott 2715/2. 1944 számú véghatározatát, amellyel a 8130/1939. M. E. sz. rendelet 1. §, valamint a 760/1939. B. M. sz. rendelet 1.§-ának b) pontja alapján a rendőrhatóság őrizet alá helyezését (internálását) rendelte el, és az 1929. évi XXX. t. c. 56.§-ának b) pontja alapján kimondta a véghatározat azonnali végrehajtását.

V é g h a t á r o z a t:

Az elsőfokú véghatározatot változatlanul hagyom.

Ezen véghatározat ellen az 1929. évi XXX. t. c. 49. §-ában felsorolt esetekben azonban a m. kir. belügyminiszter úrtól az ügy felülvizsgálatát lehet kérni.

A felülvizsgálati kérelmet a véghatározat kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt a m. kir. rendőrség ungvári kapitányságánál kell előterjeszteni.

Megokolás:

Változatlanul hagytam az elsőfokú véghatározatot, mert a tekintetbe jövő rendészeti szempontokból a tett intézkedés helytálló és megokolt.

Erről a m. kir. rendőrség ungvári kapitányságát a 2715/2-1944. számú jelentéssel felterjesztett iratok visszaadása mellett további szabályszerű eljárás végett azzal a felhívással értesítem, hogy az I. és II. fokú véghatározat 1-1 példányát az internált ujjnyomati és ujjnyomat kísérlapját, s az előírt nyilvántartó lapot a belügyminiszter úrhoz terjessze fel.

Budapest, 1944. évi június hó 26.

A kiadmány hitelül Pásztor hiv. tiszt. Pecsét. A főkapitány rendeletéből Hollósy-Kuthy s. k. főkapitányhelyettes

Édesapa halála után, iratainak rendezésekor találtam meg azokat az írásokat, melyeket mások számára is tanulságosnak tartok. Ezért témáik szerint csokorba foglaltam, a továbbiakban közzéteszem.

A 78. és 79. oldalon bemutatott irományból többet is találtam, de a sok költözködés miatt különböző módon megsérültek, s így olvashatatlaná váltak. Az itt közzétett iromáynak is csak azon része olvasható, mely mögött, a papírlap túloldalán nincs szöveg.

Ezen irományokat Miskolcon a világgazdasági válság idején készítette Édesapa. A diósgyőri vasgyárból és más üzemekből elbocsátott munkások a város központjában ácsorogtak lerongyolódott állapotban, valamiféle munkalehetőség reményében. Édesapa sok ilyen munkanélkülit szólított meg. Kikérdezte őket arról, milyen szakmát mű-

veltek és van-e családjuk. A válaszaikra azért volt szüksége, mert családjukban szüleinken kívül 4 gyermek és Édesapa húga élt (utóbbi is eltartottként). Emellett az Ungvár közelében élő szülők és a velük együttlakó öccse is rendszeres támogatásra szorult, így Édesapa a családon kívüliek közül csak a többgyermekes munkanélkülieket karolhatta fel. Ez úgy történt, hogy meghatározott időpontra a lakásunknál összegyűlt férfiakkal felkereste a Búza téren lévő áruházat, ahol bakancsot és munkaruhát vásárolt számukra. Ezt követően felkereste a családok tartózkodási helyét (sok esetben összetákolt kalyibákat-putrikat), és ellenőrizte, hogy a bemandott gyermeklétszám megfelel-e a valóságnak. Ilyen „kiszállásokra” engem, akkor 5 év körüli kisfiát is magával vitt (a helyszínekre máig emlékszem). Gyakran igen mélyre kellett lehajolnia (185 cm magas volt), hogy a putrikba bejuthasson. Amennyiben a látottak megegyeztek a bemandásokkal, úgy a lakásunk alatt lévő fűszer- és vegyeskereskedés kifutófiúja odaszállította az élelmiszereket. Édesapa pénzt sohasem adott munkanélkülieknek attól tartva, hogy elisszák.

Mivel bérlakásunk a Városház téren volt, a toprongyosok jelentkezését és a csoportos bevásárlást sokan láthatták. Később hallottam, hogy Édesapánknak bizonyítania kellett épeszűségét a kiskorú gyermekei védelmében eljáró hatóság előtt. A társadalom akkor sem tekintette normális jelenségnek a nyomorultak iránti együttérzést és segítséget.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Handwritten text, possibly a list or notes, mentioning names and dates.

Varga László Hegyes 225. prae
 az apja is Varga László, kesken vna-
 nek testvérek. Az apja nevezése,
 kinyit 4-osa operálták. & kinyit
 fia III. elembe jár.
 932. IV. 7.-én.

Tóthvári István 14 éves csokláta nem jár
 Tóthvári István 14 éves csokláta nem jár
 anyja nem is látta a ravatla ravatla test-
 vérek, kettő kettő, nagy odahaza
 van. 18, 15, 14, 10 évesek.
 Városi kórházban. u. 21. sz. alatt laknak.
 932. IV. 8.-án.

Buda Béla 11 éves
 Buda Gyula 12. 4. alulról jött
 A gyermek nem is, naposam volt, anyja
 anyja Buda Béla 11 éves anyja, anyja
 anyja kórházban. u. 21. sz. alatt laknak.
 a. Martián telepén.

Tóthvári István 9 éves 3 elembe
 Tóthvári Margit 8. 3. "
 A gyermek nem is, naposam volt, anyja
 naposam volt, anyja nem jár onnét kórházban.
 István kórházban. u. 21. sz. alatt laknak.
 amit is kórházban.
 Laknak Gyógy Állomás u. 25. sz. alatt.
 4. sz. alatt laknak. 4. sz. alatt.

Balogh László, gyermekei
 Balogh Margit 9, éves 3 elembe
 Gyógy Állomás u. 25. sz. alatt laknak.
 anyja nem, anyja beteg

Tóthvári István 9 éves 3 elembe
 Tóthvári Margit 8. 3. "
 A gyermek nem is, naposam volt, anyja
 naposam volt, anyja nem jár onnét kórházban.
 István kórházban. u. 21. sz. alatt laknak.
 amit is kórházban.

Hoffman János, 1895. június 10. született
 1895. június 10. született
 1895. június 10. született
 1895. június 10. született

(László János) 1895. június 10. született
 (László János) 1895. június 10. született
 (László János) 1895. június 10. született
 (László János) 1895. június 10. született

Baptista György Hegyes, Felső
 496. sz. kórházban
 anyja György Hegyes, Felső
 anyja György Hegyes, Felső
 anyja György Hegyes, Felső
 anyja György Hegyes, Felső

Károlyi János kórházban
 Károlyi János kórházban
 Károlyi János kórházban
 Károlyi János kórházban

Fodor István kórházban
 Fodor István kórházban
 Fodor István kórházban
 Fodor István kórházban

anyja István kórházban
 anyja István kórházban
 anyja István kórházban
 anyja István kórházban

Erdő György kórházban
 Erdő György kórházban
 Erdő György kórházban
 Erdő György kórházban

anyja Erdő György kórházban
 anyja Erdő György kórházban
 anyja Erdő György kórházban
 anyja Erdő György kórházban

anyja Erdő György kórházban
 anyja Erdő György kórházban
 anyja Erdő György kórházban
 anyja Erdő György kórházban

A következő iratcsoport keletkezését az itt látható újságikk váltotta ki. Az Édesapa válaszában említett „hét ügyfél” kiskorú gyermek volt, akik gondozását az Árvaszéktől kapott feladatként látta el. A két levél írójának nevét feltehetően Édesapa vágta ill. festette le, nyilván nem kívánt kellemetlenséget okozni szerzőjének, esetleg a hozzátartozóinak (ő ugyanis a valódi keresztény eszmeiség jegyében cselekedett egész élete folyamán).

Egyébként kíváncsi vagyok, vajon az okl. gazda levélíró miként vélekedne arról, ami a magyar földdel történt ill. történik napról-napra, és arról a sorsról, melyet belső-külső „jóakaróink” szántak Hazánk földjének? Szerencséje, hogy bizonyára már rég meghalt, mert ellenkező esetben mélységes felháborodásába halna bele.

Nagyságos dr. Tóth János ügyvéd úrnak
Ungvár, Csuha u. 8. szám

Hivatkozással a „Komáromi Lapok” f. hó 3-i számában megjelent haszonbérleti hirdetésére, felhívom szíves figyelmét arra, hogy akad még Magyarországon éppen elég k e r e s z t é n y kisgazda, ki örömmel bérelne az Ön által meghirdetett 2100 m. holdból, s így Ön is megkímélné önmagát, hogy „zsidó reflektánsok ajánlataival” is foglalkoznia kelljen, s ugyanakkor megkímélné bennünket jóízű, magyar, keresztény újságolvasókat a jogos felháborodástól, melyet b. hirdetése kiváltott belőlünk. Vagy talán Ön kedves Ügyvéd Úr így gondolja a zsidókérdés megoldását ma a III.-ik zsidótörvény és Európa újjárendezésének előestéjén?

Bérbeadó 2100 hold föld: zsidónak is!

A Komáromi Lapok-ban jelent meg a következő hirdetés:

„Haszonbérbe adnám Borsod megyében, Boldva község határában fekvő mintegy 2100 m. holdnyi ingatlanokat, 1940 október 1-től 9 egymást követő évre. Zsidó, reflektánsok ajánlatával is foglalkozom. Ügyműköt díjazok. Bővebb felvilágosítással szolgál dr. Tóth János ügyvéd, Ungvár, Csúha-u. 6.“

Az embernek megáll az esze! A nagy nemzetiszocialista átalakulás és Európa újjárendezésének küszöbén akad egy magyar lap, amelyik ilyen tartalmú hirdetésre vállalkozik. És akad egy Tóth János nevű ügyvéd, — neve után ítélve keresztény magyar ügyvéd, — aki ma is hajlandó „zsidó reflektánsok ajánlatával” foglalkozni.

Valami kegyetlen szomorúság érezkedik az ember lelkére, ahogy ezt a hirdetést nézi. Nem ismerjük dr. Tóth János ügyvéd urat, sem személyét, sem működését, nem tudnunk neki vitriolba mártott tollal, csak nagyon csendes hangon, igaz tisztelettel kérdezzük tőle: *Erez még magában csöppnyi magyar vért? Nagyon rászorult eféle üzletek közvetítésére? Nem gondol arra a félmillió magyar családra, akiknek ekefordításnyi földje sincs? És akik évtizedek óta, földhözliprott nyomorúságban várják, hogy ekekből a 2100 holdból egyszer nekik is csurranjon párholdnyi darabocská? Nem látta még ezeket a görnyedthátú magyar parasztokat? Semmi közösséget nem érez már velük?*

Véglegesen és végzetesen közömbös előtte a magyar faj jövője?

„Zsidó reflektánsok ajánlatával is foglalkozom.“

Micsoda ökölosapás ez az ordító sor az egész magyarság arcába!

Micsoda messzire kellett távolodnia Tóth Jánosnak minden fajszeretettől és szociális érzéstől és mennyire oda kellett szegődnie a mindenáron pénzt hajszoló, semmi egyébbel nem törődő kufárszellem mellé, hogy éppen fölényesen neki merjen tá-

madni saját véreinek. Mert támadás ez, gyilkos támadás. Gyilkosabb a zuhanóbombázóknál és a gyorsnaszádoknál.

Nem! Dr. Tóth János ügyvéd úr téved!

1940 október 1-én nem lesz már alkalmá a magyar vérrrel szerzett és öntözött 2100 hold földet zsidó bérlelő kezére játszani.

A magyar nemzetiszocializmusnak örök szűgyene lenne, ha ez a bérbeadás sikerülne. Nem tudjuk elképzelni hogy legyen birtokpolitikai ügyeket intéző felsőbb hatóság, amelyik jóváhagyna ma egy ilyen „üzletet”. Nem csavarhátja ki a bármilyen gyatra, de mégis csak meglévő zsidótörvény, paragrafusait annyira, hogy megtehesse.

Az első próbálkozásnál olyan feleletet kell adnia a Tóth János-féle merényletre, ami vagy felébreszti a próbálkozó lelkiismeretét, vagy örökre eltünteti őt a magyar életből.

Valamennyi ajánlkozó reflektánsával egyetemben.

— Harmincpengős fokhagymáért kérnek a termelők. A makói hágymafronton nagy érdeklődéssel tekintettek az ellenőrző bizottság ármegállapítása elé. A döntés azonban elmaradt, mert a Külkereskedelmi Hivatal képviselője arra utalt, hogy Németország az egyetlen piac a magyar fokhagyma szempontjából a Birodalom azonban alig tudná megfizetni azt az árat, amit a termelők óhajtanak. A termelők ugyanis 30, 72 és 23 pengőben kérték megállapítani a fokhagyma árát. A tárgyalások még folynak, azonban azok eredménye Németországtól is függ, amely állam a múlt évi árnál máris 50 százalékkal magasabb árat vállalt.

— Betörés Újpesten. Péntekre virradóra ismeretlen tettesek betörték Somjai Andorné, Újpest, Osz-utca 143. szám alatti lakásába. A betörők több rend ruhát, készpénzt, különféle ékszereket vittek el.

Ne fáradjon kedves Ügyvéd Úr a „zsidó reflektánsok” ajánlatainak tanulmányozásával, mert 1940 október 1.-re a zsidókérdés minden magyar ember legnagyobb örömére teljes, radikális és végleges megoldást nyert, igaz ugyan, hogy ebben tóthjánosoknak semmi érdeme, s ezentúl még kevesebb haszna lesz!

Budapest, 1940. VIII. 8.

Magyar köszöntéssel: . . .

—————oOo—————

Dr. Tóth János ügyvéd, Ungvár, Csuha István u. 8. sz.
Ungvár, 1940. augusztus 14.

Nagyságos úrnak, okl. gazda!

Budapest

Köszönöm Önnek, hogy szíves volt engem f. hó 8-án kelt levelével, mint „jóízlésű, magyar, keresztény” felkeresni. Mindeddig kerestem levelének szövegében a jó ízlést, a magyart és a keresztényt, sajnos, egyik sem található fel.

Jó ízlésű ember akkor szokott másokat rendreutasítani, ha ő maga amannak fölébe van rendelve.

Magyar ember a magyarral szemben soha sem léphet fel ellenfélként, hanem csak testvérként.

A keresztény embernek ismernie kell úgy az Új-, mint az Ószövetségi Szentírást, mert ezekben találhatók azok a törvények és próféták, melyeket az Úr Jézus fenntartott, tanított és megvalósított. A kereszténység tehát: ismeret, hit és valóság. Ezeknek együtt kell lenniök.

Az Úr Jézus az Ószövetségi Szentírásról azt mondta: Én nem jöttem eltörölni a törvényt és a prófétákat, hanem beteljesíteni. Ezt nyilván azért mondta, mert a zsidók, akiknek az Úr Isten a törvényt és a prófétákat adta, az ezek által nyújtott keretet üresen hagyták; betölteni csak azt kell és lehet, ami üres. Az ebben rejlő mulasztás volt a zsidóság tragédiájának az oka. A zsidóság az Úr Jézus életében már csak kiváltságos tagjaiban volt zsidó, általában pogány volt.

Sajnos ugyanígy áll a mai kereszténység dolga is. Megvannak a tagjai keresztelve, de nem ismeri a legtöbb a saját vallásának a törvényeit, nem hisz bennük és nem él azok szerint. Nincs is tehát kereszténység, mint társadalom, csak vannak az Isten kegyelmében élő keresztények, de a társadalom úgy törvényeiben, mint életének megvalósításában pogány.

Nincsen zsidó kérdés, mert zsidó nincs is, csak pogány. Ha volna zsidó, annak a Tízparancsolat alapján kellene állnia és ha ott állana és betöltené azt, akkor szükségképpen megegyezne a kereszténységgel és bele is olvadna, mert a kereszténység alapját is a Tízparancsolatot képezi.

Van tehát keresztény kérdés. Mit használ az a társadalomnak, ha nem keresztényiek a törvényei, hanem pogányok, hiszen még ma is a római jog alapján, nem pedig a krisztusi jog alapján áll minden ország törvényhozása. Mit használ a társadalomnak, ha az Isten törvényeit akár a körülmetélt, akár a megkeresztelt pogányok szegik meg. Lényegében egészen mindegy.

Ne ítélj, hogy ne ítéltessél, tanította az Úr Jézus és Ön megítélt engem. Pedig nem ismer engem, és nem ismeri a

tényállást sem, amelyre ítéletét alapította. Már pedig a pogány ítélkezés is megköveteli a maga bírójától, hogy a tényállást és az ítéletre szánt személyt ismerje, azzal közvetlenül érintkezzék. Önt tehát megítélte a velem szemben tanúsított felületessége.

Szíves tudomására hozom ezért, hogy én nem haszon-szerzésből, hanem kötelességből tettem közzé a hirdetést, mert április óta már többször hirdettem (nem zsidók számára) a haszonbérbeadást és senki nem jelentkezett. Ügyfeleimnek fizetnivalójuk van és október elseje a nyakunkon. Ön mint gazda nagyon jól tudja, mit jelent egy 2100 holdas birtok parlagon maradása a tulajdonosnak és a köznek. Kérem, tessék nekem hozni egy tőkeerős keresztény haszonbérlet, szívesen haszonbérbe adjuk neki az ingatlant. Különben is Borsod-vármegye Árvaszéke fog dönteni az ajánlatok felett, nekem tehát haszonszerzési lehetőségem sincs, csupán a munkám bérére tarthatok igényt, már pedig az Úr Jézus szerint: méltó a munkás a maga bérére.

Ha Ön keresztény és magyar, akkor nem gyanúsítani és ítélgetni fog engem, hanem segíteni fog ügyfeleimen és hoz keresztény, magyar haszonbérlet.

Meg kell jegyezni, hogy kishaszonbérleteket nem lehet alakítani, csak nagyhaszonbérlet jöhet számításba, mert ügyfeleim heten vannak és a birtok megosztása folyamatban van.

Befejezésül meg kell vallanom, hogy az Ön ügybuzgó-sága dicséretreméltó, csak arra kérem, az Úr Jézus által megszabott területen buzgólkodjék, akkor össze fogunk találkozni. Tessék elhinni, hogy sem a III-ik, sem a számtalanadik zsidótörvény sem fogja megoldani a zsidókér-

dést, mert ilyen nincs is. Ellenben, ha a kereszténykérdést fogjuk megoldani, akkor elindítjuk az Isten Országának megvalósulását itt e földön, amit adjon meg nekünk a Mindenható Isten.

Felebaráti szeretettel:

dr. Tóth János

Nagyságos Dr. Tóth János ügyvéd úrnak – Ungvár
Budapest, 1940. aug. 15.

Mélyen tisztelt Ügyvéd Úr!

Köszönettel vettem VIII. 14-én kelt nb. sorait, s engedje meg, hogy annak tartalmára reflektáljak, megjegyezvén jó előre, hogy nem kívánok hosszas problémába bocsátkozni, mert úgy látom, hogy kettőnk felfogását – egy világ választja el egymástól.

Legelőször is kénytelen vagyok Önnel ellentétben leszögezni, hogy igen is van zsidókérdés, hiszen ezt nem én állapítottam csak meg. A magyar történelem folyamán már Szt. László, Kálmán, II. Endre, Rudolf, II. Ferdinánd, III. Ferdinánd, III. Károly stb. A zsidókérdés tudatában törvénnyel igyekeztek a zsidóság térfoglalásának gátat vetni.

A közelmúltból csak Prohászka Ottokárt említem, ki fel merte hívni az ország figyelmét a zsidóság számarányát sokszorosán túlhaladó előretörésére, felszólítván a nemzet minden egyes fiát: „ragadjon korbácsot a kezébe, s verje ki a nemzet templomából azokat a kufárokat, akik a nemzet véres verejtékével kiizzadt igazgyöngyöket elrabolják, megfosztván a nemzetet azoktól a javaktól, melyet a nemzet termelt a nemzet számára.”

Az emberiség eddig ismert legnagyobb férfia Hitler Adolf, kinek a „Mein Kampf” c. munkájából bőven idézhetnék, továbbá Benito Mussolini, a hatalmas Olasz Birodalom megalkotója és vezére szintén megállapították, hogy van zsidókérdés, melyet ők már részben meg is oldottak.

Darányi Kálmán, Imrédy Béla, gr. Teleki Pál magyar miniszterelnökök szintén megállapították, hogy van zsidókérdés, melyet rendezni kell, s éppen ezért alkották meg az I. és II. -ik zsidótörvényt, melyeknek végzetes hibája azonban az – melybe Ön is beleesett –, hogy a zsidókérdést felekezeti kérdésnek tekinti, pedig a zsidóság f a j és nem f e l e k e z e t!

A zsidó lehet izraelita vallású zsidó, református vallású zsidó, katolikus vallású zsidó, de mindég zsidó marad, mint ahogy a megkeresztelt néger is megtartja fajtájának minden jellegét.

És ha már van egyszer zsidó kérdés, úgy ezt feltétlenül, minden szenvedélytől, indulattól mentesen, de egyszer és mindenkorra meg kell oldani. Nem hiszem, hogy Ügyvéd úr helyénvalónak tartaná azt, hogy amíg Budapesten 1936-ban 200 ácssegédből egy, 200 állványozó munkásból egy, 100 cserepessegédből egy, 300 kőművessegédből egy, 100 fűtőből egy, 100 kovácsból is csak egy zsidó akadt, ugyanakkor az ügyvédek 53%-a, az újságírók 35%-a, az önálló kereskedők 57%-a, az ipari vezérigazgatók 54%-a, a bankárok 80%-a tartozik a zsidó fajúakhoz!

(Könnyen elképzelhető, hogyan oszlik meg a nemzeti jövedelem.)

A zsidókérdésnek 3 megoldása van.

I. Az asszimiláció, mely elkorcsosodáshoz vezet, s a jó

Isten őrizze meg ettől a nemzetet, bármennyire is óhajtja ezt a katolikus papság.

II. Az elkülönítés (gettó rendszer), mely nem oldja meg véglegesen a kérdést.

III. A teljes kitelepítés (Madagascar!) az egyetlen célra-vezető út. Mutassa meg a zsidó faj, hogy tényleg államalkotó elem! Alkossanak maguknak egy külön országot liberalizmussal, demokráciával, szabadkőműves páholyokkal, szabad szerelemmel, aranytartalékkal, ez nekünk teljesen mindegy, hogy és miként valósítják meg a zsidó államot, csak egy a fontos: minél messzebb tőlünk, s a világ minden zsidaja köteles kivándorolni az új zsidó hazába!

Ne hivatkozzunk most ezzel kapcsolatban a keresztényi szeretetre, türelemre, megbocsátásra, hanem jusson eszünkbe az a gondos gazda, aki kiirtja a kultúrnövényt elnyomó gatz, pedig a gaz is éppen olyan Isten által teremtetett növény, mint a kenyeret adó búza! Vajon melyik háziasszony csukná csirkéit egy ketrecbe a görénnyel arra az álláspontra helyezkedvén, hogy – mindketten Isten teremtménye!

Elhiszem Önnek Ügyvéd Úr, hogy a zsidó – pogány! Azonban pogány és pogány között is van különbség! Szerintünk, keresztények szerint a japán is pogány, de ugyan mit szólna a szorgalmas, törekvő, kulturált japán nép ahhoz, ha egy kalap alá akarnánk venni őket a más nemzet testén élősködő, mindig csak saját anyagi hasznát néző, túlságosan kifejlett „kereskedelmi érzékkel rendelkező, fizikai munkától irtózó, gyűlölködő, „kiválasztott” zsidó néppel?

Sajnos, nagyon jól tudom Ügyvéd Úr, hogy van keresztény kérdés, s azt is tudom, hogy a mai társadalmi be-

rendezettségünk sem felel meg a mai kor kívánalmainak. Hogy a krisztusi jog helyett a római jog alapján állunk?... Mi tehát a teendő...? Ezt akarom Önnek röviden megmondani Ügyvéd Úr!

Egy krisztusi erkölcsökre felépített nemzetiszocialista munkaállamra van szükség. A munkát és a munkást a megbecsülés legmagasabb fokára kell emelni! Ez az ország a dolgozóké kell hogy legyen, s ne a heréké. Ne a születés, a rang, a cím, a vagyon, a protekció, a családi összeköttetések szabják meg egy dolgozó értékét, hanem a nemzete részére elvégzett tökéletes és eredményes munka! A dolgozók millióinak érdeke szabja meg az állam rendjét, s ne a nemzetközi zsidó tőke titkos akarata. Munkaállamra van szükség, ahol a munka jog és kötelesség, s ismeretlen fogalom a munkánélküli jövedelem s a jövedelemnélküli munka! Ki kell törölni a nemzet szótárából a munkánélküli proletariátus fogalmát, de – a felső tízezerét is! Mindnyájunknak egyformán kell hogy jogunk legyen ehhez az élethez, hiszen mindnyájan Krisztus képére és hasonlatosságára jöttünk erre a világra. Egy tökéletesebb embertípust kell felnevelnünk, kik között ismeretlen a csalás, lopás, sikkasztás, panama, álláshalmozás, protekció, nepotizmus, s mindazok a hullafoltok, melyek a zsidók által vezetett demokráciák testét elékteleníti.

Ezt kell megvalósítanunk kedves Ügyvéd Úr, mert ezzel tényleg elindítjuk Isten Országának megvalósítását már itt e földön, de hogy ezt elérjük, el kell mindazokat távolítani az útból, akik nemzetközi szervezettségükkel, tőkájukkal, rendelkezésükre álló minden eszközzel, sajtójukkal, minden erejükkel elképzeléseink megvalósítása ellen törnek.

Távol állott tőlem, hogy meggyanúsítsam Ügyvéd Urat azzal, hogy a zsidóság szolgálatában áll, azonban ki kell jelentenem, hogy szemet szúrt, hogy egy, a neve után kereszténynek ítélt ügyvéd zsidó reflektánsok ajánlataival is foglalkozik, s ugyanakkor mi sok százezer nemzeti szocialista minden tudásunkat, erőnket, szűk anyagiainkat, minden szabad percünket, sőt ha kell a szabadságunkat is örömmel áldozzuk fel azért, hogy az új koreszmét mielőbb diadalra vigyük. Én elhiszem Önnek, hogy a mai viszonyok között Önnek súlyos problémát okoz 2100 m. hold bérbeadása, s ugyanakkor fájó szívvel kell arra a sokezer magyar keresztény gazdatestvéremre gondolni, kik a zsidók kizsákmányoló tervgazdálkodása révén kizárattak abból, hogy belátható időn belül saját bérletükben túrják azt a földet, melyet kizárólag a mi őseink elhullott vére szentelt meg, s melyet mi mindenkor szentnek, nem pedig – a rablógazdálkodáson át – a meggazdagodás egyik alapjának tartottunk.

Végtelenül sajnálom, hogy a birtok kiadása ügyében nem lehetek segítségére, mert már hosszú évek óta – anyagiak híján – a gazdálkodásból kikapcsolódtam, s más szakmában éveken keresztül Olasz- és Németországban dolgoztam. Úgy gondolom, hogy a „Köztelek” c. lapban kellene hirdetést közzétenni, esetleg a Gazdatisztek és Erdőtisztek szaklapjában, mely Fáber György okl. gazda szerkesztésében jelenik meg. Úgy tudom, hogy az O. M. G. E. is foglalkozik bérletek közvetítésével. A bérlőknek különben budapesti székhellyel egy szövetkezetük is van, méltóztassék talán hozzájuk fordulni.

Midőn szíves elnézését kérem, hogy soraimmal zavarjam, maradok nemzetiszocialista köszöntéssel.

Édesapa, a magyar katolikusok elsőszámú vezetőjéhez, Serédi Jusztiniánhoz intézett leveléhez (lásd az alábbiakban) annyit fűzök hozzá, hogy e kezdeményezésről az országgyűlési képviselőket is tájékoztatták, amint ez kiderül a Legfelsőbb Ügyészséghez benyújtott óvás 1. mellékletéből (*ld. Jutkovics M. G. nyilatkozatát*). Az abban említett „védencet” a kárpátaljai háborús bűnösök perében hozott ítélet alapján kivégezték. E per lefolytatásához Édesapát „kérték fel” arra, hogy legyen a vád tanúja. Ezt ő elutasította, így másnap letartóztatták és elhurcolták a Szovjetunió belsejébe. E felkérésnél jelen volt ügyvédjelöltje, dr. Medve Zsigmond, akit egyetemista korában kollégiumukban beépített az illegális Kommunista Párt. Ez időben nálunk lakott, így a fenti körülmény igazolása után tolmácsként kísért Édesapát e megbeszélésre. A megbeszélés után hazatérőben megkísérelte rábeszélni Édesapát arra, hogy még aznap együtt utazzanak Debrecenbe, ahol ekkor alakult meg az Alkotmányozó Nemzetgyűlés. Lakásunkra érkezésük után Zsiga hozzám fordult azzal, hogy beszéljem rá Édesapát az azonnali utazásra, mert az ő javaslatát nem fogadta el. Próbálkozásom nem járt sikerrel. Édesapa kijelentette, hogy mindenkinek a szülőföldjén kell maradnia, különben az elvész. Zsiga aznap elutazott Édesapa nélkül, nyilván úgy érezte, hogy az ő élete sincs biztonságban, mivel tanúja volt az ajánlat elutasításának.

Szerintem drága szüleink is jobban jártak, hogy négy évtizede megboldogultak. Aligha képzelhették el, hogy

valaha is lehetővé válik ilyen mérvű „békés” szabadrablás és annak szervezett takargatása. Sok mindenről kényszerültek volna megváltoztatni a véleményüket, s nem talál-
tak volna olyan személyt, akihez fordulhattak volna a nemzetrontás megállítására reményében.

Főtisztelendő

Serédi Jusztinián Bíboros Hercegprímás Úrnak

Esztergom

Főtisztelendő Hercegprímás Úr!

A napjainkban zajló események és fáradozásaim eredménytelensége, különösen pedig a napokban Révay Tibor jézustársasági atyától a Manrézában kapott bátorítás indít arra, hogy Főmagasságodhoz, mint a római katolikus egyház magyarországi főpásztorához forduljak, mert halaszthatatlan és nagy szükség van arra, hogy a hazánkban élő katolikus hívek nyílt irányítást kapjanak Főmagasságodtól. Tudomást szereztem arról, hogy Főmagasságod a magyar kormánytól írásban fejezte ki tiltakozását a ma folyó pogány cselekedetek miatt, de minden jóakarató katolikus érzi, hogy a diplomáciai formásokhoz alkalmazkodó tiltakozás kevés ahhoz, hogy az Úr Jézus követését megvalósítsuk. A katolikusok legnagyobb része a ma zajló pogány cselekedetek özönében nem tudja, hogy azokkal szemben mit tanított az Úr Jézus. Nincs meg a lehetősége tehát, hogy csak abban higgyen, ami egyedül és mindenek felett igaz. Szent Pál apostol tanítása szerint a hit hallásból ered, ezért hallani akarja mindenki Főmagas-

ságodtól, hogy miben kell hinnünk a pogány cselekedetekkel szemben. A mai eseményekre szabott hitbeli fegyverzetre van szüksége a katolikus tömegeknek, hogy ki-harcolhassák jócselekedeteiket, még üldözések árán is. Csak a jócselekedetek világosságánál fogják meglátni a ma üldözöttek és megalázottak tömegei az Úr Jézust és csak így van remény arra, hogy közülük sokan elhiggyék, hogy a Messiás már 2000 évvel ezelőtt eljött és megváltotta őket is. Megelevenedett napjainkban a próféta szava: „nem áldozatot, hanem inkább irgalmasságot akarok”. Nekünk szól ma ez a kiáltás, mert a mi társadalmunk, amely magát kereszténynek nevezi, alázta meg a kiközösítésre ítélt zsidónak nevezett társadalmat azzal a jelszóval, hogy pogánnyal pogányul kell bánni. Ez a zsidónak nevezett embertömeg irgalmasságért könyörög a magát kereszténynek nevező társadalomhoz és ma már az Úr Jézus nevéért vár könyörületet, hogy pusztá életét megmenthesse. A keresztény társadalmat pedig az Úr Jézus bírói tekintete kíséri, hogy mennyiben fogja gyakorolni az irgalmasság testi cselekedeteit. Ez a kor és ennek társadalma fogja szolgáltatni az utolsó ítélet tényállásához az üdvözítő események jelentős részét, ha irgalmasságot gyakorol az üldözöttekkel, de a kárhozatos eseményekét, ha elzárja szívét az irgalmasság elől. Az irgalmasságra szoruló emberek ugyan nem hordják magukon a legtöbb esetben a Krisztus jeleit és ezért a megítélendők az ítéletkor megkérdézik az Úr Jézustól, hogy mikor cselekedtek irgalmasságot és mikor nem, de ez nem szolgál mentségül a kemény szívűeknek és hátrányul az irgalmas szívűeknek, mert amit cselekedtek és amit nem cselekedtek annyi,

mintha az Úr Jézusnak cselekedték, vagy nem cselekedték volna. Aki az Úr Jézus nevébe cselekszik irgalmasságot, felemeli a megalázott szívét az Úr Jézushoz, ezért cselekszi azt neki, és aki nem cselekszik az Ő nevében irgalmasságot, eltaszítja a megalázott szívét Tőle, ezért nem cselekszi neki. Nekünk katolikusoknak Krisztustól rendelt kötelességünk, örök kárhozatba való taszítás terhe alatt, minden megalázott emberrel irgalmasságot cselekedni, mert a megaláztatás az üdvözülésért van e földön, az üdvösség pedig minden ember számára nyitva áll. A jó pásztornak Krisztustól rendelt feladata, hogy az embereket az üdvösségnek nyitva álló kapuján a Krisztus aklába alkalmas időben beterelje. Ennek az ideje itt van. A megalázott tömeg tőlünk várja az irgalmasság testi cselekedeteinek megnyilatkozását és mi nem gyújtjuk meg a jócselekedetek világosságát, ezért az emberek nem dicsőítik Krisztus Atyját, hanem átkozni fognak bennünket.

Szomorú szívvel gondolok vissza a Jó Pásztor vasárnapját megelőző keddi napra, mikor látva, hogy a kereszténynek nevezett társadalmunk vezetői lábbal tiporják az Isten tízparancsolatát: az egyén bűnösségének megállapítása nélkül megfosztanak embereket hajlékuktól, javaiktól, szabadságuktól. – Felkerestem előbb Szvoboda Ferenc püspöki helynök urat, majd Dudás Miklós gör. kath. püspök urat és kifejtettem előttük, hogy ami történik, az elsősorban keresztény, másodsorban magyar sérelem és gyalázat, mert egy magát kereszténynek és magyarnak nevező társadalom a zsidókérdést nem intézheti el úgy, hogy aközben lábbal tiporja az Isten törvényeit és meggyalázza fennkölt magyar becsületét. Mindenben helye-

selték előadásomat, mikor azonban arra a kérdésükre, mit tegyünk, hivatkoztam az Úr Jézus parancsára, hogy: „úgy világossodjék a ti világosságtok, hogy lássák az emberek jócselekedeteiteket és dicsőítsék az Atyát”, és azt javasoltam, hogy gyerünk ki az üldözöttek közé, s az Úr Jézus nevében cselekedjünk velük jót, úgy az egyik, mint a másik főpap azzal tért ki, hogy nincs ideje. Követte ezt az eseményt két prédikáció az ungvári róm. kath. templomban. Krémer káplán a kérdéssel foglalkozva azt mondta, hogy aki nem ért egyet a zsidókérdésben történetekkel, annak a temetőben a helye, Merk káplán pedig nyafogó keresztényeknek nevezte azokat, akik irgalmasságot akartak az üldözötteknek. Merk káplán Antal Miklós áldozó paptanár felhívására, hogy segédkezzék neki a zsidók megkeresztelésében, azt válaszolta, hogy az ő elvével ellenkezik, hogy zsidók megkeresztelésében segédkezzék.

Ugyanekkor a jóakarató katolikus hívek szorongó szívvel szemlélték az eseményeket és várták, hogy pásztoraik meg fognak nyilatkozni és meg fogják mutatni, hogy mit kell tennünk a gonoszossággal szemben. A pásztorok elmulasztották meggyújtani a jócselekedetek mécsesét, ezáltal a sötét lelkiüket megerősítették sötétségükben, az ingadozókat a tévelygők táborába taszították, a jóakaratókat pedig megbotránkoztatták.

Pedig az Antikrisztusok korszakát éljük ma, mert a gonoszok is boldogságot és üdvösséget hirdetnek, nagy csodákat és jeleket művelnek, minden gonosz cselekedetüket a krisztusi külsővel igyekeznek felruházni úgy, hogy még a jóra való emberek közül is sokakat eltévelyítenek. Megelevenedett az apostol korszaka, mikor az isteni törvények lépten-nyo-

mon összeütköznek az emberiekkel és nem tudják az emberek tömegei, hogy hol határolódik el az isteni törvény az emberitől annak ellenére, hogy az Úr Jézus az Antikrisztusról adott tanításában világosan hirdette, hogy mik az ismeretői a krisztusi és mik az Antikrisztusi cselekedeteknek, éles megkülönböztetésként állította szembe a fűgét és a bojtorjánt, örök igazságként hirdette, hogy jóból nem lehet rossz és rosszból jó, de sajnos ma már ott tartunk, hogy az események tömkelegében az átlagember nem tudja, hogy mikor adnak neki fűgét és mikor bojtorjánt, hogy mikor szabnak a vezetők neki jó és mikor rossz törvényt.

Feltétlen szükség van tehát arra, hogy a pásztorok állandóan örködjének erős fegyverzettel kezükben, minden ellenségre azonnal csapjanak le, és leplezzék le nyíltan a katolikus tömegek előtt. Ha ezt elmulasztják, a farkasok elragadozzák a juhok nagy részét és félő, hogy igen kevés fog maradni. A katolikus tömegek azt kívánják pásztoraitól, hogy nyíltan hirdessék neki, a ma érvényben levő kormányintézkedések közül melyek azok, melyek krisztusiak és melyek az Antikrisztusiak. Csak így fogják tudni, hogy meddig kell engedelmeskedni az embernek.

A folyó 1944. év május havában történt Ungváron, hogy Vincze András, Kárpátalja kormányzói biztosa titkos utasítást adott, hogy mindenkit le kell tartóztatni, aki az ungvári téglagyár területén összezsúfolt mintegy 14000 zsidó részére a zsidótanácshoz élelmet juttat, jóllehet ezt a táborparancsnokság, a rendőrség és a csendőrség vezetője egyező elhatározással megengedte és annak ellenére, hogy ezt az engedélyt senki vissza nem vonta. Sok keresztény embert letartóztattak és több mint egy hétig fogva tartot-

tak. A megfélemlített keresztények bátorítást vártak az irgalmasság gyakorlására és senkitől nem kaptak, mert a pásztorok elnémultak.

Legmegkapóbb az Úr Jézusnak az Antikrisztusról szóló tanítása abban a részében, amikor rimánkodva kér bennünket, hogy bármit mondanak, hogy itt, vagy ott van a Krisztus, ne higgyük, hanem nézzük a villámlást, mely napkeleten feltűnik és napnyugatig ugyanolyan változatlan világossággal, tündöklük, mert ilyen Ő, az Emberfia. Valóban a világosság az, melyben legjobban fel lehet ismerni az Úr Jézust. De a világosság a jócselekedetben van, ebben pedig szűkölködünk. Nem világosak a hatalmon levők rendelkezései és ígéretei, úgyszintén sok kormányzati ténye sem. Vannak mesterséges fények özönével, melyek csak rövid ideig keltik a világosság látszatát, de arra elegendőek, hogy az átlagembert eltévelyítsék. Szükség van a jópásztorok fellépésére azért is, hogy a hamis fényre azonnal és mindenki füle hallatára nyilvánítsák ki, hogy az nem a Krisztus világossága, hanem az Antikrisztus hamis fénye.

Egészen biztos, hogy a jópásztoroknak ilyen munkálkodása az ellenséget újabb támadásra fogja készíteni és hogy harc fog kibontakozni a krisztusi és Antikrisztusi tömegek közt, de ez felel meg az Úr Jézus szándékának, aki megmondotta, hogy: „nem jöttem békét hozni, hanem harcot jöttem hozni”. A katolikus hívek serege örök üdvösségének elnyerése és Krisztus Atyjának dicsősége érdekében köteles harcbaszállni az Antikrisztus seregével, elveivel és irányjaival; köteles ismerni az Úr Jézus tanításait, köteles azokat hinni és köteles cselekedni. A jó pásztor feladata

pedig a katolikus hívek kívánsága szerint a tanításon felül az, hogy az ellenséget felfedje, leleplezze és híveinek seregét harcra vezesse. A már adva levő esetben minden katolikus hívőnek kötelessége szembeszállni a fajelmélettel, mert a saját vére és fajtája még senkit sem üdvözített. Az üdvösség, az Úr Jézus tanítása szerint, az Ő vére által egyedül az Istentől való újjászületésben van. Éppen ezért a fajelmélet az Úr Jézus tanítását és magát az Úr Jézust akarja letiporni, egyben pedig kárhozatot hoz az emberiségre, mert ma még ugyancsak az árja és a zsidó faj között élezték ki a különbséget, de ez nem állhat meg itt, hanem tovább fog terjedni mindaddig, míg be nem következik az Úr Jézus szomorú jövődöleése, mely szerint nemzet nemzet ellen támad. Mi lesz majd akkor, ha egyik nemzet elkezd a másikat, a lebecsültet üldözni, „vagyontalanítani”, „internálni” és „deportálni”. Mire fog tudni hivatkozni a mi kereszténynek nevezett társadalmunk az üldözőkkel szemben? Sajnos, semmire, mert nem voltunk irgalmasok és így nem nyerhetünk irgalmasságot. Nekünk, katolikusoknak kötelességünk keresni az igazságot a zsidókérdésben is, és egész bizonyos, hogy ha keressük, meg is fogjuk találni. A megoldást az Úr Jézus tanítása szerint kell végrehajtánunk, aki az üdvösség útját a zsidók számára is megnyitotta és akarja, hogy azok is üdvözüljenek. Ha pedig Ő akarja, nekünk kötelességünk akaratát cselekedni. Nem kereshetjük a társadalmi bajokat kizárólag a zsidókban és nem háríthatjuk rájuk a bajokért a felelősséget. Ha kizárjuk őket társadalmunkból egy szálig, akkor sem fognak a bajok megoldódni, mert a bajok oka egyedül és kizárólag abban van, hogy kirekesztettük az igaz Istent társadalmunkból az-

által, hogy országos törvényeinket túlnyomó részben pogány, anyagias lelkületből merítettük, úgy jogi, mint gazdasági és kulturális téren. Ezáltal meglazítottuk az Isten által rendelt kötelékeket, kitermeltük a társadalmi igazságtalanságokat és megnyitottuk a tévutak nagy számát. Ha meg akarunk újhodni és különbek akarunk lenni a mai, pogánynak minősített zsidóságtól, előbb szakítanunk kell saját pogányságainkkal, csak keresztény, tehát a krisztusi tanítások szellemével megegyező törvényeket szabad hozni és módot kell nyújtani minden embernek fajra való tekintet nélkül arra, hogy saját elhatározásából csatlakozzék a keresztény közösséghez, de joga legyen külföldre távozni. Ha mindezt megtesszük, még így is számolnunk kell az e világra hozott emberi terheltségünkkel, mely egyúttal életprogram is minden ember számára, mert az ember feladata külföldön az, hogy az Isten kegyelméből és az Úr Jézustól rendelt szentségek által a veleszületett tökéletlenségeket Isten képére formálja. Nem a vér és a faj ellen, hanem a gonosz lelkület ellen kell társadalmunknak küzdenie, ami ellen pedig alig tesz valamit. Nincs egyetlen katolikus ember sem, aki félne az isteni törvények uralomra jutásától, aki pedig ez ellen küzd, az az Isten ellensége és kötelességünk, hogy mi küzdjünk ellene. Hazánknak lakossága túlnyomórészt katolikus, a mi vállunkon tehát a felelősség mindazért, ami a zsidóüldözés jegyében történik Magyarországon. Mi vagyunk az Úr Jézus tanítványainak valódi ivadéka, nekünk kell a felelősséget vállalnunk Isten és ember előtt, nem pedig az egyes minisztereknek és vezetőknek, akik meggondolatlanul, sokszor az isteni világosság és bölcsesség teljes hiányában, szóval hangoztatják ugyan a

felelősségvállalást, ténylegesen azonban a bajokért sohasem felelnek.

Alázattal kérem Főmagasságodat, hogy hazánk összes katolikusainak nevében nyilvánosan és erélyesen követelni méltóztassék mindazokat eretneknek bélyegezni, akik az üldözést tartalmazó kormányrendeleteket hozzák és végrehajtják.

Kelt: Ungvárott 1944. évi május hó 21. napján

Mély tisztelettel: . . .

Tóth János, ügyvéd
Ungvár, Csuha I. u. 8. sz

A szociális érzékenységről

Édesapa jótekönykodásáról már szoltam, kapcsolódva az előzőekben közzétett „Bemutatom a munkanélküliek összeírásának...” c. dokumentum képaláírásához.

Édesapa jótekönykodása azonban Ungváron is folytatódott olyan anyagi körülmények közepette, mialatt bérletben éltünk. Ingatlant életében először 1939-ben vásárolt. Erről az „*Ungvári nyári lakhelyünk*” c. fejezetben írok részletesen.

Pár évvel később, már a háború idején, Anyuka atyai örökségét fektették be az Ung partján lévő kerítetlen telek megvásárlásába. Ott képzeltek felépíteni a családi fészket.

A terület mérete azonban más gondolatot is ébresztett Édesapában. Megkísérelt állami támogatást szerezni ahhoz, hogy a 2,5 ha. terület csaknem egészen olyan intézmény létesüljön, amelyben tehetséges falusi fiatalok ta-

nulhatnak szakmákat, bentlakásos alapon. Az építkezéshez adott volt a folyóból történő vízvétel és kavicskitermelés. A háborús összeomlás közeledtével elképzelése megvalósíthatatlanná vált.

Addigra azonban saját ráfordítással befejeződött az árterületi ingatlan talajrendezése és a több száz méteres kerítés megépítése. A napszámosoknak Édesapa kétszer akkora bért fizetett, mint amennyiért felajánlkoztak, mert így is segíthetett a munkanélkülieken.

Miskolci tartózkodásunk idejéhez kapcsolódik korai (5–6 éves korombeli) megismerkedésem az operairodalom egy részével. Ezt annak köszönhetem, hogy Anyuka első házasságából származó leánya – a nálam 19 esztendővel idősebb, (97-ik évének elején elhunyt) – Senyei Szabó Ilus (becenevén Nyasa) operaénekesnő lett. A Ze-neakadémia elvégzése után Milánóban folytatta zeneművészeti tanulmányait (ahol két évet töltött el a Milánói Scalanál). Ott találkozott Stuber István orvossal, és beleszeretett. Milánóból Budapestre hazatérve, kollégiumban lakott, amíg férje is haza nem költözött. Nővérem nálunk, Miskolcon hosszabb időszakokat töltött férje barátjával, Molnár Lászlóval, aki zongoraművész-karmester lévén közreműködött az operaszerepek betanulásában. Így naponta több órán át hallgathattam-hallgatnom kellett e zenét. Évekkel később – amikor féltestvéremet Stuber István elhagyta egy 19 éves leányért – Molnár László a második férje lett, de ő 34 évvel ezelőtt elhunyt. Ebből a házasságból született László nevű fia, aki szintén zenész, billentyűs és Budapesten él.

Ilus a hangját – az itáliai pallérozású koloratúra szopránt – mindkét szülejétől örökölhette. Édesapja, Szabó László, református lelkész-költő, már sárospataki diákéveiben is kiemelkedett kitűnő hangjával. Felesége, későbbi Anyukánk, csak annyi időt töltött színpadon, amennyire lehetősége nyílt az USA-ba történt kivándorlása után néhány évvel, az akkori legnépesebb magyar közösség műkedvelő színtársulatában, melyet Szabó László szervezett és működtetett. Ő is kiváló hanggal rendelkezett. Az akkor 28 éves férfi halálosan beleszeretett a 17 éves falusi kislányba. Későbbi Anyukánk nem hitt az érzelem komolyságában, ezért próbatételként azt kérte, fizessen be számára egy hajóutat hazautazásra (honvágyának enyhítésére), megbízható magyar házaspár kíséretében, és, ha úgy fogja érezni, hogy nagyon hiányzik a jelenléte, akkor döntsenek a házasságról. Mire a többhetes hajóútról hazaérkezett Miskolcra, édesapja már azzal fogadta, hogy Szabó László táviratilag megkérte a kezét, és ő beleegyezett.

Szabó László költői rangját annak köszönhette, hogy befejezte Arany János hun trilógiájának két hiányzó részét, a „*Hun királyt*” és a „*Csaba királyfit*”, valamint megalkotta a *Pocahontas* című, nyolc énekből álló indián regét és még sok egyebet. A *Csaba királyfi* című, 12 énekből álló hun regét a *Tájékozódó* 1999/4–5. számában – újranyomatként – közzétettem, kiegészítve Padányi Viktor tanulmányával, mely a „Csaba” név eredetének kutatása kapcsán a hun-avar-magyar vezérek nemzedéki rendjét tartalmazza.

E házasság részleteit csak Anyuka halála után, iratainak rendezésekor ismertem meg a *Kilétemről* c., fentebb

ismertetett írásából. Itt csupán annyit fűzök hozzá, hogy Anyuka bizonyára nem tételezte fel azt, hogy nyolc év különélés következtében férje vonzalmát más nő szerezte meg, akit feleségül kívánt venni. Ez úgy volt megvalósítható a legegyszerűbb módon, ha a férj a feleség halotti bizonyítványát beszerzi.

Anyuka első házasságának felbontása

A bonyolult eljárást az ügyiratok között ismertetem. Egy évtizednek kellett eltelténie ahhoz, hogy Anyuka törvényesen új házasságot köthessen azzal a férfival, akit kívándorlása előtt gyermekként már ismert, mert egymás közepében laktak a gyűjtőfogház területén, és mert édesapjaik komák voltak. Feltételezem, hogy ebben az új párkapcsolatban az érzelmi fellobbanás fordítva történt. Anyuka öt évvel volt idősebb Édesapánál, akinek igen nehéz családi körülményei miatt sem igazi gyermekkorra, sem szerelmi kapcsolatai nemigen lehettek. Az új házasság megkötésekor négyünk közül hárman már élünk, és születésünk a „Szabó” családi nevet kaptuk az előző házasság felbontatlansága miatt. Ez azért volt furcsa, mert Szabó László az újabb házasságban született utolsó gyermek, Anikó húgom megérkezése után csak két évvel látogatott haza először. Ennek oka a „*Hun-trilógia*” befejezése volt, melyet irodalmi életünk akkor lelkesen ünnepelt.

Édesapa végül ügyvédi fondorlattal, Szabó László írói-költői önérzeténél fogta meg e házasság ügyét, arra hivatkozva, hogy az újabb kapcsolatban született gyermekek érdemtelenül lennének az ő írói hagyatékának örökösei, s

így hozzájárult a váláshoz, mi pedig (a három testvér) bizonyult eljárás lefolytatása után váltunk Tóth-gyermekeké. Büszke vagyok szüleimre tekintetben is, hogy túl tudták tenni magukat a társadalom előítéletein, ami 80 évvel ezelőtt jóval erősebb volt a mainál, s éltek az életüket úgy, ahogy azt tiszta lelkiismeretük és emberi meggyőződésük diktálta.

Miskolchoz tartozik még az is, hogy Édesapa a kecskeméti ügyvéd-jelöltösködése után Miskolcon nyitott önálló irodát. Ezzel nagy kockázatot vállalt, hisz az ügyvédkedés esetében az ügyfél általában jó nevű emberek ajánlása alapján bíz meg valakit ügyeinek intézésével. Édesapának pedig nem voltak ajánlói. Egy évig nem is lépett be senki az irodája ajtaján, míglen egy, a Kúriát (mai nevén: a Legfelsőbb Bíróság) is megjáró vesztes per felülvizsgálatának elérésével bízta meg valaki. Édesapa sikerrel élt az első lehetőséggel, és tiszteletdíja ezért egy családi ház ára volt. Emellett az illető szelvében-hosszában elhíresztelte a fiatal ügyvéd tehetségét, minek köszönhetően az ügyfelek kezdték felkeresni.

A jó megjelenésű fiatal ügyvédre szemet vetett a környék leggazdagabb családjá, leányuk, Ida számára. De Édesapa kitartott Anyuka mellett, noha Nagyanyánk (akit „Anyám”-nak szólított egyetlen sikeressé vált gyermeke, míg Nagyapánk birtokos rag nélküli „Apa” volt) örült volna a vagyonos házasságnak. Bizonyára nem gondolt arra, hogy abban a családban egy kendős parasztasszonynak nemigen lett volna keresnivalója.

Az élet fintora, hogy Anyuka, a már hivatkozott életrajzi írásában, meg sem említi Édesapát. Utóiratként teszi

hozzá írásához, hogy az USA-ban élő három lányának köszönheti megélhetését. Engem sem említ, mert úgy éreztem (s ma is úgy érzem), hogy tőlem már kamaszkoromtól kezdve elidegenítette az érzékiség iránti fogékonyságom, ami tréfás gondolattársításként (tudományosan szólva: ‘szabad asszociáció’-ként) gyakran nyilvánult meg. Én ezért nem haragudtam, inkább sajnáltam amiatt, hogy az élet eme színes és izgalmas része nem váltotta ki érdeklődését, s így sok-sok élménytől, emberek teljesebb megismerésének lehetőségétől fosztotta meg önmagát.

Tulajdonképpen papnőnek született; a bükkszentléleki menedékház környékén lakók még manapság is emlegetnek (név nélkül) egy remete asszonyt, aki egy kis sziklakápolnát vájt ki kéziszerszámokkal. Ebben Szűz Mária (aki lelkében Anyaistenként élt) szobrát helyezte el csaknem 67 évvel ezelőtt, és e helyen még manapság is mindig van élővirág. 1940-ben (49 évesen), Édesapa tárgyalás miatti távollétében (Ungvárról Miskolcra kellett utaznia), igen megleghangú búcsúlevelet hátrahagyva (ld. a 2. sz. Függelék) –, melyben a Szentlélek-Isten elszólítására hivatkozott, és a Biblia szerinti elrejtett Frigyládát remélte megtalálni – költözött fel a bükkszentléleki menedékházba. Édesapa, velünk együtt, negyedévenként meglátogatta, de csak másfél év elteltével sikerült visszacsábítanunk családukba, akkor, amikor az egészsége már megroggyant a megerőltető munkától.

Látomásai már 19 éves korától voltak, melyeket későbbi „isteni kinyilatkoztatások” követtek. Ezek egy részét a „*Kegyelem*” c. könyvében tette közzé 1933-ban (Ludvig István Könyvnyomdája, Miskolc). Ebben megírta a II. Vi-

lágháború várható kitörését, és annak feltételezett okait. Még korábban, az „őszirózsás forradalom” idején, Miskolcra audienciát kért és kapott az akkori elsőszámú vezetőtől, akihez fehér selyemzászlót is vitt magával, melyre ráhímezte a Forradalom – általa elfogadhatónak vélt jelmondatát:

*Isten – az örök igazság,
Krisztus – az emberszeretet nevében
Előre! 1918. október 31.*

Könyvének e korszakról szóló részét a „Tájékoztató” 1998/6–7. számában ismertettem.

Lehetséges, hogy egynémely olvasómat meg fogja botránkoztatni a hozzám közelállók magánéletének kiteretése (gyermekeim, unokáim, akiknek szánom könyveimet, nem fognak közéjük tartozni, mert tabutémák nélküli környezetben nevelkedtek-nevelkednek). – Egyébként pedig az a meggyőződésem, hogy az emberek, főleg a fiatalok számára, az a hasznos, ha nem kitalált, hanem a valóságban megélt(!) történetekkel ismerkedhetnek meg. Ezekből vonhatnak le tanulságos következtetéseket, mert a valóság általában meggyőzőbben hangzik, mint a kitaláció. Persze a valóságnak is sok oldala-vetülete van. Mégis nagyobb a valószínűsége annak, hogy az általam, vagy a közvetlen hozzátartozóim-szeretteim által átélt eseményekből több valósághoz közelebbi elem érzékeltethető, és adható át másoknak, mintha csak a képzeletemből meríteném mondanivalómat.

Még Miskolcon laktunk, tehát elemista lehettem, amikor Édesapám magával vitt egy-egy „hazalátogatására”

Bátfára. Ilyenkor „férfiúi” önérzetem mindig megsérült, mert az utazás idejére valamelyik leánytestvérem bugyiját kellett felvennem, hogy abban – finom batisztzsebkendőbe csomagoltan – elrejtessék azokat a százpengősöket, amelyeket a nyugdíj nélküli nagyszüleim támogatására vittünk magunkkal (e szállítási módot a pénzváltás magyarok számára előnytelen volta indokolta).

Itt teszem szóvá azt is, hogy miskolci tartózkodásunk idején Édesapa évente részt vett Budán, a Manrézában tartott lelkigyakorlaton (lásd az alábbi két tablót, Édesapát nyíllal jelölöm).

Egy-egy ilyen rendezvényre magával vitte ügyvédjelöltjét, sőt bekéredzkedett hozzá dr. Wertheim Sándor ügyvéd is, aki zsidó létére élvezettel hallgatta azt a nyitott párbeszédet, melynek célja az Egyház részéről nyilvánvalóan az volt, hogy megismerje, esetleg figyelembe is vegye a mértékadó, szabadfoglalkozású értelmiségiek véleményét egy-egy fontos társadalmi kérdésről. Ennek érdekében neves hittudósok tartották az előadásokat (olyanok, mint Bangha Béla, Tóth Tihamér, Révay Tibor és mások), akiknek számottevő irodalmi munkássága közismert volt. Könyvtárunkban a teljes sorozatok megtalálhatók voltak, így Prohászka Ottokár művei is. Sajnos átköltözésünkkel ezeket nem hozhattuk magunkkal a tiltójegyzék miatt (aláírásunkkal nyugtáznunk kellett annak tudomásul vételét, hogy amennyiben holmijaink átvizsgálásakor ilyen könyvet találnak, úgy a határról visszafordítanak bennünket). Könyveink többségét ládákba csomagoltan baráti családoknál helyeztük el, de azóta már ők sem élnek, így azok sorsa ismeretlen.

Örökbecfogadási szerződés.

1. Szabó László ref. lelkész P. O. Box 266. Franklin. New Jersey America lakos magyar állampolgár, a Magyarországon Somogy megye Zamárdi községben 1925. évi május hó 19. napján született Szabó Gyöngyike Juliánna; az ugyancsak Magyarországon Somogy megye Zamárdi községben 1926. évi augusztus hó 20. napján született Szabó Irén Katalin és a Magyarországon Heves megye Füzesabony községben 1928. évi június hó 8. napján született Szabó János kiskorú gyermekeit, mint nevezett gyermekek törvényes képviselője ezennel örökbecfogadja dr. Tóth János gyakorló ügyvéd miskolci Horthy Miklós-tér 7. szám alatti lakosnak és a fentebb már megnevezett kiskorúakat dr. Tóth Jánosnak, mint örökbecfogadónak atyai hatalma alá bocsátja.

2. Dr. Tóth János a jelen szerződés 1. pontjában megnevezett három kiskorú gyermeket ezennel örökbecfogadja és ez örökbecfogadott gyermekek részére mindazokat a jogokat biztosítja, melyek a törvényes gyermekeket szülőkkel szemben megilletik. Különben biztosítja részükre a törvényes örökbecfogadási jogot és egyben a jelen szerződés 1. pontjában már megnevezett három kiskorú gyermeket ugyanint: Szabó Gyöngyike Juliánna, Szabó Irén Katalint és Szabó Jánost saját atyai hatalma alá fogadja.

3. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy az örökbecfogadott és fogadott kiskorú gyermekek eszentul a "Szabó" családnév elhagyása mellett a "Tóth" családnévet jogosultak és egyben kötelesek viselni.

4. Szabó László örökbecfogadó kívánságára ezennel lemond az őt ezen örökbecfogadási szerződés jóváhagyása ellen beadható fellebbezési jogáról úgy, hogy ennek folytán a jelen szerződést jóváhagyó gyámhatósági határozat a meghozatallal egyidejűleg emelkedik jogerőre.

Kelt Franklin / New Jersey / 1931. évi július hó 30. napján.

Ezt a szerződést alulírott felek, elfogadásuk jeléül aláírták.

Előttünk:

Szabó László

Szabó László

4-58-333
STATE OF NEW JERSEY,
COUNTY OF SUXSEX

I, ARTHUR J. WILCOX, Clerk of the County of Sussex, and also Clerk of the Court of Common Pleas and the several other Courts of Record in and for the said County, do hereby certify, That

Samuel J. Henson

whose name is subscribed to the certificate of proof or acknowledgment of the annexed instrument, and therein written, was, at the date thereof, a NOTARY PUBLIC of the State of New Jersey, residing in said County, duly commissioned and sworn and fully authorized by the laws of said State to take the acknowledgment and proof of deeds or conveyances of lands, tenements or hereditaments in said County and State; And further, that I am well acquainted with the handwriting of said Notary, and verily believe that the signature to said certificate of proof or acknowledgment is genuine.

In Testimony Whereof, I have hereunto set my hand and affixed the seal of said Courts and County, at Newton, this 11th day of Aug, A. D. 1931

Arthur J. Wilcox CLERK
Samuel J. Henson

5835 szám. Az ill. naplo t. sz. ²⁵-----Illetk. 74
Arthur L. Wilcox county clerk tuloldali aláírásának és
pecsétjének valóságát hitelsítem, egyttal az okmányt
aláíro Szabo László ref. lelkész magyarállampolgárságot igaz-
solom.

New-York, 1931 augusztus 13 án.

[Signature]
m. kir. szolgálat
id. hiv. vezető.

Hely Miskolc 1931. szeptember hó 18-án
Előttünk, mint tanúk állók:
Thur János
Lovász Emil

[Signature]
örökbevevő.

1923/2/1931. ész.

Ezen örökbe fogadási szerződést Szabo Julia, Irén és
János kiskorúak érdekében a 1923/1/1931. ész. jogerős vég-
határozatunkkal feltétlenül jóváhagytuk.-

Miskolc, 1931 október hó 19- napján.

Miskolc thjf. város árvaszéke.

[Signature]
h. árvaszéki elnök.

1923/3/1931. ész.

Ezen örökbe fogadási szerződést Szabo Julia Györgyi, Szabo Irén Katalin és Szabo János kiskorúak érdekében a m.kir. Igazságügyminiszter Ur 1931.J.2256 J.M. sz. rendeletével kormányhatóságilag megerősítette.-

Miskolc, 1931 november hó 13. sz.

Miskolc thjf. város árvaszéke.

[Signature]
h. árvaszéki elnök.

Az „Édesapa életéről” c. fejezethez tartozó ügyiratok

Dr. Andrej SVITANIG
advokát-Elen Advokátszej poradna č. 2
v KOŠICIACH, Leninova p. 10.

Košice, 27. aug. 1962

Dr. Tóth János úrnak
Budapest I.
I. ker. Lógodi u. 78/a.

Kedves Jánoskám !

Bocsáss meg, hogy folyó hó 2.-i leveledet
csak most válaszolom meg, de szabadságon voltam Budapesten,
ahonnan csak most érkeztem haza.

A fenti leveled elintézésében közlöm, hogy
Kassán ezidő szerint ügyvédi kamara nincs és azt a körül-
ményt, hogy 1939 évtől 1944. év végéig Ungvárott mint ügyvédek
működtünk, azt nekem is Az Országos ügyvédi tanács Budapest V.
Szemere utca 10. sz. a. hivatal igazolta Ennek következtében
kéresemnek nem tudok eleget tenni és fordulj a fenti hivatalhoz,
ahonnan a szükséges igazolást minden nehézség nélkül megkapod.

Megjegyezni kívánom azt is, hogy minden kassai
ügyvéd, aki nyugdíjba ment, innen kapta meg az igazolást, hogy
az általa megjelölt időben a kassai ügyvédi kamara tagja
volt és mint gyakorló ügyvéd működött.

Dr. Medve Zsigának tolmácsold szívélyes
üdvözlömetem.

Baráti szeretettel üdvözlöl !

Kassai igazolás 1940 aug. 21
13156 Országos ügyvédi tanács
114-057 - m. 58
Fülöp László
advokát

1. sz. ügyirat

Miskolc thjf. város polgármesterétől.

13851

szám.

Ki. 192 6

Ügyvédi kamarai bejegyzés-
hez.

atalos bizonyítvány.

thjf. város polgármestere ezennel igazolja, hogy

Dr. Tóth János /1896 május 16-án született Bártfán /
okleveles ügyvéd. 1923 augusztus 29 óta állandóan Miskolcon lakik.

Miskolc, 1926 április 28-án.

Polgármester megbízásából:

[Handwritten signature]
főjegyző.

2. sz. ügyirat

MISKOLCI ÜGYVÉDI KAMARA

MISKOLC, DÓZSA GYÖRGY U. 11.
TELEFON. 36-201

Miskolc, 1962. július 21.

232/1962.Ü.K.szám.

Dr.Tóth János részére,

B u d a p e s t .

I.ker.Logódi u.78/a.szám.

F. No 18.-án kelt megkeresése folytán mellékelten megküldöm kamarai
lajstromkivonatát és közlöm, hogy a háborús események folytán az 1945.
év előtti iratok elkallódtak s erre figyelemmel egyéb adat a megkere-
sés kapcsán Kamaránk részéről nem igazolható.

1 db.melléklet.

/Dr.Brócs Imre/
a kamara elnöke.

3. sz. ügyirat

Osztály: Társadalombiztosítási Osztály. Ügyintézőnk: dr. Huszti László Sámunk: 96.640-1/1964. Válaszban kérjük e számra Hivatkozni!	<div style="text-align: center;"> MUNKÁÜGYI MINISZTERIUM BUDAPEST V. SZABADSÁG TÉR 15. TELEFON: 121-770 Levélcím: Budapest 5. Postafiók: 53. </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> Dr. Tóth János részére </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 20px;"> <div> Hivatalból Döntéshozzájárva </div> <div> <u>Budapest I.</u> Logodi-u. 78/a. </div> </div>	Tárgy: Levélük száma: Melléklet:
---	---	--

Az 1964. május 12-én érkezett beadványára az alábbiakat közöljük.

A Szovjetunió területén szerzett szolgálati idő alapján nyugdíjat megállapítani, csak az 1963. július 1. napján hatálybalépett és az 1963. évi 16. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett magyar-szovjet szociálpolitikai egyezmény alapján lehet.

Az 1962. szeptember 10-én kelt és az Országos Nyugdíjintézethez benyújtott kérelmét ezért a Nyugdíjintézet kivételes ellátás megállapítására irányuló kérelemnek minősítette. Amint arról az Intézet 1962. október 25-én tájékoztatta, a Munkaügyi Minisztérium a kivételes ellátás megállapítása iránti kérelmét nem találta teljesíthetőnek.

A fentebb említett magyar-szovjet szociálpolitikai egyezményen alapuló nyugdíjigények elbírálására az SZTK Budapesti Megyei Alközpontja /VIII., Mező Imre ut 19/a./ illetékes.

Beadványát ezért az egyezményen alapuló nyugdíjigénynek tekintjük és elbírálás végett az SZTK fentebb közölt Alközpontjának küldjük meg.

Az Alközpont nyugdíjügyében megfellebbezhető határozatot fog hozni.

Budapest, 1964. június 16.

 /dr. Kutis Jenő/
 csoportvezető

4. sz. ügyirat

SAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÖZPONT

Bpest, VIII. Mező Imre u.19/a.

Hiv. szám:

Melléklet:

dr. Toth János

Budapest.
I. Logodi u.78/a.

B.12-1.005/1964/K.

..... Szám
(Válasz esetén kérjük a
fenti számra hivatkozni.)

Tárgy:

*Ígénybejelentést
5 melléklettel
beszélve 964. III. 1. sz.*

Az Országos Nyugdíjintézet utján, előterjesztett nyugdíj iránti beadvánnyal kapcsolatban kérjük, hogy az igénybejelentést a mellékelt űrlap kitöltésével és annak benyújtásával szíveskedjék megtenni, bármely nap 8-13 óráig, szombaton 8-12 óráig, Alközpontunk címén 4 em.l.-es ablaknál.

Az igénybejelentéshez csatolja kitöltve és igazoltatva a mellékelt nyilatkozatot, továbbá annak a kamarának az igazolását, amelynek területe tén mint ügyvéd működött, beleértve a Szovjetunió területén kifejtett ügyvédi működést is. Továbbá lakóbiztonsággal vagy beutazási vízummal igazolja, hogy a Szovjetunió területéről mikor települt Magyarországra. Életkorának igazolásához hozza magával a születési, vagy házassági anyakönyvi kivonatát, vagy személyi igazolványát, ennek hiányában a tartózkodási engedélyt.

Ha a személyes megjelenésben gátolva volna az igénybejelentés felsorolt iratok illetve igazolások csatolásával fenti szövegben említett iratokkal postán küldje be. Jelentkezéséig az Alközpont további intézkedése nem tesz. Budapest, 1964. június 23.

A. 3511-12. r. sz. - 200 000 - Nyomellátás 8588 - 63.723 Ságvári Ny.

Dr. József Rudolf előadó

5. sz. ügyirat

SAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÖZPONT

Bpest, VIII. Mező Imre u.19/a.

Hiv. szám:

Melléklet:

dr. Tóth János

Budapest.
I. Logodi u.78/a.

B.11-3.435/1964/B/K.

..... Szám
(Válasz esetén kérjük a
fenti számra hivatkozni.)

Tárgy:

Nyugdíjigénybejelentésével kapcsolatban értesítjük, hogy a magyar-szovjet szociálpolitikai egyezményen alapuló kérelemnek elbírálása előtt a szovjet szervek megkeresésére volt szükség.

A válasz beérkezéig az 1957 évi IV.tv.32.§-a alapján az Alközpont az eljárást felfüggesztette. A válasz beérkezése után ügyében sürgetés bevétele nélkül a további intézkedésekre sor kerül.

Előrelátható, hogy több hónap telik el a válaszig, illetőleg a kérelem elbírálásáig, ezért türelmét kérjük. Személyes eljárás esetén az Alközpont III.39.sz.szobájában érdeklődhetsz.

Budapest, 1964. július 24.

*Dr. Wosinski Fedor
előadó.*

A. 3511-12. r. sz. - 200 000 - Nyomellátás 8588 - 63.723 Ságvári Ny.

6. sz. ügyirat

Feb. 965. IV. 13.

és az 1963. évi 16. sz. tvp.
Az 1953. évi 40. számú törvényerejű rendelet alapján

SZAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI BIZOTTSÁG

Budapest, VII. Megyei Igazgatóság 12/a:
F. 636, B. 11-3435/1964/16.
Ügyszám:

ELUTASÍTÓ HATÁROZAT

A Társadalombiztosítási Bizottság
dr. Tóth János leányneve:
foglalkozása: Gyógyász született: 1896. év május hó 16. napján
Bártfa helységben, anyja neve: Bus Julia
Budapest, I., Logodi u. 78/a. lakos
Üregességi nyugdíja ügyében az SZETK Társadalombiztosítási
Igazgatóság 1965. év február hó 13. napján
B. 11-3435/1964/12. K. 1965. február 27. napján érkezett felszólamlás alapján
hozott számú elsőfokú határozatát napján érkezett felszólamlás alapján
felülvizsgálta és meghozta a következő

HATÁROZATOT:

A Társadalombiztosítási Bizottság az első fokon hozott határozatot helybenhagyta és az igénylő felszólamlását elutasítja.
A Társadalombiztosítási Bizottság másodfokon hozott határozata ellen a kézbesítéstől számított 60 nap alatt az igénylő
— az igénylés jogossága tekintetében — keresettel (fellebbezéssel) fordulhat a Társadalombiztosítási Bizottság székhelye
szerint illetékes járásbírósághoz, illetőleg Budapesten a pesti központi kerületi bírósághoz. /Bpest, V., Markó u. 25./
A keresetet (fellebbezést) három példányban /amely illetékes mentes/
kell benyújtani.

A Társadalombiztosítási Bizottság határozata ellen az 1963. évi 16. sz. tvp. (2) bekezdése szerint további
fokozatokra nem lehet fordítani.

Figyelemztetési

A keresetnél (fellebbezésnél) a határozat ügyszámára kell hivatkozni.

A tényállás vizsgálata során az Igazgatóság megállapította, hogy kérelmező az 1929 január 1-től 1939 december 31-ig a miskolci Ügyvédi Kamara tagja volt. Ugyancsak ügyvédi munkaközösség tagjaként 1943 márc.27-től 1948 ápr.26-ig a Szovjetunióban dolgozott, ahonnan 1960 december 23-án települt Magyarországra. Az 1948 év óta szolgálati időt nem szerzett.

A 67/1958.Korm.sz.r.29.§./1/bek. értelmében az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszűnik, ha a szolgálati idő utolsó napja és az öregségi korhatár eléréséig /60.életév betöltéséig/ 5 évnél hosszabb idő telt el.

Kérelmező 1948 ápr.26. óta munkaviszonyban nem állt, szolgálati időt nem szerzett. 60.életévét 1956 május 16-án töltötte be. A szolgálati idő utolsó napja és a 60.életév betöltése között 5 évnél hosszabb idő telt el, ezért öregségi nyugdíjra való igényjogosultsága megszűnt.

Az Igazgatóság nyugdíj megállapításra irányuló kérelmével elutasította.

Budapest, 1964. 5. február 10.
Kelt 1964. év hó n.

A kiadmány hiteléül:

dr. Terjéki/GV/

kiadó

dr. Jobbágy László s.k.

P. H.

ügyvezető mb.

SZTK MEGYEI ALKÖZPONTJA, KÖRNYELTISZEM Budapest.

B.11-3435/1964/

Ugyszám:

dr. Tóth János

Budapest, I., ker.

Logodi-u 78/a.

7. sz. ügyirat 2. oldala

965. IV. 13.

és az 1963. évi 16. sz. tvr.
Az 1963. évi 40. számú törvényerejű rendelet alapján

SZAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI BIZOTTSÁG

Budapest, VII. Megyei Területi Igazgatóság;
P. 636, B. 11-3435/1964/16.

Ügyszám:

ELUTASÍTÓ HATÁROZAT

A Társadalombiztosítási Bizottság

Dr. Tóth János

leányneve:

foglalkozása: ügyvéd született: 1896. év május hó 15. napján

Bártfa

helységben, anyja neve: Bús Julia

Budapest, I., Logodi u. 78/a.

lakos

üregességi

Igazgatóság

nyugdíja ügyében az AKSZIS Társadalombiztosítási

1964. február 19. napján 1965. év február hó 15. napján

B. 11-3435/1964/12. K. 1965. február 27. napján érkezett felszólamlás alapján
hozott számú elsőfokú határozatát napján

felülvizsgálta és meghozta a következő

HATÁROZATOT:

A Társadalombiztosítási Bizottság az első fokon hozott határozatát helybenhagyta és az igénylő felszólamlását elutasítja.

A Társadalombiztosítási Bizottság másodfokon hozott határozata ellen a kézbesítéstől számított 60 nap alatt az igénylő

— az igénylés jogossága tekintetében — keresettel (fellebbezéssel) fordulhat a Társadalombiztosítási Bizottság székhelye
szerint illetékes járásbíróhoz, illetőleg Budapesten a pesti központi kerületi bírósághoz /Bpest, V., Rákóc u. 25./

A keresetet (fellebbezést) három példányban /amely illetékmentes/
kell benyújtani.

~~A Társadalombiztosítási Bizottság határozata ellen a 1963. évi 16. sz. tvr. 63. §-ának (2) bekezdése szerint további
jogosvámként nem fordulhat a Társadalombiztosítási Bizottság másodfokú határozatához.~~

Figyelemztetés!

A keresetnél (fellebbezésnél) a határozat ügyszámára kell hivatkozni.

é alapján

MEGOKOLÁS:

Az Igazgatóság igénylő öregségi nyugdíj megállapítása iránt előterjesztett kérelmét-amelyet a magyar-szovjet szociálpolitikai egyezmény alapján kért az 1929-től 1948.-ig fennállott ügyvédi kamarai tagsága figyelembevételével, szolgálati idő hiányában elutasította.

A határozat kitétt arra is, hogy igénylő 1929. január 1-től 1939. december 31-ig Mikkolci Ügyvédi Kamara tagja volt, és 1943. március 27-től 1948. április 26-ig a Szovjetunióban Ügyvédi munkaközösség tagjaként működött, ahonnan 1960. december 23-án áttelepült Magyarországra. Igénylő 1948. április 26-óta munkaviszonyban nem állt, szolgálati időt nem szerzett, és 60. életévét 1956. május 16-án töltötte be. A szolgálati idő utolsó napja és 60. életéve betöltése között 5 évnél hosszabb megszakítás telt el, ezért öregségi nyugdíjra való igényjogosultsága megszűnt.

Igénylő a határozat elleni felszólalásában újabb munkaviszony igazolása nélkül azt ~~megtagadta~~, hogy a magyar-szovjet szociálpolitikai egyezmény őrá nem vonatkozik, és nem is kérte az egyezmény ellátásának megállapítását. Eladta még, hogy 1948. április 26-án ugyan az ügyvédi tevékenysége, illetve munkaközösségi tagsága megszűnt, azonban áttelepüléséig meghagyták az ungvári szőlőhegyen lakóházához tartozó 2600 négyzetméternyi kertet kezelésre és azon dolgozott. Méltánytalannak tartja, hogy ez az időszak ~~munkaviszonyban~~ történt megszakításnak minősül.

Figyelemmel arra, hogy igénylő a felszólalási eljárás során sem terjesztett elő olyan bizonyítékot, amely az Igazgatóság határozatának megváltoztatására lehetőséget adna, ezért a Bizottság igénylő felszólalását elutasítja.

Kelt Budapest A Társadalombiztosítási Bizottság

1965 APR 27

/dr. Gnó/Tné/

napján tartott ülésén

A kiadmány hiteléről:

kiadó:

Melléklet:

Vésszi László s.k.

a bizottság elnöke

SZAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI BIZOTTSÁG

F. 636, B. 11-3435/1964/16.

Ügyszám:

dr. Tóth János

TÉRTIVÉNY
AVIS DE RECEPTION

Térítvevényell!

BUDAPEST I. s.

Logodi u. 78/a.

~~SAKSZERVEZETI TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÖZPONT~~ ~~XXXXX~~ Igazgatóság
~~PESTI ALKÖZPONTIA~~
Budapest VIII. Mező Imre út 19/a

B. 11-3435 / 1964/18

Tárgy: örögségi nyugdíj
megállapítása iránti kereset.

Mell.: 7 db.

Hiv. szám: 6. P. 80724/1965

**PESTI KÖZPONTI
KERÜLETI BÍRÓSÁG**

Budapest
V. Markó u. 25.

Dr. Tóth János igénylőnek
(lakik: Budapest I. Logodí u. 78/a)

a Budapesti Szakszervezeti Társadalombiztosítási Bizottság 1965. évi április hó 21... napján
16. al. szám alatt hozott — másodfokú — határozata ellen beadott keresetét a vonatkozó érdemi
iratokkal együtt az Alközpont beterjeszti.

A Társadalombiztosítási Bizottság a sérelmezett határozatát 1965. évi április hó 21...-n
küldte meg, a kereset pedig 1965. évi június hó 10...-n érkezett.

A keresettel kapcsolatos tényállás a következő:

**A kereset előtti tényállást a Társadalombiztosítási Bizottság 16 alszámu ha-
tározata tartalmazza.**

**Felperes keresetében újabb munkaviszony közlése nélkül, az ott felhozott indo-
kai alapján és a munkaviszonyában előállott 5 éves megszakítás figyelmenki-
vül hagyásával vitatja örögségi nyugdíjra jogosultságát.**

**Felperes Hegyvédi munkaközösségi tagsága 1948 április 26-án megszűnt, ezt köve-
tően beszámítható szolgálati időt nem szerzett, munkaviszonyban nem állott
és a 60. életévét 1956 május 16 - án töltötte be, így a munkaviszonyában 5 évet
meghaladó megszakítás keletkezett, ezért a megszakítást megelőzően fennállót
munkaviszonyait a szolgálati idő számításánál figyelembevenni nem lehet.**

Az előadottakra tekintettel kérjük a kereset elutasítását.

9. sz. ügyirat

Szolgálati idő kiszámítása:

Ügyvédi Kamarai igazolás	1929 január 1-	1939 december 31.	4017 nap
Szovjet - igazolás	1946 márc. 27-	1948 április 26.	752

5 évnél hosszabb megszakítás miatt nem vehető figyelembe.

Budapest, 19.65. évi**junius**..... hó .21.-n.

Dr. Puska Lajos

MELLEKLETEK:

A./ 1 igénybejelentés
B./ 1- 2 határozatok
C./ 1- 3 felmondás
D./ 1. tértívány
.....
.....

9. sz. ügyirat hátoldala

LEGFŐBB ÜGYÉSZSÉG
ÁLTALÁNOS FELÜGYELETI
ÉS POLGÁRI JOGI FŐOSZTÁLY
Áf1.299/1/1966.

Dr. Tóth János

Budapest. I..

Logódi u.78/a.

Értesitem, hogy a Legfőbb Ügyészséghez benyújtott panaszát illetékes elintézés végett a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság Szervezési és Igazgatási Főosztályának /Bp.VI., Dózsa György u.84/b./ küldtem meg.
Az elintézés eredményéről a főosztály közvetlenül fogja értesíteni.
Kérem, hogy a panaszával összefüggő esetleges további észrevételeivel közvetlenül a fenti szervhez forduljon.

Budapest, 1966. január 27.

A kiadmány hitelesül:

Sue
Jedovits

Dr. Pálffy Zoltán sk.
csoportvezető ügyész.

10. sz. ügyirat

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁG IRODAJA

6. febr. 5.
Budapest, 196.....

P/39696/2/66/B.

Hivatkozási szám:
Kérjük a fenti számra hivatkozni!

Dr. Tóth János részére,
BUDAPEST
I., Logódi u.78/a.

Levelére válaszolva arról tájékoztatjuk, hogy Kádár elvtárs másirányu nagy elfoglaltsága miatt nem tud peresügyével foglalkozni.

Mivel Ön a Legfőbb Ügyészséghez fordult, várja meg ennek a szervnek a döntését, mert ha megállapítják, hogy Önnel szemben törvénysértés történt, úgy segítségére lesznek.

Mellékelten visszaküldjük levele mellékleteit.

Üdvözléssel:

P. Papp
/:Papp Ferenc:/

A j á n l o t t !
=====

11. sz. ügyirat

SZOT TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI FŐIGAZGATÓSÁG
Nyugdíjfolyósító Igazgatósága
Budapest, V. Guszev u. 10.

Szám: 59/196.Fné
VI/B.41.

É R T E S Í T É S
kivételes ellátási igény elutasításáról.

Dr. Tóth János
Budapest I.
Logodý u 78/a.

Értesítjük, hogy kivételes nyugellátás megállapítása iránt előterjesztett kérelmét a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóság kivételes ellátási igényt elbíráló bizottsága alapos vizsgálat tárgyává tette, azonban azt teljesíthetőnek nem találta.

Az értesítés ellen - minthogy a kivételes nyugellátás nem törvényszerinti feltételekhez kötött, hanem az erre kijelölt szerv megítélésétől függő ellátás - fellebbezésnek helye nincs.

Budapest, 1966. május 9.

A kiadmány hitelűl: NYUGDÍJFOLYÓSÍTÓ IGAZGATÓSÁG Podor Gyula s.k.
Vezető főosztályos igazgató
Ellátások Osztály

/M-201/1./

12. sz. ügyirat

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KÖZPONTI BIZOTTSÁG IRODÁJA

Budapest, 1966. május 28.

Hivatkozási szám: P/39696/4/66/Rné.
Kérjük a fenti számra hivatkozni!

Dr. Tóth János részére,
Budapest, I.
Logodý u. 78./a.

Ujabb levelére válaszolva arról tájékoztatjuk, hogy nyugdíjakat a meglévő törvényes rendelkezések alapján folyósítják. Ön kérelmével több illetékes szervhez fordult. Ha ezek a szervek megállapították, hogy nem rendelkezik a nyugdíjfolyósításhoz szükséges előfeltételekkel, úgy ezt a döntést a pártszervek nem változtathatják meg, mert ilyen jogkörrel nem rendelkeznek.

Ügyét ezzel lezártuk tekintjük. Visszaküldjük levele mellékleteit.

Melléklet: 14 lap.

ajánlott

13. sz. ügyirat

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége
Magyarországi Képviseletének Konzuli Osztálya
Budapest VI.
Bajza u. 35. 1968. január 22.

Tisztelt Tóth János!

Kérelmére válaszolva tájékoztatjuk arról, hogy az Ön beutazása a Szovjetunióba el van utasítva, tekintettel arra, hogy Ön hozzátartozókkal ott nem rendelkezik, Budapesten viszont él a fia, akihez Ön 1960-ban kivándorolt.

Tisztelettel:

A Konzuli Osztály titkára

B. Dzucev

A fenti ügyirathoz a következő megjegyzést fűzöm: Édesapa az Ungvárra történő visszatelepülési kérelmét azért nyújtotta be, mert a Magyar Állam valamennyi illetékes szerve elutasította a jogos nyugdíjának folyósítását, s így jövedelem nélkül maradt. Ungvárra azonban haláláig utazott (tehát azt nem tilthatták meg): A téli hónapok kivételével ott lakott saját tulajdonú házában, s annak kertjét művelte. E ház (valamikori nyári lakhelyünk) eladását ugyanis kivándorlása előtt a szovjet illetékes szervek nem engedélyezték, noha többen jelentkeztek vevőként. Az sem felel meg a valóságnak, hogy hozzátartozókkal a SZU-ban nem rendelkezett, hisz abban az időben több testvére élt Kárpátalján.

A 14. sz. ügyirat eredeti, orosz nyelvű változata birtokban van, de elegendőnek tartottam azt, hogy csupán annak magyar fordítását jelentessem meg.

Testvéreim

Anyuka első házasságában született Ilus nővérünkről többször írtam. Bővebben a SEMATO című könyvem párkapcsolatokról szóló fejezetében. Ő mindkét felmenőjétől igen jó testi adottságokat örökölt, ideértve hangját és muzikalitását is. Szép kort, 96 évet élt. Itt azzal a képpel örökítem meg, mely operaénekesi pályafutása idején készült róla.

Nem sokkal halála előtt vallotta be annak okát, hogy olasz iskolázottságú hangja birtokában miért nem maradt az operaénekesi pályán. Kijelentette, hogy fellépéseinél azért volt lámpaláza, mert bizonyos testhelyzetekben nem hallotta jól a kísérezetét. Ekkorra azonban halláskárosultsága már oly mértékűvé vált, hogy csupán az egyik füle hallóképességének csupán 10%-a maradt meg. Sokszor próbáltam rávenni arra, hogy vizsgáltsa meg magát, de ezt mindenkor elutasította. Úgy vélekedett, hogy rajtam kívül mindenkivel meg tudja értetni magát. E téren csak Csöpi nővérem járt sikerrel, de akkor már a hallókészülék is alig nyújtott segítséget.

Anyuka második házasságában született három leánytestvérem: Csöpi (Júlia), Bogár (Katalin-Kacus) és húgom Anikó. Velük 1944 szeptemberéig éltünk együtt Miskolcon, majd Ungváron. Gyermekkorunk jellemző vonása – a négy testvér összetartása. Persze, civakodások-verekedések is előfordultak, árulkodásról azonban szó sem lehetett. Legsorosabb kapcsolat Anikó és köztem alakult ki. Ez természetes, hisz másfél évvel idősebb bátyjához úgy ragaszkodott, mintha „anyus és apus” lettünk volna. Kör-

Ilus

nyezetünk így is hívott bennünket. Ha az utcán „csiszlikek” támadtak ránk, Anikó olyan ricsajt csapott, hogy támadóink rögtön elmenekültek (abban az időben kislányra nem mertek kezet emelni).

Az udvarban lévő fáskamrában – a szomszédos gyermekeket is bevonva – játszottunk felnőttessdit. Ilyenkor a húgomnak és nekem jutott a szülői szerep, míg Bogár a nagyanyó szerepét játszotta. Családfői szerepemhez hozzátartozott egy-egy cigaretta elszívása. Ehhez a Hunnia nevű, legolcsóbb, mindössze fél fillérbe kerülő cigarettát használtam. Megvásárlásához a kallódó 2 filléreseket kellett összegyűjtenem. Csöpi nem ereszkedett le a mi színvonalunkra. Helyette a lakásunkban maradva várta a felnőtt vendégeket, azt remélve, hogy kihallgathatja beszélgetésüket.

Testvéri kapcsolatunk jellemzői kamaszkorunkra sem változtak meg. Táncolási igényem kielégítéséhez Anikó mellett Csöpi is kéznél volt (Bogár nem szeretett táncolni). Persze, két nővérem egyre inkább saját barátnőivel töltötte a szabadidejét, ami a néhány évnyi korkülönbség természetes velejárójának tekinthető.

Testvéreim a szovjet csapatok érkezése előtt elmenekültek, majd a háború befejeztével visszatértek, de már nem Ungvárra, hanem Budapestre, így 11 évre elszakadtunk egymástól. Későbbi együttlétünkről e könyv 1955-től kezdődő fejezeteiben számolok be.

Az alábbi két képen Csöpi és Bogár elsőáldozóként látható.

Csöpi

Bogár (Katalin)

Anikó húgomról sajnos nincs elsőáldozási képem. Helyette saját ilyen jellegű képemet teszem ide. A teljes alakos képet választottam, azért, hogy az utókor láthassa, milyen öltözetet viseltek akkoriban a fiúk az ilyen vallási szertartáson.

Anikó és én az Adriánál

Ungvári nyári lakhelyünk

Légifelvétel nyári lakhelyünkről (1940-es évek első fele)

*A Mély út kapunkhoz vezető
szakasza (ld. a legifelvétel
bal alsó sarkát)*

Nyári lakhelyünk

Ungváron családunk kétlaki életre rendezkedett be. A város hivatali negyedében béreltünk egy négyszoba + hall + cselédszobás lakást. E bérházat nemrég fényképeztem le. Annakidején az épület magányosan állt és a Csuha István utca 8. számot viselte. A közelmúltban az utcát II. Rákóczi Ferencről nevezték el, a ház száma pedig 22-re változott, az üres telkek beépítése következtében. Az épü-

let földszintjén lévő éttermet kerthelyiséggel toldották meg. Beépült az előttünk lévő grund is, ahol nagyokat fociztunk.

Lakásunk két szobáját az iroda foglalta el, így 7 tagú családuknak viszonylag szűk helyre szorult. Szüleink azonban szükségesnek tartották azt, hogy e lakás mellett legyen olyan tartózkodási helyünk is, ahol – tavasztól őszig – nagyobb a mozgásterünk, és ahol családuknak a hatalmas zöldség- és gyümölcsigényét saját termelésből elégítheti ki.

Édesapa számára a különböző gyümölcsök termesztése, ideértve a szőlőt is (mind az étkezéshez, mind a bor előállításához), nem csupán szükségletünk kielégítését szolgálta, hanem lehetővé tette a jelentős szellemi megterheléssel járó ügyvédi munkától való kikapcsolódást is. Az oltásokat és a szemzéseket maga végezte.

A korhű képen látható házra Szüleink röviddel Ungvárra költözésünk után, a város feletti dombtetőn, szőlő-gyümölcsös környezetében találtak rá, és vásárolták meg az első látásra megszeretett ingatlant. Pár év alatt Édesapa a 4 ezer szőlőtőke felét (Anyuka ellenkezése dacára) kicserélte a legnemesebb fajtákra. Így évente kb. 15-16 mázsa különleges csemegeszőlőt és néhány hektoliter kiváló minőségű bort fogyaszthatott el családuknak, illetve vendégeink (a csemegeszőlő májusig kitartott). A szőlőt nyári lakhelyünk szobáiban (a bútorokat kissé átrendezve) egymásra helyezett polcokra raktuk egy rétegben, levegősen. A rakodást a legalsó polcnál kezdtük, annak megtelése után, a széleken kihagyott sávra került a következő polc lábléce. Ez olyan magas volt, hogy a fürtök áttekinthetők legyenek és könnyen kiemelhessük a gyanússá váltakat.

Anyuka pongyolában nyári lakhelyünk lépcsőjén

A szüretelést a lehető legkésőbbi időpontban végeztük, hogy a szőlő cukortartalma elérje a legmagasabb fokot. Édesapa és én különösen kedveltük ezt a gyümölcsöt.

Anyuka jóvoltából a ház előtti gyümölcsös jelentős része már a kezdetektől virágoskertté szépült. A városból e dombtetőre sétálók percekre megállva gyönyörködtek benne. A kaputól a házhoz vezető, kővel-füvel burkolt feljá-

ratot-utat két oldalról körtefák kísérték, alattuk piros ribizlibokrok helyezkedtek el, fölöttük pedig (középmagasságban) különböző színű, napraforgófej-méretű dáliák virágoztak. E saroktelket a két közüttől takaros élősövénykerítés választotta el, a szőlős résznél pedig, az élősövény belső oldalán, Édesapa beszterceszilva-fasort ültetett. Ennek terméséből fejedelmi csemegét készítettünk, úgy, hogy a már a fán aszalódásnak indult szilvaszemekbe – a kiemelt mag helyére – fél dióbeleket helyeztünk, majd aszalóban fejeztük be a természetes tartósítást. Az aszalás befejezése a konyhában, a fával fűtött tűzhely cserépkályha-jellegű részének üregében történt, mintegy fél tucat, síneken ki-be tolható tepsikben.

Szüleink paraszti életszemléletét a viszonylagos jó mód sem változtatta meg. Jómagam máig sem értem, hogy Édesapa miért nem fúratott kutat a telek legalsó részében. Ettől kb. 100 m távolságban ugyan volt egy bárki által használható kerekeskút, de ennek vízhozama aszályos időben elapadt. Egyébként házunkban volt fürdőszoba, azt azonban üzemeltetni nem tudtunk, mert a ház alatti pincében lévő pumpakútban nyáron már ugyancsak nem volt víz, amit a padláson lévő vasmedencébe pumpálhattunk volna (abból jött volna le csövön a víz a fürdőszobába). A ház és a telek legalsó része közti csaknem 100 m-es távolság és több méter szintkülönbség alapján tételezem fel, hogy a víznyerés a telek ezen részében megoldható lett volna.

Az esővizet – a háztetőről több köbméteres medencékben gyűjtöttük össze, így ez biztosította a nem ivóvízszükséglet jelentős hányadát. Bérelt városi lakásunk fürdőszo-

bája persze lehetővé tette a bármikori tisztálkodást, ami ekkor még megoldásnak tűnt, hisz az irodába-iskolába, bevásárlásokhoz, moziba, korzózni (*ld. a 4. sz. jegyzetet*) is csaknem naponta lejárunk, még a nyári szünidőben is.

A nyári lakhelyünkhöz vezető út neve: „Mély út” volt, mivel két domb közötti völgyben kanyargott. Jelenleg az út neve Kosicka, ami magyarra fordítva Kassai utat jelent. Telkünk egy Y-elágazásban feküdt, telekkönyvileg az elágazó Kiskőhegyi úthoz tartozott, így házunk ezen utóbbi út 1. számát viselte. Az utakat valamikor terméskő burkolattal látták el, aminek az apraját azonban a hegyről lezúduló esővíz folyamatosan elhordta. Én kerékpárral közlekedtem rajta, akrobatikus mutatványokra kényszerülve (az igazat megvallva, élveztem is, mert a meredek lejtő arra csábított, hogy nyaktörés-veszélyes mutatványokkal kápráztassam el a hegyre felfelé bandukolókat, különösen a leányokat).

Ungváron az idő tájt nem volt tömegközlekedés, csak fiákert vagy taxit vehetett igénybe az, akinek sürgős dolga akadt és meg tudta fizetni e szolgáltatást. Leánytestvéreimet ezért különösebben nem lelkesítették nyári „rezidenciánk” spártai körülményei, ideértve az udvari budit is (ami egyébként gondos kivitelezésben készült). A nyári melegben, illetve a záporok után a rossz minőségű úton való gyaloglást testvéreim általában bérelt városi lakásunkban fejezték be, ahol a kényszerű tisztálkodást követően tetőtől-talpig átöltözhettek. Engem, kerékpárom nyergében, nem viselt meg sem a meleg, sem az esetleges sár, így számomra minden szép emlék maradt.

Városi lakásunkról előző, *Sikerek vagy kudarcok* című könyvemben helyeztem el fényképet. Lakásunk e kéteme-

letes, négylakásos bérház, első emeletének kb. kétharmad részét foglalta el. A fölöttünk lévő hasonló lakásban már ott lakott a Kaposi család. Két leányuk közül Kati hamarosan férjhez ment egy repülőtisztához. Ők az oroszok bejövetele előtt elköltöztek Ungvárról, majd Argentínába kerültek, ahol Kati 37 évesen elhunyt.

Otthon maradt húga, Jutka, aki húgommal, Anikóval volt egyidős (odaköltözésünkkor 10 éves), csatlakozott hozzánk játszótársként. Mivel az én leánytestvéreim sem várták meg a szovjet csapatok megérkezését (ami 5 év múltán következett be), Jutka és köztem olyan testvéri kapcsolat alakult ki, mely haláláig sem veszített meghittségéből. Az esetleges vitatkozásaink során ugyanúgy lehülyéztük egymást, mint ahogy azt a jó testvérek teszik. Kapcsolatunk oly mértékben volt bensőséges, hogy bevattuk egymást a titkainkba.

A véletlen úgy hozta, hogy Jutka édesapjának barátnője (szerintem csupán az egyik) a zongoratanárnőm volt. Zongoraóráim e magányos hölgy lakásán zajlottak. Kelletlenül jártam az órákra, mert, noha a zene már akkor is életem fontos része volt, a skálázást és egyéb gyakorlatokat nem szerettem. Így megváltásként fogadtam, amikor az ajtóban megjelent Gyuszi bácsi. Tudtam, hogy szenvedésem hamarosan véget ér. Szüleim, látva azt, hogy ott-hon is csak mértékkel nyúzó a zongorát, nem erőltették a tanulást. Gyakran gondolok arra, milyen nehezen viseltem volna el azt, hogy a 28 éves koromban kezdődött sokizületi gyulladás miatt (mely mindkét kezemet is megtámadta) tanulásom kárba vész, hisz a zongorázásra alkalmatlanná váltam.

Jutka 20 éves korában ment férjhez, egy Gigus nevű, Grúziából odakerült sebész orvoshoz. Ők is, mint sokan mások, igyekeztek átkerülni az anyaországba. Gyszi bácsit Kárpátalja visszacsatolásakor Debrecenből helyezték át az ungvári csendőrpáncsnoksághoz gazdasági tisztként, de hamarosan nyugdíjazták. Nyugdíjasként is a századosi egyenruhájában járt, a dolmány és a kard sem hiányzott róla. Jó megjelenésű férfi volt, nyilván ennek köszönhette sikereit a nőknél. Felesége Viola néni, művelt, irodalomban-zenében igen jártas, szerény, csendes természetként látta el a család körüli teendőket, még a Jutka családjában is, egészen haláláig.

Jutka két fiúgyermeknek adott életet, az idősebbik Givi, apja foglalkozását követve szívsebész lett, öccse, Csaba, a Moszkvai Színművészeti Főiskola rendezői szakán szerzett oklevelet. E család kivándorlási igyekezetét az illetékes hatóságok nem vették jó néven, és azt úgy akadályozták meg, hogy Gigust megvádolták hálapénz elfogadásával, amit akkor a törvény tiltott. Találtak olyan beteget, aki hajlandó volt bíróság előtt tanúsítani a hálapénz átadását. Jutkának azonban sikerült a nyomozati anyagból megtudni e tanú kilétét, így azt felkereshette. Megállapodott vele abban, hogy a bíróságon olyan nyilatkozatot fog tenni, mely szerint a feleségétől kapott és az orvosnak szánt pénzt elitta, így csak hazudta azt, hogy az orvosnak hálapénzt adott. Gigust felmentették, de a több hónapos fogva tartás miatt jobbnak látták Ungvárról elköltözni Grúziába. Évek múltán, amikor Jutka szüleinek sikerült hazatérni az Anyaországba, Jutka is elhatározta, hogy családgyesítési indokkal kérelmezni fogja az áttelepülést. A kérelmet egyik

budapesti látogatása alkalmával én írtam meg Hruscsov-nak címezve, s mellékeltem hozzá azt a tanúsítványt, melyet Viola néni szülővárosának pártbizottsága állított ki. A tanúsítvány arról szólt, hogy Viola néni édesapját, aki iskolaigazgató volt e városban, a Tanácsköztársaság bukása után letartóztatták, azzal a váddal, hogy e kisvárosban oktatási népbiztosként tevékenykedett, és emiatt a családja is hátrányos helyzetbe került. Évekkel később Viola néni elmondta, hogy édesapját néhány napos fogvatartás után szabadon engedték. Azt is említette, hogy amikor édesapjának a börtönbe töltött káposztát vittek, de az kihűlt, mire a rabhoz került, édesapja követelésére felmelegítették. Más szóval, szörmentén bántak velük.

Jutka, édesapja német származása ellenére, a magyarság elkötelezett híve volt. Ilyen irányú meggyőződését sohasem rejtette véka alá. Határozott, szinte férfias egyéniségének köszönhetően a családban minden az ő akarata szerint történt. A grúz férfiak tekintetében egyébként az ilyen „felállást” nem nehéz megvalósítani. Náluk is – mint általában a keleti népeknél – otthon a családanya szava a döntő, míg házon kívül a férfiak teljes szabadságot követelnek maguknak. Magyar nő ezt nehezen viseli el. Jutka is csak oly módon volt erre képes, hogy a család összetartása érdekében elfogadta ugyan az egyoldalúságot, de emiatt lemondott arról, hogy házastársi kapcsolatukban nőként viselkedjék. Még arra is csak nagy titokban mert vállalkozni, hogy a Római Parton lévő egyik csónakház szépen parkosított kertjében az én, a feleségem és barátaim társaságában, néhány órás napozás közben együtt legyen a Kanadából hazalátogató gyermekkori szerelmé-

vel. Lacival rövid ideig diáktársak voltak (jelentős különbség dacára) a Kárpátontúli Művészeti Akadémiaként indult, de hamarosan átkeresztelt tanintézetben. (Laci előbb Pozsonyba, majd Kanadába került, ahol reklámgrafikát tanított.) Viola néni külön is megkért arra, nehogy véletlenül elszóljam magam Gigus előtt erről a találkozásról. Tette ezt annak ellenére, hogy ő és leánya is meg voltak győződve Gigus irányomban táplált feltétlen bizalmáról.

Gigus, Jutkához hasonlóan, beavatott még a magánéleti titkaiba is. Halála előtt pedig „meggyóna” nekem a legkényesebb titkát. Családi házuk vásárlásakor, melynél természetesen Jutka vitte a prímet, a végső elhatározás előtt azonban Gigus félrehívott, és azt mondta: „Úgy döntök, ahogy te jónak látod.” – Így is cselekedett (a pénz fölött ugyanis ő rendelkezett). Mindkettőjükről megemlékezem napi imáimban. Jutkáról bizonyára még szót ejtek a továbbiakban is, hisz életünk eseményeinek jelentős része összefonódott. Egyébként elvárta azt, hogy nyugdíjas koromban hetente meglátogassam családjukat. Ilyenkor Gigus fenntartotta magának azt a jogot, hogy ő szolgálja fel nekem egy tálcán a kettévágott citromot, a mézet, és a csésze teát.

Nővéreim az Ungvári Felsőkereskedelmi Iskolába jártak, húgom a leánygimnáziumba. Ez utóbbival közös „kulturális rendezvények”-en vettünk részt mi, fiúgimnazisták a helyi színházban. Ezekhez is kedves emlékek kötnek. Így nem feledem Mécs László fellépéseit. Versmondása leírhatatlanul magával ragadó volt (pl. a „Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a Föld...”). Oly mértékben bü-

völetébe vont, hogy még a leányok jelenlétét sem érzékeltem. Külleme, hangszíne egyaránt különleges élményt nyújtott, amit fokozott derékban kötéllel átkötött fehér reve-rendája (úgy vélem, hogy ma is élő, azonos családi nevet viselő rokonának mindehhez nem sok köze van).

A leánygimnazisták jelenléte egyébként jó szórakozásra nyújtott lehetőséget. Ugyanis a fiúgimnázium tanulói a balkonon kaptak helyet, míg a földszinti páholyokat a tanárok, a földszinti széksorokat pedig a leánygimnázium tanulói foglalták el. A balkonról kicsiny csomagolt csoki-féleségekkel „bombázhattam” a kiszemelt leányokat, akik, amikor ölükbe hullott az „égi manna”, elismerő pillantásokkal jutalmazták a küldőt – szerénységemet.

A gimnázium ötödik tanévének végéhez közeledvén, elhatároztam, hogy a nyári szünidőben –először életemben – önállóan elindulok „világot látni”. Uticélul a Bihar megyei Nagykerekit választottam, ahol Édesapa egyik húga lakott és gazdálkodott férjével. Valószínűsítem, hogy e választásomra ösztönzően hatott a Kerezsi család Lenke nevű, akkor 14 esztendőes leányának a személye, akivel kárpátaljai rokonlátogatásukkor találkoztam.

Az utazáshoz szükséges pénzt munkával akartam megszerezni, ezért Édesapát megkértem, hogy a szőlőnket övező árok és élősvény karbantartását végző Árpá bácsival (a Mély út lakójával, kinek egyik fia Kacus nővérem osztálytársa volt) vétessen fel engem is napszámosként a többi munkás közé. Ez meg is történt. Tenyeremen hosszú ideig viseltem a nyomait, de megkaptam a fizetésemet, s így útnak indulhattam.

E kirándulás néhány eseménye élénken él emlékeze-

temben. Közéjük tartozik az, hogy a Lenke szülei által hatalmas területen termelt görögdinnyéből korlátlanul lakmározhattam. Az érett dinnyét földbe vájt kunyhóban tárolták az elszállításukig. Az alkalmilag a dinnyeföldön napszámban dolgozók – ha egyéb dolguk nem volt – e kunyhóban tartózkodtak a kinti meleg miatt. Ők vagdalták félbe a hatalmas dinnyéket, maguk is ettek, engem is kínáltak. A jól lehűlt dinnyékből úgy ehettem, hogy csak a „szívét” vágtam ki egy-egy hatalmas fél dinnyének. A többi részét a dinnyeföld őrzését ellátó kutyák kapták meg víz helyett (ivóvízhez ugyanis a földeken csak akkor lehetett hozzájutni, ha valaki korsóban hozott a faluból). A sok dinnyeszívtól, törökülésben falatozva, úgy felfúvódtam, hogy nem tudtam felállni (szekéren szállítottak be a faluba, és még valami orvosságot is kaptam, az segített rajtam).

A másik újdonság a kézzel történő halászat volt. A tavaszi áradások idején a kisebb vízfolyásokban visszamaradt halakat (csukát, harcsát, stb.) úgy foghattuk ki, hogy lábainkkal jól felkevertük a sekélyé vált vizet, majd vártunk kis ideig. Az oxigénhiányossá vált víz felszínén hamarosan láthatóvá váltak a halak, így alájuk nyúlva, hirtelen mozdulattal, a partra röpíthettük őket, ott pedig vízzel teli vödörökben gyűjtöttük össze, majd vittük haza.

Harmadik élményként Lenke egyik rokonánál tett látogatásaimat özörm. A húszas évei végén járó özvegyasszony látogatásom első alkalmával úgy vendégelt meg, hogy az orrom előtt elkapott egy jércét, és percek alatt elém tálalta, de már kirántott állapotban, forrón, ropogósra sütött burokban. Én pedig csak úgy kenyér nélküli fala-

tozás közben, szinte lélegzetvétel nélkül beszéltem-meséltem, balatoni nyaralásainkat, bükkbéli kirándulásainkat, és, persze a lányok iránti érdeklődésem hozadéka-
it-élményeit is. Vendéglátóm szemrebbenés nélkül hallgatott, láthatóan élvezte az elbeszéléseimet. E vendéglátás jó párszor megismétlődött. És nem csupán a rántott csirke volt ínyemre való, hanem, aki kínálta, az is tetszett. Fontolgattam is valamiféle kezdeményezést, de 15 évesen, és hiú emberkeként nem akartam kockáztatni az esetleges elutasítást. Nemrégiben, Lenkénél vendégeskedve, szoba hoztam kamaszkori látogatásom eseményét. Mosolyogva válaszolta, hogy az özvegyasszony is érdeklődött felőlem hosszú időn keresztül. Jólesően állapítottam meg, hogy ifjúkori helyzetértékelésem nem állt távol a valóságtól.

Be kell vallanom, hogy már 10 éves korom környékén, Balatonzamárdi-beli nyaralásainkkor, a strand étterménél, ahol gramofonról szólt a zene, és a „táncparkett”-en fürdőruhás fiatal párok táncoltak, egy-két fiút bizony sárgán irigyeltem, azt számolgatva, mennyit kell még várnom arra, hogy én is részese lehessen ilyen szórakozásnak.

Ehhez a 10-11 év körüli koromhoz, tehát még miskolci tartózkodásunkhoz kapcsolódik egy hasonló jelenség. Édesapa néhányszor magával vitt egy családhoz, amelyet ő emelt ki borzalmas nyomorukból, egy fásfészerszerű putriból. A hasonló korú családfővel valamilyen ingatlanüggyel összefüggésben került kapcsolatba. Panaszkodásaiból megtudta, hogy általában munkanélküli, és feleségével, valamint két kis gyermekével nyomorognak. Édesapa szerzett nekik egy olcsó bérű lakást, és a férfinak is valamilyen kereseti lehetőséget. A feleség 20 év körüli, kislá-

nyai 1-2 évesek lehettek (Édesapa akkor 42 éves volt). Mint hat évvel később a feleségtől megtudtam, Édesapa a látogatásaira azért vitt magával, hogy a hálás fiatal teremtés rajongásától megvédje magát. Édesapa még abban az időben megígértette vele, hogy a fiát – mármint engem – nem kísérel meg elcsábítani. Ígéretét nem sikerült betartania, én azonban meggyőződhettem arról, hogy az Édesapáról alkotott értékelésem valóság közeli, azaz Anyuka féltékenykedése alaptalan volt. Édesapát – érthetően – sok nő akarta megkönyékezni, mert szép termetű, jó kiállítású, kifinomult ízléssel öltözködő (de nem piperkőc), köztiszteletnek örvendő férfi volt. Ügyvédként számára csaknem ugyanúgy kínálkoztak az alkalmak, és az ezzel járó kísértések, mint az orvosok számára. Őt azonban nem csupán mélységes Isten-hite védte az ilyen jellegű kapcsolatok létesítésétől, hanem tán az érzékiség is hiányzott belőle. Majdnem biztos vagyok abban, hogy Anyuka volt az első nő életében, 28 éves korában, és ez elsősorban fiatalkori életkörülményeinek tudható be. – Szinte nem is volt gyermekora. 10 éves korától dolgoznia kellett, hasonlóan nővéréhez és bátyjához, hogy segítse Édesapját négy kisebb testvérének eltartásában.

12 év elteltével az élet úgy hozta, hogy a hölgyel ismét találkoztam. Együtt vacsoráztunk egy étteremben. Vele volt egyik leánya, aki akkor érettségizett, velem pedig egyik barátom. Szerette volna leányát összehozni velem, de a szép, szőke, kék szemű, sudár teremtés a barátomhoz illet természetben, aki ugyancsak magas volt. Sajnos ő nem beszélt magyarul, így a kislánnyal beszélgetni nem tudott, és mivel a tánchoz is kétfalás volt, mindemellett

a nőktől úgy félt, mint az ördög a tömjénfüsttől, így találkozásuknak nem lett folytatása.

Életkörülményeink zuhanásszerűen leromlottak az oroszok bejövetele után. Bérelt lakásunk három szobájába három különböző szovjet családot utaltak be. Számunkra a hálószoza maradt meg, ahová az ebédlőn keresztül juthattunk be (azt is egy szovjet család használta, így néha kellemetlen helyzetek adódtak). A hálóban Édesapával kettesben aludtunk, az elhurcolása előtt, illetve hazabocsátása után. Anyuka a konyha melletti hallban tért nyugovóra. Reggel korán kellett kelnie, hogy még a szovjet asszonyok konyhába jövetele előtt hozzáláthasson a főzéshez. A befejezés általában későbbre maradt, mert a „vendégek” félretolták a mi edényeinket és elhelyezték a sajátjukat. Anyuka helyzetét nehezítette, hogy az idegenek nyelvét nem ismerte, valamint az a körülmény is, hogy „vendégeinknek” tudomásuk volt Édesapa letartóztatásáról.

A konyhai tűzhelyhez, hasonlóképpen a háló és a hallbeli cserépkályhához, nekem kellett beszerezni a tűzifát. A beszerzés nem ment könnyen. Olyan teherautó-sofőrt kellett találnom, aki tudta, hol vásárolható tűzifa a hegyekben. Bármilyen távolságban is volt e hely, vele kellett mennem, mert csak így lehettem biztos abban, hogy a szállítmány hozzánk kerül. Tárolóhely szűke miatt e „szórakozást” meg kellett ismételnem, nehéz útviszonyok közepette is. Egyebek mellett emiatt sem hagyhattam egyedül Anyukát hosszabb időre (ez kisvárdai tanulásom idejére is érvényes volt). A falusiak által nem termelhető áru-

cikkekhez való hozzájutás másképp volt bonyolult. Az ilyen árucikkeket az üzletek (csak államiak léteztek) kiszámíthatatlan időközönként árusították. Az árusítást a lakosság „osztásnak” nevezte (pl. cukrot osztanak itt és itt). Ha az embernek netán volt kereskedő ismerőse, attól megtudhatta, hogy másnap lesz „osztás”. Ilyenkor hajnalban, jóval nyitás előtt, az üzlet ajtajához kellett állni, mert mindig volt olyan személy, aki megtudhatta az osztást. Márpedig, ha egy üzlet zárt ajtaja előtt megállt egy-két ember, percek alatt sor alakult ki. Az elöl álló beavatottakon kívülieknek fogalmuk sem lehetett arról, milyen árucikket fognak osztani, hisz a beavatottak féltek elárulni beavatottságukat. Így aztán megtörténhetett, hogy a sor végén állók az osztás megkezdése után, esetleg egy-két

*Nyári lakhelyünk lépcsőjén
Balról: Csöpi, mögötte én, elöl Körösi tanáruk,
Orosz Lenke és Kacus*

óra elteltével, azért hagyták ott a sort, mert arra az árucikkre épp akkor nem volt szükségük, vagy pénzük elegendő. Ez különösen olyan üzletek esetében fordulhatott elő, melyeknek volt hátsó bejárata is (a raktárnál, az áruszállítás fogadására). Ott ugyanis azok kaphattak árut, akik a kereskedő közvetlen baráti-rokoni köréhez tartoztak, esetleg valamilyen viszonzószívességgel szolgálhattak a kereskedőnek.

A fenti képet annak ellenére helyeztem ide, hogy ekkor még nyári lakhelyünkön a testvéreimmel együtt éltünk. A mosolygós arcokból nem derül ki az, hogy két-három évvel később már szétszakadt a család. Testvéreim Nyugatra távoztak, mi pedig – Anyuka, Édesapa és én – ottrekedtünk Ungváron, amely akkor már szovjet területté vált.

1939–1944 diákéveim

A miskolci Fráter György Minorita Gimnázium első osztálya kitűnő alapot nyújtott, így másodikban, az ungvári Drugeth Gimnáziumban, még jóformán semmit sem kellett tanulnom a színjeles bizonyítványhoz. El is lustultam. Osztályfőnököm és latin-magyar tanárom, Körmendi Gyula, kedvelt, és én is szerettem őt. Ez máig tartó érzelem, próbálkoztam is megtalálni őt Magyarországon visszaköltözésünk után, eredménytelenül. Kíváncsi lettem volna arra, milyen irányban változott (ha változott) a felfogása az akkorihoz képest (25–28 éves lehetett, nősemberként).

Tanítási módszerét sokan vitathatnák. A latint pl. úgy tanította, hogy a következő óra tananyagát a jeles latinosok

szótár használatával lefordították. Ez nekem könnyen ment, hisz az ige- és főnévragozást álmomból felébresztve is tudtam (a minoritáknak köszönhetően). Ilyen módon azonban nem kényszerültem (és a többi jeles latinos sem) arra, hogy a szavakat megtanuljam. Szókészletem ezért nemcsak nem gyarapodott, de a Miskolcon tanultakat is fokozatosan elfelejtettem. Ennek hiánya csak hetedikben tudatosult bennem, amikor a kisvárdai gimnáziumban latinból pótvizsgára kényszerültem. Körmendi tanár úr módszeréről azt gondolom, hogy egy holt nyelv esetében célirányos. Úgy vélem ugyanis, hogy a latin szövegek pontos értelmezéséhez fontosabb a nyelvtan alapos ismerete, hisz a szavak jelentését megtalálhatjuk a szótárakban.

Ami a magyart illeti, ott Körmendi tanár úr módszere úgy nézett ki, hogy aki az irodalmi művekről el tudta mondani a véleményét, annak nem kellett megtanulnia a kötelező verseket, mert azokat csak a gyenge tanulóktól követelte meg. Így aztán versirodalmunkból csupán töredékeket őrzök, amik úgy rögzültek bennem, hogy osztálytársaim feleltetését figyelemmel meghallgattam, így e művekről is kialakulhatott olyan véleményem, amit elő is tudtam adni. Kedvenc tanárom kedvenc kortárs írója Kodolányi János volt, akinek én valamennyi művét elolvastam, mert nővérem egyik hódolója ezekkel próbált kedveskedni neki (hatástalanul). Kerekes Pista szobrászművészről van szó, aki vel haláláig bensőséges kapcsolatban voltam, a köztünk lévő mintegy másfél évtizedes korkülönbség ellenére. (Róla később még írni fogok.)

Nos, a magyar órák gyakran mentek el (osztálytársaim nagy öröme) azzal, hogy elhangzott felém a kérdés:

„Mit olvastál, Pupák?” (így becézett, a miértjét, illetve a jelentését sohasem tudtam meg). Ismert, hogy Kodolányi Jánost oktatásunkban az idő tájt teljesen elhallgatták, így nyilván Körmendi tanár úr sem vonhatta be műveit a tananyagba. A kérdésére adott válaszzal azonban lehetőséget adott arra, hogy részletesen ismertessem e kiváló író egy-egy művét, amit jószívvel meg is tettem, mert szerettem Kodolányi elkötelezettségét a magyarság és annak szegény rétegei iránt.

Körmendi tanár úrnak hálás vagyok azért is, hogy az ötödik osztálytól kötelező levante-kiképzést megúsztam. Ő volt ugyanis annak az egységnek a parancsnoka (kiképző tisztje), amelybe osztályunk tartozott. Én a családukban hallható beszélgetéseknek köszönhetően már a háború kitörésekor abban a tudatban éltem, hogy egy vesztes háborúba kényszerültünk, ahol mind a két oldalon velünk nem rokonszenvező hatalmak állnak. Ezért úgy határoztam, hogy mindent megteszek annak elkerülésére, ami az általam ismeretlen emberek legyilkolásához vezetne. Ez az elhatározásom nemcsak a háború időszakára, hanem az azt követő idősakra is érvényes volt. Ma már, a 82-ik életévemen túl, kijelenthetem, hogy igyekezetem eredményesnek bizonyult.

Visszatérve a levante-kiképzéshez, amikor már több alkalommal hiányoztam a foglalkozásokról, kedvenc tanárom négy szemközt azt mondta: „Pupák, tudod-e, hogy ezzel a magatartásoddal kizárod magad abból, hogy valaha tartalékos tiszt lehessél?” – Mire én azt válaszoltam: „Tanár úr kérem, amikor én abba a korba kerülök, a világ már teljesen másképp fog kinézni.” Válasza így hangzott:

„Lehet, hogy neked lesz igazad.” – És többet szóba sem hozta az elmaradásomat.

Tisztában vagyok azzal, hogy 1943 őszén Édesapáról köztudott volt nem csupán mély Isten-tudata, hanem a politikáról alkotott elképzelése is, hisz már 1940-ben budapesti újságban megjelent olyan írás, mely az ilyen emberek társadalomból történő eltávolítását szorgalmazta (*ld. a 80. oldalt*). Sőt, nővéremnek volt olyan barátnője, akinek ezredes édesapja úgy nyilatkozott a nővérem előtt, hogy: „Ha nem lennél a leányom barátnője, nem kímélnénk meg az apád életét!” Pedig, így utólag, már csaknem biztos vagyok abban, hogy a Garany községben létesített politikai internáló tábor kitalálói (1944-ben) már gondolhattak arra is, miszerint hasznos lehet, ha értékes értelmiségieket „kivonnak a forgalomból”, és így esetleg megmenthetik az életüket. E feltevésemet erősíti a következő esemény: A Garany-i internálótábor rendőrségi őrizetének szétszéledte után (a szovjet csapatok Erdély felőli közeledte miatt) Édesapa kertek alatti gyalogos hazatértekor (a nyilas uralom idején ugyanis életveszélyes lett volna egy katonaköteles korú férfinak elfogadható iratok nélkül közúton gyalogolnia) lakásunkra telefonhívás érkezett. Bejelentkezésemre egy férfihang annyit mondott: „Az apja, úgy, ahogy van, meneküljön, mert elindultak a letartóztatására!” – És, percekkel belül meg is érkezett egy gestapo-nyilas vegyes különítmény, amely persze már nem találta otthon Édesapát. Ez azt jelenti, hogy még a nyilas székházban is volt olyan, nyilván beépült személy, aki felvállalta az életmentést.

A Drugeth Gimnázium-i diákevek alatt sikerült elkerülnöm azt, hogy két tanárunk szadista hajlamaitól nekem

is szenvednem kelljen. Rajztanárunk, a zajongó-verekedő kamaszokat úgy igyekezett fegyelmezni, hogy amennyiben a rajzterembe történt belépésekor ilyen zűrés állapotot talált, a vétkesek megbüntetésére „bíróági eljárást” folytatott le. Különböző szerepekre kijelölt egy-egy diákot. Így volt bíró, vádló, ügyvéd, sőt közvetlenül a büntetés végrehajtása előtt – vigasztalást nyújtó pap is. Az elítéltnak a katedra szélére kellett állnia, majd onnan parancsra lelépnie úgy, hogy a tanár előtte a fiú füle mellett megfogta és az ujjai között tartotta a haját. Ezzel az elítélt önmagának okozott fájdalmat akkor, amikor lelépett a katedráról. Mivel rajz- és festéstudásom osztályunkban kiemelkedő volt, így nekem nem kellett részt vennem a bíróági eljárásban, hanem a helyemen maradva rajzolhattam-festhettem.

A másik jelenség a tornatanárunk volt. Nála a randalírozás azért tört ki, mert időnként a tornaterembe jelentős késéssel lépett be. Ezt előre tudhattuk. Amennyiben ugyanis a terem melletti tanári szobába láttuk bemenni a leánygimnázium valamelyik nyolcadikosát „vívás külön-foglalkozás”-ra, feltételezhettük, hogy tornatanárunk megkésve fog belépni hozzánk. Ilyenkor sorakozót vezényelt, majd mellső fekvőtámaszba kellett lemennünk. Ezt követte a „súlypontokat kiemelni”- utasítás, majd a vívótőrrel jobbra-balra suhintva, a csupán klott gatyá védelmét élvező fenekekre, végigsétált a sorok között. Hátsó felünkön komoly hurkák maradtak. Én az első ilyen büntetés után megérdeklődtem, milyen különórákat lehet venni a tornatanártól. Kiderült, hogy a vívás mellett az úszásra is szakosodott. Mivel a vívást teremsport lévén nem kedveltem

(csupán tanárunkra irigykedtem a csinos vívólányok különfoglalkozása okán), beiratkoztam az úszásra. Évek alatt edzői módszerét teljes egészében elsajátítottam. Akkor még nem tudtam, hogy nem csupán az ütlegetéstől szabadultam meg, hanem később, a szovjet korszakban, e tudásnak köszönhetően, mint úszóedző, éveken át szép jövedelemhez jutottam.

1944

1944 késő tavasza lehetett. Vakító napsütés, zöldellő fák, az Ung-parti sétányon hullámozó tömeg. A megszálló német csapatok zeneautójának hangszóróiból bömböl az akkor legdivatosabb német nóta: „For der Kaserne, for den grossen Tor...”, aztán hirtelen repülőgépmoraj, majd pillanatok múlva bombák süvítése, és robbanások. Néhány perc pánik, mentők szállítják el a sebesülteket. Szokatlan esemény azok számára, akik közelebbről nem ismerték a háború zaját – kellemetlenségeit. Magam is közéjük tartozom 16 éves kamaszként. Bizonyára senki sem gondol arra, hogy a repülők újabb hulláma érkezhetsen, vagy ezek visszafordulhatnak. Az emberek százai kíváncsian szemlélik a bomba-bechapódások helyeit. Én annak a bombának a kráterét néztem meg, mely egy orvosnő házának a kertjébe hullott.

Az ott élő, akkor még számomra ismeretlen 11 éves kislány négy év múlva gyűrűs menyasszonyom lett. Mint később kiderült, elhunyt édesapja (aki életében ugyancsak orvosként tevékenykedett) fiatalon Édesapa gimnáziumi

*19 éves korombeli gyűrűs
mennyasszonyom, az akkor
15 éves Tamaráék háza,
aminek a kertjébe az egyik
bomba esett (a családból
senki nem sérült meg)*

*Tamara az Ung partján –
háttérben az oroszok által
épített ideiglenes fahíd*

osztálytársa volt és március 15-én mindig ő szavalt a „Talpra Magyar” (ruszin nemzetisége ellenére).

A front már a Kárpátok közelében húzódott. Az épeszű emberek tudták, hogy a vesztes oldalon leszünk a háború befejezésekor. Épült az Árpád-védvonal, ahol zsidó munkaszolgálatosok is dolgoztak. Édesapának sikerült egyik ügyvédjelöltjét, Kehlmann Aladárt oda „elhelyeztetnie”. Így rendszeresen küldhetett számára csomagot, amivel biztosíthatta az életben maradását. (Zárójelben jegyzem meg, hogy 11 évvel később, első budapesti családlátogatásom alkalmával őt is felkerestem. Vezető beosztásban dolgozott. Édesapának küldött egy zakóra való kártolt gyapjúszővetet hálája jeléül. A szövet minősége nem érte meg azt a költséget, amelybe a zakó varratása került volna).

Megkezdődött a zsidók deportálása. Édesapám öt oldalas petíciót intézett Serédy Jusztinián bíboros hercegprímáshoz, kérve sürgős intézkedését a deportálások leállítása érdekében (ld. az „Édesapa életéről” c. fejezetben Édesapa levelezésénél a vonatkozó helyen). Ez később meg is történt, Édesapát azonban hamarosan letartóztatták és internálták. Egy ideig az ungvári rendőrség épületében tartották fogva, ahol naponta meglátogattam. Cellájában egyedül volt. A fogdaőr együtt érezhetett vele, mert látogatásom alatt zajos léptekkel a folyosó túlsó végébe távozott, így Édesapa zavartalanul tudhatta velem mondanivalóját.

Egy ilyen alkalommal adott eligazítást arra vonatkozóan, hogy másik ügyvédjelöltje, Medve Zsiga közreműködésével (aki a Nagykapos melletti Csicsér községből került jogegyetemre), e faluból kiindulva kitöltetlen mentesítő leveleket fogok a fővárosba szállítani. Ezt később

meg is tettem. A Latorca árterületén keresztül, térdig érő vízben-lápban mentünk falusi kísézőmmel, aki kis vulkánfieber kufferomat, melyben váltó ruhaneműm és az iratok voltak, a fején vitte, hogy én szabad kezekkel tudjak kapaszkodni a környező bokrokba-fákba.

Akkoriban Kárpátalja már hadműveleti terület volt, a hegyekben partizánok tevékenykedtek, így a csendőrség szigorúan ellenőrizte mind a közúti, mind a vasúti forgalmat. Az ellenőrzés Ágcsernyőnél (ma a szlovák-ukrán határátkelőhely) zajlott.

Már Ágcsernyő közelében bandukoltam, az árterületet elhagyva, egyedül és átöltözve, amikor egy csendőr hátulról mellém lépett. Szerencsére a párja nélkül gyalogolt.

Igazoltatott, és megkérdezte, merre jártam. Diákigazolványomat átadtam, és hozzátettem, hogy rokonlátogatáson voltam. Együtt mentünk a vasútállomásig, ahol ő bement egy helyiségbe, én pedig azonnal elvegyültem a peronon tolongó sok civil és katona között. Már az állomáshoz közeledve kifürkésztam, melyik vágányon áll olyan vonat, amelynek mozdonya Budapest irányába mutat, így arra a vonatra ugrottam fel. Pár perc múltán a vonat elindult, így ezt a kalandot megúsztam. Az iratokat elvittem a megadott címre. A lakás bérlője – mint később megtudtam – a Nyilas Párt egyik tisztviselője volt.

Ágcsernyőnél egyébként korábban volt közös élményem Édesapával. Még a letartóztatása előtt menekítettük el Ungvárról a helyi kefégyártó üzem tulajdonosának (a Katz-család) Teri nevű 22 esztendő leányát. Ez az Édesapám által rendszeresen igénybevett taxis közreműködésével történt. A nevét, sajnos, nem jegyeztem meg (egy

kamasz aligha gondol ilyesmire). Bátor ember volt. Ha ugyanis a hadműveleti terület határán a közúti ellenőrzésnél megbuktunk volna, valószínű, hogy mi, hárman ugyan csak a deportáltak közé kerültünk volna. Katz Teri a batár-jellegű gépkocsi hátsó ülése helyére kuporodott be, majd ráágyazva feküdtem én. Éjszaka utaztunk. Az ellenőrzésnél Édesapám azt mondta, hogy fiát szállítja Budapestre, sürgős műtétre. A csendőr megnézte iratainkat, majd bevilágított a kocsiba és tovább engedett. E család mindhárom leánya és két fiútestvére életben maradt (Teri húgát a szülőkkel deportálták, nővére pedig már korábban Pesten tartózkodott, abban a lakásban, ahol a mentesítő leveleket átadtam).

A képhez tartozik, hogy még a deportálásokat jóval megelőző időkben Teri, a szó szoros értelmében rátapadt Édesapára. Napjait az ügyvédi iroda várójában kezdte, és még a bírósági tárgyalásaira is elkíserte Édesapát, egy-két lépés távolságból követve őt. Mindezt Anyuka is látta (hisz az iroda lakásunk egyik részét képezte), és bizonyára nem eshetett jól neki az ezzel kapcsolatos szóbeszéd. Egyébként, ugyanolyan együtt érző ember volt, mint Édesapa.

Azalatt a napok alatt, amíg a deportálásra összegyűjtötteket útnak nem indították, az ungvári téglagyár területén őrizték őket. Édesanyánk naponta kosárnyi élelmet adott át nekik a kerítésen keresztül, noha ez büntetőjogi felelősségre vonással járt. Minden esetben be is kísérték a rendőrségre, de mert Édesapa köztisztviselőként álló személy volt, Anyukát elengedték.

Megemlítem azt is, miként zajlott a deportáltak lakásában maradt bútorok és használati tárgyak leltározása. Ezt

ott Ungváron (egyebütt nem ismerem a mikéntjét) a fiú-gimnázium, de lehet, hogy más fiú-középiskola felsős növendékeivel is végeztették el, tanárok felügyelete és irányítása mellett. A pecséttel lezárt lakást fegyveres hatósági személy nyitotta fel, és a leltár befejezése után ő pecsételte le ismét. Magam egyetlen ilyen lakásban vettem részt a leltározásban, két vagy három diáktársammal és egyik tanárral együtt. Másnap már nem mentem velük, mert undorított a szanaszét hagyott, időközben megromlott ételmaradékok, valamint egyéb tisztátalanságok látványa és szaga. Elmaradásomért (noha a leltározást a tanítási idő terhére végeztük) senki sem vont felelősségre, pedig ebben az esetben nem kedvenc tanárom volt az érintett személy. Hallomásból úgy tudom, hogy később ezekből a lakásokból a leltározott holmit vagonokba szállították. – És hova mentek a vagonok, azt nem tudhatom...

Így működött a fasiszta-náci-fajgyűlölő magyar államrendőrség, és így tevékenykedtek Szüleim, valamint hozzájuk hasonlóan igen sokan. Ennek ellenére a háború utáni bosszúállás elsősorban a magyarság ellen irányult.

A németeken eltervezett tömeges bosszú módját a BBC által készített és a Spektrum TV-ben több ízben vetített „Bosszú” c. dokumentumfilmből ismerjük. E film szerint a bosszú első szakasza Bécs, illetve Trieszt környékén zajlott. Végrehajtói olyan fiatal zsidók voltak, akik főként Galíciából származtak, de többségük nem a deportálásból tért vissza. Angol katonai egyenruhát, járműveket és fegyvereket használtak. A film szerint az amerikaiaktól kaptak SS-tisztekre vonatkozó jegyzéket (az nem derült ki, mennyire volt pontos-megbízható e jegyzék). A kihallgatási indokkal

lefogott személyeket otthonukból katonai járműveken szállították el valamilyen folyó vagy tó partjára. Útközben közölték a lefogottal, hogy kivégzésre viszik, amit megfojtással hajtottak végre. Ezután a magukkal vitt nehezéket

Édesapa 1962 táján első kislányunkkal, Ilcsivel

a holttestre erősítették, és a kivégzettet a vízbe dobták. A film nézése közben megfordult a fejemben, vajon a sok azonos nevű német esetében – a törvényes eljárás megkezdése miatt – milyen gyakorisággal fordulhatott elő a kivégzendő személy téves beazonosítása. A bosszú második szakasza a több milliós Hamburg teljes ivóvíz-hálózatának megmérgezését célozta meg. E műveletet Weismann, Izrael későbbi elnöke meghiusította. Tudós ember lévén nyilván tisztában volt azzal, mekkora hatást gyakorolt volna a nemzetközi közvélemény alakítására egy több milliós nagyváros teljes lakosságának (ideértve az ártatlan gyermekeket is) elpusztítása.

Utolsó cselekményként a müncheni, illetve a nürnbergi SS-tiszti fogolytábor megmérgezését vették tervbe. A müncheni tábor esetében a tervet valaki besúghatta, így annak végrehajtását lemondták. A nürnbergi tábornál a tervet végrehajtották. Egy éjszaka folyamán a teljes kenyérmennyiség egyharmadát sikerült mérgezett folyadékba mártott ecsettel bekenni, így másnap a tábor egy része – beleértve az őrzőket is –, akik e kenyérből fogyasztottak, megmérgeződtek. A filmből nem tudható meg, hogy az orvosi beavatkozásnak köszönhetően milyen számú mérgezettet sikerült megmenteni. A filmből egyébként azt is megtudhatjuk, hogy az SS-tisztek létszáma 15 ezer fő volt, a mérgezésben érintett őrző személyzet számáról azonban nem esett szó.

Jóval későbbi esemény, mégis itt említtem meg, hogy Édesapa 1960-ban történt átköltözése után jogos nyugdíjáért hat évig folytatott eredménytelen harcot (mint az kiderült az előzőekben bemutatott ügyiratokból).

*... Nemsokkal ezután született meg második kislányunk,
Marcsi – e két unoka Édesapa ölében, budapesti Logodi
utcai lakásunkban*

Édesapa kérvényeiben soha nem említette saját ember-
séges cselekedeteit, pedig négy gyermekes apaként kisko-
rú gyermekeinek létbiztonságát is kockáztatta. Huszonhat
éven keresztül fizetett nyugdíjjáruléka alapján nem kapta
meg jogos nyugdíját, így idős korára a nálánál öt évvel
idősebb Édesanyánkkal együtt ellátás nélkül maradtak.
A hatóságokban – amelyeknek a lehetséges valamennyi

szinten vizsgálniuk kellett az igény jogosságát – nem akadt egyetlen ember sem, aki a német megszállás alatti kiállítására tekintettel felkarolta volna az ügyét. Ennek aligha lehet más oka, mint az, hogy a sok jellemtelen, zsoldoslelkű ember, ideértve Kehlmann Aladárt, Medve Zsigát és a hozzájuk hasonlókat, nem vállalta egy olyan személy melletti kiállást, akit a szovjetek is elhurcoltak, és két év után csupán az isteni gondviselésnek és különleges akaraterejének köszönhetően került haza. Magyarázatként fűzöm hozzá, hogy a 18–50 év közötti magyar férfilakosság elhurcolása marhavagonokban történt. Egy vagonba 80 embert zsúfoltak be, a vagonokat deszkákkal beszögezték, és a foglyok napokon keresztül sem élelmet, sem vizet nem kaptak (téli időszakban). Édesapával egy vagonba került egyik osztálytársam is, az igen tehetséges Pogány Frici, a „Kispogány” (csöppnyi mérete miatt), aki a többi fiattalal együtt az utazást nem élte túl. A sok ember kigőzölgése a mocskos marhavagon falán zuzmó formájában csapódott le. Szomjukat enyhítendő, az akaraterejével nem rendelkezők ezt a zuzmót lenyalták. Így a vagon kinyitásakor már 36 hulla volt, mindannyian vérhast kaptak. Édesapa mindenkit arra kért, hogy a kiosztott csajkát (amibe élelmet nem kaptak) használják arra, hogy saját vizeletüket abból visszatöltsék a szervezetükbe. Az idősebbek erre képesek voltak, így ők életben maradtak.

Édesapa a tekintélyét fogolytársai előtt a következőkkel alapozta meg (e történetet nem Édesapától, hanem egyik fogolytársától, Kontros Endre, a Beregszászi Gimnázium valamikori igazgatójától hallottam, Édesapa ugyanis szerénységből nem beszélt erről, mint több más nemes cselekedetéről

sem, melyeket ugyancsak mások mondtak el): a kárpátaljai Szolyva községben létesített táborból a begyűjtötteket gyalogosan hajtották át a Kárpátokon túlra, Szambor városáig. Ott bezárták őket egy már nem működő templomba. Az emberek rettenetes lelkiállapotban voltak. Édesapa a szószékről igyekezett lelkierőt önteni beléjük, hogy ne veszítsék el hitüket (amit ott nem egyszer tett meg). Mint mesélte Endre bácsi, főpapként tekintettek rá. Innen, a szambori templomból történt a fent említett bevagonírozás.

Előzmény: A szovjet csapatok kárpátaljai bevonulása után néhány héttel hirdetmények jelentek meg arról, hogy a 18–50 év közötti férfilakosság (nevük kezdőbetűje szerinti időrendi sorrendben) jelenjék meg a katonai parancsnokságon igazoltatás és katonai igazolvánnyal való ellátás céljából. Édesapát elkísérte e jelentkezésre az ügyvédjelöltje, Medve Zsiga, aki tudott szláv nyelven, és joghallgató korában beszervezték a kommunista pártba. Nyilván az ő igazolásának köszönhetően Édesapát hazaengedték. Néhány nap múlva lakásunkon megjelent két szovjet tiszt, akik Édesapát a közismert szláv hajlongásos módon, mellükön keresztbe tett karokkal köszöntötték, és Medve Zsiga kíséretében autóba ültették. Mint később kiderült, a biztonsági erők központjába vitték. Ott felkérték arra, hogy a készülő háborús bűnös perhez, mint köztisztletben álló volt politikai elítélt, vállalja el a „vád tanúja”-szerepet. A háborús bűnösök perében a volt magyar országgyűlési képviselőket helyezték vád alá (úgy emlékszem, Kárpátalját 14 rutén nemzetiségű személy képviselte az Országgyűlésben). Édesapa a felkérést elutasította, azzal, hogy nem tanúskodhat általa nem ismert személyek

ellen. Ezután Medve Zsigával együtt hazajöttek. Zsiga ek-kortájt nálunk lakott. Megérkezésük után hozzám fordult azzal, hogy beszéljem rá Édesapát az azonnali utazásra Debrecenbe, ahol Alkotmányozó Nemzetgyűlésre kerül sor. Hozzátette, hogy ő mindenképp odautazik, Édesapa döntésétől függetlenül (feltételezem, hogy ő sem érezhet-te magát biztonságban, mivel a felkérés és annak elutasí-tása a jelenlétében történt). Édesapa otthon maradt, és – másnap letartóztatták. A Szolyva-i gyűjtőtáborban lévő emberek jelentős része hastífuszban pusztult el.

Édesapám közismert jó híréhez tartozik a következő je-lenség. Ung-parti kertünkben (mely jelenleg az Ungvári Nemzeti Egyetem Botanikus kertje, és melyet kártérítés nélkül vettek el, miután telekkönyvileg jegyzékbe kellett vétetnünk, hisz ott szándékoztunk megépíttetni családi há-zunkat a bérlakás helyett), a háború utolsó hónapjaiban munkaszolgálatos szökevények-bujkálók találtak menedé-ket e dróthálóval és háromsoros szöges dróttal bekerített, két hatalmas kutyával őrzött kertben. Kaptak civil ruhát és élelmet is. Valakiktől megtudták azt, hogy ott befogadásra találnak. Tudvalévő, hogy a katonaszökevények bujtatását szigorúan büntették, ennek ellenére nemcsak családunk, hanem a kertünkben alkalmazásunkban lévő paraszt-házas-pár is vállalta a kockázatot (a bujdosókat ugyanis élelem-mel ők látták el). Soha senki sem köszönte meg sem ne-künk, sem nekik. Mindezt csak azért teszem szóvá, mert a történelem forgandó. Nem árt, ha a mai öntelt, kegyetlenek fejében megfordul, mi történhet egy világméretű katasztró-fa után? Lesznek-e még együttérző emberek? ...

Közvetlenül az oroszok bejövetele előtt a légitámadások Hazánk ellen gyakoribbá váltak. Utólag tudható, hogy Ungvár nem tartozott a bombázott területek közé, de azért itt is volt néhány „sztálingyertyás” éjszakai támadás (állítólag ezzel terelték el a figyelmet ejtőernyős egységek ledobásáról a Kárpátokban). Az ilyen események idején nekem a közeli Kormányzósági Palota óvóhelyén kellett tartózkodnom. A korosztályomba tartozó fiúkat ugyanis abba a légoltalmi tűzoltási segédállományba sorolták be, mely a lakásának közelébe esett. Ilyenkor Anyuka a lakásunkat magában foglaló bérház pincéjében tartózkodott, általában azonban a lakásban maradt, hisz senkitől-semmitől sem félt.

A bombázásokkal kapcsolatos gyakorlatot már szereztem a nyár folyamán, amikor Édesapát Budapestre, a Gyűjtőfogházba szállították, és nekem ezzel összefüggő tennivalók miatt egy ideig Ilus nővéremnél, a Bajza utcában kellett laknom. A Lövölde tér környékére is több bomba hullott, és, mivel sógorom orvosként részt vett a segélynyújtásban, én is vele tartottam. Egyébként éltem a kamaszok szokásos életét. Médi nevű mostoha nagynénémmel (aki nyolc évvel volt idősebb nálam, és a Zeneművészeti Főiskola zongora tanszakán végzett) több hangversenyen megfordultam. Mivel én a színvonalas jazz-zenét is igen kedveltem (és értettem is), ilyen jellegű koncertekre is elmentünk. Emlékszem, mennyire háborgott Médi, amikor pl. Liszt: „*Szerelmi álmok*” c. darabját jazz-átiratban kellett hallgatnia. A halála előtti években ismét találkoztunk, ugyanis saját családom szétesését követően, az akkor már nem élő Anyuka lakásába költöztem, ami közel esett Médi lakásához. Sokat emlegettük a fiatalkori együttlétet. Én

ugyan akkor még alig múltam 16 éves, de, mert nem tartoztam a gátlásos kamaszok közé, kezdeményeztem a flörtölést. Merevsége miatt ezt ő tapintatosan elhárította (évtizedekkel később többször sajnálkozott emiatt, de a fiatal korban elmulasztott lehetőségeket idős korban nem lehet visszahozni).

Erre példaként említem, hogy a negyvenes éveimben néhány tucatszor megfordultam Lengyelország különböző városaiban (konferenciák, munkaértekezletek okán). Mély együttérzéssel szemléltem egy olyan jelenséget, melyet sehol máshol nem láttam. Korosztályomba tartozó, talán néhány évvel még idősebb lengyel kollegáim (többségük intézetek-vállalatok vezetője volt), a szállodánkban lévő étteremben, vacsorájukat 20 év körüli leányok társaságában töltötték el. Mivel este élőzene szórakoztatta a jelenlévőket, lengyel kollegáim úgy táncoltak, úgy viháncoltak, általában úgy viselkedtek, mintha partnernőjükkel egy korosztályba tartoznának. E látvány azért keltett bennem sajnálkozással párosuló együttérzést, mert tudtam, hogy e lengyel férfikorosztály számára a háború mintegy tíz évig tartott, s ez elrabolta fiatal éveiket (Andrzej Wajda: „*Hamu és gyémánt*” c. filmje megrázó erővel jeleníti meg e korszakot). A németekkel, majd a szovjetekkel szembeni ellenállási mozgalomban a magánélet igényei nem elégülhettek ki úgy, hogy abban érvényesülhessen a fiatalság számára nélkülözhetetlen romantika. E hiányérzetet szerették volna pótolni. Szerintem ez, sajnos, már nem lehetséges oly módon, hogy az természetesnek tűnjék.

A jazz-zene értéke és szeretete alakított ki barátságot az ungvári szomszédságunkban lakó Szentiványi Zolival

Jobbról Zoli, mellette Jutka és én

(noha ő négy évvel volt idősebb nálam). Felkészült zongorajátéka ugyanis nem párosult e műfaj jellegét meghatározó rögtönzőképességgel-képzelőerővel. Jól kiegészítettük egymást, mert a melódiák díszítményeit-rögtönzéseit nálunk, a mi zongoránkon gyakoroltuk be, úgyhogy én füttyültem vagy daloltam a lejátszandó megoldást. Auschwitzból hazatérve rövid ideig nálunk lakott, mert bérelt lakásukba ekkorra már orosz családokat költöztettek (szülei és Zsuzsi húga, aki Anikó húgom osztálytársa volt, nem tért vissza a deportálásból). Zolitól „első kézből” hallhattam mindazt, ami Auschwitzban történt. Ő és felesége a 60-as években költözött át Budapestre. Valamivel később, a jazz-énekesnőként Kijevben élő egyetlen gyermekük is csatlakozott hozzájuk jazz-zongorista férjé-

vel együtt. Rövid idő elteltével Hollywoodba költöztek, ahol Zoli rokonai segítették a megkapaszkodásukat, majd Zoli és felesége, Zina is csatlakoztak a fiatalokhoz. Nem sokkal ezután Zoli, majd leánya is elhunyt. Az alábbi fotó még Ungváron készült, Zoli és köztem Jutka („fogadott húgom”) látható.

1944–1945

Említettem már, hogy Édesapát 1944 novemberében a szovjet hatóság letartóztatta, és egy nyitott teherautó platóján a többi elhurcolt magyar férfihez csatlakoztatta (az elszállítását véletlenül láttam meg az utcán). Továbbtanulásom ügye többszörösen is bonyolulttá vált. Ungváron nem nyílt magyar nyelvű középiskola. Az Anyaországban a legközelebb eső kisvárdai gimnáziumot céloztuk meg, többedmagammal. Ámde az odamenetelem azt jelentette, hogy Édesanyámat egyedül kell hagynom a fent ismertett körülmények között.

Emellett pénzünk otthon igen kevés volt ahhoz, hogy valahol albérletben elhelyezkedhessek és kosztolhassak. Édesapa már a tavaszi bebörtönzése óta nem juthatott jövedelemhez. Anyuka gondolkodásától pedig a lehető legtávolabb állt a külső életkörülményekhez való igazodás (mindkét házasságában „háztartásbeli” volt, a bevásárlásokat kamasszá válásunkig Édesapa intézte).

A tömegközlekedési eszközök még nem működtek, a síneket csak olyan tehervonatok használták, amelyek a magyar gyárakból a németek által otthagyt gépeket-be-

rendezéseket szállították el a Szovjetunióba. De ezekre a vonatokra is csak úgy január környékétől engedték a lakosság felkapaszkodását a szerelvényeket őrző szovjet katonák. A karácsonyi hazautazásomkor is csak az ütközőn találtam helyet, oda is fagyott a kezem a csavaranyához, amiben kapaszkodhattam.

Kisvárdára – 54 km távolságba – tehát két osztálytársammal együtt gyalog mentünk, a Tiszán egy falusi ember szállított át a ladikjával. A gimnázium utolsó évének megkezdése után valamennyi Kárpátaljáról érkezett diákkal közölték, hogy hamarosan lezárul a szovjet-magyar határ. Aki az Anyaországban akar maradni, az szándékát jelentse be az illetékes hatóságnál. Aki ezt nem teszi meg, az utazzon haza, mert később körülményes lesz a Szovjetunióba való beutazáshoz engedélyt szerezni. Anyuka egyedüllétére tekintettel az utóbbi megoldást választottam. Később, amikor az Anyaországba történő visszatérési kérelmemet a magyar hatóság elutasította, elgondolkodtam azon, helyesen döntöttem-e 1945 végén, hisz elvben elképzelhető lett volna (talán?) családegyesítési alapon kihozatni Anyukát. Mivel azonban Édesapa túlélte az elhurcolást és a kényszermunkát, ő bizonyára nem kérelmezett volna áttelepülést, sem az egészségi állapota, sem az egyetlen létalap (a nyári lakhelyünk) elvesztése miatt. Ami engem illet, biztos voltam abban, hogyha 1945-ben az Anyaországban maradok, úgy 1956 őszén belekeveredtem volna olyan dolgokba, ami az életem elvesztésével járt volna. Így ma már úgy ítélem meg, hogy akkor az ott maradás melletti döntésem volt a helyes.

1944–1946

A nyáron még Kassán zajlott le a Középiskolások Országos Versenye. Úszóként én is részt vettem. Szabadidőnkben a belvárosban beugráltunk a Hernád-folyóba, noha ezt tiltották. A járókelők jól szórakoztak. A folyó szintje itt mindössze egy méterrel lehetett lejjebb a járda szintjénél. A rendteremtésre megjelent rendőrök csak a folyó egyik partján állva igyekeztek kipurcászni bennünket a folyóból, mi azonban átúsztunk a másik partra. Amikor oda jöttek, mi visszaúsztunk és hazaszaladtunk a szálláshelyünkre.

Magáról a versenyről jóformán semmi emléket nem őrzök. Talán annyit, hogy itt barátkoztam össze Kovalcsik Robival. Ő műugróként vett részt a versenyen (azonkívül bohóckodott a 3 m-es torony ugródeszkáján, hogy sokan láthassák jó alakját, fejlett izomzatát). Fölöttem járt egy osztállyal. Az oroszok bejövetele után ő is eljött Kisvárdára, befejezni a gimnáziumot, de hozzám hasonlóan, hazatért Ungvárra. Mindketten igen szerettünk táncolni. Akkoriban ezt csak zenés szórakozóhelyeken művelhettük. Barátságunk tulajdonképpen erre szorítkozott.

A magukat cseheknek vagy szlovákoknak vallók számára 1946-ban lehetőség nyílt a Szovjetunió elhagyására. Robi is átköltözött Prágába, ahol elvégezte a testnevelési főiskolát, majd tornatanárként dolgozott. A kivándorlása előtti búcsúestét a „*Kárpátontúli Ukrajna*” nevű ideiglenes államalakulat igazságügyi miniszterének lakásán töltöttük barátnőinkkel együtt. A lakás bérletéért egy hónapra Moszkvába rendelték fejtágításra. Lakásának kulcsát sze-

mélyi titkárára, Zala Bandi barátomra bízta, aki azt egy estére átadta nekem.

Abban az időben Bandi halálosan szerelmes volt a házbéli szomszédságomban éveket eltöltött Kaposi Jutkába, aki akkor 16 éves volt, és akihez testvéri viszony fűzött, mely élete végéig kitartott. A barátságot velem Bandi kereste (a 6–7 év korkülönbség dacára), mert így többet tartózkodhatott Jutka közelében. Ő helyezett el engem az Igazságügyi Minisztériumba kézbesítőként 1945 telén. Más beosztás nem jöhetett szóba, hisz akkor még nem beszéltem egyetlen szláv nyelvet sem. Néhány hónap elteltével (nyilván a Bandival való folyamatos magyar nyelven történő beszélgetéseink okán) áthelyeztek a Városi Bíróságra, ahonnan pár hónap elteltével ugyancsak távoznom kellett.

Ekkor jelentkeztem a „*Kárpátaljai Népdal és Néptánc Együttes*” nevű együttesbe, melyhez énekeseket és táncosokat kerestek. Egy Leningrádból érkezett balettmester előtt kellett bemutatni tánc tudásunkat. A jelentkezők maguk mondhatták meg, milyen jellegű zenekísérettel kívánják bemutatni képességeiket. A zongoránál ülő hölgytől megkérdeztem, ismer-e népszerű jazzmelódiákat, lassút, illetve gyorsat. A gyors számra szteppelési tudásomat mutattam be, a lassú számhoz a jazzbalett-jellegű mozdulatokat a klasszikus balettből kölcsönöztem. Felvettek. Néhány hónap múltán, amikor az úszással nem tudtam összeegyeztetni a táncok betanulásával kapcsolatos, napi több órás fizikai megterhelést, bejelentettem távozási szándékomat. A balettmester nem akarta tudomásul venni, hosszan próbált rábeszélni a maradásra. Sikertelenül.

Visszatérve Robihoz, illetve a búcsúeste helyszínéhez, az oroszok bejövetele előtt e lakásból költözött át az Anyaországba Sirokay Zoltán, az ungvári leánygimnázium igazgatója feleségével és négy gyermekével. Náluk gyakran megfordultam. Zoltán bácsi Édesapa egyik legjobb barátja volt. Fiatal korukban, az I. Világháború után, budapesti egyetemi tanulmányaik idején együtt laktak egy albérleti szobában.

Szórakozásunkat nem várt közjáték zavarta meg. Csöngettek. Az ajtóban egy férfi állt. Mint kiderült, az illető a miniszter bátyja, Boreczky Béla, festőművész volt, aki e lakás felett lakott. Tört szlávssággal igyekeztem megmagyarázni, kitől kaptam a kulcsot. Egyébként, sokakhoz hasonlóan, ő sem volt hajlandó magyarul szólni, noha a nyelvünket jól beszélte. Abban az időben ez volt a divat.

A miniszter az oroszok bejövetele előtt körjegyzőként dolgozott valamelyik Ungvár fölött lévő nagyközségben. Mint beszéltek, miniszteri rangját annak köszönhetette, hogy segítette a Kárpátokba ledobott partizánok egymás közötti kapcsolattartását. Néhány év elteltével a szovjet rendszer ezt úgy hálálta meg, hogy perbe fogták és 25 évre elítélték. Ugyancsak szóbeszédből volt hallható, hogy a vád tanúja egy igen jó megjelenésű férjes asszony volt. Ő a miniszter szeretőjeként tudhatott arról, hogy a miniszter kelleetlenül végezte a rákényszerített feladatot (meghatározott számú elítéltet kellett biztosítani a munkatáborok számára). Mindezekről én csak jóval később szereztem tudomást.

1945–1948

Erről az időszakról részletesen – képekkel és dokumentumokkal is kiegészítve – az „I. *Sikerek vagy kudarcok? II. Válaszok*” c. könyvemben emlékeztem meg (Bp.2005. Magánkiadás). Itt csak felsorolásszerűen szólok minderről:

1945 novemberében kerültem első munkahelyemre. Ungváron, a volt Kormányzósági Palotában, a Kárpánton-túli Ukrajna nevű államalakulat igazságügyi miniszterének titkárságára helyezett el kézbesítőnek Zala Bandi barátom. Ő akkor „fogadott” húgomba, Jutkába volt halálosan szerelmes, és igyekezett a környezetében tartózkodni – amire rajtam keresztül nyílt lehetősége.

E munkahelyemről rövidesen áthelyeztek a városi bírósághoz, ahol ugyancsak kézbesítőként dolgoztam. 1946 tavaszán – 18 esztendősen – beléptem a Kárpátaljai Népdal- és Néptánc Együttesbe táncosként, ezzel párhuzamosan elkezdtem úszóedzői pályafutásomat. A két tevékenység fizikai megterhelése meghaladta teljesítőképességet, emellett az úszóedzősködés jövedelem tekintetében is kétszerese volt a másíknak. Emíatt az úszóedzőség mellett maradtam.

1947 őszén – az úszóedzősködés mellett – jógaoktatást vállaltam az Ungvári Központi Gyermekszanatóríumban.

1948 februárjától ez év október végéig a Don-medencében munkaszolgálatosként Ukrajna legnagyobb, a Kirovról elnevezett makijevkai vasgyárban acélöntőként dolgoztam, majd ugyanott a dekorációs részlegben folytattam. E változást annak köszönhettem, hogy egy alkalommal „véletlenül” bepíllantottam a gyár dekorációs részle-

gébe. A „Nagy Októberi Forradalom” ünnepléséhez itt készültek a vezetők (könyvemben „szentek”-nek neveztem őket a vonatkozó helyen) portréi. Közöltem az ott dolgozókkal, hogy ilyen képeket én is tudok festeni. Azt válaszolták, hogy mutassam meg. Megmutattam – egyik portrét elkészítettem. A részlegvezető átszólt a személyzeti osztályra, hogy szeretnék átvenni e fiatalembert. Átvettek. Azonnal értesítettem erről Édesapát, aki összegyűjtötte a lakásunkban lévő rajzaimat, festményeimet és azokat benyújtotta egy képzőművészeti tanintézetbe. A munkák valószínűleg elnyerhették a bírálók tetszését, mert lehetőséget kaptam pótlólagos felvételi vizsgára (a tanév ugyanis már egy hónapja megkezdődött). A tanintézet vezetőjének távirati értesítése alapján elengedtek a felvételi vizsgára, amit én sikeresen teljesítettem, és megkezdtem tanulmányaimat.

Egy év elteltével hatszemközti beszélgetésre hívott a tanügyi vezető és a párttitkár. Tájékoztattak arról, hogy látják, amint a tanítás alatti szünetekben az Intézet udvarán hallgatótársaim körülvesznek és hallgatják a szövegezéseimet. Kijelentették, hogy akit önként hallgatnak a társai, annak kell a komszomol (a Kommunista Ifjúsági Szövetség) titkári teendőit ellátnia. Én azt válaszoltam, hogy ennek két akadálya van: az egyik, hogy a belépési nyilatkozaton ateistának kellene vallani magamat, de én Isten-hívő vagyok (akkor még így véltem – néhány évtizede már Isten-tudatúnak nevezem magam). Megkérdezték, mi a másik akadály. Azt feleltem, nem lehetek olyan pártnak a tagja, amelyik ahelyett, hogy megköszönte volna Édesapának az embertelenségekkel szembeni bátor kiállását, ehelyett letartóztatták

és elhurcolták (ugyancsak a Don-medencébe, ahol Ő Jenakijevkára, majd Gorlovkára került gyári munkára, én két évvel később, 30 km-rel arrébb, Makijevkába). Másnap le tartóztattak és gyorsított eljárással elítéltek, mint munkahelyét önkényesen elhagyót, noha a Gyárból elengedtek felvételi vizsgára. Az első szemeszter elvégzéséről szóló dokumentumot (írásos közlésükre válaszolva) megküldtem számukra). Az ungvári börtönből később a munkácsi várbörtönbe kerültem. Akkor ez az erőd férgekkel ellepett, emberi tartózkodásra alkalmatlan építmény volt, melyet azóta látogatható múzeummá alakítottak át.

A börtönben értékes tapasztalatokat is gyűjtöttem, egy példa: fogolytársaimnak történelmi előadásokat tartottam. Volt olyan közöttük, akinek nyilván nem tetszett a magamfajta fiatalember szónoklása, és azzal fenyegetett meg, hogy szétveri a pofámat. Erre az egyik rablógyilkos – hatalmas tagbaszakadt ember – azt mondta a fenyegetőzőnek: „Ha megmozdulsz, a falhoz váglak!” Hasonló értékes tapasztalat volt számomra még a vasgyári időkből az, hogy egyik ugyanott dolgozó német fogollyal egy nikkelkeresztet esztergáltattam ki, melyet a nyakamban egy vékony zsinóron hordtam. Arra voltam kíváncsi, vajon azok a szovjet munkások – nálam húsz-harminc évvel idősebbek –, akik évtizedek óta az ateizmus szellemében éltek, hogyan viszonyulnak egy cingár, húsz év körüli, keresztet viselő fiatalember látványához. – Jól viszonyultak. Nem engedték, hogy veszélyesebb feladatokat végezzenek.

Bebörtönöztetésem ideje alatt Édesapa – oroszul tudó ismerőse segítségével – kérvényt írt a kijevi oktatási minisztériumba, annak érdekében, hogy képzőművészeti ta-

nulmányaimat ugyanott folytathassam, ahonnan bebörtönöztettek. A kérelemnek helytadtak, minek köszönhetően további négy éven keresztül gyönyörködhettem azon személyek látványában, akik hamis váddal bebörtönöztettek. Ugyanők a diploma megvédése előtt ismét megkísérelték az elgáncsolásomat. Sikertelenül. Képzőművészeti tanulmányaimat kitüntetéses diplomával végeztem el, így mentesültem attól, hogy az ösztöndíjért járó, három éves időtartamú, kötelező munkavégzésre jelentkezsem, így megkezdhettem tanulmányaimat Kijevben, építészkaron. További részleteket e korszakról az említett könyvben, valamint a következő fejezetben találhat az érdeklődő.

1952–1953

Egyik reggel, az Ungvári Képzőművészeti Tanintézet épületébe lépve, a hirdetőtáblára pillantva, egy határozat hívja fel magára a figyelmemet. A szöveg szerint diáktársaimra kifejtett rossz irányú hatásomra tekintettel, az intézetből kizártak. Mindez az ötödik évfolyam közepén, a diploma-munka megkezdésekor történik (mellesleg megjegyezve, osztályzataim alapján kitüntetéses oklevélre vagyok várandós). Kérem tanárait, van-e valamilyen magyarázatuk, de mint kiderül, tájékozatlanok. Művészettörténeti tanárnőnk, Marietta Vodopjánova és gyakorlatvezetőnk, Viktor Demegyjuk (előbbi Leningrádból, utóbbi Harkovból érkezett hozzánk) vállalkoznak a helyzet tisztázására, mivel a határozatot a tantestület megkerülésével hozták.

Még aznap megkeresik tanárainkat, és aláírásokat gyűj-

tenek, melyekkel a tantestületi ülés összehívását követelik. Az ülésen pár perc erejéig engem is meghallgatnak. Az ülésen történelekről aznap este az említett két tanártól szerzek tudomást. Eszerint három személy (az Intézet vezetője, a tanügyi helyettese és a párttitkár) kivételével valamilyen módon a kizárásom ellen foglaltak állást. Ennek ellenére a másnap megjelenő új határozat tartalma csupán annyiban módosult, hogy az most már a tantestület állásfoglalására hivatkozva dönt a kizárásomról.

Az aláírásokat gyűjtő két tanár állítja, hogy a szavazás az általuk említett eredménnyel zárult. Mint kiderült, az ülésről felvett jegyzőkönyvben a szavazás eredményét meghamisították, és ezt ők bíróság előtt is hajlandóak támasztani.

Édesapával (aki szláv nyelvet nem beszélt) együtt szövegezzük meg a panaszlevelet. Az ügyet a Pártközpontból vizsgálják ki, a jegyzőkönyv-hamisítást bizonyítottnak fogadják el, és a kizárási határozatot megsemmisítik. Következésképpen a tanügyi vezetőt és a párttitkárt menesztik, noha előbbi a területi KGB vezetőjének a felesége, a párttitkár pedig néhány nap múlva az utcán találkozom (ő ekkor már rendőrszázadosi egyenruhát visel).

Néhány hónap múltán Sztálin meghal. Rövidesen a sajtóban közzéteszik a szovjet büntető törvénykönyv azon paragrafusait, amelyek alapján a korábban elítélteket mentesítik a „büntetett előélet” megőrzésétől. Reám vonatkozóan is érvényes a mentesítés (az első évfolyam utáni bebörtönöztetésem jogi következményeinek törléséről van szó).

A tanintézet személyzeti irodáján azonnal kérem, hogy személyi kartonomban szemem láttára fehérrel fessék le a

„büntetett előélet” jelzését, egyúttal átadom kérvényemet arra vonatkozóan, hogy tanulmányaimat a Leningrád-i Rjepin Intézet építészkarán kívánom folytatni (színjeles tanulmányi eredményemre tekintettel nem kötelezhetnek a három éves irányított munkaviszony teljesítésére, kizárásommal nyilván ettől a továbbtanulási lehetőségtől szándékoztak megfosztani a tanintézet vezetői). Végül is nem Leningrádba, hanem Kijevbe kerültem. Ez azért történt így, mert a diplomavédés abban az évben olyan vizsgabizottság előtt zajlott le, melynek vezetője az Ukrán Művészeti Akadémia elnöke, Kasziján, örmény származású grafikus volt. Tudvalevő, hogy az örmények rokonszenveznek a magyarokkal (emellett szeretik az ízléses öltözetet, amilyet rajtam is láthatott).

Az értékelést követően Kasziján továbbtanulási szándékomról érdeklődött és rábeszélte arra, hogy Leningrád helyett jöjjen Kijevbe. Adott egy telefonszámot, melyen jelentkezhetek Kijevbe érkezésemkor. Teljesítve kívánságát, vacsorameghívást kaptam a város „előkelő” negyedében lévő sokszobás lakásukba. Feleségén és húsz év körüli leányán kívül egy grafikus volt jelen, aki vacsora alatt egy árnyképet készített rólam.

Vendéglátóm leányában rokonszenves, értelmes embert ismertem meg. Éjszakába nyúlóan beszélgettünk az erkélyen. Mindketten első pillantásra megállapítottuk, hogy a Sors nem egymásnak szánt bennünket (jelentős súlykülönbség volt közöttünk; én akkor sem értem el a 60 kg-ot). Találkozásunknak nem lett folytatása, és a papájával sem találkoztam többé.

1953–1954

Léna, Szveta, Lyúda

Építészkarai tanulmányaim megkezdése úgy vált lehetővé, hogy augusztusban Kijevben a felvételi vizsgáim kitűnőre sikerültek. Említést érdemel az a körülmény, hogy noha a vizsgára jelentkezők többsége képzőművészeti előképzettséggel rendelkezett, valamennyi képzőművészeti ág tekintetében vizsgafeladatokat kellett teljesítenünk, ami csaknem másfél hetet vett igénybe. Mivel a tanév októberben kezdődött, még elutazhattam szüleimhez Ungvárra.

Tanulmányaim első évének elején jártam, amikor az Egyetem melletti élelmiszerboltban álldogálva vártam, hogy reám kerüljön a sor. Eközben a hátam mögé érkező fiatal leányzók nevetgélésére figyeltem föl. A három, 16–17 éves leánnyal beszédbe elegyedtünk, s elindult egy olyan baráti kapcsolat, mely máig sem veszített erejéből és őszinteségéből. Egyikük, Ljudmilla, a Csernobil-i katasztrófát (1986. április 29.) követő május 1-jei kijevi felvonuláson olyan mennyiségű sugáradagot kapott, amely hamarosan halálát okozta, noha egy belgrádi kórházban kísérlet alatt lévő gyógyszert az ottani repülőjárat pilótájának közreműködésével eljuttattam hozzá.

A három leány (akkor érettségiztek együtt) kijevi tartózkodásom nyolc és fél éve alatt igényt tartott arra, hogy a „papácska” – tekintettel a nyolcévnyi korkülönbségre – hetente egy estét reájuk szánjon télen-nyáron. Egymás között pedig megállapodtak abban, hogy egyikük sem találkozhat velem külön. A heti együttlétet valamelyik park-

ban lévő lócán beszélgetve töltöttük el. Ők kérdeztek, és én igyekeztem kimerítő válaszokat adni.

Ljudmilla (később közgazdászként, az Ukrán Állami Tervhivatalban dolgozott) ismert balett-táncoshoz ment feleségül. Leányuk – apja nyomdokaiba lépve – máig fellép a világ színpadain.

Szvetlana bölcsészkaron végzett, az Ukrán Központi Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központban az irodalmi osztály vezetőjeként fejezte be pályafutását. Eközben „elfogyasztott” három férjet, két leánya pedig Nyugat-Németországba ment férjhez. Nyugdíjas idejének nagyobbik hányadát leányainál-unokáinál tölti.

Lénocska első házassága nem sikerült. Második férje, Róbert (a Kijevi Vígszínház főrendezője) néhány éve hunyt el. A SZU szétesése után Hazánkban járt, és kérte, hogy szerezzek munkát táncművészeknek, artistáknak. Felajánlotta, hogy már a diploma előtt állókból is kiválogathatom a legtehetségesebbeket. Zenész unokaöcsémrel, Lacival együtt, felkerestem volt osztálytársát, az énekes Luit, a Fortuna Bár tulajdonosát. Két részes műsorát látva-hallva, tudattam vele, hogy szerintem hol és hogyan lehetne emelni a színvonalat. Válasza az volt, hogy műsorában már szerepelt négy kijevi balerina. Hamarosan azonban megjelentek olyan személyek, akik választás elé állították: fizet védőpénzt vagy a leányok kilépnek. Lui az utóbbit választotta (szerintem helyesen). Nagy veszteség éri az emberiséget azzal, hogy a szórakoztató ipar mögött köztörvényes bűnözők húzódnak meg, akik számára nem a művészi színvonal, hanem a prostitúcióra való hajlandóság, és az ebből bezsebelhető pénz a fontos.

Egyébként a gorbacsovi enyhüléstől kezdődően, nőnemű barátaimat és több hozzátartozójukat, valamint más barátaimat is többször láttam vendégül otthonomban. Ők csaknem fél évszázaddal ezelőtt hallották tőlem, milyen erkölcsi és gazdasági okok következtében fog összeomlani a szovjet rendszer, így arra voltak kíváncsiak, hogy jelenleg miként látom a jövő alakulásának esélyeit. Mindenkor kertelés nélkül válaszoltam kérdéseikre.

Visszatérve az 1953-as évhez, kijevei tanulásom első két éve az önmegtartóztatás jegyében telt, mert érvényesítettem abbéli meggyőződésemet, hogy minden szellemi és fizikai energiámat az eredményes kezdésre kell összpontosítanom.

1954–1955

Zita

Kollégiumi elhelyezésünkben változás történt. Olyan épületbe kerültünk a tudományegyetem szomszédságában, ahol együtt laktunk a Színművészeti Főiskola növendékeivel. Élénkebbé, színesebbé vált az életünk, amit elősegített a közéletben lezajlott változás is – Hruscsov hatalomra jutása, vejének, a tatár származású Adzsubej újságírónak az Izvesztyija c. lap főszerkesztői székébe ültetése – jótékony hatást váltott ki. Olyan írások jelentek meg, melyek egyre bátrabbakká-nyitottabbakká tették az embereket, elsősorban az egyetemi ifjúságot. Utcai beszélgetéseink alatt már kevesebbet forgolódtunk, ellenőrizve azt, van-e hallótávolságban nemkívánatos személy.

A több művészeti ág (színművészet, festészet-grafika, szobrászat és építőművészet) leendő képviselőinek kollégiumi együttélése hétvégenként kellemes esti szórakozást tett lehetővé. Ennek meghatározó eleme volt a tánc. Igen gyakran teszem szóvá meggyőződésemet, mely szerint a páros tánc semmi mással nem helyettesíthető szerepet játszik az egymás megismeréséhez vezető úton. Persze, nem a disco-beli táncra gondolok. Ott ugyanis aligha nyílhat lehetőség arra, hogy tánc közben megnyilvánulhassanak érzelmeink, akár szavakban, akár a testjelzéseink által, netán pihenésként meghitt beszélgetésekre kerülhessen sor. Ez utóbbit a hatalmas hangerő zárja ki, míg előbbieket a véletlenszerű, de folyamatos lökdösődés közepette eleve nem jöhetnek létre.

A kollégiumi táncos együttlétet jól egészítette ki a szomszédos parkban való séta, és a hatalmas fák jótékony árnya alatti padokon lehetőség nyílt a páros elkülönülésre. Így utólag visszaemlékezve az is felmerül bennem, mennyire érzéketlenek voltunk azon veszélyek iránt, amelyekkel éjszakánként számolni lehetett a rosszul világított parkokban. A közélet jó irányú változásainak ugyanis kellemetlen hozadékai is voltak. Köztörvényes bűnözők tömege lepte el a nagyvárosokat, így Kijevet is, annak következményeként, hogy az állambiztonsági szervezet előző vezetője, Berija, sokukat szabadlábba helyezett (nyilván az így előidézett káosz megszüntetőjeként szerezhette volna meg az elsőszámú szovjet vezetői megbízást).

Ilyen körülmények között indult el kapcsolatunk az akkor harmadéves színművészhallgató Zitával (ezt a nevet tőlem kapta az eredeti hosszú keresztnév helyett).

Évtizedekkel később, amikor az USA-ban és Kanadá-ban élő hozzátartozóim meghívásának köszönhetően oda-utazhattam, társaságokban a férfiak irigykedve kérdezősködtek arról, milyen könnyű dolga lehet a SZU-ban a férfiaknak, hisz ott „szabad a szerelem”. Feltételezésük cáfolataként Zitát említettem. Azt mondtam, aligha képzelhető el manapság Nyugaton az, hogy egy kiemelkedően szép küllemű, az osztályzatai szerint a legtehetségesebbek közé sorolt, harmadéves színművészhallgató leány még tartsa a szüzességét. Filmfőszerepre is kapott ajánlatot.

A „meghallgatás”-ra indulva figyelmeztettem, ne lepődjék meg, ha a szerepért a testével való viszonzást fogja elvárni az illetékes. Azt válaszolta, hogy Nyugaton bizonyára így van, de náluk ez nem fordulhat elő. Este kénytelen volt elismerni feltételezésem helytállóságát. A 60 év körüli rendező ugyanis teketória nélkül az ölébe akarta ültetni a 19 éves leányt, s mivel az nem mutatott hajlandóságot, így a szerepet nem kapta meg.

Kapcsolatunk mintegy másfél évig, tanulmányai befejezéséig tartott. Vizsgaelőadásán több színházi rendező is jelen volt. Az egyik nagyváros orosz nyelvű drámai színházának főrendezője nem csak szerepet kínált, hanem házasságot is. Zita megkérdezte tőlem, módosult-e álláspontom atekintetben, hogy nem szándékozom megőszülni. „Nem”-mel válaszoltam, és ő – férjhez ment. Akkor még három év tanulás várt rám az oklevél megszerzéséig, és egyébként sem éreztem úgy, hogy bizonytalan helyzetemben családalapításra gondolhatok..

Négy év múlva a fent említett nagyváros központjában az utcán találkoztunk. Csak az arcáról, pontosabban a kü-

lönlegesen nagy és szép szemeiről ismertem rá. Alakja teljesen megváltozott a szülés következtében, s mivel nyár volt, ez jól látszott. Sajnos, nem kérdezhettem ki arról, miként alakult az élete az eltelt négy év alatt, boldog-e házasságában, elégedett-e szerepeivel. Pedig szerettem volna tudni, mert csak szép emlékeket őrzök az együtt töltött időről. Meghitt beszélgetésre nem kerülhetett sor, mert velem volt a Feleségem, akivel egy hónappal korábban kötöttünk házasságot. Édesapához vittem Ungvárra, utólagos bemutatásra (szándékomról azonban már a nősülés előtt is tudott).

Összeismertettem őket. Zita tekintetéből éreztem, hogy következtetlenségnek tartja a megnősülésemet. Nem tudhatta, hogy Feleségem három hónapja áldott állapotban van, és, hogy ez az állapot védekezés ellenére jött létre. Amikor megtudtam Inna állapotát, azt mondtam Neki, hogy, amennyiben megtartja a magzatot, összeházasodunk. Egyébként, fél évvel előbb Budapesten, ahová akkor már magyar állampolgárként, s így magyar ösztöndíjasként utazhattam, beszereztem a szükséges engedélyt ahhoz, hogy szovjet állampolgárt vehessek feleségül. Azt is tudattam Innával, hogy amennyiben a szülés rendben lebonyolódik, kíváncsú lenne a második gyermek is, mert a magányosan felnövekvő gyermekek a világ közepének képzelik magukat, s ezt később, mind a környezetük, mind saját maguk megsínylik.

Egyébként ezt a várost Anyósom kifejezett kérésére kerestük fel. Meg kellett látogatnunk azt a barátnőjét, akivel kilenc évvel korábban tengerparti nyaralás során ismerkedtek össze, és akkor a tíz éves Innába beleszeretett az ő tíz és fél éves fia. Látogatásunk e családnál formális

és rövid volt. A fiú nem tartózkodott otthon, így csak a mamája láthatta az idő közben asszonnyá vált valamikori kislányt. Negyed évszázad múltán a két barátnő hozta össze Inna második házasságát, azzal a férfivel, aki 32 éven keresztül nem találkozott gyermekkori szerelmével. Erről a témáról később írok, most visszatérek a Zita-korszakhoz.

Egy év elteltével a Színművészeti Főiskola számára önálló kollégium épült Kijev központjától igen távol eső helyen. Találkozásaink ezért nehézkessé váltak. A végzős színművész hallgatók gyakorló-előadásai a város központjában lévő Főiskola színháztermében zajlottak, és úgy este tíz után fejeződtek be. Zita ezután tudott eljönni hozzám az egyetemre, ahol nekem az időszerű feladatokat kellett elvégezni. A műteremben mellettem maradt, amíg el nem készültem. Utána hazakísértem új kollégiumukba. Erre általában éjfél után kerülhetett sor. Mivel az éjszakai közlekedés nem volt biztonságos, így más megoldást kellett találnunk az együttlétre.

Elhatározásunkhoz egy olyan esemény vezetett, mely az egyik hazakísérés után, visszatértem során történt. Előzményként: 1955 nyarán utazhattam először látogatóba Budapestre a testvéreimhez, akiket 11 évig nem láthattam, mert ez nem fért bele az állítólag baráti kapcsolatban lévő országok jogrendjébe. Magyarországon sokfelé megfordultam, s mindenünnen küldtem Zitának képeslapot, hogy legalább ily módon megismerhesse Hazámat. E lapokat máig őrzöm, mert azokat Zita – a házassági ajánlat elfogadása után – visszaadta, azzal a magyarázattal, miszerint kockázatos meghagyni a nyomait annak, hogy egy, a születé-

si helye (Füzesabony) miatt „nyugati”-nak számító személlyel bensőséges kapcsolata volt. Ezt a magatartást hazárusulásnak tekintették a vaskalaposok, és „renegát”-nak bélyegezték meg az ilyen honfitársaikat.

A Magyarországon beszerzett öltözék (csőnadrag, magas orrú, vastag talpú cipő és egyebek) merőben eltért az akkori szovjet viselettől. Mivel a Nyugatról érkezettek általában így öltözködtek, és, mert őket a helyiek közül is több fiatal igyekezett utánózni, ez utóbbiakat „sztyilága”-kifejezéssel bélyegezték meg (a stílus szóból képzett gúnyszóval). Egyébként, akkor még kalapot sem hordtak, így azt sem tudták, hogy köszönnél a kalapot megemelik. Én télen kalapban jártam és azt köszönnél megemeltem. Ezért az egyetem pártirodájára behívtak, és, noha még az ifjúsági szövetségnek sem voltam tagja, figyelmeztettek, hogy hagyjam abba a kigúnyolásukat kalapom emelgetésével. Igyekeztem megértetni velük, miről is van szó.

A hazakísérés után, a villamoson, a fenti felfogás következtében, öltözetem miatt lincshangulat alakult ki. Az egyik munkásküllemű férfi belémkötött, „sztyilága”-nak bélyegezve pillanatok alatt ellenem hergelte a társait is. Én igyekeztem minél gyorsabban a villamos elejébe jutni. A vezető, látva-hallva a helyzetet, egy pillanatra kinyitotta az első ajtót, így sikerült kiugranom és elmenekülnöm.

Ezután találtuk meg azt a megoldást, melyről akkor, több mint fél évszázaddal ezelőtt, nevetve azt mondtam Zitának: „Majd egykoron, amikor te híres színésznő leszel, én megírom, milyen körülmények között zajlott egy „szovjet szerelem”.

Nos, Zita ellopta az új kollégiumuk alagsorában lévő

kazánház kulcsát, melyről másolatot készítettünk. Az épület vadonatúj lévén, a kazánház (egy tanterem nagyságú helyiség) kifogástalan, fehérre festett állapotban volt. Az építkezéstől visszamaradt kecskelábakon nagyméretű deszkaállványt is találtunk. A helyiségben, a kazánok működésének köszönhetően, kellemes hőmérséklet uralkodott még a legnagyobb hidegben is. Villanyt persze nem gyűjthattunk, mert észrevették volna, hogy valaki ott van. De mert a helyiség ablakain az utcai fény beszűrődött, bent hangulatvilágítás uralkodott. Az állvány keménységét szőrmével bélelt nagykabátom enyhítette, így viszonylag jó körülmények között, belülről kulcsra zárt helyiségben tölthettük el az éjszakáinkat.

Még mielőtt e megoldást megtaláltuk volna, egyik portásunk, Pável Petrovics felkínált egy alkalmi lehetőséget. Ő felváltva teljesített szolgálatot egyetemünk, illetve kollégiumunk portáján, és akin – noha értelmes, még a cári időben iskolázott, gimnáziumot végzett ember volt – púpos háta miatt mindenki átnézett, én viszont az ünnepek alkalmával éjszaka a portán elborozgattam vele, így barátság alakult ki közöttünk, a négy évtizednyi korkülönbség ellenére. Tudván, hogy éjfél után az egyetemről a város másik végébe kell elkísérnem Zitát, majd onnan visszatérnem a kollégiumunkba, felajánlotta, hogy beenged a rektor szobájába, ahol kényelmes bőr fekvőhelyet találunk, és hajnalban, mielőtt bárki észrevehetné, távozhatunk (majd ő kopogással felébreszt bennünket). E szívesség nemcsak azért esett jól, mert így illő környezetben történhetett meg a „nagy esemény”, hanem azért is, mert rektorunkat nem szerettem (mint később kiderült, nem ok nélkül, ugyanis ő

jelentett fel – ennek részleteiről a későbbiekben szólok). Pável Petrovics esetén jószágával csak ezen egyetlen alkalommal éltem, mert mindhármunkra nézve veszélyesnek ítélttem.

Zitáról az említett találkozás óta, tehát több, mint öt év-tizede nem sikerült hírt szereznem. Pedig egyik barátom fiát, aki ebben a városban tanult, megkértem, tudakozódjék sorsa felől. Szerintem meg sem kísérelte. Így Zita továbbra is úgy szerepel napi imáimban, mint élő személy, s valószínű, hogy ez már nem is fog megváltozni.

1956 Ő (She)

14 éves volt, amikor e nyáron először találkoztunk. Szüleit látogattam meg, és Ő éppen otthon volt. Érdeklődéssel hallgatta a távoli országból érkezett fiatalember élménybeszámolóját (28 éves, harmadéves építészhallgató voltam akkor, képzőművész oklevéllel a zsebemben).

Megemlítettem, hogy keresztapámat, az ugyancsak e városban élő festőművészt is fel kívánom keresni, de nem tudom, hol lakik. Ő készségesen felajánlotta, hogy odakísér.

Keresztapám és családja (ahol hárman voltak festőművészek) kisgyermekként látott utoljára, így ők is érdeklődéssel hallgatták elbeszéléseimet. Tréfásan szóvá tettem, hogy gyermekkoromban nekem ígérték a velem lévő kislány nővérét, aki azóta férjhez ment, így kénytelen vagyok beérni a húgával. Másnap strandon töltöttünk néhány órát.

Nemsokára meglátogatott egy üdülőben. Szobámban egyedül laktam, így a látogatás meghitt légkörben zajlott. Kánikula lévén, csaknem ruhátlanul beszélgettünk. Koránál néhány évvel idősebb leány benyomását keltette. Nagy önfegyelem kellett ahhoz, hogy visszatartsam magam a szerelmi játéktól, hisz láttam tekintetében a vonzódást, de azt is éreztem, hogy még teljesen tapasztalatlan. Így, noha együttlétünk órákig tartott, a kockázatos érintéseket sikerült elkerülnöm. Ez pedig már azért sem volt könnyű, mert amikor a szobámba lépett, én az ágyon feküdtem, és ő odaült mellém. Beszélgetésünk helyszíne mindvégig változatlan maradt.

Távozásakor elkísértem a buszmegállóhoz, s mivel ott már nem kellett tartanom önfegyelmem fellazulásától, a

búcsúzkodásnál megcsókoltam. Ő visszacsókolt, de éreztem, hogy számára ez volt az első csók. Mintegy öt évttel a történetek után egy telefonbeszélgetésünk során megkérdezte: „Tudod-e, Lankukám (gyermekkori becenevem, mert akkor nem tudtam kimondani a „J” hangot), hogy te voltál az első férfi, aki megcsókolt?” Azt válaszoltam, hogy tudtam, és kellemes emlékként őrzöm minden mozzanatát, sőt – az ízét is. Néhány könyvemet postai úton kapta meg, és azokról telefonon mondta el a véleményét.

Annakidején, Kievbe történt visszatérésem után, többször váltottunk levelet. Ő tréfás hangnemben követelte a sűrűbb levelezést, de én megírtam a valóságot, hogy alig van szabadidőm, és, hogy mindig van barátnőm (amit elejétől kezdve tudott, hisz felvilágosítottam életfelfogásomról). – Leveleit egyébként máig őrzöm.

Az '56-os események miatt a szovjet hatóságok három évig nem engedtek Magyarországra látogatóba, noha 1958-ban, a magyar-szovjet kettős állampolgársági egyezmény alapján, visszanyertem azt a magyar állampolgárságot, amelytől a szovjet hatalom 1944-ben megfosztott (anyaországi születésem ellenére reám erőszakolta a szovjet állampolgárságot). E helyzeten az illetékes magyar hatóságok sem óhajtottak változtatni, lévén, hogy 1948-ben megtagadták tőlem a Szülőhazámba történő visszatérésemet.

1959 nyarán látogathattam meg ismét Anyukát Budapesten. Tartózkodási helyül Ilus nővérem lakása bizonyult alkalmasnak, aki rendszeresen főzött családjának. Itt keresett fel Ő három év elteltével. Önmagát felnőttnek képzelő, cigarettázó leányt láttam viszont. Csaknem egy teljes napot töltöttünk kettesben. Határozott és elszánt volt.

Lelkileg felkészülten érkezett találkozásunkra. Mindketten átélhettük azt a legmagasztosabb pillanatot, amikor valaki feltételek nélkül felkínálja önmagát annak, akibe szerelmes. E pillanat értékét az sem csökkentheti, ha e kívánság nem teljesül. Sőt, a pillanat egész életre szóló értékét a beteljesületlensége adja meg. Ez esetben ugyanis nem jöhet létre kiábrándulás, sem közvetlenül a felkínálkozás után, sem azt követően bármikor.

A felkínált lehetőséget azért nem fogadtam el, mert abban a meggyőződésben éltem, hogy nem szabad megnősülnöm (ami bizonyára nem is következett volna be kijeji barátnőm esetében sem, ha a védekezés ellenére nem kerül áldott állapotba).

Mivel tudtam, hogy Ő szerelmes belém, így természetes vágya az, hogy élettársam lehessen. Ez akkor is így van, ha nem mondja ki. Amennyiben magamévá tettem volna, és utána nem veszem feleségül, jogos és mélységes csalódottság következett volna be. Az első és a sokadik csók, a kényeztetés bármilyen formája sem válthat ki később olyan keserű csalódást, mint az, ha a szerelmes leányt a feltétel nélküli odaadás után elhagyják. Márpedig én abban sem lehettem biztos, hogy valaha is hazatérhetek Magyarországra.

Nem sokkal ezután Ő férjhez ment. Gyönyörű leányának és unokáinak a mai napig örvendhetett. Férjét már évekkel előbb eltemette, most Ő is utánament. Nővére szerint kutyájának nyüsztésére figyelt fel a szomszédja, akinek már korábban átadta lakáskulcsát, sajátját pedig minden esetben kivette a zárból. Ezek szerint készült az állagváltozásra. Szíve hajnali négykor állt le (az orvos

megállapítása szerint). Ágyában nyugodt testhelyzetben találták, tehát lelke-szelleme úgy távozott, hogy nem kellett szenvednie.

Pár nappal előtte hosszasan beszélgettünk telefonon. Csupán bokaficam miatti fájdalmát említette, ezért nem vállalkozott arra, hogy eljöjjön velem egy kirándulásra. Semmi jel nem mutatott arra, hogy néhány nap elteltével meditációmban már úgy kell megemlékeznem róla, hogy kedves lényét az állagváltozott hozzám tartozók csoportjában elevenítem fel, naponta kétszer, egészen addig, amíg magam is nem távozom e világból.

Utóirat

Írásom eredetileg az Ő keresztnévét viselte. Utólag változtattam meg a címet „She”-re. Elkészülte után ugyanis kötelességemnek éreztem, hogy a szövegről kikérjem leányának véleményét. Feltételeztem, hogy ferde gondolkodású világunkban sértheti egy ma már kétgyermekes családanya öt éve elhunyt édesapja, és most elveszített édesanyja iránti érzelmeit, ha valaki megírja az édesanya házasság előtti szerelembe esésének valós, ártatlan, és így bájos történetét. Feltételezésem helyesnek bizonyult. Leánya kijelentette, hogy az írásomban szereplő kislány nem az ő édesanyja. Ezek után nem csupán a címadó nevet változtattam „She”-re, hanem töröltem valamennyi személy- és helységnevet, mely segíthetné írásom főszereplőjének beazonosítását.

Az itt leírottakat Tőle is visszahallottam, még hozzá kellemes emlékként, és csodálkozással amiatt, hogy én

több részletet felidéztem, mint Ő. Megbeszéltük, hogy Ő is megírja idevonatkozó visszaemlékezését, és az ugyancsak bekerül a könyvembe. Fényképek tekintetében megkérdeztem, hogy a nekem küldötteken kívül van-e olyan, abból a korból származó fényképe, melyet szívesebben látna a könyvben. Azt válaszolta, hogy nincs.

Az örmény származású zeneszerzőnek-énekesnek, Charles Aznavournak (eredeti nevén Aznavurjannak) van egy közismert, kedves dala, melyet angolul ad elő. Nem tudom, kihez szól, csak „SHE”-t mond. Ezért döntöttem az „She” mellett. Biztos vagyok abban, hogy Őt nem sértem meg írásommal, hanem maradandó nyomot hagyok arról, ami a beteljesülés elmaradásának köszönhetően vált valóban értékes, és megőrzendő emlékké.

1955–1956

A közéletben enyhülést éreztünk. 11 év után először engedélyezték azt, hogy Magyarországra utazhassak és találkozhassak Anyukával, testvéreimmel, gyermekeikkel, Sógorommal és gyermekkori barátainkkal. A nyári vakáció egy részét együtt tölthettük Balatonzamárdiban, ott, ahol Csöpi és Kacus nővérem született, és ahol gyermekkorunkban évente nyaraltunk, amíg Miskolcon éltünk.

Az építészkar harmadik évfolyamát kitűnőrendű hallgatóként folytathattam Kijevben. A Rektorátus írásban fordult a Budapesti Műszaki Egyetem Rektorátusához azzal a kéréssel, hogy mint a diákköri kutatások tevékeny részese, tanulmányozhassam a két tanintézet oktatási rend-

szerének hasonlatosságait, valamint a különbségeket. Erre egy teljes hónap állt rendelkezésemre, mivel Kijevben a tanév október elsején kezdődött. Elutazásom előtt testvéreimmel megállapodtunk abban, hogy a következő nyári szünidőben ismét jöjjenek Magyarországra. Kérésre nemcsak nekem, hanem hallgatótársam és barátom, Zelinszkij Valérij számára is küldenek meghívólevelet.

Valérij (becenevén Válja) a tanulás mellett rendszeresen készített rajzokat az ukrán *Perec* (piros csípőspaprika – a *Ludas Matyi* testvérlapja) számára. E lap szerkesztősége írásban tudatta testvérlapját Válja budapesti magánlátogatásáról, ami 1956-ban meg is valósult. A *Ludas Matyi* szerkesztősége 10 napos programmal fogadott bennünket. Ebből egy hetet Lillafüreden, két napot az akkor Sztalinvárosnak nevezett új településen töltöttünk, egy napot pedig Budapest nevezetességei megtekintésére fordítottunk. Válja a gondolatait leginkább rajz formájában fejezte ki, így a „szóvivő” szerepét mindenütt én töltöttem be, még a kijevi szerkesztőség élete-munkája iránti érdeklődésre adott válaszok tekintetében is, mivel ott csaknem naponta megfordulván, mindenkit ismertem.

1956 őszén azonban megváltozott a világ. Engem csak 3 év elteltével engedtek Magyarországra látogatóba, noha az 1957-ben a Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság között megkötött *kettős állampolgársági egyezmény* alapján 1958-ban visszakaptam magyar állampolgárságomat. A magyar útlevelem azonban csak az esetben jogosított fel magyarországi utazásra, amennyiben az illetékes szovjet rendőrség ezt engedélyezte. Megjegyzem, hogy az Egyezmény értelmében a korlátozott érvényességű magyar

útlevéllel rendelkezők *állandó tartózkodási engedélyt* kaptak, így elvben (!) akár életük végéig a SZU-ban maradhattak. Az Egyezmény persze lehetővé tette azt is, hogy bizonyos Kárpátalján született, vagy akár csupán a magyar nyelvet beszélő személyek magyar útlevelet kaphassanak, ha a szovjet szervek ezt jónak látják (sokan jöttek át így Magyarországra).

Mint azt már több helyen megírtam, nővéreim a családjakkal 1956 őszén Nyugatra távoztak (erről testvéreim telefonon tájékoztattak engem, ami a szovjet szerveknek is tudomására juthatott), s e körülmény gyökeresen megváltoztatta a megítélésemet is. A következményekről más helyütt részletesen írok.

1956–1957

Irene

Az eseményről, annak létrejöttéről, egyik tanulmányomat évekkel ezelőtt, a *Tájékoztató* 1998/4. számában tettem közzé. Lényegét tekintve arról szólt, hogy a Hruscsov által engedélyezett, és a veje (Adzsubej, az *Izvesztija* c. napilap főszerkesztője) által megvalósított „glasznosztj” (nyilvánosság) indította el az önkényuralom olyan mértékű fellazulását, mely a csatlós államok pártvezetőit halálosan megijesztette. Felrémlt előttük hatalmuk elvesztésének lehetősége, és annak következményei. A személyüket fenyegető veszély elhárítása érdekében reformok bevezetését határozták el. A palackból kiengedett szellem feletti ellenőrzést azonban hamarosan elveszítették, így a

már akkor csaknem egy évtizede tartó önkényuralmi elnyomás okozta elégedetlenség népfelkelésbe robbant ki.

Itt és most erről az eseményről személyes élményeimet vetem papírra. 1956 augusztusát – testvéreim és sógorom meghívására – Budapesten töltöttem. Kérésemre hozzátartozóim meghívást küldtek barátom, Zelinszki Valerij számára is, akivel együtt voltunk építészkar hallgatók Kijevben (én akkor még bekebelezett szovjet állampolgárként). Barátom, aki karikatúrista östehetség volt, az egyetemi órák alatt is karikatúrákat rajzolt, mert már akkor a *Ludas Matyi* ukrán testvérlapja, a „*Perec*” (hegyes pirospaprika) munkatársaként kereste a kenyerét.

Budapestre érkezésünk utáni napon – a két lap szerkesztőségének előzetes egyeztetése alapján – megjelentünk a „*Ludas Matyi*” szerkesztőségében. Itt több órás beszélgetés zajlott le közöttünk, és a szerkesztőség csaknem valamennyi tagja között, oly módon, hogy ők kérdezték Valért (én így hívtam őt), helyette azonban én válaszoltam. Ez azért történt így, mert Valér végtelenül gátlásos-hallgatófiú volt, magyarul egy szót sem tudott, én pedig, mivel esténként megfordultam a „*Perec*” szerkesztőségében, helyette mindenre válaszoltam. Ugyanis e szerkesztőségből indultunk együtt esténként a kollégiumba vagy az egyetemre (feladataink esti elvégzésére, hisz a heti 59 kötelezően meghallgatandó óra miatt erre csak este-éjszaka és ünnepnapokon nyílt lehetőségünk). Néha még szórakozni is innen indultunk. Így a szerkesztőség életét – kíváncsi természetem miatt – Valérnél is jobban ismertem.

Ez a „felállás” a kérdezőkben nyilván azt az érzetet keltette, hogy én az ő ellenőrzésével megbízott személy

vagyok. Későbbi magatartásuk is ezt igazolta. Programajánlatukat már ennek megfelelően adták elő. Így látogatunk el Dunaújvárosba, majd egy hétre a Lillafüredi Pártüdülőbe. Ott közös szoba várt bennünket, de én kértem az elkülönítésünket (miskolci barátaimat ugyanis úgy akartam vendégül látni, hogy Valérnak ne legyen kényelmetlen a számára idegen nyelvű beszélgetésben való néma részvétel, különösen akkor, amikor a harmadik személy szerepét kellett volna játszania). E kérésemet vendéglátóink teljesítették. A beutaltak láthatóan kíváncsiak voltak arra, ki az a két fiatalember (Valér 25, én 28 éves voltam), aki külön asztalnál ül, de senki sem kísérelte meg azt, hogy a vacsorák utáni „társasjátékokba” bevonjanak bennünket. Így mi az épülethez csatlakozó, bárki által látogatható, zenés szórakozóhelyen (*ld. a képen*) töltöttük vacsora utáni óráinkat az én barátaimmal.

Testvéreimmal és néhány barátjukkal, a Balatonnál is töltöttünk pár napot. Erre már akkor került sor, amikor az augusztusi hirtelen időváltozás beköszöntött. Bennünket ez a tó közepén, egy bérelt jachton ért. Hatalmas vihar kíséretében a hőmérséklet percek alatt úgy lehűlt, hogy mindnyájan dideregtünk (az ezt megelőző hőség miatt meleg holmi nem volt velünk). Én alaposan be is lázasodtam, amit tüszős mandulagyulladás követett. Az orvos az akkor még csak külföldről beszerezhető antibiotikummal kezelt, ami hamarosan megszüntette a lázas állapotot. Az előírányzott programunkhoz képest ekkor már több napos késésben voltunk, azonnal vissza kellett utaznunk Budapestre. A vonat mindkét oldalán az ablakok nyitva voltak, így a keresztuzat nem tett jót a magas láz (csaknem 40 fok) utáni legyengült szervezetemnek.

Eredetileg abban állapodtunk meg Édesapával, hogy budapesti látogatásunkról Ungvárra utazunk és addig maradunk ott, amíg ő is lebonyolítja budapesti első látogatását. Ezt lehetővé tette az a körülmény, hogy egyetemünkön a tanév október 1-jén kezdődött.

Kijevbe érkezésünk tiszteletére akkori barátnőm, Irina (*ld. a képen*) házi mulatságot – mai nevén: bulit – rendezett. Kapcsolatunk a nyári szünidő előtt kezdődött. Egyik diáktársam születésnapján ismerkedtünk meg. Nemrég vált el orvos férjétől, egyébként középiskolában tanított angolt, ezért keresztnevének angol változatát használta (az Irene-t). Ak-

kor 24. évében járt. Én éppen szabad voltam, mert Zita már elutazott újdonsült férjével.

Az Irina lakásában rendezett bulin ismerkedtem meg Oxanával, aki egy Argentínából hazacsábított ukrán család fiának, Misa „argentyinyec”-nek volt a szeretője (a ragadványnév a származására utalt). Misa szobrásznövendék volt, és igen hamar rájött arra, hogy családjuk az akkor divatos hazacsábítási akció áldozata. A szülők belenyugodtak az átverésbe, Misa azonban szeretett volna kiszabadulni a számára „új hazá”-ból, s visszatérni Argentínába, ahol született. Ennek érdekében minden lehetőséget megragadott, eredménytelenül. Azt sem tudta elérni, hogy a Moszkvai Világifjúsági Találkozó ürügyén eljuthasson az ottani argentin követségre. Még az utazást is megtiltották számára. Szerintem Oxána a megfigyelésével-őrzésével megbízott személy volt, egyébként igen mutatós, szőke, kék szemű szépség, aki Irina köreihez tartozott. Mindketten az Idegen Nyelvek Főiskoláját végezték (Oxána spanyol szakon). Már őket megelőzően is ismertem egy Sztella nevű, ugyancsak spanyol szakos leányt, akivel baráti körben találkoztunk. Úgy vélem, hogy e főiskolán oklevelet szerzett, többségében leányokat, az államvédelmi rendőrség használta külföldiekről szóló tájékoztatások beszerzésére. Nem állítom, hogy az említett három leánynak velem kapcsolatosan is lett volna jelentési kötelezettsége, de kizárni sem tudom ennek lehetőségét.

Ilyen feltételezésre jó okot nyújt az, hogy barátaim közül többen tudtomra hozták, amikor ilyen céllal behívták őket az államvédelmi szervezet központjába. Volt olyan festőművész barátom, az azeri fővárosból, Bakuból érke-

zett Vologyja Golovánov (amikor e fejezetet írom, ő már tíz éve halott, utóda nem maradt, így kellemetlenséget nem okozhatok neki), aki a megbetegedésem miatt elvesztett tanév idején leutazott hozzám Ungvárra, hogy óvatosságra intsen az irányomban megnyilvánuló érdeklődés miatt (sem telefonon, sem levélben nem tartotta biztonságosnak az értesítésemet). Köztudott volt ugyanis az, hogy az állambiztonsági szervezet részéről megnyilvánuló érdeklődést titokban kellett tartania a megkérdezettnek. Erről olyan nyilatkozatot írattnak alá, mely szerint három év börtönbüntetést von maga után az, ha e titkot bárkivel közli az illető. Kaposi Jutka édesapja, Gyszi bácsi (aki évtizedek óta halott), halála előtt elmondta, hogy az első letartóztatása és elhurcolásakor aláírták vele az együttműködési nyilatkozatot. Mint mondta, aláírta, mert ennek köszönhetően kiszabadulhatott abból a rabságból, melynek nem volt meghatározott időtartama, hisz bírósági ítélet nélkül vitték el. Ezért úgy döntött, hogy jobban jár, ha később, az együttműködés megtagadása, pontosabban a nem teljesítése miatt ítélik el bírósági úton három évre, mert ez esetben munkatáborba kerül, ahol jó munkateljesítménye esetén harmadolhatják a három évet és egy év múlva szabadulva az illetőségi helye szerinti településre, Ungvárra utazhat haza. És ez így is történt. Az ő hobbija a műbútorasztalos mesterség művelése volt, melyet az I. Világháború utáni orosz fogságban tanult meg egy ottani mestertől. Lakásukban általa készített, nemesfa berakásos bútorok is voltak, a fogságban pedig díszdobozokat készített fogva tartói számára, ezért harmadolták a kiszabott időt.

1956 októbere tehát Kijevben ért. A diákszállón akkor egy 11 ágyas szoba egyik ágyát használtam. A szoba közepét egy asztal és két szék díszítette. Az asztal közepén kapott helyet „Rekord” márkanevű, olcsó, de világvevő rádióm. Ennek rövid hullámhosszán foghattam az „Amerika hangja” és a „Szabad Európa” rádiók híradásait, előbbinél az éjszakai zeneadásokat is. Egyébként rádiómat az egyetemi műtermünkben tartottam, hogy az éjszakai egyhangú kézimunkát elviselhetőbbé tegyem zenehallgatással.

Október 23.-ától kezdve e rádió hallgatása folyamatosá vált. A magyar nyelvű adásokat nem zavarták. Mintegy két héten keresztül – kis szünetekkel – az ennivaló beszerzése, a tisztálkodás, valamint egyéb szükségletek ki-elégítése miatt éjjel-nappal a rádióm mellett ültem, időnként az asztalra borulva, rövid időre elszunnyadva. A 11 ágyas szobában esténként, amikor diáktársaim hazaértek, néha 20-25-en is körülvettek, és követelték, hogy fordítsam a híreket. Nyilván voltak közöttük olyan diákok is, akik tájékoztatták az illetékeseket erről a hírforrásról. A szobában vágni lehetett a füstöt, mert a többség dohányzott, többen mahorkát szívtak (ez a dohánylevél fel-darabolt kocsányából készített anyag volt, melyet csak újságpapírba csomagoltan lehetett elszívni).

A forradalom leverése után megtörtént, hogy katonai deszantos öltözetben keresett fel a diákszállón egy fiatal-ember (akkor még nem voltam magyar állampolgár, így nyilvánvalóan küldték hozzám, mert egyébként azt sem tudhatta volna, hogy a diákok között van magyar nemzeti-ségű). Elmondta, hogy a budapesti Damjanich utcában lévő

villamos remizben, annak téglafalánál miként végezték ki a fegyveresen elfogott felkelőket. Helyzetismerete alapján nem lehetett kétséges számomra, hogy járt Budapesten. Feltehetően azt akarták megtudni rajta keresztül, hogyan viszonyulok a Magyarországon történetekhez. Mondanom sem kell, hogy értékelhető ismeretekhez nem jutott.

Abban az időben volt olyan leány is, aki magyarul írt levél lefordíttatásával keresett meg, majd megkérdezte, találkozhatunk-e máskor is. Beleegyeztem. Több estét töltöttünk együtt a Szófia Székesegyház körüli parkban. Kedves, testileg még ártatlan és tapasztalatlan teremtség volt (így is maradt, amikor találkozásaink abbamaradtak). Egy idő után közvetlensége oly mértékűvé vált, ami bizony rosszul is végződhetett volna, hisz nem tudhatta, nem rajtam akarják-e ellenőrizni a megbízhatóságát.

Úgy két évvel előtte volt olyan élményem, ami bizonyította, hogy a háborút és az ukrainai magyar megszállást milyen sokféleképp élhették át az ott lakók. Egy 35 év körüli hölgy, akivel szakirodalom beszerzése miatt viszonylag gyakran találkoztam, megkérdezte, meghívhat-e a születésnapjára. Mint mondta, barátnőjével ketten lenének csupán, ezért hív meg engem. Szerény, a konyhában fogyasztott ünnepi vacsora közben bement a szobába és fényképekkel a kezében tért vissza. A képeken barátnőjével együtt voltak láthatók, tizenvalahány évvel korábban, két fiatal magyar katonatiszt társaságában. Egyikük sem ment férjhez azóta, mert mint mondták, e két magyar férfi úgy viselkedett velük és családjukkal, mint ahogy azóta sem senki. Ezen esemény értékét azok képesek fel fogni, akik tudják, hogy a megszállók távozása után az ott

maradt polgári lakosság egy része távoli munkatáborokba került. E két leány tehát a szabadságát kockáztatta azzal, hogy e képeket megőrizte, mi több, megmutatta nekem. A bizalom ilyen mérvű megnyilvánulása az élet legszebb ajándékai közé tartozik. Imáimban ezért név szerint emlékezem meg róluk, de ide nem írom le nevüket, mert lehet, hogy még élnek.

Az 1956. november 7-i egyetemi ünnepségre még elmentem, de csak a folyosón álldogáltam, a díszterembe nem mentem be. Sötétszürke öltönyömhöz fekete nyakkendőt öltöttem. Így fejeztem ki együttérzésemet a felkelés vérbefojtása során életüket vesztett honfitársaimmal. Többen odaléptek hozzám, hívtak be a terembe, én azonban elhárítottam azzal, hogy lelkiállapotom ezt nem teszi lehetővé. Járóképességem fokozatosan egyre romlott, lassacskán már egy küszöb átlépése is nehezemre esett.

Megkezdődött a téli vizsgaidőszak, de én a diákszálló betegszobájában feküdtem. Dékányunk többször meglátogatott. Megkísérelt rábeszélni, hogy jöjjek el vizsgázni. Arra hivatkozott, hogy három év kitűnő teljesítményének köszönhetően, valamint betegségemre tekintettel elnézőek lesznek a tanárain, így nem veszítenék el egy tanévet. A felajánlott lehetőséggel nem éltem, mert a betegség lelkiileg is teljesen lebénított. Közben kórházi kivizsgálásokon is átestem. Rétegezett röntgenfelvételeket is készítettek a leginkább bedagadt és fájdalmas testrészekről. Diagnózis felállítására azonban csupán egy neves röntgenológus professzor vállalkozott. Ő leírta, hogy csont TBC-t gyanít. Ekkor határoztam el azt, hogy betegszabadságot kérek, hazautazom Ungvárra Édesapához, és megkísérlem a talpra állást.

Ebben az időszakban Anyuka már egy éve Budapesten tartózkodott. Testvéreim egyedül őt hagyták lakásukban, amikor Nyugatra távoztak, mert nem volt hajlandó velük menni. Egyedüllétének feloldására Kacus nővérem barátnője férjével költözött e tanácsi bérlakás egyik szobájába, míg egy kisebb szobába egy magányos férfi barátjukat telepítették be. Négy év múltán, hazatelepülésünk engedélyezésének hallatán, a házaspár kiköltözött. A magányos férfi maradt, sőt a 9 m²-es szobát társbérletként kiigényelte, és meg is kapta. Oda később bejelentette debreceni barátnőjét, a főbérlo, Anyuka beleegyezése nélkül. A barátnő kijelentkezését az illetékes hatóság akkor rendelte el, amikor az én és családom (feleségem és kislányunk) áttelepülése is megtörtént.

Rövidesen megszületett második kislányunk is. A kerületi tanácsnál lakásigényem kielégítésének sürgetésekor a tanácselnök (egy hölgy) úgy tájékoztatott, miszerint az egy szobában élő négytagú családom számára megfelelő méretű lakás kiutalására nincs lehetőség, a társbérlo számára azonban kiutalhat egy új lakótelepi összkomfortos garzont, amennyiben hajlandó vagyok lemondani saját lakásigényemről. Beleegyeztem, mert a társbérlo szobája és a mi szobánk közötti fürdőszoba közös használatú lévén sok kellemetlenséget okozott.

Testvéreim időközben az USA-ba kerültek. Betegségemről idősebbik nővéremtől, Csöpitől szereztek tudomást, aki nem disszidált a többiekkel, hanem Budapesten várakozott, abban reménykedve, hogy én is engedélyt kaphatok ismételt látogatásra. Időnként a diákszálló telefonján sürgette indulásomat. Beszélgetéseinket természe-

tesen lehallgatták, így nemcsak akkor, de még további két évig sem utazhattam Magyarországra. E nővérem végül Jugoszlávián keresztül, nem kevés megpróbáltatást elszenvedve csatlakozott a már USA-ba jutott családtagokhoz, köztük a fiához. Megbetegedésemet is hírül vitte. Az idő tájt vált ismeretessé Nyugaton a Cortison nevű gyógyszer, ebből küldtek Ungvárra egy teljes kúrához szükséges adagot. Orvos azonban nem akadt, aki vállalkozott volna arra, hogy egy ismeretlen szteroid készítmény adagolását meghatározza, és annak mellékhatásait ellenőrizze. Így azt nem használtam fel, hanem megkezdtem az öngyógyítást. Állapotom fokozatosan javult, így októberre visszamehettem Kijevbe, és folytathattam tanulmányaimat. Persze az abbamaradt IV. évfolyamot meg kellett ismételnem, de már nem az előző diáktársaimmal.

Új diáktársaim évekkel voltak fiatalabbak, mert az ő megjelenésükkel zárult le az a korszak, amelyben a háború miatt megszakadt tanulmányokat befejezhatték az arra jogosultak. A két évfolyam hallgatói között szinte nemzedéknyi különbség volt a nézetek és a magatartás tekintetében. Az utóbbiak már a komszomol agymosottjaiként szemlélték a világot. A tanulást sem vették komolyan. A bonyolult, és így száraz tantárgyak órái alatt társasjátékokat játszottak. Ebben én nem voltam társuk, így aztán az ellenszenv irányomban egyre fokozódott. Abban sem vettem részt, amikor valamilyen kellemetlen feladat egyöntetű szabotálását határozták el.

Az utolsó, VI. évfolyam idejére már beszélő viszonyban sem voltam új évfolyamtársaimmal. Ez alól egyetlen fiú, Szláva volt kivétel. Ő egy nyugat-ukrajnai város bör-

tönparancsnokának egyetlen fia volt, aki már odakerülésem előtt is ellentétbe került évfolyamtársaival. Velem kereste a barátságot, de nekem ez nehezemre esett. Hónapok kellettek ahhoz, míg elfogadtattam magammal, hogy nincs jogom elutasítani a barátkozását. A nyári szünidő után, kollégiumunk más helyre költöztetésekor, szobatársamul jelentkezett egy négy ágyas szobába. A diplomaév idejére, a szokáshoz híven, az évfolyam tíz hallgatója külön-külön műtermet kapott. Mintegy fél év elteltével, azt követően, hogy ellenem nyílt hajtóvadászat kezdődött, kettőnket közös műterembe helyeztek (gyaníthatóan őt bízták meg a megfigyeléssel).

Ebben az évben Szláva komolyan udvarolt egy leánynak, akit azonban nem mutatott be, és nem is beszélt róla. Egyszer csak bejelentette, hogy megnősül és meghív a lakodalmukba. Ott ismertem meg a leányt, aki akkor fejezte be művészettörténeti tanulmányait. Szláva legközelebbi, mondhatnám egyetlen barátja lévén kötelességemnek tartottam, hogy az újdonsült feleséget elsőként kérjem fel táncolni. Az érdekes, a klasszikus görög szobrokhoz hasonló arcú, hatalmas szemű, jó alakú ifjú asszonyról kiderült, hogy kiválóan táncol.

Az első lépéstől kezdve úgy táncoltunk, mint egy összeszokott pár. Ezt sajátos táncstílusom tette lehetővé, mely már egész fiatalon kialakult. Lényege abban áll, hogy táncársamat oly módon ölelem magamhoz, mely biztosítja kettőnk mozgásirányának (a hajlításoknak, ringatásoknak, döntéseknek stb.) általam történő meghatározását. Más szóval nem ad lehetőséget arra, hogy a partnernő megkísé-

relje irányítani a táncot. Testalkatom (57–58 kg, 170 cm magas) mellett ez csak úgy valósítható meg erőlködés nélkül, ha jobb tenyeremet és alkaromat a hölgy hátközepétől a gerincvonalában helyezem el, így az ő baloldala az én jobboldalamhoz szorul, s ezzel az együttmozgásunk magától értetődővé válik (szükségtelemmé teszi azt, hogy a tánc társnak ki kelljen találnia mozgási-mozgatási szándékaim irányát).

A lakodalom régi építésű épületben zajlott, melynek kb. méter vastagságú falában az ablakoknál kis beugrók voltak. Ezeket elsötétítő függönyök határolták el a szobától. Itt lehetett dohányozni úgy, hogy a füst, a kicsiny szellőztetőablakon (fortocska) távozva, ne szennyezze a szoba levegőjét. Magam, akkor még dohányzó ember lévén, időnként ilyen ablakmélyedésbe vonultam elszívni cigarettámat. Az egyik cigarettázásom alatt váratlanul hátulról átölelt az ifjú ara, és fülembé súgta, hogy tévedés áldozata. Most szembesült azzal, hogy ő nem Szlávába, hanem abba a férfiba szerelmes, akitől Szláva átvette nem csupán a táncstílusát, hanem a világlátását és a gesztusait is (tánc közben ugyanis folyamatosan beszélgettünk). Gyorsan belekaroltam, és táncolni vittem, mert igen kellemetlenül éreztem volna magam, ha Szláva véletlenül (esetleg szándékosan) elhúzza a függönyt, és bennünket édes-kettesben ölelkezve talál. Ez az eset igen tanulságos a tekintetben, hogy mindenkinek igyekeznie kell elkerülnie mások utánczását, főleg a közvetlen környezetükben élőket.

Néhány év elteltével hivatalos kiküldetésben jártam Kijevben. A szállodából felhívtam Szlaváékat. Meghívtak vacsorára. Utána éjszakába nyúlóan beszélgettünk. A közbiz-

tonság hiánya miatt rábeszéltek arra, hogy töltsen az éjszakát a vendégszobájukban. Dél körül járt az idő, amikor a háziasszony reggelizni hívott. Az ízléses, áttetsző vékony-ságú pongyola alatt egyéb ruhadarab nem látszott. Kiderült, hogy a lakásban csak mi ketten vagyunk. Szláva elment a munkahelyére, szerintem tudatosan, mert már előtte megtudtam, hogy válófélben vannak.

Bevallom, kemény megpróbáltatás volt számomra az, hogy a reggelizés után hivatalos elfoglaltságomra hivatkozva elbúcsúzzam. Két kislányom nyugalmát-biztonságát nem kockáztathattam azzal, hogy belemegyek egy olyan kalandba, melynek kimenetele beláthatatlan. Értem alatta a lelki-szellemi vonatkozásait. Feltételezhettem ugyanis azt, hogy ami ott és akkor megtörténhetett volna, annak folytatásával is számolnom kellett. Számoltam, és lemondtam egy bizonyára kellemes élményről.

Megemlítem, hogy barátaimról (külföldiekről és itthoniakról egyaránt, fényképeikkel együtt) jelentek meg írásaim más könyveimben is, így az „I. Sikerek vagy kudarcok? II. Válaszok” című, közös borítóval ellátottban (Budapest, 2005, magánkiadás).

A „Barátaim válaszaiból” című részben olyan írások találhatók, amelyeket barátaim annak tudatában fogalmaztak meg, hogy azt közzé fogom tenni.

A „Válaszaim” című rész 28 esszé jellegű, különféle eseményekkel kapcsolatos ingerválaszaimat tartalmazza, míg az első kötet „Példák” című részében néhány kezdeményezésemet és az azokból levonható következtetéseimet ismertetem.

1958–1983

Inna és Zója

... No, nem arról lesz szó, hogy valaki szomjas, inna valamit, de nem áll módjában. Nem. Ez egy női név, az Inez orosz változata, melyet Inesszaként és Inuszja becenév-ként is használnak. Valamikori feleségem viseli e nevet.

16 és fél éves volt (én 29 és fél), amikor Kijevben, egyetemünk közelében megpillantottam. Tél volt, szürke kecskebundában, csizmában, a vállán átvetett szürke fejkendőben jött felém. Az arcán kívül semmit sem láttam belőle. E látvány azonban lenyűgözött. Hatalmas, sötét-kék szemek, sűrű fekete szempillával és hasonló szemöldökkel keretezve. Nagyon megnézhettem, mert elmosolyodott. Szép vonalú ajkából elővillantak igazgyöngyszerű fogai.

Mint később kiderült, telefonálni járt az egyetem bejáratí szélfogójában lévő nyilvános telefonkészülékhez. Nemrég költöztek a szomszédos utcába, és még nem szerelték fel telefonjukat.

Barátnőjével, Zójával együtt ismerkedtünk össze egyetemünk műsoros-táncos rendezvényén. Mindkettőjünkkel táncoltam. Inna sem akkor, sem később nem tartozott a beszédes típushoz. Zója vidám, közvetlen, haverkodó alkat volt. Az akkor érettségit adó 10 osztályos iskolát együtt, egy padban ülve végezték el mintegy fél évvel korábban, és jobb híján szorgalmasan üzték a semmittevést. Keresték önmagukat. Ebbe a helyzetbe csöppentem bele harmadikként, persze csak igen szűk időkeretben, hisz szabadidővel alig rendelkeztem.

Inna szerelmi csalódás utáni állapotban volt. Nős, kisgyermekes férfibe szeretett bele, de találkozásait a Párt letiltotta. Ne csodálkozzék, kedves Olvasó! Ott, a volt Szovjetunióban, ez így működött. Persze nem minden elvtárs magánéletébe avatkozott bele a Párt. Ilyen beleavatkozás akkor történt, ha a házastársak (esetleg a szüleik) magas

beosztású pártemberek voltak. Esetünkben az ifjú házaspár a 20-as évei elején járt, viszont a mögöttük lévő atyák „előkelő” beosztást töltöttek be a Pártban. A fiatalemberrel egyébként ismertük egymást, egy épületben tanultunk, igaz, ő más karon.

Első bizalmas együttlétünk idejének javarészában Inna a csalódásáról beszélt, és pityergett. Igyekeztem vigasztalni, miközben örültem, hogy a tiltott kapcsolat megszakadt, és folytatásának nincs esélye.

Aztán beköszöntött 1958 nyara. Inna elutazott az édesanyjával a Fekete-tengerhez. Ezt bizony zokon vettem, mert nekem építési gyakorlaton kellett szenvednem a nagy hőségben. Szenvedésemet az sem enyhítette, hogy az építésvezető árnyékba küldött bennünket, diákokat, hisz teljesítménybérben dolgozván, nem kívántak foglalkozni velünk. Mégis egész nap ott kellett tartóz-

kodnunk, s ez még bosszantóbb volt, hisz értelmetlenül telt az időnk.

Néhanapján, esténként, találkoztunk Zójával. Inna visszaérkezése közeledtével jutottunk oda, hogy eljön hozzám a diákszállóra (a két ágyas szobában ekkor már csak egyedül voltam, szobatársam hazautazott).

Portásunk, Pável Petrovics látta el az ügyeletet. Baráti viszonyt ápoltunk a csaknem fél évszázaddal idősebb, alacsony-púpos, de sok ismerettel bíró, értelmiségi alkatú emberkével. Megbeszéltem vele, hogy Zóját várom (mindkét leányt ismerte, barátainkkal együtt is megfordultak nálam), így senki más számára nem vagyok otthon. Arra nem gondoltam, hogy Inna meglátogathat, hisz még nem értesített hazaérkezéséről.

Innának azonban sikerült becsapnia portásunkat. Amikor ugyanis Pável Petrovics közölte vele, hogy nem vagyok otthon, Inna azt válaszolta, tudja, és csak egy cédu-lás üzenetet csúsztat az ajtó alatti részbe. S mivel az ajtót elfelejtettem kulcsra zárni, Inna belépett a szobába. Ekkor mi Zójával még csak az ágyon ülve zenét hallgattunk. Inna az ablakhoz sétált, kinézett rajta, majd méltóságteljesen az ajtó felé indult. Onnan visszapillantva odaszólt Zójának: „Zójicska! Majd hívj fel telefonon!” – és távozott. Zója sírva fakadt, nyilván úgy érezte, hogy megcsalta a barátnőjét. Némi vigasztalás után hazakísértem, s eldőlt bennem, hogy kettőjük közül Inna áll közelebb hozzám. Ebben meghatározó szerepet játszott talpraesett és méltóságteljes magatartása.

Házasságkötésünk két évvel később, Kijevben, kerületünk anyakönyvi hivatalának kicsiny helyiségében zajlott

le. Csupán két barátom volt jelen (tanúként). Bejelentkezésünket feltehetően e hivatal jelezte a központjuknak, mert onnan felkerestek engem. Szerették volna, ha az akkor megnyíló új házasságkötő terem ilyen, „a népek barátságát” példázó házassággal nyitják meg, illő ceremónia, és valami koncertféle kíséretében. Ajánlatuk elől udvariasan kitértem, a házasságkötést ugyanis két ember magánügyének tekintettem, a ceremóniáktól pedig eleve idegenkedtem. E mellett a diplomaév (1959/60) második felében történt események olyan lelki- és idegállapotot okoztak, ami kizárta, hogy efféle cirkuszhoz jó képet vágassak.

Leendő feleségemmel az említett megkeresést nem tudattam, mert a megelőző félév eseményeiről csak igen hézagos ismeretei voltak. Tudott arról, hogy tavasszal kb. két hónapot fertőzőeses májgyulladás gyanújával a budapesti László Kórházhoz hasonló kijevei kórházban töltöttem. Beszállításom után ugyanis diákszállónkat a járványügyisek fertőtlenítették, és ezt sokan látták. Az eseményre egy olyan eperoham miatt került sor, melyhez hasonlót 1959 nyara óta számtalanszor átéltem a diáktársaim részéről a KOMSZOMOL (Kommunista Ifjúsági Szövetség) égisze alatt ellenem szervezett akciók, és az ezzel járó folyamatos feszültség következményeként.

Arról persze Inna nem tudott, hogy újdonsült magyar állami ösztöndíjas mivoltomnak és nőtlenségemnek köszönhetően a kórház fiatal női szakgárdája kitüntetett érdeklődéssel vett körül. Sokan szerettek volna távozni a SZU-ból nyugati irányba, s egy baráti ország állampolgárának feleségként ez megvalósíthatónak látszott.

Ebből adódóan a laboratóriumi eredményeket hamarabb ismerhettem meg, mint a velem foglalkozó orvos. Valamennyi leletem a beszállítástól kezdve negatívnak bizonyult. Feltételezhettem ezért, hogy immáron második hónapja azért tartanak zárt osztályon, mert így nincs lehetőségem elkészíteni diplomamunkámat, mely 16 hatalmas táblányi kézimunkát igényelt (témája 660 fős, bentlakásos szakközépiskola volt, ideértve a tanulók szálláshelyét, tanműhelyeit, sporttelepét – uszodával és lőtérrel –, valamint az ott foglalkoztatott oktatók és az egyéb személyzet lakásait tartalmazó épületeket).

Feltételezésemet megerősítette annak a diplomáciai úton Magyarországra érkezett egyoldalas jegyzéknek a megismerése, mely teljes terjedelmében személyemről szólt. Erre Budapesten nyílt lehetőségem annak köszönhetően, hogy 1960 januárjában (több mint 3 éves kihagyás után) ismét meglátogathattam Anyukát. Az iratot 1960. februárjában nagy titokban mutatta meg nekem az a tisztviselő, aki az ösztöndíj-ügyemet intézte. Őt is nyilván kellemetlenül érintette a jegyzék tartalma. Abban ugyanis a Szovjetunió felsőoktatási minisztériuma kérte azonnali visszarendelésemet Magyarországra, azzal az indoklással, hogy én az MNK-val (Magyar Népköztársasággal) és a SZU-val szemben ellenséges magatartást tanúsítok, valamint, hogy diáktársaimra negatív hatást gyakorolok. Az irat fogalmazóinak tájékozottsága hiányos volt. Nem vettek figyelembe azt, hogy kettős állampolgárságomnak köszönhetően olyan SZU-beli állandó tartózkodási engedéllyel rendelkezem, mely lehetővé teszi ott maradásomat akár életem végéig. Arról meg eleve nem is tudhattak,

hogy 1960 januárjában a Magyar Igazságügyi Minisztériumtól engedélyt kértem és kaptam az Innával való házasságkötéshez. Az irat megismerése után az illető tisztviselőt tájékoztattam arról, hogy azonnal visszautazom Kijevbe, mert ott kívánom tisztázni a helyzetemet. Ő ezt látható megkönnyebbüléssel vette tudomásul, és, mint az később kiderült, nem intézkedett visszatartásom érdekében. Én pedig még Budapesten megfogalmaztam azt a beadványt, melyet aztán Ungváron magyarra fordítottam, hogy Édesapa megérthesse, és véleményt alkothasson annak tartalmáról. Beadványomat Ungvárról postáztam, tértivevény-nyel ellátva, Hruscsovnak címezve.

Számomra már akkor világossá vált, hogy megismétlődik az 5 éves képzőművészeti tanulmányaim vége felé lezajlott kísérlet, nevezetesen megakadályozása annak, hogy építészként is kitüntetéses oklevelet kaphassak (öt évfolyam vizsgaeredményei, valamint a hatodik évfolyam közepén, a diplomamunka vázlattervének megvédésekor kapott „kitűnő” minősítés alapján).

Visszatérve kórházi bezártságomhoz, kellő fontolgatás után úgy döntöttem, hogy felkeresem a kórház igazgató-főorvosát. Elmondtam, hogy vizsgálati leleteim negatív eredményeit ismerem. Ezért érthetetlen számomra, miért tartanak benn a kórházban csaknem két hónap óta. Tájékoztattam arról, hogy az évfolyamunk után nem indítottak újabbat, így – amennyiben a diplomamunkámat most nem tudnám megvédeni, a következő évben erre már nem nyílna lehetőségem. Ez azzal járna, hogy 12 évnyi tanulmányi időm veszne el (a 4. évfolyamot ugyanis újra kellett kezdenem, az 1956 telén rajtam kitört reumatikus sokízületi

gyulladás következtében), tehát további életem értelmetlenné válna (ez utóbbit persze nem gondoltam komolyan). Egyébként is, Anyuka már átköltözött Budapestre, Édesapa pedig indulásra kész Ungváron, az oklevelem átvétele után magam is követem őket leendő feleségemmel együtt, akivel házasságkötésünket július 3-ra bejelentettük. Kértem, hogy haladéktalanul engedjen ki a kórházból, mert már így is alig maradt időm a hatalmas munka elvégzésére. Amennyiben ezt nem teszi meg, kiugrom az ablakon (ezt sem gondoltam komolyan, egyébként a 3. emeleten az ablakok már nem voltak berácsozva). Tudniillik, hogy ekkor hét évvel voltunk Sztálin halála után, Hruscsov leplezte a jogsértéseket, jómagam ekkor már magyar állampolgár voltam, így életemmel el kellett volna számolniuk, ami némi kellemetlenséggel járt volna (ld. a két fotót e fejezet végén).

Másnap kiengedtek. Leromlott idegállapotban, további veszélyek, illetve mesterkedések feltételezésében nekifeszültem a munkának, és azt be is fejeztem a diplomavédés időpontjára. Előtte pár héttel azonban újabb megpróbáltatásokon kellett túljutnom. Budapestről megérkezett a politikai rendőrség egyik alosztályának vezetője, hogy tárgyaljon velem. Olyan személyt küldtek, aki mindent tudott az 1956 telén Nyugatra távozott testvéreimről és családunkról (még a szokásaikat is).

A következő napon Kijev egyik patinás szállodájában bemutatott egy igen jó megjelenésű, polgári öltözetű, 50 év körülinek látszó férfinak, akivel szemben láthatóan igen nagy tisztelettel viseltetett. A szálloda hatodik emeleti szobájához igyekezhén nem a felvonót használtam,

hanem a díszes körlépcsőn bandukoltam föl. Így lehetőségem nyílt arra, hogy megpillantsam azt az ungvári állam-biztonsági tisztet, aki a hatodik emeleti lépcső korlátjára támaszkodva figyelte érkezésemet (századosi egyenruhában, a KGB tisztjei ugyanis nem álcázták civil ruhával a kilétüket, mint a csatlós országok zsoldosai). Őt már a szovjetek bejövetele előtti időben ismertem, mert gyakran fociztunk együtt a lakásunknál lévő grundon. E mozzanat olyan feltételezéshez juttatott, hogy tárgyalásunk ideje alatt ő a kapcsolattartó Ungvárral, s ez azt jelentheti, hogy Édesapát is bevonták az ügybe.

Irományaimban – a gondolatátvitel kapcsán – már többször megemlítettem, hogy magam meg vagyok győződve ennek működéséről. E tárgyalást követő héten ugyanis levelet kaptam Édesapától. Ebben megkérdezte, mi történt velem ekkor és ekkor (a napok megegyeztek a fenti napokkal). Tehát mindkettőnk feszültsége ebben az időszakban azonos rezgésszámú volt, azaz azonos hullámhosszon működtek gondolataink.

Diplomamunkám megvédése egyetemünk dísztermében zajlott le szépszámu érdeklődő, köztük sok barátom jelentétében. Műteremvezető professzorom, Jevgenyij Ivanovics Katonyin, a Bizottságnak úgy mutatott be, hogy csaknem fél évszázados pedagógusi tevékenysége folyamán hozzám hasonló érett hallgatója nem volt. Jól esett hallani méltató szavait, de még így sem tudta elérni azt, hogy a vázlat szinten kapott „kitűnő” osztályzatomat ne változtassák át „jó”-ra, hisz csak így tudták megakadályozni azt, hogy újabb kitüntetéses oklevelet kapjak. Ez azonban nem gátolta meg műteremvezetőmet abban, hogy

fenntartsa korábbi meghívását az aspiránsi munkára az Ukrán Építészeti Akadémia általa vezetett tervező- és kutató intézetébe. Egyik tanársegédjét, Uszpenszkaja-t, lakásunkra küldte azzal, hogy a professzor várja a jelentkezésemet. Kénytelen voltam azt hazudni, hogy családi okok miatt Budapestre kell költöznöm. Nem mondhattam meg a hölgynek, hogy okleveletem még nem kaptam kézhez. E nélkül pedig az akadémiai intézet személyzeti osztályán nem jelenhettem volna meg.

A fenti események és még sok egyéb, adnak magyarázatot arra, miért nem vállalkoztam egy nagy ceremóniával körített házasságkötésre. Mivel, mint említettem, az eseményeket Inna csak igen hézagosan ismerte, így fájlalta azt (később többször szóvá is tette), hogy nem volt esküvői ruhája (amire egyébként sem futotta volna, sem az ő, sem az én anyagi lehetőségeimből).

Egyébként 1961-ben tartottunk egy budapesti esküvőt is, a városmajori régi kápolnában, melyet ungvári gimnáziumi történelem tanárom, Antal Miklós (nekem Micu bácsi) celebrált. Széleskörű ismeretei, színészi képessége jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy tanítványai életszerűen érzékelhessék a történelmi eseményeket. Mellesleg pápai kamarási tisztséget is viselt. Akkor éppen eltiltás alatt állt, mert felvállalta Zala Bandi (későbbi barátom) apaságát, így módon mentesíthette zsidó barátnője joghallgató gyermekét az 1944 évi kellemetlenségektől. Esküvőnk Budapesten is szerény körülmények között zajlott, hisz alkalmazkodnunk kellett akkori helyzetünkhöz.

Innát sem édesanyja, de más hozzátartozója sem készítette fel a háziasszonyi, illetve az anyai teendőkre (első

kislányunkat a kórházból hazatérve én fürdettem meg, mert erre senki sem mert vállalkozni). Ennek ellenére derekasan helytállt, az egymást 14 hónappal követő, két kislány gondozásában. Pedig akkor a pelenkákat még mosni és vasalni kellett. Ebben Édesapa és én is némileg segítettünk, nekem azonban erre nem adódott sok lehetőségem, mert a jövedelmem kiegészítéseként végzett szakfordítás sok időt és összpontosítást igénylő munka volt, amit a munkahelyemen maradva végeztem (így nem csak a takarítónők ismertek, hanem én is ismertem azokat, akik pásztoróráikat a munkahelyen bonyolították).

Budapestre érkezésünkkor Ilcsi leányunk 11 hónapos volt. Második gyermekünk születését három hónappal későbbre vártuk. Szakemberek és műkedvelők egyaránt fiúgyermeket jósoltak (aminek én nem örültem, mert úgy gondoltam, hogy helyénvalóbb, ha a politikusok saját családjukban nevelnek fel olyan ifjakat, akiket alkalomadtán elküldhetnek értelmetlen gyilkolásra). Feleségem e jóslatokat annyira komolyan vette, hogy leánynevet nem is választottunk. E gyermekünk születésénél nem lehettem jelen, mert arra a reggelre még nem volt előirányozva a szülés, munkahelyemről így nem kértem kimaradást (csupán néhány héttel előtte vettem fel a munkát). A kórházból telefonon értesítettek kislányunk születéséről, aziránt érdeklődve, milyen nevet írjanak a csuklójára. A kórházba bemenvén, ezt követően választottuk a Marianna nevet.

Átköltözésünkkor feleségem egy szót sem tudott magyarul. Jó zenei hallásának köszönhetően azonban, később még az idegenek számára nehezen érthető magyar szavak hangzóinál sem lehetett idegenszerűséget érzékel-

ni beszédében. Igaz, nyelvtanulásra csupán hallás alapján volt képes. E sajátossága a későbbiek folyamán sem változott. Hiába kértem arra, forgassa a szótárt, igyekezzen szövegeket olvasni, nem tette. Így a helyesírás számára bevehetetlen erőd maradt (az „örülök” helyett nyugodtan leírta az „ürülök”-öt, de még az „és” helyett az „is” használata is előfordult).

Három év elteltével, némi unszólást követően, végre megszólalt magyarul. Ekkor döntöttünk úgy, hogy a Várnegyed oldalában, sétáink közben felfedezett bölcsődében-óvodában megérdeklődjük, ki az üzemeltetője. Arra gondoltunk, hogy ha gyermekeinket lakásunk közelében sikerül elhelyezni nappalra, úgy Inna félnapos állást vállalhat az intézmény üzemeltetőjénél, és gyorsabban elszakíthatja a magyar nyelvet. Mivel az óvoda a Nyomdaipari Egyesüléshez tartozott, Inna ott helyezkedett el az exportcsoportban, és onnan csak másfél évtized múltán, e csoport átszervezés miatti megszűnésekor távozott. A csoportba (ahol két dolgozó férfi mellett 11 nő cseverészhett) Inna jól beilleszkedett. Mindenki szerette, és ez volt a természetes, mert könnyebb szeretni azokat, akik véleményüket megtartják maguknak. Úgy tűnik, én voltam az egyetlen, akit gondolatainak és elképzeléseinek egy részébe beavatott.

Munkahelyén egyik csoportbeli társa, Jutka, igaz barát-nőjévé vált. Ez nem szakadt meg azt követően sem, amikor Jutka kilépett, és átvette elhunyt édesapja magánkönyvtáráét. Gyakran megfordultunk Jutka agárdi víkendházában is gyermekeinkkel, sőt ők nélkülünk is. Jutkának ugyanis második házasságában született egy Kati

nevű kislánya, aki néhány évvel fiatalabb lévén a mi leányainknál, szívesen játszott velük. Kati akkor tudta meg zsidó származását, amikor a mi Ilcsi leányunk – úgy 14 évesen – kifaggatta ez ügyben az anyósomat, és nyilván, új ismereteit tovább adta Katinak, aki követte példáját.

Jutka egyedül nevelte kislányát, mert e házassága sem sikerült. Túlságosan céltudatos, az ésszerű megoldásokat kereső nő volt, a férfiak többsége pedig az ilyen típusúért nem rajong. Jutkával minderről, még a zsidóságról is kötetlenül beszélgethettünk, józanul, elfogulatlanul közelített a kényesebb témákhoz is, ami ritka jelenség. Szerettem őt, napi imáimban megemlékezem róla.

Egy alkalommal, amikor leányaink nélkülünk nyaraltak Agárdon, budapesti lakásunkban az éjszaka közepén megcsendült a telefon. Női hang közölte, hogy a székesfehérvári kórházból beszél. Tudatta velem, hogy Tóth Mariannát biciklizés közben autó ütötte el Agárdon, és hozzájuk szállították be, de életben van. A döbbenet első pillanatai után felhívtam a székesfehérvári kórházat, ahol közölték, hogy ilyen nevű sérültet nem szállítottak hozzájuk. Ezután feleségemmel leutaztunk Agárdra. A csöppnyi ház (kb. 30 m²) előbb csendben körbejártuk, és az ablakon keresztül megállapítottuk, hogy valamennyien édesdeden alszanak. Mozgolódásunkra Jutka felébredt, és be akart hívni bennünket, de mi azt javasoltuk, hogy maradjunk kint, ne ébresszük fel a gyerekeket.

Reggeli után megkezdtem leányaim „kihallgatását”. Meg voltam ugyanis győződve arról, hogy valamelyik barátjuk követte el a rosszízű tréfát. Arra gondoltam, hogy olyan fiú lehetett, aki sikertelenül próbálkozott a már nőiessé

cseperedő Ilcsinél. Így jutottunk el az egyik közismert TV-személyiség fiához. Budapestre visszatérve felhívtam az adott lakást, és a fiú anyjának elmondtam, mi történt az éjszaka. Hozzátettem azt is, hogy ezt bizonyára a fia követte el. Az anya nem tiltakozott, a fiát csupán azzal igyekezett menteni, hogy az apa nemrégiben hagyta el a családot, és ezt a fiú nem képes feldolgozni.

Mintegy fél év elteltével az Építésügyi- és Városfejlesztési Minisztériumból kihelyeztek abba a kutató intézetbe, ahol a kormányunk által vállalt környezetvédelmi KGST Koordinációs Központot működtették. Ügyvezetői igazgatói besorolásban e Központot kellett vezetnem, és a Meghatalmazottak Tanácsában képviselni Hazánkat.

Az első munkanapomon, a leendő munkatársaimmal történt ismerkedés után szobámba bekéredzkedett az említett TV-személyiség elhagyott felesége. Tájékoztattam arról, hogy e munkahelyre volt férje helyezte el, noha a magyar nyelvet csak igen gyengén beszéli (oroszul beszélgettünk). Egyébként, Leningrádban könyvtárosi oklevelet szerzett. Feltételezi, mondta, hogy a fia által elkövetett „tréfa” miatt nem kívánom megtartani a Központban. Rövid beszélgetésünket azzal fejeztem be, hogy nem a történetek fogják eldönteni az itt maradását, hanem – mint mindenki számára – neki is megadatik több hónap próbaidő. Ez alatt dőlhet el, ki tud megfelelni azoknak az elképzeléseknek, amelyek alapján a Központot működtetni kívánom. A próbaidő után három személytől kellett megválnom, ő nem volt közöttük. Mindkettőnknek nem kevés erőfeszítésébe került az, hogy a hölgy képessé váljék hasznos munka végzésére, de ezt a megoldást kellett vá-

lasztanom, különben bosszúálló magyarként könyvelhetett volna el.

A feladatkörömben bekövetkezett változás, – a Minisztériumból történt áthelyezésem egy „A” kategóriás kutatóintézethez „ügyvezető igazgatói” besorolásba – jövedelmem négyszeresére történt növekedésével járt (igaz, mellékkeresetre már nem jutott időm). Ez elkerülhetetlen lépés volt, hisz a Központ vezetőjeként az együttműködő intézetek igazgatóival-főigazgatóival kellett rendszeresen egyeztetnem a közös munkaterv alapján végzendő feladatokat, amihez hasonló beosztású személy illett.

Az évek múlásával Inna egyre nehezebben viselte azt, hogy elképzelései velem kapcsolatban nem valósultak meg. A felületes szemlélő úgy gondolhatta, hogy előttem „fényes jövő” áll. Házasságunk megkötésekor két oklevéllel rendelkeztem, (tökéletes orosz nyelvismeret mellett). Feleségemnek nyilván úgy tűnhetett, hogy magas beosztású ember mellett fogja élni az életét, élvezve a szolgálati kocsit (sofőrrel), a hétvégi nyaraló, a jó jövedelem és egyébek előnyeit. – Pedig a házasságunk előtti két évben, majd együttélésünk folyamán sem titkoltam a rendszerhez való viszonyomat, ami kizárta, hogy vezető beosztást vállaljak. Mint később kiderült, szövegeléseimből alig hallott meg valamit (ehhez a jelenséghez még később visszatérek).

Mint már említettem, az alacsony beosztással járó szűkös jövedelmet rendszeres szakfordításból származó keregettel kettőztem meg, de az így sem tette lehetővé még egy olcsó gépkocsi üzemben tartását sem. Noha az építés-

ügyben végzett munkám folytán hozzájuthattam volna tanácsai forgalmazású, tehát olcsó üdülõtelekhez, ez azonban azzal a veszéllyel járhatott volna, hogy elvtelen viszonzószívességek megtételére kényszerülök. Lényegét tekintve, elveszthettem volna a független döntések lehetőségét, amit életem meghatározó tényezőjének tekintettem.

Így, amikor Inna a távozás mellett döntött, nem tartottam vissza. Egymást követõ mûtéim lassan, de biztosan rontották egészségi állapotomat, õ pedig, alig valamivel túl a negyvenen, még belevághatott egy új életvitel megvalósításába. Úgy vélem, döntése mindkettõnk számára hasznosnak bizonyult. Útjaink békésen váltak szét, a bírósági tárgyalás mindössze néhány percet vett igénybe.

Inna Torontóban ment férjhez ahhoz a férfihez, aki tíz éves korában beleszeretett, noha mindössze fél évvel volt idõsebb nála. A gyerekek tengerparti üdülés közben ismerték meg egymást. Édesanyjuk összebarátkozott, és levelezésben maradt a nyaralás után is. A gyerekek csak évtizedek múltán kerültek ismét kapcsolatba. A két anya folyamatosan beszámolt egymásnak gyermekük felnőttkori életérõl. Így arról is, hogy fia házassága rövidesen szétesett, míg a mi kapcsolatunk Innával megérte ugyan a negyedszázadot, de mint ahogy az a párkapcsolatok nagy részében lenni szokott, megfáradt. Két leányunk, Icsi és Marcsi közben felcseperedett (róluk már írtam a SEMATO c. könyvemben).

Azóta két és fél évtized telt el. Napi imáimban jelenleg is feleségként szerepel, hisz a közös gyermekek anyja és apja lecserélhetetlen. Új férjével néhány évig Torontóban

élt, majd Izraelbe költöztek, de Inna megtartotta kanadai állampolgárságát, és a magyar állampolgárságot is, melyet csak az apósom halála után kért és kapott meg (apósom ugyanis félt attól, hogy amennyiben leánya kilép a szovjet állampolgárságból, neki kellemetlenségei lehetnek). Többé-kevésbé rendszeresen hazalátogat, ilyenkor fiatalabbik leányomnál, Marcsinál lakik, aki – két unokámmal, Gergővel és Rékával, valamint férjével, Tamással – évente legalább egyszer Édesanyjánál tölt egy-két hetet. Amikor itthon Innával találkozunk, úgy beszélgetünk, mintha közben semmi sem változott volna. Férjével együtt csak ritkán jön látogatóba. Ilyenkor távol tartom magam, mert nem kívánom kitenni annak, hogy férje érzékelje baráti kapcsolatunkat.

A 2003-as év elején Inna két hónapot idősebbik lányomnál, Ilcsinél töltött Los Angelesben, hogy segítsen neki a szülés utáni nehéz hetekben. Egy hónapra oda utazott Marcsi leányom is, aki, noha ügyvédi foglalkozásában nem szerzett műtősi gyakorlatot, beöltözve segédkezett 42 éves nővére első gyermekének világrahozatalánál (a császármetszés után, a négy és fél kilóval, 60 cm-rel és hatalmas tappanccsal született Krisztián köldökzsinórját ő vágta el, és az azt követő hetekben is sok tennivaló hárult rá).

Újszülött unokám tovább színesítette a családukban eddig sem egyhangú faji palettát, édesapja ugyanis a Harvardon és a Princetonon végzett sötétbőrű (kosárlabdás), akinek anyja mulatt, mert fehér bőrű gazdájától származik az akkori rabszolgatartás korából; apjában pedig indián és néger vér keveredik. Krisztiánt itthon, kilenc hónapos ko-

rában ismertem meg. Hozzá intézett szövegeléseimet nagy érdeklődéssel hallgatta, és korához illő, számomra még érthetetlen módon, de nagy igyekezettel „válaszolt”. Legközelebbi magyarországi látogatására négy és fél éves korára került sor.

Ilcsi leányom gyermekének apja, akivel még egy vacsorát sem fogyasztottak el együtt, mindent elkövet annak érdekében, hogy Krisztiánt megszerezze. Persze nem sajátmagának, hanem húga számára, akinek házában lakik, és aki fizikai adottsága miatt aligha lesz képes az anyaságra. Jelenleg a nyolcadik bírósági tárgyaláson vannak túl. Ezeket a gyermek apja kezdeményezi. Ilcsi leányom szerencsére örökölte tőlem a küzdőképességet, így a férfi mesterkedései ezideig eredménytelennek bizonyultak. Sajnos, az ezer km-re lévő bírósági tárgyalásra utazgatások költségeit (szállás, a gyermek megfelelő elhelyezése erre az időre) és az ügyvédi díjak a 60 ezer dollárt meghaladták. Fontolgom azt, hogy az ottani jogrend elfogadhatatlansága miatt panasszal fordulok a felsőbb szervekhez.

Kanadában élő Júlia nővérem fia, Tibor, Kanadában született norvég származású feleséget, Patríciát hozta családunkba, csaknem négy évtizeddel ezelőtt. Az ő kisebbik leánya, Mary, japán származású fiatalemberhez ment feleségül három évvel ezelőtt. Előtte Japánban két évig angol nyelvet tanított. Kanadában született, akkor még csak férjjelöltje, egy időre odautazott, hogy megismerkedjék azzal az országgal, ahonnan szülei származtak (jobb későn, mint soha). Mary nővére, Anna és bátyja, Tom még nem alapítottak családot, hasonlóan Anikó húgom Juditka

Anikó, Tibor és Kacus

nevű lányához, a faji paletta tehát tovább színesedhet. Unokáimról külön fejezetben fogok írni.

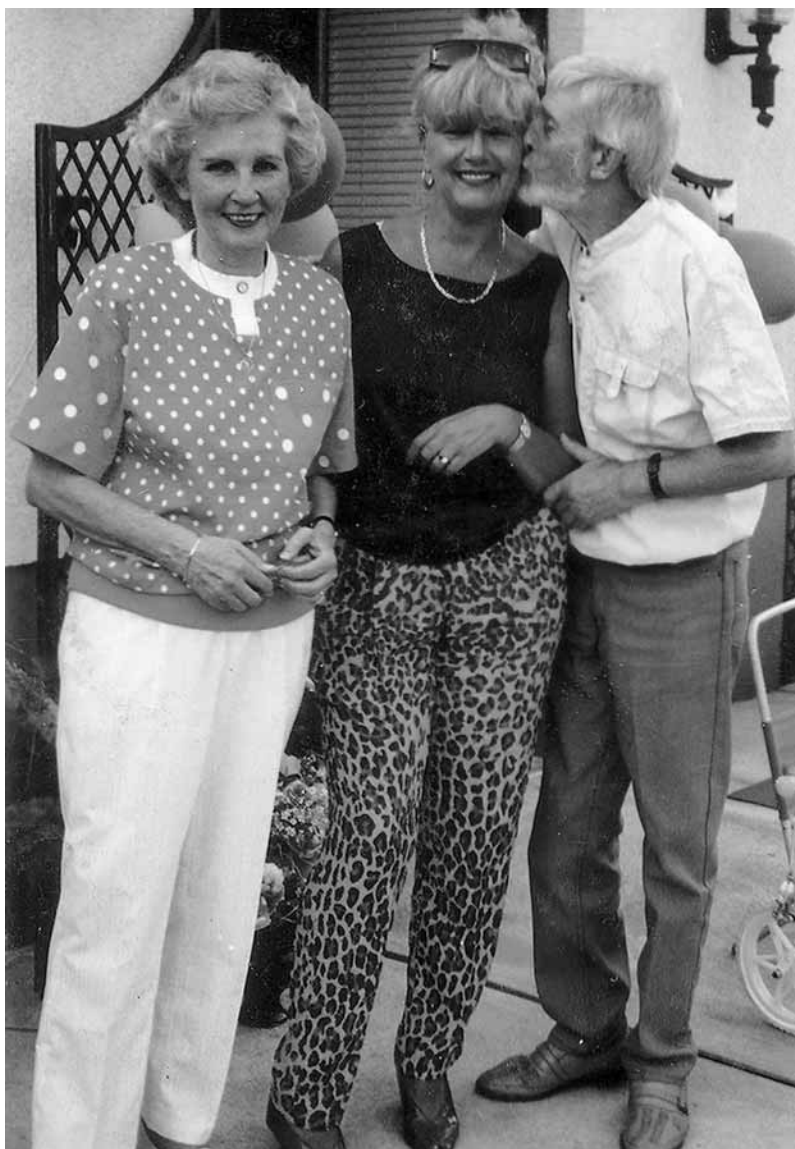
Visszatérve Zójához, tizenhat évvel ezelőtt váratlanul egyik telefonhíváskor Zója szólalt meg. Kérdésemre, honnan beszél, azt válaszolta, hogy a Margit-szigeti Thermál Hotelből. Természetesen azonnal felkerestem. Egy házaspár barátjával érkezett, akik pár hetes üdülésre-gyógykezelésre jöttek Hazánkba. Kertelés nélkül tudatta velem ideutazásának célját: szeretné a hátralévő éveit olyan ember társaságában eltölteni, akihez nem csupán kellemes fi-

atalkori közös élmények fűzik, hanem akivel szívesen el-
utazgatná a New York-i tartózkodásának évtizedei alatt
összegyűlt megtakarításait, és majdani nyugdíját.

Az időtájt Magyarországon tartózkodott középső nővé-
rem, Kacus, barátnőjével, Kay-jel, így összeismerkedtek
Zójával. Mindketten igen rokonszenvesnek találták, ezért

Sógorom, Pista, Anikó és leányuk, Juditka

Kay, Zója és én

velem kapcsolatos elképzeléseit jó ötletnek tartották. Nyilván arra gondoltak, hogy az azonos országba kerülésem megnövelné találkozásaink gyakoriságát. Számomra azonban a céltalan utazgatás nem tűnt vonzónak, annak ellenére, hogy Zója a koránál (akkor 52 év) jóval fiatalabb benyomást keltett, megőrizte jó humorát, és személyiségét általában véve is kedvesnek, szeretetreméltónak tartottam, amióta csak ismertük egymást (ld. a képen, Kay és köztem mosolyogva).

Úgy éreztem azonban, hogy itthon hasznosabb tudok lenni, nem csupán itthon élő leányom és unokáim számára, hanem a magyarság kisemmizett többsége számára is. Ezért érzékeny búcsút vettünk egymástól. Akkor már foglalkoztatott egy családi alapítvány létrehozatalának gondolata, melyet hamarosan meg is valósítottam.

A Feleségemmel együtt töltött negyedszázad folyamán több, az élet működésével összefüggő feltételezésem bizonyult helytelennek. Ezek közül most egyet megemlítek, mely egy másik feltételezésemet is megcáfolta:

Abban a hitben éltem, hogy amennyiben valaki viszonylag fiatal (mondjuk a kamaszkora végén jár), és a környezetéből nem szerzett-kapott olyan ismereteket-hatásokat, amelyek meghatározták volna a világlátását-gondolkodásmódját, leegyszerűsítve: a szellemvilága még nincs kitöltve, úgy ez az üresség kitölthető.

Az ilyen elképzelést a „Kukronikszi” nevet viselő karikatúrista-csoport (a krokodilról elnevezett moszkvai szatirikus lap munkatársai) úgy ábrázolta, hogy egy német katoná koponyájának felső részét, mint egy fazék tetejét, lemetstették, és a nyitott agyba egy tölcséren keresztül be-

töltötték a „náci” eszmeiséget. Az ábrát nevetségesnek tartottam, hisz „bagoly mondta a verébnek, hogy nagyfejű” – mivel a szovjet eszmeiséget ugyanígy, vagy még úgyabbul igyekeztek a fejekbe betölteni.

Az élet bebizonyította, hogy erre nincs lehetőség, mert elménk csak olyan ismereteket képes befogadni, amelyek már az erre előkészített alapokra-táptalajra hullhatnak. Ellenkező esetben az történhet, hogy az illető eldönti, képes-e megérteni azt, amiről az ismeretátadó beszél. Amennyiben úgy ítéli meg, hogy a hallottak megértéséhez nem rendelkezik kellő alapismeretekkel, vagy egyszerűen a témájuk érdektelen számára, úgy „hallórendszerét” kikapcsolja, és így a közlő (ismeretátadó) mintegy a falnak beszél. Más szóval, az illető rácáfol a fizika törvényére, hisz nem hallja azt, amit fél méter távolságból, a szemébe nézve mondanak.

Az eszmei-világnézeti beágyazottság ugyanakkor már a kamaszkor elején is lehet olyan alapos, hogy az megakadályozhatja más eszmeiség befogadását. Pl. pár évvel ezelőtt Réka unokám egyik barátnőjével (akkor 11 éves kislánnyal) a TV előtt beszélgettünk. Az adásban szóba került a 40 milliárd forintra becsült Seuso-kincsek ügye, nevezetesen az, hogy e kincs jelentős része még Magyarországon lehet, valakik rejtegetik. Erre én azt mondtam, hogy nem 10 milliót, hanem ennek 20-30-szorosát kellene felajánlani a nyomravezetőnek, így tehető érdekeltté a kellő tájékozottsággal rendelkező személy. Válaszul a kislány teljes meggyőződöttséggel kijelentette: „Nem értem, miért lenne jelentősége annak, hogy a műkincsek kinél vannak, ha azokat valakik Magyarországon tartják?”

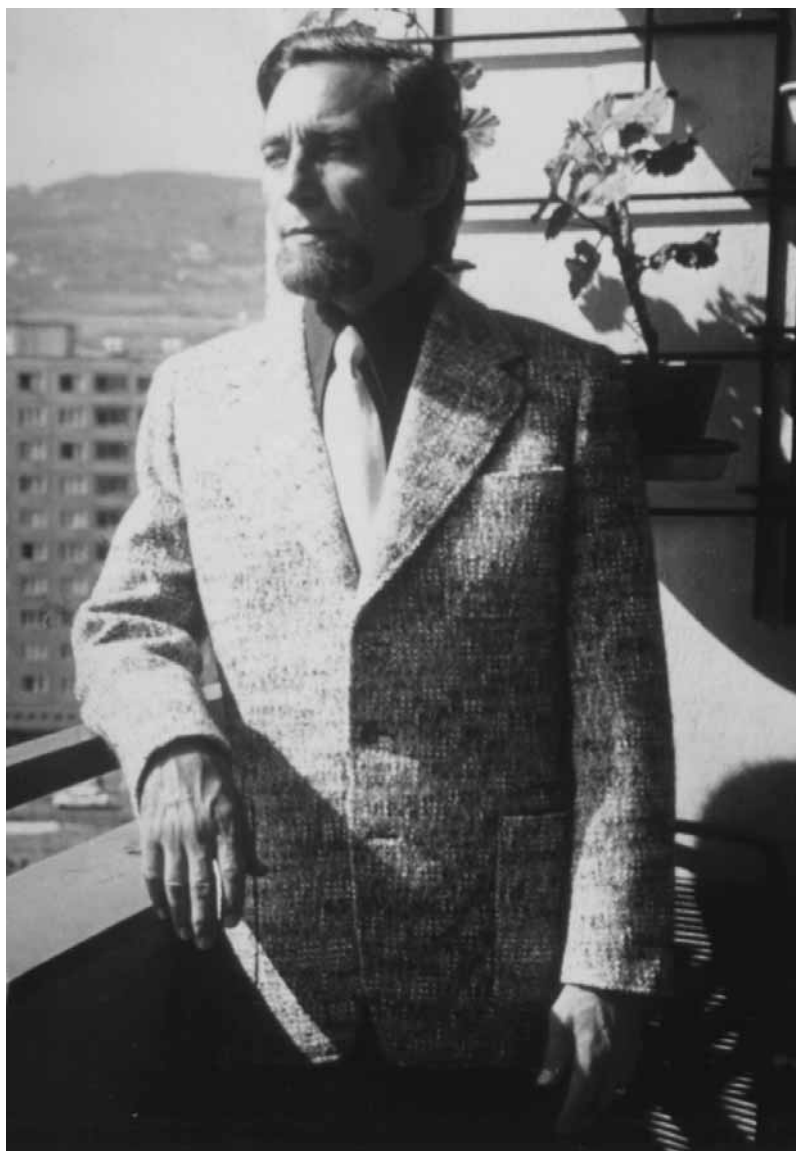
Nos, kis agyacsájában fel sem merült az, hogy mivel e műkincsek eredeti tulajdonosának kiléte a csaknem két évezred távlatában már nem állapítható meg, és, mert a kincsekre Hazánk földjében akadtak rá, így az csak a magyarság, mint közösség tulajdonát képezheti. A kislány felfogásához hasonló táptalajon jön létre az a jelenség, mely szerint egy közösség által létrehozott vagyont bárki lenyúlhatja, ha azt az országból nem viszi ki. E felfogás az erkölcsi nihilizmus tipikus megnyilvánulása. Ennek általános elfogadtatásán szorgoskodnak a mindent lenyúlni szándékozók, miközben szigorú szabályokat hozatnak annak nyomonkövetésére, mit csinál a kisember a tisztességes munkával, verejtékkel szerzett pénzével. Egyre több olyan szabályt hoznak létre, mely követelményként szabja meg a kisvállalkozók tulajdonosi és pénzügyi viszonyainak a feltárását.

E követelmény azonban nem vonatkozik a tartós kapcsolatokra, és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által ellenőrzött szervezetekre. Kérdés: a kivételezettek vajon kiknek a jóváhagyásával moshatják a pénzt?!

Nos, a szabad gondolattársítás működése látszólag igen messze vezetett a fizika törvényeinek megcáfolásától. Valójában csupán arról van szó, hogy minden összefügg mindennel.

*Inna kislányainkkal, balról, „gondterhelten”
Marcsi, jobbról Ilcsi*

Merengés a jövőbe (a vörösvári úti lakásban)

Inna (még távozása előtt), mellette Ilcsi és én

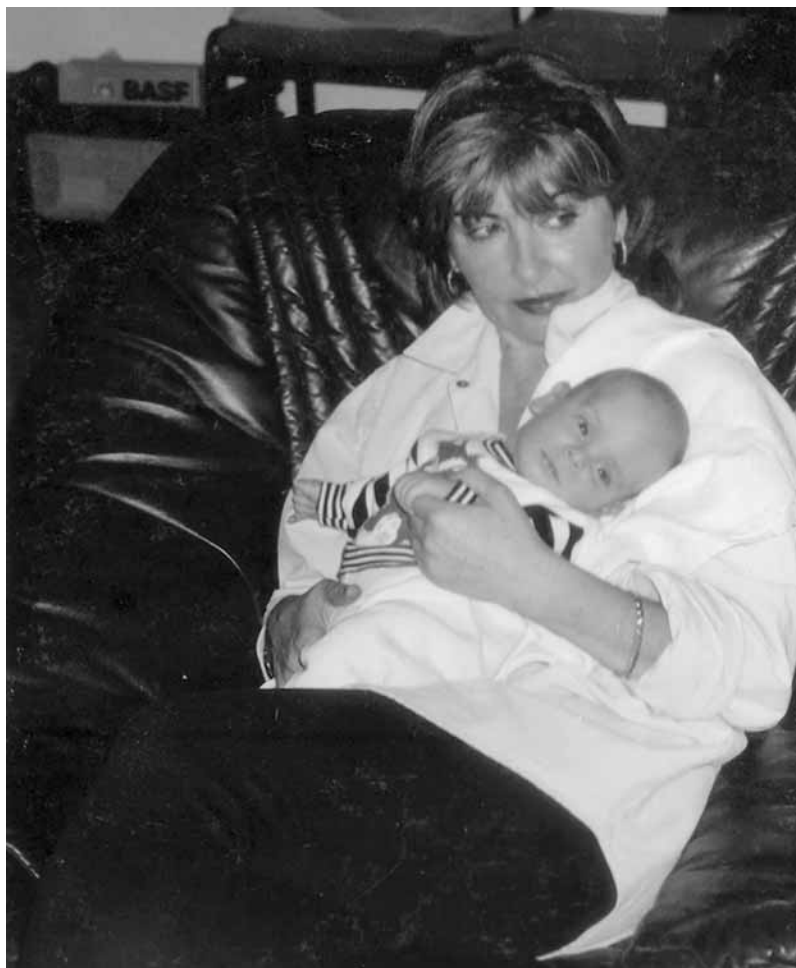
Inna és unokánk, Krisztián

Marcsi és férje, Tamás

Marcsi és Inna

Inna és unokánk, Gergő

Gergő, Inna, Réka és Vagyim (Inna második férje)

Marcsi, Inna és én (születésnapomat ünnepeljük)

Látogatásaink Nyugaton

Testvéreim meghívásának és költségvállalásuknak köszönhetően nyílt lehetőségünk arra, hogy az USA-ba és Kanadába utazhassunk Innával és két kislányunkkal együtt. Előtte két évvel költöztünk be első saját lakásunkba az óbudai Flórián bevásárló központ szomszédságában lévő panelház X. emeletén lévő „háromszobás” szövetkezeti lakásba. A hosszú távú kölcsön havi törlesztő részlete alig haladta meg az 500 Forintot, ami elviselhető terhet jelentett. A berendezés barkácsolt bútorokból állt, egyéb vagyionunk nem volt, így nem ért volna komoly veszteség bennünket, ha a tengerentúli látogatásból nem térünk haza. E lépést azonban én nem szándékoztam megtenni, amit meg is ígértem miniszterhelyettes főnökömnek. Ő elhitte az ígéreteket és három hét évi szabadságot két hét fizetés nélküli szabadsággal toldotta meg. Így lett elég az öt hét az ide-oda való utaztatáshoz.

A látottak oly mértékben sokkolták a Feleségemet, hogy itthon még hónapokig nem tért magához. Persze hazaindulásunk előtt mind Ő, mind a leánykák elkezdtek a pityergést annak érdekében, hogy maradjunk kint. Eredménytelenül. Az okok közül csupán kettőt említek. Az egyik, hogy ott akkorra már meglehetősen elterjedt a kábítószer fogyasztása a kiskamaszok körében is, és féltem, hogy ettől a veszélytől nem tudom őket megvédeni. A másik annak érzékelése, hogy ott az emberek értékét az anyagi helyzetük alapján ítélték meg (már akkor is!), nekem pedig más az értékrendem. Így igen sok élménnyel gazdagodva hazatértünk. Az élményekről több könyvem-

ben írtam, itt és most csupán ismételten köszönetet mondok testvéreimnek és sógoromnak, laborfalvi Benke Istvánnak. Mindnyájan anyagi és fizikai erejükön fölül követtek el mindent annak érdekében, hogy látogatásunkat maradandó emlékként őrizzük meg.

Itthon pedig ekkor vette kezdetét a család légkörének fokozatos romlása, noha ilyen indítékú szemrehányásokra nem került sor, csupán a csalódottság volt egyre érzékelhetőbb. Békés válásunk azonban csak egy évtized múltán következett be (erről is írtam már más helyütt).

Az alábbi fotókat a külföldi látogatásokon készült hatalmas választékból emeltem ki.

*British Columbia leglátogatottabb parkjában
(előtérben családunk Kanadában élő tagjai)*

Feleségem, Inna

Inna

Ilsi

Marcsi

... Mint azt az előzőekben már említettem, az USA-ban elsősorban azért nem maradtam kint, mert az ilyen korban lévő leányok közül már akkoriban is igen sokan fogyasztottak kábítószer. Ettől a lehetőségtől nem tudtam volna megvédeni őket ...

*A Golden Gate-hídnál San Franciscóban – Miklós, Anikó,
én, Inna, Ilcsi és Marcsi*

*Ilcsi 12 és fél évesen Anikóék kertjében Yuba City-ben
(Kalifornia)*

*Ilcsi leányom, az USA-ba történt kivándorlása után
(1995. körül)*

Anna, Mary, Kacus, Én, Csöpi, Anikó és Tom – Lake Tahoe

A budapesti telek

Röviddel Édesapa 1969 október másodikán bekövetkezett elhunytja után a SZU budapesti Nagykövetsége értesített arról, hogy a tulajdonát képező családi házat (valójában a komfort nélküli nyaralónkat, valamikori ungvári nyári lakhelyünket) megörököltem, átvételére utazzak oda. Ezt hamarosan meg is tettem.

A külföldön lévő örökségek ügyeivel itthon a Pénzügyi Központ foglalkozott. Feltételeztem, hogy tudhatnak testvéreim létezéséről, ugyanakkor azzal is tisztában voltam, hogy az örökség értékesítésének nagyobb az esélye, ha nincsenek Nyugaton élő örökösök. Ezért testvéreim le-

mondtak az örökségről. Azt persze sejtettem, hogy egyedüli örökösként sem lesz könnyű dolgom. Nem csalódtam. Hat évig ügyködtem, még Moszkvában is megbízta nemzeti ügyekkel foglalkozó ügyvédi irodát, de az sem járt eredménnyel. Nyilván abban bíztak az illetékesek, hogy előbb-utóbb belefáradok a próbálkozásokba. Nem tudhatták, hogy azon kevesek közé tartozom, akik a jogos követelésüket nem adják fel.

Az értékesítésből származó összeg birtokában, több hónapos keresgélés után sikerült a budai Remete hegyen olyan ikertelket találnom, mely kerítetlen és közművek nélküli volt, így olcsón jutottam hozzá (200 ezer Forintért), Később elláttam víz-, csatorna, majd gázvezetékekkel is. A hosszas keresgélést az tette szükségessé, hogy családommal szövetkezeti lakásban éltem, ami magántulajdonnak számított, így az akkori rendelkezés alapján csak üdülőtelek vásárlására voltam jogosult.

A telek felét Marcsi leányomnak
ajándékoztam akkor, amikor elhatá-
rozták Tamással, hogy családot ala-

ALTALEÁNOS ÉRTÉKPAPÍRBAI BANK
RESZERVÁLTÁRSZÁM
 1381 Budapest, Farkasrét 14

1972. 05. 29.

Devizavételi elszámolás
deviza — valuta — valutaseszköz

23-06-63/1207/26926

Dátum		Művelet		Számla	
Állomány	Állomány	Állomány	Állomány	Állomány	Állomány
267600,43	1972.05.29	267600,43	1972.05.29	267600,43	1972.05.29

Számla		Számla	
Számla	Számla	Számla	Számla
267600,43	1972.05.29	267600,43	1972.05.29

267600,43

pítanak. Ikertelekről lévén szó, annak másik felét illetően azt javasoltam, hogy találjanak baráti körükből megfelelő szomszédot. Néhány hónap elteltével Tamás kijelentette, hogy nem szívesen közösködne senkivel, ezért kedvezőbb lenne számára, ha a fél telket ő vehetné meg részletfizetésre. Beleegyeztem. A bevételből testvéreimet is részesítettem.

Jelenleg e helyen (közvetlenül a szomszédságukban) az összközműves telkek ára 50-60 millió forint körüli.

1985

Ida

Feleségem távozását követő második évben a „véletlen” hozott össze vele. Kanadai nővérem egyik barátja, nyugat-németországi üzleti ügyeinek intézése közben rendszeresen Idáéknál vendégeskedett. Egy alkalommal megkértem valamilyen szívességre, aminek elintézésére nem maradt ideje, így azt Idáékra testálta. Néhány hónap elteltével Idának Budapesten akadt dolga. Férje drága kocsijával szándékozván utazni, úgy gondolta, hogy a nekem ismeretlenül tett szívesség viszonzását kérheti budapesti tartózkodása idejére. Olyan lakást-házat kellett keresnem számára, ahol kocsiját biztonságban tudhatja. Az Örs vezér téri parkolóban találkoztunk, innen vezettem kis Polski Fiatommal a szálláshelyére. Behívott a házba, és saját készítésű finomságait feltálalva együtt vacsoráztunk. Képzőművész végzettsége folytán nem volt nehéz közös érdeklődésű témákat találnunk. Másnap, dolgai végeztével

ismét találkoztunk. Ekkor ő tett látogatást nálam. Itt kiderült, hogy zenei ízlésünk is hasonló, no és világnézeti fel-fogásunkban, ebből adódó megpróbáltatásaink tekintetében is sok azonosságot fedeztünk fel.

Rövidre fogva, három napra tervezett útja három hetes-re sikeredett. Ennek első hete után már a válását tervezte. Úgy érezte, hogy két boldogtalan házasság után most, 50 fölött találta meg az igazit. A sors úgy hozta, hogy ez nem derülhetett ki.

Ittlétekor derékfájdalmakra panaszkodott. Elmondta, hogy 40 évesen esett át az első rákműtéten. Öt évvel később a tüdejének egy részét kellett hasonló okból eltávolítani. Derékfájdalmai újabb öt év elteltével jelentkeztek. Ő akkor még csak arra gondolt, hogy valamilyen könnyebb betegségről van szó. Hazautazása után állapota romlott, s hamarosan kórházba került. A vizsgálatok csotrát állapítottak meg. Sok levelet kaptam tőle, időnként telefonon is beszélünk. Két házassága gyermektelen volt.

Nagyapja orosz mérnök-tisztként (fehér gárdista fogolyként) az I. Világháború alatt került Magyarországra, és itt nősült. Fia házasságából született Ida, így ő az orosz nevet vitte tovább. A képzőművészeti szakközépiskola elvégzése után egyik barátnőjével úgy döntöttek, hogy Ausztriába disszidálnak. A határon elfogták őket. Sírva emlékezett meg arról, hogy mindkettőjüknek végig kellett nézniük azt, amint egy férfit vallas közben agyonvernek az ávósok.

1956 végén egy orvossal disszidált az USA-ba. Évek múlva onnan került Nyugat-Németországba, második férjével. Találkozásunkkor a férjének már több éves kapcsó-

lata volt egy hölgygel. Erről Ida olyannyira tudott, hogy a hölgy leányával meghitt barátságot ápoltak. Rövid együtt-létünk emlékeként őrzöm tucatnyi levelét, imáimbán naponta elevenítem fel kedves lényét.

Szüleinkről (kiegészítésként)

Róluk könyveimben már szoltam valamilyen összefüggésben. Most arról írok, ami vélhetően kimaradt. Mindkettőnkre érvényes (idős koromból visszatekintve) azon megállapításom, hogy életük különböző korszakairól – saját elbeszéléseik alapján – alig maradtak emlékeim. Ilyen hiányérzet bizonyára abból a sajátosságomból ered, amely igényli a beszélgetéseket, az önmagam feltárulkozását és mások bizalmának irányomban történő megnyilvánulásait.

Ami Anyukát illeti, életének eseményeit velem nem osztotta meg. Testvéreimtől mostanság hallok arról, hogy Anyuka nekik beszélt életének néhány mozzanatáról. Az ilyen beszélgetésekre vélhetően akkor kerülhetett sor, amikor ők 1968-ban látogatóba jöttek Amerikából (úgy 40 éves koruk környékén). Lehetséges persze az is, hogy Anyuka mesélhetett önmagáról az 1955–56 közötti időben, azaz testvéreim disszidálás előtt, amikor Ő már Budapesten, náluk tartózkodott egy évre szóló látogatási engedéllyel.

Utólag megértem pl. azt, hogy Anyuka 70 éves korában (ekkor költöztem Budapestre Kijevből egyéves Ilcsi lányunkkal és Feleségemmel, aki akkor várta Marcsi születését) már inkább nyugalomra vágyott és arra, hogy sok-

irányú tudományos érdeklődését kielégítse, megírhasssa saját idevágó gondolatait. Ezzel nem számoltam. Balgán, alig túl a 30-on, azt hittem, hogy az unokák derűt hozhatnak Anyuka életébe.

Nem így történt. Ilcsi akkor kezdett járni. Most is látom a jelenetet, ahogy Ilcsi – hóna alatt egy mesekönyvvel – betepegett Anyukához, de Ő kézen fogta és visszakísérte a szobánkba. Akkor ez rosszul esett. Jóval később, amikor elértem azt a kort, megértettem Anyuka magatartását. Ugyanis az ember örül annak, ha körülményei úgy alakulnak, hogy csak azzal kell foglalkoznia, ami az érdeklődésének kielégítését szolgálja.

Eseménydús és viszontagságos életem miatt csak idős koromban kezdtem gondolkodni azon, vajon Anyuka hogyan élte meg azokat a hónapokat, amikor Édesapa szovjetek általi elhurcolása után én is elkerültem Ungvárról Kisvárdára, és Ő egyedül maradt ott, ahol 3 beköltöztetett szovjet családdal kellett együtt élnie, miközben nyelvüket nem beszélte. Egyébként, Ő ösztökélt arra, hogy több diáktársammal együtt Kisvárdára gyalogoljak gimnáziumi tanulmányaim befejezése céljából. Azt is tudta, hogy mivel pénz nélkül megyek, segítőkész embereket kell majd találnom, akik fekvőhelyet és étkezést biztosítanak számomra. Változó helyszíneken ez sikerült is (jóllakott állapotra nem emlékszem).

Már megírtam, hogy ez 1944 telén történt. Havonta egy-egy hétvégén, tehervonatok ütközőjén állva, utazgattam haza megnézni Anyukát. Ilyenkor elmeséltem kisvárdai életünket. Ő meghallgatta, de nincs emlékem arról, hogy Ő hasonló 'beszámolókat' tartott volna arról, miként

telnek napjai, hogyan szerzi be az élelmet (tüzelővel ellátam távozásom előtt).

1945 nyarát otthon töltöttem. Ősszel visszamentem latin pótvizsgára, majd pár hónap elteltével végleg hazatértem a határ lezárása előtt. Ekkor a munkahelyeim révén jövedelemhez és élelmiszerjegyekhez jutottam mindketőnk számára. Aztán 1946 tavaszán visszatért az elhurcolásból Édesapa. Ettől kezdve viszonylag rendezetten teltek az éveink.

Anyukához hasonlóan Édesapa is csupán hézagosan osztotta meg velem az 'élményeit', és én egyiküket sem faggattam. Máig úgy élek, hogy aki kérdez (ha az illető nem az ellenségem), válaszolok legjobb tudásom szerint, de általában csak azt hallgatom meg, amit az emberek maguktól mondanak el. Félreértés ne essék, Szüleim egyikével sem éltem 'némán', hisz lételemem a beszéd, csak azt hiányolom, hogy hasonló beszédességet nem tapasztaltam a Szüleim részéről, így a Róluk alkotott képet a hátrahagyott irományaikból egészítettem ki.

Édesapa elbeszélte gyermekkorának néhány mozzanatát. Így például azt, hogy pestszentlőrinci tartózkodásuk idején bátyjával (aki az időtáj még ugyancsak csupán a tízes éveinek elején járt), parkettgyárban csillét tologattak a szárítóba, és kőművesek mellett is segédkeztek, mert Nagyapa fizetése kevés volt a nagycsalád ellátásához. Később Ungváron gimnazistaként apja megyeházi altiszti feladataiból a nyomtatványok készítését vállalta át. Az I. Világháború alatti életéről elmesélte azt, amikor IV. Károly király meglátogatta a keleti frontot, és a szemle alkalmával így szólította meg Őt: „Hány éves vagy fiam?”

Ő akkor 'karpaszományos őrmesterként' egy szakasz parancsnokaként virított, 19 évesen, szőrmentes gyermeki arccal, nyilván ez tűnt fel a királynak.

Ezt az eseményt követően ezredüket támadásra irányították olyan frontszakaszon, ahol az ellenség egy kiirtott hegyoldal tetején helyezkedett el. A támadás után az ezredből mintegy százan maradtak életben. Őket az ifjú szakaszparancsnok összegyűjtötte, majd visszavonulást mímelve, az irtás területét oldalról megkerülve, az ellenség lövészárkai mögé vezette társait. Útközben megbeszélte a katonákkal, hogy támadásukat üvöltéssel és durrogtatással fogják indítani. A hátból érkező támadás váratlansága miatt az ellenség megadta magát. E támadás során Édesapa jobb karját ellőtték, így számára a frontszolgálat végét ért. Később a Nyírségben un. 'aratószázad' élén teljesített szolgálatot. Nyíregyháza főutcáján érte a Tanácsköztársaság kikiáltása (lassan haladó nyitott autóból bőrkabátos fegyveresek kiabálták jobbra-balra azt, hogy átvették a hatalmat. Az ott sétáló tisztek mosolyogtak, nyilván nem vették komolyan a bejelentést).

Itt jutott el Hozzá a hír arról, hogy a csaknem teljesen elpusztult ezred parancsnokát és néhány tisztjét Róla azonban megfeledkeztek. Ekkor döntött úgy, hogy a katonatiszti pálya helyett az ügyvédi hivatást választja. Vonzalma a katonaság iránt azonban megmaradt. Kisgyermekként kaptam ólomkatonákat, a miskolci katonazenekar térzenéire magával vitt, és a laktanyánál többször megnéztük az őrségváltást is. Felmerült részemről olyan gondolat, hogy a 4. elemi után kadetiskolában folytassam a tanulást, mert tetszett az egyenruhájuk. Szeren-

csémre, ebből nem lett semmi (az okát nem ismerem, csak azt tudom, hogy egyik karácsonyra hímző készletet kértem és kaptam). A későbbiekben tudatosult bennem az is, hogy az emberek címek-rangok szerinti besorolása számomra elfogadhatatlan, mert nem érzékelhető, van-e mögötte megfelelő szellemi és tudásbeli színvonal.

Hálás vagyok az Istennek azért, hogy olyan szülőket tudhatok magam mögött, akik nem szajkóztak betanult szövegeket, hanem egyéniségük sajátosságaiból fakadóan fogalmazták meg a környező világgal összefüggő kérdéseiket és keresték az azokra adható válaszokat. A lakásunkban lezajló beszélgetések ilyen kérdéseket boncolgattak, így, a gyermekeik érzékelhették ezek fontosságát. És, noha életfelfogásom alapját a Tőlük kapott értékrend képezte, a sokirányú kíváncsiságomnak köszönhetően élményekben színesebb életre tekinthetek vissza.

Válogatás a maradék képekből

*A fertőző betegek kijeji
kórházának
szellőzőablakából kihajolva
beszélgetek barátaimmal,
akik közben fényképeztek*

*A Krími Félszigeten lévő
idegstanatórium egyik
kétágyas szobájában e férfi
várt reám, és maradt
szobatársam öthetes bent
tartózkodásom folyamán.
Ezalatt érdekesítő
elbeszélésekkel
„szórakoztatott” a 30-as évek
„tisztozásairól”.*

Kacussal a Gellért-hegyen

Marcsi és Ircsi

Ircsi és Marcsi

Inna kislányként

*Etus nagynénéméknél
Dunaújvárosban*

Kacus, Ilcsi és Marcsi

Anikóval táncolok (háttérben Bontovics Kati)

... A másfél évtizedes ugrást azért nem mutatom be képekkel, mert erről a „I. Sikerek vagy kudarcok? II. Válaszok” c. könyvemben részletesen beszámoltam. ...

Jegyzetek

1. sz. jegyzet

A Bécsi döntésről

Az Ungvárra történő utazgatást 1939-ben váltotta fel az odaköltözésünk. Élénken él emlékezetemben a Bécsi döntés alapján módosított országhatár rádióban történő bejelentése. Az új határ vonalát a Felvidék nyugati részétől kezdték ismertetni, egyenként megnevezve azon településeket, amelyek az új határ magyar oldalát jelentették. Szüleim nagy méretű térképen húzták az új határ vonalát. A feszültség fokozódott, ahogy a Felvidék keleti részéhez közeledtek. Óriási öröm tört ki rajtunk, amikor kiderült, hogy az említett szűk Szülőföld visszakerült az Anyaországhoz. Ettől kezdve mindnyájunkat a hazatérésre való felkészülés gondolatai foglalkoztattak.

A Bécsi döntés által kijelölt határt – Kárpátaljánál – a magyar hadsereg átlépte, és ellenállás nélkül elfoglalta a Kárpátok gerincéig terjedő területet egészen a lengyel határig. Ezzel ismét megvalósult e helyen az évszázadokon keresztül létező magyar-lengyel közös határ. E történelmi pillanatot versben örökítettem meg elsős gimnazistaként (közzé is tették az iskola újságjában, az alábbiak szerint):

Magyar-lengyel közös határ

Megtaláltuk már az utat,
S magyar-lengyel összefoghat.
Haladva a Latorcán végig,
Eljutottunk Vereckéig.
Kívülről egy lengyel század,
Belülről meg lovas vágat.
Viszi a hírt, hogy elértük,
Ahol várt már testvérnépünk,
A mi kedves lengyel vérünk.
Tele meleg szeretettel,
Fogunk kezet a lengyellel,
Hálaimát zengedezve
Istennek, hogy megengedte:
Magyar-lengyel összefogva,
Éljenek az országukba'!

Miskolc, 1939 tavaszán

Szüleink úgy látták célszerűnek, hogy az új családi fészket együtt keressék meg. Ezért bennünket – a négy gyermeket – arra az időre Édesapa szülőfalujában, Bátfa községben, a nagyszüleinknél helyeznek el. Leánytestvéreim, főleg idősebbik nővérem, Csöpi (Júlia), aki akkor 14 esztendő volt, rémálomként emlékszik vissza erre a „kirándulás”-ra (a trágyardomb illatára, a sok légyre, a komfort hiányára, és mindarra, ami a paraszti lét velejárója).

E falusi élet nem tartott hosszú ideig. Számomra mégis emlékezetes, mert egy próbatétel fűződik hozzá. Fiatalab-

bik nővérem, Bogár (Katalin), az akkor 13 éves, gyönyörű, szőke hajú, kék szemű kislány körül néhány kamasz fiú ólálkodott. Meghallottam, amint elhatározták, hogy elkapják Bogárt és lehúzzák a bugyiját. Bennem, a 11 éves, alapvetően mindenféle erőszaktól rettegő gyermekben, rettenetes düh támadt, és vasvillát ragadva, sikerült eltántorítanom őket szándékuk megvalósításától (hanyatt-homlok elmenekültek). Tulajdonképpen valamiféle tekintélyt is szereztem ezzel a tettel. Édesapa 34 éves öccse azzal ismerte el férfiúi kiállásomat, hogy megkínált cigarettával, amit én természetesen el is szívtam (egy ilyen tett után!?!). Megvallom, nem először történt, mert már 10 éves korom körül, Miskolcon, elszenvedtem egy enyhe nikotinmérgezést. Családosdit játszottunk a fásfészerben testvéreimmel, meg a házbéli többi gyerekkel (Csöpike sohasem játszott velünk, hanem a lakásban maradt, várva azt, hogy felnőtt érkezik, és titkokról értesülhet). Minden ilyen játékban én voltam az apa, és a húgom az anya (fénykép is van rólunk, hátán azzal a felirattal, hogy „Apus és Anyus”). Természetesen a családfő-szerep eljátszásához a cigaretta is hozzátartozott. Zsebpénzt nem kaptunk, így a cigaretta vásárlásához a kallódó kétfilléreseket kellett összeszedni (2 fillérért négy darab Hunniát adtak a trafikban, ez volt a legerősebb cigaretta, kapadohányt tartalmazott). Ettől kaptam nikotinmérgezést, arra már nem emlékszem pontosan, hány alkalommal.

A későbbiekben időnként titokban rá-rágyújtogattam, és kisebb megszakításokkal, 47 éves koromig mértékletesen dohányoztam füstszűrős szipkával. A megszakításokra azért volt szükségem, mert bizonyítanom kellett önma-

gam felé, hogy képes vagyok uralkodni a füstölnivaló fölött. Más szóval, a tudatosan-fegyelmezés, akaraterő-növelés egyik eszközeként alkalmaztam. Volt úgy, hogy hónapokig nem gyújtottam rá. Éveken keresztül gyakoroltam azt a módszert, mely szerint a hét bizonyos napjain nem gyújthattam rá, noha a cigarettatárcám, a füstszűrős szipkám és az öngyújtóm a zsebemben volt. Megkínálást nem fogadtam el, mert úgy tartottam jónak, ha akkor gyújtok rá, amikor én akarok. Hasonló akaraterő növelő módszer volt az is, hogy – noha egyhangú munka, pl. rutinszerű műszaki rajzolás közben – szerettem füttyülni különböző dallamokat, gyakran saját szerzeményűeket is, a hét bizonyos napjain nem engedtem meg magamnak ezt az önszórakoztatást.

Volt idő, úgy 16 éves korom környékén, amikor a helyi református legényegyletbe eljártam biliárdozni, vagy kis tételekben rögzíteni. De mihelyt észrevettem magamon, hogy úgy délután hat körül önműködően induláshoz készülődök, azonnal leállítottam a menetelt, mert nem akartam elfogadni, hogy egy játék uralkodjon fölöttem. Biztos vagyok abban, hogy mindezek az önfegyelmező gyakorlatok segítettek a nehéz helyzetekből történő kikászálódásban.

2. sz. jegyzet

Az oroszok bejövetele

E kifejezést használták a kárpátaljai magyarok a közbeszédben. Mint már említettem, a Vörös hadsereg érkezése előtti egy-két napon Ungváron már nem volt látható sem német, sem magyar katonaság. Kíváncsiságom kihajtott az utcára. Lakásunk és a Kormányzósági Palota közötti kevesebb, mint 100 m-es távolság arra ösztökölt, hogy odamenjek. Az épület bejárata előtt néhány hivatalszolga ácsorgott, kezükben pálinkásüveggel és cigaretta dobozzal. Hamarosan lóháton megérkezett az első szovjet katona. A hivatalszolgák ruszinul üdvözölték, itallal, cigarettaval kínálták. Géppisztolyán kívül csizmaszáraiból, nadrágzebeiből marokfegyverek kandikáltak ki.

Láthatóan már a megérkezéskor ittas állapotban volt a katona, akit nyilván felderítőként küldtek előre. Az egyik hivatalszolgának (akivel legtöbbet beszélgettem) átnyújtott egy pisztolyt. Magyarázata közben láttam, hogy egy töltény beleszorult a csőbe, nyilván nem odavaló méretű lehetett. A hivatalszolga elvette tőle a pisztolyt, bizonyára azzal az ígérettel, hogy valamilyen szerszámmal kiemeli a nem odavaló töltényt (magam akkor még csak igen gyér ruszin nyelvtudással rendelkezttem).

Időközben a katonával, aki feltehetően arról érdeklődött, vannak-e az épületben német és magyar katonák, együtt bandukoltunk a többszintes épület emeletein. Egyyszer csak azt vettem észre, hogy kettesben maradtunk a katonával. Ugyanakkor benne is tudatosult ez a helyzet,

és azonnal felszólított arra, hogy tartsam fel a kezeimet (ruki verch!). Géppisztolyát, ami a vállán lógott, a hasamba nyomta, majd kijelentette, gyerünk (pasli)! Felemelt kezekkel mentem előtte, úgy igyekezve, hogy géppisztolya ne érinthesse a hátamat. Ott ugyanis egy katonai derékszíjon Kerekes Pista szobrászművész barátomtól kapott szolgálati pisztoly (a pisztolytáska oldalában két póttárral) lapult.

Sem azelőtt, sem azután nem volt dolgom löfegyverrel. Pista a szovjet csapatok érkezése előtt beugrott hozzánk. Akkor már csak Anyukából és belőlem állt a családjunk, testvéreim napokkal előbb távoztak nyugati irányba, Édesapa pedig az egyik szőlősgazda pincéjében bujkált. Pistának Édesapa egyik ruháját adtam, amibe ő átöltözött, majd szolgálati fegyverét (lévén karpaszományos tizedesként szolgáló katona) nekem adta azzal, hogyha kell, védj magad és Anyádat. Később tudtam meg tőle, hogy a szlovák hegyekben csatlakozott a partizánokhoz, és velük tartott a háború befejezéséig.

Rövidre fogva a kalandot, halálfélelemben bandukoltam a katona előtt, a lehető legrövidebb utat választva az épület kijárata felé, és igen megkönnyebbültem, amikor az előcsarnokban megláttam a hivatalszolgákat, köztük azt is, aki a katona pisztolyával távozott. A katona azonnal odalépett hozzám, pisztolyát átvette tőle, én pedig óvatosan eltávolodtam az épülettől.

Esetemben tehát a „felszabadulás” a fentiek szerint zajlott le. E kifejezést egyébként sem szüleimtől, sem a kárpátaljai magyaroktól nem hallottam sem akkor, sem később. Bizonyára tudatában voltak annak, hogy csöbörből

vödörbe kerültünk, hisz a német megszállókat felváltották a szovjetek.

3. sz. jegyzet

Kárpátalja megvásárlása?

Amennyiben kissé jobban elmélyülünk e kérdés vizsgálatában, nem nehéz megállapítani a következőket:

E terület megvásárlása mindhárom érintett fél (Hazánk, Európa és Ukrajna) érdekében állna. Talán csak azt nehezebb kideríteni, hármuk közül melyik a kevésbé érdekelt.

Hazánk érdekei közül az egyik legfontosabb a rendszeressé vált tiszai árvizek megelőzésének a lehetősége. E folyó vízgyűjtő-területén lepusztított erdők (ebben már a csehek is jeleskedtek, de legkíméletlenebbül a szovjet uralom fél évszázada alatt zajlott) visszatelepíthetők lennének, legalább ott, ahol a termőtalajt nem mosta le teljesen a csapadék. A domborzat lehetővé tenne vízi erőmű építést is, villanyáram nyerésére. A 2000 m körüli magasságú hegyekben téli sportok művelése hosszabb időszakokra válna lehetővé (az ehhez szükséges építmények létrehozatalával). Az ott élő, mintegy 150 ezer nemzettársunk sorsa is jobbra fordulhatna a turizmus fellendítésével.

Európa érdekét szolgálná a már említett természetes határ visszaállása, továbbá Lengyelország déli területeinek bekapcsolódásával egy nagyobb méretű regionális fejlesztés megvalósítása, ami gazdaságilag erősítené az Európai Közösség keleti peremét.

Ukrajna olyan nagyméretű ország, hogy e terület jó

áron történő értékesítése nem jelentene számára hiányt, ugyanakkor a kapható összegből számottevő fejlesztésekre nyílna mód az egyébként szűk anyagi forrásokkal rendelkező államban.

Ami a terület megvásárlásához szükséges összeg előteremtésének lehetőségét illeti, a fentiek értelmében az EU hosszú lejáratú kamatmentes kölcsönt biztosíthatna, míg a megvásárlás utáni helyreállítási és fejlesztési munkák kivitelezésében a magántőke válna érdekeltté, hisz a beruházások már olyan területen történhetnének meg, amely kockázatmentesnek lenne tekinthető.

Az a tény, hogy a felsorolt szempontok és körülmények dacára Hazánk egyetlen magas beosztású vezetője sem tett kísérletet az említett megoldás irányában, arra a feltételezésre enged következtetni, hogy nem csupán Nemzetünk érdekei, hanem az EU érdekei iránt is közömbösek. Az ukrán érdekek iránti közömbösséget – többségük esetében – érthetővé teszi az, hogy a rendszerváltás előtti időszakban megnyilvánult szolgálai magatartásukat így vélik feledtetni.

Az eddig terjedő szöveget évekkel ezelőtt írtam. Az ott kifejtett indoklásomat ma is fenntartom. Jelenleg azonban nem látok más lehetőséget, mint a Tisza vízgyűjtő területén erdő- és vízgazdálkodási nagyvállalat létrehozatala. Ez az ukrán jogszabályok függvényében csupán hosszú távú (legkevesebb 99 évre szóló) bérleti szerződés alapján valósulhatna meg (idegenek ugyanis nem vásárolhatnak jelentősebb kiterjedésű földterületet. Ennél rövidebb időszak azonban nem tehetné gazdaságossá a nagy volumenű

beruházásokat, ideértve a turisztikai jellegűeket is. Az ilyen kezdeményezéshez magyar oldalról a nemzeti érdekeink képviselőjére alkalmas személyekre lenne szükség. Egyelőre ilyenekben nem bővelkedünk (sajnos!!!).

4. sz. jegyzet

A korzózásról

A korzózás a közösségi együttlét igényének kielégítését szolgáló sajátos jelenség. Gyakorlása lehetővé teszi, hogy a vendéglátással járó megterhelés vállalása nélkül találkozhasson egy település lakosainak jelentős része. Bemutathassa öltözetének valamely új darabját. Szót válthasson valakivel. Megláthassa azt a személyt, akit esetleg még meg sem szólíthat, de szeretné ezt megtenni előbb-utóbb. Egyelőre csak szemezz vele, egy-egy forduló után ismételt találkozásnál. Ugyanis a korzózás egy adott útszakaszon történő, oda-vissza sétálás. Ezt csak ritka esetben művelheti valaki egyedül. Kellett hozzá valamilyen társ, akivel közben szót válthat. Így leplezheti azt, hogy csak azért sétál fel-alá, mert ötpercenként látni akar valakit (aki talán más valaki látása miatt sétálgat). Ünnepnapokon ebéd előtt, hétköznapokon este, vacsora utáni időben zajlott. Kijevben is művelték, noha milliós nagyváros. Nem tudom, manapság gyakorolják-e?.

A korzózás a közösségi lét sajátos megnyilvánulása. Ha akarom, együtt vagyok valakivel, ha akarom, nem. Ugyanis a sétálgatás művelhető úgy is, mintha az illető csak úgy a mozgás-levegőzés miatt csinálná (a „kint is

vagyok, bent is vagyok” esete). Kiváló lehetőséget nyújtott információszerzésre.

Az oroszok bejövetele utáni korzózáshoz Poratunszky Micu lett a társam. Az ungvári gimnáziumban egy osztállyal járt fölöttem. Abban az időben a focizás kötött össze minket. A Rafanda-tömbben laktak, a mellette lévő grundon fociztunk. Ő tudott ruszinul, ennek köszönhetően ukrán iskolában leérettségizhetett. Én pedig (mint erről más helyütt már írtam) többet magammal Kisvárdára gyalogoltam (54 km), s ott végeztem el a hetedik osztályt, a nyolcadik féléve előtt azonban visszatértem Ungvárra. Kapcsolatunk Micuval tehát folytatódhatott. Úszóedzősködésem ideje alatt ő is a csapathoz szegődött, majd a Don-medencei munkára történt távozásomkor átvette tőlem az edzősködést.

Micut, mint érdekes jelenséget tartottam számon. Magas, kifejezetten jóképű fiatalember létére nem aratott sikereket a nőknél. Ezt annak tudtam be, hogy sem a táncolás, sem a beszélgetés nem volt ínyére való. Megelégedett azzal, hogy csaknem mindenkinél magasabb lévén, sűrű, hosszú szempillái alól sokatmondóan szemlélhette a nőket. Furcsa tulajdonságához tartozott, hogy komoly arckifejezéssel, minden cél és érdek nélkül hazudott. Korzózáshoz indulva ő jött be értem, s míg én a másik szobában átcseréltem a házi ruhát, addig szót váltott Anyukával, aki megkérdezte tőle, hogy hová indulunk. A korzózás helyett mindig valami mást talált ki. Anyuka persze ezt elhitte, engem pedig hazugsággal vádolt azért, mert uticélként a korzózást jelöltem meg.

Egyébként Micunak köszönhetem, hogy az ínséges idő-

ben megfelelő mennyiségű kalóriához juthattam, ami nélkül elképzelhetetlen lett volna az úszással járó fizikai megterhelés elviselése. Micuéknál ugyanis nagy mennyiségű tojás gyűlt össze a hálás falusiaktól (mivel Édesapja a városi adóhivatalt vezette), így a tojások sárgáját cukorral és kis kakaóval összekeverve, tejjel felhígítva, kalóriabombát fogyaszthattunk az edzéseket követően.

Micu a helyi múzeumban helyezkedett el fotósként és hamarosan egy válogatott műlesikló leány vette férjül, majd megajándékozta három gyermekkel. Szép családját váratlanul hagyta ott 50 évesen. Álmában érte a halál. Felesége arra ébredt, hogy mellette fekvő férjének teste hideg. Minderről akkor értesültem, amikor már Kijevben élttem. Sajnos, ezen íráson kívül csak egy igen gyenge minőségű fényképpel örökíthetem meg barátságos lényét (amennyiben sikerül megtalálnom).

5. sz. jegyzet

Kiegészítés 1956-hoz

Az 1956-os forradalom napjaiban a kijevei diákszállón gyakran látogattak meg olyan személyek, akiket nem ismertem, vagy, ha ismertem is valamikor, kapcsolatom velük már régóta megszűnt. E látogatások számomra nem jelentettek meglepetést, hisz, pestiesen szólva, nem a falvédőről szálltam le. Édesapa – akit Hazánk német megszállása idején, 1944-ben a Garany-i politikai internáltak táborában tartottak fogva, majd a szovjet „felszabadítók” is elhurcoltak – átadta valamennyi tapasztalatát a fogva-

tartás körülményeiről, a kihallgatásokról, a telepített provokátorokról, stb.

Látogatóként megfordult nálam az ungvári képzőművészeti tanulmányaim folyamán KISZ-titkári teendőket ellátó személy, de jött hozzám ismeretlenül deszantos öltözetű katona is, aki tökéletes budapesti helyismerettel rendelkezve adta elő, miként és hol végezték ki a fegyveresen elfogott felkelőket (bizonyára az elbeszélétekről alkotott véleményem érdekelte azokat, akik őt hozzám küldték). Ez időtájt a diákszállónkba több hétre beköltözött olyan fiatalember is, aki, mint mondta, a kijevi képzőművészeti szakközépiskolában tanul (a kárpátaljai ruszinok akcentusával beszélte a magyart), majd akivel néhány évvel később Budapesten az utcán találkoztam, noha engem csak akkor, 1959-ben engedtek látogatóba utazni Anyukához, habár két évvel előtte visszakaptam a magyar állampolgárságomat.

Egy alkalommal egyetemista leány keresett meg a diákszállón. Magyarul írt levelet hozott, melynek lefordítását kérte tőlem. Akkor még szovjet állampolgár lévén, csupán a szovjet személyigazolványomban (melyet ők 'passzport'-nak neveztek, dacára annak, hogy csupán a Szovjetunió határain belül használhattuk) volt nyoma annak, hogy magyar nemzetiségű vagyok. Kijevben ekkor százas nagyságrendben tanultak magyar ösztöndíjas diákok, így kézenfekvőbb lett volna hozzájuk fordulni a kéréssel, kivéve azt az esetet, amennyiben éppen engem kellett felkeresnie. A levél lefordítása után megkérdezte, találkozhatunk-e máskor is. Igennel válaszoltam, mert kíváncsi a természetem, és mert egész életemben gyűjtöget-

tem a tapasztalatokat (amire csak akkor van lehetőségünk, ha keressük és belemegyünk az arra érdekesnek látszó helyzetekbe).

A nyár folyamán sokszor találkoztunk, mindig a híres Szófia Székesegyház közelében, melyet magyar királylány (Géza fejedelem lánya) egészalakos képe díszít. A mellette lévő kolostorban helyezkedett el a Műemlék Felügyelőség, ahol többször megfordultam. Az épületegyüttest övező parkban a hatalmas vadgesztenyefák lombjai alatti padon, a jótékony árnyban üldögélve beszélgettünk késő éjszakákba nyúlóan. Húsz éves kora dacára úgy tűnt, hogy még csókolózni is nekem kellett megtanítanom. Bensőséges kapcsolat alakult ki közöttünk, melyet korlátok között tartottam, hisz nem akartam, hogy hosszabbtávú elképzeléseket gerjeszsek benne. Ennek ellenére olyan bizalomban részesített, melynek veszélyes következményei lehettek volna, ha én visszaélek ezzel, vagy ha ő rosszul ítélte volna meg a személyemet. Kedves lényét máig nem feledem, napi elmélkedéseimben megemlékezem róla.

Értékelés

E fejezet, hasonlóan a könyv teljes anyagához, mozaik-ként fogható fel. Elnézést kell kérnem ezért amiatt, hogy a hangulatomtól és az időigénytől függően megírt részletek összedolgozásához már nem volt kellő lelki és fizikai erőm, így az ismétlődések kiszűrésére sem került sor. Valójában ez már nem bosszant. Rájöttem ugyanis arra, hogy könyvem bizonyára csupán a családunkon belüli érdeklő-

désre tarthat számot, s az sem a jelenben. Feltételezem azonban, hogy két-három évtized múltán forгатni fogják azok, akik kíváncsiak lesznek gyermek- és ifjúkori küllemükre. Jó esetben némi ismerethez is juthatnak arról a korszakról, amelyről megírtam személyes benyomásaimat. Nem zárható ki persze annak lehetősége sem, hogy ekkora időtávlatban olyan változások történhetnek nyelvünkben (a Hálón lerövidített, s így eltorzított szavak használata következtében), ami érdektelenné-értelmezhetlenné teszi krónikámat.

Családunk tagjai mindenkor élénk érdeklődéssel figyelték az életünket kísérő bel- és külpolitikai eseményeket, elsősorban azokat, amelyek a társadalmi egyenlőtlenségek enyhítésének reményével kecsegtettek. Ez természetesen mondható, hisz szüleim mögött szegény sorsú felmenők találhatók. Erkölcsi felfogásunk (az erőszak elutasítása és annak elfogadhatatlansága, hogy az erőszakos cselekményekben való közreműködést illetően a személyes felelősség áthárítható másokra) megakadályozott bennünket abban, hogy az ilyen mozgalmakban, sőt magában a közéletben szerepet vállaljunk. Cselekvőkészségünk arra szorítkozott, hogy környezetünket a felfogásunkkal azonos magatartásunkkal (ideértve az elesetteken való segítség közvetlen, személyes módját is) és az eseményekkel összefüggő vélemény-nyilvánításunkkal (esetenként írásban is) igyekezzünk befolyásolni.

Nem térhetek ki tehát az elől, hogy magánemberként – csupán az általam legfontosabbaknak ítélt eseményekre összpontosítva – összegző véleményt nyilvánítsak.

A XX. század talán legmarkánsabb jellemzője – a technika korábban soha nem tapasztalt gyorsaságú fejlődése mellett – a társadalmi egyenlőtlenségek enyhítése irányában mutató kísérletek. A civilizáltság tekintetében fejlett, mára már gazdag tőkés országok jólét-általánosító törekvései csaknem azonosak. Ez a jelenség független attól, milyen eszmei irányzat égisze alatt működtek, illetve működnek a kormányaik.

Lényeges különbség látható ugyanakkor az önkényuralmi rendszerek keretében megvalósítani kívánt szocializációs kísérletek között. A kisebb tömegbázisú olasz illetve német kísérlet közötti meghatározó különbség, hogy az olasz fasizmus csupán nemzeti kiterjedésben gondolkodott és cselekedett, míg a német náciizmus a nemzeten belüli tejhatalmát – Hitler személyes becsvágyának köszönhetően – csaknem világméretűvé fejleszthetőnek képzelte. Szövetségessé válásuk ennek ellenére törvényszerűnek mondható, ugyanis mindkét hatalom megtartotta a tőkés rendszerű gazdasági berendezkedést és termelési viszonyokat.

A két hatalmas tömegbázisú szocializációs kísérlet – a szovjet és a kínai – látszólagos hasonlóságuk ellenére – döntően eltér egymástól. Szerintem a különбözőség anynyira meghatározó, hogy ez eredményezte az előbbi összeomlását, míg a másik folyamatos erősödését. Különbözőségük *döntő mozzanata: kettejük ellentétes viszonya a parasztsághoz.*

A szovjet rendszer a földtulajdonnal rendelkező parasztot a társadalom olyan *elemének* tekintette, *amelyet (és nem akiket!)* meg kell semmisítenie ahhoz, hogy kiala-

kulhasson a személytelen egyedekből álló, csorda módjára irányítható tömeg. E szemlélet a marxizmus lényegéből fakad, amely az embert csupán *termelőerőként* veszi tudomásul. Ámde a személyiség nélküli emberből hiányzik mindaz, ami emberségünk lényege: a *szellemiség*, amely közösségi hovatartozás-tudatra épül, legyen az faji, nemzeti, illetve vallási (hitbéli) közösség. A faji-nemzeti önazonosság tudata a szovjet rendszerben formális-felszínes módon nyilvánult meg (pl. a személyi adatok között fel kellett tüntetni a nemzetiségi hovatartozást. Ez lehetővé tette az emberek ilyen szempontú nyilvántartását, térbeli elhelyezkedésük megváltoztatását, a nemzeti kultúrák kíváncsú mértékű és tartalmú karbantartását, esetleg átalakítását, a veszélyesnek ítélt nemzeti, illetve vallási mozgalmak elfojtását stb.). Mindezek a jellegzetességek azonban rejtetten, gyakran csupán a tudatalattiban léteztek. Bizonyítják ezt a rendszer összeomlását követő erőszakos átrendeződések, illetve visszarendeződések a szovjet korszak előttihez, amelyeket titkosrendőri módszerekkel manipulálnak. Jó eredménnyel megtehetik, hisz a közösségek szövetrendszere csaknem helyrehozhatatlanul szétfoszlott.

A helyzet súlyosságát fokozza több, az előző történelmi szakaszban lezajlott esemény következménye. A forradalom és a polgárháború idején elpusztult vagy külföldre menekült, vállalkozásra képes-alkalmas, nemzeti elkötelezettségű műszaki értelmiség nem hagyhatott maga után utódokat, akik felmenőik szellemében, a haza érdekeit is szem előtt tartva, most megakadályozhatnák azt, hogy e hatalmas területen még fellelhető, illetve most ott megtermelt értékek külföldre juthassanak. E tekintetben mind-

egy, hogy a külföldre kerülő és ott értékesülő hatalmas vagyon (sajtóközlemények ezt csupán Oroszország vonatkozásában évi mintegy 18 milliárd dollárra becsülik) az e területen élő személy vagy külföldi fogja hasznosítani. A lényeg, hogy e vagyon és hozadéka a jövőben sem fog teremteni odahaza munkahelyeket, utakat, közműveket, civilizációt és kultúrát. A szovjet rendszer nem értékelte, inkább üldözte a hazafiasságot, hatalmi helyzetekbe vagy akár csak azok közelébe ilyen szellemű emberek nem kerülhettek és így most a „nagy üzlet” lehetőségeihez a sem Istent, sem hazát, talán még embert sem igen ismerő réteghez tartozók jutottak hozzá. Az ilyen országok-társadalmak előtt nem lehet biztató jövő.

A jelenlegi kínai vezetők más helyzetben voltak és vannak. A keleti ember évezredek óta tudatában van a faji, nemzeti, és az ezeket alkotó család, mint közösség erejének. Ezt az erőt nem engedték felbomlasztani a nemzetköziség hamis eszméjével (hisz akik azt hirdetik, maguk is sovíniszták). Persze helyzetük szerencsés, hisz sajátos küllemük megkönnyíti számukra a hozzájuk tartozók felismerését, így igen nehéz közjük beépülniük a bomlasztóknak.

A kínai vezetők nemzetérdekű elkötelezettsége és az ezzel szorosan összefüggő, a nemzet tagjai iránt megnyilvánuló együttérzés hozta létre azt a talán csak igen kevesek által feltételezett eredményt, amely ma már kétségbevonhatatlan és egyedülálló. Az egy és negyedmilliárd lélekszámú társadalomban nincsenek éhezők, nincs számottevő létszámú élősdireteg, a gazdaság fejlődése évről-évre két számjeggyű, és a jelenleginél lehetne még gyorsabb

ütemű is. Vezetőik azonban tudatosan fékezik e fejlődést, mert csak így kerülhetik el a társadalom szétszakadását dúsgazdagokra és szegényekre, ami belső feszültségeket gerjesztene, s ezzel a ma általánosnak mondható együttérzést gyengítené (elegendő egy pillantást vetni a nagy természeti katasztrófák, árvizek, földrengések idején látható sokmillió ember áldozatkészségére).

A jövő a keleti embereké, ha vissza tudják fogni magukat attól, hogy a civilizált fehér ember példáját kövessék, azaz, az indokolatlan fogyasztást tűzzék maguk elé célul, mert ez csak az emberiség elenyésző hányada számára lehetséges, és csak addig, amíg a Természet terhelhetősége és a kiszolgáltatottak olcsó munkaereje engedi. Az USA tudja ezt és előre menekül.

A XX. századot illetően érdemes elgondolkodni azon, hogy a tudomány és a technika vívmányainak élvezete mellett milyen borzalmakat élt át az emberiség. Nem hiszem, hogy fajunk történelmének lett volna olyan évszázada, amelyben ilyen mérvű, fondorlatosan megtervezett és végrehajtott (tehát tudatos) népirtás folyt volna. Tetézi ennek mélységes aljasságát az a tény, hogy az emberiség „tollforgatói” – elsősorban a tömegtájékoztatókban ügködők – folyamatosan hazudták azokat a szövegeket, amelyek az aljasságok elleplezését szolgálták, és megakadályozták a gáztettek kitervelőinek-elkövetőinek megismérlését. E történelem-szakasz utolsó éveit olyan cinizmussal jellemezhetők, amelyben az embertömegek elpusztítói, megbízott manipulátoraikon keresztül a megbékélést, a tiszta lap nyitását szorgalmazzák.

A trágár beszéd ellen gyakorta emelnek szót a médiu-
mokban. Eközben nem kifogásolják a filmekben elhangzó
trágárságokat. Látszólag azt sem tudják, hogy a trágár-
ság-átkozódás egyik kiváltója a tehetetlenség dühe a ve-
lünk szemben elkövetett méltánytalanságok miatt. Arról
sem szólnak, hogy e jelenség a belőlünk kiváltott felhábo-
rodás miatti feszültség levezetésére szolgál. Máskülönben
előbb-utóbb súlyos következményeket kellene elszenved-
nünk (gyomorfekély, szívinfarktus, gutaütés stb). Jó len-
ne, ha a választékos beszédet követelő lélek- és testrom-
bolók tudomásul vennék, hogy a jogos felháborodásból
fakadó átkoknak erejük van. Ez ugyan láthatatlan, esetleg
hallhatatlan erő, de komoly szellemi energiakisugárzás,
amely tömeges megnyilvánulás esetén hatalmas energiává
növekedhet. Vele szemben tehetetlen bármely erőszak-
szervezet, működjük az láthatóan vagy titkosan. A dikta-
túrák bukásához nagymértékben hozzájárul – múltban–
jelenben–jövőben egyaránt – ezen erőforrás felszámolha-
tatlansága. Jó lenne tehát elfogadni azt a törvényszerűséget,
mely szerint valamely kellemetlen jelenség megszüntetésé-
nek legcélravezetőbb módja, ha igyekszünk felszámolni
annak kiváltó okait. A jelenség ostromozása helyett ebbe az
irányba kellene fordítani az erőfeszítéseket (főleg azok után,
hogy Susan George: „Lugánói tanulmány” című könyve (The
Lugano Report”, PLUTO Press, 2003) napvilágot látott.

Az említett tanulmányt illetően van egy jóindulatú és
egy gyanakvó véleményem. Az első szerint elfogadom
mindazt, amit feltételez a Pénz urainak embertelen „ter-
vei”-ről. A másik szerint ugyanazt feltételezem, amit az ún.

„Cion bölcseinek jegyzőkönyvé”-ről gondolk. Nevezetesen, hogy azok, akik leírták és közzétették, majd szigorúan elítélték annak terjesztését, kiindulhattak abból is, hogy egy ilyen” terv” széleskörű megismertetése eltántoríthat minden józaneszű, kockázatokat nem kedvelő embert attól, hogy szembeszálljon azokkal, akiknek birtokában felmérhetetlenül nagy hatalom összpontosul, mert bármiféle ellenállás-szembeszegülés kudarccal végződik. Persze, a jövő fogja megmutatni, miként alakulnak az események.

Amikor e könyvemet nyomdába adom, már egy évtizede a XXI. században élünk. Az ezen időszakban zajló eseményekről készülő, „*Epilógus*” című könyvemben írok. Ott hagyok bővebb nyomot felcseperedő unokáimról, köztük Krisztián fejlődéséről. Ő már a XXI. század szülöttje. Barátaival, Benjammal és húgával az alábbi képen láthatók.

Krisztián, Benjamin és a húga

1. sz. függelék

83531

A MAGYAR KERESZTÉNYSÉG ÉS A TIZPARANC SOLAT

A SZENTLÉLEK ISTEN ÜZENETEKÉNT

IRTA:

Dr. TÓTH JÁNOSNÉ

TÓBIÁS ANNA

A MAGYAR KERESZTÉNYSÉG ÉS A TIZPARANC SOLAT

A SZENTLÉLEK ISTEN ÜZENETEKÉNT

IRTA:
Dr. TÓTH JÁNOSNÉ
TÓBIÁS ANNA

LUDVIG ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJA MISKOLC
1938.

„Féljétek az Istent és Néki adjatok dic-
sőséget, mert eljött az Ő üdületének órdja.

És imádjátok azt, aki teremtetten a meny-
nyet és a földet, a tengert és a vizek for-
rdsait.“

Jel. k. 14, 7.

Előszó, amely kiáltó szó!

A jelenések könyve ítéletet hirdető angyalának Isten íté-
letére figyelmeztető szavai teljesen kifejezik azt, amit ebben
a Szentlélek Isten megvilágítása és sugalmazása által megírt
munkában mondani óhajtok az Istent féltő és az Istent „fe-
lejtő” keresztény és zsidó hittestvéreimnek.

Csak annyit kell még hozzáfűznöm azok számára, akik
e füzet kézhezvételével fognak először hallani arról, hogy a
mi áldott gondviselő Szentlélek Istenünk igen nagy, kitün-
tető kegyelemben részesítette a magyar kereszténységet, ami-
kor 1933. év január 28-án, szombati napon hajnali 5 órakor
ébredtem, végtelen nagy kegyelmére méltatott engem, gyarló és
bűnös protestáns emberfiát, amikor a magasságból galamb
alakjában leszállott hozzám. Az ágyam vége fölött mintegy
méternyi magasságig ereszkedett, ott megnyitotta száját és
olyan közel láttam és éreztem magamhoz, hogy a rózsaszínű
nyelvét is tisztán láthattam. Csodálatos nagy, édes boldog-
ságot éreztem a lelkembe áradni, amelynek következtében
megindult szemeimből, a lefogva tartott pillák alól az öröm-
könyvek árja. Úgy éreztem, mintha elolvadnék a mennyei
boldogság édes gyönyörűségében, miközben a szólás-
ra nyílt Galambszáj hangja megcsendült a szívemben. A
Galambról minden figyelmemet a hangra a lelkembe irányí-
tottam, ahol eddig még soha nem hallott szépségű, tisztán
csengő édes női hang szólt hozzám. A lelkem felújongott és
nagy villanásszerű világosság támadt bennem, amely vilá-
gosság következtében felismerte a lelkem és újjongó öröm-
mel üdvözölte a Szentlélek Istent, mint örökkévaló Anya-
istent és a Szent Szüzanyával azonos egy személyt, aki így
szólt:

„Meg kell írnod a protestantizmus tévelygéseit”. Ami-
kor én ezen megdöbbenve, lelkemben kérdeztem, hogy mint
írhatom én meg, hiszen én nem ismerem úgy a Szentírást,

hogy tudnám miben áll a protestantizmus tévelygése, édes biztatással ennyit mondott: „Én veled leszek”. Én e biztató szavakból teljes bizalmat meritve, hálatelt szívvel borultam térdre az éjjeliszekrényem fölött levő Szűz Mária-szobor előtt és forró könnyek között boldogan rebegtem: Ime az Úr szolgáló leánya, legyen nékem a te szent akaratom szerint.

Ezeket részletesebben megírtam még 1933 júliusában megjelent „Kegyelem” című munkámban és szétküldöttem belőle kb. 200 darabot a magyar kereszténység papjainak és másoknak is, felekezeti különbség nélkül, hogy tudomására jusson a Szentlélek Anyaisten hozzánk való nagy kegyelme mindenkinek. De nem hittek a kinyilatkoztatás igaz és Istentől származó voltában, sokan visszaküldték, azzal indokolva meg hitetlenségüket, hogy a Szentírásban egy szó sincs arra vonatkozóan, hogy a Szentlélek Isten Anyaisten és a Szent Szűzanyával azonos. Az én hitemet a kinyilatkoztatás igazságában és Istentől származó voltában nem ingatták meg ezek a vélemények, mert az én hitem már bizonyosság volt.

Irtam tovább a kapott megvilágosításokat és mindenre megkaptam a beigazolást a Szentírás alapján.

Azóta 5 év telt el és ma már világosan láthatók az istenítélet közel voltának jelei, mégis „homály fedi a népek szemét” és nem tudják felismerni az Isten közbelépését, a bűnök tengeréből való kimenteni akarását. Ennek megláttatását célozza ez a munka, amely kiáltó szó a hamis, hazug „idegen istenek” által elhitetett kereszténységhez és zsidósághoz.

„Meglássátok (az igazságot), hogy meg ne utáljátok azt, aki szól. Kövessétek a békességet mindenekkel és a szent életet, mely nélkül senki sem látja az Urat.” (Szt. Pál. 1. Zsid. 12, 25. és 14. v.)

„Ez — a bölcsesség — az Isten parancsainak könyve és az örökkévaló törvény. Mindnyájan, kik megtartják azt, életre jutnak, akik pedig elhagyják, halálra.”

Baruk 4, 1.

„Most tehát fiaim, legyetek buzgó védői a törvénynek és adjátok életetek atyáitok szövetségéért.”

Makka. I. k. 2, 50.

1937 október 22-én, pénteken délután 3 és fél 4 óra között a fájdalmas rózsafüzér imádkozása közben, a második tized negyedik üdvözlétének imádkozásánál hirtelen megjelent lelki szemeim előtt Jézus és Szent Péter arca, mint egy mellkép, amint Jézus Szent Péternek jobb halántékához hajtván arcát, nagyon szomorú arccal könnyezett. Szent Péter is könnyezett. Éreztem ebből az ébren kapott látomásból; leolvastam az arcukról, hogy igen nagy szeretettel és ragaszkodással vannak egymás iránt és az iránt, aminek a sorsa miatt mind a ketten könnyeznek: az Anyaszentegyház iránt. Én belőlem is feltört a zokogás látva az Ő szomorú, könnyben úszó arcukat, mert rögtön az jutott az eszembe, amikor Jézus Jeruzsálem városa fölött könnyezett, mert látta a virágzó és népes városnak, a kereszténység előképének rövid időn belül bekövetkezendő pusztulását, amiért nem hallgattak zsidó népei az Ő jóra intő szavára. Így látom én is a nagy Jeruzsálemnek, a gonoszság által állandóan ostrom alatt tartott erődnek, a virágzó, népes városnak, a névleges kereszténységnek rövid időn belül bekövetkezendő pusztulását, mert nem hallgatnak a Szentlélek Isten jóra intő, bűnbánatra hívó szavára. Ezért „keseregnek fent az eget.” Ezért sír Jézus és Szent Péter és ezért sírok én is. Mert lerombolják a nagy Jeruzsálem, a kereszténység földje is és „köhalommá lesz” a benne felburjánzott sok gonoszság miatt, mint ahogy leromboltatott Jeruzsálem városa Jézus halála után. De hát mint lehetne megmenteni, Istenem? Mint lehetne lerombolás nélkül megtisztogatni, megújítani? Mert erre van a legnagyobb szüksége, nem a háborúra. De mint lehet megújulni, újjászületni? Elhagyni a régi bűnöket, rossz szokásokat. Az eucharisztikus kongresszusnak is csak akkor lesz megújító lélekmentő hatása, ha belső nagytakarítást rendezünk bensőnkben is, hazánkban is. Nemcsak azt fogjuk szem előtt tartani,

hogy mivel emeljük az Eucharisztia külső ünnepi jellegét és fényét, hanem azt fogjuk kutatni, mi az a magyar keresztény nép életében, ami akadályozza annak, hogy Krisztus királyi szentlelki szelleme egyelőre csak nálunk, a boldogságos Szent Szűzanya országában uralkodhassék. Megkezdhessen uralkodását a sok-sok anyagi szellem, az „idegen istenek” uralkodása fölött.

Kezdjük tehát a nagytakarítást az első parancsolatnál és vizsgáljuk meg, mit kíván tőlünk a mi drága Szentlélek Édesanyánk jóra intő és jóra vezérlő szava az első parancsolat által.

I. parancsolat:

Móz. II. k. 20.

Origenes felosztása szerint

„Én az Ur vagyok, a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földjéről, a rabszolgaság házából. Rajtam kívül más (idegen) istened ne legyen.”

Ez tehát az első és legfontosabb parancsolat, amelynek eleget tévése megkívánja tőlünk azt, hogy megvizsgáljuk, melyek azok a krisztusi keresztény szellemmel ellentétes, tehát *idegen szellemek* — irányelvek —, amelyek akadályozzák a mi kis országunk területén, hogy itt a Krisztus szelleme legyen az uralkodó. Könnyen meg fogjuk találni még akkor is, ha álarcban uralkodik, mert az igaz kereszténynek megadta az Isten ezt a felismerő képességet. Hiszen ha nem adta volna meg, akkor nem volna az igazság alapján joga megítélni. Pedig az Isten rövidesen megítéli a kereszténységet, amint mondja „az Ur törvényt tart a nemzetekkel és megítél minden embert.” Jer. 25. 31.

Mert Krisztus szellemét semmiféle hamis, idegen Isten szelleme felül nem haladhatja, sem üdvös, sem egyéb tekintetben. *Ne hódoljon hát a kereszténység idegen istenek előtt és ne kövesse azt!*

Első kötelességünk tehát nevén nevezni mindazon idegen szellemet, amely kis országunk területén élősdí módon uralkodik és megakadályozza azt, hogy a keresztény Magyarországon csak Krisztus szelleme uralkodjék.

Idegen isten, — mert követik — minden olyan szellem, amely bármiben ellenkezésben van az Isten által adott hit-igazságok lélek-nevelő tanításának élésével. Ilyenek az egy-

ségben megtartó krisztusi hittől elpártolt *szakadár szellemek*. Mert amiben más tanokat hirdet, mint az Isten, abban idegen az Istennek. 1938. év igazolja, hogy egyedül a római katolikus hit tudott a kereszténységben időtállóan egységes maradni. *Az Isten tanait hamisítatlanul megtartani és tanítani*. A Szent Péter Egyházától tehát az 1938 éves mennyei pálmát senki el nem vitathatja. Krisztus ma is egyedül öhozá hajlik; *Fej a fejhez* — ezt jelenti és igazolja a látomásom is — és vele könnyezik és szenved az Egyház és a kereszténység mai és jövőendő állapota felett. Aki tehát a Szent Péter Egyházát támadja, vagy elhagyta, az mind Jézust könnyeztet, szenvedtet.

Idegen istenek továbbá mindazok a szellemek — izmusok, amelyek az anyagi jólét tanait diktálják és követik, de úgy, hogy *elvonnak*, vagy *elszakítanak* az isteni tanok követésétől. *Ebben van a baj! Mert igazságos és tartós, anyagi jólétet csak az igaz isteni tanok élése termel ki. Nem ellensége hát az isteni tanok követése az anyagi jólétnek, hanem éppen megalapozója*. Tehát sem a szocializmus — legyen bár nemzeti — sem a liberalizmus, sem a kommunizmus, stb. arra tartósan és igazságosan nem képes. Ezért mind *idegen istenek*.

Szigorú törvényt kell hát hozni az ellen, hogy ebben az országban Krisztus szellemén kívül más szellem uralkodhassék, vagy csak a fejét is felüthesse és megmozdulhasson. Mert ebben van a veszedelem a lélekre, a békességre és az anyagi jólét biztosítására egyaránt. Ehhez Isten adta joga van a magyar keresztény kormánynak, ha keresztény és nem pogány. Ha pedig pogány és nem hoz szigorú törvényt a pogány szellemek uralmának megfékezésére és tehetetlenné tételére, akkor szint vall önmagáról és egyedül kell majd számot adnia az egész keresztény magyar nép és országa pusztulásáért Isten előtt, *amelyet hatalmában áll megmenteni is*. Mert ne feledjék el a törvényhozók, hogy az Isten fölöttük áll az ítékezésben, azért figyelmezteti őket, mondván:

„És ítélet (vagyok) az ítéletben ülőnek és erősség a kapuban”. Iz. 28, 6.

Erősség a bűnben a pokol kapujából való visszafordulásra. Mert a pokol kapuja a bűn. A bűnből pedig egyedül az Ó szent Lelke erejének van hatalma az embert kiszabadítani. Ezért mondja Ozeás 13-ik részében:

„*Más Istent énkívülcm ne ismerj; amint nincs kívülem szabadító.*” Ez Izaiás 43-ik rész 10—11 v.-ben is olvasható.

„*Mert az Ur az ítélet Istene; boldogok mind, akik Őt várják.*” Iz. 30, 18.

II. parancsolat:

„Ne csinálj magadnak faragott képet, se valamely képmást arról, ami fenn az égen, vagy lenni a földön, vagy a föld alatt, meg a vizekben vagy. Ne imádd és ne szolgálj ezeket, mert én, az Ur, a te Istened erős és féltékeny vagyok és megtorlom az atyák vétkeit azoknak a gyermekeim, meg a harmadik és negyedik nemzedékén, akik gyűlölnék engem; de irgalmasságot gyakorlok ezredízíglén azokkal, akik szeretnek engem és megtartják parancsolataimat.”

Amíg az Istent gyűlölő atyák bűnét azok gyermekeim, meg a harmadik és negyedik nemzedékén torolja meg az erős Isten, irgalmasságát kiterjeszti *ezredízíglén* azokra, akik szeretik Őt — a szeretetet. Akik szeretik az isteni hitet, igazságot, jóságot, szépséget, irgalmasságot és mindazt, ami isteni. Mert féltékenyen örködik az Isten az Ő tulajdonaira, amelyeket megszerezni is, megtartani is az Ő törvényeinek és parancsolatainak megtartása és betöltése által lehet.

Az igaz és mindenható Istent ismerő ember ne csináljon magának képmást sem égi testekről, sem a földi, vagy vízi állatokról, sem a föld alatt levő értékekből: arany, ezüst, drágakövekből: *hogyan ezeket szolgálja*. Ne rendelje alá magát az ember sem az égi testek, sem a föld és víz anyagtermékei képmásának szolgálatára, amint ezt a pogányok cselekszik. Hiszen uralkodásra és nem szolgaságra rendelte őt az Isten az anyag fölé. Csak a mindenható Istent félje és Neki szolgáljon, mert csak így mentesülhet az anyag rabszolgaságából. Jusson eszébe Jézus mondása, amellyel a kísértőt eltávolította: meg van írva, hogy csak a te Uradat, Istenedet imádd és csak Neki szolgálj. Ha ezt cselekszed, az Isten figyelemmel tartja a te haladásodat és megtart téged a Hozzá vezető helyes irányban. Nem szól az Isten parancsolata azok képmásainak tisztelete ellen, akik imádták Urokat, Istenuket és Neki szolgáltak. Akiket ezért megdicsőített az Isten, megszabadítva őket az anyag rabságából, *„örök nevet adott nekik – szent nevet –, mely nem vész el”* és amely nagyobb név a föld minden uralkodó családjának nevéénél: nagyobb a fiam, leányom nevezésnél, mert az igaz Isten neve a Szent név, amelyben közös nevezőre és szent közösségbe jutnak egymással az Isten különböző nemzetiségű összes szentjei, az Isten mennyei országában.

Aki tehát a Szenteket tiszteli, az az Istent dicsőíti, aki a Szentekben a földnek legszebb és legértékesebb termékét a halandó embert halhatatlanná fejlesztette, képezte; hogy vele mennyei birodalmát népesítse, ékesítse.

Ne csinálj magadnak faragott képet, hogy azt imádjad: más szóval ne azért, hogy ahhoz imádó szeretettel ragaszkodj. Ez a második parancsolat első tilalma.

A „Kereszténység gyökere” című munkámban megírtam már (de még csak egyesek tudnak róla), hogy a faragott és festett kép a pénz, amelynek száma van és amelynek születési helye a tudomány megállapítása szerint Kisázsia Fönícia nevű tartománya, vagy városa. Születési évszáma pedig a Krisztus előtti 700 körüli év valamelyike; a Szentírás megjelölése szerint a 666-os év. (Jel. k. 13. 18.)

Ez a mélységből feljövő emberi tudásból származó „vörös fenevad”, amelynek szelleme a sok vizeken ül: t. i. amely a sok népeken uralkodik. Akivel paráználkodtak a földnek királyai és kalmárai — uralkodó lelkei és kereskedői. Akinek apokaliptikus neve: „*titok és nagy Babilon*” — pénz és nagy hatalom. Az anyagi világban a föld uralkodóinak királyainak; az anyagi lelkeknek szelleme. A pénz és hatalom szelleme a vörös fenevaden ülő asszony: — szellem, amely telve van Isten ellen való káromlásnak neveivel. Öltözete pedig ennek az asszonynak — szellemnek: vörös bársony, bíborbársony, skarlát, selyem. Ékessége: arany, drágakövek, gyöngyök. Tehát a pénz és a gazdagság hatalmának fényűző, látható jelei.

De kezében aranypohár van, „*amely telve van az ő paráznaságának utálatosságaival és tisztátalanságával.*” És látám, hogy az asszony (a vörös szellem) részeg vala a szenteknek vérével és Jézus mártírjainak vérével.” Ez által a Szentírási szöveg által ráismerünk a mindenkor vörös, kommunista szellemre, az anyag szellemére, amely mindig a szentek és mártírok vérére szomjazott és szomjazik.

„És csodálják ezt a fenevadat, amely volt és nincs — (tehát olyan, mint az árnyék, nélküle is meglehetnének) — amely a mélységből jön fel és a veszedelemre megyen. „Mégis előtte meghajol az ember”, mint a pénz és hatalom előtt „és megalázza magát a férfiú”; mint fényűző parádés asszony előtt. (Iz. 2. 9.)

Azt is cselekszi ez, hogy senki se legyen mentes az ő bélyegétől. „És hogy senki se ne vehessen, se el ne adhasson semmit, csak az, akin a fenevadnak bélyege, neve, vagy nevének száma van.” (Jel. k. 13. 16—17.)

Tehát világosan kitűnik ebből, hogy a pénzről van szó, amely a vásárlás eszköze.

Csodálják ezt a földnek lakosai, más szóval hódolnak neki a földnek népei a pogány anyagiasságok; amint hódolnak és megcsodálják a népek a nagy pompával bevonuló királyt, vagy más hatalmasságokat. De csak azok hódolnak neki, *akiknek neve nincs beírva az életnek könyvébe a világ fundamentumának felvettetése óta.* Ezek a gonoszok a sötétségnek fiai. „Ezeknek egy tanácsuk van (t. i. egy tanácsadójuk van, az anyag szelleme, sátán, akinek megnyilatkozása gyűlölet, ölés és rombolás) ezek erejüket és hatalmukat adják a fenevadnak.”

Más szavakkal bennük és általuk nyilatkozik meg e förtelmes fenevad, mert erejüket és akaratukat, *a valószínű hatalmat adják a fenevadnak.* Ezt igen világosan igazolják ma az anyag szellemének, a vörös szellemnek uralkodási helyein lejátszódó események.

A vörös fenevadon ülő asszony — szellem ama nagy város, — nagy népesség, a pogány szellem közössége, amelynek birodalma — uralkodási tere és hatalma van a földnek királyain; más szóval az anyag és szelleme szülötteinek lelkein. Jelenések könyve 17. r.

Ez hát a faragott képnek, a pénz és nagyhatalom szellemének Isten által megvilágított gonosz képe. Amelynek arra célra való csinálása „*hogy azt imádjad*”, akár mint pénzt, akár mint a pénzzel egyesült hatalmat, ennek szellemét; az Isten második parancsa szerint *szigorúan tilos.* Mert a pénz és hatalom imádása *az igazság rovására* igen nagy bűn. Az ahhoz való görcsös ragaszkodás és a vele együtt járó sok igaztalanság: önzés, gonoszság, parázna-telhetetlenség stb. előtt való meghajlás és megalázkodás nemcsak Isten ellen elkövetett súlyos bűn; az Isten igazságának, hatalmának és imádatának háttérbe szorítása az anyag hatalma előtt, hanem a saját fejünkre hozott átkos állapotnak is előidézője, megvalósítója. Jó keresztény embernek nem szabad a pénzben egyebet látni és a pénzt nagyobbra értékelni a létfenntartáshoz szükséges árucseré forgalmának lebonyolító eszközénél. Mert a pénz sokkal értéktelebb Isten által megszorított esetekben bármi más, a létfenntartáshoz szükséges terménynél. Mert a terménnyel táplálhatom az életemet, de a pénzzel nem. Pénz nélkül egészen nyugodtan és jól megélhetnénk, de termény nélkül nem. Bármi, amit az Isten terményben ad nekünk, az hasonlíthatatlanul értékesebb a „faragott képnél”, a mi „ujjaink csinálmányánál”, ha ezüst vagy arany pénz

is az; amit úgy imád a kereszténység, pedig sem esőt, sem napsugarat nem vásárolhatunk vele, hogy kellő időben terményt fejleszthessünk általa. Életünket sem szabadíthatjuk meg általa *ama nagy és rettenetes napon*.

De az Istennek mindenkor hatalmában áll velünk ezt az igazságot keservesen megtapasztaltatni, pénzimádatunkat megsemmisíteni és bennünket a pénzzel együtt megsemmisíteni. Mert ha olyan szeretettel csüggnénk gondviselő Istenünkön, minden javaink adóján, mint a pénzen; kárhozatunk és testi-lelki szenvedésünk-gyötrődésünk előmozdítóján, akkor ma már az üdvösség édes állapotában élhetne a kereszténység, nem pedig a pokol gyötrelmeiben, amelyek mind jobban és jobban szorongatnak majd bennünket.

Ne csináljon hát a kereszténység magának azért pénzt, *hogy azt imádjá*, vagy halomra gyűjtve, gyönyörködjön benne mások megnyomorítása árán is. Hanem csak az *egyszerű* létfenntartáshoz szükséges kellékek csereeszközének tekintse. Csak az az ember mentesítheti magát a pénzimádattól, aki ragaszkodik az egyszerű életmódhoz, mert a fényűző életmód kielégíthetetlen igényeket támaszt az emberben. Minél jobban közeledik az ember lélekben az Istenhez, annál könnyebben távolodik el a föld hiú, fényűző, hamis életmódjától; szabadul fel a föld kötelékeitől, a test uralma alól. Mert aki mindenekelőtt és felett az Isten országát és annak igazságát keresi, annak mindenek hozzáadtnak, hogy megtalálhassa azokat. Mert amit a tolvaj ellophat, a rozsda és moly megehet, vagy az ellenség elvehet, az nem kincse a keresztény szellemben 'tökéletesedésre törekvő embernek. Örök becsű *igazi* kincse az, amit irgalmas szeretettel akár lelki vigasztalás, erősítés, akár anyagi támogatásként a szűkölködőknek osztogat. Ezek azok a kincsek, amelyek elosztva is értékeink maradnak, amelyek mint lelki tőke biztosítékul szolgálnak arra, hogy el ne vesszünk és hogy rajta örök életet *vegyünk*. Ez a lelki tőke megmenthet bennünket az ítélet mindent elsöprő viharából, de más semmi. Ebből pedig az a tanulság, hogy emberhez méltó megélhetéshez kell juttatni Magyarországon területén minden becsületesen dolgozó, vagy dolgozni akaró embert. Ne inségakcióval, hanem munka és keresetlehetőség adásával próbálják megoldani a nyomor kérdését. Munkaszeretésre, nem pedig munkakerülésre kell a szegény osztályt nevelni. Meg kell adni a munkás munkájának igazságos bérét, akkor nem fog a nyomor és igaztalanság kommunistákat termelni. Mert ha Krisztus szellemében és komoly elhatározással, igazságos cselekedettel akarják

végre megoldani ezt a siralmas állapotot; nemcsak szónoklatokkal és utána evés-ivással, akkor meg is fogják tudni oldani. Nemcsak emlegetni kell évek óta az álláshalmazások megszüntetését, meg a szörnyű nagy fizetések megszüntetését, hanem meg kell cselekedni. És pedig önként, keresztényi belátással, nem bevárni azt, hogy az erőszak végezze el ezt. Mert az azonkívül, hogy sokkal keservesebb lesz, nem lesz az Isten előtt érdemszerző, mint amilyen az önként odaadás volna. De mert a keresztény nép szíve „a romlottságba” van merülve, ezért az Isten az ő ellenségének, a gonosznak fogja büntetésből átadni a kereszténységet, és a zsidóságot is. Ez a jövődőlés már teljesedik is az északi népek által a kereszténységen és zsidóságon. A mindenható és gondviselő Isten azt üzeni az Ő magyar keresztény népének, hogy egyengessék az Ur útját, mert közel van az Ő szabadítása és az Ő igazsága, hogy megismertessék. Az Ur útját pedig nem fegyverrel kell egyengetni, nem is erőszakos hatalmaskodással, hanem igazságos cselekedetekkel; az Ő törvényeinek és parancsolatainak betöltésével. Ne legyenek igazságtalanságok, álláshalmazások, hatalomratörő hiúskodások, kiuzsorázások, kapzsiságok, telhetetlen önzések, zsarnokságok, nyúzások, túladóztatások által és ezekhez hasonló sok más gonoszságok a kereszténységben, mert ezeknek a nagy bűnöknek fentről való eláradása miatt kiáltja a Szentlélek Isten a vezető emberek felé:

„Ti, akik esztek-isztok, keljetek fel fejedelmek, ragadjatok pajzst.” Iz. 21. 5.

Keljetek fel a saját védelmezésekre, mert a népek fejeinek, vezető embereinek sok igazságtalan cselekedete és lelkiismeretlensége sokszor lelki világosság hiányára valló jóhiszeműsége következtében eláradt gonoszságok miatt lesújt rájuk az Isten haragvó ítélete. A „diadalmások” pedig azok lesznek, akik nem szennyezték be magukat a pénz imádatával. Nem cselekedtek sem kézzel, sem ésszel — igaztalanul, vagy gonoszul, hogy sok pénzük legyen. Jel. 15, 2.

Más szóval: *„nem vették annak bélyegét sem homlokukra, sem kezükre”*. Ezek „élnek és uralkodnak a Krisztussal ezer esztendeig”. Jel. 20, 4.

A második parancsolat betöltése körül tehát ezek a tisztogatási, egyengetési és jóvátevési teendők merültek fel és várnak sürgős és igazságos elintézésre.

III. parancsolat:

„Ne vedd hiába (valóságokért ajkádra) az Ur, a te Istened nevét, mert nem hagyja büntetlenül az Ur azt, aki hiába veszi — ajkára — az Ur, az Ő Istene nevét.”

Ha az Ur Isten nem hagyja büntetlenül azt, aki az Ő szent nevét haszontalan, hiábavalóságokért, vagy különösen istenkáromlásért veszi ajkára; azt a Szent nevet, melyet csak áldás, hála, dicsőítés és imádat illet meg az Isten segítése nélkül gyarló, tökéletlen és tehetetlen ember részéről; szabad-e akkor büntetlenül túrni és elnézni a keresztény államban és társadalomban azt, hogy az Isten szent nevét a keresztény társadalom különböző osztályaiban, fent vagy lent egyaránt kedvük szerint káromolhassák? Ha az ószövetségi korban halálra való megkövezés volt az Isten káromlásának büntetése, miért nem lehet akkor ma is szigorú törvénnyel ránevelni, vagy ha kell, *büntetéssel rákényszeríteni* az Istent bántó „vörös fenevad szellemű embert” az Isten szent nevének tiszteltetésben tartására? Miért?

Jézus azt mondta: nem jöttem eltörölni a törvényeket, hanem betölteni. Hát nem vette-e át és nem tette-e magáévá a tízparancsolatot az Istennel Krisztus megváltó áldozata árán új szövetségre lépett kereszténység is, az ujszövetség népe? Ha Jézus betölteni jött a törvényeket, az annyit jelentett, hogy a törvények nem voltak betöltve az ószövetségi zsidó nép életében sem. Jönni kellett tehát egy útmutatónak, aki emberi testben, emberi körülmények között élve megmutassa, hogy be lehet és kell tartani és tölteni az Isten törvényeit az embernek, ha Krisztus követővé és Isten gyermekévé kíván lenni. Mert a hitben, a *krisztusi hitigazságban* hatalom adatott az embereknek, hogy Isten fiává legyenek, *ha akarnak azzá lenni*. Vajjon elhagyhatja-e ezek szerint a Krisztust követni vélő, vagy követni akaró egyén, vagy az egyének felépült kereszténység büntetlenül, vagy elkárkozás nélkül a tízparancsolat bármelyikének betöltését is? Bizony nem!

A harmadik parancsolatnak betöltése tehát megköveteli tőlünk, keresztényektől az istenkáromlásnak és az Isten nevének hiábavalóságokkal kapcsolatban történő emlegetésének szigorúan büntető törvény által való teljes kiküszöbölését. *Mert az Isten ugyanolyan mindenható hatalom ma, mint*

régen volt. Ezért figyelmeztet bennünket: „*És ítéletre járulok tihozzátok és gyors tanu leszek a varázslók (bolondítók), paráznák, hamisan esküvők ellen és akik törvénytelenül bának a béres bérével, az özvegyekkel és árvákkal. A jövevényt elnyomják és nem félnek engem; úgymond a seregek Ura. Mert én vaguok az Ur és nem változtam*”; stb. Malakiás 3, 5:6 Az Ő törvényeinek és parancsolatainak megtartása is ugyanúgy kötelezők Isten népére ma, amint régen az volt. Ahol tehát nem megtartják, még kevésbé *betöltik*, vagy betöltetik; hanem megcsúfolják cselekedeteikkel a tízparancsolatot, ott ne beszéljenek kereszténységről és ne hívják segítségül az Isten nevét szorongatott helyzetekben, mert nem hallgatja meg a segélykiáltást, de még az imádkozást sem; ezt Ő maga mondja Izaiás próféta által, az első részben, ahol az eget és az egész föld figyelmét felhívja beszédére, amely azt igazolja, hogy bizony nem az ószövetségi zsidó népre szólnak ezek a kemény kárhoztatások, hanem akkor még egy messze távoli idők népére, a kereszténységre.

„Halljátok eget és vedd füledbe föld, mert az Ur szól!

Fiakat neveltem és fölmagasztaltam, ők pedig megvetettek engem.”

Bizony, ez a kereszténységre vonatkozik, akik az Isten gondviselő, nevelő irányítása által e föld minden népei fölé emeltettek; a zsidó nép fölé is.

„Megismeri az ökör gazdáját, és a szamár ura jászolyát; Izrael pedig nem ismer engem és az én népem nem ért.” (Ez Júdára, a róm. katolikusságra vonatkozik, hogy nem érti meg az Istenét.)

Ez a vers bizony egy cseppet sem hízalgő az istenellenes kereszténységre, Izraelre nézve. Mert az Isten által e versben mondottak szerint több ismerettel és ragaszkodással bír az itt említett két állat az őt tápláló gazdája iránt, mint az istenellenes kereszténység az őt tápláló, gondviselő Istene iránt.

„Jaj a vétkes nemzetnek, a gonosszággal terhelt népnek, az elvetemült ivadéknak, a bűnbe rögzött fiaknak! *Elhagyták az Urat, káromolták Izrael Szentét, hátat fordítva elidegenedtek.*”

Ebben az utolsó mondatban benne foglaltatik a kereszténység egyik részének az Anyaszentegyháztól történt elpártolása és ezeknek kedves szokása az Istenkáromlás és az Istentől való elidegenedés. A kereszténység papjai egyöntetűen azt vallják, hogy a próféciák az ószövetségi kor Izraeleire vonatkoznak. A mai kereszténység és a mai zsidóság élete viszont azt igazolja, hogy bizony a mai kereszténység köze-

pett élő Izraelekre, istenellenesekre vonatkozik ez a kárhoztatás, mert még a mai romlott erkölcsi állapotok között is csak ritkán hallani zsidó szájából Istenkáromlást, – ha hallani, a keresztényektől vették hozzá a bátorságot –, de nagyon gyakran, szinte hajmeresztő Istenkáromlásokat hallhatunk a magukat keresztényeknek nevező, de az Anyaszentegyháztól elpártoltan élő vagy ha abban élő is, de Istentől elidegenedett emberektől.

„Hova verjelek még titeket, kik a vétket halmozzátok? Az egész fő beteg, az egész szív keseredett. Tetőtől-talpig nincs benne épség. Seb és kékség. Földagadt kelés, be nem kötözve, sem orvossággal nem gyógyítva, sem olajjal nem enyhítve.” Iz. 1. rész 6. v.-ig.

Ebben a két versben igaz és tiszta képe látható meg a mai kereszténységnek. Ezeket pedig nem én, hanem az Isten mondja. Ide jutott a kereszténység, mert áthágta, elhagyta az Isten parancsolatait, ahelyett, hogy betölteni és betöltetni igyekezett volna azokat.

IV. parancsolat:

„Emlékezzél meg arról, hogy a szombat (ünnap) napját megszenteljed. Hat napon dolgozzál és végezz minden dolgot, a hetedik napon azonban az Urnak, a te Istenednek szombatja vagy, semmiféle munkát ne végezz azon, se te, se fiad, se lányod, se rabszolgád, se rabszolgálad, se barmod, se a jövevény, ki kapuidon belül vagy.”

Vajjon nem kell-e mélységesen pirulnia a kereszténységnek, amikor áttekintve Istennek negyedik parancsolatát, megállapítja, mennyire nem tesz eleget, mennyire nem tartja meg a kereszténység az Isten negyedik parancsolatát sem. Pedig ebben az Isten kellemes dolgot kíván az ő népétől, hogy ne dolgozzék az Urnak ünnepnapján, hanem emlékezzék meg azon a napon az Isten teremő munkálkodásáról és arról, hogy a hetedik napon ő is megpihent, megáldotta és megszentelte azt. Az ember is gondoljon az Istenre, az Ő teremő minőségére és áldja az Istent sok, nagy jótéteményeiért és ebben a hálaadásban tegye szentté az Urnak napját. Sajnos, a negyedik parancsolat meg nem tartása miatt is nagy feladat vár a törvényhozásra és a meghozott törvénynek szí-

gorú büntetés terhe által való betöltetésére. Mert mit látunk keresztény világszerte mást, mint azt, hogy a kereszténységnek igen nagy része semmibe sem veszi az Ur ünnepnapjának a megszentelését. Templomba nem mennek különösen városban (a vörös fenevad szellemének hódolók), mert bár keresztények vagy zsidók anyakönyv szerint; előbbre való nekik az Istenről való megemlékezésnél és az Isten áldva imádásánál a sport, a kirándulás egyik részen; a másik részen különösen a protestáns falvakban a mindenféle munka, mezei munka is, amelyen ugyan soha sincs áldás. De azt nem veszi figyelembe a *holnapról szörnyen aggodalmaskodó* és az élet-szükségletét messze előre magabizakodással biztosítani akaró keresztény honpolgár. Aki veri ugyan a mellét, hogy az evangélium alapján áll, de hogy mire tanít az evangélium, azt nem veszi figyelembe sem ő, sem lelki vezetője, mert legnagyobb vágyuk és gondjuk „a búza, meg a bor felől való aggodalmaskodás”, meg az, hogy „házhoz-házat ragasszanak.” Iz. 5, 6. Pedig nem hiszem, hogy ha jó példaadással úgy tanítanák papjaik a gyülekezetet, hogy nem szabad dolgozni az Urnak ünnepnapján, mert nem hagyja az Ur büntetlenül az Ő parancsainak megszegését és eléjük tárnák, mennyiféleképpen módjában van az Istennek sokkal nagyobb károsodást mérni a parancsot megszegőre, annál a látszólagos haszonnál, amelyet egy-egy ünnepnapnak szolgái munkában való eltöltése eredményezett; nem hiszem, hogy ne lenne kellő eredménye. Hiszen mint az evangélium alapján állóknak tudniuk kellene, hogy Jézus azt mondotta: ne aggodalmaskodjatok a holnap felől, mert mindennap aggodalmaskodik maga felől. És aki a mezők liliomát ruházza, az ég madarait táplálja, az a saját képére és hasonlatosságára alkotott embert sem fogja hagyni éhen halni, ha a közelében marad teremő Istenének és reá bízva magát gondviselő Istenére; aki amint Jézus mondotta, tudja, mire van szükségünk, mielőtt kérnénk Tőle. Miben áll hát az evangélium alapján való állása a kereszténységnek, ha a Jézus tanításait figyelmen kívül hagyja...? *Csak abban, hogy rajta áll, tanos az evangélium igazságain és megcsufolja azt.* Csoda-e, ha azt mondja nekik az igazságos Isten:

„Sion leánya — (a kereszténység leányegyháza) — elhagyatik, mint a levélszín a szőlőben, mint a kaliba az uorkás kertben és mint a város, mely elpusztítottatik.” Iz. 1, 8.

És mindez azért, mert a kereszténységben oly nagyon hatalomra jutott pogány szellemek uralma miatt nem veszik komolyan az Isten parancsolatait; nem tartják meg és nem töltik be azokat. Pedig ha az „egész fő — nem volna — be-

teg". — amint az I. versben meg van írva — és jó példával járna a „fő” az alantas előtt, ezenkívül figyelemmel is kísérené — ha lelki vezető — kik szegik meg a parancsolatot és azokat a nyilvánosság előtt megfeddné, megszégyenítené, vagy ha az sem használna, meg is büntetné; akkor talán még kigyógyulhatna a kereszténység és a zsidóság a „*vétkek halmozásából*” és a „*tetőtől talpig*” undok sebekkel borított beteg állapotából. Ha nem volna ennyire beteg a kereszténység, okvetlenül meg kellene látnia és be kellene látnia, hogy nem ok és érdem nélkül érik a csapások és szenvedések, amikor ő úgy látja is, hogy ártatlanul szenved; mert eszébe sem jut megvizsgálni és megítélni cselekedeteit, hol és miben szegte meg az Isten parancsolatait, amelyek miatt a büntetések és a szenvedések érik. Ha nem így volna, bizony nem mondaná a tanító és büntető Szentlélek Isten: „*hova verjelek még — jobban — titeket, kik a vétkeket halmozzátok?!*”

A sátán kitalálta és elhitette a kereszténységgel, hogy a vallás magánügy. Most az Isten megmutatja, hogy milyen nagy tévedés ez és mennyire kárhozatos ezt hinni és eszerint igazodni és ráhagyni mindenkire, hogy egy katolikus keresztény hitre alapított országban tetszése szerint higgyen és éljen. Megmutatja az Isten, milyen átkos állapotokat termel az, ha egy krisztusi hitre alapított országban megtürik idegen vallások behurcolását, terjesztését és azokkal a tiszta krisztusi keresztény hitnek szellemét megrontják, megfertőztetik.

Meg kell jegyezni, hogy idegen vallás alatt nem a zsidó vallást értem, mert a zsidó vallás a keresztény hitnek a talaja, amelyből kinőtt és amelyben ma is kikel a keresztény hit. Ők elmaradtak ugyan a keresztényektől, mert nem hittek Jézusnak és halálra adták Őt, de aki igazán vallásos közöttük — sajnos, ma közöttük is kevés az igazi —, aki megtartotta a zsidó hitét, az hitével nincs ártalmára a kereszténységnek. Ártalmára a zsidók között is, a keresztények között is a hitehagyók, vagy az Istennel ellenkezők vannak. *Az ellenkezők pedig belül vannak a kereszténység kapuin*; azt mondja a Szentlélek Isten és így is van. Az a sok, ezerféle protestáns, amely mind egységtelen és ez által ellenkezésben és gyűlölködésben él a Krisztus Anyaszentegyházával is, meg egymással is; azok zúditották a sok bűnt, bajt és gonoszságot a kereszténységre. És amíg ezek be nem látják eltévelyedésüket és vissza nem térnek az egységes keresztény hit Anyaszentegyházához, addig nem lesz béke a keresztények földjén, mert a bajok gyökeire ez, az Isten mondja.

„Mily igen alávaló lettél, ismételvén utaidat...” (az elpártolást). Jer. 2. 35.

„Te elhagytál engem, (Izráel az elszakadás által) *hátravértél*, azért kinyujtom rád az én kezemet és megöllek téged, — mert — *elfáradtam a könyörgésben*.” Jer. 15, 6.

Hiába szeretnék ezt a kérdést nem érinteni és úgy békességet teremteni; nem lehet, mert a kereszténység békétlenségét és ezerféle baját ez a gyökér táplálja: az elszakadás Isten Egyházától. Ez igen nagy gonoszság a Szentlélek Isten kijelentései szerint, ezért Ő maga az, aki az igazságnak megvilágítása által *„megháborítja a népeket és zúgni fognak a népek, mint a sok vizek”* stb. Amit pedig az Isten elhatározott, azt ember meg nem akadályozhatja.

A zsidók közül is sokkal többen megtértek volna már a Krisztus Egyházába, ha a szakadás be nem következik. De így nem tudták, melyik hát az igazi és ha úgy került, hogy kereszténnyé lett egy-egy zsidó, akkor az érdeke szerint lett keresztény és nem a tökéletesedés utáni vágyakozásból. Mert a zsidó épen úgy megmaradt vallásában egységesnek az egész világon, mint a római katolikus. Azért is mondja a Szentlélek Isten a kezdetbeni Izraelről, hogy ő az Isten hitültetvényének a földje, talaja: az anyag. Ebben találja magyarázatát erősen anyagi természetük is.

„*A seregek Urának szőlője pedig Izrael háza és Júda férfinépe annak gyönyörűsége ültetvénye*. Vártam, hogy *ítéletet cselekedjék* (ítélje meg önmagát), de íme a gonoszság! És igazságot (legyen igazságos), de íme a panaszkiáltás.” Iz. 5, 5—7.

Mivel nem ítéli el a kereszténység a saját gonosz, igaztalan cselekedeteit, megítéli őt az Isten. Izrael háza tehát az Istentől származó igaz hitnek, *szőlőnek* a talaja. *A nemes hitültetvény* benne, mint régen volt, úgy ma is Júda: *a hitben nemes, az Istenhez hű, komoly, becsületes keresztény katolikus férfinépe*.

Mert a keresztény hitnek van nemes, van nemesített, van nemesítésre váró fejlődő vad ültetvénye. És amint régen is a Júda-törzs volt az erősebb és mélyebb hitű, Istenhez hű a zsidóság között és Izrael az elpártoló és pogányoskodó; ugyanúgy vannak ma is a zsidók között is, a keresztények között is az Istentől elpártolt és az Istennel ellenkezésben levő csoportok. A kereszténység gyökere az ószövetségi zsidó hitben van, ezt keresztény ember el nem vitathatja, mert Jézus sem törölt el abból semmit, hanem az ószövetségi zsidó hit törvényeire és parancsolataira mint fundamentumra építette fel az Ő keresztény Anyaszentegyházát. Ez a látszólag két

különböző hit ma is az Isten egytulajdona ezen a pogány földön, olyan értelemben, amint azt a Szentlélek Isten megvilágítja, hogy a zsidó hit a szőlőföld, más szóval a hitültetvény talaja, a keresztény hit pedig az ültetvény abban, amelytől az Isten az igaz hit gyümölcsét várja. Azért nem is nevezi a Szentlélek Isten más néven az Ő népét a próféciában sem, csak Júda és Izrael néven, mert az Istenhez közel álló és az Istenre hallgató és Vele együtt járó igaz hitű nép neve mindvégig Júda lesz; az Istentől távolabb álló és Vele ellenkezésben levő, pogányságra hajló népe pedig Izrael. Azért legjobban és félreismerhetetlenül megvilágítja a Szentlélek Isten a zsidóságnak, a protestánságnak és a római katolikus kereszténységnek Istenhez való viszonyát a napjainkra szóló szentírási szövegben:

„Körülvett engem Efraim (a zsidóság, a lelki unoka) megtagadással (mert sem az Atyaisten fogalmát, sem a Fiúisten fogalmát, sem a Szentlélekisten fogalmát nem fogadták el) és Izrael háza csalárdsággal (a protestánság összefüggése az Isten igazságával a hamisságot, hazugságot, amelyből így csalárdság lesz. Ezért mondja nekik a zsoltárok k. 49. részben: *szájad gonoszságot áraszt és nyelved csalárdságot szó*. Mert az Isten igazságát elsikkasztani, vagy az Isten igaz Egyházától elpártolni, vagy attól másokat is eltántorítani, az Isten megállapítása szerint a legnagyobb gonoszság), *de Júda bizonyosság az Istennel járván és hűséges a szentekkel*.” Ozeás 11, 12.

A Júdára vonatkozó mondás minden kétséget kizáróan meggyőző bennünket arról, hogy nem az ószövetség Júdájára érte az Isten az itt mondottakat, mert az ószövetségi zsidó egyháznak nem voltak szentjei, amint nincsenek a jelenkorban sem. De amíg az Istenre hallgatott, addig voltak mindig prófétáik, pátriárkáik és nagylelkű jó embereik. Akik, mert hallgattak az Istenre és megtartották a parancsolatokat, azért lettek kiválóan nagyokká és halhatatlanokká. Szentjei csak a római katolikus Anyaszentegyháznak vannak, amelyről kijelenti a Szentlélek Isten ebben a szentírási szövegben, hogy Júda a kitartó, hogy *bizonyoságtévő* az Isten és az Ő hitigazságai mellett, *egy úton jár az Istennel és hűséges a szentek iránt*, mert követendő példaképpen tisztelik, szeretik és magasztalják a szenteket, az Isten „*baráta*it”.

Egy rövid mondatban négy ragyogó érdemét jelenti ki az Isten a római katolikus Anyaszentegyháznak, míg a másik két *Izrael házának* az egyiknek a megtagadását, a másiknak a hamisság csalárdságát veti a szemére. És ezt a lelkek különböző seregeinek Ura mondja, aki a nemzetek Ural-

kodója, aki szólott a próféták által minden időben, aki nemzedékről-nemzedékre betér a szentek lelkébe és őket Isten barátaivá és prófétákká avatja, Akinek egyedül van hatalma megszabadítani a bűntől és aki a reáhallgató bűnös embert szentté formálja. Aki ezért azt mondja a Vele egy úton járni akaróknak:

„A Seregek Urát, Őt tartásatok Szentnek. Ő legyen a ti félelmetek, Ő rettegésetek és Ő nektek *szentelés-tek*re leszen; Izrael két házának pedig (a fent megjelölt két különböző, Isten ellenére cselekvő egyháznak) *botlasköve és botrány kősziklája gyanánt*. Tör és romlás gyanánt Jeruzsálem lakóinak.” Iz. 8, 9—14.

Azoknak, akik csak laknak a kereszténységben, de nem élnek a keresztény szellem követelményei szerint; *törbe ejtője és megrontója lesz az az Isten, aki „emésztő tűz”, a megátalkodott bűnösök számára*. És hogy minden kétséget kizáróan meggyőződjön arról mindenki, akit érdekel az Istene és a hite és elhiggyje azt, hogy ezek a kárhóztató próféciaik reánk, mai keresztényekre vonatkoznak, idézem a következőket:

„*És megaláztatik Izrael kevélysége önszemei előtt, még sem térnek az ő Urukhoz Istenükhöz és mindezek (a megvilágosítások és beigazolások) mellett sem keresik Őt.*” Oz. 7, 10.

Nem akartam beidézni a 7-ik részből csak a 10. és 13. verseket, mert szeretném minél rövidebbre szorítani a mondanivalókat, de annyira világosan igazolja ez is azt, hogy bizony a mi korunkra vonatkoznak ezek a kemény kárhóztatások és hogy Efraim néven kárhóztatja az Isten a mai zsidóságot, hogy kénytelen vagyok még az előtte való két verset is beidézni:

„Efraim önmaga népek közé vegyül. Efraim hamuban sült kenyérré lett (lapos, egyoldalú), mely meg nem fordíttatik. Idegenek emésztik meg erejét és ő nem tudja (hogy ez történik vele). *De az ősz hajak is kiűtnék rajta és ő nem veszi észre* (hogy miért nem jutott előbbre). És lőn Efraim mint a törbe csalt értelmetlen galamb (áldozattá), Egyiptomot hívják segítségül (pogánysággal vélnék segíteni magukon), az asszíriusokhoz mennek (az ármánykodáshoz pártolnak). De mikor elindulnak, kiterjesztem rájuk az én hálómat, mint az égi madarat, levonom őket. *Megverem őket aszerint, amint hallották gyülekezetükben. Jaj nekik, mert eltávoztak tőlem! Elpusztítottam, mert vétkeztek ellenem. Én megváltottam őket (mert Megváltót szült) és ők hazugságokat szólnak ellenem. Nem kiáltanak énhozzám*

szívökből, hanem ágyasházaikban jajgatnak, a búza és a bor felől törődnek, de tőlem eltávoznak. *Én oktattam őket és megerősítettem karjaikat és ők gonoszt forralnak ellenem. Elfordulnak, hogy iga nélkül legyenek*; olyanok, mint a csalárd kézijj (mely irányítójára pattan vissza). Fegyver alatt hullanak el fejedelmek az ő nyelvük dühössége miatt. (A 10. verstől Izrael és Efraim: protestánság és zsidóság együtt kárhozthatnak.) *Ez okból lesznek csúfsággá Egyiptom földjén.*” (Ezen a pogány földön.) Oz. 7, 8—16.

Világosan láthatja a Szentlélek Isten beidézett beszédéből mindenki, hogy mit határozott az igazságos Isten a protestáns kereszténységről és a zsidóságról, amiért eltávolodtak irányító Istenüktől, nem hallgatnak figyelmeztető szavára, hanem nyakasan és csökönyösen hitetik magukat is, másokat is, hogy ők az Isten tetszése szerint élnek. Hát ebben a részben, meg sok más részben is eléjük tárja a szívek és lelkek vizsgálója, hogy nem tetszésére, hanem egyenesen bántására élnek, sokféle gonoszságaik miatt és ezért nem dicőség, hanem csúfság, gyalázat, megalázás vár rájuk ezen a pogány földön: ha bűnbánattal meg nem térnek megbántott Istenükhöz, a legédesebb „oktató” és gondviselő Szentlélek Édesanyáéhoz. Aki most is arra int bennünket, hogy ne bántsa a keresztény a zsidót, mert hitben ők a mi édes kisebb testvéreink. A kisebbel szemben pedig, ha vétkeznek, az Isten szerint is az enyhébb fenyíték az igazságos, mint a nagyobbval szemben, aki már inkább tudatában van rossz cselekedete következményeinek. Itt pedig az az eset áll fenn, hogy az Isten népének mind a három csoportja bűnös.

Bűnös elsősorban a hitben és lelki fejlődésben legnagyobb, az Isten mellett hűségesen kitartó Anyaszentegyháznak „gyönyörűséges férfinépe”, az érett lelkű és értelmű, Isten által vezetésre rendelt római katolikusság férfinépe. Mert a három között hitben és korban atya lévén, hagyta, hogy a fiú a nyakára nőjön és saját portáján kivegye erős férfiúi kezéből a kormánypalcát és ezzel az uralkodó hatalmat is és az uralkodásra hivatatlan és alkalmatlan fiú uralkodjék. Aki idegenből hozott szellemekkel, mint feleséggel egyesülve mindig atya ellen lázongott és lázított, nem tisztelve atya örökében sem az igazságot, sem a jogot, hanem erőszakos módon helyet adott az atyai portán az Istennek ellene mondó hamis idegen szellemnek — asszonynak, akivel idegen felfogás és szokások meghonosításán munkálkodott, hogy kiszorítsa atya ősi portájáról Isten adományát, az ott uralkodó, megtartó hitigazságokat és ez által letörve az atya uralkodó hatalmát, könnyed, hamis és halandó felfogásokkal

biztosítson magának uralkodó hatalmat. E torzsalkodásuk közepett mind a ketten elhanyagolták a legkisebbet, az unokát, Efraimot, a zsidóságot, aki mint a gonoszság által törbe csalt értelmetlen galamblélek, áldozatul esett a gonoszság-nak. Ki hát a három között a legbűnösebb? Itélje meg az igazság. Ne bántsa hát a kereszténység a zsidóságot, mert ha üldözi, azzal az Isten ellenére cselekszik, hiszen édes hittestvérét üldözi, a kicsit, aki még nagy gyámolításra jogosult a részéről. Amint látjuk, a zsidókat azok üldözik, akiktől az Istentől való elpártolás gonoszsága a kereszténység közepett másodszor terjed ki az egész föld lakóira. Akik ellenségei az Istennek, mert a horogkereszt jelében akarnak győzni a saját dicsőségükre és nem a Krisztus keresztje jelében a Szentháromság egyisten dicsőségére, az emberek üdvösségére. Pedig Jézus megmondotta, hogy *aki nincs velem, az ellenem van*. Mégis behódol neki, az „istentelen, szentségtelen fejedelem”-nek a kereszténység igen nagy része. Még a magyar kereszténység névleges kereszténysége is képes volna tálcán vinni elébe és ajánlani fel neki a 900 éves élete jubileumára készülő Magyarországot. Ezt a hitéből, nemzeti érzéséből kivetkőzött gonoszságot nem a zsidók, hanem siralmas lelki rongyosságban leledző keresztények szeretnék elkövetni.

Nekünk, jó keresztényeknek arra kell törekednünk, hogy azt cselekedhessük meg az Isten segítő kegyelmével, hogy mint Ábrahám közös atyánk tette, mi is kiszabadíthassuk testvérünket közös ellenségünknek, a gonosznak hatalmából. Mert egy közös ellenségünk van nekünk, keresztényeknek és zsidóknak: *az istentelen keresztény és az istentelen zsidó*, mert mint istentelen, egyenlőképpen „*harcos eszköze a gonosz-ságnak*” és ellensége a felfelé fejlődésnek.

A keresztény igazság nem ismer faj szerinti értékelést és ítélezést, hanem igazságot ismer, amely aszerint értékeli és ítél, amilyen jó, vagy rossz, becsületes, vagy becsületlen az ember, tekintet nélkül arra, hogy zsidó-e, vagy keresztény, hatalmas-e vagy szegény.

Most világgraszáló szégyenletes események igazolják be keresztény világszerte, hogy mennyire nem mindegy az, hogy akár az egyén, akár a nemzet Isten törvénye és parancsolata szerint él-e; vagy az igaz Istent és parancsolatait semmibe sem véve, a saját felfogása, kénye és kedve szerint él. Megmutatta ennek az átkos „a vallás magánügy” felfogásnak a szelleme, hova jut az egyén, a nemzet és világ, ha meglazítja és szétszaggatja az Isten törvényének köteleit, a parancsolat megtartásának kötelező voltát. Bizony csak Sodoma és Go-

morra sorsára; azért is kiált felé a Szentlélek Isten, a gondviselő Anya így a 10. versben:

„Halljátok az Ur igéjét — igazságát — Sodoma fejedelmek! Vegyétek fületekbe a mi Istenünk törvényét Gomorra népe!...”

Nem kedves Istennek a kereszténységben élő, meg a kereszténységgel együtt élő Izraelnek, az Isten akarata ellen szegülőeknek *sem ünnepe, sem imája*. Ezt több helyen kifejezésre juttatja a lelkek seregeinek Ura a próféciákban. Nem kedves, mert megnehezítik az Isten munkáját a kereszténység lelki fejlesztésének növelésében az által, hogy nem hallgatnak az Istenre és ellene szegülnek az Isten akaratának, úgy a kereszténység, mint a zsidóság izraeli.

„Mikor kiterjesztitek kezeiteket, elfordítom szemeimet rólatok és akármely sokszor imádkoztok, nem hallgatlak meg, mert kezeitek vérrel van borítva.” 15. v. — A magzat-elhajítás vérével.

„Mert kezeitek megfertőztettek vérrel és újjaitok gonoszsággal. Ajkaitok hazugságot szólnak és nyelvetek gonoszságot beszél. Nincs, aki igazságra hivatkoznék, sem aki igazán ítéljen. Hanem a *semmiben bíznak és hiúságokat szólnak. Bajt fogannak és gonoszságot szülnék.*” Iz. 59, 3—4. Nem így van-e teljesen napjainkban?

„Gyűlölöm és megvetem ünnepeiteket és nem fogadom el gyülekezetetek illatszerét” — áhítatát. Ámosz 5, 21. (Jer. 6, 20. Malak. 1, 10.)

Ezek az idézetek világosan igazolják azt, hogy hiába kiabálja a kereszténység vegyes, istenellenes része Uram-Uram, de mert nem cselekszi az Isten, az Atya akaratát; ezért nem hallgatja meg az Isten. Mert azt mondja a seregek Ura:

„A fiú tiszteli atyját és a szolga az ő urát. Ha tehát elismered, hogy én Atya vagyok, hol az én tiszteletem? (Hogy még sem cselekszel az én akaratom szerint). És ha Úr vagyok, hol a tőlem való félelem? — úgymond a seregek Ura *ti nektek, ó papok! Kik megvetitek az én nevemet* — (az Anyaisten nevet) és azt mondjátok: miben vetettük meg a Te nevedet? „Malakiás 1, 6.” Abban vetették meg a magyar kereszténység minden vallású papjai a Szentlélek Isten nagy nevét, hogy az 1933. év január 28-án hajnali 5 órakor történt kegyelmes kinyilatkoztatását, amely szerint a Szent Szűzanya és a Szentlélek Isten azonos, egyszemély és mint ilyen, a Szentlélek Anyaisten; ezt az Ő nagy igazságát a kereszténység minden vallású papjai megvetették, visszautasították. Pedig elvitathatatlan nagy igazság ez; a

Szentírás igen sok helyen igazolja ezt a drága, örvendetes kinyilatkoztatást. Ennek beigazolása munkámnak többi részeiben található meg.

Bizony, nagyon haragszik a gondviselő Szentlélek Isten a kereszténység és zsidóság izraeleire, istenellenesekre, akik bár nem tagadják meg, hogy keresztények vagy zsidók; valamit és valahogyan, amint nekik tetszik, gyakorolnak is a vallásukból, de nem hit, lélek és igazság szerint. Ezért ők azok, akik a kereszténységben állandóan gyengítették a hitet, ezáltal az Istenfélelmet is. Eltértek az igazság gyakorlásától, ezáltal az igaz Istentől is és állandóan bomlasztották, rothasztották a keresztény erkölcsöket. Ezt be kell végre látni, mert a kereszténység és zsidóság mai beteg, senyvedő lelki és erkölcsi állapota *az el nem fogadott krisztusi hit hiányának és a megbontott krisztusi hit egységtelen élésének tudható be.* Tehát akik czekeket cselekedtek és mindmáig ez áldatlan cselekedeteikben élnek, ezek miatt zúdul a kereszténységre és zsidóságra egyenlőképpen ma a sok szenvedés és megpróbáltatás. Ezt az igazságot meg kell és be kell látni, mert addig nem lesz gyógyulás azok miatt:

„Kik elefántesont — (drága) — ágyakban alusztok és bujálkodtok fekvő helyeiteken. Kik megesszitek a bárányt a nyájából és a borjút a csordából.” Az utolsó mondat értelme: Kik a saját jövőendő életlehetőségeketek emésztitek meg.

„Kik zsolnárszó mellett énekelnek, azt vélvén, hogy hangszerük olyan, mint Dávidé.” (Pedig téves az ő vélekedésük, mert a Dávid énekéből a bűnnek, Isten megbántásának belátása és bűnbánat, igaz, mélységes bűnbánat csendül ki; míg az ő énekükből ez teljes mértékben hiányzik. Ezért nem talál az Istennél meghallgatásra.

„Kik a bort csészékből isszák — (mint más a tejet, bőségesen) — és legjobb kenettel kenetkeznek, — (külső máz rajtuk a keresztény jelleg) — *de semmit sem törődnek József romlásával.*”

József volt Jákób tizenkét fia között a lelki fiú, a legszébb és legtökéletesebb. Ezért irigykedtek rá testvérei és eladták az egyiptomi kereskedőknek. A pogány szellem fogságába került. Ehhez hasonlóan a pogány szellem fogságába került az Isten gondviselő kegyelme által lelkiesített kereszténység lelke is, amelynek romlásával a zsolnárszó mellett énekelő kereszténység nem törődik. De ugyanúgy nem törődik a zsidóság sem.

„Azért az elköltözendők élén fognak ezennel elköltözni és elvitetik a bujálkodók társasága. Megesküdött az Ur Isten az ő lelkére, úgymond a Seregek Ura Istene: *utálom én József*

kőb (a hamis) kevélységét és házait (egyházait) gyűlölöm. És a várost (az ő erődjüket) kézbe adom lakóival együtt." Ámosz 6, 4—8.

A beidézett szentírási szövegben világosan kifejezésre juttatja a Szentlélek Isten, a lelkek seregeinek szülő és gondviselő Istene, mint vélekedik az igaz krisztusi keresztény hit Anyaszentegyházától elszakadva élő kereszténységről és mennyire utálja és gyűlöli ezek hamis, kevély egyházait; amelyek által megrontatott a „*hű város*” a régen hű kereszténység, amelyről azt mondja az igazságosan látó és ítélő Szentlélek Isten: „*igazság lakozott abban, most pedig gyilkosok.*” Iz. 1, 21. (Oz. 4, 2.)

Ne ingerelje és ne keserítse hát még tovább is a jószágos Istent, hanem lássa be és bánja meg sok szörnyű nagy bűnét, amellyel mindmáig Istenét bántja és a tékozló fiú példája szerint térjen vissza az elhagyott Anyához, az egységben megtartó Anyaszentegyházba. *Mert keresztény egység nélkül nincs gyógyulás, nincs előrehaladás, ezért nem lehet lelki fejlődés sem, ami pedig kell, hogy a kereszténységnek mindennél fontosabb törekvése legyen.* Mert csak egyedül ezzel a törekvéssel — amelyből minden jó származik majd — engesztelheti ki a megbántott Isten haragját és érheti el az üdvösséget.

„Mert íme, az Ur parancsot ad és megveri a nagy egyházat összeomlással, a kisebb egyházat pedig repedésekkel. Ámosz. 6, 12.

Ne várják be, hogy ez a parancs is kijöjjön az Urtól, amiképpen kijött Sodoma—Gomorra felforgatásának a parancsa, anélkül, hogy emberi kézzel nyúltak volna hozzá. *Ismerjék be, hogy igen nagyot és igen sokat vétettek az Ur törvényei és parancsolatai ellen,* mert csak ezt az egyetlen utat — a beismerő bűnbánat útját — hagyta szabadon a seregek Ura a bűnös életmódtól megszabadulni és az Istent kiengesztelni vágyók számára. A látszatos vallásosság, meg a hamis hit nem fog megszabadítani senkit, mert a vallásosság a hitigazságok törvényeinek és parancsolatainak élése nélkül olyan, mint a vak, sánta és beteges barom; hibás, a melynek látása nem tetszik az Istennek, ha áldozáshoz járul, vagy ha engesztelésül mutatod be és ajánlod fel Neki. Amint nem tetszene az vezérednek sem és bizony nem nézne érte jó szemmel téged: mondja a Szentlélek Anyaisten Malakiás pr. 1. r. 8. v.-ben.

„És most könyörögjete az Istennek, hogy könyörüljön rajtatok; ha valamiképen kegyesen fogadna titeket; úgy mond a seregek Ura, mert a ti kezeitektől — cselekedeteitek-

től — lett ez...” 9. v. Anyaszentegyházról elpártolt keresztények és zsidók, hogy mindenben önző, telhetetlenné; „*parázna személlyé lett a hű város*”, a régen hű kereszténység és e bűnök következtében lett *hitben vak, igazságban sánta, erkölcsben betegen* igen nagy része. Bizony, anyagi önzése, kapzsisága határtalan a kereszténységnek és zsidóságnak egyaránt. De a zsidót valamennyire még menti az, hogy nem keresztény, nem megváltott nép; de mi menti a kereszténységet?... Azért így folytatja tovább a Szentlélek Anyaisten:

„Kicsoda az közületek, ki az ajtókat bezárja és oltáron tüzet gyújtson ingyen?” (Ki szolgál anyagi érdek nélkül, önzetlenül az Istennek?)

Nem kedvellek titeket, úgymond a seregek Ura és az ajándékot nem veszem el kezeitekből.” Malakiás 1, 10.

Jeremiás próféta által is ezeket mondja a seregek Ura az Ő igazságát nem hallgató, *törvényét megvédő, pogány szellemű kereszténységnek, a „gyülekezetnek.”*

„Minek hoztok nekem Szábaból tömjént és gyönyörűséges illatú fahéjt messze földről? *A ti égő áldozataitok nem kedvesek és a ti egyéb áldozataitok nem tetszenek nekem.*” Jer. 6, 20.

A Szentlélek Istennek eddig beidézett kárhozható beszédéből láthatjuk, hogy mint vélekedik az Istent szájjal megvalló, de törvénye és hitigazsága szerint nem élő kereszténységről, és zsidóságról. Láthatja mindenki, mennyire jogos és igazságos a seregek Urának kemény, haragos kárhozátása a kereszténységhez tartozó hamis, istenellenes egyházakra, amelyeknek egyik tévtana szerint — amelyet lelkésze a rádióban 1938 április 3-án tartott beszédében kihangsúlyozott — *üdvözülni egyedül a hit által lehet, a törvény cselekedete nélkül.* Az Istent félő lélek a lelke mélyéig megdöbben az ilyen szörnyen téves felfogás kijelentésének hallatán. És ennek a megállapításnak a leszögezéséhez Luther — a lelkész szerint — hosszas töprengés és tusakodás által jutott el. Hogy az ilyen tévtanoknak elhíttetése milyen rossz gyümölcsöt termett, milyen kárhozatos állapotot teremtett a kereszténységben, azt a mindenható Isten kárhozható ígéretein kívül mutatja a kereszténység és a zsidóság mai erkölcsi állapota is, amelyet sem elrejtteni, sem szép színben láttatni nem lehet. Ezek szerint igazán nem csodálkozhatunk azon, hogy nincs öröme az Istennek a mai hamis kereszténység és zsidóság áldozataiban és ünnepeiben, amint ezt több helyen ki is fejezi.

„Ne tegyetek többé áldozatokat hiába. Ne áldozatok hiába és hiábavalóságokra. A jó illatszer útálatosság előtt-

tem. Az újhoid ünnepét, a szombatot és egyéb ünnepeket nem tűrhetem; *gonoszok a ti gyülekezeteitek*. Újhoidaitokat és ünnepeiteket *gyűlöli az én lelkem, megunatkoztam, kifáradtam azok tűrésében.*" Iz. 1, 13—14.

Ezek a kárhozzátások a 10. verstől kezdve szorosan a zsidónép izraeleire vonatkoznak, akiknek üres, érdek és hiúsággal telített ünnepeit nem tűrheti a lelkekbe látó Isten. Hanem, amikor kiterjesztett kézzel imádkoznak Hozzá, elfordítja róluk szemeit és nem hallgatja meg imáikat; mondja a szíveket és veséket vizsgáló Isten a 15. versben, bizonyára nem ok nélkül. Ne bízzák hát el magukat sem a kereszténység, sem a zsidóság izraelei abban, hogy elegendő az Istent csak hinni, hogy van, a törvény cselekvése akkor, vagy ahhoz már nem olyan fontos. De igen. Nagyon is fontos, mert a hit cselekedet nélkül holt; holt hittel pedig még nem jutott el az üdvösségbe senki sem. Nem mindegy, hogy ki mit és mint hisz a kereszténységben, mert a benne ma észlelt bábeli *hitzavar és zűrzavar* gyökere éppen abban van, hogy nagyon is megengedték azt, hogy mindenkinek az ő hite szerint legyen. Mert ha mindenkinek az ő hite szerint lesz, — amint ma van — nem az igaz, egységes krisztusi hit tanai szerint, amely egyedül jogosít az üdvösségre; akkor a kereszténységnek az a csoportja, amelynek hittana szerint elegendő az üdvösséghez a hit, a hit igazságainak, más szóval a törvénynek cselekedete nélkül, az a csoport ezzel a tévhitével sohasem fog eljutni Jézushoz az üdvösségbe. Nem fog eljutni azért sem, mert nincs két megváltó Krisztus, sem kétféle igaz keresztény hit; *ezek szerint nem lehet az üdvözülésnek sem két útja*. Tehát a kereszténységnek az a része, amely elhagyta az Anyaszentegyházat és emberek tudománya szerint alapított magának hitet, az nem jár az üdvösség útján, hanem fertőzi és bomlasztja a kereszténységet. Mert amikor az Anyaszentegyház, amely megszülte és hittel, igazsággal táplálja az ő fiait, az elpogányosodott kereszténységben, a keresztény Európában, amely nagyon is „bevette”, befogadta a „*maga nevében jövőt*”, beigazolvva ezzel Jézusnak azon szavait, amelyeket a *Vele ellenkező* izrael férfiraikra vonatkozólag mondott, akik mint ma a kereszténység izraeljei, „*egyik a másiktól vár dicsőséget*”, az égisz magasztalják és dicsőítetik önmagukat és egymást, de „*a dicsőséget, mely csak az Istentől származik, nem keresik*”. (Szt. Ján. 5, 43—44.) Amikor az Anyaszentegyház magyar hazánk fővárosában az egész világ tudomásával készül rövid időn belül ünnepélyes keretek között bemutatni imádó hódolatát a Szentség Jézusának és a kereszténységben oly nagyon hatalomra jutott

hamis, hazug irányelvek; igen sokak által követett „idegen istenek” előtt nyilvánosan hitet kíván tenni Krisztusnak egyedüli és örökkévaló Királysága mellett; akkor a kereszténység izraeli, a *mindenkori ellenkezők* főpásztori körlevélben figyelmeztetik híveiket arra, hogy a katolikus kereszténységnek, más szóval az igaz Isten mellett és Jézus Krisztus mellett megmaradt és hűségesen kitartó Júdának e krisztusi hitet megvalló, Istent mindenekfölött dicsőítő áldozatos cselekedetével szemben *közönyösséget tanúsítanak*. Más szóval se hideg, se melegséget ne mutassanak. Ez hát a magyar kereszténység keresztvénsége, *igazi arca, amelyet önmaga mutatott be püspöksége által önmaga* ellen írott — 1938 április elején szószerkeiken lelkészeik által felolvasztatott — *vádoló levélben* nemcsak a világ, hanem az Isten előtt is.

Jaj neked Jákób háza! — hamis egyháza a kereszténységnek. Sorsod megpecsételtetett. Mert melyik Jézus mellett fogsz hitet tenni és mikor, ha most, amikor a mindenható megadta erre az alkalmat, most közönyös vagy és közönyös akarsz maradni?... Nem fog neked erre a Jézus megvallására az Isten külön alkalmat adni ezen a szorongatottan kívül. Vájjon melyik Jézust fogod megvallani az emberek előtt, ha nem azt, akit napjainkban a hatalomféltő Heródes szellemek halálra üldöznek, a Judás szellemek pedig léptenyomon elárulnak a kereszténység közepett.

Figyelmezzetek, mert amellet a Jézus mellett kell most hitet tenni, aki azt mondotta: „*aki megvall engem az emberek előtt, azt én is megvallom az én mennyei Atyám előtt...*” — mint sajátomat. De aki nem vallja meg Őt az emberek előtt, amikor a szükség ezt kívánja, hanem a közönyösség *se hideg, se meleg* álláspontjára helyezkedik, arra azt mondja: „*bár hideg volnál vagy meleg, de mert se hideg nem vagy, se meleg, kivetlek a számból.*” Más szóval, nem leszel tovább számon tartott Jézus által. Mert ha kereszténynek tartod magadat, akkor tégy bizonyosságot erről cselekedetben. Ne ellenkezz szülő és nevelő Anyáddal és ne gyűlöld őt, mert ezeket az engedetlen rossz gyermek cselekszi. A te cselekedeteid pedig megítélnék téged. De megítélik cselekedeteik a mai zsidóságot is, mert bár ők is az igaz Istenben hisznek, nem cselekszenek az Isten törvénye szerint. „*Részesek a bálványokban*”, mert bálványoznak minden anyagiasságot.

Összekötöttet Efraim gonoszsága és el van téve az ő bűne. A szülés fájdalmai jönnek rája. (Szorongó fájdalmak.) *Esztelen fiú és ő nem állhat meg a fiak romlásakor.* (Oz. 13, 12–13.) Ezért az ítélet büntetésekor „*szárnyához köti őket a szélvész és megszégyenülnek áldozataik miatt.*” Ozeás 4, 17,

19. Az 5. részben azt mondja reájuk a Szentlélek Isten, az ítélet Istene.

„Erőszakot szenved Efraim (nem ez történik-e ma a zsidósággal) de igazságos ítélettel rontatik meg, mert az undokságok után kezdett járni. Efraim elpusztul a fenyítés napján; Izrael nemzetségein megmutatom hűségemet.” 11. és 9. v.

Efraim néven kárhoztatja a Szentlélek Isten az igaz Istent hívó népeknek azt a csoportját, akik lelki fejlettség szempontjából a legkisebbek az Isten népei között. Ez az Isten gondviselő irányítása szerint növekedő lelki fiak között; Juda és Izrael között növekedő kis lelki fiú, lelki hajtás Efraim, a fiak-fia, tehát a lelki unoka. Ezt igazolja az is, hogy bár Efraim is Izrael nemzetségéből való, mégis megkülönbözteti a Szentlélek Isten Izrael nemzetségeit és Efraimot, amint a 9-ik versben látható. Juda tehát mert az Isten mellett kitartott, az Isten népei között a legnagyobb, legfejlettebb lelki fiú: a római katolikusság. Utána következik Izrael, az Istenétől és Anyaszentegyházától elpártoltak, az Istennel ellenkezők és az isteni tulajdonságokkal állandóan tusakodó hűtlen fiak. Akik két csoportra oszlanak: Jákób és Izrael, — a hamis és istenellenes kereszténységre.

Ha a Szentlélek Istennek e megvilágítása szerint fogják értelmezni a próféciákat a kereszténység és zsidóság papjai, mindenki ráismer a kárhoztatások által önmagára és nem egymást fogják ítélgetni a sok tévely és a *bűnös életmód miatt, kereszténység és zsidóság*, hanem be fogják látni, hogy nagyon nagy a vétke, bűne kereszténységnek és zsidóságnak egyaránt, mert vétkezett az ég ellen és önmaga ellen, azért kell most beleköszölnia a bűnök moslékjába. Ellegendő Ozeás próféciájának elolvasása, hogy az Isten népének mindenik csoportja ráismerjen önmagára. Oh, Istenem, de kívánva-kívánom, hogy ez mielőbb bekövetkezzen. Hogy még jóvátehesse bűneit és kiengesztelhesse oly igen nagyon megbántott jószágos Istenét kereszténység és zsidóság, *mielőtt eljön az Urnak ama nagy és rettenetes napja*, amely immár sietve jó és amelyen szorongni fog még az igaz is; amint meg van írva.

Bizony Szent István király szellemére és az ő szent jobbjára szerinti erős, igazságos oselekedetekre van szüksége a magyar népnek ismét, hogy le ne csússzon teljesen nemzete évezredekre szóló fundamentumáról, amelyre áldott emlékü Szent királyunk állította és amelyet bizony nem „a vallás magánügy” felfogásával alapított meg, hanem a krisztusi hit-igazságok sziklaköveit tette annak alapjául, amelyek egyedül

képesek dacolni e pogány világnak időnkint felülkerekedő s minden szépet, nemeset, jót és magasztosat lerombolni, elpusztítani kívánó gonosz szellemeivel. A hitigazság sziklaköveit pedig szigorú törvények alkalmazásával kötötte egybe és éber figyelemmel őrködött az Isten törvényeinek és parancsolatainak a krisztusi római katolikus hit tanítása szerint való megtartása fölött és szigorú büntetéssel sújtotta és *kényszerítette az engedetleneket* — mint Jézus mondotta, hogy a mennyország erőszakot szenvedt — az Isten törvényeinek és parancsolatainak megtartására. Ma is az ő áldott szellemének követésére és az ő atyai igazságos, belátó cselekedeteire van szüksége a magyar népnek, meg az ő egységbe tömörítő Szentjobbja, hogy kiemelkedhessen és megmenekedhessen a modern pogányság büntengerének elnyeléssel fenyegető hullámaiból. És a szentistváni keresztény alkotmányos kormányzati szellem útmutatása szerint megépíthesse a magyar nép és nemzet jövőendő életlehetőségét újabb ezer évre. De gyógyulása és új életretámadása a magyar keresztény népnek csak egyetlen módon várható: ha megbánja helytelen és bűnös életmódját nem csupán elhangzó szóval, — amivel mostanában olyan könnyen és gyorsan elintéztetnek vélnék mindent — hanem szívből és cselekedettel, amiként Acháb a régi Izrael király tette, amikor a Szentlélek Isten Illés próféta által szemébe mondotta gonosz, Isten ellenes cselekedeteit, amelyeket felesége, az „idegen szellemű”, pogány szellemű Jezabel befolyása által cselekedett. Acháb belátta bűnét és megbánta azt. „*Megszaggatta ruháját, szőrzsákot öltött, abban aludt és lehorgasztott fővel járt.*” (Kir. III. k. 22, 29.)

Csak ezen az egy módon nyerhet bocsánatot Istenétől. Csak ezen a módon van remény a meggyógyulására és csak ezen az egy módon lesz új életretámadása. Az igazságos Isten megelégtelte a sok hazudozást, a sok csalárdságot, a sok ármánykodást és a sok gonoszságot, amelyet elkövetnek istenfélelem nélkül az Ő népe izraeli keresztény világszerte az Úr szemei előtt. Amellyel megszegik és megcsúfolják a megváltás nagy, szent áldozata árán az Istennel kötött szövettségüket; haragra ingerelve ezzel jóságos Istenünket, aki ma ugyanolyan hatalmas és büntető Istene az Ő ellene elkövetett gonoszságoknak, amilyen hatalmas volt régen, amikor betelt szemei előtt az emberi gonoszságok mértéke.

Csak egy útja és egy módja van a magyar kereszténységnek, amelyen gyávasága bűnének, apostoli királya ellen elkövetett esküszegésének és sok egyéb bűnének következményétől a mai megalázott, meggyalázott és szorongatott helyzetéből kiszabadulhat és megmenekülhet: a bűnök belá-

tása, megbánása és Isten előtt ennek nyílt cselekedetben való megvallása. Ma nincs és nem is lehet más igaz és követésre méltóbb jelszava a magyar kereszténységnek és zsidóságnak annál, amelyet Pusztai Sándor római katolikus lelkész Húsvéthétfőjén a koronázó főtemplomból a rádió által közvetített szentbeszédének záró mondataként, mint az első pünkösti Szentlélek által tüzesített lélekkel világgá kiáltott:

Magyarország népe térdre!

Bizony csak ennek a térdreborulásnak igaz cselekvése menthet még meg az élet számára, Magyarország népe! Aki más jelszóval vél megmenthetni, az hazudik, vagy nem lát. Amint hazudik, vagy nem lát az sem, aki azzal biztatja önmagát és másokat, hogy nem jön ránk a veszedelem; nincs veszélyben Magyarország és a magyar nép. Az ilyen elhitető ellene mond a Szentlélek Istennek, aki figyelmeztetve mondja:

„Fegyver által halnak meg az én népem minden bűnösei, kik azt mondják: nem közelget és nem jó ránk a veszedelem.”
Ámosz 9, 10. (Jer. 5, 12.)

Ezt az Isten mondja, ez az igazság. Ezt hiszem én és nem azt, amit a névleges kereszténység politikusai *álbarátság* leple alatt egymás hitetésére és a népek ámitására évek hosszú sora óta csalárdul, álnokul, lelkiismeretlenül összehazudoznak. Mert legyünk csak őszinték önmagunkhoz és valljuk be, hogy bízhatunk-e mi, magyarok olyan nemzetnek barátságot ígérgető szavában és érezhetünk-e igaz baráti módon az iránt, akinek nagy tengere lévén, minden különösebb rászolgáló ok nélkül — pusztai barátságából — elvették a mi kis tengerünket is, kikötő városunkkal együtt. Pedig a barátság, ha valóban barátság, akkor inkább ad, mint elvesz. Ami pedig szavatartósságát illeti, szemeink előtt szegte meg Ausztriának tett meleg baráti ígéretét, minden elfogadható kimagyarázás, vagy a legcsekélyebb szégyenkezés nélkül. Ne álltassuk hát magunkat hiú reményekkel, mintha mi többre számíthatnánk részükről ennél. Barát? Az evés-ivásra akad, de a bajból való kiségitésre már kevésbé.

Bízzunk hát mi egyedül csak a gondviselő Istenünkben és hitünk, igazságunk érdekében szálljunk síkra. Akkor lesz hazánk és lesz életünk is, mert velünk lesz Istenünk. Aki nékünk *erős várunk és ellenség ellen fegyverünk*. Ha énekeljük ezt, *akkor higgyük is!* Mert csak úgy lesz hasonló hangszerünk a Dávidéhoz.

Okuljunk hát a múlt tapasztalatain, a jelen megbízhatatlan színváltásain és ne bízzunk az emberek barátságos ígér-

getéseiben, hanem figyelmezzünk a mi jóra intő Istenünk szavára, aki azt mondja: *átkozott ember, aki emberben bíz.*

Óva kérem Magyarország vezető egyéneit, ne hagyják elhíttetni magukat és a magyar népet a német nemzeti szellem lelket öltő mótelyével, mert ha Magyarország is elfordul a krisztusi keresztény hittől és behódol a németek hamis pogány szellemének, amely amint ők hirdetik, *vallás*, akkor a magyar nép halálos ítélete inkább megpecsételtetik, mintha elvesztené hazáját, de megtartaná igaz, krisztusi keresztény hitét. Ezt jól a figyelmébe ajánlom minden keresztény testvéremnek, aki hiszi, féli és szereti az Istenét és Hozzá hű akar maradni. Mert sokan jönnek majd az én nevemben és sokakat elhíttetnek, mondotta Jézus, de vigyázzatok, hogy el ne hitessenek titeket. Valóban sokan jöttek hangosan hirdetve szóval és sajtóval: ez az igazság, ez a világmegváltó eszme, itt az emberek és a kisnemzetek felszabadítója! Mert igazság, Megváltó, Szabadító; ez mind a Jézus neve. És ezeket a Jézus nélküli, de Jézus nevében jövő, önmagukat dicsőítő és dicsőíttető hamis szellem hirdetőket befogadta a kereszténység igen nagy része, hogy elveszenek, amint megíratott.

Mert a német nemzeti szocialista szellem valóban vallás, még pedig sokkal hamisabb és lélekölőbb a Anyaszentegyház történetében eddig támadt minden szakadár szellemnél, mert azok csak egyik-másik hittételekben ütköztek meg és tértek el az igaz krisztusi keresztény hittől, de a németek hamis új vallása teljesen elszakítja híveit a keresztény hittől és ez által természetesen az igaz és mindenható Szentháromságegyisténtől is. Ezt ők nem titkolják, hanem szóban, sajtóban, de különösképen cselekedeteikben kinyilvánítják. Nem lehet hát nem megérteni a keresztény népeknek és nemzeteknek azt, hogy aki az ő hamis szellemü vallásuknak behódol, az az antikrisztusnak hódol be és elszakítja magát Jézustól és ezáltal a mennyországtól és a mennyieiktől is és zsoldosává szegődik az alvilág zsarnokainak. Akik ma nemcsak „*vörös fenevadak*” képében ölnek és rombolnak, hanem amint megíratott: „*báránypőrbe bujt farkasok*”-ként hitetnek és ragadoznak. Ezt igazolja a német nemzeti szocialista szellem egyik folyóiratában, a „Hochwacht” 1935-i évfolyam egyik számában megjelent cikkük is, amely szerint:

„*A nemzeti szocializmus vallás; az új, az egyedüli igaz vallás, mely a vérből, az északi szellemből és az árja lélekből jött létre. A katolicizmusnak és a protestantizmusnak el kell tűnnie a legközelebbi idő alatt és ha nem akarnak önként feloszolni, az államnak kell feloszlatni őket. Mindenki tisztán*

láthatja, hogy a nemzeti szocializmus és a kereszténység kiengesztelhetetlen ellenségek."

Idéztem ezt a „Nemzeti Ujság” 1937 június 3-i számának „Áthidalhatatlan ellentét” című vezércikkéből.

A beidézett három mondatba foglalt felvilágosítás a német nemzeti szocializmus mibenlétéről valóban mindenkivel tisztán megláttatja azt, hogy az vallás, amely el akarja tüntetni a keresztény hitet, mert kiengesztelhetetlen ellensége a kereszténységnek. Ezt igazolják a kereszténység ellen irányuló cselekedetei is: az ifjúságnak elvonása a keresztény hitben való neveléstől, a német katolikus papságnak és híveknek eltiltása a Kongresszusra való jövőstől és sok más egyéb. Ezek ugyancsak tisztán láttatják a kereszténységgel azt, hogy minden keresztény ember, aki behódol a német szocializmus szellemének és vezérének; az meggyalázza és elárulja Jézust, elszakítja lelkét az Istentől és a sátán hatalma alá adja azt. Mert az a szellem, vagy vallás, amely ellensége a kereszténységnek, az ellensége az igaz Istennek is, aki a kereszténységet az Ő őszövétségi zsidó népének az Istent félő, az Istenre hallgató és az Istenhez és az Ő parancsolataihoz ragaszkodó nemes lelkeiből alakította. Ilyen ellensége pedig az Istennek csak egy van: az alvilág ura. Aki tehát a kereszténység „ellenségének” behódol, az az alvilág urának, az Isten ellenségének alattvalójává szegődik; *ez elvitathatatlan igazság.*

Akinek a mindenható Isten ebben az apokaliptikus időben az Istenben bízó hiteért megadta a lelki látás kegyelmét, az tisztán látja, hogy egyet jelent a német új vallásnak behódolni, vagy elkárhozni; lelkét egy örökkévalóságra a kárhozatra adni. A lelki életet elveszíteni.

Ezek szerint *Ausztria valóban elveszett nép* lett a kereszténység szempontjából tekintve; amint elveszett nép a német népnek is az a nagyrésze, amely szívvel-lélekkel elfogadta és lelkesen hódol az új vallás horogkereszt jelű szellemének. Azt a tömjénezést azonban, amelyben Ausztriában részesült a „vezér” a katolikus keresztény nemzet részéről, még Németországban sem kapta meg. Mert a kereszténység nyílt ellenségének azoknak a harangoknak a szavával hódolni, amelyek a keresztények Istenének dicsőítésére szolgáltak eddig; olyan megcsúfolása a gondviselő Istennek, amely cselekedetéért igen meg kell majd szenvedni az osztrák népnek. De még ennél is nagyobb megbántása és megalázása az Istennek az osztrák kereszténység részéről az, hogy a „vezér” születésnapja alkalmával kitűzték a horogkereszt zászlót a bécsi Szent István-székesegyház történelmi tor-

nyára. Ilyen Isten fölé toló megnyilatkozását a hódolatnak valóban nagyérdemű királyok és császárok sem kívánták. De meg lett ez azért, hogy beteljesedjen a prófécia, amelyben felismerteti a Szentlélek Isten, kinek borul a lába elé ma a kereszténység gondolkozás és megfontolás nélkül, Istent és keresztény szellemet elárulva, megalázva. *Annak, aki az Isten uralkodása fölé akarja tolni az ő uralkodását kevélységében.* Aki így szól szívében:

„Fölmegyek az égbe. az Isten csillagai fölé magasztalom fel királyi széket. A szövetség hegyén fogok ülni észak oldalain. (Északi fajok fölött uralkodva) A felhők magassága fölé hálok, hasonló leszek a Felségeshez. (És bár ezeket gondold szívedben és szavaid, cselekedeteid is erről tesznek bizonyosságot, mondja az Ur.) Mindazáltal levonatul a pokolra, a verem mélységébe.” Iz. 14, 13—14.

Ez lesz a sorsa az Isten ellen felemelkedő, uralkodását az Isten uralkodása fölé toló és a kereszténységet eltüntetni, eltörölni akaró kevély német „vezérnek” és hív követőinek. Ezt határozta felőlük a *mindenható Isten*, a „*nemzetek Uralkodója*.” És megíratta ezt az Istenben hívők és bízók dicsőségére bizonyossággal Izaiás próféta által közel 2700 évvel ezelőtt, hogy amikor majd kihal az emberekből az Istenbe vetett hit és az istenfélelem, ezek a jövődölések beteljesedve megszégyenítésére legyenek a hitetlen és az Isten ellenére cselekvő pogány, elvakult embereknek.

Most tegyünk egy kis összehasonlítást a 2700 évvel ezelőtt a Szentlélek Isten által íratott prófécia és az 1846-ban, tehát még nincs száz éve, Franciaországban a la-salettei hegyeken a „*menny Fenséges Asszonya*” által két írástudatlan pásztorgyermeknek: Melaniának és Maximiánnak adott kinyilatkoztatása között. Amelyeket ők szavakkal mondtak el, úgy, amint a menny Fenséges Asszonya mondotta, akinek lénye — elmondásuk szerint — fény és világosságból, édes gyönyört árasztó ragyogásból volt összetéve. A Szentírásról semmit sem tudtak — gyermekek és írástudatlanok lévén — mégis csodálatosan egy nagy dologra figyelmeztetnek bennünket úgy a próféciák, mint ez a próféciákhoz képest nemrég történt kinyilatkoztatás; amelyekből csak néhány idevonatkozót óhajtok idézni.

„A társadalom a legborzasztóbb ostromapások és a legnagyobb események előestéjén áll. Készen kell lenni arra, hogy *vas-vessző fog kormányozni és az embereknek az Isten haragjának borából kell inniok.*”

„A rossz könyvek nagy számban terjednek el a földön. *A sötétség szellemei mindenütt nagy közönyösséget és lany-*

haságot fognak terjeszteni mind abban, ami az Isten tiszteletére vonatkozik. Nagy hatalmuk lesz a természet fölött és lesznek templomok, melyek e szellemnek fognak szolgálni." Amint a következő kijelentés igazolja nem a katolikus templomokra célzott a menny Fenséges Asszonya.

„Az én fiam helytartója sokat fog szenvedni, mert egy időre nagy üldözéseknek lesz kiszolgáltatva; ez lesz a sötétség ideje. Az Egyház borzasztó válságon fog átesni.

Erre az egyházüldözésre vonatkozik Izaiás próféciája 34-ik rész 8. verse.

„Mert az Ur bosszúállásának napja az és Sionért — (az Anyaszentegyházért) — az ítélet tétel esztendeje.” — (Ez Izaiásból.)

„Minthogy az Istenben való hit feledésbe megy, azért ki-ki önmagát fogja igazgatni és mások feletti uralkodásra törekedni. A polgári és az egyházi hatalom el lesz törölve; minden rendet és igazságot lábbal fognak tiporni. Nem lesz egyéb látható, mint gyilkosság, gyűlölség, féltékenység, hazugság, egyenetlenség a haza és a család szeretete nélkül.” Ez meg Ozeás 4. r.-ből: „az átok, a hazugság, a gyilkosság, lopás, házasságtörés eláradtak és a vér a vért éri.” (A magzatelhajtás vére.) Ezék. 23, 37.-ben is meg van írva.)

„Reszkass föld és ti, akik azt valljátok, hogy Jézus Krisztusnak szolgáltok, azonban valójában bensőtökbek magokat bálványoztatok. Reszkessetek, mert Isten ellenségének (az istentelen gonoszoknak) fog titeket átadni, mert a szent helyek (az emberi szívek) a romlottságba vannak merülve.”

„Sürgős felhívást intézek a földhöz. Felhívom az élő Isten igazi tanítványait; aki a mennyben uralkodik, felhívom az emberré lett Krisztusnak, az emberek egyetlen és igaz megváltójának igaz követőit. Felhívom gyermekeimet (a világosság fiait) azokat, akik nekem adattak, hogy Istenfiamhoz vezessem őket. Azokat, akiket úgyszólván karjaimon hordok. Azokat, akik az én szellemem szerint éltek. Felhívom végül az utolsó idők apostolait. Jézus Krisztus igaz tanítványait, akik a világot és magukat megvétve, szegénységben és alázatban, szüzességben és Istennel való egysülésben ismeretlenül éltek a világ előtt. Itt az ideje, hogy eljöjjenek és megvilágosítsák a földet. Jertek, mutassátok magokat kedves gyermekeimként én veletek és bennetek vagyok; mert a ti hitetek az a világosság, mely megvilágít titeket a szerencsétlenségek napjaiban. Legyetek eltelve buzgalommal Jézus Krisztus tisztelete és dicsősége utáni áhítózással. Harcoljatok világosság gyermekei, ti kicsiny nyáj,

mert íme, itt az idők ideje; a vég; az utolsó itt!" (Ez megtalálható Szofonías 2, 1—3. más szavakkal.)

Itt az idő, megnyílik az örvény. *Íme a sötétség királyainak királya, íme az állat alattvalóival együtt, mely magát a világ megváltójának nevezi!* Gögösen emelkedik fel a levegőbe, hogy felszálljon az égbe, de Szent Mihály főangyal lehellete megfojtja őt." (Ugyanez meg van írva más szavakkal Iz. 14, 13—14.) Idézve: „A nagy vilárcsapás” c. könyvből, mely a la-salettei kinyilatkoztatásról szól. Ez pedig Izaiás próféciajából: „*Azért feltárja torkát a pokol és vég nélkül felnyitja száját, hogy abba leszálljanak erősei és az ő népe nagyjai és dicsői.*” Iz. 5, 14.

„*Járuljatok ide nemzetek! És halljátok népek! Figyelmezzetek. Hallja meg a föld és annak teljessége; a világ keksége és annak minden sarjadéka!* Mert az Ur bosszankodása van minden pogányok fölött és haragja azok minden seregén. *Megöli őket és megölésre adja őket.* Azok megöltjei elhánynak és holttesteikből bűz megyen föl; vérük-től a hegyek megsenyvednek stb. Iz. 34, 1—3.

„És mondá az Ur nekem: „*Észak felől* (északi faj által) *terjed ki a gonosz a föld minden lakóira.* Íme, én összehívom az északi országok minden népségeit és *kimondom felettük ítéletemet azok minden gonoszságára, kik elhagytak engemet és idegen isteneknek áldoztak és imádták kezeik alkotmányát.*” Jer. 1, 14—16. Ezek az Isten beszédéből vett idézetek meggyőznek bennünket arról, hogy hova vezet a sötétség királyának és híveinek az útja, mert gögösen felemelkedtek az Isten ellen, elhagyták őt és idegen isteneket követtek, azokért hoznak áldozatokat. Mert kezeik alkotmányát, a pénzt, fegyvereket stb. imádják. Mit sem törődve a lélek romlásával.

Ezeket a mindenható Szentlélek Isten mondja, aki szólott a próféták által minden időben és akinek a szent akarata és parancsa szerint mondom én mindazt, amelyekről írnom kell, hogy figyelmeztessem az eltévelyedett és elhitetett kereszténységet és zsidóságot az Isten beszédére; *a kárhoztatásokra*, mert bizony elhagyták az Istent és mindenféle hamis szellemeknek, irányelveknek hódolnak és áldoznak. Imádatlaltal csüggnének kezeik alkotmányán, találmányaikon, bálványozzák fegyvereiket, „*a pusztító utálatosságot*” (Dániel). mert abban bizakodnak és segítséget is attól várnak, meg a pénz hatalmától, nem a segítő Istentől, amint ez keresztényekhez illenék. Ezért mondja nekem az én édes Szentlélek Anyaistenem:

„Te, tehát övezd fel ágyékaidat és kelj fel és *mondj!*

meg nekik mind, amiket én neked parancsolok. Ne félj az ő színök előtt, mert megteszem, hogy ne rettegj orcájoktól." Jer. 1, 17.

Ezért veszek én magamra az emberektől haragot, gyűlöletet, megvetést, kigúnyolást stb., mert egy az én vágyam és törekvésem mindenekfelett: cselekedni az én édes Szentlélek Anyaistenem akaratát. Mert ebben azoknak szolgálók javokra, akik betegek. Akik gyűlölnek és megvetnek engem az igazságnak szólásáért.

A Próféciaíkból beidézett Isten beszéde, meg a la-salettei kinyilatkoztatásból idézett ugyancsak Isten beszéde, ha van hitünk, kell, hogy meggyőzzenek bennünket arról, hogy mert egy a mi Istenünk, keresztényeknek és zsidóknak, azért a kárhoztatások is reánk vonatkoznak, mindenkire bünei mértéke szerint. A kereszténységben élő északi fajokra, kik most világuralomra törekednek és azonkívül, hogy ők elhagyták az Istent, most minden törekvésük arra irányul, hogy erre a gonoszságukra csalárd zsarnoksággal más nemzeteket is *rákényszerítsenek*. Őket legnagyobb mértékben illeti az igaz Isten haragvó kárhoztatása. Mert amint az Isten mondja, aki a szíveket és lelkeket vizsgálja: *általuk terjed ki a gonosz a föld minden lakóira.* (Jer. 1, 14—16.) *Ez az igazság, mert ezt az igaz Isten mondja;* meg akiknek van szemük a látásra és fülük a hallásra, azok ezt az igazságot most látják és hallják cselekedeteik és szavaikban is, amelyek bizony telve vannak gonoszsággal, mert ahová lábukat beteszik, ott első dolguk, hogy minden hangot, amely nem róluk és nem nekik zeng dicsőhimnuszokat, elnémítsanak. A jellemes, becsületes, istenfélő embereket mert nem hódolnak be az ő hamis istenüknek, mint „*megbizhatatlanokat*” életképtelenné teszik. De a titkon cselekedett gonoszságokat látó Isten számon kéri az Övéit tőlük is, amint számon kérte Ábel vérét is Kaintól, ha a kereszténység főemberei elvakult hódolatukban elkövetik is ezt a bűnös mulasztásukat, nem gondolva arra, hogy ha a gonoszság előtt hódolnak. akkor: *ma nekem, holnap neked.*

A beszédük is tele van csalárdsággal, álnoksággal, hazugsággal. Az egyik napon szívélyes barátságukról áradoznak és biztosítanak, a másik napon pirulás nélkül rád roantanak és bekebeleznek anélkül, hogy szóhoz engedtek volna jutni. Amikor azonban a „*barátságos bevonulás*” jeléül elárasztják földedet, és levegődet ágyúikkal, bombáikkal és felfegyverzett katonaságukkal; akkor megengedik kegyesen, hogy szóhoz juthatsz, szavazhatsz, de az életlehetőségedhez csak egy utat hagynak szabadon, *amely hozzájuk vezet,*

mert a többi út a megbízhatatlan bélyegét viseli. Ha erre lépsz, jegybe léptél a halállal, vagy az éhenhalással. És nekik van bátorságuk ezt a lélek- és életgyilkolást szabadságnak, felszabadításnak nevezni és a lelki vak kereszténységet a legpogányabb kor szellemének zsarnok, cézári uralma alá hajtani. *Ilyen eszközökkel és eljárási móddal se nem hősiesség, se nem dicsőség 98 százalékos szavazati eredményt javukra elérni.*

Ők ezt a felháborító eljárást *német, nemzeti és szociális* szellemben cselekszik, de próbálj csak te hited, nemzeted és hazád függetlensége mellett az ő tolakodásukkal szemben szót emelni, akkor ha nem áll módjukban nyomban elfogni, legyen bármennyire jogos és igazságos a te felemelt szavad az ő szellemük és cselekedeteik szemszögéből nézve is: körözlevelet adnak ki ellened, mint valami nemzetközi szélhámos ellen, tekintet nélkül arra, hogy az Isten rendelése és a fennálló alkotmányos jogok szerint örököse vagy annak az országnak és nemzetnek, amelynek érdekében — *hogy el ne vesszen* — szavadat felemelni bátor voltál. És a kereszténynek csúfolt Európa közvéleménye egy tiltakozó szó nélkül túri azt, hogy lábbal tiporjanak keresztény igazságot, jogot, becsületet olyan nációk, akik ezeknek magaslatáig mint volt keresztények sem képesek felemelkedni. Türik, hogy hazáárulónak nevezzék azt, aki a hazáját megmenteni akarja, azt pedig, aki a hazáját saját személyi dicsőségéért Júdasként eladta, azt *hősként* ünnepeljék és szabadítónak, meg világmegváltónak higvjék, mert cselekedeteit mint megváltó cselekedeteket állítja a lelki vak és a jó és rossz között sok bűne miatt már különbséget tenni sem tudó hamis kereszténység elé. Nagyon szomorú és kétségbeesítő, hogy ide jutott a kereszténység legnagyobb része. Ezt látja a Szentatya is, azért több ízben felemelte szavát a keresztény hitigazságok mellett, figyelmeztetve a kereszténységet és vezető politikusait a veszedelemre, amelybe a hamis, pogány szellemek követése által rohan. De ki hallgat ma az igaz szóra?... Hiszen a hamisat látják igaznak és az igazat hamisnak; amit szavaik és tetteik igazolnak. Ezért szól reájuk többek között így is a Szentlélek Isten kárhoztatása:

„Jaj nektek, kik a gonoszt jónak mondjátok és a jót gonosznak. A sötétséget világossággá tévén és a világosságot sötétséggé. A keserűt édessé tévén és az édeset keserűvé. Jaj nektek, kik bölesek vagytok önszemeitek előtt és önmagatok előtt okosak.” Iz. 5, 20—21. (Péld. 3, 7. Róm. 1. 12. 16.)

Igy van teljesen, ezért jelentette ki a Szentatya 1937 karácsonyának böjtjén a biborosi testület előtt szomorú lé-

lekkel mondott megállapítását; nehogy valamikor az a vád érhesse az Egyházat, hogy nem ismerte fel a hanyatló kort jellemző tünetet, amikor a dolgokat már nem az igazi nevén nevezik. Nevén nevezi hát a németországi eseményeket és azt mondja:

„*Allítom tehát, hogy Németországban vallásüldözés folyik. Azt hirdetik ott, hogy nincs, mi pedig tudjuk, hogy igenis van! Olyan üldözés folyik ott, amelyből nem hiányzik a kegyetlen erőszak, de a hazugságoknak csalárdsága sem.*” (Idézve a Szív ujság 1938 január 1-i számának „XI. Pius pápa kemény megállapításai a németországi eseményekről” c. cikkéből.) Ez az igazság, az Isten is ezt mondja rájuk. Jónak mondják azt, ami gonosz és világosságnak azt, ami sötétség. Hova vezethetne hát az ő útjuk máshova, mint ahogy megíratott: „a verem — a pokol — mélységébe”; ahova „leszállanak az ő népe erősei, nagyjai és dicsői”. Iz. 5, 14. És odaköveti őket, sajnos, az „*elhitetett*” kereszténység nagy-része is, lelkesen, ujjongva. Azzal akarják indokolttnak minősíteni a vallásüldözést, hogy a papok politizálnak. Ez nem ok az üldözésre. Mert értsék már meg egyszer az emberek, hogy amíg az ember test és lélek, szüksége van anyagi és lelki vezetőségre. Anyagi létének, helyzetének irányítója a politika, lelki életének irányítója az Egyház és az egyház felhatalmazása által a papok. Amíg nem lehet elválasztani egymástól külön életre a testet és a lelket, addig nem lehet sem megindokolni, sem elintézni azzal semmit, hogy „*a papok ne politizáljanak.*” *De igenis, csak szóljanak hozzá a politikához, mert igen nagy szükség van arra sokszor, hogy az Isten papjai hozzászóljanak a politikához, mert a politika mint valósító elv, ha nem az igazság szolgálatában áll, egy-kettőre végromlásba viszi a nemzeteket. Mivel pedig a lelki élet fontosabb az anyagi életnél; a lelki fejlődés az anyagi jólétnél, ezért az Isten bölcs végzése fölébe helyezte az igazságot a politikának, mint örökösítő a valósító elv fölé. Mert az igazság az Isten fia, a politika meg, ha hamisság és álnokság valósul általa, a sátán fia. Ez a kettő pedig örök harcban áll egymással. Mert ha még nem tarthatunk ott, a sok lelkileg fejletlen ember miatt, hogy teljesen az igazság uralkodjon; akkor ne tartsunk ott sem, hogy teljesen a hamisság uralkodjék. Mert ha az igazság volna az uralkodó az anyagi élet irányításában is, akkor üdvös állapotok lennének lelkileg, testileg az emberek világában, fegyveres erők nélkül is. De ha engedjük, hogy a hamisság uralkodjék úgy a lelki, mint az anyagi világunkban, akkor egy-kettőre a végromlásban találjuk magunkat lelkileg-testileg.* Ez már

igen sokszor beigazolást nyert a történelem folyamán, még sem tudják megérteni a hamisságot nagyon szeretők, mert csak nekik fáj az, ha az igazság hozzászól a politikához, *hogy ez jogos és szükséges!*... Ezért a Szentlélek Isten igazi mivoltában állítja elénk ezt a kereszténység sorsát teljesen hamis alapra helyezni akaró hamis hőst, aki annyira egy csapásra megnyerte az *ővéi hódolatát*, hogy a katolikus Ausztria papjainak „igen nem” része — a kereszténység szégyenére — titkos szavazás mellett nyílt igennel sietett leadni szavazatát az *antikrisztus birodalmához való csatlakozásra*. Az ő igazi mivolta tehát a Szentlélek Isten mondása szerint *sötétség és állat*, ezt szellemük és cselekedeteik teljes mértékben igazolják is. „*Ime, a sötétség királyainak királya; ime, az állat alattvalóival együtt, mely magát a világ megváltójának nevezi!*” Aki tehát lát és van felfogó és ítélőképessége, az felismeri, kinek hódol ma a bűnök sokaságától elvakult kereszténység. Kinek az elhíttetése folytán fordul el a keresztény szellemtől és az emberiség egyedüli, igaz Megváltójától. Mert ha talán az eddig beidézett isteni felismertetés mellett is akadnak kételkedők az ő Istenellenes és keresztényellenes voltát illetően, úgy erre vonatkozóan is szolgálhatok ezt igazoló szentírási Istenszavakkal:

„*Te, ki elmozdítod az én Fiamnak királyi pálcáját, minden fát kivágsz!*” Ezék. 21, 10. (Értelme: minden felfelé fejlődést megölsz.) Ez a szentírási mondása a Szentlélek Istennek azt is igazolja, hogy Ő Anyja Jézusnak, tehát a menygyei Anyaisten. Erről az új kinyilatkoztatásról szóló munkámban ez az igazság beigazolást nyert.

Az Isten szavának igazságában értelmes ember nem kételkedik, csak oktalan. Itt pedig az Isten mondja, hogy az *Ő Fiának uralkodó kormányzását elmozdítja*, keresztényellenes cselekedeteivel, meg azzal, hogy meg fogja az elhíttetett keresztény lelkeket az ő hamis szelleme; „idegen istene” számára megemésztésre.

„Mind meg fogja azt *horoggal* — a horogkereszt szellemével — és bevonja varsájába — (bevonja tulajdonába) — és összegyűjti hálójába (ahonnan már nincs szabadulása). *Ezen örvend ő és vigad. Ezért áldoz ő varsájának és áldoz hálójának* (ezért áldoz ő a horogkereszt szellemének terjesztése érdekében minden pénzt, időt, fáradságot stb.), mert azok által lett kövér — (terjedelmes) — osztályrésze és válogatott az ő étke. (A megemésztésre szánt lelkeket különböző helyekről gyűjti, válogatja össze.) *Ez okból terjeszti ki tehát az ő varsáját és nem szánja megölni a nemzeteket.*” Habakuk 1, 15—17.

Ebben a szentírási idézetben is világosan kifejezi a Szentlélek Isten, hogy kicsoda az istenellenes kereszténység istenített „vezére” és hogy mi vár az általa elhitetett, hálójába került lelkekre. „Megöli a nemzeteket.” Azért figyelmeztet bennünket:

„*Ne higgyetek barátotoknak — (kik barátságot ígérgetnek, de közben álnokul megcsalnak) — és ne bízzatok a vezérben*” stb. Mik. 7, 5.

Mert e hazug, csalárd, álnok és gonosz világban még a családtagok is egymás ellen támadnak; az ifjabbak, a könnyebben elhitethetők a szülők ellen és könnyen árulóivá lesznek szüleiknek, családtagjaiknak, ha velük nem egy véleményen vannak. Ezt hozza, erre az átkos állapotra nevel az istentelen szellem, az ördög; amely most ordító oroszlánként körül jár a földön a hangoskodó hamis szellemekben, keresvén, hogy kit nyeljen el.

És szomorú szívvel, aggródó lélekkel látjuk, mint nyeli el a gyenge hitű lelkeket, különösen az ifjúságnak könnyen fertőződő lelkét. Ezt látva, feltör lelkünkbelől a jövőendő aggodalma és a költő szavaival kérdezzük: lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága; vagy tán gyümölcs vagy te, hazám ifjúsága?! Mert magyar virág-e az olyan ifjúság, amely testvére kezéből kitépi a Szűzmáriás zászlót és sárba keveri ezt Szent Istvánnak Szűz Mária védnöksége alá helyezett és az alatt álló örökségében. Vagy várható-e gyümölcs, édes, féregmentes termés olyan virágú ifiúságtól, amely hamis, idegen szellemektől megkótyagosodva, a sok szép magyar indulók mellett a magyar nép és nemzet szabadságünnepén a Hitler és Mussolini-indulók dallama mellett vonul a Kosuth-szoborhoz és az országzászlóhoz. Bizony az ilyen fertőzött érzésű magyar ifjúságtól, amely ilyen könnyedén elébe helyezi magyar ősei által drága véren szerzett igaz keresztény hitének és becsületének, hősi magyar nemzeti érzésének a hamis, idegen szellemeket; attól sem jó, sem tartós, időt álló gyümölcs nem várható. De csodálkozhatunk-e az ifjúságon, ha elhajlik az istenitől és behódol az istentelennek, amikor „vénei”, nagyjai évek sora óta látják, kicsoda akna, meg nyilvános propaganda bujtogatás folyik a németek részéről Magyarországon, a magyar nép fellázítására és a magyar kormány részéről soha egy erélyes intézkedés, soha egy komoly büntetés sem a kintről beözönlött kémkedők, hitetők, sem a benti megpénzelt lázítók és rendbontók megbüntetésére nem fogantatosított, (A kormányváltás előtt íródott.) Hanem a keresztény izraelek — istenellenesek — szellemének megerősítésére és akadálytalan ter-

jesztésére megengedte a magyar kormány, hogy Magyarország szívében, Budapesten német birodalmi iskola létesüljön és működjön és német vasúti forgalmi iroda létesüljön és működjön „Németország” felirattal, amelynek a hivatása nem is az utazók érdekét szolgálja — amint ezt az avatáson kinyilvánították, mert jegyet sem árusítanak, hanem szolgálja az ő Isten- és keresztényellenes szellemüknek minél közelebből és minél zavartalanabban való terjesztését. Ki nem látja tisztán ennek az álnok célnak, ha báránybőrbe van is bújtatva, Magyarországra nézve hamarosan bekövetkezendő végzetes következményét? Csak az nem látja, akinek lelkén a „sötétség szelleme trónol”, vagy aki oktalan. Mivel pedig a magyar kormányról nem tehető fel az, hogy ezt a Magyarországot és a magyar népet végzetes veszte felé sodró fertőzött állapotot ne látná; joggal kérdezhetjük, hogy ha látja az elnyeléssel fenyegető, rohamosan közeledő veszedelmet a német istentelen szellem mindig nagyobb térhódításában itt nálunk is; miért marad tétlen, erélytelen, amikor az ellenség — *tehát nem barát* részéről azt látja és ezt kell megtanulnia tőlük; hogy ők az ő saját hamis szellemüknek és anyagi érdekeiknek az erőszaknak nem csekély alkalmazásával, „*vasvesszővel*” nyitnak utat s biztosítanak uralmat. Ha ők ezt cselekszik a hamisság és nagyratörő zsarnoki uralom biztosítására; miért ne cselekedhetne a kereszténység, főként a keresztény Magyarország ugyanígy, az Istenadta jogánál fogva is, az igaz hit, az igazság és a becsületes szabad magyar életlehetőség biztosítása érdekében?...

Miért kell engedni a keresztény országoknak, hogy egy ilyen, a vérszemétől már teljesen nem látó, kevély, pökhendi náció rászabaduljon az egész keresztény Európára és viszszaszűlessze a teljes pogányságba.

Nem jó gazda az, aki akár türi, akár megengedi, hogy a portáján idegenek akár a barátság, akár más álnok ürügyek alatt garázdálkodjanak. Az ilyen vétkes engedékenységek a gazda is, a porta is hamarosan kárát látja. Mert szeretném én látni, hogy mit szólnának ők ahhoz, ha Németországban azt cselekednék idegen nemzetbeliek, amiket ők cselekednek az idegen nemzetbeliek országportáján. Mi jogon?... Ugy látszik, az ő hamis szellemük tanítása szerint a „*szivélyes barátság*” álnok cselekedetekre való jogcím. Nekünk, magyar keresztényeknek más fogalmaink és más érzéseink vannak a barátságról. Ezért mi nem tekinthetjük barátunknak a mai német népnek csak azt a részét, akik az üldözések és a vértanúság árán is kitartanak a krisztusi keresztény hit mellett. A német nemzeti szocialista szellemé-

hódító útra indult német nép nem barátunk, hanem amint a mi Szentlélek Istenünknek hozzánk való beszéde folytán nyilvánvaló lett; a *legádázabb ellenségünk nekünk is, Istenünknek is*. Mert a sötétségnek fiai ők, mi pedig a Világosságnak fiai vagyunk. Annak nevez bennünket a mi édes Szentlélek Istenünk, a menny Fenséges Asszonya; azokat, akiket harcra buzdít az Istenellenesek és az istentelenek ellen most, amikor ismét a „*sötétség napja van*”, amint az volt Jézus Krisztus megváltó áldozata idejében is. Az Ő gyermekei a „*kicsiny nyáj*” a nagyrészben katolikus osztrák népnek is csak az a kicsi két százaléka, amely a kilátásban levő bizonytalan jövő, üldözés és halállal szemben is mert *nemmel* szavazni a dicső hódítók és magukat „*testvér*”-ként feltolók ellen. *Más szóval sem hitüket, sem hazájukat nem voltak hajlandók elárulni*. A nációk ezeket az igazi hőseket „*hazaárulóknak és megbízhatatlanoknak*” nevezik és sietnek őket elmozdítani állásaikból és Kain-testvér módon megfosztani életlehetőségüktől. És ennek a népnek, az alvilág és sötétség fiainak és vezérének hódol be ma a kereszténység és szakítja el magát mindenható és gondviselő Istenétől és megváltó Krisztusától.

Ne szépítgessük hát az állapotokat és ne leplezzük a gonoszsgot a saját vesztünkre. A hírszolgálat: rádió, újságok ne csak az ünnepeltetésekről számoljanak be, hanem a hódítással együtt járó elfogatásokról, elnyomatásokról és sok egyebekről, amelyek által bepillantást lehet nyerni az igazi állapotokba. Mert ahol igaz úton és becsülettel járnak, ott nem kell titkolódnia, ott beszélhet mindenki. Hiszen eddig Ausztriában is vallásszabadság, gondolat és sajtószabadság stb. volt és most, amikor a nagy „*szabadító*” uralma alá került, a hangját is elvesztette?...

Azonkívül, hogy ekkor, meg akkor mint ünnepelték a „vezért”, nincs semmi eseményük?... De van, csak azt nem szabad megírni! Mert ez a német nemzeti szocialista *egyenlőség, testvériség és szabadság!*... Amint meg van írva. Nyíljon hát fel a magyar kereszténység szeme, amíg nem késő, amíg el nem árulják Magyarországot is a sötétség magyar fiai; akik itt is bőséges számban találhatók. Szivlelje meg a magyar nép kereszténysége és zsidósága egyenlőképpen a keresztények és zsidók Istenének figyelmeztetését:

„Térjete meg és éljete meg. Nem akarom én a (bűnben) halálát, hanem hogy megtérjen és éljen. Miért halnátok meg Izrael háza.” Ezék. 18, 31—32. és 33. 11.

Azért mondja most az Úr: *Térjete meg hozzám teljes szívedből bőjjel, sírással és jajgatással. És szaggassátok meg*

szíveteket, nem pedig ruháitokat és térjete a ti Uratokhoz — Istenetekhez. Mert Ő kegyes és irgalmas, békétűrő és nagy irgalmú és legyőzi a gonoszságot. Ki tudja, talán hozzatok tér és megenged és áldást hagy maga után; eledel- és italáldozatot (igazságot és hitet) a ti Uratok — Istenetek (dicsőségére). Joel 2, 12—14. „Térjete meg és tartsatok bűnbánatot minden gonoszágtokról és nem leszen romlásotokra a gonoszság.” „Szereztek magatoknak új szívet és új lelket.” Ezék. 18, 30.

Ezt kell tennie a magyar népnek, amit az ő Ura — Istene kíván, ha élni akar és részesülni akar az Istennek áldástadó kegyelmében: az igazságban és a hitben, amelyekre most mindennél nagyobb szüksége van, hogy megállhassa helyét az idők viharában, mint keresztény és megtarthassa hazáját, mint magyar. Ne higgyen hát, aki keresztény és magyar, hazug hitetéseknék; hogy az ellenség birodalmában ilyen, meg olyan boldog állapotok vannak, mert a tékozló fiú is vígan élt, amikor eltávozott az atyai háztól azzal az örökséggel, amelyet nem ő szerzett meg, de ő pocskolt el. Az örökség egy-kettőre elfogy annak a kezében, aki nem tudja azt megbecsülni. Aki pedig nem tudja megbecsülni, az szerezni sem tud. Így jut aztán, amikor már nincs mit költenie, a lelki testi lerongyolódáshoz és a bűnök moslékos vályujához. Ők is dőzsölnek most, mert a keresztény hit örökségét, az atyák örökségét költik, amelyet ők nem szereztek, hanem mint a keresztény hit építményét örökölték. Ha elköltik, ők is a bűnök moslékos vályujához fognak kerülni, mert ez végzettszerű következménye a tékozlásnak, akár lelki az örökség; hit és igazság, akár anyagi.

A reformáció szakadarsága akkor csak félig szakította el a keresztény lelkeket Istentől és a hitigazságoktól, mégis most négyszáz év eltelté megmutatja milyen hit-, lélek- és erkölcsrombolást vitt véghez a kerszténységben. Mennyivel rövidebb idő alatt fognak akkor ők, akik egészen elszakították magukat az Istentől, a keresztény hittől és annak hitigazságaitól a moslékos vályuhoz jutni.

Nagy megalázás és megszégyenítés vár erre a kevély, az Istennel mindig ellenkező; tehát istenellenes népre, mert az első, félig való elszakadás tévelye és tévelyítése is tőlük, az északi faj germán népétől származik. Akik mindmáig az Isten beszéde, a Szentírásban megírottak ellenére azt hirdetik és tanítják hitük sarkalatos hittételeként — ellentétben a római katolikus hit tanításával is, hogy „egyedül a hit üdvözt a törvény cselekedete nélkül”. Ezt merik hangoztatni ma is még a rádióban is, ellentétben az Isten akaratával, aki törvé-

nyeket és parancsolatokat adott az ő népének és megkívánja ma is az ő népétől a törvények és parancsolatok tartását. A kereszténységtől már többet is, azt, amit Jézus mondott és cselekedett: a törvénynek nem eltörlésére, hanem betöltésére jött. Erre jött, *lett* a kereszténység is mint Krisztus követője, amelynek számára *Krisztus az út, az igazság és az élet. Akkor is azt cselekedték, amit most.* Az Isten szavában, amelyet Jézus Krisztus még inkább megerősített, nem hittek és nem bíztak. Hanem a test ösztöneivel birkózó, de azzal szemben még nem elég erős embernek, Luthernek a téves és hamis megállapításában hittek és arra építették vallásukat. Amely vallás szerint, amint a Szentlélek Isten mondja, csak a szájjukkal dicsérik az Istent; de a szívük, más szóval a szerebük távol van az Istentől; mert maguknak emberek tudományára alapítottak hitet. (Iz. 29, 13.)

Az emberi tudomány tehát — amint az Isten mondja — távol van attól, hogy az emberi szíveket az Isten szeretéséhez közelebb vigye. Meg azt is mondja az Isten, hogy *átkozott ember, aki emberben bízik*; amikor már az Isten gondviselő kegyelme folytán módjában állt megismerni az Isten mindenható hatalmát. Mégis a kereszténység istenellenesei, akik a vegyesházasságok folytán már a Krisztus igaz hitében élők, a római katolikusságot is elárasztották, megfertőzték tévelyükkel, most ismét háttérbe szorítják az igazságos és mindenható Istent, megváltó Krisztusát is és egy ember hamis, hazug tudománya után indulnak, aki vagy nem jutott még el a jó és rossz közötti különbség megismeréséig; vagy az Istentől való eltávolodása folytán elvesztette ezt a megismerést. Ha nem így volna, nem neveznék hazaárulónak a hőst és hősnek a hazaárulót. Nem látnák és mondanák a gonoszat jónak és a jót gonosznak. A sötétséget világosságnak stb. (Iz. 5, 20.)

De mert így látnak, azért tartják magukat a világ legkiválóbb népének. De nem annak látja őket az Isten, azért ezt mondja:

„Jaj nektek, kik hatalmasok vagytok a boritalra és erős férfiak a részegeskedésre! Kik igazságot tesztetek az istentelennek ajándékokért és az igaztól az ő igazságát elvesztitek. *Azért mint a pozdorját megemészti a tűz nyelve és a láng heve elégeti; úgy az ő gyökerük hamuvá lesz és csemetéjük fölszáll mint a por. Mert elvetették a seregek Urának törvényét és Izrael szentének (a Szentlélek Istennek igazságát) igéjét káromolták.*” Iz. 5, 22—24.

Ezt mondja az Isten, ez az igazság és ez lesz a sorsa minden szakadársgáknak, akár félig, akár egészen szakadt és sza-

kad el az Istentől és az Isten Anyaszentegyházától, hogy emberekre bizakodva, hamis emberi tudományok szerint higgyen és éljen. Mert minden szakadárság hamis alapra épül és ellenkezésbe kerül az Isten igéjével. Így került ellenkezésbe a Kálvin vallása is, mert Jézus azt mondta, hogy Vele hit által egyesülhetünk az áldozásban a kenyér és bor színe alatt, amelyről kihangsúlyozta, hogy *az Ő teste és az Ő vére; amely bizony valóban étel és valóban ital e hit által* az Istenben hívó és bízó lelkek táplálására. Ez tehát így igaz, mert Jézus mondta és attól függetlenül igaz, fel tudom-e fogni az én véges emberi értelmemmel mint lehetséges ez, vagy nem. Akkor jön egy ember és Jézus mondásával ellentétben megállapítja, hogy nem teste és nem vére, hanem csak emlékeztető jele az Ő halálának. De ha én úgy hiszem, ahogy Jézus mondta, hogy valóban az Ő testét és valóban az Ő vérért veszem magamhoz és ez az én hitem, hogy én most az áldozásban megváltó Istenemnek valóságos testével és vérével egyesülök; ez olyan szent érzést támaszt életre a lelkemben Jézus iránt, amelyben egyszerre él bennem lobogva bűnös, kicsi és érdemtelen voltomnak mély alázatra és bűnbánatra indító érzése. Él lelkemben a hála, a szeretet érzése Jézusom iránt, az Ő nagy, megváltó áldozatáért, amelyet érettem is elszenvedett. És a Jézusom iránt bennem élő alázat, hála és szeretet érzése kiváltja belőlem *a megkülönböztetés érzését; a Szent iránti mélységes tisztelet érzését, amely érzés által képessé leszek meglátni és különbséget tenni a szent és szent-telen között.* Ez pedig már nagy, lelki eredmény, mert amíg erre a megkülönböztetésre nem vagyok képes, addig nem tudok áldozatot hozni azért, ami szent. Amikor már érzem, tehát érzékelem, *azáltal a hit által, amellyel én az áldozási kenyeret és bort Krisztus valóságos testének és vérének hiszem és tekintem,* hogy ezek a nemes, lelki érzések élővé lettek bennem, akkor jön a legszebb eredménynek életre támadása. Lelkemben életre támad a vágy; áldozni Neked Jézusom az áldozásban, hála-ból, szeretetből, viszonzásképpen a Te nagy áldozatodért. De mit, ami Neked kedves, örömet szerezne?... Mit áldozhatok én szegény bűnös?... És a szeretet, amely szívemből Jézusom szívébe árad, amely adni, mindig csak adni szeretne, megsegít nekem, mi az, amit áldozhatok és amit áldoznom kell is! *A bűneimet!*... Amelyekért meghalt a kereszten, hogy egyenként megválthassa tőlem isteni érzetek árán. Azokat a bűnös ösztönöket, tulajdonságokat, amelyek urálnak és egyenesen akadályoznak abban, hogy mindenben felismerjem a *nemeset, a szentet, az istenit,* hogy ezeket lelkemben az áldozás és áldozatban, odaadásban, kicserélésben Krisztu-

somnak Szent testéből és Szent véréből lelkembe ömlő ereje által megnövelhessem. Mert az áldozásban mindig megújul a megváltás, ha én valóban áldozok, úgy, hogy mindig felajánlom, odaadom Jézusomnak egy-egy bűnomet, gyarlóságomat, melyet Ő megvált tőlem azzal, hogy az áldozatként adott bűnökért Ő önmagából, isteni érzéseiből ad nekem. Ez a megváltási áldozat mindaddig tart kettőnk között, amíg én minden bűnomet a lábai elé nem hordom. Amikor ez megtörténik, én megszabadulok a bűneimtől és akkor egészen az enyém lesz Jézus, mert kölcsönösen megváltottuk magunknak egymást. Ez a megváltás és az áldozat. Ebben az áldozásban megnyilatkozó hitben és igaz cselekedetben adatik hatalom Jézus által arra, hogy Isten fiaivá lehessünk.

Igy lesz Krisztus Szent teste és Szent vére valóban táplálékává a lelkemnek. Megnöveli bennem nagyra a hitet és a szentnek szeretését minden irányban, mert csakis így juthatok egyszer Isten közelébe, aki *Szent*. Ettől a lelkiekben való fejlődéstől fosztották meg a szakadár vallások alapítói önmagukat is, híveiket is, amikor elszakították magukat az Isten igazságától és az emberi tudás hamis tanai szerint igazították életüket.

„*De hátra is mentek, nem előre*”, mondja reájuk a Szentlélek Isten.

Ezért nem szeretnek az „elpártoltak”, az Istennel ellenkezők beszélni sem arról, ami szent; vagy ha beszélnek, csak gúnyolódva teszik, mert nincs bennük nemhogy kifejlődve, de még életre támadva sem a szent iránti érzék. Így mutatja meg az Isten, mennyire fontos nekünk úgy hinni és cselekedni, ahogy Ő tanít bennünket, mert csak úgy fejlődünk felfelé. Ezért öli meg a felfelé való lelki fejlődést az az istenellenes „szentségtelen, istentelen fejedelem, aki elmozdítja Jézus királyi pálcáját.” Amint már előbb beidéztam. (Ezék. 21, 25 és 21, 10.) Azért kárhoztatja őket a Szentlélek Isten emiatt a vétkek miatt is így:

„*Az ő (Izrael, az ellenkezők) papjai megvetik törvényemet és megfertőztetik szentélyemet. A szent és szent-telen között nincs különbség náluk és választást nem tesznek a förtelmes és tiszta között. Az én szombataimról (a Mária ünnepekről) elfordítják szemeiket és közöttük megszenteltettem.*” (Ezék. 22, 26.) Nem lehet-e ezekben az Isten által mondott kárhoztatásokban teljesen ráismerni a protestánsokra?

Az eddig beidézett szentírási szövegből mindenki láthatja, hogy bizony így van. Szükséges a törvények és parancsolatok megtartása a kereszténységnek éppen úgy ma, mint

ahogy szükséges volt mindig azoknak, akik magukat Istenhez tartozóknak tartották. Ugyancsak szükséges az Isten beszédében való feltétlen hit és az ünnepeknek megtartása is. Ne akarjunk mi okosabbak lenni az Istennél, aki bizony jobban tudja, mint mi, hogy mi válik nekünk lelki javunkra és lelki előhaladásunkra. Mert csak az Ő megvilágosító kegyelme folytán vagyunk képesek meglátni és felismerni, milyen nagy jelentőséggel bír lelki fejlődésünkre nézve és milyen messze kiható életünkre egy-egy általunk jelentéktelennek tartott különbség az Isten ígéje és az emberi tudás megállapítása között. Ne a tévelyítők hamis elveit kövessük hát, amelyek romlásba és veszedelembé sodornak bennünket, hanem hallgassuk meg a mi Urunk Istenünknek hozzánk intézett szavát a Próféciaokban, ha a mi kárhoztatásunkat szólják is azok. Mert igen súlyos idők küszöbén állunk és az lesz a boldog, aki meghallgatja és megszívleli teremő és gondviselő Istene szavát... Az Istennel ellenkezőknek és az Istent elhagyó tévelyítőknek igen csűf és gonosz végük lesz, amint igen sok helyen meg van írva a próféciaokban. Mert szörnyű a sátániságnak az a nyílt tobzódása, a sok igaztalanság, gonoszság és útálatosság, amely a kereszténységben, a kereszténység földjén ma végbemegy az Isten figyelmeztetése ellenére, aki azt mondja:

„Kik fegyverben álltok, útálatosságot cselekesztek és megfertőztetitek ki-ki az ő felebarátja feleségét. Ti fogjátok-e bírni a földet örökségül? ... (Ezék. 33, 26.)

Ugy gondolja a német nemzet, amely évek óta fegyverben áll készen a vérontásra és amely fegyverbe állásra izgatta egész Európát, hogy ők fogják bírni, uralni az egész földet, mert hamis prófétáik azt jövendölgetik nekik, hogy világhatalommá lesznek. Ez azonban nem lesz meg, mert az Isten másként határozott felettük. Nem dicsőséget és világhatalmat, hanem megszegyenítést, gyalázatot és pusztulást ígér nekik az Isten. Amint ők cselekszenek az Isten és a keresztény szellem ellen, ugyanúgy fog az Isten őellenük cselekedni.

„Jaj nektek, kik a tenger mellékén laktok, végromlás nemzete! Az Ur ígéje ellenetek van Kánaán, filiszteusok földje. (Értsd: bőség, jólét földje; az említett földnek és népnek utódai.) Elpusztítalak téged úgy, hogy ne legyen rajtad lakó” stb. Szof. 2, 5.

Tehát nem világhatalom, hanem végpusztulás vár a tengermellék végromlás nemzetére. Mert igen haragszik a seregek Ura a nagyhatalmak babiloni szellemére, mivel beleizgatták a kereszténység földjének népét az örült fegyverke-

zésbe és sportszenvedélybe. Azért utóléri őket bajnokaikkal együtt a sors keze, amint megíratott:

„Elpusztíttatik Moáb (északi faj) és városai lerontatnak és válogatott fiai (a bajnokok) lemennek megöletésére; úgymond a Király (a Szentlélek) kinek neve seregek Ura.” Jer. 48, 15.

„Hányjátok szét minden ő bajnokait; menjenek le a megölésre. Jaj nekik, mert eljött az ő napjok, látogatgatásuk ideje!” Jer. 50, 28.

„Közel van Moáb veszte, hogy eljöjjön és veszedelme igen hamar elérkezik.” Jer. 48, 16.

Nagyon sokat beidézhetnék a próféciaikból, amelyek mind azt igazolják, hogy nagy veszedelem, szörnyű büntetés és pusztulás vár a kevély, az Isten ellen felemelkedett északi népekre. „Mert felkelt az Ur ellen, Izrael Szente ellen.” Jer. 50, 29.

„Ime, én te ellened vagyok, ó kevély! Mert eljött a te napod, látogatgatásod ideje.” És elesik a kevély és összeroskad és nem lesz, aki felemelje őt. És tüzet gyűjtök az ő városaiban, mely körötte mindent megemészt. Jer. 50, 31–32. Azt hiszem, ennyi is elég ahhoz, hogy mindenki megismerje az Isten beszédéből, mennyire nem úgy lesz, mint ahogy a hódítása tetőfokán álló germán nép kevélyen önmagában és fegyvereiben bizakodva hiszi. Aki az Isten beszédében hisz inkább, mint a nemzetek politikusainak álnokságot és csalárdságot takaró hamis szavaiban, annak lelke tiltakozik minden közösségi kapcsolattól, amely egy, az Isten által „végromlásra” ítélt nemzettel bárminemű vonatkozásban legyen. Tiltakozik lelke az ellen is, hogy egy istenellenes és keresztényellenes szellemmel hódító személynek a hódításához szerencsét kívánjanak a magyar nép nevében; tehát azok nevében is, akik nem kívánnak „baráti” kapcsolatban lenni az igaz Isten ellenségével.

Jákóbnak tizenkét fia volt. Ennek a tizenkét fiúnak a néptörzse fog a Szentírás szerint a föld népeként az Isten előtt állni ítéletre. Ez a tizenkét törzs él ma is, hiszen Jézus is azt mondotta, hogy el nem mulik ez a nemzetség, amíg be nem teljesedik mindaz, ami a próféták által megíratott. Ez a tizenkét néptörzs van hivatva az Isten által ennek a földnek minden pogány népét magába olvasztani és a krisztusi keresztény hit által a büntől való megtisztulás és megdicsőülés felé fejleszteni. Mégis Jákób a halála előtt a fiainak adott áldásában, amelyben a távol jövőt jelölte meg fiainak, Rubent, illetve az ő népét elejti az első szülöttnek kijáró áldástól, mert vértörést követett el atyja meggyalázására. Si-

meont és Lévit, bár testvérek, a gonoszság harcos eszközeinek nevezi, mert „*dühösek, nyakasak, kemény haragúak*”, más szóval engedetlenek és gyilkosok. „*Falat ástak alá önkényükben.*” Az ő rossz tulajdonságaik azok, amelyek mindmáig aláássák, megássák az Isten építményének, az Anyaszentegyháznak a falát. Más szóval rongálják. Ezért tiltakozik Jákób — bár fiai — minden velük való lelki kapcsolattól, mondván: „*Tanácsukba az én lelkem ne menjen. Gyülekezetükben az én dicsőségem ne legyen.*” Elosztom őket Jákóbban — (a hamisban) — és szétszórom őket Izraelben — az istenellenesekben. Mózes I. k. 49. r.

Ebből a jóslatból ráismerünk e három fiú törzsének népére a kereszténységben. Ezékiel prófécijában világosan meg van írva, a 22. részben, hogy a vértörés parázna bűnével is az északi népfajt, a hatalomra törő babiloni szellemű Ammon fiait kárhóztatja a mindent látó Szentlélek Isten. Több részen keresztül sorolja fel szörnyű sok és nagy bűneiket, amelyekért a kereszténység közepett fogja őket összeolvasztani tűzzel, mivel „*salakká lettek*” az Isten számára. Ezek szerint senki sem csodálkozhat azon, ha a „*Világosság gyermekei*” irtózással tiltakoznak az északi fajjal, a sötétség és kevélység fiaival való minden lelki vagy anyagi kapcsolattól, mert az Isten ünnepének: afeletti örömének, hogy az Ő népe igyekszik megtartani a parancsolatot; az istenellenesek megrontói.

V. parancsolat:

„Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű légy azon a földön, amelyet az Ur, a te Istened majd néked ad.”

A mi Urunk Istenünk nekünk ezt a földet adta. Az Ő gondviselő szeretete vezérelt bennünket, magyarokat ide, szép hazánk földjére. Ezt nemcsak a legendánk mondja, hanem a Szentírás is igazolja. Ezékiel 38. részében elmondja a Szentlélek Isten, hogyan fogják ellenségeink fegyveres sokasággal ellepni földünket. Mint a szélvész és mint a felleg, úgy jönnek reánk az északi népek főfejedelme nagy seregével. Arra a népre, amely „*Sok nép közül gyűjtetett egybe Izrael hegyeire... Ez a népek közül hozatott ki és mindnyájan bízvást laknak benne.*”

T. i. ebben a magyar honban, ahova mint sok nép közül,

egybegyűjtött és kivezérelt, tehát az Isten által kiválasztott nép hozattunk. Hazánk csonkaságát is megjelöli a Szentlélek Isten, amikor ellenségünk gonosz gondolatát feltárva, azt mondja:

„Ezeket mondja az Ur Isten: Aznap tanácsok ötlenek szívedbe és igen gonosz gondolatokat fogsz gondolni és azt mondod: „elindulok a *kerítetlen földre*. Elmegyek a nyugvókhoz és bátorságban lalkókhoz. *Ezek mindnyájan kőkerítés nélkül laknak, zárjok és kapujok nincs nekik.*” Hogy ragadományokat foglalj és dulásnak essél” stb. Ezék. 38, 8.

Nincs kőkerítésünk, mert gyönyörű hegyláncainkat elszedték ellenségeink. Nincs zárunk, mert kapunk sincs, hiszen hegyláncainkkal együtt kapuinkat is elvették; a bejáró hegyszorosokat. Így csonkított meg bennünket Trianon. De ha még a szívünket is átdöfik, mint Jézusunknak, mi akkor is hisszük, hogy feltámadunk, mert velünk van a mi Istenünk, aki épen rajtunk keresztül fogja megmutatni ennek a pogány világnak az Ő mindenható hatalmát. Azért azt mondja tovább a seregek Ura:

„Vajjon az napon (abban az időben), mikor bízvást fog lakni az én népem, Izrael, nem tudod-e ezt meg?” 14. v.

Értelme: Abban az időben, amikor az Isten választott népe az isteni igazságszolgáltatásban bizakodva fogja várni, hogy igazság adassék neki; nem fogja-e tudomásodra adni az Isten, hogy mit határozott felőled, kevély északi faj. De igen, tudomására fogja adni, azért kell ezeket megírnom. De te az Isten határozata ellenére is el fogsz jönni a te helyedről észak tájairól való sok népeddel, nagy sereggel, erős haddal; mert te nem hiszel az Isten hatalmában és nem féled Őt, hanem csak a saját hatalmadban és fegyvereidben bizakodol. Ezért fogsz megszégyenülni, ez lesz a veszted.

„És fölmegy az én népemre, Izraelre, mint a felhő, hogy ellepje a földet. *Te utolsó napjaidban leszel és elhozlak téged az én földemre, (a Szent szűz országába), hogy a nemzetek megismerjenek engem, mikor megszenteltetem benned, oh Góg — góg, az ő szemeik előtt.*”

Itt a Szentszűz országában fogja magát megismertetni a Szentlélek Isten a keresztény nemzetek előtt, amikor majd megítéli Gógot és az ő nagy seregét. Itt fogja megtudni és megimerni a keresztény nemzet az Isten igazságát, hogy egy a magyarok királynéja, az Istenanya, meg a mennyei Anyaisten egy. Megítéli pedig Gógot és az ő seregét a következőképen:

„És megítélem őt mirigyhalállal és vérrel; sebes záporral és *igen nagy jégesővel*. Tüzet és kénkövet bocsátok esőül

rája és az ő hadára és a sok népre, melyek vele vannak.” Ezék. 38, 22.

Most megkérdeztem a hadra, a pusztításra oly igen modernül felfegyverkezett gőgös germán népet, illetve vezérét, melyik fegyver nemével fog védekezni az Isten fegyverei ellen, amelyeket az Ő égi fegyvertárából szed majd elő a gőgös ellen, mint büntető eszközöket. Mivel fog védekezni a „mirigyes szél” ellen, a sebet, kiütést okozó szél ellen? Mert az Istennek is van fojtó gáza, könnyfakasztó gáza, meg fájdalmas sebeket fakasztó szele is; amelyek ellen nem lehet az ő találmányaikkal védekezni. Mivel fog védekezni a forgószéllel kevert sebes zápor, az *igen nagy jégeső*, a tűz és kénkő ellen? Azt hiszem, egyik-egyik is elég az itt felsorolt elemi csapásokból, hogy a legmodernebbül felszerelt hadsereget is elsöpörje a föld színéről. Mert ha az Isten azt mondja, hogy igen nagy jégesővel, akkor az olyan nagy lesz, amilyent mi, emberek elképzelni nem tudunk. Amely nemcsak az embert, de az ágyúit, tankjait és mindenféle szörnyetegeit palacsintává fogja lapítani. Így fogja megmutatni az Isten az Ő hatalmát az ellene felemelkedő gőgös északi népeken. És meg fogják látni a hitetlenek és az Istennel ellenkezők, hogy Magyarország mennyei Királynéja *valóban oltalmazója Magyarországnak*.

„Akkor majd fölmagasztaltatom és megszenteltetem és ismeretes leszek igen sok nemzet szemei előtt és meg tudják, hogy én vagyok az Ur.” 23. v. A 16. versben is az Ő Szent nevének a megismertetését a nemzetek előtt hangsúlyozza ki a Szentlélek Isten és mert a keresztény nemzetek ismerik Őt, mint Szentlélek Istent, tehát nyilvánvaló, hogy az eddig nem ismert nevén a Szentlélek Anyaisten néven akarja magát megismertetni a nemzetek előtt. Ezt igazolja a 39. rész 7. verse is:

„És Szent nevemet megismertetem az én népem, Izrael között és nem hagyom többé megfertőztetni Szent nevemet s meg tudják a nemzetek, hogy én vagyok az Uristen, Izrael Szente. Ime, eljő és megleszen, úgymond az Uristen; ez az a nap, melyről szólottam.” 8. v.

Hogy mennyire Magyarországról és az Ő magyar népéről szól e próféciában a Szentlélek Isten, igazolja a következő szentírási szöveg is:

„És leszen azon a napon; Gógnak nevezetes temetőhelyet adok Izraelben, a *vándorok völgyét, napkeletre a tenger felé, mely álmélkodásba ejti az átmenőket*. (Tehát a népvándorlás völgyét, más szóval a Duna-medencét, a Fekete-tenger felé.) És eltemetik ott Gógot — gőgöt és minden ő soka-

ságát és a völgy Góg sokasága völgyének fog hívatni. És Izrael háza hét hónapig temeti őt és nevezetes lesz nekik az a nap, melyen megdicsőíttetem; úgymond az Ur Isten." Ezék. 9, 11—13.

Még egy felismertető helymegjelölés:

„A város neve pedig Amóna lesz...”

Amóna a Szentíráshoz fűzött magyarázat szerint annyit jelent, hogy Sereghalom. Tehát az a hely, ahol ez az esemény lezajlik majd, egy sereg halom néven ismeretes; más szóval a délnyugati hegyes-dombos vidék, amely valóban egy sereg halom. És lakmároznak majd az ő tetemeiken mind az égi madarak és mind a mezei vadak. És hogy ebben a próféciában is beigazolást nyerjen a „menny Fenséges Asszonya” által a la-salettei kinyilatkoztatásban mondott ama kijelentés, hogy az ellene gögösen felemelkedő és az Ő népét szorongató északi faj; sötétség fiai; állatemberek királyukkal, vezérükkel együtt lakomára szólítja az Isten az állatokat és azt mondja nekik:

„Az erősek húsát fogjátok enni és a föld fejedelmeinek vérét fogjátok inni a kosok és bárányok, a bakok és tulkokét, melyek mind hizlaltak és kövérek. És jóllaktok asztalomnál lóval és erős lovassal és minden hadakozó férfiakkal, úgymond az Ur Isten. És megtudják a pogányok, hogy öngonoszsága miatt fogatott meg Izrael háza (az istenellenesek egyháza) mivelhogy elhagytak engem és én elrejtettem tőlük orcámat. És ellenségeik kezeibe adtam őket és mindnyájan fegyver alatt hullottak el.” Ezék. 18, 20, 23. Így lesz, amikor az Isten kitölti az Ő haragját, mivelhogy elhagyták Őt. Ebből láthatjuk, milyen nagy bünt követtek el azok, akik már mint keresztények hagyták el az Istent, az Anyaszentegyház elhagyásával. És akiket ilyen szörnyű végre ítélt haragjában az igazságos Isten, ezeknek akarja a magyar nép nagyrésze, a magyar kereszténység izraelei, tálcán felkínálni Magyarországot, a Szent Szűzanya országát, Szent István király örök birodalmát. Hát tiszteli-e a magyar népnek ez a része hazája és kereszténysége atyját? Oh, dehogy tiszteli. Pedig az Isten megkívánja a szülők és mindazok tiszteletben tartását, akik a mi békés életünknek a megalapozásához és annak biztosításához hozzájárultak, vagy hozzájárulnak. Ily atyánk nekünk legelső helyen Szent István királyunk, aki nemcsak az anyagi életlehetőségünknek vetette meg a békés igazságos alapját alkotmányos országot alapító áldásos munkájával, hanem lelki életet és lelki fejlődést is biztosított a számunkra a krisztusi keresztény hit által, amelyet ő tiltetett el a lelkünkbe és ezzel eljegyzett bennünket az örök élet szá-

mára. Mégis most, amikor a hú fiak a 900 éves évforduló alkalmával hálaünnepet ohajtanak szentelni az Istennek és Szent királyunk emlékének, akkor a hálátlan, hűtlenkedő Koppány-utódok, *a mindig ellenkező fiak* az „istentelen, szentségtelen fejedelem elé kívánnak inkább borulni, mint áldott emlékü Szent királyunk közöttünk maradt Szent jobbja elé. Pedig az ő Szent jobbja előtt való leborulás az Isten csodája előtt való leborulás, amely az Isten dicsőítése. De az Isten ellensége előtt való talpnyaló hódolás meggyalázása az Istennek és mindennek, ami szent. És teszik ezt azért, mert nincs hitük és ezért nincs lelki látásuk sem. Nincs Istenbe bízó bizodalomuk, sem istenfélelmük. A fegyveres erőből és a pogány szellemtől várnak segítséget inkább, mint a mindenható Istentől. Az istentelen zsarnok, erőszak uralmára vágnak inkább, mint a keresztény hiten és igazságon alapuló, építő Szent István szellem uralmára, amely 900 éves életet tudott biztosítani a magyar népnek a kettévált és szét húzó állapotok mellett is. Dehát aki nem érez hálát a jó királya iránt, az nem érez hálát a szülei iránt sem. És mert az Isten a szülők tiszteletéhez fűzi a hosszú életet azon a földön, amelyet Ő már megadott nekünk, amikor kivezetett bennünket a népek közül és csodálatos módon idevezérelt, hogy lakjuk a keresztény föld közepét. *Ha tehát mi el fogjuk vesztíteni a mi ezeréves magyar földünket, akkor az a magyar kereszténység izraeleinek Isten és minden Szent és nemes elleneseinek hűtlen és hálátlan bűne folytán fog bekövetkezni.* Milyen nagyon fájdalmas dolog lesz ez reánk is, meg áldott emlékü Szent királyunkra is. Milyen szánalomraméltó teremtményei ezek a lelki vakságban szenvedő fiak a kereszténységnek. Nem csoda, ha Jézus is, Szent Péter is egymásra hajolva, fájdalmas könnyeket sírnak miattuk, mert mindkettőjük szívét egyformán bántják, keserítik.

Ezt cselekszik a legédesebb Anya szívével is, aki megszülte számunkra Jézusunkban a keresztény hitet, amely hit által minden népek fölé emeltettünk. És ezt az édes Anyát, megváltó Jézusunk édes Anyját, az anyák Anyját, a Szent Szűzanyát Ők nem tisztelik. Akit a Magasságbeli követő, Gábrriel főangyal a legnagyobb tisztelettel és a legszebb köszöntéssel üdvözölt, amikor a világ Megváltójának anyaságára való kiválasztottságát életárta. Aki a legszentebb alázattal hajolt meg az Isten akarata előtt és lett nemcsak annak az örömünknek az anyja, hogy Megváltónk született; hanem érettünk és miattunk a fájdalmak fájdalmának is Anyja lett; hétfájdalmas Anya lett, mert Szentfia a legszörnyűbb megcsúfolást és a legfájdalmasabb halált vállalta ma-

gára a mi megváltásunkért. És ők, a kereszténység izraeli, ezt a hétfájdalmas Anyát az angyali üdvözléssel hálás tiszteletből még soha nem köszöntötték. Soha a megváltás és a kereszténység Anyjának egy szál virággal hálás szeretettel még nem kedveskedtek. Miért?... Mert szánalomraméltóan eltévelyítették őket az Isten igazságától, aminek következtében lelki látásukra hályog ereszkedett. És ők ezt a szörnyű lelki vaktságot a saját vigasztalásukra protestáns, vagy kálvinista *öntudatnak* nevezik. És hitetik és áztatják magukat, hogy az Istennek is, Jézusnak is tetszik az igaz krisztusi hitnek ez a tökéletlen és vad kinövése. Pedig emlékezniök kellene — mint „az evangélium alapján állóknak” — Jézus mondására a szőlőtőről, amely Ő, az Atya pedig a szőlőmunkás, de mint gazda, aki a saját szőlőjében munkálkodik és megtisztogatja az Ő nemes szőlőtőkét a vadhajtasoktól, alkalmatlan kinövésektől, amelyek elszívják a tőke életerejét és gyengítik annak gyümöleshozadékát. Talán csak nem gondolják a tiszteletlenségig és hálátlanságig öntudatos protestánsok, hogy az az Isten, aki minden teremtménye fölé helyezte az egész világmindenségben az Istenanyát; az meg fogja hagyni a szőlőtőn az időközben fejlődött vadhajtaszt s a szőlőtő nemes, gyümölesöző vesszőjét fogja lemetszeni? Hát ilyet aztán már igazán ne reméljenek. Különösképen az Atyától ne. Mert lemetszésre bizony az idők folyamán fejlődött vadhajtasok kerülnek, a különfélék, egységtelenek, hogy megtisztuljon a szőlőtő; a krisztusi keresztény hitigazság, amelyre Jézus felépítette az *Atya és Anya által megalapozott Anyaszentegyházat*. Amelynek fejévé Pétert tette, mint az igazságot mindig hittel és bátran megvalló kedves, tisztos korú tanítványát. Akinek ősz fejéhez legutóbbi látomásomban is olyan nagy szeretettel hajtotta könnyes, fájdalmasan szomorú arcát. Félreérthetetlenül kifejezve tekintetével és a Szent Péter fejéhez hajló mozdulatával a kettejük teljes egységét mindenben, a fájdalomban is. Bizony elvitathatatlan immár, hiszen az idő tesz bizonyosságot róla, hogy az üldözött és üldöztetésében mindig hitvalló, vértanúfiakat nevelő róm. kat. Anyaszentegyház az Ő egyháza. A többi, az Istennel ellenkezők és az Anyaszentegyházról elpártoltak élők mind e világéi. Ezt végül is be kell látniok. Mert nem lehet keresztény az, aki Jézust befogadja, de ugyanakkor az édes Anyját kizárja akár a templomából, akár a házából, akár a szívéből. Nem lehet keresztény az, aki gyűlöli a keresztet, aki nem törekszik a szentségre, hanem gyűlöli a szenteket. Mert szentek nélkül lelki tökéletességre és szentségi magaslatra jutni nem lehet. A protestáns vallás szelle-

me meg elégtelen arra, hogy szenteket neveljen. Ezt mondja a Szentlélek Isten is Sion leányára, a kereszténység leányegyházára vonatkoztatva, hogy nem szült még Neki fiakat. Jeremiás próféta ugyanezt fejezi ki Jeruzsálemre, a kereszténységre szóló siralmaiban, hogv csak a megtérés és megtisztulás után *tesznek Izraelből, az istenellenesek csoportjából az Isten oltárára borjakat*. Más szóval oltárra emelt, szentté avatott fiakat. Mert a szent fiak, meg a szent leányok mind-mind a Szentnek Anyját, a Szent Szűzanyát dicsőítik és magasztalják, akiben a Szentlélek Isten vett magának hajlékot a földön éltekor. Az a Szentlélek Isten, aki azt mondja magáról a próféciákban, hogy *Ő szól a próféta'khöz és megsokasítja a látomást stb.*, másik helyen meg azt, hogy *nemzedékről-nemzedékre betér a szentek lelkébe és őket Isten barátaivá és prófétákká avatja*. Most mit látunk a kereszténységben, ami ezzel a kijelentéssel nagyon-nagyon összhangban van?... Azt, hogy Jézusnak és a Szent Szűzanyának a földről való eltávozása óta a Szentszűz itt is, ott is megjelenik a római Anyaszentegyház hú gyermekeinek álomban, vagy látomásban és tanításokat, irányításokat, kinyilatkoztatásokat osztogat az Ő népe, a Reá hallgató római katolikusság számára. És egymásután alakulnak meg az Ő lelki utasításai szerint a férfi és női szerzetesrendek; az „Istenbarát” rendek, egy-egy. Isten előtt kedvet talált férfi, vagy nő érdeme folytán. *Tehát látjuk azt, amit letagadni nem lehet, hogy a szent Szűzanya valósítja nemzedékről-nemzedékre a Szentlélek Isten ama mondását, hogy betér a Szentek lelkébe és őket Isten barátaivá és prófétákká avatja*. Ez pedig ismét a kinyilatkoztatás igaz voltát és a Szentlélek Istentől való származását bizonyítja, amely szerint a földi Istenanya és a mennyei Szentlélek Anyaisten egy személy. Ezért kiáltja Izaiás első részében is az ég és a föld fölébe szavait: „*Fiakat neveltem és felmagasztaltam, ők pedig megvetettek engem*. (Oz. 11, 3.) És ezt a csodálatosan édes Édesanyát, aki annyit fáradozik az Ő gyermekeinek lelki nevelésén, lelki-testi jólétén és üdvözítésén, ezt a drága Édesanyát a protestánsok nem tartják méltónak a tiszteletre, a *szerető tiszteletre*. Hát nincsen-e igaza, amikor azt mondja Izaiás próféta'ja által, hogy ez a nép csak szájjával dicséri engem, megemlékezik ugyan rólam, de a szíve, a szeretete távol van tőlem. Így van bizony és nagyon szomorú, hogy így van, mert ebből az ellentétes felfogásból és a Szentszűz iránt tanúsított szeretetlenségből igen sok harc és gyűlölség áradt a kereszténységre. Bizony legfőbb ideje volna, hogy belássák elődeik nagy tévedését és visszatérjenek az

elhagyott, *hittel és igazsággal tápláló Anyaszentegyházhoz*. Mert amíg ezt meg nem cselekszik, addig mindig csak rongálói lesznek a kereszténységnek, nem pedig építői, amint ők hiszik, mert amint a Szentlélek Isten mondja reájuk: *bajt fogannak és gonoszságot szülnek*. (Iz. 59, 3—4.) És ez a baj és gonoszság mindaddig burjánzani fog hazánkban és tönkre fogja tenni teljesen Szent István örökét, *amíg be nem fogják látni azt, hogy az Isten ellenére cselekszenek és meg nem térnek belátó bűnbánattal az egyakolba, Jézushoz*. Mert most nincsenek Jézussal, ami természetes, mert Jézus nem lehet egy az Ő Anyaszentegyháza ellenségeivel. Ilyen dőreséget semmiféle öntudat sem hitethet el magával. Jézus pedig azt is megmondta, hogy aki nincs velem, az ellenem van. Így is van. Most már minden téren megmutatkozik az, hogy a római Anyaszentegyház szellemén kívül álló minden más szellem ellene van a Krisztus szellemének, így Krisztus személyének is. Ha ők ezt látva, sem akarnak visszatérni a jó útra, az igazság útjára, amely Krisztushoz vezet, ők fogják kárát látni a kárhozatban, mert romlásba rántják magukkal az egész kereszténységet, amint meg is van írva. Nyissák hát meg makacs rosszfíúi szívüket a legédesebb Anyának, lelkük Edesanyjának szerető tiszteletére, aki a mi üdvösségünknek is Anyja, Istené, mert amint mondja, *nincs Ökívéle más, ki a bűntől megszabadíthatnak, sem aki az üdvösségbe elvezérelhetne*. (Oze. 13. r.)

„En vagyok, én magam vagyok, ki eltörlöm gonoszságaidat önmagamért és nem emlékezem meg bűneidről.” Iz. 43, 25.

A Szentlélek Isten mondja ezt, a világosság és bölcsesség Istene, aki a Szentszűzben megtestesült a földön, hogy anyagtestben is megszülhessen e világnak Megváltó fiát, a Világosság fiát, aki Igazság. Ha nem akarnak gyermeki kapcsolatba kerülni ezzel a mindenható kettős Anyával, vajjon ki által fognak megszabadulni sok és nagy bűneiktől?... Nem adatott hatalom másnak, hogy a bűntől megszabadíthatna, amint a fenti idézet bizonyítja.

Ne eltévelyítő és tévelygésben tartó istenellenes vallásukhoz ragaszkodjanak hát a protestánsok és minden szekták, hanem a lelket adó, szülő és lelket tökéletesítő Szentlélek Anyaistenhez, a mi földi Szent Szűzanyánkhoz, aki 1900 esztendő óta igen sokszor beigazolta azt, hogy valóban Ő a bűntől megszabadító és üdvözítő Istenünk.

„En vagyok, én vagyok az Ur és kívülem nincs üdvözítő!” Iz. 43, 11.

Dobja hát el minden igaz keresztény érzelmű és minden

igaz magyar az idegen nemzetbeli emberek agyában megfogamzott, egészen a pokol kapujáig sodort, tévelyítő válást és térjenek vissza az igaz krisztusi keresztény hithez, amelyet az első magyar és Szent király lelkén átszűrve adott a gondviselő Isten az ő magyar népének. Amely bár római, így mégis magyar keresztény hit a mi számunkra.

Tisztelje és szeresse hát a magyar kereszténység mindenekfelett lelkét adó és formáló Szentlélek anyját, a hitet, hazát adót, a bűntől megszabadítót és az üdvösségre vezérlőt, hálás ragaszkodó szeretettel. És tisztelje és szeresse a számára az igaz keresztény hitet és magyar hazát honosító Szent királyát, hogy hosszú életü legyen ezen a földön, amelyet az ő Ura-Istene adott neki, amikor olyan messze földről csodálatosan vezérelte ide, hogy örökség szerint lakja és bírja e földet, a keresztény föld közepét. Mert csak úgy lesz hosszú élete ezen a földön, ha a parancsolatok betöltésében és betölttetésében egyengetni fogja a magyar kormány, a magyar főpapság, papság és hívek az Ur útját, amely igazság és az igazságnak hittel való cselekvése.

VI. parancsolat:

„Ne ölj!”

A hatodik parancsolat tilalmát illetően gondolkozóba kell esnünk afelett, hogyan is érthette ezt a parancsolatot a mi Istenünk, amikor az ószövetségi Szentírásban azt látjuk, hogy a zsidó népnek ennek az isteni parancsnak ellenére igen sokat kellett idegen népekkel, pogány hitű népekkel harcolnia. És e harcaikhoz mindenkor az Isten segítő erejét kérték, tehát a testi ölés cselekményét a hadviselés közben mindig az Isten segítő erejével végezték. Kitűnt ez különösen olyankor, amikor jól felfegyverzett és túlnyomó számú ellenséggel álltak szemben, mint Mózes, Gedeon, Dávid király stb. életében. És az Isten — amikor engedelmes volt az Ő népe és hallgatott az Ő szavára — segítette is őket a harcban. Sőt egy alkalommal az egyik legádázabb ellenségüknek, az ármánykodó asszíriusoknak seregéből az Isten egy angyalával egy éjszakán 185 ezer harcost leöletett, hogy az Ő népe haladhasson célja felé feltartóztathatatlanul, az igaz Isten adta hitben tovább és tovább való haladása útján.

Amely út előtt mindig egy cél lebegett: *meghódítani az igaz Isten gyalázásában élő pogány hitű népeket az igaz hit számára, vagy eltakarítani a haladás útjából.* És hogy ebben a törekvésükben mindig segítségükre volt az Isten, az kitűnik az ószövetségi Szentírás minden részéből. Sőt az újszövetségi korban is számos olyan eset van feljegyezve a történelemben, a mi magyar népünk történetében is, ahol az Isten segítsége által kis csapat keresztény harcos nagy pogány seregen aratott diadalt. Ebből tehát azt állapíthatjuk meg, hogy az isteni cél érdekében, mely az emberiség boldogításáért való fáradozás, amely az Ő igéinek, a hitigazságoknak terjesztésében és élésében csucsosodik ki, nem tekintette bűnnek az Isten az ölést. És pedig azért nem, mert az állat-embert, akinek annyira vérében él az ölés vágya, nem lehetett másképp ártalmatlanná tenni az Isten hitigazságait hordozó nép számára. Az ilyen harcokban elesők lelkét a megtisztulás után az Isten már az Ő népe közé szüllette meg, mert a zsidó nép zsákmánya volt a lelkük, mivel ők harcoltak meg a pogány népekkel és estek sokan áldozatul is *miattuk, de értük.* Mert akiket szóval és békés úton nem lehet meggyőzni az igazságról és a saját jobb és szebb jövője érdekében rábírní az igazságnak elfogadására, mert makacsul ragaszkodik az ő gonosz állapotához; annak a megölése nem számít bűnnek az Isten előtt.

Az ószövetségi Szentírásban nagyon sok helyen találkozzunk a zsidó nép számára adott azon utasításával, hogy a gonoszsághoz ragaszkodó pogány népeket irtsák ki szokásaikkal együtt, ha nem hajlandók behódolni az Isten népének. És ezt minden időben meg kell tenni az Isten népének azon a földön, ahova az isteni gondviselés elvezérli, *mindaddig, amíg csak járja a földet.* (Móz. 5, 12.) Mert bizony ha nem így cselekszik, hamarosan fölébe kerül a gonoszság és ő esik zsákmányul annak. Pedig az Isten terve az, hogy a gonoszság essen zsákmányul az igazságnak, hogy így a gonoszság is jóvá alakítódjon.

Igy értjük meg azt, mint lesz lehetséges, hogy e pogány földnek rengeteg különböző fajú pogány népe lévén, a végítéletkor mégis csak Jákób tizenkét nemzetsége fog a kereszténységben az isten előtt állni ítéletre. Ennek kell felszívni, magába olvasztani e föld valamennyi pogány népét. Így fognak ítéletre támadni Jákób tizenkét fia törzsében a régi pogány népek új hajtásai. Amelyek a régi, égtájak szerrint vett fajcsoportosításuk által ma is felismerhetőkké lesznek. A germánok pld. hencegnek ma északi fajuságukkal,

pedig a Szentlélek Isten ítélet előtti kárhoztatása és haraggja a legnagyobb mértékben az északi népfajok ellen szól. Mert amint mondja, általuk terjed ki a gonoszság a föld minden lakóira. Fiaikra is azt mondja: „*az ő fiaim sem könyörülök, mert parázñaság fiai.*” Oz. 2. r. Másik helyen meg: „*törjétek le sarjadékait, mert nem az Uréi.*” Jer. 5, 10.

Az eddig írottak alapján azt látjuk, hogy a VI. parancsot sem a zsidók, sem a keresztények nem tudták tartani, épen a gonoszok elleni *kényszerű harcaik miatt*. E miatt nem is éri vád. Hanem van az ölésnek egy másik módja is, amiért nagy kárhoztatással illeti az Isten a kereszténységet; ez a „*vérbűn*”, a magzatölés. Itt már igen nagy bajok vannak, mert ez a gyilkosság valóban elárasztotta a kereszténységet, zsidóságot egyaránt. És pedig olyan nagy mértékben, hogy alig-alig akad valaki a ker. világban élők között, aki ebben a szörnyű bűnben közvetlenül, vagy közvetve részes ne volna, úgy a fiatalja, mint az idősebbje, férfija, nője egyaránt. Mert e bűnre hajtó állapot mindkét nemnek a közös akarata által áll elő, tehát, ha megtörténik az ölés a nő részéről, részes ebben a bűnben a férfi is. Ez a nagy bűn is az Istentől elpártolt izraelek által terjedt el a kereszténységben, mint az elpártolás gonoszsága, tehát az északi faj által. Azért mondja rájuk a Szentlélek Isten:

„*A te ruháid szárnyain találtatott a szegény és ártatlan lelkek vére...*” Szegény, mert magával tehetetlen, tehát a magzatok vére.

„És mégis azt mondd, büntelen és ártatlan vagyok én, azért forduljon el rólam a Te haragod. *Ime, én törvénybe szálllok veled azért, hogy azt mondd, nem vétkeztem.* Mit igyekszel jónak mutatni utadat, hogy szeretetet nyerj; ki azonfelül (hogy gonosz vagy) gonosz utaidra másokat is tanítottál. Jer. 2, 34—35. és 33. v.

Gonosz útjaira az elpártolásra, magzatelhajtásra és más gonoszságokra másokat is tanított. Azért Mikeás próféciájában így kiált feléjük a Szentlélek Isten:

„Halljátok ezt Jákób házának (a hamis egyháznak) fedelmei és Izrael házának (az Istennel ellenkezők egyházának) ítélő bírái! *Kik utáljátok az ítéletet* (hallani sem akartok az ítéletről) *és minden igazságot elferdítetek. Kik vérbűnnel építitek Siont* (az Egyházat) és Jeruzsálemet gonoszsággal.” Mik. 3, 9—10. (A kereszténységet gonoszsággal építik.) Pedig hiába nem akarnak hallani az ítéletről, az Isten azt kérdi tőlük: „*vajjon nem a ti tisztetek-e tudni az ítéletet? Kik gyűlölitek a jót és szeretitek a gonoszt?*” stb. Első 2 v.

Azért az ő gonoszságai miatt fog megtörténni, ami a 12. versben megíratott: „*Azért ti miattatok Sion (az Egyház) mint egy szántóföld megszántatik és Jeruzsálem (a kereszténység) kőhalommá lesz és (lett) a templomhegy magas erdővé.*” Mik. 3, 12.

Miattuk történt meg az is, hogy a Szentlélek Isten hegyén, a Bükk-hegységben, „*a hegyek tetején levő hegyen*” a Szentlélek Isten tiszteletére épült templom és kolostor romokban hever, mert az istenellenes liberális szellem uralomrajutásakor onnan is elűzték a pálos barátokat és az elfeledkezés következtében magas erdő nőtte be a kedves, szent romokat. Ez fáj a Szentlélek Istennek, azért tesz emiatt is szemrehányást nekik, mert mindezek a gonoszságok az ő elpártolásuk miatt történtek. Nagyon magukra vonták az Isten haragját, mert az ő szellemük uralma miatt, *amely elgáncsolta az igazságot*, amint meg van írva a 49. zsoltárban, lett az, hogy: „nincs igazság, nincs irgalom, nincs Isten ismerete a (keresztény) földön. *Az átok* (hamis szellemek) hazugság, gyilkosság, lopás, házasságtörés eláradtak és a vér a vért éri. Ezért sírni fog a föld és elerőtlenül minden, ki azon lakik” stb. Oze. 4, 1—3. A vérbűnről van még Oze. 1, 4. Iz. 4, 4. Joe. 13, 21. és még több helyen is. De azt hiszem, ez is elég ahhoz, hogy felismerje a magyar kereszténység nagy bűnét és ráeszméljen arra, hogy mint fog majd az ítéletkor megállni az Isten előtt. Még néhány szót arról, mit mond az Isten reájuk az igazságnak elgáncsolásáért, pedig az Isten szövetségesének tartják magukat, bár *gyűlölik a fegyelmet és hátuk mögé vetik, elhagyják Isten beszédeit, törvényeit, parancsolatait, és hozzá csapják magukat minden gonoszsághoz.*

„Ha tolvajt látsz, vele szaladsz. Házasságtörőssel közösséget tartasz. Szájad gonoszságot áraszt és nyelved csalárdságot sző. *Leülsz* (lelkileg nem haladsz) és *testvéred ellen* (a katolikusság ellen) *beszélsz és gáncsot vetsz Anyád Fia elé.*”

Értelme ennek a versnek a következő: Az Isten igazságot ellopóval és elemésztővel együtt szaladsz, tehát ebben gyorsan haladsz előre. A házasságtörők bűnében részes vagy, a házasság szentség voltának elvetése és a polgári házasság érvényre juttatásának kieroszakolása által. Szájad gonoszságot áraszt, mert az Isten egyházától való elszakadásra buzdítasz. Nyelved összeszövi a hamisságot az igazsággal és felismerhetetlenné teszi a hamisságot, így lesz belőle csalárdság, a lelkek eltévelyítésére. *Leülsz*, lelkileg nem

haladsz és testvéred, a katolikusság ellen beszélsz és *Anyád fiát, Jézust, az igazságot elgáncsolod*, elejtet. Mert ne feledd, hogy test és lélek vagy. Tested az örökkévaló erők szerint az Atya lényege; *de lelked az Anya, az Asszony* — *Lélek lényege*, a gyenge nemnek a lényege. Az Ő fia, Jézus, aki azt mondotta magáról: én vagyok az igazság, én ítélek meg mindenkit. És te, istenellenes protestáns szellem, elgáncsolod az ítélő igazságot; más szóval Jézust. Ti vagytok azok, „*kik örömmé változtatjátok az ítéletet és az igazságot a földön hagyjátok.*” (tapostok rajta) Ámosz. 5, 6. Ilyen nagyok a te bűneid, istenellenes cselekedeteidben. Talán te magad sem tudtad, úgy-e, hogy ennyire istenellenes vagy, hogy te csak rontod azt, amit az Isten épített és épít.

Ölöd a hitet, az igazságot és mindazt a jót, szépet, amelyek a hitből és az igazságból származnak. Amint a Szentlélek Isten mondja: megölnöd a lelkeket, amelyeknek nem kellene meghalni és életben hagyod a lelkeket, amelyeknek nem kellene élni, a hamisság, hazugság, csalárdság, álnokság stb. lelkeit. *A magzatölésen kívül tehát még isteni lelkeket is ölsz.* A parancsolat tehát, hogy *ne ölj*, azonkívül hogy nem szabad ok és jogtalanul embert ölnöd; ezekre is vonatkozik. És ezekben aztán igazán betöltheted a parancsolatot minden nehézség nélkül, mert ezek mind ártatlan, nem vétő lelkek. De ha ennek ellenére is ölnöd őket, kétszeresen vétel az Isten parancsolata ellen.

Ki mondhatta volna meg ezeket neked Izrael most, amikor uralkodásod és hatalmad tetőfokán állsz és hamis prófétaid — szószólóid elhitetik veled, hogy világhatalommá nössz. Bizony csak az Isten mondhatja ezt meg neked, mert másnak el sem hinnéd, hogy ilyen vagy, amilyennek az Isten a próféciák tükrében önmagaddal is, másokkal is megláttat. Meg kell azért ismerned az Istent, *akit te még nem ismersz*, hogy felismerd önmagadat. *Ő mondja, hogy nem ismered Őt;* Iz. k. első részének 3. versében. Ozeás 5, 4. v.-ben. Én csak tolmácsolom az Ő szavait, hogy könnyebb legven megértened azt, amit az Ő legfelségesebb akaratából meg kell tudnod. Légy hálás érte Neki, mert az Ő szeretetének bizonyossága ez, hogy el ne vessz végül a bűnök moslékján, hanem visszatérve elhagyott Istenedhez, örvendhessen a te megtalálásod fölött. „*Térj meg Izrael, térj meg a te Uradhoz, Istenedhez,* mert megromlottál gonoszságod miatt.” Oze. 14, 2.

VII. parancsolat:

„Ne paráználkodjál!”

Lássuk, most milyen mértékben terheli bűn a magyar kereszténységet, az Isten hetedik parancsolatának megszegésében. Az élet könyvéből, a Szentírásból tudjuk, hogy a paráznaság bűne a legveszedelmesebb bűnök egyike és amely népen ez a förtelmes bűn elárad, azon már csak az ítélet tüze segít, mint Sodomán és Gomorrán.

Nagyon szomorú, de meg kell alapítanunk, hogy ebbe a csúnya betegségbe a magyar kereszténység is igen nagy mértékben beleesett. Az ember legszentebb érzelmét, az *életvalósítás tüzeit, lobogását*, amely az összes érzések között egyedül képes arra, hogy ezen a szép, de sokszor sivár, sokszor nyomorúságos földön ezt feledtetve, ha csak pillanatokra is, de szívébe, lelkébe lopja az embernek a boldogságot, a tölünk olyan igen messze eső mennyországnak üdv kóstolóját. Ezt a drága, szent érzelmet, a szerelmet a keresztény ember vásári portékává alacsonyítva, pénzért adja-veszi. Ez a szent megsejtségtelenítő bűn hozza aztán magával azt, hogy később már másban sem tud különbséget tenni a „szent és szent-telen, a förtelmes és tiszta között.”

Az Isten nem kívánja azt, hogy az ember ne élhessen a szerelemmel, hanem azt kívánja csupán, hogy törekedjen az ember arra, hogy az Isten által megengedett formában és az Isten parancsolatának megszegése nélkül éljen vele. Mert ha így él vele, akkor ez az érzés nem lesz romboló szenvedélyekkel telített és emelni fog a magasságok felé. De ha a förtelmes módján él sz vele, akkor megcsal, mert elhitei veled, hogy boldogságot ad, vagy adott, pedig észrevétlenül összekapcsol a bűnök hosszú láncával, amelynek minden láncszeme újabb bűnbe, bajba, végül a legnagyobb boldogtalanságba, és nem ritka esetben halálba is sodor. Ezt cselekszi a parázna, más szóval a telhetetlen szerelem. Ezért kell a jó keresztény embernek minden erejével küzdeni az ellen, hogy az Isten törvényébe ütköző módon éljen a szerelemmel. A kereszténységben ma látható és tapasztalható ezerféle bűn, baj, amelyeknek a gyökerét már szinte meg sem lehet találni, mind annak a következménye és gyümölcse, hogy megszegte a kereszténység az Isten parancsolatait, törvényeit, amely bűne következtében besodródott a bajok és förtelmek ten-

gerébe. Mert a bűnös állapot is, mint minden, fejlődik úgy az egyénben, mint a társadalomban és a bűnnek következménye csak jóval később, a bűn elkövetése után mutatkozik meg. Csak amikor már jól kifejlődött és megbokrosodott, mert egy sereg oldalhajlítást is eresztett, csak akkor ismerhető fel, de akkorra már olyan erős gyökereket vert abban, aki befogadta, hogy sokszor igen nehéz munkát ad a kiirtása. Sok esetben lehetetlen is emberi erővel. Ezt mutatják a mai társadalmi erkölcsi állapotok is, egész keresztény világszerte. Évek hosszú sora óta látják már a bajokat itt is, ott is, beszélnek az orvoslásáról, de mert mélyen van a baj, vagy a bűnös állapot gyökere, nagyon neki kellene gyűrközni a kiirtásának, hát meg sem kísérlik, hogy a kapával, ásóval, vagy fejszével a bűn gyökerébe vágjanak, ezért marad minden a régiben. A szó elsuhan a bűnök és bajok felett; megbodrozza egy kissé a leveleiket, mint valami játszi szelőlő és fejlődik tovább és virágzik együtt baj is, bűn is, amíg beérik a gyümölcsük, amely olyan fanyar és keserű, hogy megkeseríti az egész társadalom és benne az egyének életét. És mindez azért lett, mert a kereszténység meghagyta magát csálni a paráznaság lelke által, aminek következtében elszakadt mindenétől, ami szent. A szenttől való elszakadása következtében pedig elszakadt az Istenétől is, mert egyedül a szent az, amely által szoros kapcsolatban van, vagy lehet az ember az Istennel. Ezt meg is mondja az Isten.

„A paráznaság, bor és részegség, elveszik az értelmet.”

Butává és befolyásolhatóvá teszik az embert, aminek következtében könnyen kormányozható a rossz irányba. Óvakodni kell hát bárminek az élvezeténél a telhetetlenségtől. Mert nemcsak a szerelem Isten törvényellenes módja és mértéke paráznaság, hanem minden egyéb is: evés, ivás, szórakozás, divatozás, fényűzés, sportolás, fegyverkezés, adóztatás, állálshalmazás és sok minden, aminek élvezése vagy gyakorlása túllépi az Isten törvényeinek és az igazságnak határait. Ha beletekintünk országunk kereszténységébe és akár kereszténységét, akár belügyeit az igazság súlyával kezdjük mérlegelni, kiténik könnyűsége; pedig a Szentírásból tudjuk, hogy jaj annak, aki megméretvén, könnyűnek találta. Bizony, a mi magyar kereszténységünkben és közéleti állapotainkban az igazság mérlegelése szerint igen sok gonoszság vár a kitakarításra. Igen nagymértékű itt a paráznaság nemcsak a szerelmet illetően, hanem sok más tekintetben is. Pedig ha ez tovább is így marad, ha az arra illetékes tényezők nem fogják megragadni Magyarország sorsának irányító

rudját és nem fogják azt erős kézzel; a szigorúságnak és erőszaknak azzal az alkalmazásával, amelyet a mai megromlott szelleme és erkölce a népnek egyenesen megkíván; a háttérbe szorított Szent István szellem érvényre juttatására irányítani, akkor legyen rá elkészülve mindenki ebben a hazában, hogy a magyar nép el fogja veszíteni hazáját, Szent István örökségét most, amikor az ő jobbjai, az ő Szent-jobbja felől állók meg akarják köszönni Neki a 900 éves Magyarországot.

És az Isten, haragjának ezt a szörnyű nagy csapását a hazánkban uralkodó gonosz szellem miatt fogja mérni a magyar kereszténységre, az egész magyar népre. Amiatt a gonosz szellem miatt, amely bár kereszténynek véli és vallja magát, mégis „elgáncsolja” az igazságot. Amely gonosz szellem miatt éri a kereszténységet Istennek az a kárhoztatása is:

„Hogy bordélyt építettél és paráznahelyeket szereztél magadnak minden utcán. Minden utcaszegleten bordélyjelt állítottál és útálatossá tetted ékességedet”, a keresztény nevet. Ezék. 16, 24.

„És lőn minden gonoszságod után (még ez a gonoszságod is, azért) jaj, jaj neked! úgymond az Ur Isten.” 23. v.

Az Istennek ebből a haragos kárhoztatásából láthatja Magyarországon minden igaz kereszténye, hogy mennyire helytelenül, sőt vétkezen cselekszik, helyesebben mennyire vétkezik, hogy nem cselekszik és nem szerez érvényt Magyarországon a Szent István szellem érvényesülésének minden irányban! Mivel vél örömet szerezni a magyar kereszténység az Istennek és áldott emlékü Szent királyának, ha nem azzal, hogy életre támasztja az ő szellemét, amely elől megfutamodik minden hazug, gonosz szellem. Mert hogy a pusztá megemlékezésben nem lesz öröme, ha bármilyen ünnepies keretek között fog is az történni, amikor látja népét a romlás, országát pedig a pusztulás szélén, az egyszer szent. Az elmúlt 900 esztendő bizonyossága méltán megérdemli a követést. Most odaértünk, hogy a szörnyű módon fertőző és terjedő új pogányság ellen való védekezés egyenesen megköveteli, hogy itt az ő örökében, mindenben az ő szelleme szerint cselekedjünk, mert csak így menthetjük meg magunkat az elpogányosodástól és országunkat a pusztulástól Istenünk segítségével, aki egyedül csak a Szent István szelleme követésében lesz mellettünk. Nem lehet és nincs mellettünk azok szellemének követésében, akikről azt mondja:

„A paráznaság lelke csalta meg őket és Istenöktől elsza-

kadtak paráználkodván." És én ne látogassam meg leányaitokat, mikor paráználkodnak és mátkáitokat, mikor házasságtörést tesznek? *Sőt inkább!* Mivel ők a paráználkkal társalkodnak és a kéjelművel áldoznak (áldozatot hoznak a kéjelműsért) *az értelem nélkül való nép megveretik.*" Ozeás 4, 12. és 14. v. Ezt a megveretést bizony mi már a világháború óta érezzük, ideje, hogy ráébredjünk végre, hogy ebben az irányban is nagy tisztogatásra van szükségünk.

VIII. parancsolat:

„Ne lopj.”

A nyolcadik parancsolatban megtiltja Isten azt, hogy felebarátunk tulajdonát ellopjuk, vagy jogtalanul eltulajdonítsuk. Mert lopni annyit jelent, mint megrövidíteni, megkárosítani felebarátunkat. Ezzel a bűnnel is sajnos, nagyon gyakran és sokféle formában találkozunk keresztény társadalmunkban. Az alsó néposztálynál az úgynevezett „*megcsapás*”, közönséges lopás járja. De felfelé a társadalmi osztályoknál ez a művelet is idomul, ágazik és különböző mezbe bújva, más neveken pld. csalás, sikkasztás él a keresztény és vegyes társadalomban.

Vannak emberek, akiket beteg ösztönük visz a lopásra. Vannak emberek, akiket a nyomorúság visz a lopásra, de vannak olyan emberek is, akik minden rákényszerítő ok nélkül is lopnak, csalnak, sikkasztanak. Ezek legsúlyosabb elítélés alá esnek az Isten előtt, mert ezek bűnszeretésből cselekszik ezeket a bűnöket, mégis a földi igazságszolgáltatás vagy el sem éri, vagy ha eléri, csak igen enyhén éri őket. Ezért az utóbbi időben a magasabbrendű módja terjedt el hazánkban a lopásnak. Nagy baja és szégyene ez a kereszténységnek, mert a magasabb néposztályban, a fent terjedő bűnök nagyobb rombolást végeznek a nép lelkében, hitében, erkölcsében, mint a lent elkövetett bűnök. Mert a nép fentről, a magasabb néposztálytól mindig jó példát vár és ha kap, követi is. *De ha rossz példát kap, azt is követi; mert ez utóbbi esetben egyenesen buzdítást lát és érez a bűnre.* Ezért az Isten is szigorúbban ítéli meg, ha „főember” követ el bűnt,

mintha „oktalan” ember a bűn elkövetője. Ezért mondja Jeremiás próféta:

„Uram, a Te szemeid a hűséget (a hitigazsághoz való ragaszkodást) nézik. Vered őket és nem fájlalják. Megtöröd őket és nem akarják felvenni a fegyelmet. Keményebbé tették orcájokat a kőnél és nem akarnak megtérni. Én pedig mondtam: talán csak a szegények és oktalanok (ilyenek), akik nem tudják az Ur útját, az ő Istenök ítéletét; elmegyek tehát a főemberekhez és szólok nekik. Mért ezek ismerik az Ur útját, az ő Istenök ítéletét. És íme, ezek egyetemben, még inkább összetörték az ígát (az Isten akaratának cselekvését) szétszakasztották a köteleket.” Jer. 5, 3–5.

A főemberek, akik ismerik az ítéletet, még inkább elszakították mindazt, ami Istenhez fűzte őket, mint az oktalanok, akik nem ismerik az Isten ítéletét. Bizony, kereshetnénk mi is lámpással a keresztények között az élő keresztényt, mint ahogy kereste hajdan Diogenes lámpással az emberek között az embert.

A parancsolatok az Isten kötelei, amelyekkel magához köt bennünket. Minden parancsolatnak megszegése egv-egy Istenhez fűzött kötélt elszakítása. Ezek szerint elgondolhatjuk, milyen gyengék azok a szálak, amelyek a mai kereszténységet még valamennyire az Istenhez fűzik. Ki gondol ma a kereszténység izraeli között arra, hogy bizony úgy él, hogy megszegi a parancsolatok legnagyobb részét. Mit ér az Isten, vagy akár az ember az ilyen szövetséges társsal, aki nem tartja magát szigorúan a szövetségkötés szabályaihoz, adott szavához. Nevetséges emberfigurák az ilyenek csak, de nem gerinces komoly emberek, akik adott szavuk mellett, ha kell, az életük árán is helyt állanak. Ez a régi, becsületes magyar embertípus hiányzik ma a magyarságból is, de a kereszténységből is, sajnos. Ma amilyen könnyelműen ígérnek, még könnyelműbben meg is szegik az ígértüket. Még csak nem is pironkodnak szőszegésük miatt, ha egész Európa hallatára történt is az adott szó a kitartó barátságról, és még lelkifurdalásuk sincsen miatta, ha mindjárt egy ország függetlensége, vagy egész léte, hite esett is áldozatul a szőszegésnek. És ilyen lelkiismeretlen és az Isten előtt felelősségérzet nélküli vezető emberek előtt hajlong most a lelki vak keresztény világ. Oh, Istenem, Világosságnak Istene, világosítsd meg a Te leki vakságban szenvedő népedet!

Valóban ott tart a kereszténység, hogy megkerülhetjük a kereszténységet, nézhetünk és szemlélődhetünk a keresztény föld térségein és ha találunk Isten törvényét cselekvő és hű-

séget, isteni igazságot kereső férfiút, *megkegyelmezek a kereszténységnek*, mondja az Isten. De „*hogya mondják is: él az Ur; azzal is hamisan esküsznek.*” Jer. 5, 1—2.

Hiába mondják, hogy él az Ur, nem hiszik, mert ha hinnék, akkor félnék Őt és nem mernének a gonoszságokban élni. De nagyon is mernek, rá sem gondolnak az Isten borzalmas ítéletére, amely pedig olyan borzalmas lesz, amilyen még nem volt ezen a földön.

„És az Ur hallatni fogja szózatának dicsőségét és karjának rettenetességét. Megmutatja a földindulás fenyegetésében és az emésztő tűznek lángjában. *Lever forgószéllel és jégesővel.*” Iz. 30, 30. (Jer. 23, 19.)

De hát ki törődik ma az Istennek az ítéletre való figyelmeztetéseivel? Sajnos, még a papok sem, akik pedig ismerik a Szentírást, nekik fel kellene ismerniök a jeleket és a megszokottnál jobban, hathatósabban figyelmeztetni kellene a híveket a bűnök elhagyására, nemcsak a köznépet, hanem a „főembereket” is, akik a népek sorsát intézik és gonoszúl intézik. De hát Izrael papjai maguk sem látják a veszedelmet, amely már egészen a fejük felett lebeg, hogyan figyelmeztethetnék akkor a híveiket. Nekik nincs érzékük a veszedelem megérzésére, mert amint a Szentlélek Isten mondja:

„*Az ő órállói mind vakok, mindnyájan tudatlanok: uatani (a veszedelmet jelezni) nem bíró, néma ebek. Hiúságok látoi, aluszékonyak és álmok szeretői. És igen szemtelen ebek, megleégedni nem tudók. Bár maguk (lelki) pásztorok és nem bírnak értelmességgel. Mindenki a maga útjára tért; ki-ki saját fösvényisévére (önzésére) a legfelsőbbtől a legűtűtsűg.*” Iz. 56, 10—11. (Jer. 6. 13. 8, 10.)

Ezt a Szentlélek Isten mondja rölük, Ő pedig nem mond valótlant, sem igazágtalant. Ilyenek az Isten szemei előtt a kereszténység izraeleinek, az istenellenes szakadárságnak lelki-pásztorai. Ilyen pásztorokat nevelnek a szakadár szellemek — vallások; hogyne volnának hitben vak, igazságban sánta, erkölcsben beteges, híveikkel együtt, amint a Szentlélek Isten más helyen mondja reájuk. De ők ezt az igazságot nagy kevélységűkben nem akarják se meglátni, sem beismerni. Azért erre a felismertető tulajdonságukra ezt mondja a Seregek Ura:

„*Az ember kevély szemei (tekintetei) megaláztatnak és meghajtatik a férfiak nyakassága; az Ur pedig egyedül magasztaltaik fel azon a napon.*” Iz. 2, 11.

Most már fel kell adni a nyakasságot, ha nem akarnak

elveszni, mert a hosszútűró Isten megelégtelte a nyakasságot és várja a következő cselekedetet tőlük:

„És megtérnek nyakasságukból és gonoszságaikból, mert megemlékeznek atyáik útjáról (az ószövetségben történt elpártolásról, amelyet ők az újszövetségben szintén megcselekedtek) kik vétkeztek ellenem.” Baruk 2, 33.

Igy kell lenni, mert az Isten megelégtelte már a hit és igazság ellopkodását és megemésztését, mert ezzel nemcsak megkárosítjuk az embertársunkat, hanem egyenesen a károhozatba taszítjuk. Súlyosabb bűn ez az anyagiak ellopásánál.

IX. parancsolat:

„Ne tégy hamis tanubizonyságot felebarátod ellen.”

Ebben a parancsolatban az Isten a hamisnak kivetését kívánja az életünkből. Ne tegyünk olyan vallást felebarátunk ellen semminemű irányban sem, amely nem felel meg a valóságnak. Istenem, milyen más volna az élet, ha az emberek be tudnák tölteni ezt a parancsolatot. Ehelyett azt látjuk, különösen napjainkban, hogy az emberek sokkal jobban kedvelik a hamisságot szólásban, életmegnyilatkozásaikban, mint az igazságot. Pedig a hamisság nem valóság, mint pld. az igazság, mégis az ember valósító erőre emeli azzal, hogy szereti, ragaszkodik hozzá és az igazságnak elnyomására, nem ritkán a megölésére használja. Milyen nagy bűn az pedig különösen a kereszténységben, ahol már tudják, hogy az igazság és Jézus egy fogalom. Aki az igazság ellen vét, az mindig Jézus ellen vét. Az akadályozza azt, hogy Jézus itt a földön velünk élhessen az igazságban. *Mert az igazság erő és törvény; tehát örökkévalóság.* De kérdezitek: mégis mi az igazság?... *Az igazság az örökkévaló isteni teremő erő megnyilatkozásának az útja, amelynek nyomában élet fakad.* Tehát: *igazság, út és élet*, amint Jézus Önmagát meghatározta. És ez a hármas valóság nem kell ma a kereszténységnek; mert cselekvő megnyilatkozásaik, utaik és ezek folytán egész életük a hamisságra van felépítve. Mondhatjuk: a semmire, azért ilyen eredménytelen. Az Isten is azt mondja a hamisság népére: *„Ime, ti semmiből vagytok és alkotmá-*

nyotok abból, ami nincs. Utálatosság, aki titeket választ.”
Iz. 41, 24.

A Szentírás a teremtéssel kapcsolatosan azt mondja: Isten a világot semmiből teremtette. Azért is használjuk ezt a kifejezést: árnyékvilág, árnyéktestű ember, vagy a „halál árnyékbirodalmában ülőknek nagy világosság támadta” stb., ez próféciai kifejezés, tehát van alapja, még pedig szentírási alapja annak, hogy a „*semmi*” egyenlő az „*árnyékkal*.” De bármennyire jelentéktelen is az árnyék, mint tényező, mert *van* a nagy világmindenségben; az Isten nem hagyja megtermékenyítés nélkül és az Ő mindenható hatalma az árnyékból, a semmiből is világot formál és életet teremt azon. Sokat kellene erről írnom, hogy világos képet tárjak a Szentírás tanúsága folytán a kereszténység elé az árnyék mibenlétéről és a teremtésben való szerepéről, de erről munkámnak más részében van szó. Itt csak röviden annyit említek meg, ami az igazság és hamisság mibenlétének a megvilágításához elkerülhetetlenül szükséges.

Mivel fentebb az igazsággal kapcsolatosan örökkévaló erőket említettem, felmerülhet a kérdés, hogy melyek az örökkévaló és változatlan erők? Ezek: a fény, a világosság és a lég. Ezek együtt egy szentháromságot, egységet képeznek. Ezeknek Istene: az Atya, a fény Istene, erős nemű. Az Anya az eddig személyében meghatározhatatlanul állt Szentlélek Istene, a világosság Istene, a fény gyengébb neme. Ezt számos helyen igazolja a Szentírás. Jézus is a *világosság fiának mondja magát* és tanítványait is arra buzdítja, hogy higgyenek, amíg világosságuk van, hogy a Világosságnak fiai legyenek és mindazok, akik hisznek Jézusban és az Isten törvényei szerint cselekszenek. (Szent Ján.) A la-salettei kinyilatkoztatás „*Fenséges Asszonya*”, aki a kis Melánia elmondása szerint úgy látszott, mintha egész lénye fény és világosságból lett volna szőve; így biztatja a Benne bízokat: „*harcoljatok Világosság gyermekei, ti kicsiny nyáj*”, mert itt az idő és meg kell vívni a harcot az igazságnak a hamissággal. A harmadik öröktől fogva való erő a lég, a terjedő, fejlődő, megtartó örök mozgás; a Szentléleknek lelki fia, Jézus. Ez a nagy Szentháromság egy Isten öröktől-fogva való Istensége. Van még egy negyedik hatalmas és öröktől fogva való erő. *De ez már változó*, ez a szín, amely egy a léggel ugyanúgy, mint ahogy egy a fényvel a világosság. A lég színe más néven felhő és mert gyengébb neme a légnek, ezenkívül terhes állapotba kerül és szül: esőt, jeget, havat szül, tehát nőnemű erő. A felhő a lég lelke.

A testesítő, valósító erő, amelynek méhében született meg az első; fentről származó, erősnemű anyag: a víz. A színben, az örökké változó felhő méhében született meg az idő is. Ezt nem kell külön igazolni, mert a felhő működési köre olyan közel esik hozzánk, hogy eléggé megismerhettük és kitapasztalhattuk időt kormányozó és változtató fenségét. Az eddig leírottakból látjuk, hogy bár ez a negyedik nagy természeti erő nem bírja a másik háromnak csodás és szent tulajdonságát, az örök változatlanságot, mégis egyéb, igen nagyértékű tulajdonságai a három egységébe emeli őt. Nélküle ugyanis, meg a lég nélkül, nem volna *anyagi lét*, vagy mondjuk élet. Meg milyen egyhangú és sivár volna a földi élet, ha nem ékesítené a színek pompája virágokban és sok egyébben.

Ezekre azért voltam kénytelen kitérni, hogy legalább némi fogalmat nyerjünk az igaz valóság és a hamisság közötti különbségről.

Most az a kérdés merül fel, úgy-e, hogy mint kerül vonatkozásba az örökkévaló erőkkkel a hamisság? És pedig oly vonatkozásba, hogy mondhatjuk ellenlábas, sőt elnyomója lehet az igazságnak. Megpróbálom az én oktató édes Szentlélek Anyaistenem kegyelmes megvilágítása szerint ezt is néhány szóval megértetni keresztény felebarátaimmal.

Azt már tudjuk, úgy-e, hogy ha a fény terjedés közben anyagba ütközik, pld. vízbe, üvegbe, vagy más fényes tárgyba, egy harmadik valami lesz láthatóvá, ami e kettő találkozása folytán születik: ez az árnyék, más szóval *semmi*. Az örök fénynek, a napnak az árnyéka itt a földön is visszatükröződik a tiszta víz tükreben ez fényes árnyék, amely azt a látszatot tudja kelteni a szemlélőben, mintha az valóságos nap volna, mert a formája, a fénye is majdnem ugyanaz, azzal a különbséggel, hogy a hamis napba nézhetünk, mert teljesen erőtlen lévén, nem kápráztatja a szemünket. Ez tehát a fénynek a hamis képe, mint ahogy a mi képünk is hamis, ha akár a tükörben, akár fényképen szemléljük. Még akkor is hamis, ha az igazi fény ereje által és a mozgás vetítése által a vásznon megelevenedve látjuk. Ma már olyan természetes dolog az, hogy a rajzolt, vagy fotografált képek az elevenesség látszatával hatnak reánk. Ne gondoljuk azonban, hogy ami itt lent lehetséges, az fönt, a fény birodalmában talán ismeretlen; oh, a legkevésbé sem. Ott sokkal tökéletesebb az elevenítés. A fény és világosság Istene is élet-erőt visz a fény árnyékába, amely az igazi fénytől mindig elképzelhetetlen messzeségben tűnik fel hol ragyogó, hol meg sötét folt formában: a fényes az égben tükröződik vissza

„a fenti vizekben” a sötét még lejjebb, „a mélység színén.” Az Isten ereje és hatalma ezt a kétféle árnyékot összehozza és egyesíti. A hamis fény és a sötétség egyesülnek, más szóval a hamisság és gonoszság eggyéválva, megszilárdulnak és egy anyaggolyó lesz belőlük: a földgolyó. Természetesen a teremtető és alkotó-alakító Isten munkája által lesz a „sem-miből” szilárd és életet tápláló anyagvilággá. De mert két fő- és alapösszetétele ennek a világnak a tökéletesnek épen az ellentéte: tökéletlenség, azért a belőle kitermelődött és alkotódott ember eredeti tulajdonságai is hamisság és gonoszság. Ezért szereti a hamis fényből és sárból gyúrt ember is a hamisságot és a gonoszságot, mert lényege a rossz és a gonosz tulajdonság. Azért irtózik mindentől, ami isteni, ami szent és kapva-kap minden után, ami rosszára van, ami hamis és elhiszi, ami hazug, mert ehhez van benne érzék. Mert minden érzése ösztönösen az anyaghoz és az anyagiassághoz vonzza. Így látva a dolgokat, bizony megdöbben az ember annak tudatára, hogy mennyit küzködhetett velünk a mi édes Szentlélek Anyánk, jóságos, gondviselő Istenünk, mire ennyire is kialakított bennünket a saját isteni képükre és hasonlatosságukra, hogy már nagyobb része a kereszténységnek vágyik egy szebb, egy jobb és tökéletesebb életre, ha magát nem is tudja még minden tekintetben jóra változtatni, de igyekszik, törekszik a jóra. Mert ha az emberek megjavulnának és az igazságot keresnék mindenben, nem pedig a hamisságot, hazugságot, akkor megváltozna hamarosan a világ képe és örvendezés, boldogság lakoznék a keresztény Jeruzsálemben, nem fájdalom, szenvedés és keserűség. Akkor nem kellene így fohászkodnunk Istenünkhöz a próféta szavaival:

„Miért láttatsz velem gonoszságot és nyomort, hogy nézem a ragadozást és igazságtalanságot előttem. Az ítéletben hatalmasabb az ellenmondás. Azért szegik meg a törvényt és nem éri el célját az ítélet. Mert az istentelen erőt vesz az igaz ellen és innen támad a hamis ítélet.”

„Tekintsetek a nemzetekre és nézzetek. Csodálkozzatok és álmélkodjatok, mert oly dolog történik napjaitokban, melyet senki sem hisz el, mikor majd elbeszéltetik.” Baruk 1, 3—5.

A hamis és fekete, vagy sötétlelkű emberekről szólva, felmerül a kérdés, hogy miként vannak mégis e lényegében rossz földnek jó ember-termékei is? Erről is kell egy pár sort írnom, már csak azért is, mert a fényről, világosságról, légről és színről írottakban, amelyet én a Szentlélek Anya-

isten megvilágítása szerint írtam meg még 1933 szeptember 12-én, Mária-nap hajnalán, nincs ellentét a tudomány szerint megállapított fényvilágbeli jelenségek ismertetése szerint sem. Ezt 1935 október 9-én tudtam meg, amikor egy jeles magyar tudós a rádióban „Az atomok világa” címen éppen a fény és világosság csodálatos titkairól tartott előadást.

Elmondotta, hogy a napból a fényrezgés következtében mint parányi fényszikrák, fényatomok, molekulák, fénybombák szikráznak szét, amelyek bármilyen parányik is, négyféle összetételűek és különböző elemekkel töltöttek. Eddig — mondotta — 92 elemet ismer a tudomány. Azt is mondotta, hogy a fehér fény az, amelyben minden szín meg van. Meg hogy a szín különböző atomcsoportok tömörülése anyagszerű valami. Rendkívül érdekelt engem ez az előadás, mert soha még se nem olvastam, se nem hallottam a fény életéről semmi közelebbit. Különösen azért kötötte le a figyelmemet nagyon az előadás, mert igazolását láttam benne annak, amiket én az Isten megvilágítása szerint írtam meg és amely szerint a fény tartozéka, mondjuk így: családja szintén négy különböző erőösszetételű. És mert a világosság Istene az Anya, aki a léget is, a színt is szülte, szüli; tehát a tudomány szerint is a színek anyja, mert benne minden szín megtalálható. A színről én is azt írtam, hogy a testesítő erő, amely szintén szül, szépít, formál, testesít. Más szóval szellemanyag, mert a szellemi lények lelki teste színekből van összetéve. Nekünk viszont lelkünk anyaga lehet, mert a szép és jólelkű ember lelke milyenségét ezzel a szóval is gyakran határozzuk meg: színes lélek, vagy a hangot: színes, hajlékony a hangja. Ez mind azt igazolja, hogy van bennünk az égi és mennyei életelemekből is, amelyek a szép, jó és tökéletes iránt érzőbbekké, fogékonyabbakká tesznek bennünket.

Ezért mondotta Szent János, hogy akik Jézust befogadták, akik nem a testből, sem a vérből, sem a férfiú indulatából — magjából —, hanem Istenből születettek. Tehát éltető elemüket a fenti életelemekből, Istenből nyerték. Ezek azok az emberek, akik itt, az anyag világában és anyagtestben is fogékonyak az isteni iránt és akik által az Isten mindig közölni fogja megvilágosító tanításait a „sötétség fiainak” megvilágosítására és tökéletesítésére, hogy egyszer majd ők is alkalmassá fejlődjenek az édes Isten sok gondoskodó fáradozása által a „színváltozásra”, a magasabb rendű életre.

Azért voltam kénytelen röviden erre is kitérni, hogy némi fogalmat nyújtsak arról is, mint kerülnek ide a jó em-

berek, a Krisztus országából valók, akik igen nagy miszsiókat teljesítenek itt. Ha mind olyanok volnának a föld népei, bizony sem börtönökre, sem fegyveres erőkre, de még zárrakra sem volna szükség ezen a földön. Ezekből fog az élet után megalakulni a Krisztus országa ezen a földön. Mert: miképen a mennyben, azonképen itt a földön is eljön a Te országod és meg lesz a Te akaratod, Uram.

Ezek az emberek részben úgy öltenek testet, hogy a fénynek azok a részecskéi, amelyekről fent szó van, a fényatomok, molekulák, más szóval fénymagvak szétterjengésük következtében a víz fogságába kerülnek és az égből az anyag fogságában a földre jutnak, mint fénysugárrészek. Azonban az édes gondviselő Anya, aki itt nálunk is behatol minden-hova, a föld mélyébe, vízbe, — mint világosság — azt mondja önmagáról, „behatolok a föld mélyébe és megvilágítom az alvókat!” Sirák f. k. Így imádkozzuk a halottak imáját is: „És az örök világosság fényeskedjék nékik.” Nincs tehát ellentmondás a kinyilatkoztatást illetően sem a Szentírásban, sem a tudomány eddigi megállapításában.

Folytatva a megszakított gondolatot, a fényrészecskék az anyag, a víz fogságába esve kerülnek ide és az Isten mindenhatósága itt életre hívja őket. Ezek azok, akiket a Szentlélek Isten, meg Jézus is „világosság gyermekeinek nevez” és akik által nemesíti a föld állat-emberét a tökéletesülésre.

Érdekes, hogy a teremtésben is az Isten először a vizet szólítja, hogy hozzon elő élőlényeket. A föld kezdetére meg azt mondja: „puszta és üres volt, *sötétség volt a mélység színén.*” Üres sötétség volt a föld a megszilárdulás előtt.

Nagyon sokat lehetne ezekről írni, de most csak annyit még, hogy a Szentlélek Anyaisten ezeket az anyag fogságába került fénysugár fiakat-lányokat kiszabadítja egyszer a „leggonoszabb” hatalmából, tehát az anyag hatalmából. — Azért mondja: „az én szabadításom pedig örökké leszen;” Örökké tart az ő szabadítása a bűnből is, az anyag hatalmából is.

Hogy az itt írottak igazak az embernek eredeti, ősalápotbeli butaságát, gonoszságát, később, amikor már értelmese-dett, hamisságát illetően, elég egy kicsit visszapillantani az őskorok embereinek az életébe. Kezdetben bizony alig különbözött az az állat életétől. Hogy ma ilyen okos és finomkodó, bizony nem az ő érdeme, hanem az értelem csiszoló és lélek-megvilágosító Isten gondviselő fáradozásainak az eredménye. *Mégis a féreg Istene ellen támad Istentől nyert értelmével és hálátlan gonoszságában szolgálni nem akar Istenének a saját*

javáért, hanem felemelkedik Istene ellen támadásra. Támadja az Isten hitigazságának szellemét, amely nélkül ma is csak féreg és állat lenne. Ezt az Isten ellen felemelkedő érzülete igazolja a legjobban. Alacsonyabbrendűségről tesz ez bizonyosságot az állaténál, mert még a vadállat is megszelídül az őt szeretettel tápláló, gondozó ember számára és kifejlődik benne a hálaérzet jötevője iránt. A műveltségére és kultúrájára olyan igen büszke ember meg nem érez hálát teremtő és gondviselő Istene iránt, akinek a szeretete nélkül nem magas kultúrájú ember, de még féreg sem lehetett volna. Az Isten jobban tudja, hogy milyen irányító szellemre van szüksége az emberiségnek, amely által kivetkőzhet anyagi állatiasságából, a gonosz-ságból és hamisságból és fejlődhet a lelki tökéletesülés felé, mert egyedül a lelki tökéletesülés képes számára meghozni a kívánt békés és boldog életlehetőségeket. *más semmi.* Lelki tökéletességre meg egyedül és kizárólag az Isten szelleme nevel és vezérel, a krisztusi keresztényhitben adott és még adandó hitigazságok élése által. Aki más tanokat hirdet *az emberi boldogulás és boldogsághoz vezetés feltételeként, az gonosz és hazudik.* A hamisságra alapít, amely gonosz és mulandó, mint maga az árnyék, amelyből létét vette. Amíg a hit igazságtermette gyümölcsből van, ahol hatalomra jut, addig abból dőzsöl és bőkezűsködik, hogy azt a látszatot keltse, mintha az, amit ő most ad, az az ő munkája, eredménye, vagy szellemének a terméke volna. De ha az örökölt készlet kifogy, akkor jön a moslékos vályú, mert csak akkor tűnik ki, hogy nem tud áldást, sem békét, sem megelégedést felmutatni, *de még tartós anyagi jólétet sem szelleme gyümölcsének termékeként.* Mert ha nekiadják is a félrevezetett emberek hatalmukat, *a cselekvő képességet,* akkor is csak azt cselekszi, hogy időközben lerombolja azt, amit az isteni szellem épített, azután a megsemmisülésbe vész, miként lényege az árnyék. És a kereszténység hagyja, mint valami elkábított lény, hogy úrrá, még pedig zsarnok úrrá legyen felette a hamisság, a hazudozás szelleme és nem meri nyíltan, hangosan felemelni a szavát az igazság mellett és egyszer és mindenkorra kikérni azt, hogy a kereszténység földjét bármelyik kereszténynek tartott nagyhatalom visszapogányosítsa. Én a kereszténység egységességét úgy fogom fel, ahogy azt Isten kívánja, hogy ahol bajba kerül a keresztény ember, vagy egy keresztény ország az istentelen gonosz emberek felülkerekedése folytán, annak segítségére sietni becsületbeli kötelessége a keresztény embernek és nemzetnek, ha nemzet kerül szorongatott helyzetbe. Erre Istennek két legnagyobb és leghűbb szolgája adott példát: Ábrahám, amikor hírül vitték neki, hogy testvérét: Lótót

egész népével és vagyonával magukkal hurcolták a pogány elámiták és szövetségeseik, akik elfoglalták és feldúlták Lót lakóhelyét: Sodomát. Bizony, Ábrahám egy pillanatig sem habozott az elhatározásával, sem azt nem latolgatta, hogy az ő háromszáztizennyolc embere elegendő lesz-e egy hasonlíthatatlanul nagyobb sereg harcossal való megverekedésre, hanem az ő hatalmas Istenében bízva, sietett testvére kiszabadítására, *ami a mindenható Isten segítségével gyönyörűen sikerült is neki.* És lett az ő győzelme a Lót és népe megszabadításán kívül a felséges Isten dicsősége és dicsőítése Melkizedek, Sálem királya által, aki kenyeret és bort vitt a visszatérő Ábrahám elé és megáldotta Ábrahámot és áldotta az Istent, aki kezébe adta Ábrahámnak ellenségeit.

A második példát Mózes adta, amikor a zsidók egyiptomi fogsága idejében egy zsidó testvérét ártatlanul bántalmazta egy egyiptomi. Mózes haragra gerjedt és megölte őt. A Mózes cselekedetében az, hogy nem hagyta *ártatlanul bántalmazni* hittestvérét, felebarátját, feltétlenül helyes cselekedet volt. Ha megvédhette volna ölés nélkül is, az jobb lett volna, de hogy még élet árán is kötelessége megvédeni egymást az Isten népének, az bizonyos, mert ha ezt elmulasztja cselekedni, hamarosan a fejére nő a gonosz. Ez történik ma keresztény világszerte.

Azért a mindenkori helyes eljárás az Isten népének ellenségeivel szemben nem az, ahogy a kereszténység viselkedik a keresztény országokban felülkerekedő gonosz istentelenekkel szemben, hogy hagyja hogy keresztény testvéreit legyilkolják, az Isten gyönyörű templomait lerombolják, minden szépet, értéket elpusztítsanak. Hanem az, hogy fékezze meg és pusztítsa a gonoszsgot. Ha a kereszténység Ábrahám példája szerint cselekedett volna, amikor Oroszországban kitört a kommunizmus, akkor már rég megtisztult volna a keresztények földje a kommunistáktól. Mert sem a hamisság, sem a gonoszsg nem termel igazi, elszánt hősokeket. Ők csak addig hősködnének, amíg látják, hogy félnek tőlük. Mihelyt valaki bátran szembeszáll velük a keresztény hit és igazsg védelmére, lehül a hősködésük, mert érzik, hogy az Istennel szemben mégis csak ők lesznek a vesztes felek. Csak az a baj, hogy a gonoszok legyőzésére nem fog össze a kereszténység. Szörnyű nagy vétke a kereszténységnek az, hogy ahelyett hogy a letörésükre fogtak volna össze, még baráti kezettel nyújtottak és támogatásban részesítették és részesítik őket most is. Csoda-e, ha azt mondja az Isten a kereszténységnek, hogy az Isten ellenségeinek fogja átadni őket, nagy megromlottságuk miatt, büntetésből. És napjainkban látjuk is már, mint

teljesedik Istennek ez a fenyegető figyelmeztetése mind nagyobb és nagyobb mértékben a kereszténységen. Még sem akar ráébredni a magyar kereszténység, milyen nagy veszedelem fenyegeti a hamis új pogány vallásban hitét, hazáját egyaránt. Mert az a vezér, aki azzal akarja indokoltnak feltüntetni hazájában a vallásüldözést, hogy a papok politizálnak, az beleesett abba a bűnbe, hogy a politika, meg a felszabadítás cégére alatt végzett álnok, betolakodó hódítása közepette nem maradt közönyös a meghódoltatott nemzet keresztény hitével szemben, hanem nagyon is beleavatkozik a vallási dolgokba. Mi jögon? Ha a papokra alkalmazott felfogása szerint a hit, vagy a vallás nem tartozik a politikához, miért nem tud ő, a megcsodált rendkívüli lény (?) vallásmentes politikát csinálni? Ha ennek a kettőnek nincs köze egymáshoz, miért kíván ő, a zseni, olyat mástól, amit ő nem tud megtenni? Vagy „a vérből fakadt árja vallás” alaptétele az, hogy amit szabad Jupiternek, azt nem szabad az ökörnek? Ez csak nekik való vallás, tartsák meg maguknak, de ne akarjanak vele keresztény világot hódítani. Különösen ne úgy, hogy a kisebbség felszabadítása cégére alatt a nagy nemzeteket is szívesen és barátságosan bekebelezzik. Nagyon is ráismertet magára a vezér eddigi cselekedetei által és meg tudja a világ, hogy ő az a férfiú, akire azt mondja a Szentlélek Isten:

„*Te pedig Izraelnek (az istenelleneseknek) szentségtelen, istentelen fejedelme, kinek napja eljön, mikor a gonoszság kitűzött ideje betelik. Ezeket mondja az Úr Isten: tedd le a süveget (mondj le a süvegelésről), tedd le a koronát (mondj le az uralkodásról te kevély, mert az Isten felismertet és azt mondja: nézzétek csak: Nem ez-e az, ki az alázatost elmagasztalja és a magast megalázza?)* Ezék. 21, 25—26.

Az utolsó mondat értelme: nem úgy cselekszik-e látszatra ez a férfiú, mint aki a gyengét, az elnyomottat pártolja a hatalmassal szemben? Pedig e látszatos jó cselekedete mögött ravasz álnokság és hatalomvágy húzódik meg.

Reá vonatkozik a következő prófécia is:

„*Nem ez-e az a férfiú, ki megháborította a földet, ki megrontotta a nemzeteket?*” Szof. 14, 16. v.

Bizony megháborította a keresztény földet, mert izgató, alattomos és ármánykodó szellemével és akna-, később már nyílt propagandájával valóban megrontotta az országokat és nemzeteket. Nem így van? Ezt az Isten mondja, aki teljesen szavahihető. Óvakodjon hát a magyar kereszténység a hamiságtól és megsemmélyesítőjétől. Vesse ki magából ezt a förtel-

mes, esúnya tulajdonságot és kövesse mindenben az igazságot, Krisztusát, hogy el ne vesszen, hanem örök életet vegyen.

X. parancsolat:

„Ne kívánd meg felebarátod házát, ne kívánd meg feleségét, se rabszolgáját, se rabszolgáját, se marháját, se szamarát: semmijét se, ami az övé.”

A tizedik parancsolat összefoglalása a többi parancsolatoknak olyformán, hogy ha a tizedik parancsolatot meg tudjuk tartani, akkor az összes parancsolatot könnyen megtarthatjuk ennek a két szónak betartása által: „*ne kívánd*” azt, ami bűn. A bűnnek bennünk feltámadt kívánságát kell a valószínű erővel, ebben az esetben a *nem akarással* legyőznünk, mert ez a parancsolat a bűnös kívánságoknak legyőzésére figyelmeztet bennünket. Ne kívánjuk azt, ami a felebarátunké, se vagynából, se a hozzátartozó személyekből „*semmijét sem, ami az övé.*”

Ne kívánd... úgy gondoljuk, hogy ez, a ne kívánd kevesebb erőt, vagy akaratot kíván tőlünk és kisebb jelentőségű parancsolat a *ne tedd-nél*, pedig nem kisebb, mert ezen fordul meg a cselekvés, mert ha én nem kívánok ölni, lopni, paráználkodni, akkor még az adódó, vagy kényszerítő körülmények sem könnyen sodornak bele a parancsolatok megszegésébe, mivel az alkalmát is kerülöm annak, hogy abba belesodród-hassak. A kívánság tehát igen nagy jelentőségű dolog a mi életünkben, mert a bűnös kívánság legyőzése által igen sok bűntől, bajtól és szenvedéstől mentesíthetjük magunkat. Hiszen a kívánság az a csodálatos valami bennünk, ami a jóra is, a rosszra is ösztönöz bennünket.

Istenem, milyen más is volna a világ állapota, ha az ember uralni bírná már a kívánságait, ha le tudná győzni a lelkében rejtgetett írgységet, amely felébreszti benne a megkívánását annak, ami a másé.

Ez a két anyagi tulajdonság egyébként összetartozik az emberben, mert vagy a kívánság támasztja fel az írgységet, vagy fordítva, az írgység a kívánságot arra, ami a másé. Igen két veszedelmes emberi tulajdonság ez, mert képes a dedelgetőjét a pokol kínjaival traktálni állandóan. A kívánság ugyanis éget, epeszt; az írgység meg mardos, bosszant. Igen

meg tudják ezek keseríteni tulajdonosuk életét és állandóan háborgatják a lelke nyugalma, békéjét, mert lépten-nyomon a máséval találja magát szembe az ember és az élet bőségesen nyújtja az alkalmat arra, hogy kívánhat is, irigykedhet is az irigység és kívánság birtokosa kedve szerint eleget, ha nem igyekszik letörni és kiölni magából ezeket a gyakran életre támadó tulajdonságokat.

Milyen nagyon időszerű volna már, ha az emberek foglalkoznának a lelki jelenségekkel, tulajdonságokkal és igyekeznének megismerni, megkülönböztetni és elválasztani a szent, a nemes, a jó és szép érzeteket a szent-telen, a nemtelen, a rossz, csúnya és gonosz érzetektől, hogy így a megismerés és megkülönböztetés által könnyebben mentesíteni tudnák magukat a rossztól és meg tudnák erősíteni magukat a jóban.

Mert amint a kígyó is a farkával üt, úgy a bűn is a következményében adja a csapást, a szenvedést. A gonoszsága éppen abban van a bűnnek és a bűn elkövetésének, hogy sokszor tengeri kígyó módon hosszúira nyúlik és a nagy távolság miatt, amely a feje: az elkövetése és a farka: a következménye között van, már fel sem ismeri az ember, hogy melyik elkövetett bűne következményeképpen érte ez a csapás, vagy szenvedés.

Nagy lelki növekedés és anyagi jólét származna abból, ha az ember jobban igyekezne arra, hogy megismerje a bűnt a káros következményeiben, mert ha megismerné, akkor félné tőle és kerülné. Míg most még úgy van vele, mint a gyermek a tűzzel: vonzódik hozzá, gyönyörködik benne és ha szeret tőle, játszik is vele. De ha egyszer jól megégeti a kezét, akkor óvatossá és tartózkodó lesz a tűzzel szemben és a tűz gyorsan elveszti eddig reá gyakorolt vonzó varázsát.

Mennyivel nagyobb volna a boldogság ezen a földön, ha az ember igyekezne nagykorúvá lenni abban a bölcs meglátásban, hogy megtapasztalás nélkül felismerné a bűnt következményeivel együtt és meg tudná óvni magát a bűn csábításától. Sajnos, még a kereszténységben is csak kevesen fejlődtek ki a lelki nagykorúságra, azért mondja a Szentlélek Isten: Idegen istenek után futnak, *akiket nem ismernek*; azoknak áldoznak, tőlem eltávoztak. Pedig én adtam nekik a búzát, bort stb.

Az idegen istenek követésére bizony igen nagy a hajlandóság a kereszténységben és a zsidóságban. Uraltatják magukat az emberben megnyilatkozó minden rossz tulajdonság szellemével, amelyek között a legtöbb bajt az utóbbi időben a nagyratörő hatalomvágy: babiloni szellemének fegyverkezésére ösztönző követése és a hiúság istenének követése zúdított a kereszténységre, a hóbotos és kielégíthetetlen, tehát a

paráznaságig fokozott divatörület rabságába hajtásával. Ezekhez hasonlóan a többi sok idegen isten is szedi a bőséges áldozatot a kereszténység és a zsidóság javaiból. Nem csoda, ha haragra ingerelte az Istent kereszténység és zsidóság, amely a hamis és gonosz istenek utáni futtában nagyon is eltávolodott gondviselő Istenétől, akinek minden lelki és testi javait köszönheti. Aki hiába szól hozzá és hiába kérleli könyörgő szavaival:

„Valahára félj engemet és vedd be az oktatást.” Sof. 3, 7.

Nem hallgatják meg segítő Istenük szavát, azért *elvégezte az Úr*, hogy megveri a pogányságba merült és *a rossz kívánságoknak áldozó* kereszténységet és zsidóságot, amint megíratott:

„Azért várj engemet, úgymond az Úr, felkelésem napjáig jövődre, *mert az én végzésem*, hogy egybegyűjtsem a (keresztény) nemzeteket és összeszedjem az országokat és *kiöntsem azokra bosszankodásomat, búsulásom minden haragját. Mert az én haragom tüze megemészti az egész földet.*” (Szf. 1, 18.) (Iz. 19, 1—2.)

„Akkor adok aztán a népeknek tisztult ajkat, hogy mindnyájan segítségül hívják az Úr nevét (az Anyaisten nevét) és *egybevetett vállal szolgáljanak neki.*” Szof. 3, 7—9.

Az egész földet meg fogja emészteni a haragra ingerelt Isten, aki Moáb és Ammon fiait, tehát a kereszténység és zsidó népfajait, a babiloni szellemű nagyhatalmakat Sodomához és Gomorrához hasonlítja erkölcsi romlottságuk miatt és az ő földjüket elpusztítja a Sodoma és Gomorra elpusztításához hasonlóan.

„Az én népem *maradékai* (tehát akik az ítélet után megmaradnak a kereszténységben) elpusztítják őket és nemzetem *maradványai* (tehát a Szent Szűzanya nemzetének maradványai, a magyar nemzet) bírni fogják őket. Ez történik rajtok kevélységük miatt, *mert káromoltak* (kisebbítettek) és *felfuvalkodtak a seregek Urának népe ellen.* (A kereszténység ellen.) Rettenetes az Úr haragja ő ellenük; *mert elfogyasztja a föld minden isteneit.* (A hamis isteneket.) És imádni fogják Őt, az igaz Istent az ő helyeiken, a pogányok minden szigetei.” Szof. 2, 9—11.

Igy lesz, amint az ítélet Istene elvégezte és nem úgy, amint ők a hiú kevélység és hamisság által elvakítva tervezik és megvalósulni hiszik. Kánaánnak, a bőség földjének: Európa földjének *minden népe elhallgattatik.* „*Elvesznek mindnyájan az ezüstbe borítottak*” (a gazdagok).

„És megszorogatom az embereket, hogy úgy járjanak, mint a vakok (akik nem látják a mélységet, beleesnek), *mert*

az Úr ellen vétkeztek (a parancsolatok elhagyásában, megszegésében). És kivették vérük, mint a por és testük, mint a ganéj. *Közel van az Úr nagy napja, közel van és igen siet.* Az Úr napjának szava keserves, szorongani fog ott az erős is. *Harag napja az a nap.* Gyötrellem és szorongatás napja, nyomor és inség napja. Sötétség és homály napja, *köd és forgószél napja.* Harsonaszó az erős városok ellen és a magas szegletek ellen. Szof. 1, 11. (Zak. 9. 14.)

A borzalmak és elképzelhetetlen szenvedések napja lesz az a nap, a kereszténységben végbemenő sok bűn, gonoszság és igaztalanságok miatt.

A tizedik parancsolatnak második figyelemreméltó kitétele az, *hogy a felebarátomat* nem szabad kívánnom. Dehát mi is kérdezhetjük, miként Jézust kérdezte a törvénytudó, *hogy ki a mi felebarátunk?*

Most különösen igen időszerű ez a kérdés, mert ma ott tart a kereszténység, hogy akinek testvérekként kellene fogniok egymás kezét és védelmezni egymást a kereszténység ellenségei, az istentelenek ellen – mert csak az istentelenek ellenségei a lélekben felfelé törekvőknek – a kereszténység különféle nemzetei, ellenséges tekintettel méregetik egymást és nincsenek tisztában azzal, hogy ki hát a kereszténység földjén az, akit barát, vagy felebarátként lehetne értékelni és akiben ezen a címen meg is lehetne bízni.

Nemzet nemzethez ilyen érzellemmel nincs, mert ma nem az igazságban, – amely szilárd – keresik és látják barátoknak egymást, hanem az anyagi érdekközösségben, amely viszont változó, ingadozó és minden esetben *önző*, amely egyenesen kizárja az igaz baráti kapcsolatot. Minthogy ez az áldatlan ellenséges állapot a keresztény Európában honol most, a felebarát megválasztását és meghatározását más megnyilatkozásban kell keresni, nem az anyagi érdekközösségben, hanem az igaz hitben.

Amint a Jézus példázatában a jerikói úton kifosztott és félholtan hagyott emberen sem anyagi érdekből könyörült az irgalmas szívű samaritánus, hanem áldozatos felebaráti szeretettel bánt vele, amely hitből és istenszeretetből fakad. A kifosztott és félholtan hagyott embernek nem voltak felebarátai azok a rablók, akik kifosztották, de a pap, meg a levita sem, akik elmentek mellette, látva őt kinos, tehetetlen helyzetében. Ugyanúgy nem barátaink nekünk sem azok a keresztény nemzetek, akik kifosztásunkat és megcsónkításunkat elkövették. De nem barátaink azok sem, akik azóta eljárnak nemcsak mellettünk, hanem hozzánk is, de csak látják és nézik kinos, tehetetlen helyzetünket, de még eddig a kis-

újját sem mozdította meg egyik sem, hogy az igazság borával tisztára mossa sebeinket, sem hogy hozzánk hajolva a szeretet olajával öntözve enyhítette volna a sebek égő fájdalmát. Nincs barátunk, sem felebarátunk, a körülöttünk levő nemzetek között, *ne álltassa hát magát azzal egy magyar sem, hogy van.*

Az irgalmas szamaritánus áldozat árán segített a felebarátján; nekünk a „*barátaink*” azt sem adták vissza, amit a becsületes baráti érzés megnyilatkozása feltétlenül magával hozott volna, ha valóban érzésben és nemcsak elhangzó pohárcsengésben áll az a sokat emlegetett barátság. Ismerje fel már végre a magyar nép Istentől rendelt hivatását és ne a földi nagyhatalmak barátságáért törekedjen, hanem figyeljen az örökkévaló és mindenekfelett való hatalomnak, a mindenható Istennek a szavára és akkor nem fog szorulni mások támogatására, mert mindig és mindenben meg fog állni a maga lábán és haladni fog az Isten által kitűzött célja, a tökéletesedés és a megdicsőülés felé. Ne törődjön azzal, hogy más nemzetek mit csinálnak, különösen azokkal ne, akik még most sem érzik magukat eléggé felfegyverkezve a „*barátaik*” ellen, pedig évek hosszú sora óta csak tanácskoznak és fegyverkeznek eredménytelenül. A jó Isten megelégedte már ezt a szégyenletes tehetetlenséget és azt üzeni nekik:

„*Gyűljetek bár egybe népek, le fogtok győzetni! És halljátok minden távol föld: fegyverkezzetek bár, le fogtok győzetni! Övezzétek fel magatokat (bármilyen csatáldrságokkal), le fogtok győzetni! Tartsatok bár (ezerszer annyi) tanácsot — népszövetségeket — meghírusul az; osszatok parancsot (vezérferfiak) és nem lesz meg az, mert velünk az Isten.*” Iz. 8. 9—10.

Ezt a mindenható és egyedüli örök nagyhatalmi végzést hozza tudomására a Szentlélek Isten az európai nagyhatalmaknak, akik gonosz babiloni szellemükkel fegyverbe kényszerítették a kereszténység földjének népét: „*Emmánuel*” népet, más szóval Jézus népét. Amelyet elárasztottak az „*asszíriusok*” az ármánykodók szellemével úgy, hogy ennek dicsősége betöltötte Emmánuel földjének minden csatornáját, minden vezetőségi ágát és túlfolyt azok partjain; a vezetőségről szétáradt a népekre is és Judán, az Istennel egy úton járó római katolikusságon is, mint az árvíz folyik át, egészen torkig elárasztva, a belefulladás veszélyével fenyegeti. Ezt jelenti a 7. és 8. vers, tehát nyilvánvaló, hogy nem az ószövetség népére vonatkoznak ezek a próféciák, hanem nagyon is világosan a kereszténység földjére és népére és szinte hajszálnyi pontossággal a mai eseményekre. Azért, mivel az ár-

mánykodás és a pártoskodás ennyire úrrá lett a kereszténységen, hogy már az Istennel lévőket is megfojtással fenyegeti most megmutatja az Isten a bajok gyökerét a Tőle való eltávolodásban és az Ő törvényeinek és parancsolatainak megszegésében és elhagyásában. És amikor kijelenti a Szentlélek Isten, aki jól látja a gonosz gondolatait és rejtve, titkon cselekedett dolgait az embereknek, hogy a kereszténységnek és a zsidóságnak ez a szörnyű megromlottsága, erkölcsi megrothadtsága az Isten törvényeinek és parancsolatainak az egyik részen a megszegéséből, a másik részen a teljes elhagyásából származik és hogy ezt a hitlanyhaságot és hitetlenséget a kereszténységbe és a zsidóságba az Izrael szellem, az Istennel ellenkező, emberi felfogásra alapított vallások hozták és zúdtították; tehát amikor az Isten ezt tudomásotokra adja kereszténység és zsidóság izraeli, akkor ti „*Ne mondjátok, hogy ez pártoskodás, mert amit ez a nép — ma — szól, az mind pártoskodás!*” Iz. 8, 12.

Mondja a seregek Ura. Nincs hát senkinek joga a kereszténység földjén azt mondani, hogy aki az Isten kárhoztató beszédével kapcsolatban kárhoztatja a kereszténységet és a zsidóságot a kereszténységen eláradt bűnös, erkölcstelen állapotok miatt és rámutat abban a szakadarság bűnére, amely az isteni törvényektől való elhajlás és az emberek felfogása szerint való igazodás következtében szakadt a kereszténységre és a régi zsidó hitet nem élő zsidóságra is, hogy ez pártoskodás. Nem pártoskodás ez, hanem az Isten akaratából és az Ő megvilágítása szerint az igazságnak feltárása.

A zsidóságnak is be kell látnia — hiszen az értelmük sokkal fejlettebb annál, hogy fel ne foghatnák —, hogy a tal mud tanítását követve, amely tele van sátánisággal, *nem lehetnek az Isten népei, hanem csak a sátán népei*; ami ma meg is mutatkozik rajtuk a legteljesebb mértékben úgy a divat, mint az érzékiség, pénzimádat és sok más egyebek túlhajtása és túlkapásaiban. Nekik életjogosultságuk csak a régi, eredeti és emberi elforgatásoktól mentes zsidó hitvallás szerint van, amely a keresztény hitnek is a fundamentuma és amelynek isteni voltát igazolja az, hogy fejlődés alá vettett voltában is tudott nagy, örök időkre szóló mintaembereket és próféta-lekeket termelni. Ha az eredeti voltában *hinnék és élnek* a zsidók a zsidó hitet, akkor semmi baj sem volna a kereszténység és a zsidóság között, ha nem is volna templomaiukon a tízparancsolat két kőtáblája fölött ott a kereszt, amely pedig nagyon is kellene és jogos volna oda, mert azt az igazságot fejezné ki, hogy az ő atyáik — és a leszármazás jogán ők is — az a nép, akit az Isten ezen a pogány földön első íz-

ben választott ki arra, hogy benne az állati tulajdonságokat a szent és örök Isteni tulajdonságok beoltása által keresztteze. A Krisztus nélküli keresztjel tehát az eredeti zsidó hitvallás templomát és azt követő híveit joggal megilleti és ez a zsidóhit úgy viszonyulna a római katolikus keresztény hithez, amint viszonyul az elemi iskola a középiskolához és ahogy viszonyulni fog az ítélet utáni kereszténységhez, amely „szent ivadék lesz” mondja a Szentlélek Isten — a mai kereszténység. Mert az ítélet utáni kereszténység az igaz Istentől származó hitnek a felső iskolájaként fog számíttatni. Ez a fejlődési fokozat meg van a hit és lelki életben is, mert szükséges épp úgy, mint az anyagi életben.

Az Isten háza-építménye megalapozott volt és betetőzött lesz, mert az Isten nem végez fél munkát. Ha az Isten az Ő építményéhez, vagy az Ő szavai szerint „szőlőjéhez” talajként azt a népet választotta, amellyel szövetséget is kötött az Ő törvényei és parancsolatai alapján az ószövetségi korban, Ő tudja, miért tette, mi bizonyosak lehetünk benne, hogy bölcsen tette. Mert Ő mondja:

„Ott voltak ama nevezetes óriások, kik kezdetben éltek; magas termetűek és harchoz értők, de nem ezeket választotta az Úr és nem ezek találták fel a tudomány útját, azért elvesztek. Mivel hogy nem volt bölcsességük, elveszték esztelenségük miatt.” Baruk 3, 26.

Ez a szentírási szöveg arról is meggyőz bennünket, hogy nemcsak a mesében, hanem a valóságban is éltek a földön óriások és pedig kezdetben, tehát általunk elképzelhetetlenül régen. Mivel pedig a szörnyű nagy állatokról, szörnyekről, az őskori leletek is tanuskodnak, ezenkívül a Szentírás sárkányról is beszél, a törpe népfaj sem ismeretlen a tudomány előtt, így azok a túl okos modern felfogású emberek, akik olyan lesajnálva szokták megállanítani a Szentírásról, hogy mese, azok szégyenkezve lesznek kénytelenek elismerni azt, hogy az is valóság volt egyszer régen, amit mi ma már igazán csak mesének hiszünk. Hogyan állíthatnánk akkor mesének az emberi élet fejlődéséről szóló Szentkönyvet, az élet könyvét. Hova jutott volna az emberiség élethajója, bizonyosan rég elsüllyedt volna, ha az irgalmas Isten kegyelme folytán nem volna birtokában ez a csodálatos mennyei irányító, amely az élet viharos tengerén eltévedve hánykolódó élethajónak mindig megmutatja az utat a biztos és békés partok felé, a végcél, a mennyei partok felé. A mindenható Isten segítő keze ez a Szentkönyv, amely mindenkor lehetővé teszi a reá figyelőnek és belekapaszkodónak az élet vértengerén is a száraz lábbal való átkelést. Miért nem figyelnek

hát reá és miért nem ragadják hát meg ma két kézzel a keresztények és zsidók együtt ezt a hozzánk lenyúló és a bűnök okozta bajokból, — amelyből a magunk erejével már szabadulni nem tudunk — kiszabadítani akaró Szentkezet, Szentkönyvet.

Miért fegyverkezik a kereszténység még mindig, ha hiszi, hogy van egy hatalmas és mindenható Istene, akiben ha bízunk az Ő népe, nincs e földnek olyan hatalmas és elleneséges hadserege, amelytől Ő meg ne szabadíthatna, ha nem is vagyunk felfegyverkezve, sőt annál inkább, mert úgy tűnik ki igazán az Ő nagy megszabadító hatalma. Hiszen Ő most is azt mondja:

„Nem rövidült meg az Ur keze, hogy meg ne szabadíthatna...”

Félje hát Őt az Ő keresztény népe figyeljen Rá és bizon Benne, mert csak egyedül úgy lesz szabadulása, nem a fegyverek és nem a nagyhatalmak segítése által, „akik ezüstkükből és aranyukból bálványokat (bálványozott fegyvereket) csináltak maguknak, *hogy elveszenek.*” Oz. 8, 4.

Ne vessék meg az Isten népének izraeli mindig a jót, az istenit és válasszák a sátánit, ami vesztükre van, hanem figyeljenek az Istenre és az Ő irányítása szerint cselekedjenek, mert az Ő irántunk való jósága és gondviselő szeretete nem változik, hiszen örök szeretettel szeret bennünket és mindig a mi javunkért és boldogságunkért fáradozik akkor is, amikor mi idegen istenek után futunk hűtlenkedve. Azért mondja:

„Én vagyok az Ur és nem változtam.” Malakiás 3, 6.

Ti is, Izrael, térjetez Hozzá bűnöket belátó bűnbánattal, szeretettel, hogy el ne vesszetek, mielőtt kijön Tőle a parancs, hogy megszüljön ama rettenetes napot, amikor már késő lesz a Hozzá kiáltás segedelemért.

„Majd hívnak engem segítségül és mondják: Én Istennem, megismerünk Téged mi, izraeliták! *Hanem a jót megveti Izrael, azért fogja őt üldözni az ellenség.* Oz. 8, 2—3.

Könyörögve kérem a magyar kereszténységet és zsidóságot, forduljanak vissza a pokol kapujából, ahol most állanak a bűnös életmód és a fegyverkezésre ösztönzők beugratása következtében. Talán még megmenthetik a nagy Jeruzsálemet, a kereszténységet attól, hogy miként Jeruzsálem városa Krisztus után leromboltatott, úgy járjon a kereszténység földje is és minden rajta élő lény a pusztulás áldozata legyen. Ne féljenek a gonoszok fegyveres hadaitól, mert azokat fogja az Isten elpusztítani, akik keresztény nemzetek lévén is, *az Isten ellenségeit, az istenteleneket támo-*

gatják gonosz tetteikben. Gyalázatosan csúf végük lesz azoknak. Mert az Isten mindenható hatalma által „Könnyű soknak is a kevesek kezeibe ejtetni és nincs különbség az ég Istene előtt sok, vagy kevés által megszabadítani.

Mert nem a seregek sokaságától függ a had győzelme, hanem mennyből van az erősség.” Makka. I. k. 3, 18—19.

Ha mi a hitünkért, törvényünkért és ezekben való életünkért szállunk velük harcba, „*maga az Ur fogja megronítani őket a mi szemünk előtt. Ti tehát ne féljetek tőlük.*” 22. v.

Igy lesz most is az Isten megsegítése, amint ilyen esetekben mindig volt, ezt számos példa igazolja a Szentírásban, többek között a Gedeon győzelme háromszáz emberével, amelyet a mádiániták, ámelekiták és a többi keleti népek nagy sokaságán aratott. Meg van írva Birák k. 7. részében.

Csak az atyák mélységes hitére van szüksége az Istent félő kereszténységnek és zsidóságnak egyaránt, meg összefogásra, és akkor nem fog elmaradni a győzelem ellenségeink fölött. Ezt igazolja Matatiás jeruzsálemi pap győzelme is a *kevélység fiain*. Olyan nagyon szép és tanulságos az ő nagy ragaszkodása az Isten törvényéhez és igazságához, hogy tanulhatunk tőle mi is, akiknek napjainkban igen nagy szükségünk van arra, hogy sokan kiáltunk fel az ő szavaival:

„Mentsen meg az Isten minket attól, hogy mi elhagyjuk az Isten törvényét és igazságait.”

És amikor fiai és rokonsága nevében visszautasította Antiokus király parancsát, hogy a bálványisteneknek áldozanak, előjött egy zsidó és mindenki szemeláttára áldozott a bálványoltáron Modin városában.

„Látta ezt Matatiás és elkeseredék úgy, hogy *veséi reszektek* és fölgerjedvén haragja, a *törvény ítélete szerint rárohana és megöle őt az oltáron.*”

Megölte a király kiküldöttét is, aki áldozni kényszerítette őket és az oltárt lerombolta. És a törvénytárolókból sereget állítottak össze, amellyel megverték a bűnösöket és az istentelen férfiakat.

„*És üldözik a kevélység fiait és szerencsés lőn a dolog kezeikben és megmenték a törvényt a pogányok kezeiből és a királyok kezeiből és nem nevelének szarvat a bűnösnek.*” (Ezt főképen és különösen nagyon figyelmébe kell ajánlanom a kereszténység egyházi és világi vezetőinek, mert a kereszténységben, sajnos, igen megnevelték a szarvát, más szóval a hatalmát a bűnösnek. Azért ma ismét a *kevélység*

fiái háborgatják az Isten népét, szívleljük hát meg Matatiás tanácsát.)

„De elközelgetvén Matatiás halálának a napjai, mondá fiainak: minthogy erőt vón a kevélység és itt a büntetés, a pusztítás és az elkeseredett harag ideje, *most tehát, fiaim, legyetek buzgó védői a törvénynek és adjátok életeketek atyáitok szövetségeért.*”

„Emlékezzetek meg az atyák tetteiről, melyeket cselekedtek az ő idejükben és *nagy dicsőséget nyertek és örök nevet.*”

Ábrahám nemde a kísértésben találtatott hívnek és igazsággul tulajdonított neki. József az ő szorongatása idején megőrizte a parancsolatot és ura lett Egyiptomnak. Finesz, a mi atyánk, buzgósággal égvén Isten iránt, az örök papság szövetségét nyerte. Jézus véghezvivén a parancsolatot, vezérre lett Izraelben. (Józ. 1, 2.) Kábel midőn bizonyosságot tett a gyülekezetben, örökséget nyert. Dávid az ő irgalmasságáért az ország örökös székét nyerte. Illés, midőn buzgósággal égett a törvényért, felvétetett az égbe. Ananiás, Azariás és Misaiel híven, megszabadultak a lángokból. Dániel az ő ártatlanságáért megszabadult az oroszlánok szájából.

És így emlékezzetek vissza nemzedékről-nemzedékre, aki Öbenne bízott, még senki sem veszté el erejét.

És a bűnös férfiú igéitől ne féljete, mert az ő dicsősége ganéj és féreg. Ma fölmagasztaltatik és holnap már nem találják, mert a föld porává változik és az ő szándéka megsemmisül. „Ti tehát, fiaim, erősödjete meg és *cselekedjete férfiasan a törvényért, mert ez által dicsókké lesztek.*” Makk. I. k. 2. r.

Ezt, a magyar kereszténységre és zsidóságra nézve olyan igen időszerű és reánk illő intést tárta elém az én édes Istenem ennek a munkámnak befejező részül, mert nagyon sokat tanulhatunk belőle: istenfélelmet, Istenbe vetett hitet, bizalmat, ebben a hitetlenséggel elárasztott légkörben. Megtanulhatjuk azt is, mint kell bánni az istentelen gonoszokkal, ha nem akarunk a saját felöklelésünkre szarvakat nevelni nekik.

Minden igyekezetem arra irányult, hogy megjelenhesen ez a munka az Eucharisztikus Világkongresszus előtt, de nem sikerült ezt az óhajomat megvalósítani.

Azt reméltem ugyanis, hogy a Szentlélek Isten által megvilágított igazságok jobb belátásra fogják bírni a magyar protestánsságot és az egyedüli Megváltó, *a mi szövetségünk* megvalló dicsőítésére rendezett ünnepeken, ők is ott lesznek.

Olyan sokan zárandokolnak el hozzánk Budapestre a Krisztus Anyaszentegyházának távoli, idegen országokban élő fiai és leányai, hogy itt, a mi magyar fővárosunkban ejtsenek egy hálás örömkönyvet a Szentségi Jézus előtt, akinek olyan sok lelki-testi javakért tartozunk hálával.

Nagyon megkönnyítette volna értük szorongó lelkemet és boldoggá tett volna az a tudat, hogy idegen országi hit-testvéreink között nem ők, a magyar protestánsok lesznek a legidegenebbek és a legtávolabb állók abban, hogy Krisztust megvallják az elpogányosodott keresztény föld pogányai előtt.

Akik ma a kereszténység kapuin belül, tehát együtt élnek a kereszténységgel, ezért veszedelmesebb ellenségek a kintlevő ellenségnél.

Azt reméltem, hogy a világ minden tájáról megnyilatkozó szeretet látása minden keresztény és zsidó Megváltója iránt, őket is eltéríti attól a szörnyű téves és szeretetlen felfogástól, hogy nekik a kereszténység ilyen nagy ünnepével szemben „közönyös viselkedést kell tanúsítaniok”.

Reméltem ezt a véleménymegváltoztatást azért is, mert meg van írva, hogy az Úr, a seregek Ura itt az Ő földjén, a magyar földön fog megdicsőíttetni *igen sok nemzet szemei előtt az ítéletben, mert az igazak lelke várja az ítéletet, amint meg van írva:*

„A Te ítéleteid ösvényén várunk Téged Uram! A Te neved és emlékezeted a lélek kívánsága. Az én lelkem kíván Téged éjjel, de szellememmel és bensőmben már reggel Hozzád ébredek. Mert midőn végrehajtod ítéletedet a földön, igazságot tanulnak a föld kerekiségének lakói.

Ha könyörülünk az istentelenen, nem tanul igazságot. A Szentek földjén — (tehát a kereszténység földjén) — gonosz dolgokat cselekszik és nem forrja látni az Ur dicsőségét.

Uram, fölemelve — van — a Te kezed — a büntetésre — és nem látják! Lássák — meg — és szégyenüljenek meg a nép — a Te néped — írigyei és tűz eméssze meg ellenségeidet.

Uram, Te békességet adsz nekünk, mert minden dolgunkat megcselekszed helyettünk.” Iz. 26, 8—12.

Mégis a Te hálátlan néped nem törekszik arra, hogy a Te törvényeid és parancsolataid igazsága szerint cselekedjék, megelégtvén a nélkülözött, az éhezőt és felüdítvén az eláradtat. Pedig csak ezzel szerezhetne az igazságtalansággal felzaklatott lelkeknek és ezáltal az Istennek is nyugalmat és enyhíthetné meg ellene felgerjedt haragodat ó Uram, amint megirattad.

„Ez az én nyugalomom: üdítétek fel az elfáradtat, ez az én enyhem; de nem akarják hallani.”

Hanem a hatalmon levők a szükségben levőket hamis udvariassággal, meg hazug biztatásokkal tartják:

„És ez nekik az Ur igéje: parancsolj, – kérlek alássan – ismét: parancsolj, ismét: parancsolj. Várj, ismét: várj, várj, ismét: várj; kevésé ott, kevésé amott. Ugy, hogy – (a nyomorúságban levők végül is megúnják a sok hazug biztatást) – elmennek és hátra esnek – (más szóval oda süllyednek vissza, ahonnan már kiemelkedtek; az alsóbbrendűségbe) – és eltiportatnak. Törbe – (a bűn törébe) – akadnak és megfogatnak.”

Ki merné mondani, hogy nem teljesen így van napjainkban, ahogy itt a Szentlélek Isten, a mi gondviselő Lélek Édesanyánk elmondja. És szabad volna-e ennek így lenni, ha a kereszténység valóban keresztény volna, ha az Isten törvényei és parancsolatai szerint élne? Bizony nem! De mert így van, ezért azt mondja tovább a Szentlélek Isten, az ítélet Ura:

„Ezért halljátok az Ur igéjét *gúnyolódó férfiak*. Akik kigúnyolják azt, aki a Szentírásban az Isten beszédére és ítéletére figyelmezteti őket. Kik uralkodtak az én népemen, mely Jeruzsálemben – (a kereszténységben) – vagyon és azt mondjátok: szövetségre léptünk a halállal és a pokollal kötést tettünk. Az eláradó fenyíték midőn átmenend, nem jó ránk, mert a hazugságot tettük reménységünké és a csalárdság ad menedéket.”

De nem így lesz, ahogy ők gonoszszággal a szívükben remélik; nem fogják elkerülni az ítéletet.

„*És mérleggé teszem az ítéletet és az igazságot mérővé.* És a jégeső összezúzza a hazugság reménységét és menedékét – a csalárdságot – a vizek elborítják. És eltöröltetik szövetségtek a halállal és kötésetek a pokollal meg nem marad. Az eláradó fenyíték midőn átmenend, *eltapos titeket.*” Iz. 28, 12–15. és 17–18.

„*Értsétek meg ezt ti, kik az Istent* – (és az Ő ítéletét) – *felejtitek*, hogy egyszerre csak menthetetlenül el ne ragadjon titeket.” Zsolt. k. 49, 22. v.

„*Most tehát ne csúfolódjatok, nehogy megszoríttassanak köteleitek*, mert pusztítást és megsemmisítést hallottam a seregek Urától, Istenétől az egész föld ellen.”

„*Vegyétek fületekbe és halljátok az én szómat. Figyelmezzetek és halljátok beszédemet.*” Iz. 28, 22–23.

Félre hát a gúnyolódással és a csúfolódással, mert az

idő sokkal komolyabb és veszedelmesebb, mint azt a gúnyolódók felfogni képesek volnának.

Az Isten szól és amiket szól, azokat beteljesíti, mert megelégtelte a kereszténységen eláradt sok-sok igazságtalanságot, gonoszságot.

Én még nem adom fel a reményt és hiszem, hogy amit most a protestánsok Jézus Krisztus dicsőítésével szemben elmulasztottak, azt jóvá fogják tenni és kipótolják a mi magyar hazánk oltalmazójának, a Szent Szűzanyának és keresztény hitünk és hazánk édesatyjának, áldott emlékü Szent István királyunknak rendezendő hálaadó ünnepségeken. Mert igazi nagy örömet ők tudnának szerezni a Szent Szűzanyának is, Királyatyánknak is azzal, ha megtörnék magukban a konok, ellenkező koppány-lelket és bűnbánó szeretettel és alázattal hajtanák meg fejüket és térdüket a megváltót adó Anya és a számunkra keresztény hitet és hazát honosító szent Királyatya előtt.

Ne felejtsek el, hogy ez olyan öröm volna, amelyen örömkönnyet hullatnának az egek, amelyek áldásként hullnának le a magyar földre. És akkor beteljesedne a prófécia:

„Amikor megdicsőíttetik az Úr, újjongani fognak a *tenger felől*”-iek. Iz. 24, 14.

A Fekete-tenger felőliek magyar honban. Adja a lelkek seregeinek Ura, hogy így legyen! *Amen.*

2. sz. függelék

Édes Édesapa

Ne haragudj reám, hogy ezt a módját választottam az eltávozásnak. Úgy gondoltam, hogy mindannyiunkra nézve jobb lesz így; eltűnni észrevétlenül. Talán könnyebb, elviselhetőbb. Tudod, hogy évek óta készülök már erre a lépésre. Sokat gyötrődött a lelkem azon, hogy hogyan is hagyjalak itt benneteket, de minél tovább húzódik az elmenetelem, annál jobban megnehezítik szándékom megvalósítását a körülmények. A lelkem meg mindjobban gyötrődik amiatt, hogy már régen el kellett volna mennem, és nem lenne szabad semmire sem tekintettel lennem, hanem csak egyedül az én édes Szentlélek Istenem szentakarátára, aki ezt az áldozatot kívánja tőlem. Hidd el nekem, hogy hasonló nagy áldozat ez, az Ábrahám atyánktól kívánt áldozathoz, azért igen fájdalmasan esik emberi mivoltunkban megvalósítani. Csak a nagy, lelkemben égő Istenszeretet, az Ő nagyobb dicsősége szolgálatának a vágya, a kegyelem elvesztésének a féltése és egyben a lelki üdvösség elvesztésének a féltése tesznek képessé arra, hogy elhagyjalak benneteket és teljesen az édes Szentlélek Isten szolgálatának szenteljem az életemet.

Te tudod, hogy amióta Ungváron vagyunk, nagy elfoglaltságom miatt kénytelen voltam teljesen elhanyagolni az írást, és a Szentírást, pedig lelki szemeimmel szüntelen magam előtt láttam az Atyát, amint első látomásomban rámutat az Őt körülfogó ragyogó betűkre, és a lelkemben hallottam az édes figyelmeztető hangot: “meg kell írnod”

ezt, azt, a sok-sok megvilágításokat. Ti az én lelki küzdelemből semmit sem éreztetek, csak azt láttátok, hogy mindig idegesebb és türelmetlenebb vagyok, hogy menni, szabadulni szeretnék e világ kötelékeiből, de nem bírok. Nem hittetek nekem, és nem értettetek meg ti sem, csak úgy, mint mások. Sok gúnyolódást elviseltem, már a maradásom miatt is, mert lassan mégis csak megszoktattam veletek a gondolatot, hogy egyszer el kell mennem. Nagyon fájt, amikor nyáron elvetted tőlem a pénzt, amelyet az elutazásom költségeire vettem magamhoz. Nagyon késeltette ez az elmenetelemet, mert e háztartási pénzből kellett összeraknom az útiköltségre valót, és kívánnom az időt, amikor elutazol, hogy legalább az elválás izgalmaiktól megkímélhesselek. Az édes segítő Isten megsegített.

Senki sem pótolhatatlan, csak egyedül az Isten. Meglátod, hogy egészen jól meglesztek nélkülem is. Kérem a jó Istent, hogy vezéreljen hozzátok egy jó, becsületes háztartási segítő. Most már elvégezték Bátfán is a mezei munkákat, mama is be tud jönni, meg a többiek is segíthetnek, amíg nem akad jó alkalmazott. A gyerekek is elég nagyok már ahhoz, nem szorulnak nagy kiszolgálásra, nem kell kétségbe esni miattuk. Ha a jó Isten mást nem határozott volna felőlem, szívesen és boldogan segítettém volna neked tovább is a nevelésük gondjában, bajában. Így azonban magadra kell hagynom. Bízzál a jóságos gondviselő Istenben, aki, ha elhív engem közületek, tirólatok is gondoskodni fog.

Máris megmutatkozik az Ő kegyes gondoskodása. Ahogy idáig jutottam az írásban (este fél tíz az idő), csengetnek, és ki érkezett, mint Etus Jóskával, akit behívtak

Miskolcra, de le is szereltették, illetve elbocsátották, amint mondják, beszéltek is veled; így még mielőtt elmentem volna, már itt is van a segítség. Úgyis rosszul néz ki Etus a pesti levegőn és kosztan, nem fog ártani neki egy kis itt-hon maradás, amíg kerül más segítség. Így már én is könnyebb szívvel mehetek el, nem fogok nagyon hiányozni.

Látod, nem kell kétségbe esnünk, mert a jó Isten gondot visel reánk. Én bízom Benne rendületlenül.

Úgy fáj a napokban is, amikor azt mondtad, hogy azért megyek el, hogy gondtalanabban éljek, pedig te tudod jól, hogy amíg itthon mindenem megvan, gyönyörű ötszobás lakásunk, itt, a szőlőben paradicsomi helyen, kedves, szép, háromszobás villánk, igazán semmi sem hiányzik ahhoz, hogy egyébként is igénytelen természetemmel boldog és megelégedett legyek közöttetek.

Itt perzsaszőnyegeken járhatok, ahova megyek, ott majd a bútorzatom is kő lesz. Itt, hála a jó Istennek, azt ehettem és ehetnék, ami jólesik, ott, azt ígérte az én édes Szentlélek Anyaistenem, hogy megadja a kenyeremet és vizemet, és én mégis oda vágyom, hogy Neki szolgálhassak, és nyugalma legyen a lelkemnek, mert az Ő kegyelmével nekem ennyi is elég. Ebből a drága kegyelemből és a magam emberségéből kívánok majd ott megélni, senkitől nem remélve és nem is várva anyagi támogatást. Ott nem fog fájni, hogy nem fogod fedezni a kiadásomat, de a két legutóbbi utam, és Bükkszentléleken levésem alkalmával bizony fáj, hogy még mint feleségednek, Feri öcsémtől kellett kérni pénzt a költségeim fedezésére, mert te alig adtál többet egy pár pengővel, mint amennyi az út költség-

ge volt. Te nem találtad bántónak azt, hogy én, ha nagy ritkán elmegyek valahova a saját pénzemet költsem, azzal szemben, hogy te énmellettem ezreket költöttél és költesz ma is sokszor, eleget a szülői családotra. De nem akarom szemrehányással zárni a levelemet, csak bizonyos belátatlanságok miatt kellett azt megemlítenem. Meg a Szentírást is, hogy kívánságod szerint itt hagyom; nem legyen még annyi se nekem a közös szerzeményből. Majd veszek magamnak másikat, hiszen csak a megjelölt helyek miatt szerettem volna legalább egy ideig magamnál tartani.

Édes Édesapa, visszaadom a szabadságot és a nevedet is. Holnaptól kezdve Tóbiás Anna néven kívánom magamat neveztetni. Nem akarom, hogy ha bármint alakul is sorsom, a nevedre árnyék vetődjék, vagy meghurcolják.

Köszönöm, hogy boldogítottál, hogy négy gyermekemnek apja vagy. Maradj jó apjok továbbra is, és neveld őket az édes Isten örömére és dicsőségére. Minden hozzám és hozzájuk való szeretettedért hálás szeretettel mondok köszönetet. Áldjon meg a jó Isten a gyermekeinkkel együtt minden jóval.

Ti is gyerekek szeressétek Édesapát nagyon, és fogadjatok szót neki mindig, hogy minél kevesebbet kelljen bosszankodnia veletek. Legyetek figyelmesebbek, gondosabbak, mint eddig, és kevesebb érdeklődést tanúsítatok a kinti világ iránt, és többet a benti, a saját világotok, a család iránt, akkor több boldogságot remélhettek az életben. Tartsatok meg jó emlékekben mindnyájan, és ne feledjétek el az intelmeimet. Szeressétek és gondozzátok jobban a virágokat, mert most már rátok vár a gondozása. Vegyétek komolyan az életet, kerüljétek és tartózkodjatok

a léhaságoktól, durvaságoktól. Az egymással való civakodást is kerüljétek. Kevesebbet olvassatok és sokkal több időt szenteljétek hasznos munkálkodásra.

Áldjon meg és oltalmazzon meg benneteket a mindenható Isten a mi örömünkre és az Ő dicsőségére.

Mindnyájatok bocsánatát kérve a vétettekért, sokszor, szeretettel csókollak benneteket Édesapa, Gyerekek és az összes rokonságot.

Dicsőség legyen Néked édes, Jóságos Istenünk!
(Minden jó ismerősnek is üdvözlét)

Ungvár, 1940. okt. 18.

3. sz. függelék

*Dr. A. C. B. Lovellnek,
a manchesteri egyetem Jodrell Bank-i Rádiócsillagászati
obszervatóriuma igazgatójának, Anglia*

AMIRE A CSILLAGOK TANÍTANAK

Asztronómia

Két Élet és Tudomány Világából

Mélyen Tisztelt Szerkesztőség, Szeretett Tudósaink!

Egy idő óta – 9-10 hónapja – nagy érdeklődéssel figyelem a csillagok világának vizsgálatairól közölt eredményeket, és jóleső meglepődéssel látom, hogy a megfigyelések eredményei és a természetfeletti tudományok tanításai, megállapításai között fokozódik az összhang – mind kö-

zelebb kerülnek egymáshoz lényegükben. Olyan megnyugvást adó, békességet árasztó érzés ez!

Ezekből a meglátásokból, összefüggésekből szeretnék néhányat közölni szeretett tudósainkkal. Kérem, ne vegyék ezt rossznéven tőlem – laikustól –, mert nem olyan szándékkal teszem, mintha méltónak érezném magam arra, hogy tudományos dolgokhoz hozzászóljak – ó, nem. Csupán azért, mert vajúdnak lelkemben ezek a meglátások és úgy érzem, közölnöm kell ezeket az illetékesekkel, hátha így sikerül közelebb jutnunk – ha csak (népiesen szólva:) „egy tyúklépéssel is” – a természetfeletti meglátások által a természetes ismeretéhez. Némi biztatást ad erre Schlimann esete is, aki kereskedő volt, nem régész és mégis neki adott a meglátása annak, hol kell keresni a hajdan oly híres-nevezetes Tróját, és meg is találta. Szíves engedelmségükkel az alábbiakban elkezdem e meglátások közlését – lehetőleg szemelvényesen és rövidre fogva az idézeteket.

Az „*Élet és Tudomány*” 1958. március 9-i számában megjelent: „*Gáz és Por a világűrben*”, írta Sinka József.

„A világító csillagközi ködökön kívül sötét, fényelnyelő ködöket is észleltek.” (A fényelnyelésről később lesz szó.)

A világ teremtéséről így szól a természetfeletti tanítás:

„Kezdetben teremté Isten az Eget és a Földet. A Föld üres és pusztá volt és sötétség volt a mélység színén. (Móz. I., 1)

A Föld anyaga tehát elterült pusztá-sötétség – mint a földi sivatag – volt a mélység színén. Ezek szerint a csillagközi sötét köd és porszerű anyag valóban „szoros kapcsolatban áll a csillagokkal” – meg – amint látjuk – Föl-

dünkkel is, mert a Földünk is egy im- – bolygó – -bolygó csillag a mélység csillagai között. Ambarcumjan Sztálin-díjas szovjet csillagász vizsgálatai szerint „csillagok napjainkban is keletkeznek, s a születő csillagok anyagának forrása a csillagközi anyag” (314. o.).

Ez a megállapítás teljesen helytálló, mert összhangban van a természetfeletti tudomány tanításával, amelyből a Világ minden tudománya kialakult és alakul ma is, amely egyben kulcsa az általunk is látható és érzékelhető titkok megismerésének.

A fenti idézethez hasonló a következő megállapítás is („*Élet és Tudomány Kalendárium*”: „*A csillagok fizikája*” c. cikkből, 144. o.): „A csillagok is élnek, keletkeznek, fejlődnek és elöregednek. (?) Ha évmilliárdokban mérjük is életüket, belsejükben és felületükön lüktető élet folyik.” – Örök élet folyik. Tehát van örökélet ott, ahol évmilliárdokban számolják az életet a születéstől a kiteljesedésig.

Az előbbi cikknek sok érdekes közleménye között nagyon figyelemreméltó a következő idevágó megfigyelés is: „A csillagászok azt is megállapították, hogy a Tejútrendszer egyes részeinek szerkezete szorosan összefügg a csillagközi anyag jelenlétével. Pl. a Tejút spirális karjaiban sok a csillagközi anyag, míg más vidékein egyáltalán nincsen. Azt is megállapították, hogy azoknak a távoli tejútrendszereknek, amelyeknek nincs csillagközi anyaguk, spirális karjaik sincsenek. Nyilvánvaló hát, hogy a csillagközi anyag és a tejútrendszerek szerkezete valóban szorosan összefügg. E jelenségek okát különben ma még nem ismerjük.

Pedig milyen könnyen felismerhető volna ez, ha Jézus tanításait figyelembe vették volna szeretett tudósaink, amelyre a „*Miatyánk*”-ban tanított: „Jöjjön el a Te országod, valósuljon akaratod, miképpen a Mennyben, azonképpen itt a Földön is.”

A földi valósulásokat kell hát figyelembe vennünk, hogy megismerjük az égieket, a mennyieket; a csillagvilágok titkait. De nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy minden tudományág, minden ismeret, amely Földünkön kialakult eddig, mind a már régen meglevőkből – nem az emberek által alkotottakból – szerzi ismereteit. Művészeink is, bármilyen tökéletes munkát alkotnak is a mi látásaink szerint – tulajdonképpen csak a már meglevőt másolják le. Ez is nagyon szép teljesítmény az ember részéről. Az átlagnál nagyobb tehetség, a fentről származó „több találatum”, meg a megfigyelésekben is észlelt „nagyobb részecske” szükséges hozzá. Szeretettel, elismeréssel adózunk is neki ezért, még ünnepeljük is őket olykor-olykor, csak éppen a „Mindenség Művésznőjéről” (Bölcs. K. 7. r.) szeretünk elfeledkezni, akinek gyönyörű és tökéletes alkotásaiban a természetben és egyebekben is, lépten-nyomon gyönyörködhetünk. Ilyen hálátlanokká tesz bennünket emberi önteltségünk.

Visszatérve a tejútrendszerek, s a csillagközi anyag szerkezeti összefüggéseihez: A tejútrendszerek spirális karjaiban formálódnak össze a csillagközi sötét anyagszerűségek, a kiegészített különféle fénysalakból a születendő csillagok, és a Tejútrendszer fénymedencéiben, öbleiben töltökeznek, táplálkoznak fénnel, mint az újszülött gyermek anyja kebeléből a tejjel. Csodálatosan a neve is kife-

jezi ezt. Ezért van a Tejútrendszerekben és körül annyi rengeteg kiscsillag. Egy bizonyos kifejtettségi fok után kifutnak onnan az űrbe; párosával, sokadmagukkal, mint fészkekből a madárfiak. Mint az örök fehér-fény és világosság gyermekei; amint ezt később a természetfeletti tudomány tanításaiból látni fogjuk.

„A csillagközi anyag méretei és sűrűsége.

A vizsgálatok szerint a csillagok közötti térben – az úgynevezett intersztelláris anyagban – az elektronoktól az atomokon és molekulákon át a bolygónyi nagyságú törmelékekig, mindenféle méretű részecske megtalálható.”

„Persze a porszerű csillagközi anyagban nem minden részecske fordul elő egyforma gyakorisággal. Általában mennél nagyobb valamely részecske mérete, annál kevesebb van belőle.”

Csodálatos! ... Milyen nagyszerűen szemléltetik ezek a megfigyelések a Földünk anyagéletében levő egyenlőtlenségek fentről származó törvényét. Mert mi az, ami Földünk anyagéletében egyenlő, egyforma? ... Még a színe sem, mert van: fekete, vörös, szürke, barna, sárga, fehér, stb. föld és ugyanígy vannak növények, halak, rovarok, madarak, állatok és ember fajtái is ezekben a színekben. A méretek különbözőségeiről nem is beszélve.

Amint a fenti és lenti valóságokból látjuk, Földünkön az egyenlőtlenség nem a mi bűnünk, hanem a „teremtett Világ fejlődés alá vettett”-ségének a törvénye. Mi a törvény? A fenti örökkévalóság változatlan teremtető megnyilatkozása. Mi az igazság? ... Az örökkévaló változatlan teremtető megnyilatkozásának útja: a valóság – tehát – Élet. Amint ezt a „lüktető élet”-et a csillagok vilá-

gában, a csillagok életében már szeretett tudósaink is megfigyelik. Ebben az Életben jut szerephez a Szín, a negyedik örökkévaló, de változó teremtőerő, amely a levegőégben, mint az első hajnali rózsaszín-felhő jelenik meg. Amely fényanyag voltával a színek változó és változatos-ságát; mint felleg fényanyag szülötteit: a ködöt, a párát, tovább: vizet, zúzmarát, darát, havat, jeget – mondhatjuk a változások tobzódását ajándékozta és ajándékozta a megindult Életnek. A „terhes felleg”. Ez az elnevezés is vitathatatlanra teszi szülő voltát; más szóval gyengébb nemű, nőnemű teremtőerő voltát. Szülöttein kívül ismerjük időt kormányzó fenségét is. Ő az idő valósítója, a fényanyag-világ ősanja. A lég gyengébb neme. Ő bennünk indult meg a „kezdet”, az Élet mifelénk. Amelyet a természetfeletti tanítás így ismert:

„Kezdetben vala az Ige: – a megnyilatkozás vagy cselekvés, amely mozgást igényel – és az Ige Istennél vala és Isten vala az Ige. Minden Őáltala lett, ami lett. Őbenne vala az Élet és az Élet vala az emberek világossága.” (Szt. János 1, 1–3.). Ezért tanította Jézus önmagáról: „Én vagyok az Út, Igazság, Élet.” – Mert a Teremtő-Istenből minden Őbenne, az Ő lényegében vagy elemében indult el az Életbe. Ő a fehér-fénynek és gyengébb nemének a világosságnak mint örökkévaló változatlan teremtő-erőknél – a legfenségesebbeknek – is elsőszülötte: mint lég, és ezen teremtőerők személyes Urának-Istenének is elsőszülött fia, mint Fiú-Isten. Ő Istenben vala, mint Ige és egyben Isten vala mint Teremtő. Ezeket igazolja kijelentése önmagáról, amikor azt mondotta: „Én a világosság fia vagyok.” Meg amikor azt mondotta: „Én az én Atyámban vagyok”, ti is

énbennem és én is tibennetek.” Mert mint örökkévaló változatlan teremtető az Atyában, a fényben van, a fény gyengébb nemén keresztül kiárad – születik. Mi is Őbenne vagyunk, mert az Ő légkörében élünk és Ő is mibennünk, mert Általa lélegzünk. Nincs okunk kételkedni az Ő kijelentéseinek igazságában, mert úgy az életével, mint színváltozásával, feltámadásával és mennybemenetelével beigazolta Mennyből származó voltát. Neki nem volt szüksége rakétára-űrhajóra, hogy nem a Holdra vagy valamelyik bolygóra, hanem ezeknél elképzelhetetlenül magasabbra, a Mennyekbe visszajusson, ahonnan azonképpen vissza is fog jönni, az övéihez. (Egyik égilátomásos álmomban már láttam is ezt a visszajövetelt.)

A fenti színek jelentőségével kapcsolatban megemlítem még azt, honnan ered az a régi szokás, hogy az újszülött fiúgyermeket égszínkéék színbe szeretik vagy szokás öltöztetni – főként kereszteléshez –, a leánygyermeket meg rózsaszínbe. A mennyei szülöttek színéről vette eredetét, mert az elsőszülött erősnemű teremtető színe – a lég színe – az égbék, a második szülött a hajnali rózsaszín-felhő – a lég gyengébb neme színe – a rózsaszín; a leányszín. A fehér fény gyengébb nemének, a világosság-nak, a „Menny Szűz Asszonyának” a színe a fehér szín, ezért a menyasszonyi ruhák színe is a fehér szín – főként a keresztényeknél; emlékeztetésül a Jelenések könyvében megírt: „napba-fénybe öltözött Asszony”-ra, akinek „lábai alatt vala a Hold és a feje körül tizenkét csillagból korona” (Jel. 12, 1.). „Ki magadat világossággal körülvetted mintegy öltözettel és kiterjesztetted az Egeket mint egy sátor.” (-lakásra) (Zsolt. 104, 2.)

Az egyezés „miképpen a Mennyben, azonképpen itt a Földön is” ebben is megvan, csak a minőségek és méretek különböznek: amennyiben a fentiek isteniek, a lentiek anyagiak – emberiek.

Az itt leírtakból bárki megértheti, hogy igazak a természetfeletti tudomány tanításai, még akkor is, ha véges emberi elménkkal nem tudjuk azokat minden vonatkozásukban felfogni.

Visszatérve: „A porszerű csillagközi anyaggal kapcsolatban felmerül a kérdés, honnan és miből kerül ez az anyag a Világűrbe?” ...

Erre a kérdésre az „*Élet és Tudomány*” *Kalendárium*a 144. old. „*A csillagok fizikája*” c. cikkében találjuk meg – részben – a feleletet –, „*A Nap energia forrása*” címűben:

„Napunk mint átlagcsillag roppant nagy energiát sugároz állandóan a világűrbe.” (146. old.)

„A fénytermészetű elektromágneses sugárzáson kívül parányi anyagi részecskék – korpuszculák – is záporoznak Földünket. Egyik fajtájuk főként a Naptól érkező korpuszculáris sugárzás, aminek anyagát a Nap dobja ki magából.” (147. old.) Ezek a korpuszculák: égési maradványok – én kiégett fénysalagnak nevezném –, a különféleképpen létrejött porszerű csillagközi anyagok.

„A csillagok, s közöttük elsősorban a Nap fizikájának ismerete nem csupán elméleti jellegű, mert földi életünk ezer módon függ attól, ami a Napon történik.” Ez helyes megállapítás, mert az elméletből valósul meg a gyakorlat. A szellemi erők megnyilatkozásaiból az anyag. Amint ezt a Nap működéséből a megfigyelések alapján most már világosan látjuk.

A korpuszculák egy másféleképpen létrejött részének a közlését egy másik cikkben, a *Kalendárium: „Különböző Csillagok”* címűben találjuk meg a „*Novák és szupernovák*” ismertetésében, a 113. oldalon: „Az ún. nova csillagok valamely energiatermelési zavar(?) következtében levetik külső burkukat, mintegy „vedlenek”. Ez a folyamat nagy mennyiségű energia felszabadulásával és a sugárzó felület hirtelen megnövekedésével jár együtt. Ez okozza a csillag fényességének növekedését. Később, amikor a levetett gázburok széteszik a csillag környezetében, a fényesség az eredetire csökken le. Bármily heves is tehát a jelenség, mégsem vezet a csillag pusztulásához.”

Nagyon hasonlít ez a jelenség a növekedő gyermek ruhaváltásához. A szoros, elvetett ruha újat, frissebb színűt, nagyobbakat kap, mert teste térfogata megnövekedett. Ugyanez történik az új csillagokkal is: növekednek. A szűknek bizonyult burkot levetik. A szoros és ledobott felső réteg elégett, kihűlt, finom csillagközi porrá lett. Mert minden égés füstöt – sötét ködöt –, gázt és hamut, „csillagközi port” termel: Földünk és testünk anyagát. Ezért tanítja a természetfeletti tudomány: „Emlékezz ember, hogy porból lettél és porrá leszel.” (Móz. I. 3, 19.) – (Hamvazó szerda). Meg a következőt:

„Mert Ő tudja, hogy törekeny edények vagyunk; megemlékezik róla, hogy porból valók vagyunk.” (Zsolt. 103, 14.; 146, 4.)

Ez a név: Ég, azt fejezi ki, ahol minden ég, az égés hona.

„Másképp megy végbe mindez az ún. szupernova – igen fényes új csillagoknál. Itt a csillag nem felsőrétegét veti

le, hanem a szó szoros értelmében felrobban.” (Túlhevültsége következtében.) Ez a csillag ifjúkora. Szárazhő és fényenergiája cseppfolyóssá alakul át. Ez a folyamat lég-, vagy gáztermelést eredményez, amely szétrobbantja a csillag burkát. Az ilyen csillag nőnemű, termel és szül – mondom én.

„A heves folyamat következtében a csillag rövid időn – néhány napon vagy héten át – annyi energiát termel egymagában, mint a Tejútrendszer 150 milliárd csillaga együttvéve.” (Ez talán tévedés? ...)

Ez éppen nem érthető, hogyan teremthet hirtelen néhány hét alatt annyi energiát, mint 150 milliárd csillag együttvéve, és mégis energiahiány miatt pusztul el; mint-ha valaki az ételekkel megrakott saját asztala mellett éhenhal. Itt valami tévedés lehet a megfigyelés körül.

„A szupernova csillagok helyén ködfolt marad vissza.” Tehát mégsem pusztult el, csak átváltozott cseppfolyós fénnnyé.

„Ilyen szupernova maradvány a Rák-köd is, amely igen erős rádiósugárzó forrás.” (113. old.)

„Mind a nova, mind a szupernova jelenség elég ritka ahhoz, hogy magyarázatukat ma pontosan megadhassuk. Annyit azonban már tudunk, hogy csak bizonyos típusú csillagok válhatnak novává, éspedig ezek többször is fel-lángolhatnak.” (Más szóval többször is szülhetnek. – Mint fent, úgy lent is.)

„A Nap szerencsére nem tartozik ezen csillagok típusába.” (Mert a Nap erősnemű csillag.)

Az itt leírt megfigyelés világosan szemlélteti azt a folyamatot, hogy viszik tovább az Életet az örökkévaló változat-

lan és változó teremtmények teremtményei a megnyilatkozásaikban, a különféle újabb valóságokban. Amint a Rák-köd képe mutatja, egy nagyon szép fénytó lett belőlük. Van körülötte fénykőd is, mint Földünkön a nagyvizek körül pára, de az átláthatatlan részek fénytavak, fénytengerek. A mi víztavaink, tengereink a fentiekhez hasonlóak.

Az M. 13 jelű „gömbhalmaz” meg egy szép csillagváros. Jézus nem mondott valótlanságot, amikor azt mondotta tanítványainak: „Az én Atyám házában-birodalmában sok hajlék van, elmegyek, hogy helyet készítssek a számotokra.”

Minden megvan ott, ami a mi Földünkön megvan: – hegyek, völgyek, erdők, mezők, virágok, folyók, tavak, tengerek, faluk, városok és élőlények; minden „miképpen a Mennyben, azonképpen itt a Földön is.” Csak sokkal gyönyörűbbek, tökéletesebbek, mert fényből és fényszínekből vannak. Mintha nálunk minden drágakövekből volna, ahhoz lehetne hasonlítani, de annál is sokkal gyönyörűbbek. Ezt az igazságot a Szentlélek Isten így ismerteti a Szentírásban Tirus királyának kárhoztatásában, aki bölcsessége és szépsége tökéletességében megromolva Istennek képzelte magát, „holott ember volt”. – „Az Isten kertje gyönyörűségében voltál, minden drágakövekkel körülvéve mintegy kerítéssel.” (A drágakövek felsorolását kihagyom.)

„Te voltál a felkenetett és befedező Kerub. Mióta Téged előhívtalak az Isten Szenthegyén voltál és a tüzes drágakövek között jártál szüntelen.” (Ezek. 28, 13–14.)

Abban a világban, ahol minden fényből és fényszínekből van, az élőlények nem égetik meg magukat a tüzes drágakövek között való jártukban-éltükben. Nincs ott „el-

öregedés”, csak kiteljesedés és átváltozás. Már csak ezért is érdemes oda igyekezni, de nem rakétán, mert az épp úgy elégne, mint a földi ember is. Hanem csakis a Jézus által megjelölt úton. Ezért kérdi a Szentlélek Isten az emberektől:

„Ki lakhatik közületek az emésztő tűzzel? ... Ki lakhatik közületek az örökéggel? ...” (Iz. 33, 14.)

Ahol „örök-égés” van, ott örök mozgás; ahol a csillagok hőfokát olyan magas számokkal mérik: 60–70 000 fok. „*A novák és szupernovák*”-ról az „*Élet és Tudomány*” 1958. június 15-i számában közölt cikk szerint (749. old.) nem figyelmeztetik az illetékeseket az odajutás lehetetlenségére. A „*Természettudományi Közlöny*” 1958. július 7-i számában Nagy Endre gépészmérnök írja a „*Repülés és asztronautika*” című cikkében: „A hiperszónikus áramlásba – $M=5$ felett – behelyezett áramvonalas fémtest néhány perc alatt elolvad. A sebesség és hőmérséklet együttes hatását még a legjobb tűzálló anyagok sem bírják ki. (Illusztrációs képszöveg.) Megállapíthatjuk, hogy $M=8-10$ sebességen valamennyi szerkezeti anyagunk megolvad, elgőzölög, használhatatlanná válik. Éppen emiatt valószínűtlen, hogy a repülők sebességét $M=8$ határa fölé fogják növelni” (magyarázó szöveg – 300. old.).

Még egy nagyon érdekes megfigyelés a „*Változó és kettős csillagok*”-ról (*Kalendárium*, 113. old.).

„A fényességüket szabályosan vagy szabálytalanul változtató csillagoknál a fényváltozás okai igen különfélék. Az egyik típus, az ún. delta Catei csillagok esetében a fényváltozás a csillag felfúvódásával és összehúzódásával kapcsolatos. Ezeknél a fényváltozás olyan szabályosan

folyik le, hogy a lefolyás menete akár óramű gyanánt használható. Ez a fényváltozás szintén energiatermelési ill. egyensúlyi zavarokkal kapcsolatos. A csillagokban több energia termelődik, mint amennyit ugyanannyi idő alatt elhagyni (leadni) képes. Az energiatöbblet, amelynek a vonzóhatás már egy idő után nem képes ellenállni, felfújja a csillagot. Ez ilyen módon megszabadul energia-feleslegétől, és ennek folytán ismét összébb húzódik. Ekkor azonban a folyamat előről kezdődik.”

Ez a folyamat a terhes és gyermekszülő nő esetére hasonlít, és az is történik a csillag életében is: termelés, szülés. A terhes nő is ha megszabadul felfúvódásának okozójától, összébbhúzódik, megvékonyodik, és nem kis mértékben meg is halványodik. Tehát a színén is – bár nem fénylő – meglátszik ennek a folyamatnak a következménye.

Bármilyen furcsán hangzik is, a különböző nemek: erős-nem, gyengébbnem, pozitív, negatív, hímnem, nőnem, semlegesnem, a fenti erők meg a csillagok megnyilatkozásaiból származnak a mi életünkbe is. És minden erős-nemű erő magában rejti a gyengébb nemét, fenti is, lenti is. A fénynek gyengeneme, világossága van. A légnem gyengeneme, színe van. A víznem gyengeneme, párája van. A földnek szintén párája van. A szélnek gyengeneme, szellője van, és így tovább. De van. „Én vagyok, aki vagyok” – hangzik Mózesnek az égő csipkebokorból, olvassuk a természetfeletti tanításban, és az erők a csillagok életmegnyilatkozásai megtanítanak bennünket arra, hogy ki az, aki Van. Aki azt mondja önmagáról: „Mielőtt Nap volna én Vagyok.” (Iz. 43, 13.)

„Ki egy szavával bőséges vizet szerez az Égben, miu-

tán a ködöket felviszi a Földnek határából – külső köréből. A villámlást esővé teszi és a szeleket kihozza táraiból.” (Jel. 10, 13, Jób 37, 3–5.) „Ki világosságot teremtek és sötétséget hozok elő, békességet szerzek és rosszat idézek elő – büntetésre -, én az Úr cselekszem mindezeket.” (Iz. 45, 7.)

Folytatva a megfigyeléseket: „A törpék egyik legérdekesebb osztályát, az ún. fehértörpék alkotják. Ilyen csillag pl. a Szíriusz kis kísérője. Ebben az osztályban a csillaganyag sűrűsége rendkívül magas. A magas hőmérsékleten ugyanis, ami ezt a típust jellemzi, az elektronok leválnak az atommagokról. Így az atomok igen közel kerülnek egymáshoz, minek következtében az anyag sűrűsége olyan nagy lesz, hogy literenként 30 000–70 000 kilogrammot is elérhet.” (Elképzelhetetlen.)

„A törpék másik népes osztályát a vöröstörpék alkotják. Ezek alacsonyabb felületi hőmérsékletű, kisebb tömegű és sűrűségű csillagok, mint a fehértörpék.”

A fehértörpék fejlett, magasrendű típusok, a vöröstörpék fejletlen, kezdetleges, még nagyon anyagi típusok. A színnek a szellemi tartalmat is kifejezik. A mi fogalmaink szerint is a fehér szín a legmagasabbrendűt, a fekete a legalacsonyabb rendűt fejezi ki. A vörös fényszín a csillagok színeiben az anyag-állapot kifejezője; az anyag színe, vagy másszóval az alvilág színe. Ez a fényszín a vulkanikus kitöréseknél figyelhető meg leginkább. Az „*Univerzum*” 1958. júniusi száma „*Új sziget született*” címmel a tenger alatti vulkánok működéséről közöl érdekes megfigyeléseket.

Egy bálnahalász-hajó kapitánya, Frank Bullen, ezt írja erről a különös tüneményről:

„A kitörés napján a távolban különös jelek tűntek fel: a felhőket barna füst borította, a napnak udvara volt, a tenger színén pedig hatalmas foltok látszottak. Amikor a nap leszállt, a színek még különösebb kombinációkat öltöttek. Hirtelen mintha valami láthatatlan fényforrást sugároztak volna vissza, a zenit egészen megvilágosodott. Ez a lángoló fény a tengert véres tóvá változtatta, úgy, hogy valamennyiünk arcát szinte eltorzította a borzalom. Végül, amikor idegeink már a pattanásig feszültek, szörnyű kénillat terjedt el a levegőben, tengeralatti dörgés kíséretében. A hajót szörnyű rázkódás recsegettette meg, úgyhogy a hatalmas vitorlarudak reszkettek, mint a vékony fácskák.

Kevéssel éjfél után szörnyű morajlást hallottunk, a sötétség hirtelen gőzzel telt meg, ezen át foszforeszkáló vörös fényt láttunk. Ugyanekkor rendkívül heves hullámverés lökte előre a hajót. A hajó felemelkedett a hullámok tetejére, de még így is jókora víztömeg zúdult rá, úgyhogy a fedélzetet szinte lesöpörte.” (44. o.)

„Csakúgy, mint a föld feletti, a tengeralatti vulkánok sincsenek sohasem egyedül, hanem egy „családnak a tagjai” (47. o.) – a csillagokéhoz hasonlóan.

„A vulkán családnak, hasonlóan az élőlényekhez, valósgos életük van.”

„A feltörő magma vörösfénye nem verődik vissza az égről, és csak igen ritkán esik meg, csak ha éppen a vulkánikus tevékenység tetején van a hajós, hogy ezt a fényt meg tudja figyelni.” (48. o.)

Tehát a folyékony anyag, a magma fénye a vörös fényszín. Az anyag és szülötte szelleme. – Most villant eszem-

be, hogy a Szentlélek Isten erre a szellemre mondja a Szentírásban, hogy: „kezdettől fogva gyilkos volt”.

A Jelenések k. 17. részében is erről a szellemről van szó. Félelmetes fényszín ez, mert rombolás, pusztulás, halál jár a nyomában a föld felett is, a víz és föld alatt is. Valószínű, hogy a Mars csillagnak – és a többi vörös fényű csillagnak – a fénye azért vörös színű, mert még nagyon anyagi állapotban van.

Az „Élet és Tudomány” 1958. szeptember 21. számában „*Tágul-e a világegyetem?*” című cikkében olvastam a következőket:

„1919-ben Hubble amerikai csillagász felfedezte, hogy egyes, az égbolton ködszerű foltnak látszó képződmények színeképének sötét vonalai a normális helyzettől a színekép vörös vége felé tolódnak el. Időközben felismerte, hogy ezek a képződmények a mieinkhez hasonló távoli tejútrendszerek.”

Ez a távoli tejútrendszerekben észlelt „vöröseltolódás” nem a Világegyetem tágulásának a jelensége, hanem sokkal inkább a Világegyetem benépesítésének.

Ugyanis, amint írásomnak a 11. oldalán a vulkánok működését ismertető idézetekben közöltem: a vörösfény a folyékony anyagnak, a kozmikus porból és egyebekből összetett mag-mának – a mag anyagának a fényszíne.

Azokban a távoli vörösfényű tejútrendszerekben a folyékony magmából kialakuló bolygók keletkeznek: az őanyag szülöttei.

Folytatva a megfigyeléseket:

„Érdekes, hogy a csillagok nem töltik be egyenletesen Russel diagramját, hanem ún. ágak mentén csoportosulnak.

Az egyes ágakban a rokon tulajdonságú csillagokat találjuk.” – Családok. „Russel diagramja tehát azt mutatja meg, hogy a csillagok sem rendelkezhetnek tetszőleges tulajdonságokkal, hanem bizonyos fizikai feltételeknek teljesülnie kell ahhoz, hogy valamely sugárzó gázgömb csillag formájában létezhesen.” (124. o.)

A két idézett megfigyelés megláttatja velünk először azt, hogy a csillagok világában is megvan a családi és rokoni kapcsolat, amelynek vonzó hatása egy csoportba – ágakba – vonzza a hasonló színű és tulajdonságúakat; mint ahogy Földünkön is mindenben megvan a színek, fajták, fajok és tulajdonságuk szerint való összetartozandóság.

Másodszor megláttatja velünk azt, hogy a csillagok sem önmaguktól alakulnak olyanokká, amilyenek, hanem egy felettük levő magasabbrendű erő – hatalom – irányításának engedelmeskedve kapják és élik csillagéletüket. Tehát: „Miképpen a Mennyben, azonképpen itt a Földön is.”

A természetfeletti tudomány így ismerteti ezt az életet: „Ki a világosságot kibocsátja és menten megyen az és ha szólítja, remegve engedelmeskedik neki. A csillagok ragyognak őrállásaikon; szólíttatnak és azt mondják: íme jelen vagyunk. És vidámsággal világítanak annak, aki őket teremtetten. Ez a mi Istenünk és nincs más Ő hozzá hasonló. Ő találta fel a bölcsesség minden útját és Jákóbnak, az Ő szolgájának adta azt és Izraelnek az Ő kedveltjének. Ezek után a Földön láttatott és az emberekkel társalkodott.” (Baruk k.)

„Aki a bölcsességet és igazságot keresőnek eléje megy, mint tisztes Anya és mint Szűz-Menny-Asszony fogadja őt.”

Mint legősibb, örökkévaló Anya: A Menny Szűz Asszonya.

A világosság remegéséből van bennünk az istenfélelem. Kiben nincs világosság, annak nincs istenhite, ennél fogva istenfélelme sincs; meg a lelkiismerete is kihagyós. Mert:

„A bölcsesség kezdete az Úr félelme” – tanítja a természetfeletti tudomány.

Dehát ki is az, aki a világosságot kibocsátja? ... Ugyanaz, akiről Jézus azt mondotta: „Én a világosság fia vagyok.”

„Mivel az örökkévalóság az örökfény – az Atya – kisérgárzása, Isten fenségének és tökéletességének szeplőtelen tükre és jóságának képmása. Aki bár minden szellemen áthatol, semmiféle fertőzés nem éri.”

Szeplőtelen volt és marad mindörökké és mégis Anya; Jézus Anyja és mindannyiunk, minden lelki és lelkes teremtmény Anyja. Ezeken kívül az isteni érzeteknek, malasztoknak, kegyelmeknek, elemeknek stb. is Anyja, amint Ő maga mondja:

„Anyja vagyok én a szép-szeretetnek, a félelemnek, a beismerésnek és a szent reménynek.”

Az eddig leírottakat az örökfényről és gyengébb nemről, az örök világosságról úgy tudom csak szemléltetőbben kifejezésre juttatni, ha segítségül veszem az „*Univerzum*” 1958. júniusi számában megjelent:

A „*Rádióval a csillagok felé*” című cikkből a napkoronáról szóló megfigyeléseket, amelyek szerint: „sikert a napkorona legmagasabb részeit is letapogatni”.

„Ezek a rétegek egyébként annyira ritkák, hogy a saját elektromágneses sugárzásuk tulajdonképpen sem a látható

színképtartományban, sem a rádióhullámok tartományában nem észlelhető. E napkorona-rétegek vizsgálatára Vitkevics az „átvilágításos” módszert javasolta. Ezek a rendkívül ritka rétegek is megtörik a rádióhullámokat és egy szersmind bizonyos mértékig szét is szórják azokat. A szovjet Vitkevics és angol Havisham végezte megfigyelések lehetővé tették nem csupán annak megállapítását, hogy a napkorona a Naptól óriási távolságra kiterjed (többször 10 millió km-re), de ezenfelül a korona e külső rétegének szerkezeti felépítését is sikerült megállapítani a segítségükkel. Ezt a réteget egyébként ma szuperkoronának hívják.” (10. o.)

Ez a megfigyelés a Napunk szuperkoronájának milyenségéről talán felfoghatóvá teszi bárki számára is azt a nagy titkot, milyen lehet a Mennyben lakozó örökkévaló Teremtő Isten: a „Szeplőtelen” lényege.

Előre kell bocsátanom azonban, hogy a mi Napunk és szuperkoronája úgy viszonyul a mennyei Naphoz és szuperkoronájához, a Világossághoz, mint pl. a mi fényképünk mihozzánk; vagy a mozivásznon életet játszó művészeink önmagukhoz, igazi életénjükhöz. De a hasonlóság megvan. Mind a két produkció fény által jön létre. A Nap szuperkoronája a Nap „kisugárzása”; gyengébb neme a fénynek, tehát nőnemű teremtmény: Szellem-Lélek. „Lélek az Isten – mondotta Jézus –, és akik Őt imádják, szükséges, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Szt. Ján. 4, 24.)

A Naptól óriási távolságra való kiterjedését a természetfeletti tanítás így jelöli: „Mindenekfelett való” (önmagáról azt mondja: „Kívülem nincs más”) – „Mindenütt je-

lenvaló” – „Mindenható” – „Mindentlátó” – „Mindentudó” – „Szabadító” – „Üdvözítő”.

A „rendkívüli ritkaságát” úgy jelöli, hogy „bár minden szellemen áthatol, semmiféle fertőzés nem éri”. Folt-talan, szeplőtelen mindörökké. Ennek a teremtőerőnek nincs foltja (mint pl. a Napnak), nincs alakja, nincs árnyéka. Ezért jelentette ki önmagáról ennek a teremtőerőnek az Ura, „a szép hölgy”, 100 évvel ezelőtt Lourdes-ban: „én vagyok a szeplőtelen fogantatás”, hogy megért-sék végre az emberek: milyen hát az a szeplőtelen fogantatás. Akin kívül nincs igaz és üdvözítő Isten. Nincs. Mert az igazság is benne fogant, az üdvösség édes érzése is az Ő lényegének a tulajdona: a Lélek, az elevenítő Szentlélek tulajdona. Ennek igazságát mindannyian bizonyítják azok, akik a Szentlélek Istennel közvetlen kapcsolatba kerültek. Mindannyian – a kis pásztor gyermekek is, a kis Bernadette, a La-salettei-i kis Melánia, meg a többiek is; az Ő lényéből sugárzó, kifejezhetetlenül édes lelki gyönyörben mindenki ember voltának feloldódását és Istennel való egybeolvadását érezte: az üdvösséget. A Szent Szűzanya nem csak a „Világ Királynője”, hanem mint a mennyei Nap „szuperkoronája”, a Világ-mindenség Koronája, betetőzése.

Hogy a színeképtartományokban nem „észlelhető” – a mi szemeinkkel –, ez azért van, mert Léleknemű. Szere-tett tudósaink saját megfigyelésük alapján győződtek meg arról, hogy van valami és valaki, amit és akit nem látha-tunk és mégis van. A meghalás pillanatában látta-e valaki a megholtból a lelket elszállni? Pedig elszállt. A jelenések alatt is csak az látja az égi vagy mennyei ragyogó, tűn-

döklő szépségű jelenést, akinek az Isten kegyelme a lelki látást megadja. Ezért mondja a próféta:

„Te bizonyára elrejtett Isten vagy, Izrael üdvözítő Istene.” (Iz. 45, 15.) A személyes Istenek birtokolják teremő erők tulajdonságait.

Ez a munka teljesen készen volt, csak legépeletlenül, amikor az „Élet és Tudomány” 1958. július 27-i száma megjelent, amelyben a „Sumérok”-ról szóló cikkben a sumér nép vallási felfogásáról a következőket olvastam:

„A templomoknak megvolt a teológiájuk, isteneik rendje. Egy isten – kisbetűvel van írva – mindig az ’istenek istene’ vagy az ’uraknak ura’ volt. Gyakran egy triász (háromság) uralkodott rajtuk. A legmélyebb gyökere egy női istenalaknak van, egy szűz és anyaistennőnek, aki az ég királynője, a régi idők békességhozó királyának az anyja.” (947. old.) Ezért mondja önmagáról a Szűz és Anya-Istennő, ma a Szentlélek Anyaisten: „Emlékezetem és minden idők nemzedékeiben.” (Sirák f. 24.)

Íme az ölembe hulló bizonyítéka annak, hogy a Menny-Szűzasszonyát már a sumér nép is mint Szűz és Anya-Istennőt tisztelte. A Szentháromság fogalma is megvolt hitükben, amint a maya nép hitében is megvolt.

„Az ég és föld titkát” a sumér lélek „nyitott füllel és tág értelemmel” szemlélte. A mindenséget egy törvény hatja át. A csillagos égben megjelenő „felső világ” megfelelője az „alsó világ”. Ami fent van, annak lent is van megfelelője, s ami lent van, az fölfelé törekszik.” (E munka 8. oldalán én is ezt vallom.)

A sumérok jobban felfogták és megértették a csillagos ég titkait, mint a mai kereszténység, mert ők vallották Jé-

zus tanítását, mely szerint: „Miképpen a Mennyben”, azonképpen jön el Isten országa és valósul akarata „itt a földön is”.

Hogy milyen eredetű lehetett a sumér-akkád nép, arra nézve talán városaik nevei: Úr, Uruk, Kis, Fára, Larsa, Varka stb. adhatnak útbaigazítást, meg az is, hogy az Úr városában megtalált királynő sírjában az udvarhölgyek pártásan voltak eltemetve.

A sumérok hittek a fölfele törekvés szükségességében; azért az „ország” és a „hegy” írásjele – a három egymásra rakott hegycsúcs – lehet kifejezője a három fokozatban való felfelé jutásnak is a földről az égbe, az égből a mennybe. Ezt a hármas fokozatot látszik szimbolizálni a pápai tiara is, amelynek viselője valóban „fejedelmek és királyok atyja”, tanítója és minden hívő lélek Krisztushoz vezetője mindörökké.

Hogy honnan jöttek? ... Erre nézve is a Szentírás fog útbaigazítást adni. Hogy milyen típusúak voltak, arra nézve szobraik és életjeleneteket ábrázoló domborműveik a legirányadóbbak. Az is megkeresendő, hogy a ma élő kultúr-népek melyikének a címerében található meg a hármas hegycsúcs.

Lehet, hogy a régi kultúrák feltárásának eredményei még sok miért-re választ fognak adni. Az isteni gondviselés szálai a népek életében nagyon messzire nyúlnak és időnként feltáruznak.

A cikket dr. Pákozdy Márton László, főiskolai tanár írta. Folytatva a megfigyeléseket:

Mi, emberek is birtokolunk valamit testünk elemeinek tulajdonságaiból, csak meg kell figyelni benső megnyilat-

kozásainkat és felismerhetjük, melyik erő vagy anyag szelleme van bennünk túlsúlyban. Pld. nagyon felismerhetők a „szeles” emberek, akik túl gyorsan mozognak, mindent felborítanak, stb.

Jézus Szt. Jánosra azt mondta egy alkalommal, hogy ő a mennydörgés fia; pedig meg van írva róla, hogy szelíd volt.

Szent János evangéliuma így ismerteti a Világosság születését a földi létét:

„A Világban volt és a Világ általa lett, de a Világ nem ismerte meg őt. Az Övéi közé jött, de az Övéi nem fogadták be Őt. Akik pedig befogadták Őt, hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek; azoknak, akik az Ő nevében hisznek. Akik nem a vérből – első fokon –, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatából, hanem Istentől születettek. És az Ige testté lőn és közöttünk lakozék (és láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel – Isten beszédével – és igazsággal.” (Szt. János 1, 10–14.)

Tehát csak azok hittek Jézusban, akik elsősorban maguk is az Isten teremtő-eleméből születettek. Az anyag szelleméből születettek viszont arról ismerhetők fel, hogy Isten-ellenesek, mert amíg az isteni szellem folyton alkot, épít, szépít, ők szeretik a rombolást, a durvaságot, a piszkot és a piszok is őket – ez már a kisgyermeknél megfigyelhető; önzők, erőszakosak, kegyetlenek. Ennek mintegy igazolását olvastam az „Új Ember” aug. 10-i számában a „*Katolikus szemmel*” című rovatban. Ezt a régi tapasztalati igazságot tárja fel a „*Népszabadság*” „*Lakásrongálók*” c. cikke.

Ezeknek a beoltására – isteni tulajdonságokkal – terem-
tette meg Isten az első emberpárt, Ádámot és Évát, akiket
saját képükre és hasonlatosságukra férfiúnak és asszonynak
alkottak. Ádám és Éva tehát csak mint az Isten képe és
hasonlatosságára alkotott emberpár volt az első. Anyagi,
állat-emberek már nagyon sokan éltek a Földön akkor,
amit igazol a Szentírás, amikor elmondja, hogy amikor az
elsőszülött Káin – az irigy: ez az emberi, helyesebben állati
tulajdonság hozza az emberekre a legtöbb bajt, úgy az
egyesekre, mint a nemzetekre – megölte a szelíd lelkű má-
sodszületett Ábelt, akkor az Isten számonkérése és megbé-
lyegzése után elbujdosott a szülői háztól és „más tarto-
mányban vett magának feleséget”. (Móz. I. 4, 16.)

Ez igazolja azt, hogy Káin-emberek már nagy számban
éltek a Földön, amikor Isten Ádámot és Évát megteremtet-
te, nemesítő oltóágnak, a vadak közé, a Föld terményének
a beoltására. Innen számít a Genézis = az isteni eredet. Az
oltás megeredése. Meg az „ember”-név is. „És nevezte az ő
nevüket embernek, amely napon teremtetének.” (Móz. I.
V, 2.) Tehát ma is csak azok méltók az ember névre, akik
az isteni törvényeket tiszteletben tartják – élik.

Emmerich Anna-Katalin, a nagy látnoknő egyik látó-
másában látta Szt. Péter halálát és a testből eltávozó lel-
két, amely – amint mondotta – egy darab fénysugár volt,
amely egy angyal kíséretében szállt a Menny felé. Az Is-
ten eleméből vagy lényegéből egy piciny rész. Ez az Is-
tenből születetés szemléltetése.

Azért mondtam már előbb is az írásom elején, hogy a
csillagvilágok titkainak és ember voltunk titkainak kulcsa a
természetfeletti tudományban, a hittudományban található

meg. Ez a tudomány a legmagasabb rendű, mert ez Istentől származik. Nem lehet a hittudományt megkerülni, sem kihagyni, ha a természetfeletti titkok igaz ismertetéséhez óhajtunk jutni. Erre most éppen a csillagok megnyilatkozásának a megfigyelt jelenségei tanítanak meg bennünket.

Gyönyörű elmélkedési terület ez. A mi testünk eleme víz és por, és mi – Isten jóvoltából – urai vagyunk ezeknek az elemeknek, és mindannak, amik ezekből lettek. Olyan igen nehéz nekünk elképzelni és méginkább elhinni, hogy ha az elevenítő Szentlélek a mi salak – víz és por elemünkből – anyagunkból ilyen gyönyörű világot alakított ki, hogy uraljuk; a saját tiszta fenséges szellemi erőiből, az örökkévalókból nem tudta volna megcselekedni ezt? ... A fényt, a világosságot, és egyebeket nem tudná uralni, amikor mi tökéletlen emberek is mennyi mindent uralmuk alá hajtottunk ezekből is; a mi „halál-árnyék”-birodalmunkban. Mily nagy naivság a részünkről ezt nem hinni, meg nem érteni.

Az elevenítő Szentlélek, az „elrejtett Isten” azt is mondja önmagáról: „A lélek színem elől megyen ki és a leheletet én teremtem.” (Iz. 57, 13.)

Folytatva a fénytengerekre vonatkozókat:

„*Járőr az űrben*”. Az „*Érdekes újság*” 1957. december 7-i számában: „*Csillagok, bolygók, legendák*” – Tokár Péter írta. Láttam két nagyon jó felvételt, „*Az Androméda-köd milliárdnyi csillagával*” és „*Az Orion csillagkép jellegzetes fekete lófej figurájával*” címűeket.

Az Androméda-köd fénytenger, amelynek bal oldali részén jól kivehető fényfolyók is láthatók, egyik csillagot a másikkal kötve össze. Ezenkívül az is kivehető, hogy a

sok nagyobb csillag között négyszög formájú fénytömbök is vannak. Az Orion csillagképen is több négyszög formájú fénytömb látható. A kép felső részén egy feltűnően nagy, lejjebb egy szárral lefelé függő körte vagy léggömb formájú fényfolt látható, amely egy fénytónak látszik. A bal sarokban szintén, de mert az jóval távolabb van és sokkal nagyobb, az előtte levő térben halványan még rengeteg csillag is látható. A kép középrészén látható Orion-köd szintén fénytenger. A Nyilas csillagképben lévő NGC 6523 jelű Laguna-köd is nagy terjedelmű fénytenger, a szélein nagy kiterjedésű fény-lagunákkal.

Úgy emlékszem, decemberben láttam egy felvételt a Tejútrendszer külső részében látható csillagcsoportról, amelyek téglalakúaknak látszottak, egymástól szabályos távolságban, olyan hatást keltve, mintha repülőgépről látnánk egy kisváros nagy házait, közöttük egyenes vonalú utcákkal. Már nem emlékszem a lap nevére, de a kép nagyon megkapta a figyelmemet. Az is hozzá volt fűzve a magyarázathoz, hogy a Tejútrendszer külső részében több ilyen csillagcsoportot lehet látni.

A távcsövek tökéletesedésével mindig több meglepő megfigyelésekre számíthatnak szeretett tudósaink, de azt is hozzá tehetem, hogy minél több megismeréshez jutnak a távcsövek és műszerek segítségével, annál jobban meg kell bizonyosodniuk a Világmindenség szerkezetének emberi szemmel való átláthatatlanságáról és emberi aggyal való felfoghatatlanságáról.

A „Tükör” 1957. novemberi számában megjelent: „*A rádiócsillagászat kitágítja a Világmindenség határait*” című cikkben olvastam a következő megfigyelést:

„A rádióhullámok olyan híreket hoznak számunkra a világűrben végbemenő eseményekről, amelyek a fény útján nem jutnak el hozzánk. Másrészt azzal a tulajdonsággal rendelkeznek, hogy képesek áthatolni a világűr hatalmas tájain, így a Tejút egyes részeit is betöltő porfelhőkön és sötét gázokon, amelyek feltartóztatják a fény által hordozott üzeneteket.”

Ahogy Pierre Rousseau írja némi hévvel: „Mi, akik Galilei óta nyugodtan bíztuk rá magunkat az optikai csillagászatra, abban a meggyőződésben, hogy a csillagokra vonatkozólag semmi más nem nyújthat számunkra tudást, csak a fény, íme most hirtelen azt fedezzük fel, hogy körülöttünk egy eddig tökéletesen ismeretlen világ van, tele olyan hullámokkal, amelyeknek felfogására végképp vakok vagyunk. Ha szemeink nem volnának e hullámok számára vakok, akkor azt láthatnánk, hogy az Ég mindenfelé rádiócsillagokkal van telehintve, s közülük egyesek, mint pl. a Hattyú csillagkép és a Cassiopeia rádiócsillagai ugyanolyan fényesek, akár a Sirius, és csillagképszerűen helyezkednek el, mások pedig határozatlan körvonalú zónákban vannak szétszórva, és ezek a zónák nagyon hasonlítanak a Tejút alakzatára. Még csillogni is látnánk őket, akár csak a többi látható csillagot, és azok a fekete ködök, amelyek a mi galaxisunk előtt állanak őrt, többé már nem állítanak meg útjában kutató tekintetünket; rádió-elektromos tekintetünk áthatolna rajtuk, s szemeinket elkápráztatná a ködök mögött rejtőző páratlan tömegű csoda.”

Igaza van! ... Az ember által el sem képzelhető sok égi csoda válna láthatóvá. Tehát mégis van csoda és a Földünkön megnyilatkozó csodák mind fentről származó adottsá-

gok; forrásaik ott buzognak, amilyenek: a tűzzel szemben való érzéketlenség, súlytalanság, vízenjárás, kihelyezkedés, lelkilátás és egyebek.

A fénytavakról, -tengerekről mondtak igazolására az „*Élet és Tudomány*” egy 1956. augusztus 22-i számában találtam meg „véletlenül” a megfigyelést: Zerinvári Szilárd írta „*Az augusztusi csillaghullás*” című cikkben:

„Érdemes lesz röviden összefoglalnunk azt, amit a tudomány ezen a téren megállapított.”

„A Nap körül nem csak nagyobb tömegű égitestek-bolygók keringenek. Se szeri, se száma azoknak a kisebb tömegű égitesteknek, amelyek ugyancsak a Nap körül mozognak, és amelyeket ugyancsak a Nap tömegvonzása tart többé-kevésbé elnyújtott alakú pályáikon, mint a bolygókat.”

„Figyelembe kell vennünk természetesen azt is, hogy a bolygóközi térségben haladó meteor testecskeknek nincs saját fényük – mert kiégett részecskék, mondom én –, legfeljebb a Nap fényét verik vissza. Lényegesen változik a helyzet, ha egy ilyen sötét meteortest mozgása során – véletlenül – találkozik a Földünkkel és bejut a Föld légkörébe. A meteortest ugyanis ilyenkor kezdetben hatalmas sebességgel száguld bolygónk felszíne felé. Eközben azonban egyre sűrűbb és sűrűbb légrétegekbe jut: a meteortest egyre gyakrabban ütközik a légkör felépítésében részt vevő gázmolekulákkal. A rövid időn belül bekövetkezett nagyszámú ütközés a meteortest sebességét méterről-méterre csökkenti. Az energia azonban semmiképpen sem veszhet el, legfeljebb átalakul. Ebben az esetben a meteortest mozgási energiája sugárzási energiává alakul át.

Amikor ez a folyamat már eléggé előrehaladott, a meteor-test felvillan az égbolton. A meteorpálya eme pontját felvillanási pontnak nevezzük. Sokan attól a pillanattól kezdve, amikor a felvillanás megtörtént, már nem meteortestről, hanem meteorról beszélnek.”

Az itt leírt megfigyelés nagyszerűen szemlélteti azt a folyamatot, hogyan lesz egy kihűlt, sötét – holt – meteor-test a mozgási sebesség a mozgási sebesség, súrlódás és a légkör felépítésében levő gázmolekulákkal való ütközések és ezáltal felszíni töltekezések következtében újra felvillanó – kigyúló – élő meteorrá. Ez a jelenség megerősíti a feltámadás lehetőségében való hitünket és meggyőz arról, hogy mi is csak a bennünk és körülöttünk levő rosszal való ütközések által töltekezhetünk fénnel és válhatunk sötét „árnyék és víz, por” voltunkból „felvillanó”, a feltámadásra és örökéletre színünk változása által alkalmas emberré. Van feltámadás: miképpen a Mennyben, azonképpen itt a Földön is.

„A meteor ezután is egyre sűrűbb légrétegekben halad keresztül. Emiatt tovább növekszik a légkör gázmolekuláival való ütközések száma. A meteor felszínének anyaga megolvad és izzó cseppek, tündöklő fényű szikrák alakjában leválik róla. Ilyen módon a meteor tömege egyre csökken, végül is – ha csak nem igen nagy méretű – szinte a szó szoros értelmében elhamvad.”

Vagy mint meteorit, a Földre esik. Ez is megесik néha. A szóbanlévő meteor felvillanása utáni sorsának megfigyelése egy másik nagy titokról is fellebbenti a fátylat. Hogyan lesz a sugárzó fényből nagy hőtermelés következtében cseppfolyós fény. Megmutatta ez az égi pályájá-

ból félrelépett és ennek következtében mélyre jutott meteorost, ez az eltévedt meteorbárányka, meg a szupernova csillagok megnyilatkozásai, hogyan keletkeznek a csillagok birodalmában a cseppfolyós fények: folyók, tavak, tengerek, mint ahogy a mi Földünkön a Föld külső köréből „felemelt ködökből”, meg a hidrogén és oxigén elemek vegyületéből a víz és más elemek vegyületéből más egyebek.

De még egyébre is tanít bennünket ennek a kis áldozatnak a sorsa: arra, hogy a természetfeletti szabta törvényektől való eltávolodás mélyre juttatja úgy a tárgyakat, mint az embereket is.

Íme milyen sokat tanulhatunk a néma csillagoktól is, ha a megfigyelt jelenségeknek a bennük rejlő összefüggéseit is felfedezzük.

Megállapíthatjuk, hogy amikor az emberek hitetlenné, Isten gúnyolóvá válnak, nem csak a „kövek”, hanem a csillagok is beszélnek, hogy megvédelmezzék, „aki őket teremtette”, és a porszem emberek kevélységét megszegyenítsék.

A „*Természettudományi Közlöny*” 1958. júniusi számában „*A rádiócsillagászat és a Naprendszer néhány problémája*”, „*Meteorfigyelések radarral*” című cikkben (idevágóan) olvastam a következőket:

„A jövő problémája, amivel a rádiócsillagászatnak foglalkoznia kell, a meteorok keletkezésének a kérdése. E testek keletkezési helyének kérdése még nincs kielégítően tisztázva.” (249. old.) Két feltevés lehetséges. Az egyik: a kozmikus por – ezt mondom én – vagy a Naprendszer keletkezésekor visszamaradt tömegek, a másik: bolygók, üs-

tökösök széthullásából származnak (251. o.). (Fordítva: a bolygók és üstökösök származnak a kozmikus porból.)

„Az adott kérdést – a meteorok keletkezési helyének a kérdését – az utóbbi időben a kanadai McKinley és Millmann tanulmányozta, valamint az angol Yodrell Bank-i rádiócsillagászati állomás, amelyet a cikk szerzője vezet.” (251. old.)

„A meteorokkal kapcsolatos fejtegetéseink lezárásaként csak arra akarok utalni, hogy jelenleg főleg azok a folyamatok érdekesek, amelyek a meteor magas légköri elgőzölgése során lépnek fel. A meteor részecskék a légkörben rendkívül gyorsan haladnak. Egyelőre még nem teljesen világos az, hogy az ilyen rendkívül nagy sebességeknél hogyan alakul át a mozgási energia fény- és ionizációs energiává.

A súrlódás, ütközések és magas hőfok által, ahogyan a tárgyak erős összedörzsölése is szikrát, tüzet eredményez. Nem egyszer láttam, hogy nehéz terhet húzó lovak patkói alatt milyen szikrákat hányt az út kőburkolata. A fény tehát holtan, láthatatlanul az anyagban is benne van, amennyiben az anyag fénysalakból van.” A manchesteri egyetem Jodrell Bank-i Rádiócsillagászati Obszervatóriumának igazgatója, dr. A. C. B. Lovell cikkéből idézve (251. és 252. old.).

A „*Természettudományi Közlöny*” 1958. áprilisi számában – „*A napenergia sugárzása*”, írta Zerinvári Szilárd – a következőket olvastam:

„A Nap középpontja felől azonban anyag áramlik a felszín irányába, melyek helyébe a középponttól távolabbi térségekből újabb anyag érkezik. Ez az áram – az ún. konvekciós áram – biztosítja a Nap központi vidékein az energiatermelő folyamat zavartalanságát.” (153. old.)

„A csillagok tömegének ugyanis van egy bizonyos, felső határa.” (Összetartó burka, mert ők is burookban, fény- és gázburokban születnek – mondom én.)

„Ennek oka, hogy a fejlődésük kezdetén álló csillagok lényegesen gyorsabban forognak a tengelyük körül, mint az idősebbek. (– A fiatal csillagok e tulajdonságára vezethető vissza a gyermek és az ember fiatal korában megnyilvánuló forgó játékok és tánc kedvelése-gyakorlása – mondom én.) A fiatal csillagok tömege is lényegesen nagyobb, mint az öregeké.”

Az embereknél is gyakori jelenség a térfogatváltozás. Vannak, akik öreg korukra válnak terjedelmesekké, és vannak fordított esetek is. De az ifjabb kori fűrgeség teljesen egyezik: miképpen fent, azonképpen lent is.

Maszsjevics szerint előfordulhat, hogy a Nap összehúzódása lassúbb ütemben történik. Ekkor az összehúzódással járó felmelegedés során keletkezett energia szinte maradéktalanul kisugárzódik a felszínen. Ebben az esetben a Nap egyre jobban össze fog húzódni és a tömörülés természetes következményeként igen sűrű csillaggá, ún. fehértörpévé fog válni. A fehértörpék belsejében viszont az anyag „elfajult” állapotban van. (154. old. végén)

Szerény véleményem szerint a mi örökifjú Napunkat nem kell attól féltetni, hogy energiakészlete valamikor is kifogyhat, mert ő a világ legjobb cserekereskedője – aki folyton ad és vesz. Avagy nem ismerjük e tulajdonságait, amikor a növényvilágnak a pompás színeit adja és amikor visszaszívja azokat? ... „Kiszívta a Nap a színét” – szoktuk mondani ruhákra, virágra és egyebekre, és így is van: adta és visszavette. És nem szív-e vissza naponta általunk szinte

elképzelhetetlen mennyiségű vizet, lekaszált vagy haldokló növények, fák színét, életnedvét? ... És nem bomlasztja-e meg a bomlasztókat, hogy azokból is visszavegye a sajátját; mert igaz az a megállapítás, hogy: „az energia semmiképpen sem veszhet el, legfeljebb átalakul”.

Ezeket látjuk, de mennyi olyan tulajdonsága lehet még ezeken kívül, amelyeket nem látunk; pl. az atomok világában végbemenő különféle életmegnyilatkozásokat, amelyekből az atomokkal foglalkozó tudósaink már eddig is sokat megismertek.

Érdekes az alább közölt – idevágó – megfigyelés is:
„*Atommag reaktorok*” – írta Kállai Gyula okl. vill. mérnök. „*Hasadási termékek*”.

„Általában minden hasadási termék három fokozatban bomlik tovább, amíg végül stabil mag alakul ki.”

Ez a megfigyelés a Teremtő Szentháromságra figyelmet bennünket.

„*A maghasadás*”

„1939-ben Hahn és Stassmann felfedezték, hogy az U-235-ös magneutron befogása közben, két közepes atom-súlyú maggá bomlik. A hasadási reakció nagy energia-felszabadulással jár. A folyamatot huzamosan is fent lehet tartani, mert a neutronok által megindított reakció olyan újabb neutronokat termel, amelyek ismét képesek maghasadásokat előidézni. Megfelelő körülmények közt e folyamat önfenntartó és az energiatermelés folyamatos. A szabályozott és önfenntartó magreakciók az atommagreaktorokban történnek.”

Ha ez a neutron és atommag többtermelés sikerül az atommag-reaktorokban, mennyivel inkább megvan ez az

önfenntartó megnyilatkozás a természetfeletti világokban, a születésük helyén. Van-e ezek szerint okunk attól félni, hogy Napunk vagy bármelyik égitest energiaforrása kiapadhat? ... Jézus szavai jutnak eszembe: „Mit féltetek, ó kicsiny hitűek!” ...

Az energiák, elemek szinte elképzelhetetlen mértékben való szaporodására vet fényt a következő megfigyelés is:

„*Érvek, ellenérvek, bizonyítékok*”

„Az idő realitásának igazolására alkalmas feltételeknek pontosan megfelel a kozmikus sugárzás tanulmányozása során felfedezett műmazon. Ez az elemi részecske a radioaktív atommagokhoz hasonlóan instabil, mert két millióperc másodperc alatt egy elektronra és két neutronra bomlik szét. (Ismét a háromság.) A magas légkör-kutató ballonok mérései szerint 16–20 km magasságban keletkeznek, ennek ellenére jól megfigyelhetők a tengerszinten is.” (Ezek szerint csak a saját világunk miatt van aggodalomra okunk.)

Idézve: „*A népszerű technika*”, „*Meddig juthatunk a végtelenbe*” című cikkéből, 1958. júniusi szám; írta Pausser Károly.

„*Tükör*” 1958. május – „*Túlhaladta-e az új fizika Einstein elméletét?*” – írta: Michel Rouze (71. old.):

„A legtöbb fizikus egyébként azt állítja, hogy cavorit, illetőleg a cavoritszerű anyag létezése elméletileg lehetetlenség. Efféle anyag hatása ugyanis egyértelmű volna az örök mozgással. Hiszen elég lenne egy kis cavorit lemezt helyezni pl. a vizikerék valamelyik lapjára, hogy a kerék vég nélkül forogni kezdjen anélkül, hogy valaha is szüksege lenne vízre. Márpedig az örökmozgás lehetetlensége

jól megalapozott tudományos dogma, amelynek felforgatása a természettudományos gondolkodás alapjait fenyegetné.”

(A sokféle erők, elemek, energiák felfedése némileg zavarba hozza tudósainkat, amint ez a „*Modern tudomány gondjai*” című részben közöltekből kitűnik:)

„Mindazonáltal néhány év óta kezdték már érezni a fizikusok, hogy a gravitációs elméletükben valami nem „vág”, vagy inkább, hogy elméleteiket nem sikerül egy minden jelenségre érvényes egységes magyarázó rendszerbe beilleszteni, ami pedig természetes és jogos követelménye a tudományos gondolkodásnak.” (72. old.)

„Ami pedig a nehéz részecskéket illeti, a zavar abban a mértékben nő, ahogy a fotoemulziók egy egész sereg különféle tömegű és tulajdonságú részecskének a létezését mutatják ki: mint a kozmikus sugárzás által mozgatott mezonok (pozitív, negatív és semleges töltésűek), melyekről azt tételezik fel, hogy a nukleáris erőter erőhordozói a nehéz műmezonok. Az egész görög ábécé le van már számukra foglalva. Azután akadtak olyan részecskék is, amelyeket a fizikusok maguk is kissé furcsáknak találtak, mint pl. a protonnál és a neutronnál nagyobb tömegű hiperonok.” (74. old.)

„Werner Heisenber, a híres német fizikus új elméletet dolgozott ki, amely egyetlen matematikai rendszer segítségével írja le az alapvető nukleonok viselkedését és utat nyit a hírhedt „furcsa részecskék” létezésének és tulajdonságainak magyarázatához is.” (75. old.) (Miért nem ismertetik ezt az új elméletet? ...)

A „*Fordulópont előtt a tudomány*” című részből:

„Túl korai volna még végérvényesen ítéletet mondani ezeknek (az egész cikkben felsorolt) a következtetéseknek az értékéről. De azért hadd idézzük azt a nyilatkozatot, amelyet néhány héttel ezelőtt Moszkvában tett Ciril Sztanjukovics professzor:

„A vonzás jelentette ki – nem állandó erő, ahogy eddig feltételezték; változhat az anyag elemi részecskéinek állapotától, de főleg a hőmérséklettől függően. Feltételezhetjük, hogy az anyagnak abszolút 0 fokra ($-273,2\text{ }^{\circ}\text{C}$) történő hűtése jelentős mértékben csökkenteni fogja a vonzási erőt is, sőt ez utóbbinak teljes eltűnésével is járhat (!? – Micsoda katasztrófa volna ez!)

„Minden arra vall, hogy a természet alapvető törvényeire vonatkozó ismereteink nagy változás előtt állanak. Az 1958-as esztendő talán meghozza majd annak a titokzatos kapcsolatnak az ismeretét, amely összeköti az elektromágneses, gravitációs és az intranukleáris erők terét ...”

Én is azt remélem, hogy a közeljövő ezt a reménykedést valóra fogja váltani. Mivel pedig írásom már eddig is nagyon hosszúra nyúlt – pedig a fényelnyelésre való kitérés még így sem került sorra –, szeretném a megfigyelt és töredékesen idézett jelenségek vonatkozásait – nagyjában – összefoglalni. A megfigyelt jelenségekbe való bepillantások meggyőznek bennünket arról, hogy milyen porszemek vagyunk mi, emberek itt e sárgolyón a magunk kis – sokszor egymásnak ellentmondó – tudományával, amelyek korszakonként lehullanak, mint ősszel a falevelek, hogy egy újabb korban újabbak növekedjenek helyettük. Nem szégyen ez, de nem is elbizakodásra jogosító, mert az isteni bölcsesség mindig értelmi fejlettségünkhöz mérve juttatja

hozzánk a tudást, az ismereteket. Nem juthat az ember ezen a Földön olyan szellemi fejlettségi fokra, hogy értelmével túlszárnyalja a Szentírásba foglalt bölcsességet, igazságot, ismeretet. Mert a tudás a „csábító” földön csúszó – Isten kígyó alakban szemlélteti a teremtésben -, a bölcsesség felette jár; míg a tudás csak a „sarka után leleselkedik”, de utol nem éri, a szellem ezek felett szárnyal ...

Aki hátranézve visszalát a múltba, az bepillantást nyer a jövőbe is. A múlt pedig igazolja, hogy sohasem volt bölcs dolog az „Isten ellen tusakodni”. (Jób 39, 35.)

A világuralmi törekvések meg úgy a régmúltban, mint a közelmúltban az Isten által „esztelenség”-nek minősített erőlködéseknek bizonyultak, amelyek amellett, hogy az emberiségnek csak a kárára és nyugtalanítására szolgáltak, végül mindig szégyenbe és pusztulásba fulladtak. Az igazságos Isten nem a harcos, hanem a békés népeket kedveli és a Föld uralmát-örökségét a Benne bízó „szelídek”-nek ígéri. (Mt. 5, 5.) A békességre törekvőknek meg az Isen-fiúságot adja. (9 v.)

„Ott voltak ama hatalmas óriások, kik kezdetben éltek; erős férfiak, harchoz értők, de nem ezeket választotta az Úr, és esztelenségük miatt elvesztek.”

„Aki pedig énbennem bízik (nem a fegyvereiben és tálmányaiban), örökségül bírja a Földet és bírja az én szent hegyemet.” (Iz. 47, 13.) (– A drágakövek színeiben ragyogó magaslatot.)

A bábeli égbetörésről is fel van jegyezve a kudarcba-fúlás; mert – „semmi sem új a Nap alatt” ... Az új dolgok a Nap feletti régiókban születnek, a Nap alatti „mélység színén” csak gyenge másolatok.

Amikor az emberek esztelenségét már nem lehet józan figyelmeztetésekkel észretéríteni, akkor jön az Isten az Ő eszközeivel, hogy az emberek „kevélységét megalázza” és a „férfiak nyakasságát” megtörje és az elbizakodott porszemembernek nincs az Isten büntető eszközei elől hova menekülnie. Ezek a büntető eszközök mindig készen állnak az Isten rendelkezésére; ma is, nem titkolja el, sőt évezredekkel ezelőtt megíratta prófétái által, hogy figyelmeztetésül előttünk legyenek bizonyságául annak, hogy az Isten mindig meg akarja óvni az embereket a bajtól, de nem hallgatnak rá, kigúnyolják beszédeit, figyelmeztetéseit; azért kérdezi a mindenkori emberhez szólva:

„Tudod-e, milyen úton mehetnél oda, ahol a világosság lakozik és hogy a sötétségnek hol van a helye? ... (Jób 37, 10.)

„És tudod-e, milyen úton szokott széjjel oszlani a földnek párája, melyből a földön szél léssen?” (24. v.) (Ezek szerint a szél a Föld szellemének szülötte.)

„Bemehetnél-e a hónap tárházába vagy a jégesőnek kincseit láttad-e? ... amelyeket én tartogatok a nyomorúság idejére, az ütközetnek és hadnak napjára.” (22, 23.) Az atomháborúra, amely részletesen Ezékiel próféciájában van megírva a 38. és 39. részekben, ahol a szentlélek Isten kijelenti prófétája által Góg=Gög és minden ő sokasága megítélésének felmérhetetlen pusztulását „Izrael fedelmei” (Ez. 22, 6.) és „pártos (pártokban élő) prófétái” (Ez. 22, 25.) cselekedetei miatt.

„És léssen azon a napon – úgymond az Úr –, Gögnek nevezetes helyet adok Izraelben (Izrael gyűjtő név, a szakadárság kárhoztatik e név alatt), napkeletre a tenger felé

(a Fekete-tenger felé), a vándorok völgyét (más szóval a Duna-medencét) és eltemetik ott Gőgöt (az Isten gúnyolót) és minden ő sokaságát, és a völgy Gög sokasága völgyének fog hivatni.” (Ezék. 39, 11.) Temetik őket a Föld – megmaradt – népei hét hónapon keresztül, de még hét hónap múlva is körüljárnak megkeresni a temetetlen oszladozó tetemeket. A fegyverek sokaságából meg hét éven keresztül tüzelnek.” (összevont szöveg 9–15-ig) „És megismertetem Szent nevemet Izraelben a nemzetek között és nem hagyom többé megfertőztetni az én Szent nevemet. Íme eljő és megleszen – úgymond az Úr-Isten –, ez az a nap, amelyről szólottam.” (Ezék. 39, 7–8.) És ez az a nap, amelyről Jézus is szólott tanítványainak, hogy ez a háború olyan pusztítást és nyomorúságot fog előidézni az emberek között, hogy ha az irgalmas Isten az igazak imáira való tekintettel meg nem rövidítené azokat a napokat, egy ember sem maradhatna meg. Napjainkban minden jel ezeknek a jóslatoknak a beteljesedésére mutat.

Kérdem: kíváncsi lesz-e a kereszténységre nézve az esztelenség és Isten-gúnyolás eme elkövetkező befejezése, avagy sokkal inkább kíváncsi-e az észretérés, bűnbánat tartás, a megbántott Isten haragjának kiengesztelésére? ...

Választania kell, amíg nem késő, amíg elő nem hívja fegyvereit – a „tűzet”, az „igen nagy jégesőt”, „forgószelet”, „sebes záport”, „kénköves esőt”, „mirigyes szelet”, stb. Ezek mind az Ő büntető eszközei, amelyek előtt az embernek nincs menekvése – de még a civilizációnak sem. Minden áldozatává lesz az „esztelenség”-nek, amint ez megvan írva: „És az emberek alkotásai semmivé, a nemzetekéi tűzrevalók lesznek és elvesznek.” (Iz.)

Aki féli az Istent, az látja az idők jeleit és tehetetlenségében csak az irgalmas szívű Istenhez fohászkodik; mert az is meg van írva, hogy: „Az Ő kezével néha a világosságot befogja és megtartóztatja kezét a (büntetéstől) a könnyörgő emberekért.” (Jób 36, 32.)

Bizony szükséges az imádkozás nem csak magunkért, hanem a mások bűneiért is; eltekintve attól, hogy az ima az egyetlen eszköz a lélek világosítására és finomítására, mert csak a szívből jövő imában nyerhetünk kapcsolatot az Istennel: a világosság forrásával, amelyből a bölcsességet is meríthetjük. Mert mit ér a tudomány, ha bölcsesség nélkül való. Csak együtt lehet lelki és testi hasznára az emberiségnek. Mivel pedig a „bölcsesség kezdete az Úr félelme”, én is prófétával együtt kiáltom:

„Ki ne félne Téged, ó nemzetek Királya ...! Tiéd a hatalom a Föld minden országa fölött és azok minden bölcsei között senki sincs Hozzád hasonló.” (Jer. 10, 7.)

A csillagok megfigyelése közben észlelt és beidézett jelenségek vonatkozásait a következőkben foglalom össze:

1. Miből van a Földünk és testünk anyaga?
2. Hogyan születnek a meteorok, csillagok?
3. Az anyag és ember egyenlőtlenségének fentről származó törvénye.
4. A Föld szülöttei színeinek a Föld színéhez való hasonlósága.
5. Hogyan születnek a cseppfolyós fények és ezekből más egyebek?
6. Hogyan történik a csillagok életében a fejlődés, energiatermelés, -szülés?

7. A drágakövek színében csillogó-ragyogó világ.
8. A színek szellemi-lelki jelentősége.
9. Van örökélet, van csoda.
10. A nemek fentről származó eredete.
11. A csillagok magasabb hatalom uralma alá vetettsége.
12. A világosság és Istene szeplőtelenisége. Van szűzen fogadás.
13. A csillagok, vulkánok élete, családiassága.
14. Van feltámadás.
15. Hogyan jutunk mélyre, az életből való kiesettségbe.
16. Van örökmozgás, örök energiatermelés.
17. Van Isten – és van az atomoknak hármassága.

Ha nem hinnénk, minderről a csillagok megnyilatkozó jelenségei győznek meg bennünket. Szeretném és boldog lennék, ha a lelkemben vajúdott és leírt megláttatások által sikerült volna megtennünk azt a kis „tyúklépést” a megismerések felé.

Mély tisztelettel ajánlom ezen írásomat mindazoknak a tudósainknak nagy becsű figyelmébe, akiknek a csillagok megfigyelt jelenségeiről közölt közleményeikből ebben a munkámban idézeteket közöltem.

Tudatlanságomért, laikus elgondolásaimért bocsánatot kérve – a nagyrabecsült Szerkesztőség és tudósaink iránt mély tisztelettel vagyok:

Kelt: Budapest, 1958. május és június hónapokban

*Anna asszony
(dr. Tóth Jánosné)*

4. sz. függelék

A miskolci Kossuth Lajos utcai elemi iskolában „Ada néni” kiváló alapot képzett ahhoz, hogy a folytatásban, a miskolci Fráter György Gimnáziumban eredményesen tanulhassak. Ezúton is hálásan köszönöm a fáradozását. Az alább bemutatott bizonyítványban látható szép kézírása, aláírásánál pedig egy „A” betűvel jelzi keresztnévét, az Adélt.

9

Évvégi értesítő.

Toth János

a mindennapi elemi iskola IV. osztályának tanulója az 1937/38. iskolai év végén a következő osztályzatot érdemelte:

Magaviselete	<i>diszertes</i>
Szorgalma	<i>diszertes</i>
Vallásstan	<i>kitűnő</i>
Magyar nyelv:	
a) Beszéd- és értelemgyakorlat	<i>kitűnő</i>
b) Olvasás és olv. tárgy.	<i>kitűnő</i>
c) Írás	<i>kitűnő</i>
d) Fogalmazás	<i>kitűnő</i>
e) Helyesírás és nyelvi magy.	<i>kitűnő</i>
Számolás és mérés	<i>kitűnő</i>
Földrajz	<i>kitűnő</i>
Term.-rajz, gazd.- és háztartástan	<i>kitűnő</i>
Rajzolás	<i>kitűnő</i>
Éneklés	<i>kitűnő</i>
Kézmunka	<i>kitűnő</i>
Testgyakorlás	<i>kitűnő</i>

Egész évben mulasztott *1* félnapot. Nem igazolt —
félnapot. Ha ezen iskolai év elején még nem tudott magyarul,
megtanult-e és mily mértékben?

Kelt *Miskolc*, 1937. évi *június* hó *15* n.

Erdős János
igazgató-tisztó
(iskolaszéki elnök)

Polgármester L.
tanító.
(P. H.)

5. sz. függelék

Az ungvári Drugeth Gimnáziumban, majd a kisvárdai Bessenyei Gimnázium kiállított, VI-ik, illetve VII-ik osztályos bizonyítványt azért mutatom be, mert az előzőekben ismertettem felfogásomat a magyar és a latin nyelv oktatási módját illetően. A két bizonyítványból látható, hogy a VI-ik osztályban „jeles” osztályzatot kaptam magyarból és latinból, míg a VII-ik osztályban magyarból „elégségesre”, latinból pedig „elégtelenre” értékelt az ottani magyar-latin szakos tanár. Nyilván jelentősen eltért egymástól a két tanár oktatási módszere. Azt csak melléleg jegyzem meg, hogy a Kisvárdán töltött néhány hónapról alig maradt más emlékem, mint a folyamatosan kínzó éhségérzet. Ez családunk akkori helyzetével magyarázható. Mint arról az előzőekben írtam, Édesapát a szovjet hatalom elhurcolta. Röviddel előtte szabadult a politikai elítéltek számára létesített Garany-i Internálótáborból, így már huzamosabb ideje nem volt jövedelme. Kisvárdára ezért csaknem üres zsebbel érkeztem olyan időben, amikor az országban még folytak a harcok.

13

37

Tóth

BIZO-

UNGYVÁRI M. KIR. ÁLLAMI DRUSETH-GIMNÁZIUM.

az 19. 43/44-ik iskolai évben nyilvános magán-

Magaviselet	jó
Hit- és erkölcstan	jelas
Magyar nyelv és irodalom	jelas
Történelem, állami ismeretekkel	jelas
Gazdasági és társadalmi ismeretek	jelas
Föld- és néprajz	—
Latin nyelv	jelas
Magyar nyelv Honvédelmi ismeretek	jelas
Német nyelv	elégéges
Francia, angol, olasz nyelv és irodalom	jó
Bölcsészet	—
Természetrajz	—
Vegytan	jó
Természetan	—
Mennyiségtan és mértan	elégéges
Rajz, a műalkotások ismeretével	—
Testgyakorlás	Tanárhiány miatt nem osztályoztuk
Egészségtan	—
Szépírás	—
Gyorsírás	—
Ének	—
Kézimunka	—
Általános tanulmányi eredmény	elégéges
Rendszeretét	jó
Írásbeli dolgozatainak külső alakja	—
Egész évben mul. órák száma	34 igazolt, — igazolatlan.

13

Fános tanuló

NYÍTVÁNYA 47. sz.

hatodik osztályában.

tanulói minőségben tanúsított előmenetelről.

A tanári testület általános ítélete: A hatodik
osztályba léphet.

A díjkezdmény foka, száma, kelte: 3. f. 165/1944. III. 13.

Kelt Ungvár 1944 évi május hó 31. n.

Parrfai igazgató. osztályfőnök

Jegyzet (magán-, javító-, pótló, felvételi, különbözeti, vizsgálati záradék, kilépés, eltávolítás, ösztöndíj stb.):

Felvettem a hatodik osztályba

Ungvár, 1944 szept. 7

Parrfai igazgató

Felvettem a hatodik osztályba.

Kelt Ungvár, 1944. szept. 10.

J. Kőröspál igazgató

Biszardai alt. Hossznyi György

BIZO-
gimnázium

a

az 19 44/45-ik iskolai évben nyilvános

Magaviselet	elégséges
Hit- és erkölcsstan	jó
Magyar nyelv és irodalom	elégséges
Történelem, állami ismeretekkel	elégséges
Gazdasági és társadalmi ismeretek	
Föld- és néprajz	jó
Latin nyelv	elégtelen
Görög nyelv	
Német nyelv	elégséges
Francis, angol, orosz nyelv és irodalom	jó
Bölcsészeti	
Természettudomány	
Vegytan	
Természettan	elégséges
Mennyiségtan és mértan	elégséges
Rajz, a műalkotások ismeretével	jó
Testgyakorlás	elégséges
Egészségtan	
Szépíró	
Gyorsíró	
Ének	
Kézimunka	
Hit. tanulmányok	elégtelen
Rehabilitáció	elégséges
Írásbeli dolgozatainak külső alakja	
Egész évben mul. órák száma	66 igazolt, 15 igazolatlan.

15

János tanuló

NYITVÁNYA 30. sz.

hevesi osztályában

tanulói minőségben tanúsított előmenetelről.

A tanári testület általános ítélete: Jav. Lovragels-
st lehet.

A díjkedvezmény foka, száma, kelte: _____

Kelt Kisréd 1911. évi júli hó 11. n.

J. Kautzsch igazgató. K. Kautzsch osztályfőnök.

Jegyzet (magán-, javító-, pótló-, felvételi, különbözeti vizsgálati záradék, kilépés, eltávolítás, ösztöndíj stb.);

A mai napon tartott javítóvizsgálaton
a lakos nyelvből elégséges eredm.
szert kapott. A nyelvtanból elégséges eredm.
Kész kivonata 1911. évi nyelvtanból.
J. Kautzsch osztályfőnök.

Felvétele a VIII. osztályba.
Kisréd 1911. évi júl. 11.
J. Kautzsch igazgató.

6. sz. függelék

Annak idején a SZU-ban az alkalmazott művészeteket oktató intézmények általában öt évfolyamosan működtek. Az ide érettségi bizonyítvánnyal érkezőket a harmadik évfolyamra vették fel, amennyiben a felvételi vizsgájuk a művészeti tantárgyakból eredményesnek bizonyult.

Nekem a magyar érettségi bizonyítvány megszerzéséhez még egy fél évet kellett volna Kisvárdán töltenem, de, mint arról már az előzőekben írtam, a szovjet–magyar határ lezárása előtt visszatértem Ungvárra, hogy Anyuka ne maradjon egyedül. Három évvel később alakult úgy a helyzetem, hogy megkezdhettem tanulmányaimat egy öt évfolyamos intézményben, melynek III-ik évfolyamán érettségiztem orosz nyelven. Ezt a „kényszerűséget” hasznosnak ítéltam, mert a három év alatt nem csupán az orosz nyelvű szókészletem bővült jelentősen, hanem némileg megismertem az ukrán és a francia nyelvet is, továbbá olyan tantárgyakat kellett megtanulnom, amelyekkel egyébként nem foglalkoztam volna.

A fentiek nem kis mértékben járultak hozzá ahhoz, hogy az „építőművész” karon kiemelkedő eredményeket érhessek el. Ilyen, hat évfolyamos kar volt Moszkvában, Leningrádban (a Rjepin-Intézetben) és Kijevben. Én ez utóbbit végeztem el hét év alatt, mert a negyedik évfolyam első szemeszterében súlyos betegség tört ki rajtam, s emiatt egy évet elveszítettem.

A gyengébbek kedvéért (ide sorolom az Országos Fordító- és Fordításhitelesítő Irodát is) szóvá teszem, hogy a

volt SZU-ban használt „Insztyitut” megnevezés csak az esetben fordítható le „Főiskola”-ként, amennyiben azok négy évfolyamosak. Az orvosképzéssel foglalkozó intézményeket is „Insztyitut”-nak nevezik, de azok hat évfolyamosak, így „Egyetem”-ként fordítandók, hasonlóan az említett három, „építőművészeket” képző intézményhez. Ennek azért van jelentősége, mert a nappali tagozatokon végzett tanulmányok idejét a nyugdíjalap kiszámításánál munkavégzésként veszik figyelembe. Azt is megemlítem, hogy a SZU-ban a „kitüntetéses oklevél” mentesített attól, hogy az ösztöndíjért három éves időtartamú, irányított munkahelyet kelljen elfoglalni. Ez azt jelentette, hogy a „kitüntetéses oklevél” birtokában az illető akár folytatólagosan továbbtanulhatott valamely másirányú oklevél megszerzése érdekében.

Fordítás ukrán nyelvről

Érvényes az 1946 évre

Szám: -

Uzsgorod, 1946 május 28.

Bélyegző. Aláírás.

Az N.R.Z.U./Kárpátontuli Ukrajna

Népi Tanácsa/ mellett működő

Testnevelési és Sportbizottság Elnöke

I G A Z O L V Á N Y

Az N.R.Z.U./Kárpátontuli Ukrajna Népi Tanácsa/ mellett
működő Testnevelési és Sportbizottság Elnöke hivatalosan
igazolja, hogy

T.ó.t.h. I v á n polgártárs

mint az N.R.Z.U. mellett működő Testnevelési és Sport-
bizottság Területi Bizottsága Úszószakosztályának helyet-
tes vezetője

szabad belépési joggal rendelkezik

a Városi Strandfürdőbe, valamennyi sportpályára és sport-
rendezvényre.

Uzsgorod, 1946 május 28.

Bélyegző.

Aláírás

Az N.R.Z.U. mellett működő

Testnevelési és Sportbizottság

Elnöke

У.Р.С.Р. Форма № 8.

Учреждение Ростовское училище прикладного искусства
(наименование техникума)

2 " авг. 1944 г.

Табель успеваемости

г. Ужгород

учащегося _____ группы первого курса

декоративной росписи специальности

Фамилия, инициалы Товт И. И.

№ № п/п.	Предметы	Семестры			Отметки		
					1	2	3
		1	2	3	сем.	сем.	сем.
1	Рисунок	4	5				
2	Живопись	5	5				
3	Черчение	4	5				
4	Технология живописи	5	5				
5	Практич. работа	5	5				
6	Новая история	5	5				
7	Русский язык	3	4				
8	Литература	3	4				
9	Математика	5	5				
10	Физика	5	5				
11	Химия	5	5				
12	Украинский язык	3	4				
13	Французский яз.	5	5				
14	Политэкономика	4	3				
15							

ЗАКАРПАТСКАЯ ОБЛАСТЬ.
 г.р. Ужгород
 ул. Матковская №1.
 Тов. Ивану Ивану.

В ответ на Ваше заче-
 ние от 19 мая 1949 года
 от К. Кареевского
 Металлургического з-да им. Кирова
 сообщает о том, что Ваша претензия
полного расчета Вам небольшо
было высчитать справку что
 вы зачислены в художественное
 училище.

Начальник Зердид
 Инспектор О.А.

Кареев
 ИМ. С. М.
 07/05/39
 Расчет № 172001
 Е. Кареевский, г.р. Гоголь
 Б. Кареев, г.р. Обл.

Az 1949.05.19-én kelt megkeresésére válaszolva, tudat-
 tom Önnel azt, hogy a végleges elszámolás megejtéséhez
 küldjön olyan igazolást, mely szerint Ön felvételt nyert az
 adott képzőművészeti tanintézetbe.

Makíjevka, 1949. 06. 01.

A Vasgár Személyzeti Osztályának vezetője

Az 1–6 sz. függelékét közzé tehettem volna a „Sikerek vagy kudarcok?” című könyvemben. Ott ugyanis azokról az eseményekről írtam, amelyekhez e függelékek iratai köthetők. Ámde akkor az iratok még nem voltak digitalizált állapotban, sőt, az 1. sz. függelékben olvasható könyvecske létezését csupán 2009 őszén tudtam meg. Ekkor adta kezembe Bátfán az egyik unokaöcsém. Aztán kiderült, hogy az Anyuka által 1938-ban írt és Miskolcon megjelentetett könyvecske az Országos Széchenyi Könyvtár gyűjteményében megtalálható és ugyanott digitalizálatható. Ekkor kerítettem elő a 4–7 sz. függelék iratait is, így azokat utódaim e könyvből megismerhetik.

Fordítás orosz nyelvről.

Másolat.

Melléklet az 554900 sz. oklevélhez.

KIVONAT A VIZSCANYILVÁNTARTÁSBÓL

/oklevél nélkül érvénytelen/

TÓTH JÁNOS /apja neve: János/ a Kijevi Állami Képzőművészeti Főiskolán végzett tanulmányai során a következő tantárgyakból vizsgázott:

a/ Általános elméleti tárgyak

1. Az SzKP története	jeles
2. Politikai gazdaságtan	jeles
3. Dialektikus materializmus	jeles
4. Történelmi materializmus	jeles
5. Marxista-leninista esztétika	jeles
6. Ateizmus	megfelelt
7. Felsőbb matematika	jeles
8. Kémia	jeles
9. Fizika	jeles
10. Földmérésstan	jeles
11. Ábrázoló geometria	jeles
12. Távlattan	jeles
13. Elméleti mechanika	jó
14. Szilárdságtan	jó
15. Épületek statikája	jeles
16. Építőanyagok technológiája	jeles
17. Építőipari ismeretek	megfelelt
18. Épületelemek	jeles

./.

19. Építőipari szervezés és tervezés	jeles
20. Építőipari gazdaságtan	jeles
21. Vasalt kőszerkezetek	jeles
22. Vasbeton /elmélet/	jeles
23. /terv/	jeles
23. Fémszerkezetek /elmélet/	jeles
. /terv/	jeles
24. Faszerkezetek /elmélet/	jeles
/terv/	jeles
25. Fűtés és szellőztetés /elmélet/	jeles
/terv/	jeles
26. Vízellátás és csatornázás/elmélet/	jeles
/terv/	jeles
27. Épületek és épületszerkezetek/elmélet/	jeles
/terv/	jeles
28. Városépítészet	megfelelt
29. Parkosítás	megfelelt
30. Korszerű épületszerkezetek	megfelelt
31. Épületek belső és külső kiképzése	jeles
32. Szakfizika	jeles
33. Épületek műszaki berendezései	jeles
34. Általános művészettörténet	jeles
35. Az orosz művészet története	jeles
36. Az építőművészet története	jeles
37. Idegen nyelv	jeles

38. Légtöltelmi ismeretek	megfelelt
39. Testnevelés	megfelelt

b/ Szaktárgyak

1. Rajz	jó
2. Festészet	jeles
3. Szobrászat	jeles
4. Építészeti szerkesztéstani alapismeretek	jeles
5. Építészeti tervezés	
3. évfolyam, 1.félév	jeles
2.félév	jeles
4. évfolyam, 1.félév	jeles
2.félév	jeles
5. évfolyam, 1.félév	jeles
2. félév	jeles

c/ Nyári gyakorlatok

1.évfolyam földmérés-tani gyakorlat	jeles
külső mérési gyakorlat	jeles
2.évfolyam termelési gyakorlat	jeles
4.évfolyam tervezési gyakorlat	jó
5.évfolyam termelési gyakorlat épületek	
belső és külső kiképzési munkáiból	megfelelt

"66o férőhelyes kijevei bennlakásos műszaki iskola" című diplomatervét jó eredménnyel megvédte.

/Aláírások/: Pascsenko O.Sz. professzor, a főiskola igazgatója. Kosztirko P.F. docens, az építészeti kar dékánja. Vizir O.A. titkár.

./.

Az okmányt kiállító intézmény bélyegzője.

Kijev, 1960. június 29. Nyilvántartási szám: 44

Kijev, 1961. január 9.

Alulírott, Prilipina O.D., a 3. sz. kijevi
állami közjegyzői iroda közjegyzője bizonyítom, hogy
ez a másolat az eredetivel mindenben megegyezik.

A másolatnak az eredetivel történő összeha-
sonlításánál az utóbbiban javításokat, törléseket,
hozzáírásokat, áthuzott szavakat és más rendellenes-
égeket nem észleltem. 40 kopejka állami illeték
lerőva. Lajstromszám: 186.

P.H. Olvashatatlan aláírás s.k.,
közjegyző h.

15744 1961 OTT.
Hitelesen bizonyítom, hogy ez a fordítás a
fenti *szöveg*
az idéfűzött *szöveggel*
nyelvű *szöveggel*
mindenben megegyezik.
Budapest, 19 *1961*

ДИПЛОМ

№ 554900

Настоящий диплом выдан

в том, что он в 1953 году

поступил в Киевский
государственный
художественный институт

и в 1960 году окончил полный курс

названного института

по специальности

архитектура

Решением Государственной экзаменационной
комиссии от 30 июня 1960.

Пловту Яношу

присвоена квалификация

архитектора

Председатель Государственной
экзаменационной комиссии

Ректор (директор)

Секретарь

Город Киев 30 июня 1960.

Регистрационный № 44

Московская типография Гознака. 1958.

7. sz. függelék

Mielőtt 1997 novemberében létrehoztam volna a TÁJÉKOZÓDÓ nevű társadalmi-művelődési folyóiratot (mely időszakos kiadvánnyá vált, végül könyvterjedelemben jelent meg), hozzátartozóimat és barátaimat sokszorosított levélben tájékoztattam azokról az eseményekről ill. a hozzájuk fűzött észrevételeimről, amennyiben úgy ítélt meg, hogy őket is érdekelhetik. Egyik ilyen „leveletem” olvashatják az alábbiakban:

Tájékoztató 4. sz., 1995. április 28.

Előző, 3. számunk egy 5 és fél elemit végzett falusi leányról (későbbi Anyukáról) szólt, aki 14 évesen, édesanyja halálát követően kikerül Amerikába. Szövőgyári munkáslányként megismerkedik egy magyar református lelkész-szel-költővel, aki szolgálatként a századforduló legnépesebb magyar közösségének összefogásával foglalkozik. Műkedvelőkből együttest alakít ki, népszínműveket tanít be és állít színpadra. A lelkész beleszeret a leányba. A következő bemutatón már e leány játsza a főszerepet. Még nincs 18 éves, amikor összeházasodnak. Férje kötetnyi szerelmes verset ír hozzá. Három év elteltével, honvágytól gyötörten hazalátogat a kislányával. Kitör az I. Világháború, itthon reked. A Tanácsköztársaság kikiáltása után Miskolcra felkeresi az első számú vezetőt. Megpróbálja meggyőzni arról, hogy Isten nélkül nincs szocializmus. Kigúnyolják: Tíz év múlva kislányában valósítja meg kamaszkori vágyát: színpadra állítja operaénekesként.

Egy újabb házasságban négy gyermeket hoz világra és nevel fel. A gazdasági világválság idején munkanélküliek gyermekeit istápolja. Emellett könyvet ír „A kegyelem” címmel 1933-ban. Ebben figyelmeztet egy újabb világháború várható borzalmaira. 1940-42 között régészeti feltárást végez Bükkszentléleken (egyedül). 1944-ben, miközben férje internálótáborban raboskodik, ő üldözötteknek ad menedéket.

A háború után levélben és újabb könyvében egyházi vezetőkkel vitatkozik, tudományos cikkekhez szól hozzá, csillagászokkal osztja meg nézeteit. Egy életen át munkálkodik önmaga megvalósításán, de nem önmagáért. 21 éve hunyt el, 82 évet élt. Nyugdíjat sem fértje, sem ő nem kapott egy magát szocialistának nevező államban.

Úgy vélem, ebből a 'synopsis'-ból legalább olyan fordultatos filmet lehetne készíteni, mint a 'dallas'-ok, azzal a különbséggel, hogy az ilyen film értékes példát állítana az 'utat keresők' egy része elé. Persze, építő szándékú témákra nincs vállalkozó. Szívesebben készítenek áldokumentumfilmet, mint pl. „Az igazi Mao” címűt. A TV-be-mutató után, a 'kerekasztal'-nál beszélgetők egyike sem tette szóvá az áldokumentumfilm lejárató jellegét, annak várható következményeit és a lejáratottak személyiségi jogait. Egyiküknek írtam. Nem válaszolt, ezért közzéteszem levelem anélkül, hogy az illetőt megnevezném (személyi jogaira tekintettel):

Tisztelt Uram!

A napokban látott, „Az igazi Mao” című, magyarnak nevezett film és az utána lezajlott TV-beszélgetés mélységesen felháborított. De még a felháborodottságomnál is nagyobb volt a csalódottságom amiatt, hogy Ön, mint világszerte ismert személyiség, úgy ment bele a beszélgetésbe, hogy a filmre vonatkozó legfontosabb megállapítást nem tette szóvá.

Megdöböntő, hogy egy kiváló szakmabeli ne vegye észre a film legsúlyosabb manipulációs szándékát és annak feltételezhető következményeit. Nevezetesen: a „rossz hírbe hozott” személyiség megválasztását, illetve, egy nagymúltú nép durva megsértését.

Ha az, amit e filmmel elkövettek, „csak” nagyfokú tapintatlanság lenne, akkor is szégyenkezniük kellene azoknak, akik az ötletet adták, akik kiagyalták a részleteket és akik a filmet létrehozták.

A kiválasztott személy „rossz hírbe hozatalával” akkor is súlyosan megsértették a kínai társadalom nyilván igen jelentős hányadát, ha a film végén az egész játéknek minősítik. Valójában ugyanis mindent megtettek azért, hogy a játéknak legalább egy része megmaradjon a nézőben, mint feltételezhető valóság.

Úgy vélem, igen sokan (és nem csak Kínában) értékelik nagyra a néhai Mao-elnök, más kínai vezetők, de főleg a hatalmas áldozatot hozó kínai társadalom erőfeszítéseit és teljesítményét. Mert kétségtelen tény, hogy az emberiség közel egynegyedének megoldották a legégetőbb gondjait, nincs káosz, a jövő is ígéretes, hisz a GDP évi növe-

kedése kétszámjegyű, így remélhető, hogy a hatalmas embertömeg együttes felemelkedése, a még emberibb életkörülmények megteremtése folytatódhat.

E teljesítmény értéke felbecsülhetetlen nemcsak abban az összehasonlításban, amely szerint hasonló eredményt egyelőre nem sikerült elérnie a két nagy szomszédnak, Indiának és a volt SZU-nak (noha az utóbbi áldozatai nagyobbak voltak). E teljesítmény létrehozóit a megbecsülésen túl még hála is illeti azért, mert csökkentik az egész emberiség közös gondját jelentő, világméreteken látható-hallható nyomort.

Azt, hogy a nagyfokú tapintatlanságon túl volt-e az ötletadónak más szándéka is, nem kívánom találgatni. Önnek nyilván éppúgy lehetnek feltételezésesei, mint nekem, ismerve a különböző politikai és gazdasági érdekeket.

Fentiek szövé tétele mellett írásra kényszerített az, hogy szeretném csökkenteni a divatba jött bocsánatkérések számát. Amennyiben valaki mégis úgy gondolná, hogy bocsánatot kér a kínai néptől, jó volna, ha nem a magyar nép nevében tenné. Merthogy, nem mi követtük el a sértést!.

Budapest, 1995. március 11.

Tisztelettel: Tóth János

Természetesen, a Kínai Népköztársaság Nagykövetségének is tudtára adtam felháborodásomat a film miatt és kértem, ne engedjék, hogy a történetek rossz fényt vessenek a magyarságra.

Visszatérve a „synopsis” alanyához, a történetéből kiütlemlik az a vágy, amely ezt a gyermeket – gyermekként

és felnőttként – fűtötte a tanulás, a tudás iránt. Nem kapott rá lehetőséget, csak annyit, amennyit öt gyermeke nevelése-gondozása mellett kiszakíthatott magának. Mai tanáraink, úgy tűnik, nem tartják pedagógusi kötelezettségüknek, hogy az ilyen emberkéket – a tanulni vágyókat – kihalásszák azok közül, akik éppen csak unalomból vagy szülői zaklatásnak engedve járnak felsőoktatási intézménybe. Szépen példázza ezt az a hozzáállás, amellyel Alapítványunk japán tanítási kezdeményezése találkozott. Olyan nyelvtanítási lehetőséget kínáltunk egyik felsőoktatási intézményünknek, amelynél a tanár a japán külügy költségére tanít. Félévenként bírálják el az „igénylőket”. A februárit elszalasztottuk, mert nem sikerült feltárni, kik azok, akik hajlandóak japánt tanulni. Nyilván az intézmény vezetősege nem gondolt arra a keresési módra, hogy anyagi háttér nélkülieknek, kiszolgáltatottaknak úgy ajánlja a tanulást, mint az ösztöndíjhoz, kollégiumhoz stb. való jutás egyedüli lehetőségét. Pedig később bizonyára hálásak lennének érte az illetők (mint ahogy bizonyára Chrudinák Alajos sem neheztel már azért, hogy annak idején, ösztöndíjasként, egyedüli lehetőségként kapta az arabnyelv tanulását). Ez esetben is tiszteletben tartom a személyiségi jogokat és nem nevezem meg az intézményt, csak választ ítézem:

„Szíves elnézését kérem, hogy 1994. december 15-én kelt levelére csak most válaszolok. Sajnos, érdemi választ még most sem tudok adni, mert főiskolánk 1994. december 17-től 1995. január 2-ig takarékosági okok miatt zárva volt, jelenleg pedig vizsgaidőszak van. Nem tudjuk tehát felmérni, milyen körben van igény japán nyelv tanulá-

sa iránt. Természetesen a legcsekélyebb anyagi feltétel megteremtése is gondot jelent. Kérem tehát szíves türelmét. Február második felében valószínűleg már konkrétan tudok állást foglalni.

1995. január 19.

Üdvözlettel:

Ami engem illet, a mai napig is türelemmel vagyok, hisz én már nem szándékozom elkezdni a japán nyelv tanulását.

Fentiekből látható, mennyire komolyan veszem a személyiségi jogokat, különösen azóta, amióta meghallgattam az un. „levéltári törvény” előkészületeiről szóló rádióbeszélgetést. Ebben az ragadott meg leginkább, milyen körültekintően védik derék újságíróink a „kovácsmáriák” személyiségi jogait. Teszik ezt annak érdekében, nehogy a rosszindulatú újságírók vagy kutatók előbányásszák az anyakönyvi adatok közül az olyan szégyenletes és megbélyegző adatot, mely szerint „kovácsmária” törvénytelen gyermeket szült. Nem tréfa, erre hivatkoztak! A kutathatósági terminusokat tehát igen körültekintően kell meghatározni. Az állam nem adhatja fel ellenőrzői szerepét!

Ezek után be kell vallanom, hogy Anyuka, mint református lelkész-költő felesége, évekig élt Miskolcon a kislányával a férje nővérénél. Ez időben férje nem járt Magyarországon, Anyuka nem hagyta el az országot, így nem találkozhattak. Édesapa, mint ügyvéd számára parancsoló követelmény lett volna az akkori társadalmi előítéletek figyelembevétele, de mindketten vállalták szerel-

mükből fakadó együttlétük élő következményeit. Mire Édesapának sikerült „kierőszakolnia” Anyuka első férjétől a váláshoz való hozzájárulást, már két nővérem és magam is e világ örömeit élveztük, papíron Szabó László gyermekeiként. Szüleink tudták, mekkora herce-hurca áll előttük és gyermekeik előtt az új házasság megkötésével összefüggő örökbefogadás, név- és felekezetváltoztatás stb. miatt.

Egy ilyen, a „kovácsmáriákéhoz” hasonló eset jól példázza, nem emiatt aggódnak „érzékenylelkű” újságíróink. Inkább attól tartanak ők és az őket irányítók, hogy a vezetőkről még az életükben (esetleg közeli hozzátartozóik életében) bizonyíthatóvá válnak olyan tetteik-döntéseik, amelyek következményeit gazdasági és szellemi életünk több nemzedéken át szenvedni fogja. Az fel sem merül még a vitatható gondolatok síkján sem, hogy a társadalom elidegeníthetetlen joga megismerni azon eseményeket, amelyek az országunk és a nemzetünk, benne az egyének sorsának alakulását meghatározzák. Márpedig, valódi demokráciáról csak e jogok érvényesülése esetén beszélhetünk.

Elfogadhatatlan, hogy emberek sokaságának tragédiáját, hatalmas gazdasági károkat okozó, esetleg nemzetek függetlenségének elvesztését eredményező döntések értelmi szerzőit és jóváhagyóit személyiségi jogaik védjék a megismerésüktől. Amennyiben ez így lenne, a társadalom esztelen, ha felhatalmazást ad bárkinek a döntéshozatalra. Hozzák meg a felelőtlen döntéseiket legitimitás nélkül. A tisztességesen működő államapparátus is abban érdekelt, hogy a tisztátalanságok nyilvánosságra kerüljenek. Ehhez persze szükséges az, hogy a társadalom alkotóele-

mei-csoportjai felkészült szakgárdával rendelkezzenek, olyanokkal, amelyek képesek feltárni-leleplezni az ellen-érdekelt csoportok machinációit.

8. sz. függelék

A „Holocaust Emlékkönyv” kapcsán

Úgy 12–13 évvel ezelőtt egyik barátom kezembe adott egy könyvet azzal, hogy Édesapádról is szó esik benne. A *„Holocaust Emlékkönyv. A vidéki zsidóság deportálásának 50. évfordulója alkalmából”* című könyv (Kiadó: Teljes Evangéliumi Diák- és Ifjúsági Szövetség; Budapest, 1994) 65 szerző írását foglalja magában, terjedelmük 2–20 oldal között szóródik, A/4-es formátumban.

Természetesen, kíváncsian kerestem meg Karsai László: *Magyar holocaust* című írását (96–105 old.), melynek 101-ik oldaláról idézek: „... dr. Tóth Lajos ungvári ügyvédjelöltet pedig családjával együtt internálták „nemzetgyalázás, másrészt a zsidók kitelepítésével kapcsolatban hangoztatott és ezt az akciót elítélő nyilatkozatai miatt (EBJ 49.sz. lj. 508.o.) ...”.

Tudatom az Olvasóval, hogy Ungváron dr. Tóth Lajos ügyvédjelölt nem létezett. Akit a Gestapo letartóztatott, majd a foglyot a magyar rendőrség átvette és bezárta a Garany községben, a politikai elítéltek fogvatartására létesített internálótáborba, az dr. Tóth János. Ő ekkor 48 éves, több mint 20 éve ügyvédkedik (előtte Kecskeméten ügyvédjelöltként dolgozott) és az én, valamint három le-

ánytestvérem Édesapja. Anyuka akkor 53 éves, magam és testvéreim még kiskorúak, és bennünket nem internáltak, hisz nem mi írtuk a Serédi Jusztinián bíboros hercegprímáshoz intézett öt oldalas petíciót, melyben Édesapa azt kérte a magyar katolikus egyház fejétől, hogy állíttassa le a zsidók elleni intézkedéseket (lásd az Édesapáról szóló fejezetben).

Elszomorító, hogy a kevesebb mint három soros szövegben három olyan állítás található, mely nem felel meg a valóságnak. Édesapa ügyvédként tudatában volt annak, mit kockáztat írásos tiltakozásával. E petíció jelentőségére utal az a körülmény, melyet dr. Judkovics Mór, aki az oroszokkal érkezett Ungvárra, majd ott ügyvédkedett, azt állította (írásban is), hogy az un. háborús bűnösök elleni perben egyik halára ítélt és kivégzett, volt magyarországi országgyűlési képviselő letartóztatásakor házkutatást tartottak, minek során az említett petíciót megtalálták és a periratokhoz csatolták.

Úgy mellesleg jegyzem meg, hogy Édesapa 1960-ban, Ungvárról Budapestre költözése után, hat évig próbálkozott és pereskedett azért, hogy megkapja jogos nyugdíját. A jogosság alapját az képezte, hogy 26 éven keresztül, a Magyar Ügyvéd Kamara tagjaként fizette a nyugdíjjárulékot (egyébként nem ügyvédkedhetett volna). Így mind Ő, mind az öt gyermeket háztartásbeliként felnevelt felesége, Anyuka, ellátás nélkül maradt 70, illetve 75 éves korukban. Ez nem csupán a szociális érzékenységét hangoztató hatalom szégyene, hanem azoké is, kiknek kezén keresztülmentek Édesapa beadványai. Valamennyi beadványát,

beleértve a Kádárhoz intézettet is, továbbá az azokra adott semmitmondó válaszokat, közzétettem a fent megnevezett könyvemben. E személyek bűnös pipogyaságát nem menti Édesapa önéletrajzában szereplő azon utalása, mely szerint hivatásának gyakorlását az lehetetlenítette el, hogy a Szülőföldjén megjelent új hatalom által használt nyelvek (orosz és ukrán) egyikét sem ismerte, és közel az 50 évhez, ezek elsajátítására jogi szinten már képtelen volt.

Visszatérve Karsai László írásához, abban idézi Ferenczy csendőr alezredest, aki közli, hogy a deportálás minden mozzanata a német biztonsági rendőrség utasítása szerint történt. Nem helytálló tehát azon állítás, mely szerint a vidéki zsidóság deportálását a magyar hatóságok irányították.

Azok számára, akik többet szeretnének tudni arról, hogyan készítették elő Hazánk német megszállását (1944. március 19-ét), figyelmükbe ajánlom Szita Szabolcs: „*A GESTAPO Magyarországon*” című könyvét (Budapest, 2002. Korona Kiadó). Részletes ismertetést találnak benne arról, hogyan építették ki Hazánkban a Gestapo hálózatát. A megszálláskor nem csak a „segítőiket” ismerték, hanem azokat is, akik nem rokonszenveztek a náci törekvésekkel. Pontos adatokat találhatnak mindarról, ahogyan a nácik megszervezték és levezényelték a deportálást, (beleértve a deportáltak pontos számát, valamint az un. Zsidó Tanács szerepét). Ez utóbbi szervezet közleményben nyugtatta meg a begyűjtésre kiszemelteket a tekintetben, hogy csupán munkavégzésre szállítják őket. Ezért tartom mélységesen aljasnak azt, hogy világszerte a

magyarokat gyalázzák, tőlünk követelnek különböző kártérítéseket, holott Kelet-Európában csak Hazánkban élte túl a vészkorszakot a zsidóság jelentős hányada.

Ruff Tibor: *„Ne menj tovább, barátom...”* című írásában (23-ik old.) úgy véli, hogy Horthyék *„... egész biztosan tudtak arról, mi zajlik a már 1939, illetve 1941 óta megszállt Lengyelország és Oroszország zsidó lakossága ellen...”*

Én pedig megkérdem, vajon a nyugati világ formális és tényleges urai (a Szovjetunió és Hitler támogatói) nem tudtak arról, hogy a 20-as évek elejétől tömegével pusztultak el ártatlan emberek a SZU kényszerszolgálat táboraiban, és a 30-as évek elején öt millió ukrain parasztot pusztítottak el éhhalállal azért, hogy a kolhozosítást végrehajthassák? Tettek ellene valamit? Nem! – Nyilván azért, mert az emberi életek értékét nem egyforma mércével mérték és mérik ma is.

Csepeli György: *„Lelki kőkorszak”* című írásában roszszalja a *„mi”* és az *„ők”* használatát, a *bűnös, kínos, megélhetetlen, tisztázatlan feszültségek kivetítését az „ők”-re és azokra, akik velük kapcsolatban állnak.*

Magam, aki mintegy fél évszázadot zsidó környezetben éltem, azt tapasztaltam, hogy ők vetítik ki a *„mi”* tudatot mindenki *„más”* vonatkozásában, és a választási lehetőségeik során a *„közülünk”* valót részesítik előnyben. Hihetetlen, hogy ezt nem érzékelik. Számomra tragikusnak tűnik az ilyen mérvű elfogultság. Ha valakikre, úgy a magyarságra legjellemzőbb az összetartás hiánya. Bennünket gú-

nyolnak azzal, hogy ahol két magyar összejön, ott háromféle vélemény alakul ki, és, hogy mindenki irigy a másikra.

Karl Pfeifer *„Gondolatok a Bibó-életmű ürügyén”* c. írásból idézem: „... Tükröt állítok a társadalom elé: ilyenek vagytok. Ha a kép nem mutatós és szép, ne tessék rám dühösnek lenni! Tessék szebbre sikerülni!”

Nos, én is ezt vallom, csak épp hozzáteszem, a tükröt jogában áll bárkinek, bármelyik társadalom elé odaállítani. Ez nem kizárólagos joga valakiknek. És ezen el kellene gondolkodni. Vajon minden társadalom elviseli-e azt, ha tükröt mutatnak, másszóval, ha szembesülnie kell az-
zal, milyennek látják őt mások. Úgy gondolom, itt komoly eltéréseket találunk. Vannak ugyanis olyan társadalmak, amelyek a tükörrel való szembesítést a legellenségesebb cselekedetnek tartják, és ha elég hatalmasak, meg is torolják a tükörmutogatást. Nem csak a zsidóság nem viseli el a kritikát. A szovjet társadalom sem viselte el (17 év alatt, ott élve, meggyőződhettem róla a börtönben is).

Dr. Feldmájer Péter: *„Ha a mostani időkben ezt elhallgatod ...”* c. írásából idézem: „... A keresztény egyházak magatartását a tétlenség jellemezte: a többség és legfőképpen a felső vezetés tétlén maradt. Néhányan a gyilkosok oldalára álltak, a kisebbség igyekezett zsidókat menteni – örök hála illeti meg őket ezért.

Magyarországról eddig kétszázötvenen kapták meg az „Igaz Ember”-nek járó kitüntetést Izrael államtól, amit az embermentőknek adományoztak. Ez fájdalmasan kicsiny szám.”

Úgy gondolom, talán azért ilyen kicsiny e szám, mert sokan természetesnek tartották, amit tettek, nem jelentkeztek elismerésért (netán igazolásért). Ezek közé tartozunk Szüleimmerl együtt. Az Ung- parton lévő kertünkben (kárterítés nélkül államosították, jelenleg az Egyetem botanikus kertje) zsidó munkaszolgálatosok kaptak menedéket, civil ruhát és ennivalót, erősödhetek meg és adhatták át helyüket újabbaknak. Az ott lévő, alkalmazottunkként dolgozó házaspár feljelengetett volna bennünket, de nem tette. Nincs válaszom arra, vajon, honnan tudhatták meg a menekülők, hogy e helyen befogadják őket. A kérdés csak az: ha ez akkor tudható volt, később már mért nem akart róla tudni senki? ...

A témával kapcsolatosan többször hallottam azt a kérdést, vajon az Auschwitzba vezető vasútvonalat közvetlenül a deportálás megkezdése előtt miért nem pusztították el légi úton? Ugyanis a deportálás megkezdése előtt hónapokkal korábban tudható volt, mi készül, az is ismert volt, hogy a deportálást a vidéki zsidóság begyűjtésével fogják kezdeni. Ezért történhetett meg az, hogy a budapesti kapcsolatokkal rendelkezők nagy számban menekültek fel a fővárosba (többségük megmenekült a deportálástól, hasonlóan a budapesti zsidóság csaknem egészéhez).

A válaszok szerint a légi úton való támadás a német légvédelem miatt igen kockázatos lett volna. Erre én azt mondom, hogy e vasútvonal keleti irányból (a front akkor e területhez közelebb volt, mint nyugati irányból) elérhető lett volna, s ehhez önkéntes pilótákat lehetett volna igénybe venni. A pénz bármely megoldáshoz korlátlan mennyiségben rendelkezésre állhatott volna a zsidóság gazdag rétegétől.

Hasonló módon földi szabotázs cselekvések is szervezhetők lettek volna ugyanezen réteg forrásaiból (akár nem zsidó nincstelenek felbérelésével is). Az ehhez szükséges robbanóanyagok és fegyverek beszerezhetők lettek volna, hisz sokak szerint mindenki és minden megvásárolható. Vajon mivel magyarázható az, hogy ilyen irányú szervezkedésre nem került sor? Milyen érdekek akadályozták meg azt, hogy az ortodox, illetve az asszimilálódott zsidóság tömegeinek megmentésére próbálkozások történjenek? Az áldozatok száma ugyanis akkor is tömeges, ha a számok az évek folyamán többszörösére növekedtek (a '40-es évek végén megjelent adatokhoz viszonyítva). Az ortodox zsidóságot mára már tehertételnek tekintik a nem vallásos zsidók (ami Izraelben különösen érzékelhető).

Furcsa számomra az, hogy a sok elítélő nyilatkozat mellett nem találok egyetlen határozott elképzelést sem arra vonatkozóan, mi lehetett volna a módja annak, hogy a magyarországi vidéki zsidóság megmeneküljön a deportálástól. Ezzel szemben ma már dokumentumokból tudjuk azt, hogy Magyarország 1942. évi kiugrási tárgyalásai a zsidó szervezetek tiltakozásának köszönhetően hiúsultak meg arra hivatkozva, hogy az ilyen kísérletet már akkor német megszállás követte volna, melynek során a zsidóság egészét deportálták volna a németek.

Magam gyakran hallom emlegetni az „istengyilkosságra” való hivatkozást. Szerintem ez csak igen szűk körre vonatkoztatható. Az egyszerű, tanulatlan, de hívő parasztembert e téma nem érdekli. Ők azok, akik számára a Biblia mindkét része (Ó- és Újszövetség) valódi „szentírás”.

Bennük fel sem merül a kérdés, éltek-e egyáltalán a két Bibliában megnevezett személyek? Úgy történtek-e az események, ahogy ott leírták? Nos, ők azok, akik a krisztusi keresztfeszítést istengyilkosságnak nevezhetnék, de tőlük ezt én soha sem hallottam, holott sokat forgolódtam a falusi nép körében.

9. sz. függelék

A környezetvédelemről

Az MR1 „Névjegy hangszerelve” című adásában (2010. 06. 19-én) egy hölgy beszélgetett Szilágyi László nevű, 44 éves, országgyűlési képviselővel (LMP-frakció). Ismert, hogy 19-ikként hozták létre az Országgyűlés azon új Állandó Bizottságát, amely a fenntartható fejlődés kérdéseivel kíván foglalkozni. Sajnálattal kellett megállapítanom, hogy a hölgy felkészületlen a témából vagy tudatos félretájékoztatásról van szó. Úgy beszélt a környezetvédelemről, mintha az csupán az un. rendszerváltás után lett „trendi”(sic). Mivel pályafutásom utolsó évtizedében e területen ügyködtem, az alábbiakkal egészítem ki az adásban elhangzottakat.

A „Római Klub” 1972-ben közzétett egy olyan világmodell-jelentést „*A növekedés határai*” címmel, melyet az USA MIT kutatócsoportja (D. Meadows–J. Randers–D. Meadows) készített. Ezt követte ugyanezen évben Stockholmban az első Környezetvédelmi Világkonferencia. Utóbbi ajánlásai alapján intézményesült a környezet-

védelem. Létrejöttek az e bonyolult feladat-együttest összefogó kormánysszervek. Hazánkban első lépésként az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériumban (ÉVM) alakult ilyen egység Környezetvédelmi Titkárság néven, közvetlenül Szilágyi Lajos miniszterhelyettes alá rendeltén (aki a második világháború előtt a kisvárdai gimnáziumban érettségizett, majd a Budapesti Műszaki Egyetem kultúrmérnöki karán szerzett képesítést. Titkolnivalói, „szerzeményei” nem voltak, így zsarolni nem lehetett, nem is kedvelte a főnöke).

Meghívására, 1972-től kezdtem el dolgozni a Titkárságon. Jól ismerte munkámat, hisz előzőleg évekig én terjesztettem elé jóváhagyásra az országos építészeti tervpályázatokra érkezett javaslatokból az ÉVM engedélyezésére és támogatására alkalmasnak ítéltetket, valamint javaslataim alapján készült el az új tervpályázati szabályzat.

A néhány hónappal korábban szervezett egység mindössze egy, a Városépítési Tervező Intézetből (VÁTI) kiemelt vezetőből, egy az Építéstudományi Intézetből (ÉTI) behozott főelőadóból, és egy, a VÁTI állományában maradt, de berendeltként az egységnél dolgozó gépíró-titkár-nőből állt. Ide kerültem negyedik emberként.

A nemzetközi szintén azonban az események gyorsabban zajlottak, így azokat itthon is követni kellett. Csaknem egyidejűleg alakultak meg Genfben, az Európai Gazdasági Bizottság (EGB) keretében, illetve Moszkvában, a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsában (KGST) a környezetvédelem különböző szakterületein tevékenykedő munkacsoportok. Ezek munkáját Nyugaton, az EGB-ben képviselt kormányok környezetvédelmi főtanácsadóinak

Testülete irányította, míg a KGST-ben e tevékenységet a Tudományos Műszaki Együtműködési Bizottság (TMEB) fogta össze. Utóbbiban a tagállamokat miniszterelnök-helyettesek képviselték, magyar részről az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) elnöke.

A TMEB-nek alárendelten jött létre a KGST Környezetvédelmi Tanácsa, mely feladatául kapta az I-VIII problémakörre tagolt együtműködés összehangolását. Hazánkat Szilágyi Lajos miniszterhelyettes képviselte. A Magyar Tagozat az érintett tárcák államtitkári ill. miniszterhelyettesi beosztásban tevékenykedő személyeiből állt, munkáját ugyancsak Szilágyi Lajos irányította.

Itthon a helyzetet bonyolította, hogy létrejött az Országos Környezetvédelmi Tanács (OKT) az építésügyi és városfejlesztési miniszter elnökletével, aki azonban az állami hierarchiában nem volt alárendelve az OMFB elnökének, (noha ez utóbbi miniszterelnök helyettesi besorolásban látta el a feladatát).

E bonyolult rendszerben nekem furcsa szerep jutott. Két éven keresztül úgy vezettem az ÉVM Környezetvédelmi Titkárságát, hogy maradtam főelőadói besorolásban, éhbér jellegű fizetéssel, miközben aláírási jogot kaptam, mint a Titkárság helyettes vezetője. Így láttam el egyidejűleg a KGST Környezetvédelmi Tanács Magyar Tagozatának titkári teendőit (az OMFB elnökének felkérése alapján), valamint a magyar küldöttségek vezetését a különböző nemzetközi szervezetek értekezletein (a Titkárság kinevezett vezetője ugyanis néhány hónap elteltével „rendelkezési állományba” került, és két év kellett ahhoz, hogy a miniszterhelyettes visszairányíthassa korábbi

munkahelyére, mert ott a berendeléséhez viszonyítva magasabb beosztást kellett kapnia, nehogy tekintélyvesztés érje).

Így telt el három év, amikor is a környezetvédelemben érintett tárcák nyomására megalakult az Országos Környezetvédelmi Hivatal (elnöke, dr. Gonda György, a Kormány tagja lett államtitkári besorolásban). Az ÉVM átadta a feladatokat az új szervezetnek. Egy jelentős feladat azonban az ÉVM-nél maradt, nevezetesen: a KGST keretében, a VIII-as problémakörben, kormányhatározat alapján működtetett Koordinációs Központ (KK). E nemzetközi munkát az Építésgazdasági és –Szervezési Intézet (ÉGSZI; másfél ezres, „A”-kategóriás, számítógépekkel, nyomdával, stb. legjobban ellátott kutatószervezet) egyik igazgatóhelyettese irányította. Helyette három év után más személyt kellett találni.

Az orosz nyelvtudás igénye miatt ilyen személyt a volt szovjet ösztöndíjasok között kerestek. Mivel a munkaigényes, ugyanakkor szűkös személyi-anyagi adottságokkal rendelkező KK vezetésére e kategóriából senki sem vállalkozott, engem helyeztek át az ÉVM-ből az ÉGSZI-be, ahol hat éven át irányítottam a KK munkáját ügyvezetői igazgatói besorolásban. Egyúttal a KK által összehangolt együttműködést felügyelő, a tagállamok egy-egy képviselőjéből álló Meghatalmazottak Tanácsában Hazánk képviselőjét is én láttam el.

Ugyanilyen felállásban működött a közegészségügyi együttműködés (I. problémakör) összehangolását ellátó szovjet KK is, melyet a SZU Közegészségügyi Intézetének főigazgatója vezetett, és a Meghatalmazottak Taná-

csában is ő képviselte a Szovjetuniót. Erre a példára hivatkoztam akkor, amikor feltételként jelöltem meg azon igényemet, hogy a két feladatkört azonos személy lássa el. Attól tartottam ugyanis, hogy ellenkező esetben a „meghatalmazott” gyengítheti a koordinációs munka hatékonyságát (a szükséges információk ugyanis nem egy kézbe futhattak volna össze).

Az ÉGSZI igazgatósága úgy gondolta, hogy engem csupán a KK vezetésével fognak megbízni. A Meghatalmazottak Tanácsába történő kinevezésre röviddel ezt követően került sor, s meglepte őket, hogy e feladatot is reám bízták (nem tudtak arról, hogy ilyen feltételhez kötöttem a KK vezetésének elvállalását). Ettől kezdve az ÉGSZI igazgatósága ahol tudta, ott nehezítette a munkámat.

A meghatalmazotti kinevezésre az ÉVM egyik munkatársa is ácsingózott, így onnan is folyamatos volt a kötődés. Ezt a gondot úgy oldottam meg, hogy javasoltam kiküldését Moszkvába, a KGST Titkárságára 5 éves időtartamra, amit ő boldogan elfogadott, hisz a diplomata státusz jelentős anyagiakkal járt. A többoldalú huzamos fúrás-faragás azonban megroppantotta egészségi állapotomat (akkor ugyanis már közel két évtizede küszködtem azzal, hogy RA-betegségem súlyosbodását fékezzem, így két egymást követő hastáji műtét után leszálalékoltak). Előtte, 1979-ben még lebonyolítottam az általam kezdeményezett és két éven át szervezett „Településtisztaság” című nemzetközi konferenciát (erről részletesebben írtam a *„Sikerek vagy kudarcok”* című könyvemben, 2005).

A KK vezetőjeként két időszakos kiadványt hoztam létre és hat éven át működtettem. Az „Express informá-

ció”-nak nevezett, néhány oldalas „röplapot” arra használtam, hogy az EGB keretében zajló eseményekről – a Külügyi Futárszolgálat igénybevételeivel – azonnal tájékoztassam a VIII. (Hulladékok ártalmasítása ill. hasznosítása) problémakörben együttműködő szervezetek vezetőit, akik egyébként aligha jutottak volna hozzá ilyen szakmai anyagokhoz saját feletteseiktől. E „szívességem” nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy közös munkánk gördülékenyebben folyjék. Munkánk eredményeiről évente összesítő kiadványt készítettünk, melyet az ENSZ illetékes szervezetének is eljuttattunk a KGST Információs Központján keresztül.

Rokkantté nyilvánításomról sem a munkáltatóim, sem az együttműködő szervezetek vezetői nem tudtak, mivel a hazai illetékes egészségügyi szervezetet arra kértem, hogy a folyamatban lévő munkám befejezéséig ne hozza nyilvánosságra a döntését. A Meghatalmazotti Tanács soron következő ülésén azonban már nem tudtam részt venni, s ezt külföldi partnereim csupán annak tudták be, hogy megbetegedtem. Erre tekintettel egy nekem szóló levelet adtak át a Tanács ülésén részt vevő magyar küldöttség vezetőjének, melyet valamennyi meghatalmazott aláírt. Ebben méltatták az általam végzett munkát, mielőbbi gyógyulást kívántak, s reményüket fejezték ki a tekintetben, hogy hamarosan ismét a köreikben üdvözölhetnek.

A levél másolatát megkapta a Környezetvédelmi Hivatal elnöke is. Ő ekkor már tudott rokkantté nyilvánításomról, és felkért arra, hogy nyugdíjasként legyek a személyes tanácsadója. Felkérését megköszönve elhárítottam.

Azon tapasztalataimra hivatkoztam, melyek szerint a környezet védelme nem kap kellő figyelmet, s így nyugdíjas-ként aligha végezhetnék eredményes munkát. Röviddel ezután, „A környezetvédelem világnapja” alkalmával tartott ünnepség keretében nyújtotta át számomra „Az emberi környezetért” nevezetű, akkor alapított érdemérmet.

A környezetvédelem területén végzett tevékenység állt legközelebb érdeklődési körömhöz. Itt még a szükséges műszerpark létrehozatalának elősegítését is kedvemre való feladatnak tekintettem. A KGST-célprogram tematikai előirányzatából ugyanis eredetileg hiányzott a környezetvédelem igényeinek figyelembevétele. E hiányosságot némi fondorlattal, a KGST-Titkárság Gépipari Osztályán dolgozó magyar mérnök, Kesik József közreműködésével sikerült pótolnom (hozzájárult ehhez az is, hogy időközben jó viszonyba kerültem a KGST Titkárság Tudományos Műszaki Együttműködési Osztályának vezetőjével).

Említést érdemel, hogy abban az időben a hazai hivatalos álláspont szerint a környezeti problémákat a Nyugat találta ki azért, hogy a fegyverkezési verseny mellett a szocialista táborra kényszerítsen egy ugyancsak hatalmas anyagi-szellemi ráfordítást igénylő feladat-együttest. Az eltelt évek igazolták a környezetkárosítás súlyosságát, és az ebből fakadó veszélyek elhárításának szükségességét. Annak idején ennek elfogadásához nehéz volt társakat találnom.

Jelenleg egyre több tudományos munka lát napvilágot, s időnként már a média is teret enged olyan személyek megszólalásához, akik indokoltan kongatják a vészharangot. A közszolgálati TV egyik „beszéltetője” a közelmúlt-

ban szólaltatta meg az *Utolsó kísérlet. Híradás a Föld állapotáról* c. tanulmánykötet (Kairosz kiadó, 2008) társszerzőinek egyikét, Hetesi Zsoltot. Másnap beszereztem és elolvastam a kötetet. A közérthetően, sok adattal-grafikkal színesített tanulmány jól érzékelteti a gondok súlyosságát.

Még kevésbé nevezhetem derűlátónak Lányi András egyetemi docens „*Együttéléstan*” című előadását, mely a Civil Akadémián hangzott el. Az összefüggések bonyolult rendszerének mélyrehatóbb, ugyanakkor közérthetőbb kifejtését hasonló magas színvonalon ezideig még senkitől sem hallottam.

Az utóbbi időben fedeztem fel a Hálón Antallfy Tibor munkásságát, aki szarkasztikus humorral leplezi le az emberiség jövőjét illető „tudományos szélhámoskodásokat”. A mexikói öbölben felrobbant és elsüllyedt olajplatformot illetően Antallfy úgy véli, hogy napi ezer köbméter olajkiáramlás ténylegesen ennél jóval több is lehet, csak nem merik bevallani. A mentést irányító szakember a következőket nyilatkozta: „Nem érdekel, honnan érkezik a megoldás. A legfontosabb, hogy valaki gyorsan álljon elő új ötlettel, hogyan lehetne a tenger fenekéből kiáramló olaj áradatát megállítani”. A minden idők legnagyobb ökológiai tragédiájának végső hatása még nem mérhető fel.

Remélem, a hazai döntéshozók szintjén tudatosul, hogy a környezetkárosítás megfékezéséhez szükséges tennivalók tovább már nem halogathatók, hisz így is több évtizedes késésben vagyunk.

Az e fejezet végén látható fotót azért teszem közzé, mert azon a hátam mögött jobbra Bass Kati épületgépész

mérnök látható. Ilyen jellegű munkáit nem ismerem, szinkrontolmácsi képességeit annál inkább. A KGST Környezetvédelmi Tanácsának ülésein a Magyar Tagozat vezetőjének, a már említett Szilágyi Lajos miniszterhelyettesnek Ő tolmácsolt hihetetlen munkabírással és pontossággal. Így vált számomra lehetővé, hogy a tanácskozások valamennyi mozzanatát figyelemmel kísérhessem akkor is, ha egyidőben többen szólaltak meg, esetleg csupán félhangosan, belső használatra szántan. Az ilyen félhangos megnyilvánulások gyakran hasznosabbak azoknál, amelyeket hangosan mondanak el.

Az általam koordinált tudományos-műszaki együttműködéshez csatlakozott a Finn Fél (egyetlen tőkés országgént). Nyilván kereskedelmi érdekek indokolták elhatározásukat. Kezdetől fogva megfigyelhető volt tapogatózásuk a tekintetben, hová helyezhetik el azt a magyart, aki kiválóan beszéli az orosz, és akit érzékelhetően megbecsülnek a partnerei.

Egy alkalommal Helsinkiben tárgyalásunkat színvonalas állófogadás zárta, amelyen nagyvállalatok, bankok, stb. képviselői is jelen voltak. Az arctípusokat felismerő emberként némi meglepetéssel vettem tudomásul, hogy a sok vezető között zsidó származásúakat nem látok. Csupán a Finn Fél vezetőjének tolmácsnője látszott annak.

Négyszemközti beszélgetésünk során az iránt érdeklődött, hol szereztem orosz tudásomat. Elmondtam, hogy építési oklevelemet Kijevben szereztem, ahol nyolc és fél évet töltöttem, onnan hoztam feleségemet is, aki zsidó származású. Megemlítettem azt is, hogy Kijevben a tudomány, a művészet, a gazdaság világában jelentős súlyt

képvisel a zsidóság. Válaszul tudatta velem azt, hogy Finnországban a zsidó közösség csupán nyolcezer tagot számlál, a finn vezetők között alig találhatóak.

Egyik lengyelországi szakértői értekezleten a lengyel meghatalmazott vitába keveredett a szovjet küldöttség vezetését ellátó, 70 év körüli kutatási részlegvezetővel. Utóbbi kioktató szövegére válaszul lengyel barátunk felháborodottan utasította el a megengedhetetlen hangnemet. A kellemetlen közjáték a finnek jelenlétében történt. Az orosz szakember a jobbomon ült, így lehetőségem nyílt arra, hogy lábára taposva figyelmeztessem. Azonnal abba hagyta a vitát, mely a jegyzőkönyv véglegesítése során keletkezett. Aznap munkánk befejeztével szállodai szobám ajtaján kopogtattak. E szovjet szakember keresett fel. Könnyes szemmel köszönte meg láthatatlan közbelépésem, mondván, hogy amennyiben az élessé vált vita folytatódik, annak következményeként őt nyugdíjazták volna.

Visszatérve a tolmácsnőhöz, a Meghatalmazotti Tanács 13. ülésére Siófokon került sor. Számomra ez az utolsó hivatalos szereplést jelentette. Az ülés záróvacsoráján jobbomon a Környezetvédelmi Hivatal elnöke, balról a finn tolmácsnő ült. Utóbbi a Finn Fél nevében ízléses, három részes, üveg gyertyatartóval ajándékozott meg. A három különböző méretű gyertyatartóba piros, fehér és zöld gyertyát helyeztek el.

Még egy gondolat a nyolcezeres finnországi zsidó közösség helyzetéről, mely merőben eltér a hazaitól. Egyik magyarázatom erre, hogy a finnek vélhetően betartják a „mózesi intelmet” és nem emelnek idegent maguk fölé. Mégsem bélyegzik meg őket „kirekesztők”, „nácik” stb.

jelzőkkel. Talán ebben szerepet játszik az is, hogy a mintegy 10%-os svéd kisebbség nem csupán azonos jogokkal rendelkezik, hanem ők még „finnebbek a finneknél”. Érdemes elgondolkodni a különbségeken, és így keresni a kibontakozást.

A Klímakonferenciáról

A koppenhágai Klímakonferencia (2009. december) kudarcát előre borítékolhatták azok, akik az újkori történelem eseményei iránt érdeklődnek. Még inkább láthatták ezt a környezet-természet változásait nyomon követők. Feltételezhető volt az, hogy a széndioxid-kibocsátás korlátozásában két országcsoporthoz ellenérdekelt.

Az egyik az ún. „fejlett” országoknak azon csoportja, amely a széndioxid-kibocsátás csökkentését nem szándékozik elfogadni. Teszi ezt azért, mert a lakosságuk többsé-

ge hozzászólt ahhoz a kényelemhez, melynek egy részéről le kellene mondaniuk. E kényelem azonban óriási energiafogyasztást igényel. Ilyen pl. a gépkocsi- és repülőgép használatának kialakult gyakorlata, a légkondicionálás, a közterületek csaknem nappali szintű megvilágítása stb.

E csoportba Európa országainak többsége nem tartozik bele fejlettségük és kényelemigényük ellenére sem azért, mert tartaniuk kell a klímaváltozás következményeitől (pl. a Golf-áramlat megváltozása miatt a tenger vízszintjének jelentős emelkedésétől).

Ide sorolható más okok miatt azon országcsoport, amely a közelmúltban még a ún. „fejlődőket” foglalta magában (pl. Kínát, Indiát, Brazíliát). Ezen országok gazdasági növekedése oly mértékben felgyorsult, hogy annak hozadéka-ról nem óhajtanak lemondani, ugyanakkor e növekedés jelentősen megnöveli az energiahordozók iránti igényüket, ami egyelőre csak korszerűtlen eszközökkel elégíthető ki.

Külön csoportot alkotnak a „fejlődő” ill. a fejlődés kezdeti szakaszában lévő azon országok, amelyek ugyancsak elutasítják a széndioxid-kibocsátás korlátozását, emellett azonban azt is igénylik, hogy nagyobb segítséget kapjanak a „fejlett” országoktól saját gazdasági és műszaki elmaradottságuk leküzdéséhez.

A „fejlett” országok a segítségnyújtás fokozásában nem érdekeltek, hisz úgy gondolják, hogy az a mai válságos időkben fölöslegesen terhelné költségvetési kiadásukat. Igyekeznek elfelejteni és elfelejtetni azt a tényt, aminek köszönhetik jelenlegi fejlettségüket. Azt hogy az ehhez szükséges természeti kincseket és az igen olcsó élőmunka-erőt az ún. „harmadik világ” országaiból szerezték

meg, azokból, amelyek most a fokozottabb támogatást igénylik.

Időközben elavult a „fenntartható fejlődésre” történő hivatkozás, továbbá a nemzeti össztermék méricskélése és viszonyítása a költségvetési hiányhoz, valamint az eladósodottság mértékéhez. A termelés fokozódó hatékonysága pedig tovább növeli a munkanélküliek tömegét.

Nos, egyebek mellett a fentiekkel magyarázható a koppenhágai Klímakonferencia kudarca, és az, hogy a 119 ország vezetője fölöslegesen utazott a valódi tartalmat nélkülöző megállapodás aláírására. A megállapodás ugyanis csupán arról szól, hogy valamennyien törekedni fognak arra, hogy korlátozzák a széndioxid kibocsátásukat. Így néz ki a „nesze semmi, fogd meg jól”, a csaknem két hetes tanácskozás eredménye.

Az izlandi vulkánkitörésről

A közvéleményt meglepetésként érte a 2010 áprilisában bekövetkezett természeti jelenség, mert az emberek többsége úgy gondolta, hogy a gejzírként feltörő melegforrások Izlandon „helyettesíthetik” a vulkánkitöréseket. Az esemény váratlansága érzékelhetővé tette azt, mennyire sérülékeny az a „szifilizáció”, melyet a nemzetközi nagytőke hozott létre. Sérülékeny, mert a Természet Törvénye szerinti „vérkeringés” fertőződik a természetidegen folyamatok-irányzatok áradatának létrehozatala által. Öt napra megbénult az a légiközlekedés, melynek jelentős hányada csupán a szórakozás-szórakoztatás érdekében pusztítja a Földet ölelő és védő ózonréteget.

Öt napon át vesztegelt milliónyi utas a repterek váróhelyiségeiben a földön fekve, mert normális elhelyezésükre nem nyílt lehetőség. Sok ezer repülőgép üldögélt mozdulatlanságra kényszerülten, több milliárd dollár veszteséget „termelve”, mert az Európa légterébe került vulkáni hamu megrongálhatta volna a gépek hajtóműveit.. Kérdés, milyen figyelmeztetések szükségesek ahhoz, hogy az emberiség felismerje annak a zsákutcának a veszélyeit, amelybe az öncélú fogyasztás ösztönzése kényszerítette bele.

Tóth János elvtárnak
az Építésügyi és Városfejlesztési
Minisztérium Környezetvédelmi
Titkársága h. vezetője

B u d a p e s t

A KGST Tudományos-Műszaki Együttműködési Bizottsága a harmadik ülésén határozatot hozott egy a Környezetvédelemmel és a Környezet javításával foglalkozó Tanács létrehozásáról, amely a Bizottság munkaszerveként fog dolgozni.

Figyelembe véve a környezetvédelemmel és a környezet javításával kapcsolatos kérdések fontosságát, valamint azt a körülményt, hogy az ezzel kapcsolatos hazai munkák elvégzése számos intézmény összehangolt tevékenységével biztosítható csak, szükségessé vált a Tanácsban résztvevő magyar tagozat megalakítása. A magyar tagozat elnökének Szilágyi Lajos miniszterhelyettes elvtárnak javaslata alapján felkérem, hogy az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium Környezetvédelmi Titkársága képviselőjeként a tagozat munkájában részt venni szíveskedjék.

Budapest, 1973. március 16.

Elvtársi Üdvözléssel

Ajtai Miklós
/: Dr. Ajtai Miklós :/

ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI TANÁCS
ELNÖK

17/1976.

T ó t h János elvtársnak,
ügyvezető igazgató
Építésgazdasági és Szervezési Intézet

B u d a p e s t

A 3159/1974./IV.11./ sz.Kormányhatározatban kapott felhatalmazás alapján megbízom a KGST tag-államok környezetvédelmi együttműködési egyezménye

"A háztartási-, ipari-, mezőgazdasági
és egyéb hulladékok ártalmatlanítása
és hasznosítása"

című problémájában működő Meghatalmazottak Tanácsában a Magyar Népköztársaság képviselétével.

B u d a p e s t, 1976.január hó "9."

 Bándor József /

ORSZÁGOS KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL ELNÖKE

ÁLLAMTITKÁR

42/1981-G.

Tóth János elvtársnak,
Ügyvezető igazgató
Építésgazdasági és Szervezési
Intézet

Budapest

Kedves Tóth Elvtárs!

Hivatkozással a nyugdíjaztatásával kapcsolatosan hozzám
eljuttatott bejelentésére, 1981. március 31-i hatállyal
felmentem a KGST környezetvédelmi program

VIII. "Háztartási, ipari, mezőgazdasági és egyéb hulladék
ártalmatlanítása, illetve hasznosítása" c. problémakör

magyar meghatalmazotti teendőinek ellátása alól.

Ezúton is szeretném kifejezni elismerésemet és köszönetet azért a fáradhatatlan és eredményes munkásságáért,
melyet több éven át a KGST környezetvédelmi együttműködés
területén kifejtett.

Budapest, 1981. március 30.

Elvtársi üdvözléssel

Gonda György
/ Dr. Gonda György /

Tartalom

Előszó	5
Megszólítások a családukban	21
A gyökerek	22
Családukra dióhéjban	29
Gondolatok Anyuka önéletrajza nyomán	32
Kilétemről	32
Gyermekkoromról	33
Hogy lettem munkaslányból református papné	36
Édesapa életéről	54
Beadvány Kádár Jánoshoz	
Édesapa jogos nyugdíjának elutasítása	
miatt	56
Levelezés a „zsidókérdés”-ről	81
Petíció Serédi Juszticiánhoz	91
A szociális érzékenységről	99
Anyuka első házasságának felbontása	102
Az „Édesapa életéről” c. fejezethez	
tartozó ügyiratok	110
Testvéreim	124
Ungvári nyári lakhelyünk	131
1939–1944 diákéveim	147
1944	152
1944–1945	167
1944–1946	169
1945–1948	172
1952–1953	175
1953–1954 Léna, Szveta, Lyúda	178
1954–1955 Zita	180

1956 Ő (She)	187
1955–1956	192
1956–1957 Irene	194
1958–1983 Inna és Zója	208
Látogatásaink Nyugaton	238
A budapesti telek	246
1985 Ida	248
Szüleinkről (kiegészítésként)	250
Válogatás a maradék képekből	255
Jegyzetek	260
1. <i>A Bécsi döntésről</i>	260
2. <i>Az oroszok bejövetele</i>	264
3. <i>Kárpátalja megvásárlása?</i>	266
4. <i>A korzózásról</i>	268
5. <i>Kiegészítés 1956-hoz</i>	270
Értékelés	272
Függelék	
1. Dr. Tóth Jánosné, Tóbiás Anna (Anyuka): „ <i>A magyar kereszténység és</i> <i>a Tízparancsolat</i> ”	281
2. Anyuka „búcsúlevele”	371
3. „ <i>Amire a csillagok tanítanak</i> ” – Anyuka tanulmánya	375
4. Köszönetem az elemi iskolai felkészítésért	416
5. A nyelvoktatás módszereiről	417
6. Egyetemek vagy főiskolák?	422
7. A „ <i>Tájékoztató</i> ” 4. száma (1995)	433
8. A „ <i>Holocaust emlékkönyv</i> ” kapcsán	440
9. A környezetvédelemről	447

Utódaimnak!

**A hosszú élet titka:
abban a tudatban élni,
hogy a halálnak nevezett esemény
csupán állagváltozás,
testünk más formában válik
a Természet részévé,
lelkünk pedig visszatér
az Örök Teremtőhöz
Amíg e Földön élünk,
keressünk olyan feladatokat,
amelyekben képességeink kiteljesedhetnek
és tevékenységünk eredménye
mások javát is szolgálhatja.
Ennek gondolatától válhatunk boldoggá,
s így a boldogság érzetét
magunk hozhatjuk létre.**